T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

LEDÜN-NĀME
57b-114a VARAKLARI ARASI
(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

Hazırlayan
Gizem ŞAHİN

Yeni Türk Dili Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Tuncay BÖLER

Tokat - 2021

Gizem ŞAHİN tarafından hazırlanan "Ledün-nāme 57b-114a varakları arası (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)" adlı tez çalışmasının savunma sınavı 30/07/2021 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI 'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı) **İmzası**

Üye (Başkan) :…….. ……..

Üye : ……. ……..

Üye : ……. ……..

Üye : ……. ……..

Üye: …….. ……..

ONAY

……/……/…….

Prof. Dr. Mehmet GÜNEŞ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI ..... **İİİ**
ÖN SÖZ ..... **İV**
ÖZET ..... **V**
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ ..... **Vİİ**
KISALTMALAR ..... **İX**
GİRİŞ **1**
A. Selçuklular Dönemi (12-13. yy.) **2**
B. Beylikler Dönemi (13-15. yy.) **2**
C. Osmanlı Türkçesine Geçiş Devri (16-19. yy.) **3**
1. LEDÜN İLMİ VE LEDÜN-NÂME **4**
2. HIZIR VE LEDÜN İLMİ **10**
BÖLÜM 1: İNCELEME **12**
1. YAZIM ÖZELLİKLERİ **12**
1.1. Ünlülerin Yazımı **12**
1.1.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı 12
1.1.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı 12
1.1.3. /ı/ ve /i/ Ünlülerinin Yazımı 13
1.1.4. /o/, /ö/ Ünlülerinin Yazımı 13
1.1.5. /u/, /ü/ Ünlülerinin Yazımı 14
1.2. Ünsüzlerin Yazımı **15**
1.2.1. /p/ Ünsüzünün Yazımı 15
1.2.2. /ç/ Ünsüzünün Yazımı 15
1.2.3. /s/ Ünsüzünün Yazımı 16
1.2.4. /t/ ve /d/ Ünsüzlerinin Yazımı 16
1.2.5. /k/ ve /g/ Ünsüzlerinin Yazımı 18
1.2.6. /ŋ/ Ünsüzünün Yazımı 19
1.2.7. /h/ Ünsüzünün Yazımı 19
1.2.8. Çift Ünsüzlerin Yazımı 19
2. SES VE ŞEKİL BİLGİSİ **20**
2.1. SES BİLGİSİ **20**
2.1.1. Ünlüler 20
2.1.1.1. Ünlü Uyumları 20
2.1.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu 20
2.1.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu 20
2.1.1.1.2.1. Yuvarlak Ünlülü Ekler 20

2.1.1.1.2.2. Düz Ünlülü Ekler ... 23
2.1.1.2. Ünlü Değişmeleri ... 24
2.1.1.2.1. /i/~/e/ Değişimi ... 24
2.1.1.2.2. /ı/~/u/, /i/~/ü/ Değişimi ... 25
2.1.1.2.3. /e/~/ö/ Değişimi ... 25
2.1.1.2.4. Ünlü Birleşmesi ... 25
2.1.1.2.5. Ünlü Düşmesi ... 25
2.1.2. Ünsüzler ... 26
2.1.2.1. Ünsüz Değişmeleri ... 26
2.1.2.1.1. /ķ/~/ḫ/ Değişimi ... 26
2.1.2.1.2. /ġ/~/v/ Değişimi ... 26
2.1.2.1.3. /ķ/~/ġ/ Değişimi ... 26
2.1.2.1.4. /t/~/d/ Değişimi ... 26
2.1.2.2. Ünsüz Türemesi ... 27
2.1.2.3. Ünsüz İkizleşmesi ... 27
2.1.2.4. Hece Yutumu (Haploloji) ... 27
2.1.2.5. İki Ünsüzden Birinin Düşmesi (Tekleşme) ... 27
2.1.2.6. Ünsüz Benzeşmesi ... 28
2.1.2.7. Tonlulaşma ... 28
2.2. ŞEKİL BİLGİSİ ... 28
2.2.1. Yapım Ekleri ... 28
2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler ... 28
2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler ... 30
2.2.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler ... 31
2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler ... 32
2.2.2. Kelime Çekimi ve Çeşitleri ... 33
2.2.2.1. İsimler ... 33
2.2.2.2. Zamirler ... 36
2.2.2.3. Sıfatlar ... 39
2.2.2.4. Zarflar ... 41
2.2.2.5. Edatlar ... 42
2.2.2.6. Fiil Çekimi ... 44
2.2.2.6.1. Basit Kipler ... 44
2.2.2.6.2. Birleşik Kipler ... 48
1.1.1.1. Ek-Fiil ... 48
1.1.1.2. Soru Eki ... 49
1.1.1.3. Fiilimsiler ... 50
2.2.2.7. Birleşik Fiil ... 52
2.2.2.7.1. Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiiller ... 52

2.2.2.7.2. Kurallı Birleşik Fiiller 53
2.2.2.7.2.1. Sürerlik 53
2.2.2.7.2.2. Tezlik 53
2.2.2.7.2.3. Yeterlik 54
BÖLÜM 2: METİN 55
BÖLÜM 3: DİZİN 215
BÖLÜM 4: TIPKIBASIM 339
Milli Kütüphane Nüshası 339
Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası 397
SONUÇ 501
KAYNAKÇA 504
ÖZGEÇMİŞ 508

ÖN SÖZ

Ledün-nāme gün yüzüne henüz çıkan bir eserdir. Eski Anadolu Türkçesi ile yazılan ve bu alana katkı sağlayacak dinî-tasavvufî konuları ele alan bir metindir. Eserin 1b-57a varakları arası Özge Kesikbaş (2021) tarafından incelenmiştir. Bu tezde ise 57b-114a varakları arası üzerinde durulmaktadır.

Eserin tespit edilen iki nüshası mevcuttur. Bu nüshalar, Millî Kütüphane (1504) [=MK] ve Berlin Eyalet Kütüphanesi (1857) [=BK] nüshalarıdır. Kaleme alınış tarihleri farklı olduğundan dil özellikleri de farklılık göstermektedir. Bizim bu çalışmada esas aldığımız eser, "müellif hattı" olarak kaydedilmiş olan Millî Kütüphane nüshasıdır. Çalışmamız Giriş bölümünden sonra İnceleme, Metin, Dizin, Tıpkıbasım olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, ledün ilmine dair bilgilere, tasavvuftaki ve Kur'an-ı Kerim'deki yerine ve Hızır ile olan bağlantısına değinilmiştir. Ardından Ledün-nâme hakkında bilgi verilip eserin nüshaları, müellifi ve içeriği anlatılmıştır.

İnceleme bölümünde eser yazım, ses bilgisi ve şekil bilgisi açılarından değerlendirilmiştir. Bu bölüm "Yazım Özellikleri" ve "Ses ve Şekil Bilgisi" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Metin bölümünde, Ledün-nâme transkribe edilerek verilmiş ve nüsha karşılaştırması yapılmıştır. Her iki metin arasındaki farklar, metinde yer alan ayet, hadis ve Arapça-Farsça cümlelerin Türkçe anlamları, yanlış yazımlar vd. dipnotlarda verilmiştir. Ayetlerin anlamları Elmalılı Hamdi Yazır'ın "Kur'ân-ı Kerîm ve Yüce Meâli" adlı eserinden nakledilmiştir. Okunamayan yerler "..." ile gösterilmektedir. Bu anlamda Mertol TULUM'un tutumu örnek olarak uygulanmıştır.

Dizin bölümü oluşturulurken Yılmaz ve Demir (2013) tarafından belirlenen ilkelere uyulmaya çalışılmıştır.

Tezimi hazırlarken benden hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen başta danışmanım Doç. Dr. Tuncay BÖLER'e, her zaman yanımda olan ve beni destekleyen aileme, Arapça kısımları çözümlememe yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Mahmut KAYAGİL'e sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

ÖZET

Çalışmanın konusu, 1506 yılında *Murâdî* tarafından kaleme alınmış olan *Ledün-nâme (57b-114a beyitleri arası)* adlı el yazması eserdir. *Ledün-nâme*; dil özellikleri, kelime hazinesi ve değerli bilgiler içermesi sebebiyle inceleme altına alınmıştır. Üzerinde daha önce çalışılmamış olan bu metin ile Türkçenin 16. yüzyıldaki gelişimine biraz da olsa ışık tutmak amaçlanmıştır.

"Ledün-nāme 57b-114a varakları arası (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)" adlı tez çalışması, Türkoloji araştırmalarına katkı sağlaması amacıyla, metnin ses ve şekil özelliklerinin belirlenerek dönemin o anki durumunu ortaya çıkarmak için hazırlanmıştır.

Eserin özelliklerini ortaya koyabilmek için yapılan bu çalışma giriş, inceleme, metin ve dizin kısımlarından oluşmaktadır. *Giriş* bölümünde ledün ilmine ve esere dair bilgiler verilmiş, *İncelemede* eserin yazım, ses ve şekil bilgisi özelliklerinden bahsedilmiş, *Metin* bölümünde Millî Kütüphanede 06 Hk 196 arşiv numarasıyla kayıtlı olan ve "müellif nüshası" olarak tabir edilen nüsha ile Berlin Eyalet Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonunda bulunan Or. Oct. 2256 arşiv numarasıyla kayıtlı, telif tarihi 1274 (1857) olan ve Muhammed Mecdî tarafından kopya edilen nüshanın karşılaştırması yapılmıştır. Eserin kelime hazinesinin ortaya çıkarılabilmesi için *dizin* bölümü eklenmiştir. Tezin hazırlığı süresince faydalanılan kaynaklar *Kaynakça* bölümünde yer almaktadır. *Sonuç* bölümüne yer verildikten sonra *Tıpkıbasım* bölümünde yazmanın tıpkıbasımı eklenerek çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ledün, Hızır, Ledün-nâme, Eski Anadolu Türkçesi, Murâdî

ABSTRACT

The manuscript *Ledün-nâme (between couplets 57b-114a),* written by *Murâdî* in 1506, is the subject of the present study. *Ledün-name* has been examined due to its linguistic properties, vocabulary, and including valuable information. The aim of the study is to examine the text which has not been previously studied and to shed light on the development of the Turkish language during the 16th century.

The thesis study titled "Ledün-nāme 57b-114a leaves (Review-Text-Index-Facsimile)" has been prepared to reveal the current situation of the period by determining the phonetical and morphological features of the text in order to contribute to Turcology literature.

The present study conducted to reveal the characteristics of the manuscript consists of introduction, review, text, and index sections. *Introduction* contains information on the science of ledun and the manuscript itself. *Review* discusses the orthography, phonetic, and morphological characteristics of the manuscript. In the *Text* section, a comparison was made between the copy in the National Library with the archive number 06 Hk 196, known as the "author's copy," and the copy in the Turkish Manuscripts Collection of the Berlin State Library, with the archive number Or. Oct. 2256, a copyright date of 1274 (1857), and copied by Muhammed Mecdî. An *index* section has been included to reveal the vocabulary of the manuscript. *Bibliography* section contains a list of the references used during the preparation of the thesis. Following the *Conclusion* section, the study was completed by including a facsimile of the manuscript in the *Facsimile* section.

Keywords: Old Anatolian Turkish, Ledün, Hızır, Ledün-name, Murâdî

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ء	:	ʾ
آ	:	a, ā
ا	:	ā, a, e
ب	:	b, p
پ	:	p
ت	:	t
ث	:	s̲
ج	:	c, ç
چ	:	ç
ح	:	ḥ
خ	:	ḫ
د	:	d
ذ	:	z̲
ر	:	r
ز	:	z
ژ	:	j
س	:	s
ش	:	ṣ
ص	:	ṣ
ض	:	ż, ḍ
ط	:	ṭ
ظ	:	ẓ
ع	:	ʿ
غ	:	ġ
ف	:	f
ق	:	ḳ
ك	:	k, g, ŋ
ل	:	l
م	:	m
ن	:	n
و	:	v, o, ö, u, ü, ū
ه	:	h, a, e
ى	:	y, ā, ı, i, ī

KISALTMALAR

Ar.	Arapça
BK	Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
ET	Eski Türkçe
Far.	Farsça
Hz.	Hazreti
krş.	Karşılaştırınız
MK	Millî Kütüphane Nüshası
Moğ.	Moğolca
s.	Sayfa
S.	Sayı
Soğd.	Soğdça
T.	Türkçe
TDK	Türk Dil Kurumu
TTK	Türk Tarih Kurumu
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
Yun.	Yunanca

GİRİŞ

Eski Anadolu Türkçesi [=EAT] 13-15. yüzyılları arasında gelişme gösteren Orta Türkçenin bir devridir. EAT Oğuzca temeline dayanan ilk yazı dilidir. 11. yüzyılda başlayan fetihler, Selçukluların Oğuz beyleriyle Anadolu'ya gelip yerleşmesi EAT'nin gelişimini başlatmıştır. Dönem; âlimlere, mutasavvıflara ve onların bıraktığı şaheserlere ev sahipliği yapmıştır. Aynı dönem içerisinde yazılan her eser hem Orta Türkçenin hem de Türkiye Türkçesinin temellerini oluşturması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bu dönemde beylerin ilmî ve fikrî düşüncelere çok önem verdikleri görülür. Anadolu'nun neredeyse her şehri birer eğitim merkezi olmuş, ilim adamlarına sahip çıkılmıştır. Bu dille yazan her âlim ilgiyle karşılanmış ve desteklenmiştir. Birçok alanda (tıp, edebiyat, tarih, astronomi vb.) çok sayıda eser verilmiştir. Bu eserlerden bazıları şu şekildedir: Âşık Paşa'nın *Garip-nâme'si;* Gülşehri'nin *Mantıku't-tayr'ı;* Elvan Çelebi'nin *Menâkıbu'l-Kudsiyye fî Menâsıbi'l- Ünsiyye'si;* Kaygusuz Abdal'ın *Gevher-nâme'si, Divan'ı, Vücud-nâme'si;* İbrahim'in *Dâsıtân-ı Yiğit'i;* Hekim Bereket'in *Tuhfe-i Mubârizî'i* vb.

Bu eserler diğer dillerden ya Türkçeye kazandırılmış ya da doğrudan Türkçe olarak yazılmıştır. Buna bağlı olarak EAT'de bazı gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerle EAT kendi içinde dönemlere ayrılır, fakat bu konuda tam bir görüş bildirmek zordur. Öne çıkan tasnif ise Faruk K. Timurtaş'ın tasnifidir.

I. Tarihî Türkiye Türkçesi (XIII.-XX. yüzyıllar)
   1. Eski Türkiye Türkçesi (XIII.-XV. yüzyıllar)
      a. Eski Anadolu Türkçesi (13. yüzyıl)
      b. Eski Osmanlı Türkçesi (14.-15. yüzyıllar)
   2. Osmanlı Türkçesi (XVI-XX. yüzyıllar)
      a. Klasik Osmanlı Türkçesi (XVI.-XIX. yüzyıllar)
      b. Yeni Osmanlı Türkçesi (XIX.-XX. yüzyıllar)

II. Yeni Türkiye Türkçesi (XX. yüzyıllar) (TİMURTAŞ, 2019: 331)

EAT için genel bir sınıflandırma yapılacak olursa bu dönem üç bölüme ayrılır:

1. Selçuklular Dönemi Eski Anadolu Türkçesi (12-13.yy)
2. Beylikler Dönemi Eski Anadolu Türkçesi (13-15.yy)
3. Osmanlı Türkçesine Geçiş Devri (16-19.yy) (KORKMAZ, 1995: 419-423)

Bu dönemdeki edebiyata, Müslüman Türk topluluklarının edebî ürünlerini de içine aldığından *İslami Türk Edebiyatı* adı verilmiştir. Bu edebiyata dâhil olan eserler sözlü ve yazılı olmak üzere iki kısım hâlinde incelenirse de bu hususta kesin bir sınır belirlemek mümkün değildir. Çünkü; sözlü edebiyat ürünlerinin belli bir kısmı yazılı olarak günümüze kadar gelmiştir. Ancak böyle bir sınıflandırma eski dönemlerde, yani destan ve halk hikâyelerinin sözlü ürünler şeklinde ortaya konulduğu dönemde yapılabilmektedir.

A. Selçuklular Dönemi (12-13. yy.)

EAT'nin ilk devri Selçuklular Dönemi Türkçesidir. Batı Türkçesinin temelini oluşturan bu dönem Oğuzcaya dayanan ilk yazı dilidir. 11-12. yüzyılları arasında yazılmış bir esere rastlanmamıştır. EAT ile yazılmış ilk eserler AKAR'a göre 13. yüzyılda Hz. Mevlana'nın şiirleriyle ortaya çıkar (2005: 234-235).

Tüm bu kargaşa ortamına rağmen günümüze gelen eserler de mevcuttur. Bulunanlardan bazıları birden fazla lehçenin birlikte kullanılarak yazılmasından dolayı "Karışık Dilli Eserler" olarak adlandırılmıştır. Bunlardan ilki *Behçetü'l-Hadayık fî mevizeti'l Hakayık'*tır. Eseri ilk tanıtan İ. H. Ertaylan ve üzerinde ayrıntılı çalışma yapan kişi Sadettin Buluç'tur. Buluç önce imlâ, ses ve şekil özelliklerini inceleyerek metnin bir kısmını paylaşmış, daha sonra da o zamana kadar yayımlanmamış manzum parçaların dil özellikleri üzerinde durarak çalışmasını ilim âlemine tanıtmış ve eserin Bursa ve Süleymaniye nüshalarını tenkitli bir şekilde incelemiştir. Mustafa Canpolat ise eseri doktora tezi olarak çalışmış ve ardından bir makale yayımlamıştır (ERKAN, 1992: 346-347).

Karışık dilli eserlerin özellikleri kısaca şu şekildedir:

- Kelime başında /b-/ > /m-/ değişimi "m-" li şekiller baskındır.
- Eski Türkçedeki söz başı /t-/ler, tamamen /d-/ye dönüşmüş değildir.
- Eski Türkçe damaksıl / d / sesi, /y-/ ye dönüşmüştür.
- Ek ve hece başı g-/ğ ünsüzleri ile kelime sonlarındaki -g/-ğ henüz düşmemiştir. (KÖKTEKİN, 2011: 7-8)

B. Beylikler Dönemi (13-15. yy.)

13. yüzyılda Moğol baskılarının zayıflamasıyla Anadolu'da beylikler kurulmaya başlandı. Karesioğulları, Eretna Beyliği, Ataoğulları Beyliği, Karamanoğulları Beyliği vd. bu beyliklerden birkaçıdır. Beylikler döneminde ilmî ve fikrî hayata çok önem verildiği için birçok eser ortaya konmuştur. Bu eserlerde kullanılan Türkçe, daha sade ve karışıklıktan uzaktır. Dönemin içinde yazılan eserlerden bazıları şunlardır: *Yusuf u Züleyha, Risaletü'n-Nushiye, Mantıku't-Tayr, Felek-nâme, Garib-nâme, Kimya Risalesi, Ferheng-nâme-i Sa'dî Tercümesi, Marzuban-nâme, Kabûs-nâme, Kenzü'l-Kübera ve Mehekkü'l-Ulema, İskender-nâme, Esrâr-nâme Çevirisi, Kıssa-i Yusuf, Hüsrev ü Şirin, Kelile ve Dimne, Varka ve Gülşah, Müntehâb-ı Şifâ, Işk-nâme, Muteyabât, Miftâhü'l- Cenne, Har-nâme, Vesiletü'n-Necât* vd.

Bu eserlerin içinde en önemlilerinden biri de *Dede Korkut Hikâyeleri*'dir. Dönemde yetişen önemli şahsiyetlerden birkaçı ise şunlardır: Ahmed Fakih, Şeyyad Hamza, Yunus Emre, Gülşehri, Âşık Paşa, Hoca Mesud, Şeyhoğlu, Ahmedî, Kadı Burhaneddin, Erzurumlu Darîr, Süle Fakih, Kul Mesud, Yusuf-ı Meddah, Mehmed, Hacı Paşa, Ahmed-i Dai vd.

C. Osmanlı Türkçesine Geçiş Devri (16-19. yy.)

Osmanlı döneminin dili beylikler dönemininkinden farksızdır. Bu dönem Osmanlı Türkçesinin başlangıcı sayılan İstanbul'un Fethi ile sona ermeye başlar. Osmanlıların diğer beyliklere üstünlük sağlamasıyla Osmanlı Devleti kurulmuş ve medreselerde Arapça bilim dili, Farsça da edebiyat dili olarak kullanılmıştır.

Osmanlı'nın şehirleri birer ilim merkezi hâline gelmiştir. Dil, Osmanlı Devleti'nin imparatorluk olmaya başlaması ile gelişir; fakat Arapça ve Farsça eğitimlerden dolayı Türkçe kelimeler ve eklerin kullanımı azalır. Türkçeye bu iki dilin yazım kuralları hâkim olmaya başlar. Osmanlı'nın siyasi, askerî ve ticarî alanlarda söz sahibi olmaya başlaması ve İslâm'ın gücü hâline gelmesiyle kültürel yaşamda da değişiklikler olmuştur. Şairler kendilerini "söz mülkünün sultanları" olarak adlandırmaya başlamışlardır. Aydın kesim Türkçe kelimelerin yerine Arapça ve Farsçadan eş anlamlı olanlarını almış ve kullanmışlardır. II. Murad'ın şair ve bilginlere önem vermesinden dolayı birçok bilgin çevre yerlerden Anadolu'ya gelmiştir (AKAR:233-235).

Dönemin önemli şahsiyetleri ve eserleri şunlardır: Devletoğlu Yusuf'un *Kitabü'l-Beyân'ı,* Hatipoğlu'nun *Ferah-nâme'si,* Şeyh Elvan Şirazi'nin *Gülşen-i Râz Tercümesi,* Bedr-i Dilşad bin Muhammed'in *Murad-nâme'si,* Abdî'nin *Camas-nâme'si,* Pir Muhammed'in *Tarikat-nâme'si,* Mercimek Ahmed'in *Kabus-nâme'si,* Nesimî'nin *Hüsrev ü Şirin'i,* Gelibolulu Muhammed'in *Gazavât-ı Sultan Murad Han'ı,* Hayalî'nin *Ravzatü'l-Envâr'ı,* Kasım b. Muhammed'in *Murad-nâme'si,* Hümâmî'nin *Sî-nâme'si,* Mu'inüddin b. Mustafa'nın *Mesnevî-i Muradiyye'si,* Yazıcıoğlu *Mehmed'in Muhammediye'si,* Yazıcıoğlu Ahmed Bîcan'ın *Envârü'l-Âşıkîn'i,* Mahmud bin Kadı-i Manyas'ın *Gülistan Tercümesi,* Mahmud b. Muhammed Şirvânî'nin *Tuhfe-i Murâdî ve Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi,* Yazıcıoğlu Ali'ni*n Tevârih-i Ali Selçuk'u* verilen eserlerden bazılarıdır (ÖZTÜRK, 2017: 38-39).

1. Ledün ilmi ve Ledün-nâme

Yüzyıllar boyunca tasavvuf, Müslüman halk tarafından hep bir ilgi konusu olmuş bu yüzden de tasavvufu anlatan birçok eser kaleme alınmıştır. Tasavvufun genel olarak anlamı; "Kalbi Allah sevgisiyle doldurmaktır." Ruhanî anlamı ise; "zikir, iman ve sabır ile ruhunu temizleyip Yüce Rabbın ahlakını benimsemek; kendi varlığını Allah yolunda yok ederek bu dünyadan el ayak çekmektir." Bu açıdan bakıldığında, kalbin imanın nuruyla dolması, ibadetle meşgul olmak gerekmektedir. İnsanlar bu yolda ilerlerken imân aşkıyla birbirinden güzel sayısız eser vermişlerdir. Kendilerini bu yola adarken de sanat ve edebiyatla içli dışlı olmuşlardır.

Ledün ilmi, Allah'ın katındaki ilim, gaybi sırlara erişme anlamında kullanılır. Ledün ilmini öğrenmek meşakkatli bir yoldan geçmek demektir. Batınî bir ilim olduğundan Allah katında mertebesi yüksek kullara bahşedilir. Bu ilim bilinen ve bilinmeyen âlemlerin derinliklerine manevî anlamda ulaşıp bunları öğrenmektir. Allah (cc) lütfuyla dilediğine bu özelliği bahşeder. Bu yüzdendir ki; kişi bu ilmi kaldırabilecek kadar güçlü bir ruhî olgunluğa erişmelidir. Yeteneği olmayan kişi bu ilmi öğrenemez.

Ledün-nâme ise ilahî bilgi ve sırları ile ilgili yazılmış eserlere denir.

1.1. Ledün-nâme Hakkında

Metinde EAT'nin hem Arap hem de Uygur yazı geleneği ile yazılmış kelimeler bulunmaktadır ve vezinlerin tutarsız olduğu görülmektedir. Metinde kullanılan vezinler şunlardır:

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Fe'ilâtün / me'fâîlün / fe'ilün

Fâ'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün

Müfteilün / müfteilün / müfteilâtün

Eserin tespit edilen iki nüshası vardır:

1.1.1. Millî Kütüphane Nüshası (MK)

İlk nüsha Millî Kütüphane'de 06 Hk 196 arşiv numarasıyla kayıt altına alınmıştır. Yazılış tarihi 910 (1504)'dur. Eserin ölçüleri 210x150 - 180x125 milimetredir ve eserin cilt özellikleri şu şekildedir:

Sırtı kahverengi meşin, kırmızı pandizot ciltli ve mıkleplidir. Kullanılan kâğıt türü insan başı filigranlı kâğıttır. 1946 yılında Ankara Genel Kitaplığına armağan edilmiştir. Eserde kullanılan hat türü bozuk nesihtir. Kimi yerlerde harekeler bulunmaktadır. Metin okunaklı değildir. Sanatlı ve süslü bir yazı kullanılmamıştır. Buradan yola çıkılarak eserin bir müsvedde kayıt olması mümkündür. 173 varak olan eserde satır sayısı değişkenlik göstermektedir. Başlık olmayan sayfalarda 16 satır, başlığı olan sayfalarda yerine göre genellikle 17-18 satır bulunmaktadır. İki sütun olacak şekilde kaleme alınmıştır.

1.1.2. Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası (BK)

Eserin ikinci nüshası ise Almanya'nın Berlin şehrinde bulunan Eyalet Kütüphanesi Türkçe Yazmaları koleksiyonunda Ms. or. oct. 2256 arşiv numarasıyla kayıtlıdır. Nüshanın istinsah tarihi 1274 (1857)'tür, 156 varak ve satır sayısı 19'dur. İki sütun şeklinde yazılmıştır. Eserin ölçüleri 210x160 - 145x100 milimetredir. Eserde kullanılan hat türü nesihtir. Hattat; Hakkâk-zade diye tanınan, Muzika-i Hümayun kâtibi Muhammed Şefik'in talebelerinden Muhammed Mecdî'dir. İstinsah eden kişi hakkındaki bilgileri kitabın son sayfasından öğrenmekteyiz:

"kad temme hâze'l-kitâb biavnillâhi'l-meliki'l-azîzi'l-vehhâb bihatt-ı el-fakîr el-hakîr el-muhtâc ilâ rabbihi'l-kadîr es-seyyid muhammed mecdî el-ma'rûf bihakkâk-zâde min telâmîz-i es-seyyid muhammed şefîk bikâtib-i muzika-i hümâyûn gaferallâhu

zünûbehümâ ve setera uyûbehümâ ve rafea derecâtehümâ ve azzehümâ fi'd-dâriyn ve vâlidiyhümâ bihurmeti men hüve resûlü's-sekaliyn ve ceddü'l-haseneyn ve sâhibü'l-haremeyni'l-muhteremeyn a'nî bihi ebe'l-kâsım muhammed el-mustafâ salavâtullâhi aleyhi ve selâmühü Allahümme salli ve sellim alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihi ve ashâbihi't-tayyibîne't-tâhirîn rıdvânullâhi aleyhim ecmaîn fî evâhiri seneti erbaa ve seb'în ve mieteyn ve elf"

Çevirisi:

Bu kitap vehhâb, aziz ve melik olan Allah'ın inayetiyle, kadir Rabbine muhtaç olan hakir ve fakir Hakkâkzade diye tanınan, Muzika-i Hümayun kâtibi Muhammed Şefik'in talebelerinden Muhammed Mecdî'nin hattıyla yazılmıştır. Allah o ikisinin günahlarını affetsin ve ayıplarını örtsün, o ikisinin ve anne ve babasının derecelerini yükseltsin. O kimse ki resulü's-sakaleyn (insanlara ve cinlere peygamber olarak gönderilen Muhammed aleyhisselam) ve Hasan ve Hüseyin'in ceddi ve Haremeyni'l-Muhteremeyn'in (Mekke ve Medine) sahibi, Ebü'l-Kâsım Muhammed Mustafa sallahu aleyhi ve sellemi kastediyorum, onu her iki dünyada aziz kılsın. Allahım! Efendimiz Muhammed'e, onun güzel ve temiz ailesine, ashabına salat ve selam eyle. Allah'ın razılığı onların hepsinin üzerine olsun. 1274 senesinin sonlarında (yazıldı).

1.2. Eserin Müellifi

Eserin başında "müellif Brusalı Murâdî'nin kendi el yazısıyla müsveddesidir." şeklinde bir not bulunmaktadır. Buna istinaden çalışmamızda esas olarak kabul edilen nüsha budur. Müellif eserin telif tarihinin Hicri 910 (Miladi 1504/1505) olduğunu belirtmiştir. Eserin ilk iki beytinde "Suāl eyledi sulṭān-ı cihān-bān/Mehemmed ḫān bin sulṭān Murād-ḫān" yazdığı için yaşadığı dönem bu bilgiler ışığında tespit edilmeye çalışılmıştır.[1]

Kaynaklara bakıldığında 16. yüzyılda yaşamış olan müellifin şair Ahdî'nin kardeşi Muradi olma ihtimali vardır. Fakat bunu tam anlamıyla kanıtlayacak bir bilgi elimizde bulunmamaktadır. Burada Muradi'nin ismi, Muradi-i Bağdadi olarak geçmektedir.

[1] Tarihimizde II. Murat (1421 – 1451) ve oğlu Fatih Sultan Mehmet (1451 – 1481) Osmanlı Devleti'ne padişahlık yapmışlardır. Fatih'in vefatından sonra başa gelen padişah ise II. Bayezid (1481 – 1512) olmuştur. İncelemiş olduğumuz eserin telif tarihiyle II. Bayezid'in hükümdarlık yaptığı tarih uyuşmaktadır. Dolayısıyla bu tarihler arasında yaşamış olma ihtimali yüksektir.

Ahdî'nin doğum tarihine dair herhangi bir kayıt bulunamamışsa da ölüm tarihi 1002/1593-94'tür. Küçük kardeşi de bu dönemlerde yaşamış olmalıdır. SOLMAZ, Ahdî'nin Gülşen-i Şu'arâ'sını incelemiş ve kitabının ikinci bölümünün "Ek" kısmında "Diğer Tezkirelerde Olmayıp da Sadece Gülşen-i Şuʿarâ'da Yer Alan Şâʿirler"den bahsetmiştir (2018: 27). Bu listede Muradi-i Bağdadi de yer almaktadır. 16. yüzyıl tezkirelerinde, Ahdî'nin kendi tezkiresi dışında kardeşinden bahseden bir kaynak bulunamamıştır. Ahdî, kardeşi Muradi-i Bağdadi'yi şu şekilde anlatmıştır:

> "Bu bende-i kemterün küçük birâderidür. ʿUlûm-ı zâhire mümâreset gösterüp her an mülâzemet-i ehl-i maʿrifet idüp tahsil itmeden hâlî degül ümmîddür ki ehl-i hünerden behremend ve noksânın tekmîl kılup ercümend ola. Zîrâ ki hâfız-ı kelâm-ı mecîd ve kavaʿid-i tecvîd bilmede ferîd ve nakşu ʿamel ve savt u gazel okıması âvâz-ı hazînle mergûbdur. ve şiʿr icâdında tabîʿatı ziyâde hûb vâḳıʿ olmışdur. Sâbıkan sebʿîn ve tisʿâ mi'ede bir mektûb-ı mahabbet-efzūn bu diyâr-ı gurbetde cigeri pür-hûn ve kûşe-i bî-tûşede hâli diger-gûn olan bende-i mahzûne irsâl kılmış içinde bir gazel-i bî-bedel sebt itmiş. Hâliyâ bu risâle-i müşgîn-sevâda bu bende-i dildâde ol şâʿir-i nâ-murâd olan nîkû-nijâdun gazelin ketb itdi ta kim sahâyif-i rûzgârda mestûr u mezkûr olup yâdigâr ola" (2018: 281).

Günümüz Türkçesi:

"Muradi, bu aciz kulun küçük erkek kardeşidir. Zahirî ilimlere alışıklık gösterip her an ilimle meşgul olmuş, herkesin yapamadığı bir ustalık göstermiş, ilim öğrenmiş ve hüner ehlinden noksanını ustalıkla tamamlamış seçkin bir şahsiyettir. Yüce Kur'an-ı Kerim'i hıfz etmiş, Kur'an-ı Kerim usulüne bağlı olarak okuma ilmini üstün bir şekilde nakşetmiş, hazin bir şekilde gazel okuması herkesçe sevilip anılan bir şahsiyettir. Şiir vücuda getirme yaratılışına uygun güzel bir olaydır. Evvelce dokuz yüz yetmişte sevgi dolu bir mektubu gurbet diyarında kalbi kan ağlayarak ölmeyecek kadar bir aşkla bir köşede kötü bir hâlde mahzun bir şekilde göndermiş, içine de eşsiz bir gazel yazmış. Hâliyle bu güzel kokulu kitaba gönül vermiş arzusuz bir şair, hoş bir gazel yazdı ki rüzgârın sayfalarında sarhoş olup yadigâr ola."

MAZIOĞLU, Ahdî ile ilgili bir makalesinde (1981: 95-150); Ahdî ve ailesinden bahsetmektedir. Babası Şemsî-i Bağdâdî'nin şair oluşundan ve "ehl-i ilm zümresinden" olduğundan bahseder. Ayrıca büyük kardeşi Riyâzî'nin de Türkçe ve Farsça şiirler yazdığına, amcası Hüseynî'nin, onun oğlu Rindî-i Bağdâdî'nin ve akrabaları Zühdî'nin de şair olduğunu belirtir. Bunları göz önünde bulundurursak, mensupların çoğu şiirle yakından ilgilenen bireyler demektir. Murâdî-i Bağdâdî'nin birkaç şiirine de yer veren

Ahdî'nin kardeşi ile ilgili bilgileri ancak kendisinin yazmış olduğu tezkireden edinebildiğimiz için, malumatımız bu kadarla sınırlıdır. Ledün-nâme'nin müellifi Murâdî, Ahdî'nin küçük kardeşi Muradî-i Bağdâdî ise; Ledün-nâme de dâhil olmak üzere varsa diğer eserlerine dair bir bilgi yer almamıştır. Eserin 57b-114a aralığında Murâdî kendisi ile ilgili herhangi bir bilgi vermemektedir.

1.3. Eserin Yazılış Amacı

Eserin yazılış amacına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yazılanlar değerlendirilirse ledün ilmi ve dinin temelleri hakkında bilgi vermek amaçlanmış olmalıdır.

1.4. Eserin İçeriği

Muradi'nin 910 (1504) tarihinde yazdığı ve 1274 (1857)'te Muhammed Mecdi tarafından istinsah edilen *Ledün-nāme* tasavvufî bir eserdir. Ledün ilminin temelleri üzerine yazılan bu eserde, *muzaffer*[2] olarak anılan bir şahsın Hızır Aleyhisselam'a sorular sorduğu gözlenmektedir. Eser peygamber kıssaları, öğretici hikâyeler ve bazı dinî bilgilerden oluşmaktadır. Hikâyelerin çoğunda ana karakter bir peygamber, melek, hükümdar ya da mutasavvıftır. Hikâyeler toplam yüz adettir, hemen ardından dinî bilgiler gelmektedir:

2445 iy muẓaffer tamāma erdi bu yüz
söyledüm bu ledün deminden söz
2446 yüz kelām ile didüŋdi baŋa
söyledüm cümlesin bu demde saŋa
2447 diŋledüŋ sen de cānla anı
imdi var sen seni bu dem tanı
2448 der muẓaffer belī tamām etdük
ḥaḳḳa ḥamd aḥmede selām etdük

Bu beyitlerin ardından Muzaffer ile Hızır yine birlikte olmaya ve sohbet etmeye devam ederler:

[2] Mutasavvıflara göre bu ilme gayret göstermeden sahip olmak mümkün değildir. Bu gayreti gösterebilen kişi Hak katında muzafferdir. Eserde de *muzaffer* olarak anılan bu kişi, Allah'ın sevdiği kullarından biri hâline gelmiş, Hızır'ın sevgisiyle mazhar olmuş, onunla sohbet etmiş, birlikte yolculuklara çıkmış ve namaz kılıp dua okumuştur. Kısacası bu sırra eren kişi ilme ulaşma yoldaki tüm zorlukları aşarak muzaffer olmuştur.

2449 der ḫıżr şindi ben revān oluram
kūh-ı lübnānda cumʿayı ḳıluram
2450 der muẓaffer ki cumʿayı anda niçün
kim ḳılasın baŋa degil eknūn
2451 ġayr şehr içre nişe ḳılmayasın
anlaruŋıla varup olmayasın
2452 der ḫıżr hīçbir şehrde bu dem
sürmezem āẕīne namāzına dem
…

Hızır ve Muzaffer'in konuşmaları 3295. beyite kadar devam eder. Hızır buradan sonra dinin temel konuları olan gusül ve normal abdestin farzları ve sünnetleri, namazın farzları ve sünnetleri, bunları bozan hâller vb. konuları anlatmaya başlar:

3295 söyleyem hem ṭarīḳ-i īmānı
ḳurtarasın ʿaẕābdan cānı

ibtidāʾī müselmānī[3]

3296 ḥamd-ı ḥaḳ birle eyle göŋlüŋ şād
hem ʿibādetle cānuŋ et ābād
3297 bildürem saŋa ḳavl-i īmānı
görmeye cānuŋ anda nīrānı

Eser ayet ve hadislerle birlikte güzel sözler ve dualar da içerir:

- yā ḫafiyye'l-luṭfi ul-ṭuf bī ve bivāliʾdeyye biluṭfike'l-ḫafiyy[4]
- ilāhī men eṣbaḥā ve emsā ve lehu ṣiḳatun ve recāʾun ʿindeke ve ente ṣiḳatunā ve recāʾunā ekfinā mā ehemmenā ve lem yehtem bihi[5]
- yuḥşaru'l-meyyitu ḥattā yesmāʿ ṣavta sʿeīrin yeḳūlu Allāhu teʿālā melāʾīketi ġarībun fāriḳa'l-ehlūn. ravżetu vuddin ʿahide'l-āḥibbete ve heẕe evvel leyleti yulāḳī ve huve żayfī ve ḥaḳḳun ʿale'l-muḍifi en yukrime ḍayfahu.[6]

Eser içerisinde, ayetler aktarılırken zaman zaman ayetlerin başı, ortası veya sonu alınmıştır. Eserde 57b-114a aralığında 28 ayet bulunmaktadır. Ayetler hikâyeleri

[3] "Müslümanlığın başlangıcı"
[4] "Ey lütfu gizli olan! Bana, anneme ve babama gizli lütfunla lütfet."
[5] "İlahi! Sen, bizim güvenimiz ve umudumuzsun. Bizim için ehemmiyetli olanları nasip et ve dertleri ve bizi ilgilendirmeyen şeyleri de bizden uzaklaştır."
[6] "Ölü diriltiğinde cehennemin seslendiğini ve şöyle dediğini duyacak:
-Allah'ın garip ve fakir kulları, sevgililere vaad edilmiş sevgi bahçesinde ve bu kavuşacağı ilk gecede onlar benim misafirimdir ve ev sahibine de ikram etmek düşer."

pekiştirmek amacıyla kullanılmaktadır. Ayetlerin yanı sıra bazı Farsça ve Arapça başlıklar da mevcuttur. Bilgi yüklü bu eser eşsiz bir kaynaktır.

Ledün ilmini öğrenmek isteyenler içlerindeki sevgiyi, aşkı eserlerine daha çok şiir şeklinde aktarmışlardır. *Ledün-nāme* de bu aşkla yazılmış manzum bir eserdir. Her beytiyle birlikte tasavvuf ile iç içe olan eser ilm-i ledüne dair bilgiler içermektedir. Eseri anlayabilmek için tasavvuf hakkında bilgi sahibi olmak gereklidir.

2. Hızır ve Ledün ilmi

Anadolu'da yaşayan halkın kültüründe Hızır kültü önemli bir yere sahiptir. Hızır; bu insanlar için darda kalanların imdadına yetişen, her derdin kurtuluşa ermesine yardım eden olağanüstü bir şahsiyettir. Bazen melek, peygamber bazen de bir insan kılığında insanların karşısına çıkar.

Hızır, İslamiyet'te insan olarak tasavvur edildiğinden kim olduğu hakkında tartışmalar mevcuttur. Nerede doğduğu, yaşadığı, ailesi, hayatı vb. konular merak konusudur. Araştırmalar sonucu 30 kadar soy ağacı ortaya çıkarılmıştır. Bu bir insan için imkânsız olduğundan Hızır'ın ruhanî bir varlık olduğunu söylemek çok da yanlış olmaz. (ATILGAN, 2013: 656-657)

Hızır'a ledün ilminin verildiği Kur'an'da bazı yerlerde açıkça bazı yerlerde de zahîren bildirilmiştir. Kehf suresinin 60 ve 82. ayetleri arasında yer alan kıssa bize bu olayı bildirmektedir.

Hz. Musa'nın bilgisi ile Hz. Hızır'ın bilgisi birbirinden çok farklıdır. Müfessirler bu bilgiyi "ilmu'l-guyûb el-esrâil hafiyye" şeklinde yorumlamıştır. Hz. Musa'nın bilgisi olayların görünüşü ile ilgili bilgiyi bilmek ve o yönde değerlendirmekken, Hz.Hızır'ın bilgisi, işlerin arka planını bilmek şeklindedir. Bunun bir örneği şu şekilde rivayet edilmektedir:

> Hz. Musa Firavun ve ordusunu Kızılırmak'ta boğduktan sonra kavmini topladı. İçlerinden biri:
>
> "Ey Allah'ın peygamberi, şu yeryüzünde senden daha âlim bir kimse var mı?" dedi. Hz. Musa:
>
> "- Böyle bir kimse bilmiyorum." dedi. O esnada kendisine vahiy gelerek:
>
> "-İki denizin birleştiği yerde bir kulum var ki, ona has bir ilim (ledünnî ilim) vermişimdir. Ümmetinin seçkinlerinden biri ile ona git!" diye buyuruldu. Hz. Musa (a.s) arkadaşı Yûşa bin Nûn (a.s) ile hemen bir sefere çıktı.
>
> Musa Aleyhisselâm, kendisine vahiy ile işaret edilen zatı, bir kayanın üzerinde hırkasına bürünmüş olarak gördü ve selam verdi:

> “- Ben Musa’yım” dedi. Hızır da:
>
> “- Demek ki Benî İsrail peygamberi olan Musa sensin!” dedi.
>
> Hz. Musa:
>
> “- Bana Allah -celle celâluhû- tarafından bildirilen, insanların en çok bileni sen misin?” diye sordu. Hızır cevaben:
>
> “- Ya Musa! Allah -celle celâluhû- bana bir ilim vermiştir, o sende yoktur. Sana bir ilim vermiştir, o da bende yoktur.” dedi.
>
> Hz. Musa, Hızır Aleyhisselam’dan bu ilmi telakki etme arzusunu bildirdi. Zahiren anlaşılması mümkün olmayan, kendisinin anlam veremediği bazı hakikatlerin hikmetini ondan öğrenmesi mümkün oldu. (TOPBAŞ, 1996: 34)

Yine bu ilim Hz. Muhammed’e de verilmiştir. Cebrail’in “ikra (oku)” demesi üzerine Hz. Muhammed’in “Bilmem.” ifadesi ve okumaya başlaması bu durumu açıklamaktadır. Süleyman Çelebi:

“Bu gelen ilm-i ledün sultânıdır
Bu gelen tevhid-i irfan kanıdır.”

beytiyle ilmin önemini dile getirmektedir.

Anlaşılacağı üzere, ledün ilmi sabır gerektiren, kolayca ulaşılamayan bir ilimdir. Bu ilim âşıkların Allah’a olan sonsuz aşk ateşlerinde gizlidir.

BÖLÜM 1: İNCELEME

1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.1.Ünlülerin Yazımı

1.1.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı

Ön Seste:

Bazen elif (ا), bazen de medli elif (آ) ya da üstünlü elif (أ) kullanılmıştır:

آج aç 1983, **اچق** açuḳ 2281, **آچقدر** açuḳdur 2729, **اغب** aġup 2504, **اغلدى** aġladı 1878, **آق** aḳ 2417, **آنه** ana 2867, **اَلدم** aldum 2530, **اَنداَق** andaḳ 2275, **اكله** aŋla 1862

İç Seste:

Bazen elif (ا), bazen medli elif (آ), nadiren üstün (ـَ) kullanılmış, bazen de herhangi bir harf veya işaret kullanılmamıştır:

بَغدش قرب baġdaş ḳurup 3546, **صاغ** ṣaġ 3390, **اغاجى** aġacı 2054, **درنغى** dırnaġı 2875, **بغداي** buġday 1982, **يارمز** yaramaz 2403, **قريندااش** ḳarındaş 2989, **يپرغن** yapraġın 2854, **برمق** barmaḳ 3187, **باش** baş 2281, **بَالچِغيله** balçıġıla 2804

Son Seste:

Bazen he (ه) bazen de elif (ا) kullanılmıştır:

اَراَده arada 1837, **اته** ata 2597, **طشره** ṭaşra 3109, **قنده** ḳanda 3106, **انه** ana 2323, **اوشده** üşde 2344, **قاره** ḳara 2060

1.1.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı

Ön Seste:

Genellikle elif (ا) ile, bazen de üstünlü elif (أ) ile yazılmıştır:

اَلدَن elden 2033, **اَللي** elli 3607, **اَكسُك** eksük 2800, **اَرن** eren 2471, **اَم اِره** em ire 2059, **ارككله** erkekle 3537, **اَمَجاكى** emecegi 3484, **اك** eŋ 3120, **ار** er 2779

İç Seste:

Zaman zaman elif (ا) ile yazılmış, bazen herhangi bir işaret kullanılmamış, nadiren de üstün (ـَ) ile belirtilmiştir:

اَرَنلر erenler 2872, **كندو** kendü 1976, **سنده در** sendedür 2229, **دده** dede 3444, **دكشه** degişe 2646, **دَليم** delim 3648, **ديلاكنه** dilegine 2099, **ارتسى** ertesi 2581, **اسن** esen 2384,

الارو ilerü 2499

Son Seste:

Genellikle he (ه) kullanılmış, bazen de elif (ا) ile yazılmıştır:

بيله beyle 1850, **كجه** gece 3035, **كمسه** kimse 2377, **دكمه** degme 2023, **ازره** üzre 3053, **كمسنه** kimesne 3228, **نَسَانه** nesene 3265, **بلا** bile 2307, **دكله** diŋle 1877

1.1.3. /ı/ ve /i/ Ünlülerinin Yazımı

Ön Seste:

Elif (ا), elif ye (ايـ) ve nadiren esreli elif (اِ) ile yazılmıştır:

امدى imdi 1894, **اِركرم** irgürem 1872, **انان** inan 2605, **اراغ** ıraġ 3265, **ارمق** ırmaḳ 2814, **اكن** iŋen 2295, **انجى** inci 3464, **اكنجى** ikinci 2119, **ايچارو** içerü 3108, **ايكدن** igden 2711, **اِلنده** ilinde 1842

İç Seste:

Bazen ye (ـيـ) ile yazılmış, bazen herhangi bir işaret kullanılmamış, nadiren de esre (ـِ) ile yazılmıştır:

يرلو ييرنجه yerlü yirince 3354, **دشلقده** dışlıḳda 3597, **قرق** ḳırḳ 1925, **قِز** ḳız (ḳardaş) 2327, **نيچه** niçe 2025, **سكيز** sekiz 2560, **سنچى** sinçi 3512, **بَالچِغيله** balçığıla 2804, **نِته** nite 1840

Son Seste:

Genellikle (ى) nadiren de esre (ـِ) ile yazılmış, bazen de herhangi bir işaret kullanılmamıştır:

اسّى issi 3038, **التِ** altı 3309, **بلّى** belli 3625, **ايكى** iki 2588, **اوقى** oḳı 1972, **درى** diri 2421, **امدى** imdi 2207, **قاتى** ḳatı 2385

1.1.4. /o/, /ö/ Ünlülerinin Yazımı

Ön Seste:

Genellikle elif vav (او) veya elif (ا) ile, bazen ötreli elif vav (اُو) veya ötreli elif (اُ) ile yazılmıştır:

اون on 3231, **اُوقِيه** oḳıya 3548, **اُلوسنى** ölüsini 2715, **اتوز** otuz 2720, **اوده** oda 2938, **اُكت** oŋat 2288, **اترو** ötrü 2092, **ارتده** ortada 2009, **اكرن** ögren 3241, **اوزى** özi 2719

İç Seste:

Bazen ötre (ـُـ), bazen vav (**و**), nadiren ötreli vav (**وُ**) kullanılmış, bazen de herhangi bir işaret kullanılmamıştır:

یغ yoġ 3654, **یولداش** yoldaş 2431, **بُیله** böyle 2691, **طغرو** ṭoġru 2247, **کوزسوز** gözsüz 2344, **بول** bol 3034, **برك** börk 2338, **دقسن** doḳsan 2257, **صول** ṣol 3362, **کُتی** köti 2576

Son Seste:

Türkçe kelimelerin sonunda genellikle /o/-/ö/ ünlüleri bulunmaz. Metinde tek bir örneği mevcuttur ve vav (**و**) ile yazılmıştır:

قو ḳo 3003

1.1.5. /u/, /ü/ Ünlülerinin Yazımı

Ön Seste:

Genellikle elif vav (**او**) ve elif (**ا**) ile; nadiren ötreli elif vav (**اُو**) ve ötreli elif (**اُ**) ile yazılmıştır:

اُچمق uçmaḳ 2040, **اغرمز** uġramaz 2656, **بوینن اوردردی** boynın urdurdı 2586, **اوشَدب** uşadup 1872, **اولی** ulı 3648, **اُص** uṣ 2932, **استنه** üstine 2764, **ازره** üzre 1878, **اون** ün 2757, **اوچ** üç 2112, **اُوچنجی** üçünci 2123

İç Seste:

Genellikle ötre (ـُـ), bazen vav (**و**), bazen ötreli vav (وُ) ile yazılmış, bazen de herhangi bir işaret kullanılmamıştır:

یوز yüz 2254, **ایلق** uyluḳ 3530, **طقزنجی** ṭoḳuzuncı 3346, **بُدلرن** budların 3519, **بنلر** bunlar 2662, **بیرق اِتدی** buyruḳ itdi 2251, **قنق** ḳonuḳ 1928, **قرد** ḳurd 2708, **صوقر** ṣovuḳdur 2339, **صوُن** ṣun 2467

Son Seste:

Genellikle vav (**و**), nadiren ötreli vav (**وُ**) ile yazılmıştır:

اولو ulu 2316, **یوو قلدی** yavu kıldı 2162, **قپلیو** ḳaplayu 3355, **بچغو** bıçġu 1924, **ایچارو** içerü 3108, **شو** şu 2944, **اشبو** üşbu 1950, **قُریلوُ** ḳurılu 1962, **قمو** ḳamu 2368

1.2. Ünsüzlerin Yazımı

1.2.1. /p/ Ünsüzünün Yazımı

Metinde geçen “p” ünsüzü kelime kökünde p (**پ**) yazılmıştır. Eklerde ön ses, iç ses ve son ses de dâhil olmak üzere genellikle be (**ب**) harfi kullanılmışsa da istisnalar mevcuttur:

İç Seste:

یاپشور yapışur 2233, **طاپکا** ṭapuŋa 2301, **قاپو** ḳapu 3066, **طپطولو** ṭopṭolu 3397, **طپراق** ṭopraḳ 2607, **طپغیله** ṭopuġıla 3334, **یپرغن** yapraġın 2854, **یپراق** yıpraḳ 2607, **قپلیو** ḳaplayu 3355, **قوپرب** ḳoparup 2965, **طپمق** ṭapmaḳ 3301

Son Seste:

اُپُپ öpüp 3277, **بلب** bilüp 1908, **گزلَیُب** gizleyüp 2867, **یلب** yelüp 2030, **اترب** oturup 2505, **یاپشب** yapışup 2232, **یتب** yatup 2026

Metinde p harfi (**پ**) ile başlayan tüm kelimeler Farsçadan alıntıdır:

پادشاه pādişāh 2556, **پاره** pāre 2874, **پند** pend 2111, **پرده** perde 2035, **پُر** pür 2828, **پیشوا** pīşvā 2932, **پیر** pīr 2739

Metinde duyulan geçmiş zaman eki “-Up+dur”un p (**پ**) ile yazılmış örnekleri de mevcuttur:

البدر olupdur 2669, **وآر قلپدر** var ḳılupdur 3299, **احسان ادپدر** iḥsān edüpdür 2341

1.2.2. /ç/ Ünsüzünün Yazımı

Ön Seste:

چریدی çüridi 2628, **پبلق** çıplaḳ 3388, **چك چك** çiŋ çiŋ 2640, **چغرن** çaġıran 2551, **چاکلو** çekilü 2035, **چق** çoḳ 1837, **چورسی** çevresi 3645, **چغرشالر** çıġrışalar 2259, **چقدی** çıḳdı 1864

İç Seste:

اچق açuḳ 2281, **بچغو** bıçġu 1924, **اچاریه** içerüye 3102, **قچن** ḳaçan 2421, **نچه** niçe 2650, **نچون** neçün 2959

Son Seste:

قچ ḳaç 2455, **قلاغك اج** ḳulaġuŋ aç 2059, **كج** geç 2499, **اِچ** iç 2084, **اوچ** avuç 2828

Metinde *aç, aç-, ṣaç* kelimeleri genellikle cim (**ج**) ile yazılmıştır:

سج saç 3557, **آج** aç 1983

1.2.3. /s/ Ünsüzünün Yazımı

Ön Seste:

ṣ (**ص**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

صچر ṣaçar 2082, **صاغ** ṣağ 3353, **صنمه** ṣanma 1912, **صی** ṣı 3403, **صینمیشم** ṣınamışam 3126, **صول** ṣol 3362, **صکره** ṣoŋra 3376, **صرنجم** ṣoruncam 2533, **صوقدر** ṣovuḳdur 2339

s (**س**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

سکیز sekiz 2560, **سوز** söz 2445, **سنچی** sinçi 3512, **سَوکلو** sevgülü 3534, **سَرَه** sere 3367, **سو** sev 2481, **سیله** söyle 1896, **سرلدی** sürüldi 1994, **سلمك** silmek 3371

s (**س**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

سقن saḳın 3561, **سقال تخلیلی** saḳal taḫlīli 3344, **ساج** saç 3557, **سقله** saḳla 2518

İç Seste:

ṣ (**ص**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

اُصَنمَیُیَن uṣanmayuban 3352, **تاصَه** ṭaṣa 1859

s (**س**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

بسلر besler 2872, **اَکسُك** eksük 2800, **استدی** istedi 1923, **کسلسه** kesilse 1925, **او اسّی** ev issi 3026, **اسن** esen 2384, **نسنه** nesene 3393, **کیسوسنه** geyesüsine 2386

s (**س**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

دقسن doḳsan 2257, **یاسغی** yasaġı 2624

Son Seste:

اُص uṣ 2932

Metinde, Eski Anadolu Türkçesinin Uygur ve Fars yazım gelenekleri karışık olarak kullanılmıştır.

1.2.4. /t/ ve /d/ Ünsüzlerinin Yazımı

Metnin genelinde kalın sıradan ünlü ile yazılan kelimelerin başında yer alan -t, -tı (**ط**) ile karşılanmıştır.

Ön Seste:

ṭ (**ط**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

طاغ اِدهدم ṭaġ idedüm 3093, **طامو** ṭamu 1960, **طاپکا** ṭapuŋa 2301, **طغرو** ṭoġru 2247, **طپطولو** ṭopṭolu 3397, **طغیله** ṭaġıla 3248, **طاَملَر** ṭamlar 2411, **طتلو** ṭatlu 3646, **طشره** ṭaşra 3109, **طوغان** ṭoġan 2559

t (**ت**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

تانی tanı 3419, **تکریم** taŋrıyam 2169

t (**ت**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

تك teg 2748, **تلینه** tiline 2130, **تزرك** tizrek 2609, **تکرکی** tükrügi 3382, **تُتدی** tütdi 3036

d (**د**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

دخی daḫı 1900, **درنغی** dırnaġı 2875, **دشلقده** dışlıḳda 3597, **دقسن** doḳsan 2257, **درهسن** durasın 1839, **دت** dut 2155

d (**د**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

دده dede 3444, **دکمه** degme 2023, **دکل** degül 3448, **دَلیِم** delim 3648, **دکلو** deŋlü 2582, **دیو** deyü 1892, **دِلدِی** dildi 1924, **دِماَغه** dimaġa 3342

İç Seste:

ṭ (**ط**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

طپطولو ṭopṭolu 3397, **طرطغان اولا** ṭarṭaġan ola 1902

t (**ت**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

التی altı 3309, **التون** altun 2649, **طتلو** ṭatlu 3646, **أوتاَن** utan 3550, **یتسُوي** yatsuyı 2274, **اتوز** otuz 2720, **قرتره** ḳurtara 1860, **قرتله** ḳurtula 3438

t (**ت**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

یتمش yetmiş 1886, **نِتَه** nite 1840, **نیتاکم** nitekim 2818, **نته** nete 1839, **کتور** getür 3462, **یتوردیلر** yetürdiler 2575, **کترلدی** götürildi 2599, **کُتی** köti 2576, **اترو** ötrü 2092

d (**د**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

بغدای buġday 1982, **قندہ** ḳanda 3641, **قندن** ḳandan 2290, **قدر** ḳadar 2561, **یاردندرر** yaradan durur 3300, **یولداش** yoldaş 2431

d (**د**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

دده dede 3444, **ندن** neden 2390, **کنیز ادنمشدی** kenīz edinmişdi 2885, **یدی** yedi 1851, **یدلر** yediler 2461, **کَودَه** gevde 1910, **کندو** kendü 1975, **دردنجی** dördünci 2508

Son Seste:

t (**ت**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

سوزن دت sözin dut 1988, **طت** ṭut 2878

t (**ت**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

درت dört 2556, **ییکت** yigit 1851, **اَت** et 3044, **ات** et- 2241

d (**د**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

آد ad 2443

d (**د**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

درد dörd 2818, **سماع اِد** semāʿ id 1954, **اعلام اد** īʿlām ed 3181

Eserde bazı kelimelerin hem d (**د**) ile hem de t (**ت, ط**) ile yazıldığı görülmektedir:

دُت dut 2671 < **طت** ṭut 2878, **دیل** dil 3575 < **تل** til 2130, **دقسن** doḳsan 2257 < **طقسن** ṭoḳsan 2361

1.2.5. /k/ ve /g/ Ünsüzlerinin Yazımı

Ön Seste:

ḳ (**ق**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

قاچ ḳaç 1903, **قاتی** ḳatı 2385, **قارکسنده** ḳaraŋusında 2284, **قزن** ḳazan 2503, **قنده** ḳanda 3641, **قردشم** ḳardaşum 3175, **قنقسی** ḳanḳısı 2906, **قرا** ḳara 2393, **قان** ḳan 2060, **قپلیو** ḳaplayu 3355

k ve g (**ك**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

کندو kendü 1975, **کسلسه** kesilse 1925, **کُتی** köti 2576, **کیجه** gice 2284, **کرُسی** gerüsi 1964, **کرك** gerek 1921, **کلینه** göline 2746, **کزلو** gizlü 3474, **کی** key 2339

İç Seste:

ḳ (**ق**) ve g (**غ**) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

ارقسی arḳası 3451, **بچغو** bıçġu 1924, **ایاقلی** ayaḳlu 1925, **اوقی** oḳı 1972, **صقله** ṣaḳla 3406, **طغلدك** ṭaġladuŋ 2089, **طغری** ṭoġrı 3066, **طقزنجی** ṭoḳuzuncı 3346, **ایقیه** uyḳuya 2675, **یاقسنه** yaḳasına 2233, **یغلدی** yıġladı 2839

k ve g (**ك**) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

اَکسُك eksük 2800, **بکلدی** bekledi 2720, **اکرن** ögren 3241, **سکز** sekiz 2560, **سکسن درت** seksen dört 2595, **سَوکلو** sevgülü 3534, **تکرکی** tükrügi 3382, **یکرمی** yigirmi 2565, **ییکت** yigit 1851, **بیلکوکوز** bilgüŋüz 2263

Son Seste:

ḳ (ق) ve g (غ) ile kalın sıradan kelimelerin yazılışı:

ارتوق artuḳ 2800, **آيق** ayaḳ 2799, **ايلق** aylıḳ 3281, **صاغ** ṣaġ 3353, **طغرولق** ṭoġrulıḳ 2742, **طپراق** ṭopraḳ 2607, **اچماق** uçmaḳ 2815, **ايلق** uyluḳ 3530

k ve g (ك) ile ince sıradan kelimelerin yazılışı:

دك dek 1930, **كوچك** küçük 2808, **كرك** kürk 2338, **تزرك** tizrek 2609, **يمك** yemek 3584, **يندك** yendek 3127, **بك** beg 2115, **ديلاك** dilek 2099

1.2.6. /ŋ/ Ünsüzünün Yazımı

İç Seste:

گنّز geŋez 3614, **دكلو** deŋlü 2559, **دكهميشم** deŋemişem 3127, **اكلا** aŋla 1862, **بكا** baŋa 1838, **بكزر** beŋzer 2664, **اكلور** aŋılur 2008, **قاركسنده** ḳaraŋusında 2284, **تكريم** taŋrıyam 2169, **سِكلَرز** siŋlerüz 1898, **اكن** iŋen 2110

Son Seste:

بك biŋ 1924, **اك** eŋ 3120, **انك** anuŋ 1855, **چك چك** çiŋ çiŋ 2640

1.2.7. /h/ Ünsüzünün Yazımı

Ön Seste ḫ (خ) ile:

خاتون ḫatun 2285, **خرجن** ḫarcan 2351

İç Seste ḫ (خ) ile:

يخشى yaḫşı 3142, **دخى** daḫı 1873, **يخسه** yoḫsa 2185

1.2.8. Çift Ünsüzlerin Yazımı

Arapça kelimelerin çoğunluğunda ve Türkçe kimi kelimelerde çift ünsüzü belirtmek için şedde işareti (ـّـ) kullanılmıştır:

اسّى issi 3038

Kimi kelimeler çift ünsüzle yazıldıkları hâlde şedde işareti (ـّـ) kullanılmıştır:

الّلى elli 3607, **بلّلى** belli 3625

Metinde bir kelimenin şeddesiz yazıldığı tespit edilmiştir:

قللق ḳullıḳ 3284

2. SES VE ŞEKİL BİLGİSİ

2.1. SES BİLGİSİ

Türkçenin en önemli özelliklerinin başında ses uyumları gelir. bu durum Türkçenin ses bilgisi açısından ne kadar zengin ve gelişmiş olduğunun bir göstergesidir.

2.1.1. Ünlüler

2.1.1.1. Ünlü Uyumları

Bu çalışmada ünlü uyumları çeşitli şekillerde incelenmiştir.

2.1.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Metinde kalınlık-incelik uyumu çoğunlukla tamdır:

sürdüm 1960, ulular 3028, çekişürdi 3032, dördüncisi 3333, uyumaḳdur 3398, ṣormışam 2308, kendüzin 3440, ḳaynar 2503, işitdügüm 2785, ṭaġladuŋ 2089, tanıġıl 2144, gündüzin 2287

Metinde bazı yabancı kelimelere getirilen eklerde uyumsuzluk görülmüştür:

ḫastelıġum 2604, ġanīlıġı 2121

2.1.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Metinde düzlük yuvarlaklık uyumu kelimelere gelen sürekli düz ya da yuvarlak yazılan ekler sebebiyle bozulmuştur:

2.1.1.1.2.1. Yuvarlak Ünlülü Ekler

2.1.1.1.2.1.1. -Up Zarf-Fiil Eki

bulmayup 2613, iletüp 1929, işidüp 2193, söyleyüp 2521, açup 3097, çıḳup 1974, ḳaldurup 3523, bildürüp 2941, geçüp 2404

2.1.1.1.2.1.2. -(y)U Zarf-Fiil Eki

arayu 2713, aŋlayubaḳ 3361, aŋlayudur 3402, deyü 1892, döşeyü ḳodı 3549, ḳaplayu 3355, ḥür eyleyümedi 2804

2.1.1.1.2.1.3. -Ur- Ettirgenlik Eki

erüre 2271, bitüre 2688, yetürdiler 2575, yitürdi 3238, artur 3590, degürmek durur 3481

2.1.1.1.2.1.4. -dUr- Ettirgenlik Eki

gezdürür 2394, bildürür 2325, irdürür 2544, sevindürüp 3186, erdürür 3631

2.1.1.1.2.1.5. +ArU Yön Gösterme Hâli Eki

yuḳaru 2040, ilerü 2499, içerü 3108

2.1.1.1.2.1.6. -dUk Sıfat-Fiil Eki

aġladuġı 2088, oḳıduġı 2508, istedügüŋ 1835, n'eyledügini 2382, ṣaḳladuġum 2170, nehy ḳılduġum 2241, ṭurduġı 2918, ṭoġduġı 3146

2.1.1.1.2.1.7. +(U)m, +(U)mUz 1. Teklik ve Çokluk Kişi İyelik Ekleri

şehrümde 2625, adum 2262, evüm 2299, armaġanum 3162, murādum 3205, bütlerümüz 2846, şıḳvetümüzden 2260

2.1.1.1.2.1.8. +dUm Görülen Geçmiş Zaman 1. Teklik Şahıs Eki

açdum 2470, bildüm 1920, söyledüm 2445, eyledüm 2799, aġladum 2998

2.1.1.1.2.1.9. +dUŋ Görülen Geçmiş Zaman 2. Teklik Şahıs Eki

ṣalduŋ 2029, ṭaġladuŋ 2089, erdüŋ mi 2727, pīç olmaduŋ 3270, yedüŋ 1893, işitdüŋ 2290

2.1.1.1.2.1.10. +(U)ŋ, +(U)ŋUz 2. Teklik ve Çokluk Kişi İyelik Ekleri

ḫaṭṭuŋ 1972, cāyuŋ 1996, ḳulaġuŋ 2059, aduŋ 2300, ḥālüŋ 2305, cennetüŋüz 2116

2.1.1.1.2.1.11. -sUn 3. Teklik Kişi Emir Kipi Eki

alsun 2572, ersün 2250, gelsün 2572, ṭutmasun 1859, söylesün 1856

2.1.1.1.2.1.12. -(U)ŋ, -(U)ŋUz 2. Çokluk Kişi Emir Kipi Ekleri

bilüŋüz 3096, bilüŋ 2543, cevāb virüŋ 2622, gönderüŋ 2631

2.1.1.1.2.1.13. +lU İsimden İsim Yapma Eki

yerlü yirince 3453, vaḳtlu 3457, ayaḳlu 1922, adlu 3651, gizlü 3474

2.1.1.1.2.1.14. +sUz İsimden İsim Yapma Eki
īmānsuz 3191

2.1.1.1.2.1.15. -U Fiilden İsim Yapma Eki
yazıluyıdı 2035, ṭapuŋa 3194, ḳurılu 1962, çekilü 2035

2.1.1.1.2.1.16. +(n)Uŋ İlgi Hâli Eki
anuŋ 1855, göŋlinüŋ 1867, kişinüŋ 2263, ümmetinüŋ 2415, ṭoġanuŋ 2561, ḳızuŋ 2690, buġdayuŋ 2876, ḥaḳḳuŋ 3081, muḥammedüŋ 3098

2.1.1.1.2.1.17. -Ur Geniş Zaman Eki
namāza varurlar 2457, ḳılur 2477, alurlar 2858, bilür 1895, yücelür 2489

2.1.1.1.2.1.18. -duḳda, -dükde Zarf-Fiil Eki
dedükde 3512, alınduḳda 1883, oḳıduḳda 2429, gördükde 2178

2.1.1.1.2.1.19. +cUK İsimden İsim Yapma Eki
anacuġumuzsın 2739, cümlecügi 2264

2.1.1.1.2.1.20. -*GU* Fiilden İsim Yapma Eki
ḳayġuyı 1922, bilgüŋüz 2263, sevgüsi 2084

2.1.1.1.2.1.21. -GUr- Fiilden Fiil Yapım Eki
irgürem 1872

2.1.1.1.2.1.22. -lUK Fiilden İsim Yapım Eki
uyluḳ 3530

2.1.1.1.2.1.23. -UK Fiilden İsim Yapım Eki
ḳonuḳ 1928, yaruḳdı 2034, buyruḳ itdi 2251, açuḳ 2281, artuḳ 2800

2.1.1.1.2.1.24. -Uz, -vUz 1. Çokluk Kişi Ekleri

ṣalaruz 2064, dest-pāçe olavuz 2324, diyevüz 1861, pend edevüz 2521, sürevüz 1861, edā eyleyevüz 2469

2.1.1.1.2.1.25. -(y)UbAn Zarf-Fiil Eki

aluban 1840, varuban 1885, yanuban 2082, ṭuruban 2282, çaġıruban 2570, verüben 1913, geyüben 2340

2.1.1.1.2.1.26. -UpvAn Anlatılan Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki

işidüpven 2367, ṣorupvan 2882

2.1.1.1.2.2. Düz Ünlülü Ekler

2.1.1.1.2.2.1. -dI Görülen Geçmiş Zaman Eki

ṣordı 2554, ṭurdı 1875, urdı 2054, oturdı 2473, sürdi 2077, gördi 2027, bir oldı 3656, getürdi 1940

2.1.1.1.2.2.2. -(y)IncA Zarf-Fiil Eki

öpince 1881, düşince 2570, ölince 2966, olınca 2720

2.1.1.1.2.2.3. +(y)I Belirtme Hâli Eki

bıçġuyı 1922, yatsuyı 2274, boyı 2588

2.1.1.1.2.2.4. +(s)I 3. Teklik Kişi İyelik Eki

sevüsi 3098, ḳamusı 2978, sevgüsi 2084

2.1.1.1.2.2.5. -mIş Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki

olmışuz 2526, söyündürmiş 2205, getürmişüz 2439, görmişüz 3288, öldürmiş ola 2232

2.1.1.1.2.2.6. -ġıl, -gil Emir 2. Teklik Kişi Eki

görgil 1885, sürgil 2931, bulġıl 2466, olġıl 3304, öpegörgil 1885

2.1.1.1.2.2.7. +ncI İsimden İsim Yapma Eki
dördünci 2508, ṭoḳuzuncı 3491, onuncı 3492

2.1.1.1.2.2.8. +lıḳ, +lik İsimden İsim Yapma Eki
ḳullıġa 2887, ṭoġrulıḳ 2742, ḳuşlıḳda 3597

2.1.1.1.2.2.9. -(I)l Fiilden Fiil Yapma Eki
götürilüben 2600

2.1.1.1.2.2.10. -(I)n Fiilden Fiil Yapma Eki
görinür 2955

2.1.1.1.2.2.11. -(I)ş Fiilden Fiil Yapma Eki
dürişdi 2548, görişdüm 3166

2.1.1.2. Ünlü Değişmeleri

2.1.1.2.1. /i/~/e/ Değişimi

Dar ünlülerin belli bir sebebe bağlı olmaksızın değişmesidir. Bu ses olayına *genişleme* de denilmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde bu olaya sıkça rastlanmaktadır. Metinde de bazı kelimelerin hem /i/ hem de /e/ ile yazılan şekilleri de mevcuttur.

/i/ ünlüsü ile yazılan kelimeler:
niçe 2814, iy 1925, gice 2284, yerlü yirince 3453, yidüŋ 1894

/e/ ünlüsü ile yazılan kelimeler:
yene 1845, ertesi 2581, beşinci 2509

Hem /i/ hem /e/ ünlüsü ile yazılan kelimeler:
didi 2511 – dedi 2540, (ẓulm) itmedüm 2603 – (suʾāl) etdi 2621, yerüŋ 2040 – yir 2767, irdi 1863 – erdi 2178, işit 2067 – eşit 2165, erişe 1937 – irişigör 2041

2.1.1.2.2. /ı/~/u/, /i/~/ü/ Değişimi

Metinde aynı kelimenin iki farklı yazılışı görülebilmektedir:

ṭoġrı 3066 ~ ṭoġru 2247, belli 3625 ~ bellü 3401, görine 2963 ~ göründi 2731

2.1.1.2.3. /e/~/ö/ Değişimi

beyle 1850 – böyle 2691

2.1.1.2.4. Ünlü Birleşmesi

Ünlü ile biten bir kelimeden sonra ünlü ile başlayan bir kelime geldiğinde ünlülerden birisi düşer ve iki kelime birleşir. Bu olaya hece yutumu da denir. Metinde şu kelimelerde örneği bulunur:

ne ol- > n'olısar 1844
ne it- > n'idem 2018
uş + ol > şol 2046
bu + eyle > böyle 2691
ḳarında eş > ḳardaşum 3175
şu + ile > şeyle 1920
ne + i-se > nese 3498
ne + ise + ne > nesene 3265
ne eyle- > n'eylerimiş 1848
ne + iç-ün > neçün 1985
ne + iste- > n'istersin 2154

2.1.1.2.5. Ünlü Düşmesi

Eski Anadolu Türkçesinde ünlü düşmesi genellikle iç sestedir. Vurgusuz orta hece ünlüsünde Türkçenin en eski zamanlarından beri bir düşme söz konusudur. Bazen kalıcı bazen de geçici olabilir:

aġzı 3397, alnı 3515, boynı 3511, burnı 3504, gönli 2014, ḳarnı 2034, oġlı 2443

Kalıcı olarak düşen örneklerden bazıları şunlardır:

yaḳışı > yaḫşı 3369
uyuḳu > uyḳuya 2675
oyunat- > oynatsa 3556
oġulu > oğlumı 2707

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Ünsüz Değişmeleri

2.1.2.1.1. /ḳ/~/ḫ/ Değişimi

Bazı ünlülerin yanlarında bulunan patlayıcı ünsüzlerin sürekli ünsüzlere dönüştürmesi olayıdır. Buna *ünsüz sızıcılaşması* da denir ve Eski Anadolu Türkçesinde de bulunmaktadır.

yoḳsa > yoḫsa 2185

yaḳşı > yaḫşı 3369

ḳatun > ḫatun 2311

taḳı > daḫı 2323

yoḳsul > yoḫsul 2641

2.1.2.1.2. /ġ/~/v/ Değişimi

Metinde bu değişim sadece ṣoġu- fiilinde görülmektedir:

soġuḳ > ṣovuḳ 2339

2.1.2.1.3. /ḳ/~/ġ/ Değişimi

aḳ 2206 > aġ 2406

Bazı kelimelerin hem /ġ/ hem /ḳ/ ile yazılan şekillerinin kullanıldığı tespit edilmiştir:

ıraġda 2091 – ıraḳdan 3258

yoġ 3654 – yoḳ 2794

2.1.2.1.4. /t/~/d/ Değişimi

Eski Türkçede /t/ ile başlayan kelimeler Eski Anadolu Türkçesinde çoğunlukla /d/ olmuştur. Bu olaya *ünsüz tonlulaşması* denir. Metinde tonlulaşan kelimeler şunlardır:

degdi 3260, degül 2040, delim 3648, der- 2942, di- 1896, dik- 3528, dilde 2269, dile- 1850, dilek 2099, dirdi 2854, diri 2421, dirlik 3152, dişi 3537, diz 3447, doḳsan 2257, dört 2556, dügme 3505, dürlü 1837, düş- 2054

Metinde bazı kelimeler her iki şekilde de kullanılmıştır:

ṭur- 2040 ~ dur- 3042

teg 2748 ~ dek 1930

ṭaşra 3109 ~ dışlıḳ 3597

dörd 2818 ~ dört 2556

til 2130 ~ dil 2412

2.1.2.2. Ünsüz Türemesi

/y/ Ünsüzü:

Arapça kökenli olan ve bünyesinde hemze bulunduran şu kelimelerde /y/ ünsüzü türemiştir:

ʿāyişe 2919, cebrāyil 1858, ʿazrāyil 3001, ḳāyil 2254, māyil 2080, fāyide 2684

2.1.2.3. Ünsüz İkizleşmesi

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde görülen ikizleşme örnekleri incelenen eserde de bulunmaktadır:

isig > issi 3038

elig > elli 3607

idisi > issi 3026

2.1.2.4. Hece Yutumu (Haploloji)

Eserde bazı yerlerde bildirme eki "-durur", "-dur" hâline dönüşmüştür:

ol durur > oldur 3107

ne durur > nedür 2180

var durur > vardur 2311

bu durur > budur 2791

2.1.2.5. İki Ünsüzden Birinin Düşmesi (Tekleşme)

Arapça kökenli alıntılanmış ve çift ünsüz ile yazılan kelimelerin Türkçede yalın hâldeyken tek ünsüz biçimine dönüştüğü görülmüştür:

ced (< cedd) 2885, ġam (< ġamm) 1976, ḥaḳ (< ḥaḳḳ) 2220, mürted (< mürtedd) 3404, rab (< rabb) 1908, şek (< şekk) 3584, şer (< şerr) 3319

Metinde birkaç kelime yalın olmasına rağmen asıl hâliyle yazılmıştır:

ḥaḳḳ 2192

rabb 2017

ġıll 2835

żıdd 3323

Bu kelimeler ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında düşen ünsüz geri gelir:

rabbüŋüzem 2839, ḥaḳḳına 1992, ḥacca 3327

2.1.2.6. Ünsüz Benzeşmesi

Eski Anadolu Türkçesinde kelime kök ve gövdelerine gelen bazı ekler tek biçimlidir. Bu yüzden herhangi bir benzeşme olayı bulunmamaktadır:

etdi 3114, āḫiretde 3120, ṭarafdan 2471, ḳulaḳdan 3395, göbekden /3445, didükde 2672

2.1.2.7. Tonlulaşma

İki ünlü arasında kalan tonsuz ünsüzün (p, ç, t, k) tonlulaşması (b, c, d, g, ġ) olayıdır:

olmaġa 2192, barmaġın 2021, yaradan durur 3300, unıda 2221, aġacına 2030, dilegini 2466, yuda 2192, ḳulaġuŋ 2059

2.2. ŞEKİL BİLGİSİ

2.2.1. Yapım Ekleri

2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler

+aḳ

Organ isimlerinde görülür (GÜLSEVİN, 2017: 123):

ayaġı 1925, barmaġın 2021

+an

Çokluk ekidir:

erenler 2872

+ArU

Yön belirtme ekidir:

yuḳaru 2040, içerü 3108, ilerü 2504

+cUK

Küçültme, acıma ve pekiştirme ekidir:

anacuġumuzsın 2739, cümlecügi 2264

+tesi

Zaman bildiren bir kelimeye geldiğinde zaman zarfı yapar:

ertesi 2581

+daş

Benzerlik, eşitlik, beraberlik bildiren isimler türetir:

ḳarındaşum 2084, yoldaşından 2323, bağdaş 3546

+düz

Zaman zarfı yapar:

gündüz 2286

+In

İsimlerden zarf yapar ve "... olarak, ... iken" anlamında kullanılır:

bir kezin 2960, gündüzin 2287

+cIlAyIn

Zarf görevinde kullanılır:

ancılayın 2370, sencileyin 2409

+lIK

Eski Anadolu Türkçesinde kullanımı yaygındır ve farklı fonksiyonlarla isim yapar:

ṭoġrulıḳ 2742, ḳullıḳ 3284, ḳuşlıḳda 3597, pāklik 3405, şāhlıḳ 2595, dışlıḳda 3597, bed-baḫtlıḳ 2261, aylıḳ 3281

+lU

Kullanımı yaygındır, sıfat yapar:

ayaḳlu 1922, vaḳtlu 3457, dürlü 1836, gözlü 2335

+mIş

Altmış ve yetmiş sayılarında kalıplaşmış bir kullanımı vardır:

altmış ṭoḳuza 1863, yetmiş altıncıdan 1997

+(I)ncI, +UncI

Sıralama sıfatları yapar:

ikinci 2506, altıncısı 3488, dördünci 3317, beşinci 3318, ṭoḳuzuncı 3491, yetmişinci 1888

+eş

güneş 3257

+rA

Yön gösteren zarflar yapar ve zaman zarfı da türetebilir:

içre 1851, ṭaşra 3109, ṣoŋra 3592

+rAK

Zarf yapar:

yegrek 2287, tizrek 2609

+sUz

Yokluk bildiren kelimeler türetir:

gözsüze 2342, ‘öẕrsüz 3546, īmānsuz 3191

+a

Yönelme hâli eki olup kalıplaşarak isim yapar:

aşaġa 2616

+ez

geŋez 3614

+CA

niçe 2025

+KI

ḳanḳısı 2906

+kek

erkekle 3537

2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

+A-

Geçişli ve geçişsiz fiiller yapar:

beŋzer 2664, yaşar 2562, dilerseŋ 1978

+Al-

İsimler ve sıfatlardan geçişsiz fiiler yapar:

yöneldüginde 2914

+et-

Tek bir örneği vardır:

gözet- 2992

+lA-, +lan

Eski Anadolu Türkçesinde sık kullanılan eklerdendir. Geçişli ve geçişsiz fiiller yapar:

işlerüz 1899, aŋla- 1862, diŋlegil 1890, ağladı 2105, gözle- 3244, bağışladı 2889, gizleyüp 2867, bekledi 2720, şed bağlan 3141, oyalanmayuban 3352

+te-

iz+de- > istedi 60a/1923

+da-

ündedi 67b/2176

2.2.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler

-egen

ṭarṭağan ola 1902

-GU

Metinde soyut ve somut isimler yapmıştır:

bıççğuyı 1922, ḳaygu 2617, sevgüsile 2038, bilgüŋüz 2263

-ın, -Un

yaḳın 101b/3258, ṣatun al- 2806

-IcI

ṣaḳlayıcı 2170, yaḳıcı 2095, ḳılıcıdı 3578

-(U)k

eksük 2800, artuḳ 2800, ḳonuḳ 1928, yaruḳdı 2034, buyruḳ 2251, açuḳ 2281, ṣovuḳdur 2339, yoḳdur 2729

-I, -U

Eski Türkçe zarf-fiil ekinin kalıplaşması ile görülür:

ötrü 2453, daḫı 2453, diyü 2167

-I, -U

ṭopṭolu 3397, yazıluyıdı 2035, ṭapuŋa 2301, ḳapu 3066, yazu 1966, diri 2421

-ḳu

udı-ku > uyḳuya 2675

-mA

aġnamadur 3586, dügmesin 3505

-ecek

emecegi 3484

-rak

yıpraḳ 2607, ṭopraḳ 2607

2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

-Il- , -Ul-

Ettirgenlik eki olup kullanımı işlektir:

söylenildi 1837, atıldı 2053, yaḳılur 2082, ırılımazam 2085, yıḳıldı 2299, derilüp 2472, yıġıldı 2576, yarıldı 2767

-Ar-

ḳurtara 1860, ḳoparup 2965, giderür 3401

-der-

gönder- 2062

-dUr-

ḳaldurup 1853, boynın urdurdı 2586, semʿ ḳıldurmadı 3135, bildür- 2063, öldürmiş ola 2232, irdürür 2544, söyündüre 2938

-gür-

irgürem 1872

-mA-

ölmemeklige 3002, olmadı 3037, ṭarlıġanma 3059, bulmaya 3154, ṣanma 3205

-(I)n-, -(U)n-

Dönüşlülük ve edilgenlik bildirir.

bilindi 2924, bulınmaz 2454, (āşikār) olına 3060, alınduḳda 1883, söyünür 2204, ṣarınam 2338, incinür 2385, ṣındı 2568, göyündürme 2991

-(I)ş-, -(i)ş-

erişdi 1846, yapışup 2402, çekişürdi 3032, görişdüm 3166, dürişür 3264

-(i)t-

Türkçede eskiden beri görülen ve kullanılan bir ettirgenlik ekidir:

eyidmez 2473, ṭaġıdadum 3093

-tür-

keltür- > ketür- > getür- 1940

oltur- > otur- 3528

-Ur-

Ettirgen fiiller yapar:

götürüp 2024, yetürdiler 2575, irürür 2646, degürmek durur 3481

-y-

Bu ek Eski Türkçede "-d-" iken /d/ > /ḍ/ > /y/ değişiminden dolayı Batı Türkçesinde "-y-" olarak kullanılmıştır:

ḳoy- 2071

2.2.2. Kelime Çekimi ve Çeşitleri

2.2.2.1. İsimler

2.2.2.1.1. İsim Çekim Ekleri

2.2.2.1.1.1. Çokluk Eki

Eski Anadolu Türkçesinde de Türkiye Türkçesindeki gibi çokluk eki "-lAr" ekidir. İşlek bir ek olduğundan örneği çoktur:

ḳullarum 2149, anlara 2264, olaruŋ 2334, ġammāzlar 2388, ṣuçların 2405, yüzleri 2406, yediler 2461, kāfirlere 2810, bütlerümüz 2846, elleri 2888

2.2.2.1.1.2. İyelik Ekleri

Metinde iyelik ekleri 1 ve 2. şahıslarda daima dar-yuvarlak ünlülü; 3. şahıslarda daima düz-dar ünlülüdür:

Birinci Teklik İyelik Eki: +(U)m

sözümi 2929, elümden 2031, emrümle 2149, cismüm 2630, şehrümde 2625, üstüme 2977, cānuma 3058

İkinci Teklik İyelik Eki: +(U)ŋ

sebebüŋle 2731, hicretüŋ durur 2982, birāderüŋ 3177, ṣabruŋ 3288, cānuŋ 3297, ṣalātuŋ 3543

Üçüncü Teklik İyelik Eki: +(s)ı, +(s)i

düşmeni 2991, adı 3008, cānı 3056, mührini 3084, ḳatına 2134, ḫışmını 2192, başını 1924

Birinci Çokluk İyelik Eki: +(U)mUz

şuçumuzdan 2404, anamuzı 2888, yüzümüz 2409, ḥālimüzi 2408, şıḳvetümüzden 2260, bütlerümüz 2846, ḫocamuz 2526

İkinci Çokluk İyelik Eki: +(U)ŋUz

ḳapuŋuza 2346, aduŋuz 3656, cennetüŋüz 2116, yüzüŋüz 2410, ẓulmüŋüz 2695

Üçüncü Çokluk İyelik Eki: +ları, +leri

ḳapularını 3095, cānlarını 2086, ellerinden 1842, gözleri 2334

2.2.2.1.1.3. Hâl Ekleri

2.2.2.1.1.3.1. Yalın Hâl

göz 3268, gice 2284, yir 2767, ḳulaḳ 2929, baş 1930, cān 2899, söz 2330, kişi 2382

2.2.2.1.1.3.2. İlgi (Tamlama) Hâli

+(n)Uŋ

Ekin ünlüsü Eski Anadolu Türkçesinde sürekli dar-yuvarlaktır. Bu yüzden dudak uyumuna girmeyen ekler arasında yer alır:

cennetüŋ 2046, oġlınuŋ 2438, cümlenüŋ 2544, ṭoġanuŋ 2561, ḳızuŋ 2690, gönlinüŋ 1867

Eski Anadolu Türkçesinde bu eki sıfır (**Ø**) biçim birim ile de görürüz:

ḥaḳ kelāmın 2061, ümmetüm ḥālin 2388, ḥaḳ selāmı 1907, yüzleri ḳarasını 2406, atası şuġlı 2436

2.2.2.1.1.3.3. Belirtme Hâli Eki

Sadece düz-dar ünlülü hâli mevcut olduğu için düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymamaktadır:

+(y)ı, +(y)i

nükteyi 2197, ḳapuyı 3097, ḫaberi 2631

+nı, +ni

birini 2589, bunı 3183

+Ø

EAT'de belirtme hâli eksiz olarak da kullanılır:

ḳuşaġın 3582, yeryüzin 2379, birin 3498, gözüm 2470, dilüm 1897, sözüm 3113,

ḥikāyetüm 3592, dāmenüm 3636, ḳadrüm 2354

2.2.2.1.1.3.4. Yönelme Hâli

+(y)A

ṣola 3533, cāna 1937, şāha 3631, dünyāya 1994, uyḳuya 2675, aŋa 2356, muḥammede 3500, başraya 2177, ataya 2598, maġaraya 2752

2.2.2.1.1.3.5. Bulunma Hâli

+dA

ortada 2009, yılda 2123, cihānda 2992, ṭonda 3421, gūrda 2788, dünyāda 2932, ḳatında 2521, yaşında 2560, üstümde 2572, ʿālemde 3003, ḥikāyetde 2132, yerde 3346

2.2.2.1.1.3.6. Ayrılma Hâli

+dAn

şeyṭāndan 1860, yıldan 2669, ḥaḳdan 3284, taẖtdan 2576, dōstdan 2980, āfetden 2384, mesḥden 3376, göbekden 3445, altıncıdan 3507, başdan 1968, ʿadldan 2614

2.2.2.1.1.3.7. Eşitlik Hâli

İsme eşitlik ve benzerlik anlamları katar. Zarflar türetir:

+cA

ẕerrece 2429, şeylece 2913, ḫōşca 2442, boyınca 2583

2.2.2.1.1.3.8. Vasıta Hâli

İsim tarafından belirtilen nesnenin vasıta olarak kullanıldığını gösterir:

+cIlAyIn

sencileyin 2409, ancılayın 2370

+IlA, + lA, +(y)IlA

yaḳınla 3264, ṭopuġıla 3334, selāmıla 3596, birbiriyile 3113, kürk ile 2333, el ile 3361, ṭoḳsanıla 2255

birle, bile

dırnaġı **birle** iki şaḳ etdi 2875

āb-dest āb **birle** ol söyünür 2204

aḳmişe **birle** ev olaydı tebāh 2627

daḫı gözi ʿimāme **birle** yaḳīn 3517

iki dirseklerile **bile** hemān 3331

ṭopuġıla **bile** yuya pāyın 3334

hemze (ء)

بَصرَهٔ baṣrayı 2174, **كيشئ** kişiyi 2252, **مسئلهٔ** mesʾeleyi 2290, **اَسماَء** esmāyı 2428, **بشنجئ** beşinciyi 3532

2.2.2.1.1.4. Yön Ekleri

+ArU

yuḳaru 2040, ilerü 2499, içerü 3108

+ra

ṭaşra 3109, içre 1851, üzre 2095

2.2.2.1.1.5. Soru Eki mı/mi

Ekin daima düz şekilleri kullanılmıştır:

sen mi 1893, erdüŋ mi 2727, işitdüŋ mi 2784, var mı 2184, ṣalduŋ mı 2029, bildüŋ mi 2817, oldı mı 2927

2.2.2.2. Zamirler

"İsim soylu olan ve ismin yerine kullanılan zamirlerin Eski Anadolu Türkçesindeki kullanımı Türkiye Türkçesindeki kullanımından farklı değildir" (KÖKTEKİN, 2011: 96).

2.2.2.2.1. Şahıs Zamirleri

Kişi isimlerinin yerini tutarlar.

Teklik 1. Şahıs: ben

ben 2101, beni 2029, baŋa 1838, benden 2104, benem 3240

Teklik 2. Şahıs: sen

sen 2282, seni 2244, saŋa 1854, sendedür 2229, senden 2693, senüŋ 1996

Teklik 3. Şahıs: ol, o

ol 2754, o 2945, anı 1866, aŋa 1907, andan 2003, anuŋ 2418

Çokluk 1. Şahıs: biz

biz 2380, bizi 1860, bize 2463, bizüm 2526

Çokluk 2. Şahıs: siz

siz 2189, size 2122, sizden 2523, sizüŋ 2839

Çokluk 3. Şahıs: olar, anlar

anlar 1912, anları 2395, anlara 2264, anlaruŋ 2380, olar 2002, oları 2383, olara 2073, olaruŋ 2334

2.2.2.2.2. İşaret Zamirleri

Sözü edilen nesneleri mekanda, zamanda ve tasavvurdaki yerlerinde adlarını anmadan göstermeye yarayan zamirlerdir (BANGUOĞLU, 2011: 360).

bu

bu 2505, bunı 1968, buŋa 2684, budur 2845, bunda 2935, bundan 2974, bunları 3300, bunlaruŋ 3561

o

o 2099

üşbu

üşbunı 2293, üşbudur 2847, üşbu 2063

2.2.2.2.3. Dönüşlülük Zamirleri

Eski Anadolu Türkçesindeki dönüşlülük zamirleri kendi, kendü, öz ve kendüz'dür.

kendü

kendü 1976, kendüyi 2236, kendüye 1975, kendüsi 2347, kendüden 2027

kendüzin

kendüzin 3440, kendüzine 2896, kendüzini 2101

öz

özi 1949, özin 3415, özine 3413, özini 2569

2.2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri

Metinde geçen bazı belirsizlik zamirleri şunlardır:

baʿż

baʿż 2907

birbiri

birbirinden 2321

biri

biri 2694, birisi 2255, birini 2871

biri birin

biri birini 2321

bir kimesne

bir kimesne 2476

cümle

cümlesi 2266

her biri

her biri 1839, her birine 3239

her ki

her ki 1953

her kim

her kimüŋ 2639

ḳamu

ḳamu 3496, ḳamusı 2978

kimse

kimse 2312, kimseye 2668, kimseyi 3117

kimesne

kimesne 3228

kimi

kimi 1928, kimine 1930, kimini 1929, kim durur 2905, kimdür 3137, kimidi 2550, kimisi 2472

2.2.2.2.5. Soru Zamirleri

Asıl soru zamirleri kişilere sorulan "kim", nesnelere sorulan "ne" sorularıdır. Eski Anadolu Türkçesinde bu sorular ve soruların ek almış şekilleri mevcuttur.

kim

kim 2978, kimdür 3137, kim durur 2905

ne

nedür 2063, neler 3069, ne neye 2150

ḳanda

ḳanda 2431

2.2.2.3. Sıfatlar

Bir varlığı vasıflayan veya belirleyen kelimeye *sıfat* denir (BANGUOĞLU, 2011: 341).

2.2.2.3.1. Niteleme Sıfatları

Eski Anadolu Türkçesinde pek çok kelime ve sıfat-fiiller niteleme sıfatı olarak görev yapmıştır:

ʿarabī dil 2479, ḫōş żiyāfet 1927, sebz ṭonı 1945, ḫōş ḳoḳular 2959, issi dem 3038, siyāh nāmuŋ 2417, yüzi aḳ 2907, ḥaḳ ḳatında 3625

2.2.2.3.2. Belirtme Sıfatları

2.2.2.3.2.1. İşaret Sıfatları

bu

bu delīldür 3039, bu ḥikāyet 3052, bu dem 3377, bu ḥükmi 3484, bu söze 2909, bu edebler 3368, bu işi 2238

şol

şol ḫaṭṭuŋ 1972, şol zamān 2046, şol fulān kişi 2238, şol cihetden 2680, şol nese 3394, şol şarṭıla 2896, şol ḳapu 3066, şol sebebden 3135

o

o yerde 2746, o dem 2371, o gice 3071, o ḫaṭṭı 2047, o zamān 2601, o merd-i ḳabūl 3605, o ḥāletde 2151, o ḥımār 2168

ol

ol mühri 3081, ol er 3220, ol ḥīn 3435, ol şehr 3654, ol şāh 2173, ol gün 2193, ol maẓlūm 68b/2233

üşbu

üşbu sırra 1950, üşbu minbere 1966, üşbu derde 2999, üşbu sözi 3340, üşbu āyeti 3615, üşbu cāna 2519, üşbu ün 2757

2.2.2.3.2.2. Sayı Sıfatları

2.2.2.3.2.2.1. *Asıl Sayı Sıfatları*

altı nesneyi 3309, beş duʿā 2505, yetmiş sekiz ʿaded 2058, seksen yedi nükte 2218, dört biŋ kişi 2456

2.2.2.3.2.2.2. *Sıra Sayı Sıfatları*

yetmişinci kelām 1888, ikinci duʿā 2506, üçünci gün 2587, yetmiş üçinci ḥāl 1938

2.2.2.3.2.2.3. *Kesir Sayı Sıfatları*

yılda bir kez 2407

2.2.2.3.2.3. Belirsizlik Sıfatları

bir

bir gün 1940, bir sulṭān 2675, bir ʿābid 2110, bir şehr 3651

cümle

cümle eflāk 2052, cümle āfetden 2432, cümle derde 2544, cümle evlādı 3145

her

her işi 1899, her yıl 2113, her gün 2433, her cevher 2863

her bir

her biri göŋline 1839

her ne

her ne söz 2474, her ne suya 2815

ḳamu

ḳamu insan 2321, ḳamu aṣḥāb 2538, ḳamu bedeni 3410

niçe

niçe ırmaḳ 2814, niçe dem 2025, niçe gün 2746, niçe ḳuşlar 2976

2.2.2.3.2.4. Soru Sıfatları

ne

ne mühmel iş 1900, ne gümān 1978, ne ẕünūb 2096

nice, niçe

niçe müddet 3288, nice müsteḥab 3532

ḳaç

ḳaç kişi 2455

2.2.2.4. Zarflar

*"*Zarf cümlede, fiil, fiilimsi, sıfat, sıfat-fiil ve zarf niteliğindeki kelime veya kelimeleri zaman, ölçü, yer, yön, soru bakımından destekleyen, açıklayan kelime türü olarak karşımıza çıkar. Türkçe fiile yönelik bir dil olduğu için, cümle kuruluşunda sık sık zarfa başvurulur. Eski Anadolu Türkçesinde zarflar bu özelliklerle dikkat çekmektedir.*"* (KÖKTEKİN, 2011: 107)

2.2.2.4.1. Zaman Zarfları

Pek çok kelime ya da kelime grubu Eski Anadolu Türkçesinde "zaman zarfı" olarak görev yapar. Metinde de örnekleri çoktur.

dedi **bir vaḳt** buldum ben rāh 1841

diŋlegil kim ne direm **imdi** ḫaber 2851

söze geldi revān **o dem** ṣıddīḳ 3059

varmışıdum **o gice** ben ḫᵛāba 3071

ögredem **şimdi** saŋa anı daḫı 3201

ḥaḳ rıżāsı ere aŋa **her dem** 3252

ʿilm-i imānı bilgil **evvel** iy cān 3302

şerefi var **bugün** ol ayuŋ 2791

ṣıḥḥate iresin **hemān-dem** iy cān 1917

şol zamān ki erdi ḫilḳate ādem 2046

ertesi yene emreder ol şāh 2581

şoŋra ḫōş oldı vuṣlata mensūb 2735

2.2.2.4.2. Yer-Yön Zarfları

Eski Anadolu Türkçesinde varolan yer ve yön zarflarının bazıları eserde de mevcuttur:

girdüm **içerü** beni görmediler 3108

birisi **ilerü** sürüp ol dem 2504

ḳıbleye ḳarşu etmeye istincā 3366

ṭur **yuḳaru** yerüŋ degül uçmaḳ 2040

ṭaşra çıḳdılar ol zamānda hemān 3109

2.2.2.4.3. Durum Zarfları

Hâl ve durum ifade eden her isim durum zarfı olarak kullanılabileceği için bu

zarflar sayıca çoktur. Bunların yanısıra yabancı dillerden alınan zarflar da bu dönemde kullanılmıştır. Eserdki bazı örnekleri şunlardır:

oldı nemrūd ḳatında **şeylece** dir 2913
sırruma **hergiz** anlar ermediler 3108
aġladı **zār zār** ḳıldı enīn 2105
söyleyem **bir bir** anı saŋa tamām 1863
şeyḫ şiblī erişdi mescide **tīz** 1846
ḫōşça ṭut ḫōşça ṭut muṣāḥibüŋi 2878
yād olupdur muẓaffer aŋla **oŋat** 2366
ermemişdür size bilüŋ **bayıḳ** 2261

2.2.2.4.4. Soru Zarfları

yüri var ṣor **niçün** aġlar olar 2086
neden irdi bu ḥāl deŋüz meʾāl 2603
diŋle **nite** oldı ol zamān-ı devrān 3005
nişe olmışdı senüŋile refīḳ 2928
iy muẓaffer ḳulaġuŋ aç **ne** derem 2059
söylegil imdi **ḳanda** dutduŋ cāy 3641
ben **niçe** döyem üşbu derde yaḳīn 2999

2.2.2.4.5. Miktar Zarfları

bir vaḳt ola mı ki **az** durasın 1839
çoḳ söylersin anı imdi hemān 2478
andan ötrü kiʿadl ḳılmadı **hīç** 2453
ben anuŋıçun aġladum **çendān** 2705
dilde olur tecellī **key** aŋla 2825

2.2.2.5. Edatlar

"*Kendisinden önce gelen sözcüğü, genellikle eylemle ilişkiye sokan sözcüğün görevidir* (HEPÇİLİNGİRLER, 2005: 60)."

2.2.2.5.1. Ünlem Edatları

İnsanların duygularını veya ruh hâllerini belirtmek için kullanılan ve

seslenmeleri karşılayan edatlardır. Eserde ünlemlerin ve seslenme edatlarının örnekleri mevcuttur:

didi ādem ben ol degül miyem **ah** 2053
erdi anuŋıçun **ahla vaya** 1989
diŋle **yā** ḫıżr ḥāletümi beyān 1959
didüm **iy** mālik üşbu minberi sen 1963
ḳāʾide-i ʿarab budur bu bil **iy** cān 2643
döndi yene ḫıżr dedi **hey** yār 2486

2.2.2.5.2. Çekim Edatları

lāyıḳuŋ esfeline **dek** uçmaḳ 2040
baġlan islām dīni **üzre** şed 3141
ṭoġanuŋ bu **ḳadar** olur yaşı 2561
andan **ötrü** alup gidüp anı 3080
anlaruŋ **gibi** nişe olmazlar 2659
dōsta **ḳarşu** olsa key aŋla 2987
üşbu minber ʿazāzilüŋ **deyü** sen 1973
yüz kelām **ile** didüŋdi baŋa 2446

2.2.2.5.3. Bağlama Edatları

2.2.2.5.3.1. Sıralama Edatları

ṭurduġı yerde gördi **vü** bildi 2918
çoḳ ġarāyibler **ü** ʿacāyibler 1837
görür **ü** işidür bilür ḥāli 3312

2.2.2.5.3.2. Karşılaştırma Edatları

gündüzin **hem** ʿimāme başda gerek / **hem** ṭahāret daḫı ola yegrek 2287
hem ḥayātında **hem** memātında 3047

2.2.2.5.3.3. Cümle Başı Edatları

Cümleleri anlam bakımından birbirine bağlarlar:
līk kimseler görünmezidi hemīn 2757

didüm iy ḫıżr üşbu ün bu demin
eger olsa gözüm benüm bu dem 2345
ḥaḳ ḳapusına süreyidüm hem
ger kimesne oḳısa tevrātı 3228
maʿnisi birle pāk edüp ẕātı
yoḫsa ḳarnaḳ mıyıdı ol ḫatun 2883
yā resūl baŋa ʿarż eyle künūn
ḥaḳ bilür öldügin **velīk** ṣorar 2440
ḥamd evine iltüŋ anı şeyle ki var
eyle ʿāṭā ḫalāṣı ben pīre 2723
tā ki oġlını atası göre
meger ol mihr-i zamān irişe 2670
ʿāleme yene şād-mān erişe
muṭṭaliʿ olsa üşbu sırra uʿḳūl 1950
nite ki anda bu ḥāli bildi resūl
nite kim cennet içre dörd ırmaḳ 2818
cennet içre aḳar olup el-ḥāḳ
bir avuç balçıġıla aġzını pür 2828
bes fütūr erdi ol laʿīn görür

2.2.2.6. Fiil Çekimi

2.2.2.6.1. Basit Kipler

2.2.2.6.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Teklik 1. Şahıs: -dUm

buldum 1841, ḳondum 2470, ṣordum 2772, vardum 2797

Teklik 2. Şahıs: -dUŋ

bulduŋ 2488, aġladuŋ 2089, ṭaġladuŋ 2089, dutduŋ 3641

Teklik 3. Şahıs: -dI

dedi 1835, erişdi 1846, buyurdı 2435, sevdi 3358

Çokluk 1. Şahıs: -dUK

olduḳ 2771, ḫatm urduḳ 3067, gördük 2753, erdük 2751

Çokluk 2. Şahıs: -dUŋUz

bulınduŋuz 3212, geldüŋüz 3291

Çokluk 3. Şahıs: -dIlAr

atdılar 1866, yetürdiler 2575, çıḳdılar 3109, buldılar 2615

2.2.2.6.1.2. Anlatılan Geçmiş Zaman

Teklik 1. Şahıs: -mIşAm

yazmışam 1967, ṣormışam 2308, görmişem 2071

Teklik 2. Şahıs: -mIşsIn

ġalaṭ eylemişsin 2344, yemişsin 2708

Teklik 3. Şahıs: -mIş

olmış 2056, dimiş 2578

Çokluk 1. Şahıs: -mIşUz

olmışuz 2526, işitmişüz 3132, görmişüz 3288, getürmişüz 2439

Çokluk 3. Şahıs: -mIşlAr

görmişler 2003, gelmişler 3088

EAT'de anlatılan geçmiş zaman, geçmişte ortaya çıkan hareketle ilgili kesin hüküm veren -Up durur, -UpdUr eki ile üçüncü şahıslarda kullanılmaktadır (KÖKTEKİN, 2011: 118):

eylemişlerdür 2460, işitmişemdür 2362

EAT'de anlatılan geçmiş zaman için "-Up eki" de kullanılmıştır. Metinde bu ekle yazılmış örnekler görmek mümkündür. Teklik 1. şahısta -*UpvAn*, -upvanın; teklik 2. şahısta -*UpsIn;* teklik 3. şahısta -*Up durur* ve -*UpdUr* ekleri kullanılmıştır:

Teklik 1. Şahıs: -UpvAn

ṣorupvan 2882, işidüpven 2367

Teklik 2. Şahıs:-UpsIn

öldürüpsin 2237, gelüpsin 3181

Teklik 3. Şahıs: -Up durur, -UpdUr

iḥsān edüpdür 2341, olup durur 3407

2.2.2.6.1.3. Geniş Zaman

Teklik 1. Şahıs: -(A)r men, -(U)r men, -(A)rAm, -(U)rAm, -zAm (olumsuz)

varur men 2462, alur men 2997, aġlaram 2092, ḳıluram 3175, ḳoymazam 2085,

söylemezem 1897, irişürmen 1971

Teklik 2. Şahıs: -Arsın, -(U)rsIn

aŋarsın 1858, girersin 2106, yursın 2090, dilersin 2168

Teklik 3. Şahıs: -(A)r, -(U)r

ḳurtarur 1882, varur 3588, işidür 2337, eydür 2820, virür 2814

Çokluk 1. Şahıs: -(A)rUz

işlerüz 1899, ṣalaruz 2064

Çokluk 3. Şahıs: -(A)rlAr, (U)rlAr

ṣaçarlar 2938, varurlar 2457, alurlar 2858, gelürler 2461

EAT'de geniş zamanın olumsuzu "-maz" ile yapılır ve birinci teklik şahıs eki olan "-vAnIn" ile birleşir. Metinde de örneği bulunmaktadır:

bilmezvenin 3306, ṭāḳat getürimezüz 2380, söylemeyüz 2403

Bildirme geniş zamanın olumsuzu EAT'de "degül" kelimesiyle yapılır. Bu kelimeye "-venin" ekinin geldiği görülmüştür:

degülvenin 2714

2.2.2.6.1.4. Gelecek Zaman

Teklik 3. Şahıs: -(y)IsAr

artırısar 2499, bulmayısar (*olumsuz*) 2661, gidiser 1968, iriser 3115

2.2.2.6.1.5. İstek Kipi

Teklik 1. Şahıs: -(y)Am, -ven

ḳoyam 2071, gūyā olam 2209, ḳalmayam 2464, āvāz edem 1974, verem 2342, eydeven 2145

Teklik 2. Şahıs: -(y)AsIn

yatasın 2611, ḳoyasın 3541, giresin 1839, göresin 3020

Teklik 3. Şahıs: -(y)A

bengāhı ḳura 3234, bula 3465, ire 3513

Çokluk 1. Şahıs: -AvUz

dest-pāçe olavuz 2324, edā eyleyevüz 2469

Çokluk 2. Şahıs: -AsIz

aŋasız 2389, bilesiz 2442, eresiz 2122

Çokluk 3. Şahıs: -(y)AlAr

çıġrışalar 2259, ḳoyalar 3247, bileler 2267, būse eyleyeler 3078

2.2.2.6.1.6. Şart Kipi

Teklik 1. Şahıs: -sAm

ṣorsam 2293, varsam 2293,eylesem 2676, dilesem 2150

Teklik 2. Şahıs: -sAŋ

yiseŋ 1915, duʿā etseŋ 2167

Teklik 3. Şahıs: -sA

varsa 3254, oḳısa 3228, sevse 2777, gelse 2642

Çokluk 3. Şahıs: -sAlAr

ṣalsalar 2945, olsalar 2984

2.2.2.6.1.7. Emir Kipi

Teklik 1. Şahıs: -yAyIm -yAyIm, -(y)AyIn, -(y)AyUm

ṣaçayın 2329, eydeyin 2533, yazayum 1966, bileyüm 1963, diyeyim 2776

Teklik 2. Şahıs: Ø, -GIl

görgil 1885, tanıġıl 2144, bilgil 3428, ṣanmaġıl 2169, oḳı 1972, diŋle 2785

Teklik 3. Şahıs: -sUn

ṭopraḳ anuŋ başına olsun 2099, ersün 2250

Çokluk 1. Şahıs: -(y)AlUm

bilelüm 1957, idelüm 3199, varalum 2750, namāzı ḳılalum 3592

Çokluk 2. Şahıs: -(U)ŋ, -(U)ŋUz

buyuruŋ 2189, açuŋ 3255, gūş ṭutuŋuz 2909, bilüŋüz 3096, görüŋ 1892, söyleŋüz 2437, oḳıŋuz 2620

2.2.2.6.1.8. Gereklilik Kipi

Teklik 3. Şahıs: -sA gerek

laʿnet aŋa nevāle erse gerek 1965

2.2.2.6.2. Birleşik Kipler

2.2.2.6.2.1. Hikâye

2.2.2.6.2.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

yazduŋıdı 1973

2.2.2.6.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

ḳomışıdı 1883, ḳurmışıdı 3100, ḳarār etmişidi 1999, bulınupdum 1843, olupdı 1947, ṭutupdı 2884, oturmışdı 1851

2.2.2.6.2.1.3. Geniş Zamanın Hikâyesi

erürdi 2001, oḳırdı 2427, alurdı 2666, dururdı 3042, dirdi 3030, ṣalā eyler idi 2638

2.2.2.6.2.1.4. İstek Kipinin Hikâyesi

yād ideydüm 3208, olaydı 1987

2.2.2.6.2.2. Rivayet

2.2.2.6.2.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti

n'eylerimiş 1848

2.2.2.6.2.3. Şart

2.2.2.6.2.3.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

aŋladuŋsa 2042

2.2.2.6.2.3.2. Geniş Zamanın Şartı

derisen 1887, dirise 2294, yirise 2441

1.1.1.1. Ek-Fiil

Geniş Zaman

Teklik 1. Şahıs:

+Am, +ven

ḫızram 2704, benem 2170, ḳādirem 2383, peyġamberven 3030, taŋrıyam 2169

Teklik 2. Şahıs:

+sIn, +sUn

mihmānsın 1928, gözlüsin 2342, ḳuṭb-ı ʿālemsin 2487, ümmetsin 1885,

müselmānsın 2697

Teklik 3. Şahıs:

+Ø

bir ṣoruncam **var** eydeyin bu dem 2533

gerçi elümde armaġanum **yoḳ** 3162

-durur, -dUr

ṭopṭolu durur 2085, gerek durur 2296, budur 2788, yerincedür 1933, nedür 2276

Çokluk 3. Şahıs:

+lAr durur, +lArdUr

kendüler durur 2267, olardur 2978

Ek-fiilin sorusu "mI" soru ekine getirilen aynı eklerle meydana gelmektedir:

utanmaz mısın 2282, degül midür 2628

Olumsuzu; aynı eklerin "degül" kelimesine getirilmesi ile yapılmaktadır:

bilgünüz ol **degül durur** bed-baḫt 2263

cāy-ı āteş **degül durur** cennet 1991

üşbu cürme **degülvenin** mensūb 2714

Ek-fiilin hikâye, rivayet ve şart şekilleri ise şahıs eklerinin genişletilmesiyle (-(I)dI, -(I)mIş ve -(I)sA ekleri) meydana gelmektedir:

Görülen Geçmiş Zaman:

melūl idi 2539, dört arış idi 2574, gebre idi 2696, ben idüm 2551, ṭoġru uṣ idüŋ 2932, mebġużidi 3027

Anlatılan Geçmiş Zaman:

ḥabībimiş 2056, cayīz imiş 2283, adıyımış 2752

Şart:

ümmetiseŋ 2413, ölüyise 2716

1.1.1.2. Soru Eki

İsim soylu sözcükler ve fiillerde soru ifade etmek üzere -mI eki kullanılmış ve ek her zaman düz-dar ünlüyle yazılmıştır:

didi sen **mi** yedüŋ anı nā-kes 1893

bildüŋ **mi** ki rūd-ı nīl iy cān 2817

hiç utanmaz **mısın** ḫuẕādan sen 2282

şeyḫ dir hiç bilmez **misin** bu zemān 2182

ḫātem irer **mi** dūzaḫa bārī 2653
sen de işitdüŋ **mi** anı mih-terden 2784

1.1.1.3. Fiilimsiler

1.1.1.3.1. İsim-Fiiller

-maḳ / mek

yerde **ḳonmaġa** oldı māyil 2080
bes **buluşmaġı** bize terk etmiş 3110
söylemege mecāl ḳalmadı 2829
neydi **gitmege** sebeb didüm 3076
daḫı altıncısı **uġunmaḳ** hem 3403
aġla**maḳ** olmasa atası şuġlı 2436
yūsufı gör**mek** irdi yaʿḳūba 2725

-mAKlIK

aġla**maḳlıḳ** ṣadāsıdı bil rāz 2759
ol ḳaḳı**maḳlıġa** olmayaydı sebeb 2923
ölme**meklige** bir sebeb eyler 3005

1.1.1.3.2. Sıfat-Fiiller

-dUK

hīç ḫalḳ bil**medük** zebān bilürem 2485
emr ḳıl**duġı** yola ṭoġru gidüŋ 2546
ṭur**duġı** yerde gördi vü bildi 2918
et**dügi**n her kişi bulur āngāh 2246
daḫı dördünci oḳı**duġı** duʿā 2508
ṭoġ**duġı** günde söyledi veledi 3146

-ıcAḳ

ol ... ol**ıcaġın** bī-cān 95a/3043

-An

gözlü ol**an**a vermegil destūr 2335
oruc ayında daḫı öl**en**ler 2790
ẓulm gör**en**ler anda geldiler 2582

ḫıżr dir söyleyem ḳamu ol**anı** 3643

-maz

yara**maz** söylemeyüz iyʿazīz 2403

yara**maz** sözler eyledi bed-ḫū 3090

1.1.1.3.3. Zarf-Fiiller

1.1.1.3.3.1. Zaman Zarf-Fiilleri

-IcAK

uyan**ıcaḳ** eşit faḳīh ḫaberin 3427

al**ıcaḳ** ṭutmadı elleri āngāh 2888

-(y)IncA

tā otuz yıl ol**ınca** bekledi dār 2720

ṭāʿat eylese ṣubḥ ol**ınca** hemān 3232

kim rükūʿa in**ince** eyle oŋat 3491

-dUKdA

mekke alın**duḳda** yene anı resūl 1883

bunı oḳı**duḳda** ʿisā bin meryem 2429

beyle di**dükde** ḫıżr-ı ḫaḍrā-pūş 2672

semiʿallāhu de**dükde** onıncı 3512

-dUGIndA

pādişāh ol**duġında** ol demde 2556

uyḳuya var**duġında** bir sulṭān 2675

ol vefāt et**düginde** taʿziyeti 2535

1.1.1.3.3.2. Durum Zarf-Fiilleri

-(i)ken

olmuş**iken** cihānda peyġamber 3220

oturur**ken** erişdi bes bir şāb 2249

cevr ü zecri çeker**ken** her gün 2887

ṣu döker**ken** sen anı aŋla ʿayān 3381

-(y)A, -(y)I, -(y)U

ḳolların döşe**yü** ḳodı ḳaldı 3549

1.1.1.3.3.3. Bağlama Zarf-Fiilleri

-(y)Up

kimine sen ḳonuḳ ol**up** erdüŋ 1930

ẓālimān yolını ṭut**up** gitdüŋ 2596

var**up** anları aldı getürdi 3238

ḳaldur**up** dizüŋ üzre ḳo anı sen 3523

el götür**üp** duʿā ḳılurdı ol ḥīn 2426

-(y)UbAn

var**uban** öpe görgil ol ḥaceri 1885

çāderinde otur**uban** her gün 2637

ʿālem üçdür dey**üben** etdi beyān 2143

sür**üben** ḳurd erişdi inine 2736

2.2.2.7. Birleşik Fiil

"Bir isim ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da isim soylu bir veya birden fazla kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiillerdir (VURAL ve BÖLER, 2012: 244)*."*

2.2.2.7.1. Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiiller

Daha çok yabancı kelimelerle fiiller yaptığı görülmüştür.

et-

ḫōş ʿ**azīz etdi** dünyada ṭutar el 2860

dırnaġı birle iki **şaḳ etdi** 2875

püşt-i ādem de **etmiş idi ḳarār** 1999

bes **ḫiṭāb itdi** ḥaḳ taʿālā aŋa 2039

eyle-

beni **maḥrūm** nişe **eyledi** ah 2079

on iki biŋ dil **eylegil baḫşīş** 1909

kim **ġalaṭ eylemişsin** ol verişi 2344

çehre-i erġuvānum **eyledi zerd** 2630

ḳıl-

el götürüp **duʿā ḳılurdı** ol ḥīn 2426

sevdüginüŋ sözin **ḳılur** bes **yād** 2477

nişe **pir ḳılduŋ** aġzını bu ḥīn 2830

ol-

āşikār olına her ḥālet 3060

şol ḳapu ki **oldı** vaḥyçun **ṭoġrı** 3066

bir kişi **müʾmin ola** bula ḥayāt 3163

bul-

ver ṣalāvat muḥammede **bul emān** 2328

ṣalavātıla **bula** cānı **ḥayāt** 3531

ver-

ʿarş **verdi** bu resme olara **cevāb** 2098

verdigünde raḥīm aŋa **iġvā** 2866

ʿ**ömr verdi** ḫuẕā bil aḥvāli 3022

-mek iste-

mührini **görmek isteriseŋ** iy cān 3084

2.2.2.7.2. Kurallı Birleşik Fiiller

Bu fiillerin yapılışında "u-, vir-, gel-, ḳo-, yoru-, yaz-" fiilleri kullanılmıştır.

2.2.2.7.2.1. Sürerlik

Esas fiile gelen –a/-e; -ı/-i; -u/-ü zarf fiil ekleri ile "gel-, git-, gör-, getür-" yardımcı fiillerin birleşmesiyle oluşur.

uyan**u geldi** barmaġını görür 2026

ʿādilān yolını ṭut**up gitdi** 2679

irişi**gör** bu demde dünyāya 2041

varuban öp**egörgil** ol ḥaceri 1885

dur**agetürdi** üşbu pür-kārı 1977

2.2.2.7.2.2. Tezlik

*"Esas fiilin **-I/-U** zar-fiil şekli üzerine "**ver-**" yardımcı fiilinin getirilmesiyle oluşan fiillerdir* (VURAL ve BÖLER, 2012: 246)*."* Metindeki örnekleri şunlardır:

şun**ıvirdi** bir ibrīḳ anda iy cān 2760

hem namāzın ḳılup işin ḳoy**ıver** 2766

iy ḫıżr câme-i ḥabîb gey**iver** 2766

2.2.2.7.2.3. Yeterlik

Eski Anadolu Türkçesinde yeterlik fiili *"*bil-*"* yardımcı fiilinin getirilmesiyle oluşur. Metindeki örnekleri şunlardır:

getür**imezüz** imdi ber-sāʿat 2380

ṭopṭolu durur ırıl**ımazam** 2085

bir evi bul**ımadılar** ol demler 2614

götür**ibilmezem** deyüp māl 2651

BÖLÜM 2: METİN

57b

1835 dedi[7] iblīs ḳorḳma iy insān
üş benüm istedügüŋ ol şeyṭān

1836 bes[8] söze girdi şeyḫile[9] şeyṭān
dürlü dürlü ḫaberler oldı ʿayān

1837 çoḳ ġarāyibler ü ʿacāyibler[10]
söylenildi[11] arada dürlü ḫaber

1838 ṣordı şeyḫ iblise[12] ki söyle baŋa
evliyālarla ḥāletüŋ kim aŋa

1839 bir vaḳt ola mı ki az durasın
her biri göŋline nete giresin

1840 nite[13] ol dilden aluban ḫaberi
nete ṣarf idesin ṣafā güheri

1841 dedi[14] bir vaḳt buldum ben rāh
kim semāʿ ider olalar āngāh

1842 ellerinden göŋül ferāġat ola
kendüler cān ilinde[15] rāḥat ola

1843 defʿī[16] göŋüllerinde bulınupdum[17]
çün sarāy-ı āle girdi baŋa o dem[18]

1844 var ḳıyās it ki n'olısar ḥāli
bir maḳām olsa şeylece[19] ġālī

[7] BK didi
[8] BK pes
[9] BK şeyḫle
[10] BK ġarāʾibler ü ʿacāʾibler
[11] BK söylendi
[12] BK iblīse
[13] BK nete
[14] BK didi
[15] BK elinde
[16] BK'de دفغی şeklinde yazılmıştır.
[17] BK bulunupdum
[18] Bu satır vezne uymamaktadır.

1845 nā-bedīd oldı defʿī yene racīm
derde düşmiş durur ʿaẕīm <ü> ʿaẕīm
1846 şeyḫ şiblī erişdi[20] mescide tīz
der[21] kim yā raḥīm <u> ḥayy <u> ʿazīz[22]
1847 ol bilīsüŋ[23] sözine olup ġam-gīn
ḥaḳ taʿālāya nāliş etdi[24] o[25] ḥīn
1848 āşinā meskeninde bīgāne
n'eylerimiş[26] ki ire seyrāna
1849 muṭṭalīʿ ola genc-i esrāra
gele gire sarāy-ı envāra
1850 beyle[27] diyüp diledi şeyḫ-i zamān
çıḳa mescidden anda gide revān
1851 mescid içre meger kim ol demler
yedi yiğit oturmışdı[28] meger
58a
1852 ṭāḳ-ı mescide devletile hemān
oturupdı bes[29] anda yidi[30] cüvān
1853 anlaruŋ biri ḳaldurup[31] başın
aferīn-lāyıḳ[32] naḳş-ı naḳḳāşın[33]
1854 didi ismaʿ eyā ebā'l-ḳāsım[34]
ḥālüŋi söyleyem saŋa tā kim
1855 gerçi bīgānedür bilīs-i laʿīn
ḳılmaġıl sözine anuŋ bu ḥīn

---

[19] BK şöylece
[20] BK irişdi
[21] BK dir
[22] BK raḥīm u ḥayy u ʿazīz
[23] BK iblīsüŋ
[24] BK itdi
[25] BK ol
[26] BK n'eyler imiş
[27] BK böyle
[28] BK oturmışıdı
[29] BK pes
[30] BK baḳdı
[31] BK ḳaldırup
[32] BK'de yok.
[33] Anlamı:"Aferin! Nakkaşın iyi bir nakşı var."
[34] "Dinle! Ey peygamberimiz."

1856 her ne dilerse söylesün iblīs
sen anuŋ sözin etme[35] cāna enīs
1857 bilüŋ ʿizz ü celālinüŋ ḥaḳḳı
ne laʿīndür ire bilīs-i şaḳī[36]
1858 dōst-vār cebrāyil[37] de görmez anı
ne aŋarsın bilīs[38] <ü> şeyṭānı
1859 kim gele gire ḥücre-i ḫāṣa
giremez ṭutmasun dilüŋ[39] ṭaṣa
1860 ṣaḳlaya ḫāndānı şeyṭāndan
ḳurtara[40] bizi mekr-i devrāndan
1861 ḫāliṣü'l-ḳalb olup sürevüz rāh[41]
diyevüz lā ilāhe illa'llāh
1862 ḥıżr-ı ḥāżır deminden aŋla nikāt
cānla[42] vir muḥammede ṣalavāt
1863 çünki altmış ṭoḳuza irdi kelām
söyleyem bir bir anı saŋa tamām
1864 iy muẓaffer bu demde bil anı
ol resūlüŋ ki çıḳdı dendānı
1865 leb <ü> dendān-ı seyyīd-i ʿālem
ḥaḳ selāmı ide cānını ḫōş-dem
1866 ṭaş kim atdılar resūle o[43] dem
ḥacerü'l-esvedidi[44] bil anı hem
1867 ḥaḳ resūlı diledi anı öpe
göŋlinüŋ āteşine āb sepe
1868 gebrler ḳomadılar öpmege iy cān
ol resūl ʿizzet ide aŋa ʿayān

[35] BK itme
[36] Bu satırda yazılan “ki” vezin gereği okunmamıştır.
[37] BK cebrāʾīl
[38] BK iblīs
[39] BK diliŋ
[40] BK ḳotara
[41] BK ram
[42] BK cān ile
[43] BK ol
[44] BK ḥacerü'l-esved idi

58b

1869 ḥaḳ taʿālā didi ki yā aḥmed
sen melūl olma bu işe dir aḥad
1870 ḥacerü'l-esvedi saŋa irürem[45]
ʿışḳla öpesin anı ol dem
1871 zaḫm-ı dendānı ol ḥacerdendür
leb <ü> dendān[46] demile gevherdür
1872 lebüŋe irgürem[47] dedi[48] anı
uşadup[49] laʿl birle dendānı
1873 tā kim öpesin ol zamān ḥaceri
ol ḥacer daḫı bula zīb ü feri
1874 görmeyesin[50] bu demler iy ʿāḳil
ümmet-i muṣṭafā olup rāḫil
1875 mekkeye irüp o[51] ṭaşı öperler
ṭurdı rükn-i yemānda o[52] ḥacer
1876 vaḳtāki ḥacerden ol ḥālet
baġrına başdı mih-ter ol sāʿat
1877 bitdi ol sengden nebāt-ı ḥayāt
diŋle ḥikmet neyidi[53] aŋla nikāt
1878 ol muḥammed resūl ʿaleyhi's-selām
aġladı ol ṭaş üzre nīkū-nām
1879 bitdi ol demde ṭaş üzre nebāt
ḥikmetin söyleyem saŋa bi'ẕ-ẕāt
1880 her kesī īn zamān günah-kār est
bekoned ān ki vaḳt-i ū kār est[54]
1881 ḥacerü'l-esvedi öpince iy cān

[45] BK ererem
[46] BK leb ü dendān
[47] BK ergürem
[48] BK didi
[49] BK uşudup
[50] BK كرمميسين şeklinde yazılmıştır.
[51] BK ol
[52] BK ol
[53] BK ne idi
[54] "Bu zamanda herkes günahkârdır. Yapsın, onun bu işi yapma vaktidir."

gide yitmiş yıluŋ[55] günāhı hemān
1882 anuŋıçun öperler ol ṭaşı
ḳurtarur her günāhdan başı
1883 mekke alınduḳda yene anı resūl
rüknde ḳomışıdı bilmiş ol
1884 şindi[56] ḥüccāc öper sürer yüzini
bī-günāh eyleyüp hemān özini
1885 sen de ümmetsin eylegil seferi
varuban öpegörgil ol ḥaceri
59a
1886 tā ki yetmiş yıluŋ[57] günāh<ı> gide
ḥaḳ taʿālā o[58] ḳula raḥmet ede[59]
1887 raḥmete irişem deriseŋ[60] iy cān
ver[61] ṣalāvat[62] muḥammede bu zamān
1888 yetmişinci kelāmdan da ḫabīr
ger olasın biline sırr-ı keşīr
1889 dedi[63] ḫıżr iy muẓaffer-i devrān
diŋlegil söyleyem saŋa çendān
1890 diŋlegil ḥāl-i yūsuf-ı ṣıddīḳ
ol birāẕerler ile[64] oldı refīḳ
1891 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[65] ire aŋa
çāha ṣaldılar erdi[66] ḫāl buŋa
1892 görüŋ bī-çāreyi ṭutuban tīz
ḳurd ḳıldı bu işi deyü ʿazīz
1893 pīş-i yaʿḳūba getürür bes[67]

[55] BK yıllıḳ
[56] BK şimdi
[57] BK yıllıḳ
[58] BK ol
[59] BK ide
[60] BK dir iseŋ
[61] BK vir
[62] BK ṣalavāt
[63] BK didi
[64] BK birāderleriyle
[65] BK ṣalāt u selāmı
[66] BK irdi

didi sen mi yedüŋ anı nā-kes
1894 yūsufum nişe yidüŋ[68] iy gürk
saŋa idem ḳışāṣ imdi gürk
1895 dedi[69] ben yimedüm[70] resūlu'llāh
ḥāl-i taḥḳīḳını bilür Allāh
1896 dedi[71] yaʿḳūb sen de ol ḥāli
bilürisen di söyle aḥvāli
1897 dir bilürem di söyle dir yaʿḳūb
dedi[72] söylemezem dilüm[73] açup
1898 siŋlerüz[74] biz[75] didi nebīyyu'llāh
cümle-i işden[76] olmışuz āgāh
1899 her işi işlerüz velikin iy cān
kār-ı ġammāzī itmedüm sen inan
1900 ger ne mühmel iş oldı ġammāzī
seg daḫı dilemez bilüŋ rāzı
1901 sen ki olasın iy ġammāz
nişe ol fiʿlle[77] çalasın sāz
1902 laʿnete mürtekib ola cānuŋ
ṭarṭaġan[78] ola dīn <ü> īmānuŋ[79]
59b
1903 ḳaç laʿnetden erme[80] ḫüsrāna
tā iresin raḥīm <ü> raḥmāna[81]
1904 anda ermekle[82] cān ola şādān

---

[67] BK pes
[68] BK yedüŋ
[69] BK didi
[70] BK yemedüm
[71] BK didi
[72] BK didi
[73] BK dilim
[74] BK söyledüriz
[75] BK'de yok.
[76] BK cümle işden
[77] BK fiʿl ile
[78] BK ṭardaġan
[79] BK dīn ü īmānuŋ
[80] BK irme
[81] BK raḥīm ü raḥmāna

ver[83] ṣalāvat[84] muḥammede iy cān
1905 yitmiş[85] bir nükteden söze gir
ḫıżr[86] gör ol muẓaffere ki ne dir
1906 dedi[87] bişnev muẓaffer-i deryā
ne derem[88] imdi saŋa ḫūb aŋla
1907 diŋle eyyūbdan ḫaber bu dem
ḥaḳ selāmı aŋa ire her dem
1908 ol bilüp leẕẕet-i semāʿ <ü> ṣafā[89]
dedi[90] yā rab zebān eyle ʿaṭā
1909 on iki biŋ dil eylegil baḫşīş
ẕikr idem aduŋı sürüp teşvīş
1910 on iki ayda on iki biŋ ḳurd[91]
eyledi gevdesini anuŋ yurd
1911 bes[92] düvāzdeh her an[93] tesbīḥ ol
eyleridi[94] bil anı merd ḳabūl
1912 cümle-i kirm daḫı edüp[95] tesbīḥ
ṣanma ki anlar ederdi[96] kār-ı ḳabīḥ
1913 bes[97] s̲evābın verüben[98] eyyūba
anlar oldı çün aŋa mensūbe
1914 yaʿnī ol tenden irdi cāna ġıdā
kirmler etdiler[99] s̲evāb ʿaṭā
1915 sen de bir kişiden yiseŋ niʿmet

---

[82] BK irmekle
[83] BK vir
[84] BK ṣalavāt
[85] BK yetmiş
[86] BK ḫıżrı
[87] BK didi
[88] BK direm
[89] BK leẕẕet-i semāʿ ü ṣafā
[90] BK didi
[91] BK der-kenar olarak yazılmıştır.
[92] BK pes
[93] BK az
[94] BK eyler idi
[95] BK iderdi
[96] BK iderdi
[97] BK pes
[98] BK virüben
[99] BK itdiler

aŋa eyle duʿā<-yı> ʿaṭā <vü> himmet[100]

1916 tā velī-niʿmetüŋ ola rāżī
gide tenden be-küllī emrāżı

1917 ṣıḥḥate iresin hemān-dem iy cān
vir ṣalāvat[101] muḥammede bu zamān

1918 yetmiş ikinciden açam nāme
diŋledem anı ḫāṣṣa vü ʿāmme

1919 zekeriyyā nebī ʿaleyhi's-selām
nāliş idüp dedi[102] iy rabbü'l-enām

60a

1920 der-gehüŋe[103] ayaḳ başmaḳ iy ḥaḳ
şeyle[104] bildüm degül durur elyaḳ

1921 baş üzre gerek ki sürem rāh
zekeriyyā bu resme dir āngāh

1922 ol zamān biŋ ayaḳlu bıçġuyı
çekdiler başı üzre ḳayġuyı

1923 dildi başını erre-i ṣad-pā
ol nebī istedi ki eyle[105] ola

1924 dildi başını bıçġu[106] dendānı
biŋ ayaḳlu[107] nete ide seyrānı

1925 bir ayaġı kesilse yene sürer
ḳırḳ ayaḳlu dedükleri[108] iy server

1926 zekeriyyā dedi[109] ʿaleyhi's-selām
ol baŋa mihmān rabbü'l-enām

1927 cānı[110] taḳṣīr ḳılmayup mihmān
eyledüŋ ḫōş żiyāfet[111] iy sübḥān

---

[100] BK duʿā vü ʿaṭā vü himmet
[101] BK ṣalavāt
[102] BK didi
[103] BK der-gehiŋe
[104] BK şöyle
[105] BK öyle
[106] BK bıçḳı
[107] BK'de آيلقو şeklinde yazılmıştır.
[108] BK didikleri
[109] BK didi
[110] BK cānı

1928 kimi saŋa ḳonuḳ kimine sen
mihmānsın ilāhī[112] üş cān <u> ten[113]
1929 kimini mancanīḳla edüp[114] perrān
ḫāneŋe iletüp eyledüŋ[115] mihmān
1930 kimine sen ḳonuḳ olup irdüŋ
baş <u> cān[116] maṭbaḫına dek sürdüŋ
1931 gāh cānı edüp[117] saŋa mihmān
gā<h>[118] sen cānasın ḳonuḳ <iy> sübḥān
1932 ki żiyāfet senüŋdür iy ḫocam[119]
ki ḳonuḳlar seni ḳuluŋ bu dem
1933 her ne iderseŋ yerincedür maʿbūd
ḳomayasın[120] çü maḳṣad-ı maḳṣūd
1934 ol żiyāfetde cānı ṭoylaġıl
cān ḳonuḳluġına[121] gehī gelgil
1935 cān ede[122] tā senüŋle nāz u niyāz
ol żiyāfetlere olup ser-bāz
1936 mīm-i aḥmed[123] olursa cāna delīl
bulursın ḫōş żiyāfetine sebīl

60b

1937 vaḥdete irüp olasın dil-şād
ver[124] ṣalāvat[125] erişe[126] cāna murād
1938 diŋle yetmiş üçünci ḥālinden
söylerem ḫıżr ḳīl <ü> ḳālinden[127]

---

[111] BK'de صيافت şeklinde yazılmıştır.
[112] BK ālehī
[113] BK cān u ten
[114] BK idüp
[115] BK anlaruŋ
[116] BK baş u cān
[117] BK saŋa idüp
[118] BK gāh
[119] BK ḫˇācem
[120] BK ḳamayasın
[121] BK ḳonuḳlıġına
[122] BK ide
[123] BK'de "mīm" yok.
[124] BK vir
[125] BK ṣalavāt
[126] BK irişe

1939 didi ḫıżr iy muẓaffer-i ʿākil
ḥikmeti aŋla olmaġıl ġāfil
1940 erdi[128] cibrīl bir gün aḥmede iy cān
iki ḥulle getürdi anda hemān
1941 biri sebzidi[129] biri sürḫidi[130]
ḫıżr muẓaffer-i ʿāleme[131] dedi[132]
1942 seyyīd-i kāyināt[133] ʿaleyhi's-selām
ol şübeyr ü şibri andı iy hümām[134]
1943 ḥasan ile ḥüseyn öŋdiler[135]
ḥaḳ resūlı ḳatına erdiler[136]
1944 raḍıyallāhu ʿanhümā ikisi
kim resūldendür anlaruŋ ...
1945 sebz ṭonı ḥasana gördi revā
sürḫını hem ḥüseyne etdi[137] ʿaṭā[138]
1946 sebz ḥulleyidi[139] ne sebz zehr
sürḫ ḫilʿat idi ne ḫūn dehr
1947 sebz ḥulle olupdı zehr-ālūd
sürḫ ḫilʿat çü ḫūn dehr-ālūd
1948 ḫilʿatin verüp[140] andan eyler ḫāṣ
nicesi[141] ḫāṣ-ı ḫāṣ-ı ḫāṣü'l-ḫāṣ
1949 işlenür işi özi temāşāda
kimi meftūn kimi āzāde
1950 muṭṭaliʿ olsa üşbu sırra uʿḳūl

---

[127] BK ḳīl ü ḳālinden
[128] BK irdi
[129] BK sebz idi
[130] BK sürḫ idi
[131] Her iki nüshada da "ʿālem-i muẓaffere" yazılan kelime grubu anlam karışıklığının giderilmesi için "muẓaffer-i ʿāleme" şeklinde değiştirilmiştir.
[132] BK didi
[133] BK seyyīd-i kāʾināt
[134] BK'de mısranın baş kısmı yoktur. Sadece "hümām" kelimesi yazılmıştır.
[135] BK irdiler
[136] BK irdiler
[137] BK itdi
[138] BK ʿāṭā
[139] BK ḥulle idi
[140] BK virüp
[141] BK niçesi

nite ki anda bu ḥāli bildi resūl
1951 ol şehādet ḫayālini bildüŋ
ol ḫayāl ehli hem-demi olduŋ
1952 cümle ervāḥ-ı enbiyāya selām
muṣṭafā cümlesine oldı imām
1953 muṣṭafā pāk rūḥına ṣalavāt
her ki ide ḥaḳ vere[142] aŋa cennāt[143]
61a
1954 yetmiş dördden[144] semāʿ id[145] iy cān
söylerem iy muẓaffer-i devrān
1955 dir ḫıżr iy muẓaffer aŋla ḫaber
ḥāl-i iblīsden bilesin eṣer
1956 bir gün iblīsden suʾāl etdüm[146]
ol laʿīnile ḳīl ü ḳāl etdüm[147]
1957 laʿnet olmaġuŋa[148] neyidi[149] sebeb
söylegil bilelüm[150] bu demler heb
1958 didi ol ḥaḳ ḳadīr <ü> ʿazze ve cel
bes[151] yaratdı cehennemi bil ezel
1959 diŋle yā ḫıżr ḥāletümi beyān
eyleyeyüm bilesin anı ʿayān
1960 ṭamu mālikleri olup heftād
anlaruŋıla seyre sürdüm şād
1961 dürlü dürlü ʿacāyibāt[152] ol dem
görmişemdür saŋa beyān idem
1962 tā ki bir ḳaʿra erdük[153] ol demler

[142] BK vire
[143] BK ḥayāt
[144] BK dö<r>tden
[145] BK it
[146] BK itdüm
[147] BK itdüm
[148] BK olmaġıŋa
[149] BK ne idi
[150] BK bilelim
[151] BK pes
[152] BK acāʾibāt
[153] BK irdük

gördüm anda ḳurılu bir minber
didüm[154] iy mālik üşbu minberi sen
söyleyesin bilem[155] kimüŋdür ben
dedi[156] bu gerüsi[157] bir kişiye naṣīb
ḥaḳ taʿālāya ol ola ḳarīb
ʿizzi āḫir zevāle erse[158] gerek
laʿnet aŋa nevāle erse[159] gerek
mālike didüm üşbu minbere ben
bir ṣaṭır yazu yazayum rūşen
verdi[160] mālik daḫı baŋa destūr
yazmışam anda ḥuccet-i mestūr
bunı yazdum ʿazāzilüŋ ʿizzi
gidiser başdan aŋla üşbu sözi
āḫirī[161] vaḳtına zevāl iriser
başına dürlü dürlü ḥāl iriser
yā ḫızr bil ʿazāzil[162] oldı adum[163]
ol zamān kim ʿizālet oldı yādum[164]

61b

çünki rūz-ı ḳıyāmet[165] ola ʿayān
yene ol ḳaʿra irişürmen inan
ḥaḳ taʿālā deye ki[166] iy iblīs
yüri şol ḫaṭṭuŋ oḳı iy telbīs
üşbu minber ʿazāzilüŋ deyü[167] sen
yazduŋıdı bes[168] ol zamān rūşen

[154] BK didim
[155] BK bileyim
[156] BK didi
[157] BK gerisi
[158] BK irse
[159] BK irse
[160] BK virdi
[161] BK āḫir
[162] BK ʿazāzīl
[163] BK adım
[164] BK yādım
[165] BK rūz-i ḳıyāmet
[166] BK di ki
[167] BK diyü

çıḳup ol minber üzre edem[169] āvāz
anda maʿlūm olunısar her rāz
kendü kendüye etmiş[170] olsa kişi
çāre yoḳdur ki gide teşvīşi
kendü dilemiş olsa nekbeti hem
irişür āḫir aŋa hemmle[171] ġam
yed-i taḳdīrdür eden[172] kārı
duragetürdi üşbu pür-kārı
her ne dilerseŋ ol ḫuẕādan[173] iy cān
bendesine erürür[174] ol ne gümān
yetmiş beşinciden eylerem āġāz
bu ledün-nāme ḥāletinden rāz
ḫıżr didi muẓaffere ol dem
ḳaṣdla[175] yidi gendümi ādem
yaʿnī bī-vāsıṭa kelām işide
ḥaḳ taʿālādan ol selām işide
nişe[176] yidüŋ diye bu dem buġday
ol ʿitābıla ire başına vay
nişe[177] olduŋ sen ol dıraḫta ḳarīb
sürülürsin[178] bu demler aç erip
dedi[179] ādem ki bu kimüŋ olısar
kim yiyiser[180] durur baŋa eyle ḫaber
dedi[181] olur muḥammede o naṣīb
sen neçün[182] yiyesin naṣīb-i ḥabīb

---

[168] BK pes
[169] BK idem
[170] BK itmiş
[171] BK hemmile
[172] BK iden
[173] BK ḫudādan
[174] BK irürür
[175] BK ḳaṣd ile
[176] BK niçe
[177] BK niçe
[178] BK sürilürsin
[179] BK didi
[180] BK yeyesiz
[181] BK didi

1986 dir ṣafī rabbenā ẓalemnā ah
nişe[183] didi bu sözi ol āgāh
1987 şol sebebden ki olaydı māl-ı yetīm
kim yese irer aŋa derd-i ʿaẓīm
62a
1988 ḥaḳ buyurmış durur kelāmında
dut[184] sözin olasın selāmında
…elleẕīne ye'kulūne emvāle'l-yetāmā ẓulmen ...[185]
1989 ol sebebden erişdi[186] dünyāya
erdi[187] anuŋçun ahla[188] vaya
1990 bil yetīm ḥaḳḳıdur cehennem odı
cennet içinde ādem anı yidi
1991 cāy-ı āteş[189] degül durur cennet
sürülüben irişdi ol ḥālet
1992 āteş ehli daḫı aŋa ermez[190]
bil yetīm ḥaḳḳına özin sürmez
1993 muṣṭafādur yetīmler başı
kimüŋ ḥaḳḳın yeye olur nāşī
1994 anuŋıçun sürüldi cennetden
geldi dünyāya çekdi zecr <ü> miḥen[191]
1995 āteş-i dūzaḫ oldı māl-ı yetīm
her ki yer irer aŋa derd-i ʿaẓīm
1996 muṣṭafā-yı yetīme ver[192] ṣalavāt
tā ki cāyuŋ ola senüŋ cennāt
1997 yetmiş altıncıdan da diŋle sözi
aŋlagil neye irdi maʿnī yüzi

---

[182] BK niçün
[183] BK niçe
[184] BK ṭut
[185] "Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler..." (Nisā:10)
[186] BK irüşdi
[187] BK ir<d>i
[188] BK ah ile
[189] BK cāy-i āteş
[190] BK irmez
[191] BK zecr ü miḥen
[192] BK vir

1998 iy muẓaffer eşit[193] ḫaber nitedür[194]
diŋleyüp bil ki bu güher netedür
1999 dediler[195] nūr-ı aḥmed-i muḫtār
püşt-i ādem de etmiş idi[196] ḳarār
2000 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[197] ire aŋa
ḥālet-i nūrı diyem[198] imdi saŋa
2001 her ḳaçan kim namāza ṭura ṣafī
bes[199] melekler erürdi[200] anda ṣafı
2002 ādeme iḳtidā ḳılurlar idi
nūr-ı ḫāṣı olar bilürler idi
2003 zīra[201] görmişleridi[202] ol nūrı
andan oldı cihān maʿmūrı
62b
2004 ādeme anuŋıçun[203] uydılar
secde-i maʿnī anda ṭuydılar
2005 secde-i maʿnī nūradur mülḥaḳ
melekūta buyurdı ol dem ḥaḳ
2006 ādeme gerçi secde etdiler[204]
nūr-ı aḥmed demine yetdiler
2007 secde gerçi ādem adına oldı
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmını[205] buldı
2008 pādişehdür ḫarāc alan ammā
ʿāmilān adı aŋılur şeh-i mā
2009 ādeme secde ḳıldılar melekūt

[193] BK işit
[194] BK netedür
[195] BK didiler
[196] BK itmişdi
[197] BK ṣalāt u selāmı
[198] BK diyeyim
[199] BK pes
[200] BK irerdi
[201] BK zīrā
[202] BK görmişler idi
[203] BK anuŋçun
[204] BK itdiler
[205] BK ḥaḳ ṣalāt u selāmını

līk ādem degüldi ortada būt
2010 nūr-ı ḥaḳḳa ʿibādet eylediler
melekūt anda ṭāʿat eylediler
2011 nūr-ı aḥmedde mīm olup iẓhār
püşt <ü> pīşān müsebbiḥe erdi[206] envār
2012 dedi[207] ādem melāʾike bu zamān
görüben nūr-ı muṣṭafāyı ʿayān[208]
2013 ben göremezem[209] imdi ol nūrı
püştüm olmaz bu cānumuŋ ṭūrı
2014 ḥaḳ taʿālā bes[210] eyle[211] ede[212] taḳdīr
neyse göŋli ādemüŋ ola dir
2015 nūr-ı taʿālā irüşdi[213] anda pīşāna
ḥaḳ selāmı ire dāyim[214] ol cāna
2016 nūrdan behre aluban ḥūrān
sürdiler ol ṣafīyi[215] ez-dil ü cān
2017 yene eder[216] ādem-i ṣafī nāliş
dedi[217] yā rabb[218] nite durur gerdiş
2018 nūr[219] alnumdadur n'idem bāri
göremezem o nūr-ı envārı
2019 yene taḳdīr ide ḫuẕā-yı kerīm[220]
ol müsebbiḥe barmaġında[221] ʿaẓīm
2020 nūr-ı aḥmed irişüben tābān
bes[222] müsebbiḥe barmaġında[223] hemān

[206] BK irdi
[207] BK didi
[208] BK nūr-ı muṣṭafā-yı ʿayān
[209] BK görmezem
[210] BK'de yok.
[211] BK öyle
[212] BK ide
[213] BK irişdi
[214] BK dāʾim
[215] BK ṣafīye
[216] BK ider
[217] BK didi
[218] BK rab
[219] BK nūrı
[220] BK ḫudā-yı kerīm
[221] BK parmaġında

63a

göricegiz şehādet etdi[224] hemīn
barmaġın[225] ḳaldurup[226] ṣafī ol ḥīn
zīra[227] ol barmaġ-ı şehādetdür
nuṣret pādişāha[228] rāyetdür
ġayr[229] barmaḳ[230] şehādete yaramaz
degme kişi[231] bu fikrete varamaz
sünnet-i ādem-i ṣafīdür iy cān
barmaġuŋ[232] götürüp degil çendān[233]

eşhedu en-lā ilāhe illa'llāh ve eşhedu enne muḥammeden resūlu'llāh[234]

niçe dem üşbu ḥāl üzre zamān
geçdi diŋlegil nite[235] olur destān[236]
bir gün ādem yatup uyudı ṭurur
uyanugeldi barmaġını[237] görür
gördi kim nūr-ı muṣṭafā gitmiş
kendüden varup özin unıtmış
ḳaldı ḥayrān anda ser-gerdān
nāliş idüp diridi[238] yā sübḥān
n'eyledüŋ nūr-ı ferrüm[239] alduŋ mı
baḥr-i endūha beni ṣalduŋ mı
beyle[240] diyüp behişt içinde yelüp

---

[222] BK pes
[223] BK parmaġında
[224] BK itdi
[225] BK parmaġın
[226] BK kaldırup
[227] BK zīrā
[228] BK pādişehe
[229] BK ġayrı
[230] BK parmaḳ
[231] BK kimse
[232] BK parmaġuŋ
[233] BK ḫandān
[234] Kelime-i şehādet: “Ben şahitlik ederim ki; Allah birdir ve yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed O’nun kulu ve elçisidir.” // BK ... ʿabduhu ve rasūluhu
[235] BK nete
[236] BK dāsıtān
[237] BK parmaġını
[238] BK dir idi
[239] BK nūr-ı ferri

anda buġday aġacına irüp
2031 didi iy gendüm aŋla sevgendüm
çıḳdı elümden emīrüm efendüm
2032 gitdi[241] maʿşūḳ yār-ı gendüm-gün
saŋa beŋzerdi şekl-i ḫōş-mevzūn[242]
2033 ol benüm maʿşūḳum çıḳup[243] elden
saŋa beŋzerdi ol saŋa rūşen
2034 ḳarnı yaruḳdı ḥinṭanuŋ gördi
üşbu āyet demine yügürdi
elem neşraḥ leke ṣadrak[244]
2035 gördi bir perde[245] çekilü ber-ser
yazıluyıdı[246] anda ḳıl ezber
yā eyyuhā'l muddeṣir.[247]
63b
2036 gördi bir[248] mühr[249] dermiyān beste
ḫātemidür nebīlerüŋ rüste
2037 vech-i buġdayda olup iẓhār
didi maʿşūḳa olısar baŋa yār
2038 sevgüsile[250] muḥammedüŋ ādem
yidi buġday[251] germ olup ol dem
2039 bes[252] ḫiṭāb itdi ḥaḳ taʿālā aŋa
didi maḳṣūduŋa[253] erişdüŋ[254] ha
2040 ṭur yuḳaru yerüŋ degül uçmaḳ

---

[240] BK böyle
[241] BK giydi
[242] BK sekl-i ḫōş-mevzūn
[243] BK çıḳarup
[244] "(Ey Muhammed!) Senin göğsünü açıp genişletmedik mi?" (İnşirah:1)
[245] BK yerde
[246] BK yazılu idi
[247] "Ey örtünüp bürünen (Peygamber!)" (Müddesir:1)
[248] BK bu
[249] BK mühri
[250] BK sevgüsiyle
[251] BK buġdayı
[252] BK pes
[253] BK maḳṣū<d>uŋa
[254] BK irişdüŋ

lāyıḳuŋ esfeline dek uçmaḳ
2041 irişigör bu demde dünyāya
mesken idin zemīni sür vaya
2042 aŋladuŋsa ḫayāl-i buġdayı
tanıduŋ muṣṭafā-yı raʿnāyı
2043 diyelüm[255] rūḥına anuŋ ṣalavāt
tā ki cāyuŋ ola senüŋ cennāt
2044 yetmiş çün yediye irdi nikāt
diŋlegil cānuŋa ere[256] ḥasenāt
2045 ḫıżr dir diŋle iy muẓaffer-i yār
söyleyem bir ʿaceb laṭīf[257] güftār
2046 şol zamān ki erdi[258] ḫilḳate ādem
cennetüŋ ḳapusına irdügi dem
2047 cennetüŋ bāb<ı>[259] üzre ḫaṭṭ-ı mesṭūr
gördi ādem o ḫaṭṭı şeyle[260] ṭurur

lā ilāhe illā'llāh muḥammeden resūlu'llāh[261]

2048 dedi[262] bu lā ilāhe illā'llāh
adıdur ḥaḳḳuŋ olmışuz āgāh
2049 ol muḥammed resūl bes[263] kim ola
gelüben ʿālem içre adı ṭola
2050 bir nidā erdi[264] aŋa ḫażretden
dedi[265] yā ādem aŋlaġıl rūşen
2051 ol muḥammed ḥabīb-i ḫāṣṣumdur
aŋa tābiʿ olan ḫāʿcemdür
64a
2052 sen daḫı anuŋıçun[266] olduŋ var

[255] BK dilelüm
[256] BK ire
[257] BK'de yok.
[258] BK irdi
[259] BK bābı
[260] BK şöyle
[261] Kelime-i tevhid: "Allah'tan başka bir ilah yoktur ve Hz. Muhammet onun kulu ve elçisidir."
[262] BK didi
[263] BK pes
[264] BK irdi
[265] BK didi

cümle eflāk anuŋçun[267] devvār
2053 didi ādem ben ol degül miyem ah
ahı atıldı cennet içre āngāh
2054 berḳ-vār urdı düşdi bir ah
bitdi buġday[268] aġacı bes[269] āngāh
2055 ḥaḳ buyurdı yaḳın olma baŋa
bes[270] ol işden erer[271] izzi vü ʿanā
2056 bildi ādem ki olmış maḳṣūd
kim ḥabībimiş[272] aŋa ol maḥmūd
2057 pāk rūḥına seyyīdüŋ ṣalavāt
tā erişe[273] bu cāna bāḳī ḥayāt
2058 çünki yetmiş sekiz ʿaded buldı
diŋle ʿālemde niçe kār oldı
2059 iy muẓaffer ḳulaġuŋ aç ne derem[274]
derdle[275] diŋle cānuŋa ire em
2060 diledi ḥaḳ resūlı dünyādan
naḳl edüp[276] ḳara ḳara ṭopraġa ḳan
2061 cebraʾīl[277] erdi[278] bes[279] ʿaleyhi's-selām
ḥaḳ kelāmın dedi[280] neyise yayam
2062 bes[281] zümürrüdden anda bir tābūt
didi gönderdi ḫażret-i ceberūt
2063 dir resūl-ı ḫuẕā nedür[282] üşbu

---

[266] BK anuŋ ıçun
[267] BK anuŋ ıçun
[268] BK feẕāy
[269] BK pes
[270] BK pes
[271] BK irer
[272] BK ḥabīb imiş
[273] BK irişe
[274] BK ne direm
[275] BK derd ile
[276] BK idüp
[277] BK cebrāʾīl
[278] BK irdi
[279] BK pes
[280] BK didi
[281] BK pes
[282] BK resūl-ı ḫudādandur

bildür anı birāẕer[283] imdi begū
2064 der[284] resūla vefāt edicek[285] iy cān
üşbu tābūta ṣalaruz el-ān
2065 zīrā ʿarşa iledürüz[286] server
dedi[287] cebrāyile[288] revān-ı mih-ter
2066 aluban yene var bu tābūtı
ḫākdur ḫāk-i cāy-ı nāsūtī
2067 ḥaḳ taʿālā buyurdı diŋle ḫaber
gebrler ḥaḳḳına işit server

ve mā kānallāhu li-yuʿaẕẕibehum ve ente fīhim.[289]

64b
2068 ḥaḳ dilemedi gebrlerle ben
beyle[290] olduġumıçun[291] aŋla ki sen
2069 etmezem[292] dir ʿuḳūbet aŋla ḫaber
içlerinde olduġumçun[293] iy mih-ter
2070 çünki gebre olmadı ʿaẕāb <u> ʿiḳāb[294]
ben bile[295] olduġumçun[296] aŋla ḥisāb
2071 nice[297] ḳoyam gidem ben ümmetümi
görmişem ʿālī imdi himmetümi[298]
2072 şol ümīde ki ümmetile[299] bile
ḫāk içinde ḳalam bil anı hele
2073 ben bile olduġumçun[300] aŋla ḥisāb

[283] BK birāder
[284] BK dir
[285] BK idicek
[286] BK iletürüz
[287] BK didi
[288] BK cebrāʾīle
[289] "Oysa sen onların içinde iken, Allah onlara azap edecek değildi. Bağışlanma dilerlerken de Allah onlara azap edecek değildir." (İnfal:33)
[290] BK böyle
[291] BK olduġımıçun
[292] BK itmezem
[293] BK oldıġumçun
[294] BK aẕāb u ʿiḳāb
[295] BK beyle
[296] BK oldıġumçun
[297] BK niçe
[298] BK himmetimi
[299] BK ümmetimle

ḥaḳ olara etmeye[301] ʿiḳāb <u> ʿaẕāb[302]
2074 ol resūl ḫāk[303] iḫtiyār etdi[304]
ḫāk içre bu dem ḳarār etdi[305]
2075 tā saŋa ermeye[306] ʿaẕāb iy cān
ver[307] ṣalāvat[308] muḥammede bu zamān
2076 yetmiş çün ṭoḳuzla[309] buldı ḳarār
diŋlegil iy muẓaffer-i dil-dār
2077 sürdi bir gün resūl-ı ekrem-i dīn
ebū eyyūb evine erüp[310] ol ḥīn
2078 ol zamān cebrāyīl[311] ʿaleyhi's-selām
geldi irdi resūla dir iy hümām
2079 ʿarş[312] ṣordı didi resūlu'llāh
beni maḥrūm nişe eyledi ah
2080 baŋa ermege[313] olmadı ḳāyil[314]
yerde ḳonmaġa oldı māyil[315]
2081 dīde-i āfitāb girye-künān
oluban aġlar eyler ah <u> fiġān[316]
2082 ṣaḥn-ı ruḫsārına ṣaçar yaşı
yanuban[317] yaḳılur iç[318] ü ṭaşı
2083 kendüŋe iḫtiyār edüp[319] bu yüzi[320]

---

[300] BK oldıġumıçun
[301] BK itmeye
[302] BK ʿiḳāb u ʿaẕāb
[303] BK hāki
[304] BK itdi
[305] BK itdi
[306] BK irmeye
[307] BK vir
[308] BK ṣalavāt
[309] BK ṭoḳuz
[310] BK irüp
[311] BK cebrāʾīl
[312] BK ʿarşı
[313] BK irmege
[314] BK ḳāʾil
[315] BK māʾil
[316] BK ah u fiġān
[317] BK'de بانوين şeklinde yazılmıştır.
[318] BK aç
[319] BK idüp
[320] BK sözi

nişe ḳılduŋ bu resme tedbīri
2084 dir resūl aŋa iy ḳarındaşum
ümmetüm sevgüsi iç ü ṭaşum
65a
2085 ṭopṭolu durur[321] ırılımazam
anlaruŋ ḳurbetini ḳoymazam
2086 yüri var ṣor niçün aġlar olar
cānlarını ya nişe ṭaġlar olar
2087 vardı ṣordı cebrāyīl-i emīn[322]
yene erdi[323] resūle bes[324] o demin
2088 didi aġladuġı bu dü-sirişk
ṣordum andan ki nişe aḳdı yaşuŋ
2089 ʿarşa didüm[325] niçün aġladuŋ
özüŋi[326] imdi nişe ṭaġladuŋ
2090 ḫūn-ı dīdeyle[327] yüzüŋi[328] yursın
ne sebebden ki beyle[329] ḳılursın
2091 didi dehlīz ḫanum ırаġda[330] bu dem
ṣularam gözyaşıla[331] bilgil hem
2092 kim resūl olmadı baŋa mihmān
andan ötrü[332] ben aġlaram bu zamān
2093 çün melāyik[333] işitdiler bu sözi
dediler[334] ʿarşa erdi[335] derd <ü> żarrı[336]
2094 el ele urup taʿaccüb etdiler[337]

[321] BK ṭopṭo<lu> durur
[322] BK cebrāʾīl-i emīn
[323] BK irdi
[324] BK pes
[325] BK didim
[326] BK özüŋi
[327] BK dīde ile
[328] BK yüziŋi
[329] BK böyle
[330] BK'de اراغده şeklinde yazılmıştır.
[331] BK gözyaşıyla
[332] BK ötüri
[333] BK melāʾik
[334] BK didiler
[335] BK irdi
[336] BK derd ü żarrı

ʿarş-ı ʿālāya olar eyitdiler
2095 üşbu iş oldı yaḳıcı sevdā
ṣaçasın yüzüŋ üzre demʿ-i mā
2096 ne ẕünūb işledüŋ ki girye-künān
olasın ṣaçasın dumūʿ-ı revān
2097 cāy-gāhı maḳām-ı ʿaliyyīn
bes[338] ḳabūl etmedi[339] resūl-ı güzīn
2098 ʿarş verdi[340] bu resme olara cevāb
söyleyem ʿarş ne dedi[341] iy şebāb
2099 ṭopraḳ anuŋ başına olsun iy cān
göŋli dilegine ermeye[342] o hemān
2100 sīnesi ḫālī ola cemāl-i celāl
ʿışḳ-ı maʿşūḳdan bil aŋla ḫayāl[343]
2101 ben umardum ki[344] ire baŋa resūl
ḫāk[345] ol kendüzini[346] etdi[347] ḳabūl
65b
2102 melekūta bu resme verdi[348] cevāb
ʿarş ol demde aŋla iy aṣḥāb[349]
2103 sen niçün istemeyesin anı
cānlaruŋ ol durur çü cānānı
2104 ʿarşa ḳavuşmaduġıçun ʿarş
didi benden güzīde oldı ferş
2105 aġladı zār zār[350] ḳıldı enīn
ḥasretine resūlüŋ oldı ḫazīn

---

[337] BK itdiler
[338] BK pes
[339] BK itmedi
[340] BK virdi
[341] BK didi
[342] BK irmeye
[343] BK ḥayāl
[344] BK umaram ki
[345] BK ḫāki
[346] BK kendüzine
[347] BK itdi
[348] BK virdi
[349] BK ṣaḥāb
[350] BK zārī zārī

2106 şād ol seng-i ḫāke girersin
ol resūl ile bile olursın
2107 ol resūluŋ revānına ṣalavāt
eylegil tā yerüŋ ola cennāt
2108 erdi[351] ʿādād imdi heştāde
diŋle ḫıżrı ne dir ḥelāl-zāde
2109 eydür aŋla muẓaffer-i deryā
söyleyem bir ḫaber olup gūyā
2110 devr-i nūşirevānda bir ʿābid
vardı vaʿẓ-gū iŋen zāhid
2111 ḫalḳa vaʿẓ ider idi nuṣḥla pend
nuṣḥ <u> pendiyidi[352] anuŋçun ḳand
2112 her yıl üç söz iderdi vaʿẓ hemīn
üç yıl etdi[353] bu resme vaʿẓ-ı güzīn
2113 her yıl üç pendi vaʿẓ edüp[354] ʿābid
kim ṭuta üşbu pendi ola zāhid
2114 evvel yıl da buyıdı[355] pendi
ḫalḳuŋ aġzına ṣunuban[356] ḳandı
2115 ḥāżıruŋuz[357] günehlerüŋüzdür
<ḫ>ākümüz de beglerüŋüzdür[358]
2116 cennetüŋüz de evlerüŋüzdür
ḫōş-veḳārıla vaḳtlu ...
2117 ḥaḳ bizi yücelendüre şā'llāh
sizlere daḫı vire ʿizzet <ü> cāh[359]
2118 sāl-ı evvelde üşbu üç sözi ol
sāl-ı s̲ānī[360] sözine olup meşġūl

[351] BK irdi
[352] BK nuṣḥ <u> pend idi
[353] BK itdi
[354] BK idüp
[355] BK bu idi
[356] BK sürüben
[357] BK ḥāżırıŋuz
[358] BK begleriŋüzdür
[359] BK ʿizzet ü cāh
[360] BK sāl-ı s̲ānide

66a

2119 bes[361] ikinci yıl olduġında ʿayān
üç pend etdi[362] yene anda ʿayān
2120 der[363] ḳanāʿat size yeter bayıḳ
lehvle[364] luʿbe olmaġıl ʿāşıḳ
2121 terk edüŋ[365] bu ġanīlıġı daḫı hem
ḥaḳ bizi[366] yücelendüre[367] her dem
2122 daḫı sizler eresiz[368] ʿālāya
bes[369] bu üç pend yeter size sermāye
2123 yene üçünci yılda üç ḫaberi
nuṣḥ <u> pendidi[370] ʿālemüŋ güheri
2124 ḥaḳḳ<ı>[371] bāṭıl ḳılam dime zīnhār[372]
şol senüŋ olmayanı isteme iy yār
2125 işleŋ anı ki size var nefʿi
bize ḥaḳ vire rifʿat <u> refʿi
2126 yücelendüre sizleri daḫı ḥaḳ
ḥaḳḳa varmaġa olasız elyaḳ
2127 ḫıżr üşbu sözi ḥikāyet eder[373]
ol muẓaffer de ḫōş rivāyet ider
2128 bu murādī daḫı olup nāẓım
bu ledün-nāme basṭ ola tā kim
2129 bes[374] temennām sizden iy yārān
fātiḥa baḫş idesiz ez-dil <ü> cān[375]

---

[361] BK pes
[362] BK itdi
[363] BK dir
[364] BK lehv ile
[365] BK idüŋ
[366] BK yüzi
[367] BK yüce göndere
[368] BK irersiz
[369] BK pes
[370] BK nuṣḥ u pendidi
[371] BK ḥaḳḳı
[372] BK zinhār
[373] BK ider
[374] BK pes
[375] BK dil ü cān

2130 muṣṭafā rūḥına verüŋ[376] ṣalavāt
diz feṣāḫat tiline[377] ḫūb ebyāt
2131 çünki seksen[378] birine etdi[379] duḫūl
diŋlegil iy muẓaffer aŋla uṣūl
2132 bir ḥikāyetde üşbu gelmişdür
ol imām-ı şāfiʿī ne ḳılmışdur
2133 ḥaḳ rıżāsı anuŋla ola ḳarīn
mescid-i mekkede idi ol ḥīn
2134 erdi[380] ḳatına bir ʿarab ol dem
oḳıdı[381] üşbu beyti açup dem

eyyuhe'l-melekiyyu bi'llāhi eftinī iẕā iştedde şevḳī bil fete keyfe taşnaʿu[382]

66b

2135 ol ʿarābī bu beyti çün oḳıdı[383]
şāfīʿ bes[384] cevābın aŋa dedi[385]
2136 raḍıyallāhu ʿanh ol ʿālim
üşbu beyti ne ḫōş demiş[386] nāẓım
2137 yudāri hevāhu summe yektum sirrehu
ve yaṣbiru fi külli'l-umūri ve yaḫḍaʿu[387]
2138 beyle[388] diyince şāfīʿ-i tāzī
yene bir beyt olur ser-āġāzı
2139 ḳeyfe yudāri ve huve ḳātlu'l-feteu
ve fī külli uḍvin minhu summun menḳaʿu[389]
2140 bes[390] yene virdi şāfīʿ de cevāb

---

[376] BK virüŋ
[377] BK'de تليتنه şeklinde yazılmıştır.
[378] BK seksan
[379] BK itdi
[380] BK irdi
[381] BK oḳudı
[382] "Ey Efendiler! Allah için bana bir fetva verin ki; bir gence olan aşk şiddetlenirse ne yapmalı?"
[383] BK oḳudı
[384] BK pes
[385] BK didi
[386] BK dimiş
[387] "Hevesini saklar, sonra sırrını gizler. Bütün işlerde sabreder ve boyun eğer."
[388] BK böyle
[389] "Onun katili olduğunu nasıl saklayacak? Onun her uzvunda bataklık zehri var."
[390] BK pes

ṭıbb-ı şāfī nite buyurdı cevāb

2141 iẕā hüve'l-murru yeṣīr ṭūla ḥanceretin
feleyse lī şeyʾun mine'l-mevti enḳaʿu[391]

2142 seksen ikinci iy muẓaffer bil
ne derem[392] aŋla imdi iy ʿāḳil

2143 diŋle ne dedi[393] manṣūr-ı ʿammār
saŋa bir bir deyem ben anı i[394] yār

2144 ben işitdüm ne didi vaʿẓında
söyleyem anı tanıġıl[395] sen de

2145 hamedān içre bir gün ol ʿālim
diŋle ne didi eydeven tā kim

2146 meclisinde söze gelüpdir[396] iy cān
ʿālem üçdür deyüben etdi[397] beyān

2147 birisidür bu ʿālem-i dünyā
biri ʿālem-i ḳıyāmet <ü> ʿuḳbā

2148 bir[398] ʿālem daḫı behişt oldı
nūrla[399] ol cihān sirişt oldı

2149 ḥaḳ dedi[400] ḳullarum bu dünyāda
benim emrümle ire ābāda

2150 ben ḫuẕāyam[401] ne dilesem[402] ḳıluram
zīra[403] ne neye geregin bilürem

yefʿalullāhu mā yeşāʾu ve yaḫkumu mā yurīd[404]

67a

2151 daḫı hem ʿālem-i ḳıyāmetde

---

[391] "Eğer o acı boğazı sardıysa , benim için ölümden daha iyi(güzel) bir şey yoktur."
[392] BK dirim
[393] BK didi
[394] BK iy
[395] BK tatıġıl
[396] BK söze gelüpdür
[397] BK itdi
[398] BK biri
[399] BK nūr ile
[400] BK didi
[401] BK ḫudāyam
[402] BK dilersem
[403] BK zīrā
[404] "Allah dilediğini yapar ve istediği hükmü verir."

muṣṭafādur şefīʿ o ḥāletde

2152 ol olur kim diler muḥammed iy cān
üşbu āyet durur aŋa burhān

velesevfe yuaʿṭīke rabbuke feterḍā[405]

2153 daḫı hem ʿālem-i behişt olsa
her kişi anda maḳṣūdın bulsa

2154 ol olur anda kim sen istersin
çün sözüŋ geçe daḫı n'istersin

ve lekum fīhā mā teştehi'l-enfus[406]

2155 üşbu üç ʿālem oldı bil mevcūd
emr-i ḥaḳḳı dut[407] olasın mesʿūd

2156 ḥaḳ taʿālā ʿināyeti erişe[408]
muṣṭafānuŋ şefāʿati erişe[409]

2157 tā cinān içre sen de şevḳ edesin[410]
anda ḥūrānıla ẕevḳ edesin[411]

2158 beyle[412] söyledi manṣūr-ı ʿammār
meclisinde eşitmişem[413] güftār

2159 ʿālimān müzdine bu dem iy cān
ver[414] ṣalāvat[415] muḥammede bu zamān

2160 yetmiş üçünci[416] nükteden daḫı hem
iy muẓaffer eşit[417] ne söylerem

2161 ol şuʿayb-ı benī zamānında
ḥaḳ selāmı yer ide cānında

2162 bir kişi eşegin yavu ḳıldı

---

[405] "Şüphesiz, rabbin sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın." (Duha:5)
[406] "Orada canlarınızın çektiği her şey vardır." (Fussilet:31)
[407] BK ṭut
[408] BK irişe
[409] BK irişe
[410] BK idesin
[411] BK idesin
[412] BK böyle
[413] BK işitmişem
[414] BK vir
[415] BK ṣalavāt
[416] MK'de sehven "yetmiş üçünci" yazılmış, aslı "seksen üçünci" olmalıdır.
[417] BK işit

bu işe ol kişi melūl oldı
2163 sürdi vardı kişi der[418] ki ḥımār
yavu ḳıldum[419] duʿā ḳıl iy hüş-yār
2164 yidi[420] gün bes[421] şuʿayb ḳıldı duʿā
ḥāl-i ḥīn[422] maʿlūm olmadı aṣla
2165 ḥaḳ duʿāsın icābet eylemedi
cebraʾīl[423] irüben eşit[424] ne dedi[425]
2166 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[426] ire aŋa
dir şuʿaybe kim itme daḫı duʿā
67b
2167 renc çekme bulına diyü[427] bu dem
biŋ yıl etseŋ[428] duʿā bulınmaz hem
2168 sen dilersin ki setr ola iẓhār
ḥaḳ diler kim bulınmaya o ḥımār
2169 der ben[429] ol taŋrıyam ki settārum
ṣanmaġıl sen beni ki bī-kārum
2170 ṣaḳlayıcı benem cihānda hemīn
kim bulur ṣaḳladuġum[430] aŋla yaḳīn
2171 bu yaḳīne irerisеŋ iy cān
ver[431] ṣalāvat[432] muḥammede bu zamān
2172 çünki seksenle dörde irdi kelām
dir ḫıżr iy muẓaffer aŋla tamām
2173 diŋle hārūn bin reşīd ol şāh

[418] BK dir
[419] BK yavu ḳıldı
[420] BK yedi
[421] BK pes
[422] BK'de حال حرا şeklinde yazılmıştır.
[423] BK cebrāʾīl
[424] BK işit
[425] BK didi
[426] BK ṣalāt u selāmı
[427] BK deyü
[428] BK itsen
[429] BK dirin
[430] BK ṣaḳladıġum
[431] BK vir
[432] BK ṣalavāt

baṣra ḫalḳına ḫışm ider āngāh
2174 buyurur baṣrayı oda uralar
ḫāk-sār ola gide ḳaṣrla dār
2175 ol zamānda muḥammed-i semmāk
zāhid <ü> ʿābid idi ol dil-i pāk
2176 niçe kim ündedi anı hārūn
ḳatına varmazıdı dutup[433] yön
2177 çünki baṣraya beyle[434] ḫışm etdi[435]
ibn-i semmāk defʿaten yetdi
2178 erdi[436] hārūn bin reşīde hemān
şeyḫi[437] gördükde şād ider dil ü cān[438]
2179 nite oldı ki bize geldüŋ dir
istedügümi yaʿnī bildüŋ dir
2180 ḳatına şeyḫi oḳıdı [439] hārūn
didi nedür ḥikāyetüŋ eknūn
2181 şeyḫ dir bilüŋ neyiçün[440] geldüm
…[441]
2182 şeyḫ dir hīç bilmez misin bu zamān
nişe geldüm ḳatuŋa şāh-ı cihān
68a
2183 dedi[442] hārūn ki bilmezem dervīş
söylegil ḥālüŋi bilem kem ü bīş[443]
2184 dir ṣoraram saŋa ki yā hārūn
ḥaḳ ḥaḳḳı var mı ẕimmetüŋde künūn
2185 ol ḳıyāmet güninde alur mı
yoḫsa beynüŋde şeyle[444] ḳalur mı

[433] BK ṭutup
[434] BK böyle
[435] BK itdi
[436] BK irdi
[437] BK şeyhini
[438] BK dolu cān
[439] BK oḳutdı
[440] BK ne içün
[441] Her iki nüshada da bu mısra yazılmamıştır.
[442] BK didi
[443] BK kim bīş

2186 yoḫsa var mı senüŋ ḥakḳuŋ ḥaḳda
idesin daʿvā varur ayaḳda
2187 ben ne bilem özüŋ bilür söyle
ḥaḳda ḥaḳḳuŋ varın beyān eyle
2188 didi hārūn ki bilmezem ben iy cān
ḥaḳda ḥaḳḳum[445] var ıduġunı ʿayān
2189 ol sözi söylemege zehrem yoḳ
siz buyuruŋ bu demler iy gözi ṭoḳ
2190 şeyḫ dir muṣṭafā güzīn-i cihān
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[446] aŋa ere[447] iy cān
2191 didi ḥaḳ üzre ḥaḳḳuŋ ol dem olur
dünyada[448] cānı ḫışmdan ola dūr
2192 yuda ḫışmını ide terk-i ġażab
ḥaḳda ḥaḳ olmaġa bu oldı sebep
2193 bu sözi işidüp hemān hārūn
geçdi baṣra ḫayāli bes[449] ol gün
2194 her ki belʿ[450] ide bunda ḫışm u ġażab
ḥaḳḳı olur ḫuẕāda[451] aŋla sebeb
2195 cāndan ḫışmuŋ iderseŋ[452] dūr
ḥaḳ eder[453] cism <ü> cānuŋı[454] mesrūr
2196 ḥaḳ taʿālā saŋa vere[455] derecāt
vir muḥammed revānına ṣalavāt
2197 diŋle seksen[456] beşinci nükteyi hem
söyleyem saŋa bir bir anı bu dem

---

[444] BK şöyle
[445] BK ḥaḳḳım
[446] BK ṣalāt u selāmı
[447] BK ire
[448] BK dünyāda
[449] BK pes
[450] BK'de yok.
[451] BK ḫudāda
[452] BK idersiŋ
[453] BK ider
[454] BK cism ü cānuŋı
[455] BK vire
[456] BK seksan

2198 diŋlegil hem beyān edem[457] anı
ḳurtarasın ʿaẕābdan cānı
2199 ol resūl-ı ḫudā ʿaleyhi's-selām
söyleyem cānuŋa erişe[458] selām
68b
2200 her ki ḫışma süre dil <ü> cānı[459]
söyleyem nice defʿ ede[460] anı
2201 ol kişi bes[461] gerek ṭahāret ede[462]
ḫōş namāz ḳıla ḥaḳḳa ṭāʿat ede[463]
2202 ẕikr ede[464] ol ḫuẕā-yı bī-çūnı[465]
defʿ ede[466] ḫışm-ı nefs-i melʿūnı
2203 dediler[467] yā resūl ḥikmet ne
bu ṭahāretle bu ʿibādet ne
2204 didi[468] ḫışm āteş-i cehennemdür
āb-dest āb birle ol söyünür
2205 çün söyündürmiş olasın nārı
ḥaḳḳla eyle imdi bāzārı[469]
2206 raḥm ederseŋ[470] ḫalāyıḳa ḫalāḳ
ḥaḳ ḳatında ola senüŋ yüzüŋ aḳ
2207 ḫışm-ı nārın söyündür imdi iy cān
ver[471] ṣalāvat[472] muḥammede bu zamān
2208 seksen[473] altıdan eyledüm āġāz

[457] BK idem
[458] BK irişe
[459] BK dil ü cānı
[460] BK ide
[461] BK pes
[462] BK ide
[463] BK itde
[464] BK ide
[465] BK ḫudā-yı bī-çūnı
[466] BK ide
[467] BK didiler
[468] BK didiler
[469] BK pāzārı
[470] BK iderseŋ
[471] BK vir
[472] BK ṣalavāt
[473] BK seksan

bu ledün-nāme ḥāletinden rāz
2209 der[474] ḫıżr iy muẓaffer-i deryā
ben ḫıżrdan eşit[475] olam gūyā
2210 muṣṭafādan ḫaber verem[476] iy hümām
kim semāʿ etmişem[477] ʿaleyhi's-selām
2211 pend ederdi[478] meger ki bir ʿaraba
ger dilerseŋ der[479] iresin ṭaraba
2212 ġażab etme[480] dedi[481] erişe[482] felāḥ
ġażab ehlidür olmayan iflāḥ
2213 yene der[483] pendüŋi mezīd eyle
ol cihānda demüm saʿīd eyle
2214 didi lā-taġażżub iy ʿarab bu dem
tā ki irişmeye bu vaḳtuŋa ġam
2215 didi nuṣḥı daḫı mezīd eyle
cāndan ẕilleti baʿīd eyle
2216 dir ġażab eyleme var iy tāzī
kim ere[484] cānuŋa dem-i şāẕī
2217 şāda ermek[485] dilerseŋ cānı
ḫışm terk eyle görme nīrānı
69a
2218 daḫı seksen[486] yedi nükteden rāz
söylerem diŋle iy muẓaffer-bāz
2219 ḫıżr der[487] semāʿ edüben[488] iy server

[474] BK dir
[475] BK işit
[476] BK virem
[477] BK itmişem
[478] BK iderdi
[479] BK dir
[480] BK itme
[481] BK didi
[482] BK irişe
[483] BK dir
[484] BK ire
[485] BK irmek
[486] BK seksan
[487] BK dir
[488] BK idüben

ol ḳata da bu resme verdi[489] ḫaber
2220 ḥaḳ kelāmın ederdi[490] tefsīr
eyledi üşbu āyeti taḳrīr

ve lem yekun cebbāren şaḳıyyā[491]

2221 bilüŋ cabbār olsa ehl-i şaḳī
ġażab ehli olup unıda ḥaḳḳı
2222 ḳatl-i nefs eyleye ġażabla hemīn
bes[492] şeḳāvetle süre cümle demin
2223 ḳaç ġażabdan emīn ola cānuŋ
görmeyesin demini nīrānuŋ
2224 ġażabı sür ki olasın rāḥat
ġażab ehline irişür nikbet
2225 nikbetī olma sen selāmete ir
ehl-i nīrān olma cennete ir
2226 cennete ermek[493] dilerseŋ iy cān
ver[494] ṣalāvat[495] muḥammede bu zamān
2227 çünki seksen[496] sekize erdi[497] ḫaber
didi ḫıżr iy muẓaffer-i ḫōş-fer
2228 raḍıyallāhu ʿanh ol şaʿbı
dir ḥaḳḳa irişüŋ ḳoyup luʿbı
2229 anda der[498] sendedür resūlu'llāh
beyle[499] buyurdı oluŋuz āgāh
2230 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[500] ire aŋa
ne didi ʿarż ḳılam[501] imdi saŋa

---

[489] BK virdi
[490] BK iderdi
[491] "Beni (anneme) azgın bir zorba kılmadı." (Meryem:32)
[492] BK pes
[493] BK irmek
[494] BK vir
[495] BK ṣalavāt
[496] BK seksan
[497] BK irdi
[498] BK dir
[499] BK böyle
[500] BK ṣalāt u selāmı
[501] BK ḳıldum

çün ḳıyāmet güni ola peydā
ire bir maẓlūm anda ide daʿvā
anı öldürmişola bir kişi bes[502]
yapışup diye[503] aŋa iy nā-kes
yapışur yaḳasına ol maẓlūm
anı muḥkem ṭutuban ide hücūm

69b

şaḥ ṭamardan ḳanı revān oluban
ḥażret-i ḥaḳḳa ol zamān irüben
deye kim beni üşbu ḳatl etdi[504]
ẓulm ehli yolın ṭutup gitdi
kendüyi[505] ḳatl edeni[506] dutmışdur[507]
defʿī dergāh-ı ḥaḳḳa yetmişdür
ḥaḳ taʿālā deye niçün anı
öldürüpsin[508] olup revān cānı
deye yā rabb şol fulān kişi
emr ḳıldı ki etmişem[509] bu işi
ḥaḳ deye benüm emrümi ḳoyasın
varup ol ẓālim emrine uyasın
ḳatl-i nefs idesin iy ẓālim
deyesin kim[510] buyurdı ol ḥākim
nehy ḳılduġum[511] işi işleyesin
şol fulān kişi et[512] dedi[513] diyesin[514]
ḥaḳ buyura ki eyledüŋ anı

[502] BK pes
[503] BK deye
[504] BK itdi
[505] BK kendü
[506] BK ideni
[507] BK ṭutmışdur
[508] BK öldüresin
[509] BK e<t>mişem
[510] BK de<y>esiŋ kim
[511] BK ḳıldıġum
[512] BK it
[513] BK didi
[514] BK deyesin

çeke varup ʿaẕāb-ı nīrānı
2243 ḳırḳ yıl gide esfel-i nāra
yanuban cānı irişe tāra[515]
2244 cehd ḳıl ẓālim olma iy cānum
tā ḳınamaya[516] seni sulṭānum
2245 ẓulm ehli yeri durur derekāt
ʿadl ḳıl tā kim ire cāna necāt
2246 ḫūn-ı nā-ḥaḳ yanuŋda ḳalmaz iy şāh
etdügin[517] her kişi bulur āngāh
2247 ṭoġru varur ahı tā irişe necāt
di muḥammed revānına ṣalavāt
2248 çünki seksen[518] ṭoḳuza irdi ḥisāb
söyleyem saŋa nise naḳl-i kitāb
2249 bir gün ol ṣadr-ı bedr-i ʿālem-i tāb
otururken erişdi[519] bes[520] bir şāb
2250 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[521] ersün[522] aŋa
ol ricāl[523] ne dedi[524] diyem çü saŋa
70a
2251 diŋle aḥvālüm iy resūl-ı ḫuẕā[525]
var emīrüm ki buyruḳ itdi baŋa
2252 şol fulān kişiyi helāk eyle
cismini imdi ḳara ḫāk eyle
2253 ben de ḳatl etdüm[526] ol kişiyi hemīn
n'olısar ḫāletümi ḳıl taʿyīn
2254 muṣṭafā didi nār-ı dūzaḥ bil

[515] BK nāra
[516] BK ḳıyamaya
[517] BK itdügin
[518] BK seksan
[519] BK irişdi
[520] BK pes
[521] BK ṣalāt u selāmı
[522] BK irsün
[523] BK rical
[524] BK didi
[525] BK resūl-ı ḫudā
[526] BK itdüm

yüz ḳısm oldı aŋla iy ḳāyil[527]
2255 yüz cüzüŋ birisi saŋa irişür
ṭoḳsanıla ṭoḳuz aŋa irişür
2256 beyle[528] virdi resūl aŋa cevāb
ver[529] ṣalāvat[530] kim ire cāna s̲evāb
2257 üşbu doḳsan[531] nükteden imdi be-gūş
söyleyem tā ki arta[532] başda her[533] hūş
2258 ḫıżr der[534] yā muẓaffer aŋla ḫaber
ehl-i dūzaḫ cehennem içre ne der
2259 çıġrışalar ki yā kerīm <ü> yā raḥīm
ġālib oldı bize bu derd-i ḥacīm
2260 şıḳvetümüzden[535] erdi[536] bize bu ḥāl
bed-baḫt olduḳ irdi cāna zevāl
2261 ḥaḳ deye kim[537] henüz bed-baḫtlıḳ
ermemişdür[538] size bilüŋ bayıḳ
2262 şol sebebden ki beni dirler
benüm adum dilindedür ezber
2263 bilgüŋüz ol degül durur bed-baḫt
ḥāleti olmaz ol kişinüŋ saḫt
2264 erdi[539] şāz̲ī bes[540] anlara ol dem
cümlecügi hemān olur ḫurrem
2265 anda yene ḫiṭāb-ı ʿizzet ere[541]
ehl-i dūzaḫ demine z̲illet ire

[527] BK ḳāʾil
[528] BK böyle
[529] BK vir
[530] BK vir ṣalavāt
[531] BK ṭoḳsan
[532] BK irte
[533] BK'de yok.
[534] BK dir
[535] BK şıḳvetimüzden
[536] BK irdi
[537] BK'de yok.
[538] BK irmemişdür
[539] BK irdi
[540] BK pes
[541] BK ire

aḫsaʾu fihā velā yukellimūn[542]

70b

2266 işidicek ḫiṭāb-ı ḥaḳḳ[543] hemīn
günk <ü> lāl ola cümlesi ol ḥīn

2267 bileler kendüler durur bed-baḫt
olalar ol arada ġāyet saḫt

2268 emr-i bārī ṭut ḳovulmayasın
ebedī dūzaḫ içre ḳalmayasın

2269 iy murādī şeḳāveti terk it
dilde ḥubb-ı ṣalāvatı[544] berk it

2270 tā ki dūzaḫda ḳalmayasın ebed
ḥālet-i ehl-i şıḳvet olur bed

2271 ḥaḳ taʿālā erüre[545] cāna necāt
ver[546] muḥammed revānına ṣalavāt

2272 ṭoḳsan birden iderem taḳrīr
iy muẓaffer işit ki ḫıżr ne dir

2273 devr-i nuʿmān bū ḥanīfe-yi güzīn
olduġında işit ne oldı hemīn

2274 bir kişi yatsuyı ṭurur ki ḳıla
diŋlegil ol kişi işi ne ola

2275 ʿavratınuŋ varıdı bir ḳarnaḳ
erdi[547] ol ḳarnaḳ üzere andaḳ

2276 anuŋıla yaḳın olunca hemīn
ʿavratı ṭuydı defʿī erdi[548] yaḳın

2277 er ṣanurdı ki ʿavrat uyurdı
er de ol dem işini ḳayurdı

2278 defʿ[549] er iftitāḥ eder[550] be-ṣalāt

---

[542] "Orada çok aşağılık bir duruma düştüler ve (Allah ile) konuşmuyorlar." (Müminun:108)
[543] BK ḫiṭāb-ı ḥaḳḳı
[544] BK ḥubb-ı ṣalavātı
[545] BK irüre
[546] BK vir
[547] BK irdi
[548] BK irdi
[549] BK defʿī

ser-bürehne idi ʿaliyyü'l-ḥālāt
2279 bes[551] namāza ṭurur hemān-dem ol
ʿavrat eydür nedür bu fiʿl-i fużūl
2280 üşbu niçe[552] namāz ḳılmaḳdur
bī-vużū[553] yüzi yire[554] urmaḳdur
2281 baş açuḳ bī-ṭahāret ola namāz
eyleyesin ḫuẕāya[555] yaʿnī niyāz
2282 hīç utanmaz mısın ḫuẕādan[556] sen
bī-vużū[557] secde idesin ṭuruban
71a
2283 der[558] eri bī-vużū[559] namāz <u> niyāz[560]
baş açuḳ cayīz[561] imiş aŋla bu rāz
2284 gice ḳaraŋusında[562] bulmaya su[563]
taḫaffüfe başda olmaya bir bu
2285 bil revādur namāz iy ḫatun
ben daḫı ḳılmışam dedi[564] eknūn
2286 bes[565] ṭahāret gerek durur gündüz
var durur bil kitāb içre bu söz
2287 gündüzin[566] hem ʿimāme başda gerek
hem ṭahāret daḫı ola yegrek
2288 zīra[567] ol dem ḫafī degül[568] ḥālet

---

[550] BK ider
[551] BK pes
[552] BK niçe
[553] BK bi-vużūʾ
[554] BK yere
[555] BK ḫudāya
[556] BK ḫudādan
[557] BK bi-vużūʾ
[558] BK dir
[559] BK bi-vużūʾ
[560] BK namāz u niyāz
[561] BK caʾīz
[562] BK ḳalḳsında
[563] BK ṣu
[564] BK didi
[565] BK pes
[566] BK gündü<z>in
[567] BK zīrā
[568] BK'de خفی ذکل şeklinde yazılmıştır.

ben bu fetvāyı[569] bilürem dir oŋat
2289 şeb-i tārikde[570] olsa bilüŋ revā
bu iş olmadı şeyle[571] bilüŋ ḫaṭā
2290 ʿavrat ider bu mesʾeleyi hey er
ḳandan işitdüŋ eyle baŋa ḫaber
2291 dedügüm[572] bū ḥanīfe yād etdi[573]
bu ḫaberle derūnı şād etdi[574]
2292 raḥmet-i ḥaḳ aŋa erişe[575] müdām
üşbu ḥālātı etdi[576] ol iʿlām
2293 ʿavrat eydür ki ben daḫı varsam
bū ḥanīfeye[577] üşbunı ṣorsam
2294 ger dirise revā durur bu ḥāl
ol zamānda inanam iy faʿāl
2295 bes[578] revā ola söyledügüŋ[579] söz
üşbu fetvā durur iŋen gürbüz
2296 bes[580] seherden sürüp ererdi[581] yaḳın
bū ḥanīfe kenārına ol ḥīn
2297 dir imāma ki beyle[582] kār etdüm[583]
cāriyem bu gice şikār etdüm[584]
2298 hem bu resmle[585] söyledüm[586] kelimāt
bī-ṭahāret bürehne-ser ḥālāt

---

[569] BK fetvayı
[570] BK şeb-i tārīk
[571] BK şöyle
[572] BK didigim
[573] BK itdi
[574] BK itdi
[575] BK irişe
[576] BK itdi
[577] BK ḥanīfe
[578] BK pes
[579] BK söyledigün
[580] BK pes
[581] BK irerdi
[582] BK böyle
[583] BK itdüm
[584] BK itdüm
[585] BK bu resme
[586] Her iki nüshada da "söyledüm" sözcüğü iki kez yazılmıştır. Tekrar eden sözcük vezin gereği okunmamıştır.

2299 üşbu işe gerek durur tedbīr
yoḫsa evüm yıḳıldı aŋlaŋ dir
71b
2300 bū ḥanīfe didi ki aduŋ ne
bildüm üşbu zamān murāduŋ ne
2301 dedi[587] adum ʿömer durur mollā
ṭapuŋaʿarż etmişem[588] ki aŋla
2302 didi var ḫānuŋa ḳayurma daḫı
fetvāda görem bu işüŋ aḫı
2303 ḥīleyile[589] saŋa bulam çāre
yüri öŋden olma āvāre
2304 sürüp evine geldi ol kişi bes[590]
söyleyüp ʿavratına açdı nefes
2305 dedi[591] ṭur buşma varalum be-imām
söyle ḥālüŋ imāma anda tamām
2306 yüri var ʿarża ḳıl benüm didügüm[592]
baŋa eyleme bu zamān sen hüm
2307 dir bile gidelüm[593] imāma kişi
tā ki dilden gidere teşvīşi
2308 didi ben ṣormışam yüri sen var
ṣor neyise[594] ola bu iş iẓhār
2309 erdi[595] ʿavrat bes[596] imām nuʿmāna[597]
ṣordı ol ḥāl ki ire dermāna
2310 bū ḥanīfe kitāb açdı hemīn
naẓar etdi[598] kitāba bes[599] o demin

[587] BK didi
[588] BK itmişem
[589] BK ḥīleyle
[590] BK pes
[591] BK didi
[592] BK dir kim
[593] BK gidelim
[594] BK neyse
[595] BK irdi
[596] BK pes
[597] "zen" kelimesi "avrat" ile aynı anlamdadır. Anlam tekrarı olduğundan çıkartılmıştır.
[598] BK itdi

2311 dedi[600] iy ḫatun olmaġıl ġam-nāk
üşbu mesʾele vardur iy dil-i pāk
2312 üşbu mesʾele baŋa irmişdür
dimegil daḫı kimse görmişdür
2313 bu işi işlemiş durur ʿömmer[601]
baŋa ermiş durur[602] bu resme ḫaber
2314 ṣandı ʿavrat ʿömmer-i ḫaṭṭāb[603]
işlemişdür bu işi aldı cevāb
2315 raḍıyallāhu ʿanhu didi hemīn
sürdi evine vardı bes[604] o demin
2316 dir erine sözüŋ durur ṭoġru
hem imām eyle[605] dedi ol ulu
72a
2317 ʿālimān müzdine bu demler iy cān
ver[606] ṣalāvat[607] muḥammede bu zamān
2318 doḳsan[608] ikiden oldı söz yatı
imdi meydān-ı sözde sür atı
2319 iy muẓaffer ḳulaġuŋ aç ne direm
bilesin ḥāl-i āḫiretden hem
2320 ʿaraṣāt-ı ḳıyāmet olsa bedīd
hevl-i heybet bes[609] anda ola nedīd[610]
2321 birbirinden ḳaça ḳamu insān
gözlemeyüp biri birini[611] hemān
2322 ḳardaşından ḳaça ḳarındaşı

---

[599] BK pes
[600] BK didi
[601] BK ʿömer
[602] BK irmişdür
[603] BK ʿömer-i ḫaṭṭāb
[604] BK pes
[605] BK öyle
[606] BK vir
[607] BK ṣalavāt
[608] BK ṭoḳsan
[609] BK pes
[610] BK mezīd
[611] BK birbirini

ola āvāre ḥaşrdan başı
2323 ana vü atadan daḫı ḳaça hem
yoldaşından daḫı ḳaça ol dem
2324 daḫı oġlın göricegiz[612] ḳaça
dest-pāçe olavuz lafın ṣaça
2325 şol sebebden ki ṭuta bir ümmīd
üş saŋa bildürür[613] kelām-ı mecīd
2326 ḥaḳ taʿālā buyurdı ḳurʾānda[614]
oḳı ḳurʾānı biline anda

yevme yefirru'l-merʾu min eḫīhi ve ümmihi ve ebīhi ve ṣāḥibetihi ve benīh.[615]

2327 līk ḳız ḳardaş olmamışdur yād
ol şefāʿat ḳılısar iy dil-şād
2328 beyledür[616] didi ḫıżr-ı ḥāżır iy cān
ver[617] ṣalāvat[618] muḥammede bul emān
2329 doḳsan[619] üçünciden deyem ḫaberi
cān <u> farḳına ṣaçayın[620] güheri
2330 ḫıżr der[621] iy muẓaffer-i dānā
diŋle bir söz deyem bu dem saŋa
2331 vardı[622] devr içinde bir sulṭān
gözleyici <i>di[623] dervişi[624] ol ḫan
2332 ol vezīrine şeyle[625] emr etdi[626]
yıldan yıla diŋlegil n'itdi

---

[612] BK göricegin
[613] BK bildirür
[614] BK ḳurʾānında
[615] "Kişinin kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçacağı gün..." (Abese:34)
[616] BK böyledür
[617] BK vir
[618] BK ṣalavāt
[619] BK ṭoḳsan
[620] BK ṣaçasın
[621] BK dir
[622] BK var idi
[623] BK idi
[624] BK dervīş
[625] BK şöyle
[626] BK itdi

2333 biŋ kürkile biŋ külāhı ol
faḳr ehline beẕle[627] ola meşġūl
2334 dedi[628] dervīşlere ḳıl iḥsān
gözleri görmeye olaruŋ iy cān
72b
2335 gözlü olana vermegil[629] destūr
üşbu resmile verürdi[630] destūr
2336 gözleri olmayan geye kürki
başına uruna[631] revān börki
2337 işidür bu ḫayāli bir mollā
şeh vezīrine irdi ol mollā
2338 dedi[632] baŋa da pōstīn[633] kürk
ṣarınam hem külāh üzere[634] börk
2339 key[635] ṣovuḳdur üşimişem iy vezīr
vir baŋa bu zamān ḥassān emīr
2340 dir vezīr vermezem[636] saŋa kürki
geyüben başa urasın börki
2341 anı iḥsān edüpdür[637] āʿmāya
giremezsin bu demler ol pāya
2342 gözsüze ver[638] dedi[639] baŋa sulṭān
gözlüsin sen nice[640] verem[641] iy cān
2343 söze geldi revān dāniş-mend
üşbu sözüŋe kim deye aḥsend

---

627 BK bezle
628 BK didi
629 BK virmegil
630 BK vir didi
631 BK örte
632 BK didi
633 BK pōştīn
634 BK üzre
635 BK ki
636 BK virmezem
637 BK idüpdür
638 BK vir
639 BK didi
640 BK niçe
641 BK virem

2344 kim ġalaṭ eylemişsin ol verişi[642]
gözsüz üşde benüm dedi[643] iy kişi
2345 eger olsa gözüm benüm bu dem
ḥaḳ ḳapusına süreyidüm[644] hem
2346 gözsüz oldıġumıçun[645] iy destūr
ḳapuŋuza erişmişemdür[646] ḫūr
2347 rāst söz söyledügiçün[647] ol
ol yerde[648] kendüsi maḳbūl
2348 ʿilm ehli ki gözlü ola iy cān
bāb-ı sübhāna irer[649] ne der sulṭān
2349 bāb-ı ḥaḳ[650] gözle yüri iy mollā
yoḫsa bir göresin aduŋ āʿmā
2350 giyesin tā ki ḫilʿat-ı ebedī
üşbu resm ile sözi söyledi
2351 verdi[651] destūr aŋa biŋ altunı
dedi[652] var imdi ḫarcan üşbunı

73a

2352 ṭoġru sözlülerüŋ durur meydān
ver[653] ṣalāvat[654] muḥammede bu zamān
2353 erdi[655] çün doḳsanile[656] dörde süḫan
dinlegil iy muẓaffer imdi ledün
2354 kaʿb'ul-aḫbārdan semāʿ etdüm[657]
ḳadrüm anuŋla irtifāʿ etdüm[658]

---

642 BK virişi
643 BK didi
644 BK süre idüm
645 BK olduġumıçun
646 BK irişmişemdür
647 BK söyledigiçün
648 BK oldı ol yirde
649 BK irürdi
650 BK bāb-ı ḥaḳḳa
651 BK virdi
652 BK didi
653 BK vir
654 BK ṣalavāt
655 BK irdi
656 BK ṭoḳsan ile
657 BK istimāʿ itdüm

2355 ḥışn-ı müʾmin s̲elās̲e dedi[659] ol
söyleyem maʿnisini[660] bilmiş ol
2356 yaʿnī üçdür ḥişār-ı müʾmin iy cān
kim aŋa yol bulımaya[661] şeyṭān
2357 birisi z̲ikr idesüŋ Allāhı
baġlayasın şeyāṭine[662] rāhı
2358 birisi hem oḳıyasın ḳurʾān[663]
ḫōş-ḥişār ola saŋa çün keyvān
2359 ḥışn-ı müʾmin birisidür mescid
varmaġa eyle imdi cehdle[664] cid
2360 bu üçiyle ḫalāṣ olur dil <ü> cān[665]
ver[666] ṣalāvat[667] muḥammede bu zamān
2361 çünki ṭoḳsan beşe irişdi[668] kelām
bildürem saŋa anı daḫı tamām[669]
2362 muṣṭafādan işitmişemdür iy cān
söyleyem saŋa ne didi bu zamān
2363 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[670] ire aŋa
ne dimişdür deyem bu demde saŋa

iz̲ā nezelet ʿāhetun mine's-semāʿi ṣabrun lī ʿan ʿimāreti'l-mescid[671]

73b

2364 doḳsan[672] altıncıdan işit ḫaberi
iy muẓaffer ḳulaġuŋ eyle beri
2365 bu sözi didi mālik-i dīnār

---

[658] BK itdüm
[659] BK s̲elās̲eten didi
[660] BK maʿnīsini
[661] BK bulınmaya
[662] BK şeyṭāna
[663] BK ḳurānı
[664] BK cehd ile
[665] BK dil ü cān
[666] BK vir
[667] BK ṣalavāt
[668] BK iri<ş>di
[669] BK hem
[670] BK ṣalāt u selāmı
[671] "Gökyüzünden bir hastalık indiğinde mescidi ziyaret etmek için yola çıkmam gerekir ve bana bu duruma sabretmek düşer."
[672] BK ṭoḳsan

ḫōş-ḫaberdür semāʿ id[673] iy hüş-yār

belleġanā inne'llāhe teʿālā yaḳūlu. İnnī ehemmu biʿaẕābi ḫalḳī fenẓur ilā cülesāi'l-ḳurʾān ve ʿimāreti'l-mescid.[674]

2366 daḫı doḳsan[675] yedinciden bu nüket
yād olupdur muẓaffer aŋla oŋat

2367 işidüpven[676] şaḳīḳ-ı belḫīden
söylerem bu dem anı işit sen

2368 ehl-i dünyā ḳamu göreler iy cān
döküle gökden nücūm ʿayān

2369 māh <u> ḥūrşīde[677] fitnesi üzre hemīn
döküliser sitāre ehl-i zemīn[678]

2370 mescidüŋ ṭaşı nite kim düşe[679] iy cān
ancılayın sitāre ola perrān

2371 āsumān ehli dutalar[680] mātem
beyle[681] didi şaḳīḳ-ı belḫī[682] o dem

74a

2372 fitne-i āfitāb-ı mehtāb<ı>[683]
söyleyem diŋle defʿ ḳıl ḫābı

2373 erdi[684] doḳsan[685] sekize ḫıżr sözi
dir muẓaffer bu demde diŋle bizi

2374 şeb-i miʿrāc ol resūl-ı ḫuẕā[686]
muṣṭafā müctebā-yı güzīn vara

2375 ḫaḳ ṣalāt <u> selāmı[687] ire aŋa

---

673 BK it
674 "Allahu Teâlâ'nın şöyle buyurduğu bize bildirilmiştir: "Yarattıklarımın acılarını önemserim, Kur'ân okuyup dinleyenlere ve mescitleri (namaz kılmak için) ziyaret edenlere bakınız."
675 BK ṭoḳsan
676 BK işidüben
677 BK māh u ḫūrşīde
678 BK sitāre-i ehl-i zemīn
679 BK'de رشه şeklinde yazılmıştır.
680 BK ṭutalar
681 BK böyle
682 BK şaḳīḳ-ı belḫī
683 BK mehtābı
684 BK irdi
685 BK ṭoḳsan
686 BK resūl-ı ḫudā

çünki miʿrāca vardı kān-ı ṣafā
2376 erdi[688] bes[689] ẕāt ḳubbe-i felege
irişe tā ki kişver-i melege
2377 gördi iki kimse server-i levlāk[690]
ümmetinden küllī eder[691] bī-bāk
2378 ḥaḳ taʿālāya derler[692] iy[693] sübḥān[694]
ümmet-i aḥmedi edelüm[695] fān
2379 anları hep helāk eyleyelüm[696]
yeryüzin cümle pāk eyleyelüm[697]
2380 biz günāhına anlaruŋ ṭāḳat
getürimezüz[698] imdi ber-sāʿat
2381 irişe emr-i ḥaḳ olara yaḳīn
ben ök[699] ḫallāḳ-ı ʿālem bu demin
2382 anlaruŋ ben günāhını görürem
her kişi n'eyledügini bilürem
2383 ḳādirem kim ḳılam oları helāk
sözine siz olasız bu dem bī-bāk
2384 gile eyleyesin ol ümmetden
irer esen[700] olara āfetden
2385 bes[701] resūl işidüp o[702] ḥālātı
anlaruŋ sözine incinür ḳatı
2386 māh geyesüsine yapışdı hemīn
caʿd-ı ḫūrşīdi daḫı dutdı[703] yaḳın

---

[687] BK ṣalāt u selāmı
[688] BK irdi
[689] BK pes
[690] BK sürer levlāk
[691] BK ider
[692] BK didiler
[693] BK ya
[694] BK seyḥān
[695] BK idelüm
[696] BK eyleyelim
[697] BK eyleyelim
[698] BK getüremezüz
[699] BK benök
[700] BK irüresiz
[701] BK pes
[702] BK ol

2387 ḥaḳ resūlı eşit[704] ki n'eyledi
ayla güne nite söyledi
2388 dir iy ġammāzlar nedür bu kār
ümmetüm ḥālin idesin güftār
74b
2389 maʿṣiyetlerin anlaruŋ aŋasız
ṣanmaŋuz kim cihānda siz oŋasız
2390 heybetile olara baḳdı resūl
ümmetüm ḥaḳḳına neden gelür ol
2391 mālik dūzaḫa verür[705] oları
dedi[706] teşhīr edüŋ[707] varup buları
2392 gezdürüŋüz vilāyet-i felegi
heybet olsun bu göklerüŋ melegi
2393 yüzlerini ḳara ḳıluŋ bu dem
key siyāset edüŋ[708] bu[709] ikiye hem
2394 yüzlerini ḳaraladı mālik
derecāt içre gezdürür yig yig
2395 bu ḫusūf[710] <u> küsūf andandur
ṣanma anları mihr-bāndandur
2396 döndi mālik suāl eder[711] ol dem
bu siyāset ne iy şeh-i ʿālem
2397 ḥikmeti ne durur ʿayān eyle
iy ḥabīb-i ḫuẕā[712] beyān eyle
2398 ümmetüm içre dir resūlu'llāh
şarṭ eyle durur oluŋ āgāh
2399 her ki ġammāz ola siyāset-vār

---

[703] BK ṭutdı
[704] BK işit
[705] BK virür
[706] BK didi
[707] BK idüŋ
[708] BK idüŋ
[709] BK'de yok.
[710] BK ḥusūf
[711] BK sūʾāl ider
[712] BK ḥabīb-i ḫudā

ḳara dartup yüzine ederler[713] tār
2400 beyle[714] diyüp[715] sürer resūl-ı ḫuẕā[716]
tā ki vaṣl ola ḥaḳḳa bula ṣafā
2401 māh <u> ḫūrşīd[717] ḳaldılar ḥayrān
işlerine nedāmetile[718] hemān
2402 dāmen-i aḥmede yapışup olar
dediler[719] iy muḥammed-i muḫtār
2403 tevbe etdük[720] ki ümmetüŋçün biz
yaramaz söylemeyüz iy ʿazīz
2404 bizümiçün bu dem duʿā eyle
ṣuçımuzdan geçüp ṣafā eyle
2405 ḥaḳ resūlı duʿā ḳılur bārī
ṣuçların ʿafv eder[721] revān-ı bārī
75a
2406 yüzleri ḳarasını aġ itdi
yene ʿālemlere çerāġ etdi[722]
2407 yılda bir kez anlara ammā
yüz ḳarası erişür[723] iy dānā
2408 ay <u> gün[724] didi yā resūlu'llāh[725]
nite ola ḥālimüzi it āgāh
2409 sencileyin duʿā kim ide iy cān
yüzümüz ḳarası gidere hemān
2410 der[726] resūl ġam yemeŋ siz ol ḥāle
yüzüŋüz ḳarası demeŋ ḳāle

[713] BK iderler
[714] BK böyle
[715] BK deyüp
[716] BK resūl-ı ḫudā
[717] BK māh u ḫūrşīd
[718] BK nedāmetle
[719] BK didiler
[720] BK itdük
[721] BK ider
[722] BK itdi
[723] BK irişür
[724] BK ay ü gün
[725] MK'de "resūlullāh" iki kere yazılmıştır. İkincisi vezin gereği okunmamıştır.
[726] BK dir

2411 ümmetümüŋ çıḳalar eṭfāli
ṭamlar üzre görüp ol ḥāli
2412 dil açup diyeler baŋa ṣalavāt
sizden defʿ ola bes[727] ol ḥālāt[728]
2413 ümmetiseŋ[729] küşād eyle[730] zebān
ver[731] ṣalāt[732] muḥammede bu zamān
2414 iy muẓaffer saŋa beşāretler
irişe görmegil nedāmetler
2415 aḥmedüŋ ümmetinüŋ eṭfāli
beyle[733] olıcaḳ duʿāsı bil ḥāli
2416 olıcaġız[734] ʿuḳūbet-i ehl-i ḫalāṣ
ol resūl-ı güzīn-i ḫāṣü'l-ḫāṣ
2417 bil duʿā eylese ʿaceb mi saŋa
ol siyāh nāmuŋ[735] ola aḳ <u> ṣafā[736]
2418 çün şefīʿüŋ dem-i ʿaraṣāt
sen de vir rūḥına anuŋ ṣalavāt
2419 diŋle doḳsan[737] ṭoḳuzdan imdi yene
iy muẓaffer ʿaceb süḫān ki dine[738]
2420 ʿisā bin meryem ol güzīn-i cihān
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmıla[739] şādān
2421 her ḳaçan dilese ölüyi diri
eylemek içün aŋla bu ḫaberi
2422 iki rekʿat namāz ḳılurdı
diŋle ol dem ne ḥāl olurdı

[727] BK pes
[728] BK ḥālet
[729] BK ümmetiŋ
[730] BK küşādile
[731] BK vir
[732] BK ṣalavāt
[733] BK böyle
[734] BK olacaġız
[735] BK nāmeŋ
[736] BK aḳ u ṣafā
[737] BK ṭoḳsan
[738] BK dene
[739] BK ṣalāt u selāmıyla

75b

2423 evvel rekʿatında ol resūl
bil tebārek oḳırdı[740] anda hem ol

2424 hem elif lām mīm tenzīli
rekʿat-ı s̲ānide sürüp dili

2425 bu iki sūre birle iki rekʿat
ḳılayın[741] baʿde-hu[742] diler ḥācet

2426 ḥaḳḳa ḥamd <ü> s̲enā[743] ederdi[744] hemīn
el götürüp duʿā ḳılurdı ol ḥīn

2427 yidi[745] adın ḫuẕ̲ānuŋ[746] idüp yād
meyyit[747] oḳırdı[748] ol dil-şād

yā ḳadīmu yā ḥayyu yā dāʾimu (yā raḥīmu) yā ferdu yā vitru yā aḥadu yā ṣamed.[749]

2428 her ḳaçan bir muṣībet irse aŋa
üşbu esmāyı oḳırıdı[750] duʿā

yā ḥayyu yā ḳayyūm yā raḥmānu yā rahīmu yā ẕe'l-celāli ve'l-ikrām, yā nūru's-semāvāti ve mā beynehumā ve rabbu'l-ʿarşi'l-ʿaẕīm.[751]

2429 bunı oḳıduḳda[752] ʿisā bin meryem
ḳalmazıdı göŋülde ẕerrece ġam

2430 hem belā ermezidi[753] düşmenden
hem elem görmezidi[754] cān u beden

---

[740] BK oḳurdı
[741] BK ḳıluban
[742] BK baʿde
[743] BK ḥamd ü s̲enā
[744] BK iderdi
[745] BK yedi
[746] BK ḫudānuŋ
[747] BK meyyite
[748] BK oḳurdı
[749] "Ey ezelî ve ebedi bir hayat ile diri olan!; Ey ebedî hayat sahibi!; Ey ahirette müminlere acıyan, merhamet eden!; Ey eşi ve benzeri olmayan!; Ey zat, sıfat ve fiillerinde benzeri olmayan!; Ey her bir şeyde birliğini gösteren!; Ey hiçbir şeye muhtaç olmayıp her şeyin kendisine ihtiyaç duyduğu yegâne galip!"
[750] BK oḳurdı
[751] "Ey azamet ve kerem sahibi! Yücelik, üstünlük ve kerem sahibi! Celâl ve kemali mutlak ve hakiki olan! Ey gökyüzü ve yeryüzünün, ikisinin arasındaki her şeyin ve yüce arşın sahibi!"
[752] BK oḳuduḳda
[753] BK irmez idi
[754] BK görmez idi

2431 ḳanda varsa ḥaḳ aŋdı yoldaş
hīç yorılmazdı sürse ṭaġla ṭaş
2432 cümle āfetden olurıdı[755] emīn
dilde[756] dāyim[757] buyıdı[758] virdi hemīn
2433 ʿisā bin meryemüŋ ṣafālıġıçun
ver[759] ṣalāvat[760] muḥammede her gün
2434 çünki yüze erişdi[761] bu kelimāt
ver[762] resūlüŋ revānına ṣalavāt
2435 ol resūl-ı ḫuẕā[763] buyurdı yaḳīn
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[764] ere[765] her ḥīn
76a
2436 her ḳaçan bir ḳuluŋ ola oġlı
aġlamaḳ[766] olmasa atası şuġlı
2437 ḥaḳ taʿālā deye ki iy melekūt
söyleŋüz etmeŋüz[767] bu demde sükūt
2438 şol fulān ḳulum oġlınuŋ[768] ḥālin
bu beḳāya alışduruŋ cānın[769]
2439 didiler ḳabż ḳılduḳ iy sübḥān
imdi cānın getürmişüz elān
2440 ḥaḳ bilür öldügin velīk ṣorar
ḥamd evine iltüŋ[770] anı şeyle[771] ki var
2441 diyeler[772] kim iletdük ol cānı

[755] BK olur idi
[756] BK dile
[757] BK dāʾīm
[758] BK bu idi
[759] BK vir
[760] BK ṣalavāt
[761] BK irişdi
[762] BK vir
[763] BK resūl-ı ḫudā
[764] BK ṣalāt u selāmı
[765] BK ire
[766] BK'de اوغلومق şeklinde yazılmıştır.
[767] BK itmeŋüz
[768] BK oġlunuŋ
[769] BK mānen
[770] BK iletüŋ
[771] BK şöyle

her ne yirise[773] emr-i sübḥānī
2442 ḥaḳ deye bir ev etmişem[774] peydā
cennet içinde bilesiz[775] ḫōşca
2443 ad verdüm[776] ben aŋa beytü'l-ḥamd
her kişi ki ola oġlı eyleye ḥamd
2444 anda irişiser anuŋ cānı
beyle[777] durur ki emr-i sübḥānī
2445 iy muẓaffer tamāma erdi[778] bu yüz
söyledüm bu ledün deminden söz
2446 yüz kelām ile didüŋdi[779] baŋa
söyledüm cümlesin bu demde saŋa
2447 diŋledüŋ sen de cānla anı
imdi var sen seni bu dem tanı
2448 der[780] muẓaffer belī tamām etdük[781]
ḥaḳḳa ḥamd aḥmede selām etdük[782]
2449 der[783] ḫıżr şindi[784] ben revān oluram
kūh-ı lübnānda cumʿayı ḳıluram
2450 der[785] muẓaffer ki cumʿayı anda niçün
kim ḳılasın baŋa degil eknūn
2451 ġayr şehr içre nişe ḳılmayasın
anlaruŋıla varup olmayasın
2452 der[786] ḫıżr hīçbir şehrde bu dem
sürmezem āẕīne[787] namāzına dem

---

[772] BK deyeler
[773] BK yer ise
[774] BK itmişem
[775] BK biliser
[776] BK virdüm
[777] BK böyle
[778] BK irdi
[779] BK didiŋdi
[780] BK dir
[781] BK itdük
[782] BK itdük
[783] BK dir
[784] BK şimdi
[785] BK dir
[786] BK dir

76b

2453 andan ötrü[788] ki ʿadl ḳılmadı hīç
daḫı emn ü emān olmadı hīç
2454 der-cihān şarṭ-ı cumʿa bulınmaz
anda olınan cihānda olınmaz
2455 didüm[789] anda ki ḳaç kişi var ola
kim senüŋle namāzı anda ḳıla
2456 didi dört biŋ kişi daḫı dört yüz
daḫı[790] var ḳırḳ ṭoḳuz kişi gürbüz
2457 cümle anda namāza varurlar
hem senā vü niyāza varurlar
2458 dedüm[791] ol mescidi kim etdi[792] binā
dedi[793] diŋle diyem ben anı saŋa
2459 dört biŋ dört yüz ulu abdāl
ḳırḳ ṭoḳuz daḫı ulu ehl-i riḥāl
2460 mescid <ü> cāmiʿ eylemişlerdür
ulular ol ol arada bişterdür
2461 yediler ḳırḳlar hem yüzler
cümle ol cāmiʿ içre gelürler
2462 der[794] muẓaffer ki ben de senüŋle
anda varurmen iy cānum bile
2463 ḳırḳ ṭoḳuz anda tā tamām ola
ḳuṭb-ı ʿālem bize imām ola
2464 reh-nümā ol bizi ilet anda
ḳalmayam ben de üşbu yābanda
2465 ḫıżr dir ṭur bu dem revān olalum[795]
varuban anda cumʿayı ḳılalum[796]

---

[787] BK'de آدنه şeklinde yazılmıştır.
[788] BK ötüri
[789] BK didim
[790] BK'de ذخی şeklinde yazılmıştır.
[791] BK didim
[792] BK itdi
[793] BK didi
[794] BK dir
[795] BK olalım

2466 ḫıżra didüm ki dest-gīr olġıl
cān dilegini her zamān bulġıl
2467 didi ḫıżr-ı zamān ṣun elüŋi[797]
rāstlıġıla gözlegil yoluŋı
2468 dāmen-i ḫıżra dest irüp[798] ol dem
irelüm[799] senüŋile anda bu dem
2469 cumʿayı tā kim eyleyevüz edā
ḫıżr peyġāmberile[800] erdük[801] aŋa
77a
2470 gözüm[802] açdum o yerde bulundum
kūh-ı lübnānda ol zamān ḳondum
2471 gördüm anda eren gürūh gürūh
her ṭarafdan gelürdi bişkūh
2472 kim hevādan kimisi yerden irüp
kūh-ı lübnāna cümlesi derilüp
2473 gelen oturdı ol zamān ṣaf ṣaf
şeyle[803] kim kimse eyidmez[804] evṣāf
2474 her gelen kim durur[805] baŋa etdi[806] beyān
her ne söz söylenildi[807] oldı ʿayān
2475 ḫıżr der[808] iy muẓaffer-i deryā
diŋlegil bu[809] ḥadīṯi ol dānā
men eḥabbe şeyʾen ekṯere ẕikrehu.[810]
2476 her kişi sevse bir kimesne yaḳīn

---

[796] BK ḳılalım
[797] BK eliŋi
[798] BK urup
[799] BK irelim
[800] BK peyġāmber ile
[801] BK irdük
[802] BK göz
[803] BK şöyle
[804] BK eydemez
[805] BK kimdür
[806] BK itdi
[807] BK söylenürdi
[808] BK dir
[809] BK ol
[810] "Bir şeyi seven, onu çokça anar."

ẕikrin anuŋ çoḳ eyler aŋla hemīn
2477 ġayr kişi sözini itmese yād
sevdüginüŋ sözin ḳılur bisyār[811]
2478 pārsī dilini seversin iy cān
çoḳ söylersin anı imdi hemān
2479 ʿarabī dilini sev iy dānā
çoḳ çoḳ söyle ʿışk erüre nevā
2480 şol sebebden ki ʿālim ü cāhil
ʿarabī dilde farḳ olur key bil
2481 ʿarabī dilden irişür behre
sev ʿarab dilin iresin şehre
2482 bāb-ı ʿilme eriş[812] bu demler iy cān
tā kim irişe derdüŋe dermān
2483 ḫıżr dir her zebānı ben bilürem
ʿarabī dil muḥabbetin[813] ḳıluram
2484 bilürem[814] dil ki ḫalḳ-ı ʿālem heb
ol luġatde çeker ḳamusı taʿab
2485 hīç ḫalḳ bilmedük zebān bilürem
her luġat ḥāline fikr ḳıluram
77b
2486 döndi yene ḫıżr dedi hey yār[815]
iy muẓaffer-i fer güzīn-i diyār
2487 bārekallāh ʿömrüŋ iy server
ḳuṭb-ı ʿālemsin üşbu dem mih-ter
2488 üşbu cemʿ içre şemʿ olduŋ sen
mertebe ḥaḳ ḳatında bulduŋ sen
2489 şindi ḳuṭb idiser yerine imām
mertebeŋ yücelür senüŋ iy hümām
2490 bes[816] müʾezzinler etdi[817] bāng-i namāz

[811] BK pes yād
[812] BK iriş
[813] MK'de kelime iki kez yazılmıştır.
[814] BK bilür
[815] BK döndi ḫıżır didi yene iy yār

ḥāżır oldı cemīʿ ehl-i niyāz
2491 ḳuṭb-ı ʿālem erişdi[818] ber-minber
ḥamd-ı ḥaḳ dilde söyleyüp ezber
2492 boynına muṣḥaf ḥamāyil[819] edüp[820]
ṣalavāt-ı muḥammedi eydüp
2493 çār-yārı aŋuban eyledi yād
nuṣḥ <u> pendini[821] diŋledi evtād
2494 bes[822] müʾeẕẕinler eyledi ḳāmet
erdi[823] ol dem muẓaffere ḥālet
2495 çekdiler bes[824] imāmete anı
dirler olduŋ imām-ı ruḥānī
2496 ben eyitdüm merātibüŋüz ne
bileyüm imdi ḥāletüŋüz ne
2497 sizlere lāyıḳ oḳıyam mı[825] duʿā
ḫıżr der[826] iy muẓaffer-i deryā
2498 çün buyurdılar ol imām o[827] dem
mertebeŋ yücelendi senüŋ hem
2499 geç ilerü namāzı eyle edā
artırısar merātibüŋi[828] ḫuẕā[829]
2500 bes[830] imām oldı ol muẓaffer-i fer
iki rekʿatda ḫatm eder[831] ezber
2501 biŋ ḫużū-yıʿ ḫuşūʿıla cānı
cumʿayı ḳıldı buldı yārānı

---

[816] BK pes
[817] BK itdi
[818] BK irişdi
[819] BK ḥamāʾil
[820] BK idüp
[821] BK nuṣḥ u pendini
[822] BK pes
[823] BK irdi
[824] BK pes
[825] BK oḳuyam mı
[826] BK dir
[827] BK ol
[828] BK mertebeŋi
[829] BK ḫudā
[830] BK pes
[831] BK ider

2502 ẕikre girdiler ol zamān yārān
vaṣf eder[832] ol muẓaffer-i devrān

78a

2503 sīneleri oturdı baḥrī-vār
ṣanasın yüz biŋ ḳazan ḳaynar

2504 birisi ilerü sürüp ol dem
tūde-i minber üzre aġup hem

2505 oturup anda beş duʿā etdi[833]
evveli bu duʿāyı eyitdi

ilāhī men eṣbaḥā ve emsā ve lehu s̲iḳatun ve recāʾun ʿindeke ve ente s̲iḳatunā ve recāʾunā ekfinā mā ehemmenā ve lem yehtem bihi[834]

2506 bil ikinci duʿā daḫı bu durur
cān u dil derdine devā bu durur

yā ḥayyu yā ḳayyūm yā lā ilāhe illā ente esʾeluke en tuhyiye kalbī binūri maʿrifeteke yā Allāh yā Allāh yā Allāh[835]

2507 hem üçünci duʿā bu durur iy cān
oḳıyan[836] derdine bulur dermān

yā ke s̲īrü'l-faẓli yā faẓlu'l-kebīr yā Allāh[837]

2508 daḫı dördünci[838] oḳıduġı[839] duʿā
buyıdı[840] diŋle cānuŋa ire ṣafā

allāhummaġfirlī ve lil-muʿminīne ve lil-muʿmināti teḳebbel minnā ṣalavātenā ve lā tuferriḳ cemāʿatenā bifaḍlike yā vehhāb[841]

2509 hem beşinci[842] duʿā bu durur semʿ it
oḳıyup[843] dil sarāyına şemʿ it

---

[832] BK ider
[833] BK itdi
[834] "İlâhî! Sen, bizim güvenimiz ve umudumuzsun. Bizim için ehemmiyetli olanları nasip et ve dertleri ve bizi ilgilendirmeyen şeyleri de bizden uzaklaştır."
[835] "Ey daima hayatta olan Hayy, bütün varlıkları ayakta tutan Kayyum! Senden başka ilah yoktur. Senin ilminin (maarifetiyle) nuruyla kalbimi diriltmeni senden diliyorum."
[836] BK oḳuyan
[837] "Ey günahları bağışlayan, lütuf sahibi olan ulu Allahım!"
[838] BK dö<r>dünci
[839] BK oḳuduġı
[840] BK bu idi
[841] Ey ihsan eyleyen Allahım! Beni bağışla, mümin erkek ve mümin kadınları bizden kabul eyle; namazlarımızı kabul eyle; birliğimizi dağıtma!
[842] BK beşi<n>ci

allāhumme indeḫele şekku fī īmāni bike velem ʿālem bihi. tubtu ʿanhu ve aḳūlu lā ilāhe illa'llāh muḥammedun resūllu'llāh. allāhumme indeḫele şirku fī tevḥīdi iyyāke velem ʿālem bihi tubtu ʿanhu ve aḳūlu lā ilāhe illa'llāh muḥammedun resūllu'llāh. allāhumme indeḫele fī islāmī velem ʿālem bihi tubtu ʿanhu ve aḳūlu lā ilāhe illa'llāh muḥammedun resūllu'llāh. allāhumme indeḫele et-teşbīhu fī mʿarifetī iyyāke velem ʿālem bihi tubtu ʿanhu ve aḳūlu lā ilāhe illa'llāh muḥammedun resūllu'llāh. allāhumme indeḫelen-nifāḳu fī ḳalbī min ẕunūbi'l-kebāʾiri veş-şaġāʾir velem ʿālem bihi tubtu ʿanhu ve aḳūlu lā ilāhe illa'llāh muḥammedun resūllu'llāh.[844] rabbenā ātinā fi'd-dunyā ḥaseneten ve fi'l-āḫireti ḥaseneten ve ḳınā ʿaẕābe'n-nār.[845]

78b

2510 ol cemāʿat ḳamu dedi[846] āmīn
el yüze sürdiler o demde hemīn

2511 ḫıżra didi muẓaffer ol demler
fikrüm ol kim[847] namāza açam per

2512 iki rekʿat namāz edem[848] bu zamān
şükr-i ḥaḳḳıçun idem anı hemān

2513 didi ḳılġıl namāz-ı ḥācetüŋi
ḥaḳ ḳabūl ide her ʿibādetüŋi

2514 bes[849] muẓaffer namāzı itdi edā
dutdı[850] elin ḫıżr didi iy dānā

2515 ḳuṭb öŋine iletdi ol yārı

---

[843] BK oḳuyup

[844] "Allah'ım! Sana olan imanımdan şüphe duyarsam eğer ve ben onu bilmezsem; tevbe ederek diyorum ki; Allah birdir, Hz. Muhammed onun elçisidir. Allahım! Sana olan tevhidime şirk girerse eğer ve ben onu bilmezsem; tevbe ederek diyorum ki "Allah birdir, Hz. Muhammed onun elçisidir. Allahım! Sana olan ... girerse eğer ve ben onu bilmezsem ; tevbe ederek diyorum ki "Allah birdir, Hz. Muhammed onun elçisidir. Allahım! Seninle ilgili bilgilerime şüphe girerse eğer ve ben onu bilmezsem; tevbe ederek diyorum ki; Allah birdir, Hz. Muhammed onun elçisidir. Allahım! Büyük ve küçük günahlarımdan dolayı kalbime nifak girerse eğer ve ben onu bilmezsem; tevbe ederek diyorum ki; Allah birdir, Hz. Muhammed onun elçisidir."

[845] "Allah'ım! Bize dünyada iyilik, güzellik ve nimet ver; ahirette de iyilik, güzellik ve nimet ver. Bizi ateş azabından koru. (Bakara:201)

[846] BK didi

[847] BK odur ki

[848] BK idem

[849] BK pes

[850] BK ṭutdı

der[851] göriş sen daḫı bul esrārı
2516 dest-būs eyleyüp muẓaffer iy cān
diledi ḳuṭb elin öpeydi[852] hemān
2517 ḳomadı ḳuṭb didi terk it var
cümle varlıġı tā olasın yār
2518 daḫı dir saḳla[853] dīn <ü> imānuŋ[854]
raḥmet-i ḥaḳla zeyn ola cānuŋ
79a
2519 ḳuṭba didüm[855] ki baŋa pend eyle
pendüŋi üşbu cāna çend eyle
2520 ḳuṭb dir[856] ki ḫıżr ḫocaŋ ola
ṣanma kim pend <ü> nuṣḥına dek ola
2521 biz ḳatında anuŋ ne pend edevüz[857]
söyleyüp nuṣḥ u pendi çend idevüz
2522 dir muẓaffer dürüst söylersin
ḫıżr-ı ḫāṣı ki taʿrif eylersin
2523 līk sizden icāzet istermen
kim sizüŋle sürem hemīşe zemen
2524 sizleri dāyimā[858] görem bārī
sizlerüŋle[859] sürem bu edvārı
2525 ḳuṭb dir biz kim olavuz bu zamān
ḫıżr ḳatında söz diyevüz iy cān
2526 olmışuz cümle ḫıżra ḫiẕmetkār[860]
ḫocamuz ol durur bizüm[861] hey yār
2527 sen anuŋ ḫiẕmetindesin[862] dāyim[863]

[851] BK dir
[852] BK öpdi
[853] BK ṣaḳla
[854] BK dīn ü īmānuŋ
[855] BK didi
[856] BK didi
[857] BK idevüz
[858] BK dāʾimā
[859] BK sözlerüŋle
[860] BK ḫidmetkār
[861] BK bizim
[862] BK hidmetindesin

pendi birle cihān durur ḳāyim[864]
2528 nīk-baḫt ol sen[865] iy muẓaffer-i fer
tā cihān içre aduŋ aŋıla er
2529 beyle[866] diyüben anda ḳuṭb-ı cihān
āşikāriken[867] oldı defʿī nihān
2530 ḫıżrla[868] yene anda ben ḳaldum
dāmen-i ḫıżrı destüme aldum
2531 dir gözüŋ yum gözümi yumdum bes[869]
ol zamān açmadan bir iki nefes
2532 mescid-i yāfeşe erüp[870] defʿī
ḫıżruŋ erdi[871] bu resmile[872] nefʿi
2533 didüm[873] iy ḫıżr-ı ḥāżır-ı ʿālem
bir ṣoruncam var eydeyin bu dem
2534 ḥaḳ resūlı muḥammed-i muḫtār
ḥaḳ ṣalāt u selāmıdur aŋa yār
2535 ol vefāt etdüginde[874] taʿziyeti[875]
kimler etdi[876] semāʿ id[877] ol ciheti
79b
2536 vaḳtā kim ol nebī vefāt etdi[878]
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmına[879] yetdi
2537 ol düşenbih güniydi bilgil iy cān
ol gün içre vefāt oldı ʿayān

---

[863] BK dāʾim
[864] BK ḳāʾim
[865] BK olasın
[866] BK böyle
[867] BK āşikār iken
[868] BK ḫıżr ile
[869] BK pes
[870] BK irüp
[871] BK irdi
[872] BK resmle
[873] BK didim
[874] BK itdüginde
[875] BK'de بعربی şeklinde yazılmıştır.
[876] BK itdi
[877] BK it
[878] BK itdi
[879] BK ṣalāt u selāmına

2538 cemʿdi[880] bir yere ḳamu aṣḥāb
ne ki yārān varsa şeyḫle şāb
2539 ehl-i beytī de cümlesi ḥāżır
heb melūl idi cümlesi nāẕır
2540 erdi[881] hātifden ol zamān āvāz
ne dedi[882] aŋlaġıl bu demler rāz
2541 e's-selāmu ʿaleyk ehlü'l-beyt[883]
yana şemʿüŋüz[884] içre dāyim[885] zeyt
2542 raḥmetu'llāh ede[886] size berekāt
ol ḫuẕādan[887] dileŋ müdām-ı ḥācāt
2543 kim ḥamīd ü mecīddür bārī
beyledür[888] bilüŋ emr-i cebbārī

kullu nefsin ẕāiḳatu'l-mevt ilā āḥirihi[889]

2544 ol ḫuẕā[890] cümlenüŋ alur cānın
irdürür cümle derde dermānın
2545 kendü bāḳi durur ḳamu fānī
beyledür[891] bilüŋ emr-i sübḥānī
2546 ḳorḳuŋ Allāhdan tevekkül edüŋ[892]
emr ḳılduġı yola ṭoġru gidüŋ[893]
2547 üşbu resmile hātif ün edicek[894]
ehl-i beyt <ü> ṣaḥābī[895] işidicek
2548 bes[896] sükūnet olara irişdi

---

[880] BK cemʿ idi
[881] BK irdi
[882] BK didi
[883] "Allah'ın selamı ev halkının üzerine olsun."
[884] BK şemʿinüz
[885] BK dāʾim
[886] BK ide
[887] BK ḫudādan
[888] BK böyledür
[889] "Her canlı ölümü tadacaktır." (Âl-i İmrân: 185)
[890] BK ḫudā
[891] BK böyledür
[892] BK idüŋ
[893] BK gidiŋ
[894] BK idicek
[895] BK ehl-i beyt ü ṣaḥābī
[896] BK pes

gerçi fārūḳ yeldi dürişdi
2549 bū bekr eyledi anı teskīn
oḳıyup[897] āyeti bes[898] anda hemīn
2550 der[899] muẓaffer ki ḫıżra iy dānā
hātif anda kimidi[900] söyle baŋa
2551 der[901] ben idüm çaġıran anda hemīn
cümle aṣḥāba irişüp teskīn
80a
2552 ben idügümi bildiler aṣḥāb
didiler ḫıżrdan erüşdi[902] ḫiṭāb
2553 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[903] yār olsun
ʿālem içre müdāmī var olsun

sūʾāl kerden muẓaffer-i deryā ez-ḫıżır[904]

2554 ḫıżra ṣordı muẓaffer-i deryā
ḥaḳ selāmıyla cānı bula ṣafā
2555 ḳaç yıl ʿadl ḳıldı nūşirevān
didi ḫıżr iy muẓaffer aŋla ʿayān
2556 dört gün ʿadl ḳıldı ʿālemde
pādişāh olduġında ol demde
2557 bir mecūsī gebrdi[905] nūşirevān
ẓālimidi be-ġāyet ol nādān
2558 tevbesini anuŋ beyān edeyin[906]
iy muẓaffer saŋa ʿayān edeyin[907]
2559 ḳarşusında ṭururdı bir ṭoġan
ʿömri didi bunuŋ ne deŋlü hemān
2560 dediler[908] kim sekiz yıl ancaḳ olur

[897] BK oḳuyup
[898] BK pes
[899] BK dir
[900] BK kim idi
[901] BK dir
[902] BK irüşdi
[903] BK ṣalāt u selāmı
[904] “Muzaffer Hızır’a soru sordu.” // BK sūʾāl kerden muẓaffer-i deryā ez-ḫıżır ʿāleyhi's-selām
[905] BK gebr idi
[906] BK ideyin
[907] BK ideyin

çoḳ yaşayanı on yaşında olur
2561 ṭoġanuŋ bu ḳadar olur yaşı
kebg <ü> süglün durur zīra[909] aşı
2562 nesl-i ṭāyir[910] ḳanāʿatıyla iy cān
biŋ yaşar ʿālem içre aŋla hemān
2563 zīra ṭoġandur iŋen ẓālim
çoḳ yaşamaz dir anı her ʿālim
2564 sīne-i kebgdür anuŋ ekli
daḫı ġāyet mehībdür şekli
2565 bil kebūter bulur yigirmi yaş
anuŋıçun ki ṭabʿıdur yavaş
2566 ẓālimüŋ bil beḳāsı olmaz iy cān
ẓulmı ider vücūdın anuŋ fān
2567 çün bu ḥālātı bildi nūşirevān
atdan düşdi ol zamānda hemān
80b
2568 mışr şāhı nete ki <ḳayıtdı>[911] pāyı
düşdi atdan yer üzre şındı[912] pāyı[913]
2569 kendüye ġālib oldı ẓulm <u> ġurūr[914]
ẓulm ḳıldı özini ol dem ḫūr[915]
2570 anda atdan düşince nūşirevān
çaġıruban ider hemān efġān
2571 buyurur kim[916] ki ẓulm gördiyse
aŋa benden żarar ne erdiyse[917]
2572 ḥaḳḳı üstümde varsa gelsün
idüp iṯbāt[918] ḥaḳḳını alsun

---

[908] BK didiler
[909] BK zīrā
[910] BK nesr-i ṭāʾir
[911] BK ḳaydı
[912] BK ṣandı
[913] BK bāyı
[914] BK ẓulm u ġurūr
[915] BK ḫūr
[916] BK kime
[917] BK irdiyse

2573 ʿadl zencīrini ḳırup ol şāh
geçdi taḫtına ʿadlıla[919] āngāh
2574 taḫt hem dört arış idi bālā
ʿadl ü dāda[920] el urdı buldı ṣafā
2575 şol ḳadar ruḳʿalar getürdiler
kendünüŋ ḳatına yetürdiler
2576 taḫtdan yuḳaru yıġıldı biti
cümle maẓlūm ḥāliyidi köti
2577 yedi arşun[921] yıġıldı nāme iy cān
her ne cevr oldıysa oldı ʿayān
2578 elin uzatdı aldı bir nāme
dimiş oġluŋ beni ṣalup dāme
2579 ẓulmıla[922] beni tārumār etdi[923]
nem varısa ḳamu şikār etdi[924]
2580 buyurur ol zamānda nūşirevān
boynın urdurdı oġlınuŋ ol ḫan
2581 ertesi[925] yene emreder[926] ol şāh
ẓulm görenler olalar āgāh
2582 ẓulm görenler anda geldiler
yene şol deŋlü ruḳʿa ṣaldılar
2583 taḫt boyınca oldı ruḳʿa bu gün
yıġılan nāme vardı dört gün
2584 birisin aldı eline oḳıdı[927]
ẓulmın işitdi yüregin ṭoḳıdı[928]
81a
2585 dimiş ata begüŋ durur ẓālim

[918] BK esbāb
[919] BK ʿadlla
[920] BK ʿadl <ü> dāda
[921] BK'de آرشرن şeklinde yazılmıştır.
[922] BK ẓulmla
[923] BK itdi
[924] BK itdi
[925] BK irtesi
[926] BK emr ider
[927] BK oḳudı
[928] BK ṭoḳudı

baŋa ẓulm etdi[929] bilesin tā kim
2586 defʿī nūşirevān buyurdı
boynın urdurdı ẓulm işin irdi[930]
2587 çün üçünci gün oldı nūşirevān
yene çaġırtdı şehr ü ilde hemān
2588 şol ḳadar geldi ruḳʿa yene hemīn
iki arşun boyı yıġıldı o[931] ḥīn
2589 birini aldı nāmenüŋ yene hem
oḳıdı[932] bildi ne demiş[933] ol dem
2590 dimiş iy şāh vezīr elinden ah
kim baŋa ẓulm eyler[934] ol her gāh
2591 defʿī nūşirevān şāh āngāh
buyurur itdiler vezīri tebāh
2592 yene dördünci gün olıcaḳ iy cān
defʿī çaġırdı anda şāh-ı kelān
2593 kim görüpse[935] gice[936] gele ideʿarż
ben de idem ne kim olur baŋa farż
2594 ruḳʿa ṣunmadı kimse bes[937] ol gün
ḫalḳ-ıʿālem bulup ṣafā-yı derūn
2595 şāhlıḳ etdi[938] seksen[939] dört yıl
ẓulm u ḥayf işe olmadı māyil[940]
2596 bir kişi didi ki ẓulm etdüŋ[941]
ẓālimān yolını ṭutup gitdüŋ
2597 bildi ḫalḳ ata vü oġul vezīr

[929] BK itdi
[930] BK erdi
[931] BK'de yok.
[932] BK oḳudı
[933] BK dimiş
[934] BK anlar
[935] BK görise
[936] BK gece
[937] BK pes
[938] BK itdi
[939] BK seksan
[940] BK māʾil
[941] BK itdün

ẓulm etdükleriçün[942] oldı ḥaḳīr
2598 ataya oġula daḫı destūra
buyura defʿī boynı ura
2599 bizi ḫudā andaḳ idiser bī-cān
ẓulm götürildi ʿadl oldı revān
2600 götürilüben ṭamaʿ ḳanāʿatler
ṭoldı ʿālem güdüp[943] bedāʿatler
2601 vardı ḫaste oldı şāh[944] nūşirevān
cemʿ oluban ṭabībler o zamān
81b
2602 dirler[945] ʿilletüŋ durur key saḫt
üşbu ʿilletle sürisersin raḫt
2603 dedi[946] ẓulm itmedüm baŋa bu ḥāl
neden irdi bu ḥāl deŋüz meʾāl
2604 ẓulm etmedi[947] kimse baŋa daḫı
nice[948] olur bu ḫastelıġum aḫı
2605 dediler[949] ẓulmüŋ olmasa yezdān
üşbu ḥālāta ermez[950] idüŋ inan
2606 dedi[951] şindi[952] baŋa ne ola ʿilāc
tā ki bozulmaya bu demde mizāc
2607 dediler[953] derdüne senüŋ ṭopraḳ
olsa ʿadluŋ deminde ol yıpraḳ
2608 ʿadlıla olmış olsa ābādān
ṣoŋra ol yer ḫarāba varsa hemān
2609 ancılayın yerüŋ türābı gerek

[942] BK itdükleriçün
[943] BK gidüp
[944] BK'de yok
[945] BK didiler
[946] BK didi
[947] BK itmedi
[948] BK niçe
[949] BK didiler
[950] BK irmez
[951] BK didi
[952] BK şimdi
[953] BK didiler

getürelerdi bu yere tizrek
2610 saŋa ol ṭopraġıla bir ḫāne
yapalar derdüŋ ire dermāna
2611 yatasın ol ev içre ṣaġ olasın
yene ʿālemlere çerāġ olasın
2612 bes[954] buyurdı revān-ı nūşirevān
ancılayın bulına bir vīrān
2613 aradılar cihānı ḳāf-be-ḳāf
bulmayup ʿadlına etdiler[955] inṣāf
2614 bir evi bulımadılar[956] ol demler
ʿadldan ola ol ḫarāb meger
2615 irdiler şehr-i nāmiyāna ol[957] dem
buldılar bir ev ancılayın hem
2616 saḳfı göçmişdi aşaġa anuŋ
dediler[958] istedügi bu ḫanuŋ
2617 ḫākin aldılar ol evüŋ dersü
ilteler[959] şāha defʿ[960] ola ḳayġu
2618 şāhıçun[961] yapdılar güzel ḫāne
yapdılar ʿāl-i beyt-i şāhāne
82a
2619 ol ev içre uyudı nūşirevān
ol binā oldı derdine dermān
2620 der[962] kim nāmiyān reʾīsini siz
oḳıŋuz[963] kim gele bu demler tīz
2621 oḳıdılar[964] getürdiler derḥāl
ol evüŋ ḥāletinden etdi[965] suʾāl

[954] BK pes
[955] BK itdiler
[956] BK bulamadılar
[957] BK o
[958] BK didiler
[959] BK ileteler
[960] BK refʿ
[961] BK şāh içün
[962] BK didi
[963] BK oḳuŋuz
[964] BK oḳudılar

2622 didi ʿadlum deminde ḫāne-i ḫarāb
olmasına virüŋ bu demde cevāb
2623 bes[966] reʾīs anda söze geldi hemīn
ne dedi[967] söyleyem saŋa bu demin
2624 didi ʿadluŋ yasaġı ḳıldı ḫarāb
aṣlını diŋle nite oldı ḥisāb
2625 öldi şehrümde bir ulu tācir
mālı[968] ḳaldı anuŋ iŋen vāfir
2626 raḫtını bir ev içre ḳomışduḳ
ṣāḥibin istemekden aramışduḳ
2627 ʿadl <u> dāduŋ siyāsetinden[969] iy şāh
aḳmişe birle ev olaydı[970] tebāh
2628 ẓulm degül midür bu daḫı şehā
kim çüridi ḳumāş[971] gitdi behā
2629 dedi[972] şeh eyledür[973] beyān etdüŋ[974]
remzle ẓulmümi ʿayān etdüŋ[975]
2630 anuŋçun[976] erişdi[977] cismüme derd
çehre-i erġuvānum eyledi zerd[978]
2631 vāriṣe gönderüŋ bu dem ḫaberi
gelüben żabṭ ede[979] dürr ü güheri
2632 ʿādilān müzdine bu demler iy cān
vir ṣalāvat[980] muḥammede bu zamān
2633 döndi yene muẓaffer-i deryā

---

965 BK itdi
966 BK pes
967 BK didi
968 BK māl
969 BK siyāsetinde
970 BK ola idi
971 BK ḳumāşı
972 BK didi
973 BK öyledür
974 BK itdüŋ
975 BK itdüŋ
976 BK anuŋıçun
977 BK irişdi
978 BK ẕerd
979 BK ide
980 BK ṣalavāt

ḫıżra ṣordı ki iy dil-i dānā
2634 nite idi seḫāvet-i ḥātem
ʿarż ḳıl bilelüm[981] anı daḫı hem
2635 ne ḳadar zer ḳılurdı[982] iḥsān
söylegil bilelüm[983] iy ḫıżr-ı zamān
82b
2636 didi iy muẓaffer aŋla ḫaber
key saḫīyidi[984] ʿālem içre ol er
2637 çadırında oturuban her gün
ḳordı öŋinde altı biŋ altun
2638 bes[985] ṣalā eyler idi kim geleler
ḫayr u iḥsānını anuŋ alalar
2639 her kimüŋ ḥāceti varısa ere[986]
ḫayr u iḥsānı[987] ḥātem[988] aŋa vere[989]
2640 her yıl[990] biŋ yidi[991] gün yüz biŋ
sürḫ-ı zer eyledi ʿaṭā çiŋ çiŋ
2641 verdügin[992] aŋmazıdı her-giz ol
dimezidi bu bay ol[993] yoḫsul
2642 her ki gelse ederdi[994] iḥsān
üşbu resme sürerdi devrān
2643 ḳāʾide-i ʿarab budur[995] bu bil iy cān
minnet etmezdi[996] verdügüŋi[997] hemān

[981] BK bilelim
[982] BK ḳılur
[983] BK bilelim
[984] BK saḫī idi
[985] BK pes
[986] BK ire
[987] BK iḥsānını
[988] BK ḫātem
[989] BK vire
[990] BK bil
[991] BK yedi
[992] BK virdügin
[993] BK'de yok.
[994] BK iderdi
[995] Her iki nüshada da "ḳāʾide-i bu ʿarab budur" şeklinde yazılmıştır. Vezne uymadığı için "bu" kelimesi çıkartılmıştır.
[996] BK itmezdi

2644 himmeti key bülendidi[998] ʿālā
diŋle vaṣfın muẓaffer-i dānā
2645 bir gün irişdi bir kişi ḥurre[999]
māl-ı ʿālem aŋa degül turre
2646 aḳrabāsındanıdı kendünüŋ ol
degişe[1000] ṣūret irürür aŋa yol
2647 didi zerden baŋa ʿaṭā eyle
bu temennāmı sen revā eyle
2648 dedi[1001] göŋlüŋ istedügi ḳadar
al żabṭ eyle imdi sürḫīn-zer
2649 bes[1002] çehār-dāng altun alup ol
sürdi gitdi evine ṭutup yol
2650 şeyle[1003] sengīndi götürdügi māl
götürimeyidi[1004] niçe ḥammāl
2651 götüribilmezem deyüp māl[1005]
yene ḳodı yerinde fi'l-ḥāl
2652 sencileyin saḫīyidi[1006] ḥātem
vaṣfını söyledüm[1007] saŋa bu dem
83a
2653 dir muẓaffer eyā ledün yāri
ḥātem irer mi dūzaḫa bārī
2654 dir ḫıżr giriser cehenneme bes[1008]
zīra[1009] cömerddi[1010] degüldi eḫas
2655 andan ʿaẕābı olur taḫfīf

---

[997] BK virdügini
[998] BK bülend idi
[999] BK'de "جزّه" şeklinde yazılmıştır.
[1000] BK degiş
[1001] BK didi
[1002] BK pes
[1003] BK şöyle
[1004] BK götürimedi
[1005] BK mālı
[1006] BK saḫī idi
[1007] BK söylerüm
[1008] BK pes
[1009] BK zīrā
[1010] BK cömerd idi

zīra[1011] ki olur seḫāvet ehli şerīf[1012]
2656 kāfir olduġıçun[1013] girer nāra
ol seḫāvetle uġramaz tāra
2657 ḥāl-i ḫōş ʿadlıla seḫāvetle
yanmaz ol er bu iki ḥāletle
2658 dir muẓaffer ki ḫızra iy dānā
şindiki [1014] islām şehleri ʿālā
2659 anlaruŋ gibi nişe olmazlar
yaʿnī ʿadl <ü> seḫāyı[1015] ḳılmazlar
2660 der[1016] ḫızr kim ne mürlisen[1017] cāna
anlaruŋ gibi şindi[1018] ezmāna
2661 pādişehler cihāna gelmeyiser
ʿadl <ü> beẕlile ad bulmayısar
2662 gebrler beyle[1019] ʿadl <ü> beẕl edeler[1020]
nişe bunlar da ẓulm <u> hezl edeler[1021]
2663 bunlar olup cihān rüsvāyı
anlaruŋ nişe olmaya tāyı
2664 şeyle[1022] beŋzer ki[1023] bunlar[1024] islāmı
terk edüp[1025] oldı cāhil-i ʿāmī
2665 anlar eydürdi ʿadl-i kibrāne
cevr eyler bular müselmāna
2666 anlar eylerdi ḳavm-ı gebre seḫā
bunlar elden alurdı ne[1026] bulsa nevā

[1011] BK zīrā
[1012] BK ehl-i şerīf
[1013] BK oldıġıçun
[1014] BK şimdiki
[1015] BK ʿadl ü seḫāyı
[1016] BK dir
[1017] BK medlisen
[1018] BK şimdi
[1019] BK böyle
[1020] BK ideler
[1021] BK ideler
[1022] BK şöyle
[1023] BK beŋzer ola ki
[1024] BK'de yok.
[1025] BK idüp

2667 terk edüpdür[1027] meger bular islām
ʿadla anuŋçun edemez[1028] anlar kām
2668 hem seḫāvet yolına gitmezler
kimseye nefʿ[1029] <ü> beẕl etmezler[1030]
2669 ʿālemüŋ ḥāleti oldı istibdāl
yıldan yıla kim olupdur sāl
83b
2670 meger ol mihr-i zamān[1031] irişe
ʿāleme yene şād-mān erişe[1032]
2671 düzede[1033] üşbu ʿālemüŋ ḥālin
ḳıra ẓālimlerüŋ per ü bālin
2672 beyle[1034] didükde[1035] ḫıżr-ı ḫaḍrā-pūş
dir muẓaffer sözümi imdi be-gūş
2673 üşbu bāb üzre söyle dürlü kelām
söze geldi ḫıżr ʿaleyhi's-selām
2674 dedi[1036] yāduŋda dut söz idem yād
bir ġarīb söze eylerem bünyād
2675 uyḳuya varduġında bir sulṭān
niyyet eylese üşbu resme iy cān
2676 yarın idem dise ṭurup ʿadli
müsteḥaḳḳa eylesem dise beẕli
2677 etmese[1037] ʿadl gerçi niyyet var
bil ʿamel niyyetile[1038] olur iy yār
2678 ḥaḳ ḥaḳḳı niyyeti anuŋ iy cān

[1026] BK'de yok.
[1027] BK idüpdür
[1028] BK idemez
[1029] BK'de بفع şeklinde yazılmıştır.
[1030] BK itmezler
[1031] BK mehd-i zamān
[1032] BK irişe
[1033] BK dūzaḫda
[1034] BK böyle
[1035] BK didikde
[1036] BK didi
[1037] BK itmese
[1038] BK niyyet ile

yegdür ez-ʿadl <u> dād-ı nūşirevān[1039]

2679 seksen[1040] dört yıl ki ʿadl etdi[1041]
ʿādilān yolını ṭutup gitdi

2680 yeg durur niyyeti anuŋ andan
şol cihetden ki söyleyem saŋa ben

2681 niyyet-i müʾmin-i muvaḥḥid iy cān
biŋ kez yeg hezār-ı nūşirevān[1042]

2682 dise kim lā ilāhe illā'llāh
hem muḥammed durur resūlu'llāh

2683 yüz biŋ ʿadl kibrden bih-ter
dilde tevḥīdi söylese ezber

2684 niyyeti birle buŋa fāyide[1043] erer[1044]
niyyet-i müʾmin oldı bes[1045] bih-ter

niyyetü'l-müʾmini ḫayrun min ʿameli'l-kāfiri[1046]

2685 niyyet-i müʾmin olsa ḫayr iy cān
ġayra nefʿi erişür[1047] aŋla ʿayān

84a

2686 hem cezā irişür bil imdi ʿayān
müʾmin olan senāya aça zebān

2687 didi ḫıżr iy muẓaffer-i hem-rāh
niyyet etse[1048] göŋülde kim[1049] bir şāh

2688 bir kişi kendüye vire biŋ zer
anuŋ işin bitüre ol mih-ter

2689 ẓulm yolı durur bile anı
işleye ol işi anuŋ cānı

2690 biŋ ḳızuŋ eline gire[1050] anuŋ

[1039] BK ʿadl u dād-ı nūşirevān
[1040] BK seksan
[1041] BK itdi
[1042] BK'de هراز نوشروان şeklinde yazılmıştır.
[1043] BK fāʾide
[1044] BK irer
[1045] BK pes
[1046] "Müminin niyeti amelinden daha hayırlıdır."
[1047] BK irişür
[1048] BK itse
[1049] BK'de yok.

meyli olmaya aŋa sulṭānuŋ
2691 yeg ola ḥātemüŋ seḫāsından
böyle dir ol zamānda ḫıżr-ı zemen
2692 iy muẓaffer ḳaçan ki bir şāhı
göresin söyle ki ola āgāhī
2693 digil iy bī-ḥamiyyet-i nādān
senden ʿālā durur iki gebrān
2694 biri nūşirevān-ı ʿādildür
birisi ḥātem-i seḫā dildür
2695 ʿadl-i nūşirevān gebre idi
di müselmāna ẓulmüŋüz neyidi
2696 ḥātemüŋ bil seḫāveti daḫı hem
gebre idi bil imdi anı bu dem
2697 anlaruŋ bil ʿaẕābı olup taḫfīf
sen müselmānsın etme[1051] ḳavl-i żaʿīf
2698 sen daḫı ʿadla eylegil āġāz
hem mürüvvet demiyle eyle niyāz
2699 derecāta erişe[1052] tā cānuŋ
iresin raḥmetine sübḥānuŋ
2700 ḥaḳ saŋa vire menzil-i derecāt
di muḥammed revānına ṣalavāt
2701 ṣordı ḫıżra muẓaffer-i deryā
ḥāl-i yaʿḳūbdan di söyle baŋa
2702 gürkle nite söyledi yaʿḳūb
söyledi ḳurd[1053] olmadı maġlūb
84b
2703 didi ḫıżr iy muẓaffer-i ḫōş-gū
söyleyem ḳurd ḥālini dersü
2704 ben ki ḫıżram görüben ol ḳurdı

[1050] BK gire eline
[1051] BK itme
[1052] BK irişe
[1053] BK ḳurda

bilmişem ne durur anuŋ derdi
2705 ben anuŋıçun[1054] aġladum çendān
söyledüm aŋa kim iy gürk-i zamān
2706 ḳurdı yaʿḳūba getürdiler[1055] bes[1056]
ḳurda yaʿḳūb ṣordı iy nā-kes
2707 oġlumı yavu ḳılmışam bu zamān
cānum evinde derdidür mihmān
2708 ol zamān ḳurd söze geldi hemīn
derler[1057] sen yemişsin anı yaḳīn
2709 üşbu töhmet saŋa olunmışdur
derd ü ḥüzni[1058] baŋa ḳılınmışdur
2710 yüri var oġlumı ṭaleb eyle
bulmaġa bir işi sebeb eyle
2711 didi yaʿḳūba igden ḥāli[1059]
bil degüldür bu ḥālüŋ aḥvāli
2712 ya diridür yaḫūd[1060] ölüdür ol
bulmaġa nite ben olam meşġūl
2713 ben anı arayu ne yire varam
buluban yaʿnī ibn saŋa getürem
2714 üşbu olur daŋladur iy yaʿḳūb
üşbu cürme[1061] degülvenin mensūb
2715 ḳurd dir ne ölüsini bilürem
ne dirisi varın fikr ḳıluram
2716 ger diriyse kürbetüŋ ḥaḳḳı
ger ölüyise[1062] ḳurbetüŋ ḥaḳḳı
2717 beni ol işe ṣalma iy server
ḥaḳ bilür ḥālin anuŋ aŋla ḫaber

[1054] BK anuŋçun
[1055] BK getürirler
[1056] BK pes
[1057] BK didiler
[1058] BK ḫüzni
[1059] MK ḫālī
[1060] BK ya
[1061] BK <c>ürme
[1062] BK ölü ise

2718 beytü'l-aḥzāna girüp eyle ḳarār
tā göresin nete[1063] olur[1064] āḫer-kār
2719 verdi[1065] yaʿḳūb ḳurda bes[1066] destūr[1067]
ḥüzn evinde olur özi mestūr

85a

2720 ḳurd yaʿḳūba oldı ḫiẕmet-kār
tā otuz yıl olınca bekledi dār
2721 pīrlige erişdi[1068] gürk-i cüvān
nāliş eyledi bir gün ol ḥayvān
2722 yūsufuŋ ḳurbetiçün iy ḫallāḳ
atası kürbetiçün iy rezzāḳ
2723 eyle ʿāṭā ḫalāṣı ben pīre
tā ki oġlını atası göre
2724 müstecāb etdi[1069] ḥaḳ duʿāsın bes[1070]
yūsufı gördi açdı defʿī nefes
2725 yūsufı görmek irdi yaʿḳūba
ol cemāl-i kemāl-i merġūba
2726 ḳurd söyledi didi iy yaʿḳūb
vaṣl-ı yūsuf saŋa olup mensūb
2727 ol cemāl-i kemāli gördüŋ mi
vuṣlat-ı yāra varduŋ erdüŋ mi[1071]
2728 dedi[1072] gördüm maʿabına[1073] anı
yūsufuŋ oldum anda mihmānı
2729 ḳurd dir[1074] ḥāl-i ḫurremüm yoḳdur
gerçi kim[1075] imdi yolum açuḳdur

[1063] BK nite
[1064] BK ola
[1065] BK virdi
[1066] BK pes
[1067] BK des<t>ūr
[1068] BK irişdi
[1069] BK itdi
[1070] BK pes
[1071] BK irdün mi
[1072] BK didi
[1073] BK'de معانه şeklinde yazılmıştır.
[1074] BK'de ديدر şeklinde yazılmıştır.

2730 bes[1076] duʿā ḳıldı ḳurdçun[1077] yaʿḳūb
dāyimā[1078] var ola ṭura bu cūd
2731 sebebüŋle göründi ferzendüm
şindi[1079] iy gürk senden utandum
2732 yüri var ṣaġ esen[1080] ḳıyāmete dek
ʿömr sür dāyim[1081] olmaġıl münfek
2733 çünki yaʿḳūb aŋa duʿālar eder[1082]
gürkli bī-günāh işine gider
2734 gāh ṣaḥrāya gāh ṭaġa sürer
şeyḫ-i gürkān olupdur aŋla ḫaber
2735 bes[1083] otuz yıl cüdā düşüp[1084] yaʿḳūb
ṣoŋra ḫōş oldı vuṣlata mensūb
2736 sürüben ḳurd erişdi[1085] inine
cümle gürkānı aldı ḳatına
85b
2737 cān-ı māder deyüp olara ḫaber
pīr-i yaʿḳūba ḫiẕmetden eṣer
2738 anca taḳṣīr-i ḫiẕmet eylemişem
oġlınuŋ ḥāletini dimemişem
2739 dediler[1086] iy anacuġumuzsın[1087] pīr
ḫiẕmetüŋde hīç etmedüŋ[1088] taḳṣīr
2740 pīr-i kenʿān ḳatında ḫiẕmetde
oluban vaḳtuŋ oldı ḥürmetde
2741 cümle-i ḳurda oldı şeyḫ iy cān

[1075] BK'de كورچكم şeklinde yazılmıştır.
[1076] BK pes
[1077] BK ḳurd içün
[1078] BK dāʾimā
[1079] BK şimdi
[1080] BK saġ u āsān
[1081] BK dāʾim
[1082] BK ider
[1083] BK pes
[1084] BK'de دونيوب şeklinde yazılmıştır.
[1085] BK irişdi
[1086] BK didiler
[1087] BK anacıġumuzsın
[1088] BK itmedüŋ

pīr-i kenʿān duʿāsıyla hemān
2742 sen daḫı al duʿā ki şeyḫ olasın
iki ʿālemde ṭoġrulıḳ bulasın
2743 ṭoġru söyle sözüŋi bul derecāt
di muḥammed revānına ṣalavāt
2744 bir ḫaber virdi ol muẓaffer-i fer
ḫıżr-ı ḥāżırla nite etdi[1089] sefer
2745 dir erişdüŋ[1090] ḥanūn cezīresine
diŋle ḥālet neye erdi[1091] anda yene
2746 ben tefekkür göline ṭalmışdum
bir niçe gün o yerde olmışdum
2747 ḫıżr erişdi[1092] hemān ʿaleyhi's-selām
dedi[1093] kim iy muẓaffer aŋla kelām
2748 ṭur yuḳaru bu yerde bir ġāra
irelüm[1094] ġār-ı kehf teg dāra
2749 bir cüvān anda ḫatm ḳıldı nefes
cānı buluşdı ḥaḳḳa ḳıldı ḳafes
2750 varalum anı ḥaḳḳına ḳoyalum
hem namāzını bu zamān ḳılalum
2751 bes[1095] benümle ḫıżr sürüp çālāk
erdük[1096] ol ʿārīye[1097] hemān dil-i pāk
2752 bir maġaraya erdük[1098] ol demler
adıyımış[1099] ṭamīl iy server
2753 gördük anda ki bir cüvān-ı ḫufte
şeyle[1100] kim rengi dürr-i nā-sufte

[1089] BK itdi
[1090] BK irişdüŋ
[1091] BK irdi
[1092] BK irişdi
[1093] BK didi
[1094] BK irelim
[1095] BK pes
[1096] BK irdük
[1097] BK ol ʿāriye
[1098] BK irdük
[1099] BK adı imiş
[1100] BK şöyle

86a

2754 bir ṭaşı başı altına[1101] ḳomış ol
ḥaḳḳa ulaşmış ol demi maḳbūl
2755 bir parā[1102] ḫırḳa ʿavreti üzre ḳomış
kendü üşbu cihāndan el yumış
2756 erdi[1103] semʿümüze hemān āvāz
aġlamaḳlıḳ ṣadāsıydı[1104] bil rāz
2757 līk kimseler[1105] görünmezidi hemīn
didüm[1106] iy ḫıżr üşbu ün bu demin
2758 kimüŋ üni ola beyān eyle
üşbu demler baŋa ʿayān eyle
2759 ḫıżr dir ḫūrlar olup elān
anlaruŋdur bu[1107] nāgeh aŋla ʿayān[1108]
2760 nāgehān oldı bir el[1109] anda ʿayān
ṣunıvirdi bir ibrīḳ[1110] anda iy cān
2761 nūrdanıdı ol birīḳi bilüŋ
yene bir ün irişdi āgeh oluŋ
2762 yuyuŋ ol mürdeyi bu demler iy cān
ḥaḳḳına ḳoŋuz anı üşbu zamān
2763 dōst ḥaḳḳı yuyup idüŋ defn
üstine[1111] eyleŋ üşbuları kefen
2764 ḫıżr yudı anı hemān-sāʿat
üstine eyledi duʿā <vü> ṭāʿat[1112]
2765 üç libās erdi[1113] ol maġaraya bes[1114]

[1101] BK altında
[1102] BK pāre
[1103] BK irdi
[1104] BK ṣadāsı idi
[1105] BK kimse
[1106] BK didim
[1107] BK bunu
[1108] BK yaḥyān
[1109] BK'de سراك şeklinde yazılmıştır.
[1110] BK ībriḳ
[1111] BK'de اولسنته şeklinde yazılmıştır.
[1112] BK duʿā vü ṭāʿat
[1113] BK irdi
[1114] BK pes

irdi bir ün bes[1115] anda ḫūb nefes
2766 iy ḫıżr câme-i ḥabīb geyiver
hem namāzın ḳılup işin ḳoyıver
2767 bes[1116] namāzını ḳıldı ḫıżr-ı zamān
yir[1117] yarıldı bes[1118] o demde hemān
2768 erdi[1119] ol demde diŋle bir āvāz
iy zemīn-i dōst ḥaḳla ur pervāz
2769 bes[1120] ḫıżr defn ḳıldı ol merdi
zīra[1121] olıdı[1122] ʿālemüŋ ferdi
2770 yer yarıldı dedi[1123] ki dōst-ı ḫuẕā[1124]
ol ḥaḳḳa ḳavuşur[1125] bilüŋ bunı ha
86b
2771 defn edüp[1126] anı biz revān olduḳ
ḫıżr-ı ḥāżırla yār-ı cān olduḳ
2772 ṣordum andan ki bu cüvān ne idi
kim bu resm ile ḥālet erdi[1127] idi
2773 dedi[1128] ḫıżr iy muẓaffer-i deryā
ol kişi severidi[1129] dōst-ı ḫuẕā[1130]
2774 dōst-ı ḥaḳ sevdügiçün anı
dōst ḳıldı özine[1131] ol cānı
2775 her ki ḥaḳ sevdügini seve iy cān
ḥaḳ anı kendüye eder[1132] mihmān

[1115] BK pes
[1116] BK pes
[1117] BK yer
[1118] BK pes
[1119] BK irdi
[1120] BK pes
[1121] BK zīrā
[1122] BK ol idi
[1123] BK didi
[1124] BK dōst-ı ḫudā
[1125] BK ḳarşu
[1126] BK idüp
[1127] BK irdi
[1128] BK didi
[1129] BK sever idi
[1130] BK dōst-ı ḫudā
[1131] BK üzerine

döndi andan ḫıżr baŋa dedi[1133] kim
iy muẓaffer işit saŋa diyeyüm
her kişi sevdügin[1134] ḫudānuŋ iy cān
sevse irer kerāmete ne gümān
ol erişür[1135] bilüŋ ki dīdāra
ermeyen[1136] dōsta olur āvāre
olma āvāre dōsta er[1137] bu zamān
ver[1138] ṣalāt[1139] muḥammede bul emān
yene dir ol muẓaffer-i deverān[1140]
ḫıżrdan ṣordum üşbu sözi hemān
kim resūl-ı ḫuẕā[1141] ʿaleyhi's-selām
şeyle[1142] buyurdı aŋla anı tamām
her ki āẕīne gün vefāt ede[1143]
ḥaḳ anı şeyle[1144] pāk-i ẕāt ede[1145]
ol kişiye ʿaẕāb-ı gūr olmaz
ḥaḳḳa yaḳın olur dūr olmaz
sen de işitdüŋ mi anı mih-terden
ol nebīler güzīni serverden
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1146] ire aŋa
diŋle işitdügüm deyem çü saŋa
ḫıżr dir iy muẓaffer imdi be-güş[1147]
ḥaḳ resūlı ne didi söyleyem üş

[1132] BK ider
[1133] BK didi
[1134] BK sevdigin
[1135] BK irişür
[1136] BK irmeyen
[1137] BK ir
[1138] BK vir
[1139] BK ṣalavāt
[1140] BK muẓaffer-i devrān
[1141] BK resūl-ı ḫudā
[1142] BK şöyle
[1143] BK ide
[1144] BK şöyle
[1145] BK ide
[1146] BK ṣalāt u selāmı
[1147] BK be-gū

iṣnāni lā yuʿazzibāni fī ḳabrihā, men māte yevme'l-cumʿati ve men māte fī şehr-i ramaḍān[1148]

87a

2787 ḫażret-i muṣṭafā ṣalāt <u> selām[1149]
irişe cānına anuŋ mādām

2788 didi iki gürūh ḳoma iy cān
gürda olmaya ʿazāb hemān

2789 ol gürūh ki biri öle cumʿa güni
gür ʿazābından ola dūr teni

2790 oruc[1150] ayında daḫı ölenler
gür ʿazābını görmez iy server

2791 şerefi var bugün ol ayuŋ
budur ümmīzi[1151] yoḫsul <u> bayuŋ

2792 ḥaḳḳa vaṣl olalar ʿazāb u iḳāb
olmaya gür içinde dürlü ḥisāb

2793 üşbu ay <u> güni[1152] ḫuzā-yı kerīm[1153]
muṣṭafā ümmetine ḳıldı raḥīm

2794 ġayr ümmetde yoḳ bu ay <u> bu gün[1154]
saŋa erzānī ḳıldı ol bī-çūn

2795 sen daḫı vir muḥammede ṣalavāt
irişe tā ki vaḳtuŋa derecāt

2796 söze gelüp muẓaffer-i deryā
bir ḫaber söyledi olup gūyā

2797 mescide vardum eyleyem ṭāʿat
ṭāʿat ehli bulur yaḳīn devlet

2798 ḫıżr-ı ḥāżır erişdi[1155] anda revān
ḫōş-selām eyleyüp oturdı hemān

[1148] "İki kişi kabir azabı görmez. Cuma günü ölenler ve ramazan ayında ölenler." // BK iṣnāni lā yuʿazzibāni fī ḳabrihā, men māte fī yevme'l-cumʿati ve men māte fī şehr-i ramaḍān
[1149] BK ṣalāt u selām
[1150] BK oruç
[1151] BK ümmīdi
[1152] BK ay u güni
[1153] BK ḫudā-yı kerīm
[1154] BK ay u gün
[1155] BK irişdi

2799 ayaḳ üstine ḳalḳuban aġrāz
eyledüm diŋle nite olısar rāz
2800 didüm[1156] iy ḫıżr[1157] size raḥmet çoḳ
söylerem size eksük ü artuḳ[1158]
2801 üç suʾāl eylerem bu demde saŋa
dedi[1159] eyle cevābuŋ ire saŋa
2802 dedi[1160] deyü ulu kiçi ölür mi
bu ṣoruncam[1161] kitabda gelür mi
2803 daḫı cibrīl kim ʿaleyhi's-selām
erdi[1162] firʿavna ḥüccet oldı[1163] tamām
87b
2804 balçıġıla dehanın eyledi pür
teni vü mālı eyleyümedi ḥür
2805 ten ü mālıyla ermedi[1164] be-ṣalāḥ
gitdi dünyādan anda bī-iflāḥ
2806 dili ṣatun alup mıdur[1165] Allāh
söylegil bilelüm nīkū-ḫᵛāh
2807 ḫıżr dir iy muẓaffer-i deryā
üç suʾālüŋ cevābı ire saŋa
2808 dīv kendüyi gāh küçük ider
gāh gāh oluban hevāya gider
2809 gāh büzürg olur çü kūh-ı bülend
zīra[1166] dīv oldı kāfir ü ...[1167]
2810 dünyā kāfirlere durur maḫṣūṣ
saŋa ʿarż eyleyem ʿumūm <u> ḫuṣūṣ[1168]

[1156] BK didim
[1157] BK'de yok.
[1158] BK eksüki artuḳ
[1159] BK didi
[1160] BK didi
[1161] BK serencām
[1162] BK irdi
[1163] BK aldı
[1164] BK irmedi
[1165] BK alayım der
[1166] BK zīrā
[1167] BK'de بحسند şeklinde yazılmıştır.

2811 kāfir-i dīve oldı dünyā dar
müʾmine oldı behişt dār-ı ḳarār
ve lekum fīhā mā teştehī'l-enfus ve teleẕẕu'l-ʿāyun iştihāʾen[1169]
2812 diyü dünyāda eksilür[1170] dāyim[1171]
ehl-i islām olur cinānda muḳīm
2813 iştihāsı füzūn müselmānuŋ
bulısardur ṣafāsını cānuŋ
2814 ne ki göŋli dilerse virür ḥaḳ
cennet içre aḳar niçe[1172] ırmaḳ
2815 her ne suya dilerse müʾ<min>[1173] su
aḳar uçmaḳ içinde bil dersü
2816 dünyada daḫı kāfire ırmaḳ
bil naṣīb eylemiş durur ol[1174] ḥaḳ
2817 bildüŋ mi ki rūd-ı nīl iy cān
pīş-i firʿavna aḳmışıdı revān
2818 nitekim cennet içre dörd[1175] ırmaḳ
cennet içre aḳar olup el-ḥāḳ
2819 ḥaḳ buyurmış durur semāʿ eyle
ḳadr-i semʿ ile irtifāʿ eyle

tecrī min taḥtīhe'l-enhār[1176]

88a

2820 döndi ḫıżr eydür iy muẓaffer bil[1177]
sözümi diŋler ol ki ola ʿāḳil
2821 tini almadı ḳalb aldı ṣatun
ḫūb-ı fehm eyle bu işi eknūn
2822 aŋlaġıl bunı kim tinle[1178] bu[1179] māl

[1168] BK ʿumūm u ḫuṣūṣ
[1169] "Canlarınızın çektiği ve gözünüzün zevk aldığı her şey, orada sizin için var." (Fussilet:31 ve Zuhruf:71)
[1170] BK eklenür
[1171] BK eklenür dāʿim
[1172] BK nice
[1173] BK müʾmin
[1174] BK bil
[1175] BK dört
[1176] altından nehirler akar.
[1177] BK yıl

fażl kenzindedür behāsı[1180] al
2823 dile kenz-i keremden erdi[1181] behā
ḫūb fehm it muẓaffer-i deryā
2824 bil kim oldı behā-yı dil-i dīdār
bil ʿaṭāyīdür aŋlaġıl güftār
2825 dil-i behāyī degüldür iy dānā
dilde olur tecellī key[1182] aŋla
2826 iy muẓaffer ḳaçan ki cebrāʾīl
erdi[1183] firʿavnı tā kim ide ẕelīl
2827 key ṣalātla erdi[1184] peyk-i ḫuẕā[1185]
nīl ırmaġı içre erdi[1186] aŋa
2828 bir avuç balçıġıla aġzını pür
bes[1187] fütūr erdi[1188] ol laʿīn görür[1189]
2829 söylemege mecāl ḳalmadı
ḫışm-ı ḥaḳdan emān bulmadı
2830 didi mūsā iy cebrāyil-i emīn[1190]
nişe pür ḳılduŋ[1191] aġzını bu ḥīn
2831 ḳaml ...[1192] geleydi īmāna
bende-i ḫāṣ olaydı sulṭāna[1193]
2832 didi cebrāʿīl iy kelīmu'llāh
ḥaḳ anı dilemedi ol āgāh
2833 anuŋ īmānın eylemedi ḳabūl
didi mūsā nişe olmadı maḳbūl

[1178] BK tin ile
[1179] BK'de yok.
[1180] BK behāsını
[1181] BK irdi
[1182] BK ki
[1183] BK irdi
[1184] BK irdi
[1185] BK peyk-i ḫudā
[1186] BK irdi
[1187] BK pes
[1188] BK irdi
[1189] BK gör
[1190] BK cibrīl-i emīn
[1191] BK ḳılduḳ
[1192] Her iki nüshada da كلم şeklinde yazılmıştır.
[1193] BK sulṭān

2834 dir emīn mülḥididi ol melʿūn
mülḥidüŋ ḥāleti olur maġbūn
2835 mülḥid olan müşebbihīlerdür[1194]
ġıll <u> ġaşyıla[1195] içleridür pür
2836 pāk olmaz melāḥide cānı
pāk olmasa n'ider īmānı
88b
2837 zīra[1196] mülḥid kişi olur münkir
esfel-i dūzaḫ olur anlara yir
2838 üşbu sözi demiş durur[1197] firʿavn
ḫalḳına dir ki size etdüm[1198] ʿavn
ene rabbukumu'l-ʿalā[1199]
2839 ben sizüŋ ulu rabbüŋüzem dir
heybetümden yıġladı nīl-i kebīr
2840 hem müşebbihīdi ol nādān
yaʿnī ṣūret-perestdi[1200] bed-ṣan
2841 didüm iy ḫızr kāfir-i bī-dīn
büt-perest durur anlar aŋla yaḳīn
2842 gelür īmāna anlar iy server
oldı firʿavn ḥāleti aḥḳar
2843 dedügüm[1201] büt-perestdür ammā
söyleyem ḥāletin bu demde saŋa
2844 ḳosa küfrini gelse islāma
dil-i pāk olup irişür kāma
2845 büt-perestüŋ sözi budur dāyim[1202]
yaʿnī yardum ḳılur büti tā kim
2846 büt-pereste şefāʿat eyler dir

[1194] BK müşebbihiyyetlerdür
[1195] BK ġıll u ġaşyıla
[1196] BK zīrā
[1197] BK dimiş durur
[1198] BK itdüm
[1199] "Ben, sizin en yüce Rabbinizim!" dedi. (Naziât:24)
[1200] BK ṣūret-perest idi
[1201] BK didigim
[1202] BK dāʾim

bütlerümüz[1203] ʿināyet eyler dir

...hāulāʾi şufeʿāunā ʿindellāh...[1204]

2847 ṣūret-i ḥaḳḳı bil müşebbihī iy cān

eyleyüp dimez üşbudur raḥmān

2848 büt-perestile kāfir sāde

bil ber-ā-ber ṭarīḳ-i tersāda

2849 kāfirüŋ ḥāli ola diger-gūn

ver[1205] ṣalāvat[1206] muḥammede eknūn

2850 ḫıżr dir iy muẓaffer-i cānān

ḥaḳ resūlı dedi[1207] bu sözi inan

89a

yuḥşaru'l-meyyitu ḥattā yesmāʿ ṣavta seʿīrin yeḳūlu Allāhu teʿālā melāʾīketī ġarībun fāreḳahu'l-ehlūn ve zevcetuhu veddeʿahu el-eḥibbetu ve heẕihi evvelu leyletin yulāḳā ve huve ḍayfī ve ḥaḳḳun ʿale'l-muḍīfi en yukrime ḍayfahu.[1208]

evrād-ı Veyse'l-Karānī hazretlerinündür.[1209]

yā rabbi heyyiʾ lenā min emrinā raşedā[1210]

vecʿal-mʿuneteke'l-ḥusnā lenā medādā[1211]

velā tekilnā ilā tedbīri enfusinā[1212]

fe'n-nefsu tacezu ʿan işlāḥi mā fesedā[1213]

2851 ḫıżr der[1214] iy muẓaffer-i bā-fer

diŋlegil kim ne direm imdi ḫaber

2852 yedi buġday ādem <ü> ḥavvā[1215]

[1203] BK bütlerümiz

[1204] "Bunlar Allah yanında bizim şefaatçilerimizdir." (Yunus:18)

[1205] BK vir

[1206] BK ṣalavāt

[1207] BK didi

[1208] "Ölü diriltilir ve cehennemin sesini duyar. Allah Teâlâ der ki, melaikelerim bu bir gariptir. Onu ailesi ve eşi terk etti, onun sevdikleri ona veda ettiler. Bu onun buluştuğu ilk gece, o benim misafirim. Ev sahibinin misafirine ikram etmesi hakkıdır."

[1209] Veysel Karāni Hazretleri'nin duaları ve okuduğu surelerdir. // BK evrādu Veyse'l-Karānī hazretlerinündür raḥmetu'llahi ʿaleyh.

[1210] "Ey Allahım! İşlerimizde bizi doğru yola ilet." (Kehf:10)

[1211] "(Allahım!) Güzel desteğini bize yardımcı kıl."

[1212] "(Allahım!) Bizi nefsimizin tasarrufuyla baş başa bırakma."

[1213] "Nefis bozulanları düzeltmekten acizdir."

[1214] BK dir

gitdi tācıla ḥulle bes[1216] be-hevā
2853 oldı ʿuryān olar ḳalup ḥayrān[1217]
n'eylediler saŋa deyem bu zamān
2854 gümiş aġacına ṣafī irdi
setrçün[1218] defʿī yapraġın dirdi
2855 berg-i sīm oldı setr-pūş-ı ṣafī
yaʿnī ṭoldı seḫāvetile kefi
2856 sürdi ḥavvā daḫı dıraḫt-ı zere
tā ki ol berg-i zerden ala süre
2857 berg-i zerden idüp setr-pūşı
anda ḥavvāya erdi[1219] dil-ḫōşī
89b
2858 alurlar[1220] sīm ü zeri[1221] dıraḫtdan[1222]
düşdiler ol cinān taḫtından
2859 sīm <ü> zer[1223] aġacına anda duʿā
eyledi anda ādem ü ḥavvā
2860 bes[1224] anuŋçun ḫuẕā[1225] ʿazze ve cel
ḫōş-ʿazīz etdi[1226] dünyada[1227] ṭutar el
2861 gümişi erlere[1228] ḥelāl etdi[1229]
altunı hem nisāya māl etdi[1230]
2862 tā ḳıyāmet ʿazīzdür bu iki
anda baḫş oldı üşbu resmdeki[1231]

[1215] BK ādem ü ḥavvā
[1216] BK'de yok.
[1217] BK ḫayrān
[1218] BK setr içün
[1219] BK irdi
[1220] BK aldılar
[1221] BK zer
[1222] BK dıraḫtından
[1223] BK sīm ü zer
[1224] BK pes
[1225] BK ḫudā
[1226] BK itdi
[1227] BK dünyāda
[1228] BK olara
[1229] BK itdi
[1230] BK itdi
[1231] BK resme deki

2863 ḥākim şerʿ oldı sīmle zer
bunlaruŋla bezendi her cevher
2864 bunlar oldı muḳāvvim-i eşyā
ḳıymete irdi bularla her ālā
2865 diŋlegil yene[1232] iy muẓaffer-i yār
ḥāl-i gendümden iderem iẓhār
2866 evvel aldı ele anı ḥavvā
verdüginde[1233] raḥīm[1234] aŋa iġvā
2867 alduġı buġdayıdı üç dāne
birisin gizleyüp ulu ana
2868 diŋle herbiri vezni ḳaç miṣḳāl
ḫıżr-ı ḥāżır deminden aŋla ḫayāl
2869 biŋ yedi yüzdi vezn miṣḳāli
herbirinüŋ bil imdi ol ḥāli
2870 birisin gizledi anuŋ ḥavvā
ikisin ādeme erürdi[1235] nevā
2871 dānenüŋ birini yedi ādem
verdi[1236] birini yene aŋa o dem
2872 bes[1237] anuŋçun erenler işler kār
cānla yoldaşını besler iy yār
2873 sünnet oldı bu iş ādemden
ʿavratuŋ var naṣīb ol demden
2874 ol bir dāneyi daḫı ādem
iki pāre eyledi anı daḫı hem
90a
2875 dırnaġı[1238] birle iki şaḳ etdi[1239]
gerçi kim her nisāyı ḥaḳ etdi[1240]

[1232] BK'de yok.
[1233] BK virdüginde
[1234] BK racīm
[1235] BK irürdi
[1236] BK virdi
[1237] BK pes
[1238] BK ṭırnaġı
[1239] BK itdi

2876 ḳarnı yaruġı buġdayuŋ iy cān
ol sebebden olupdur aŋla ʿayān
2877 tā ḳıyāmet erince[1241] üşbu zenān
yir[1242] elinden erüŋ dem-ā-dem nān
2878 ḫōşça ṭut ḫōşça ṭut muṣāḥibüŋi
bildüŋ üşde neyimiş[1243] işüŋ öŋi
2879 sīm <ü> zer[1244] ḥālini beyān etdüm[1245]
ḫıżr ḳavlinden üş ʿayān etdüm[1246]
2880 ḫıżr-ı ḥāżır demine sen de iy cān
ver[1247] ṣalāvat[1248] muḥammede bu zamān
2881 ḫıżr dir iy muẓaffer aŋla yaḳīn
saŋa bir söz diyeyin indi bu ḥīn
2882 muṣṭafādan ṣorupvan[1249] aŋla ḫaber
dedüm[1250] āzāde miydi ol hācer
2883 yoḫsa ḳarnaḳ mıyıdı[1251] ol ḫatun
yā resūl baŋa ʿarż eyle künūn
2884 dedi[1252] ol ḥurreyidi[1253] iy server
anı bir pādişāh ṭutupdı meger
2885 bes[1254] edinmişdi[1255] ol şeh anı kenīz
ceddi ṣāliḥ peyamberidi[1256] ʿazīz
2886 nite kim yūsufa olupdı ḥāl
ancılayındı hācer aŋla ḫayāl

[1240] BK itdi
[1241] BK irince
[1242] BK yer
[1243] BK ne imiş
[1244] BK sīm ü zer
[1245] BK itdüm
[1246] BK itdüm
[1247] BK vir
[1248] BK ṣalavāt
[1249] BK ṣoruban
[1250] BK didüm
[1251] BK ḳarnaḳ mı idi
[1252] BK didi
[1253] BK ḥurre idi
[1254] BK pes
[1255] BK idinmiş idi
[1256] BK peyġamber idi

2887 ḳullıġa düşmişidi ol ḫatun
cevr ü zecri çekerken her gün
2888 sāre anamuzı daḫı ol şāh
alıcaḳ ṭutmadı elleri āngāh
2889 sāreye hāceri bağışladı
yaʿnī kim anda luṭf işledi
2890 sāre ibrāhime[1257] revān etdi[1258]
nūrı ol cānda mihmān itdi
2891 ṭoġdı hācerden anda ismaʿīl
nūr-ı aḥmedle buldı vech-i cemīl
90b
2892 nūr-ı aḥmedden ire çeşmüñe fer
ver[1259] ṣalāvat[1260] muḥammede iy server
2893 söze geldi yene ḫıżr ol dem
dedi[1261] bil iy muẓaffer-i ʿālem
2894 çünkim erdi[1262] nübüvvet aḥmede iy cān
diñle kimlerdi getüren īmān
2895 bil ḫadīce anamuzıdı[1263] ezel
gelen īmāna anda ṣunup el
2896 şol şarṭıla kim alaydı resūl
kendüzine ḥelāl idindi ol
2897 virdi sāre de hāceri ol dem
ola ibrāhim[1264] oġlı andan hem
2898 sāreye daḫı verdi[1265] nesl-i celīl
üredi enbiyā nesl-i ḫalīl
2899 hem ḫadīce oldı muṣṭafāya naṣīb
anı cān gibi ṭutarıdı[1266] ḥabīb

[1257] BK ibrāhīme
[1258] BK itdi
[1259] BK vir
[1260] BK ṣalavāt
[1261] BK didi
[1262] BK irdi
[1263] BK anamuz idi
[1264] BK ibrāhīm
[1265] BK virdi

2900 cümle sādāta oldı bu ana
erdi[1267] ʿālemde adıla[1268] ṣana
2901 sāreden niçe enbiyā vü resūl
ṭoldı bu ʿālem içre bilmiş ol
2902 ʿulvīler ḫadīce neslinden
üremiş durur imdi bil anı sen
2903 ʿālem içinde ol iki ḫatun
neslle anılurlar imdi künün
2904 neslle verdi anlaruŋ berekāt
kim nebī kim velī bulup derecāt
2905 didüm iy ḫıżr kim durur ḳurbān
bizlere anı daḫı eyle beyān
2906 yaʿnī isḥāḳ mı ismāʿīl mi
ḳanḳısı ẕebḥe geldi sen anı di
2907 baʿż[1269] dir[1270] ẕebḥe yār olan isḥāḳ
kimi ismāʿili dedi[1271] yüzi aḳ
2908 ol resūl-ı ḫuẕā[1272] ʿaleyhi's-selām
beyle[1273] buyurdı diŋlegil iy hümām
91a
2909 iki ḳurbāna gelmiş[1274] aġlayam üş
bu söze ṭutuŋuz siz imdi gūş
2910 üşbu taḥḳīḳdür resūl-ı ḫuẕā[1275]
nesl-i ismāʿīlidi[1276] geldi ṣafā
2911 maʿlūm oldı degülmiş isḥāḳ
yaʿnī ismāʿīlidi[1277] ol yüzi aḳ

[1266] BK ṭutardı
[1267] BK irdi
[1268] BK ad ile
[1269] BK baʿżı
[1270] BK dirler
[1271] BK didi
[1272] BK resūl-ı ḫudā
[1273] BK böyle
[1274] BK'de كولمش şeklinde yazılmıştır.
[1275] BK resūl-ı ḫudā
[1276] BK nesl-i ismāʿīl idi
[1277] BK ismāʿīl idi

2912 yene ṣordı muẓaffer ol dem hem
sārenüŋ atasını söyle bu dem
2913 sārenüŋ atası vezīr-i müşīr
oldı nemrūd ḳatında şeylece[1278] dir[1279]
2914 ṣoŋra şāha yöneldüginde ḫalīl
yaʿnī kim gitmege ṭutupdı sebīl
2915 pādişāhıdı[1280] ḳatı şāhid-bāz
ṭutdılar sāreyi bes[1281] aŋlaŋ rāz
2916 pādişāhuŋ ḳatına iletdiler
ḳoyup ibrāhim anda gitdiler
2917 götürüp cümle[1282] ḥicāb-ı ḫuẕā[1283]
gördi ibrāhim anda her ne ki ola[1284]
2918 pādişāhuŋ ḳatında her ne oldı
ṭurduġı[1285] yerde gördi vü bildi[1286]
2919 nişe ʿāyişemiçün[1287] üşbu ḫayāl
olmayayıdı[1288] söylegil meʾāl[1289]
2920 tā resūl aŋa etmedi[1290] ġażab
ol ḳaḳımaḳlıġa olmayaydı sebeb
2921 didi ḫıżr ol sebebden iy server
töhmet-i sāre bir cihetden irer
2922 zīra[1291] bir kāfir ile bulışdı
ḳuruyup ... düşdi
2923 anda kim ʿāyişe[1292] ḳalupdı iy cān

[1278] BK şöylece
[1279] BK bil
[1280] BK pādişāh idi
[1281] BK pes
[1282] BK cümleyi
[1283] BK ḥicāb-ı ḫudā
[1284] BK var
[1285] BK ṭurdığı
[1286] BK buldı
[1287] BK ʿāʾişe içün
[1288] BK olmasaydı
[1289] BK'de مأل şeklinde yazılmıştır.
[1290] BK itmedi
[1291] BK zīrā
[1292] BKʿāʾişe

töhmet yoġdı anuŋ ne gümān
2924 ḥaḳḳına geldi āyet ol demler
hep bilindi ḥikāyet ol demler
2925 töhmet idenler oldılar rüsvā
pākligine şehādet etdi[1293] ḫuẕā[1294]
91b
2926 döndi yene muẓaffer-i bā-fer
ḫıżra dir vir baŋa bu demde ḫaber
2927 anda şāgirdüŋ oldı mı mūsā
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1295] ire aŋa
2928 nişe olmışdı senüŋile refīḳ
söyle ol ḥāli bilelüm taḥḳīḳ
2929 didi ḫıżr iy muẓaffer-i dil-i pāk
ḳulaḳ açup sözümi ḳıl idrāk
2930 anuŋıçun olupdur ol ḥālet
pīrle[1296] her kişi bulur ḥācet
2931 pīri olmayan er degüldür bil
pīr ḳulıla sürgil iy ʿāḳil
2932 pīri dünyāda pīşvā itgil
ṭoġru uṣ[1297] idüŋ revān gitgil
2933 yene didi ki ḫıżra iy dānā
yūnusuŋ ḥāletinden ol gūyā
2934 niçün ṣuya atdılar anı
ol ʿaẕābı niçün göre cānı
2935 bunda ḥikmet neyidi[1298] eyle beyān
ḫıżr-ı ḥāżır söze gelür o zamān
2936 dedi[1299] ḫıżr iy muẓaffer aŋla işi
nişe ṣuya atıldı ol kişi

[1293] BK itdi
[1294] BK ḫudā
[1295] BK ṣalāt u selāmı
[1296] BK pīr ile
[1297] BK'de اخر şeklinde yazılmıştır.
[1298] BK ne idi
[1299] BK didi

2937 ġālib idi āteş-i muḥabbet iy cān
yūnusuŋ ḳalbi içre aŋla ʿayān
2938 her ki yene[1300] oda ṣaçarlar ṣu
tā söyündüre ol odı dersü
2939 bes[1301] anuŋçun atladı baḥre iy cān
defʿ ola anda ḳalmaya ʿaṭşān
2940 yene ṣordum ḫıżrdan ol demler
üşbu sözden baŋa di söyle ḫaber
...mā ʿaleyke min ḫısābihim min şey...[1302]
2941 ne ḳavmdur oları yād eyle
bildürüp cān <u> göŋli[1303] şād eyle
92a
2942 dir ḫıżr iy muẓaffer aç gūşuŋ
başuŋa der bu demde sen hūşuŋ
2943 ḥaḳḳ-ı nān <u> nemekden[1304] aŋla ḫaber
saŋa bir bir diyeyin iy ḳaşmer
2944 budur etmek şu ḥaddedür iy cān
düşmeni dōst eyler aŋla ʿayān
2945 ḳızdurup[1305] ḫamra ṣalsalar anı
sirke eyler o ḫamr-ı bed-şānı
2946 bes[1306] ḥarāmı ḥelāl edince[1307] iy cān
düşmeni dōst ederse[1308] n'ola ʿayān
2947 hīç aŋlamaz cihānda bundan eʿaz
cümle-i niʿmete budur merkez
2948 her nisāyı dilenmek olur ʿayb
āşikār eder[1309] üşbu degül ġayb

[1300] BK nise
[1301] BK pes
[1302] "Onların hesabından sana bir şey yok." (Enam:52)
[1303] BK cān u göŋli
[1304] BK nān u nemekden
[1305] BK ḳızdırup
[1306] BK pes
[1307] BK idince
[1308] BK iderse
[1309] BK ider

2949 didüm[1310] iy ḫıżr bir ḫaber daḫı vir
nemegi söyledüŋ şeker daḫı vir
2950 bir kişi kim ṭura ṣalāta iy cān
her etmişini[1311] aŋar o zamān
2951 bu nedendür baŋa ʿayān eyle
bilelüm bu zamān beyān eyle
2952 didi ḫıżr aŋlaġıl bu dem ḫaberi
ṣaçayum farḳuŋa dür <ü> güheri[1312]
2953 ḫoca-yı ʿālem[1313] aḥmed-i muḥtār
ḥaḳ ṣalāt <u> selām[1314] olup aŋa yār
2954 şeyle[1315] buyurdı ol resūl-ı ḫuẕā[1316]
nūr durur namāz ḳıl <ol> iḥyā

eṣ-ṣalātu nūru'llāh[1317]

2955 nūrla görinür nihān ḳamu
nūrla rūşen olınur dersü
2956 anuŋıçun neyitmişüŋ kim var
aŋa gelürsin anda görinür iy yār
2957 seyyīd-i ʿālem ol ʿaleyhi's-selām
şeyle[1318] buyurdı diŋlegil iy hümām

92b

men eḫlāṣa Allāhu teʿālā erbaʿīne ṣabāḫen ẓaḫarat yenābīʿu'l-ḥikmeti min ḳalbihi āʿlā lisānihi[1319]

2958 ṣordı yene muẓaffer-i deryā
ḫıżrdan diyeyüm[1320] olup gūyā
2959 ṣordı ḫıżra ki üşbu mürdelere
ḫōş-ḳoḳular neçün[1321] olur esire

[1310] BK didim
[1311] BK'de انتميسنى şeklinde yazılmıştır.
[1312] BK dürr ü güheri
[1313] BK ḫevāce-yi ʿālem
[1314] BK ṣalāt u selām
[1315] BK şöyle
[1316] BK resūl-ı ḫudā
[1317] "Namaz Allah'ın nurudur."
[1318] BK şöyle
[1319] "Kim Allah'a karşı kırk gün samimi olursa, hikmet kaynakları kalbinden diline geçer."
[1320] BK deyeyüm

2960 ẖıżr dir iy muẓaffer-i deryā
bir kezin saŋa demişem aŋla
2961 ol küllābuŋ[1322] ẖayāl bābında
söylemişem ledün kitābında
2962 bunda bir maʿnī daẖı idem yād
işiden cānlar ola dil-şād
2963 görine her ḳaçan ki bunda ḳona
üstine hem duʿā-yı s̲enā oḳına[1323]
2964 ibn-i ʿars[1324] anda[1325] irişür fi'l-ḥāl
bil ki rāsū dir aŋa baʿż-ı ricāl
2965 öle bir<i> n'eyleye çeşmini
ḳoparup gösterür o ẖışmını
2966 ẖūb-būyıla[1326] ölince meyyit iy cān
ibn-i ʿars irmez anda aŋla ʿayān
2967 ẖōş-ḳoḳudan ḳaçar bilüŋ rāsū
meyyite anuŋçun olur ẖōş-bū
2968 didüm[1327] iy ẖıżr söyle bu[1328] maʿnī
niçün oldı söylegil yaʿnī

leuʿaẕẕibennehu ʿaẕāben şedīden ev leʾeẕbeḥannehu[1329]

2969 nitedür üşbu maʿnīden di ẖaber
didi ẖıżr aŋa iy muẓaffer-i fer
2970 görmüş midür[1330] dem-i süleymānı
ḥaḳ selāmıyla şād ola cānı
2971 hüdhüde ṣordum anda ḥālet ne
şeh süleymāndan ʿuḳūbet ne
2972 nitesi etdi[1331] saŋa cevr <ü> ʿaẕāb[1332]

[1321] BK niçün
[1322] BK gülābın
[1323] BK oḳuna
[1324] BK ibn-i ʿarūs
[1325] MK'de iki kere yazılmıştır.
[1326] BK ẖūb-bū ile
[1327] BK didim
[1328] BK bir
[1329] "... kesinlikle onu ağır bir şekilde cezalandıracağım ya da öldüreceğim." (Neml:21)
[1330] BK görmemişdür

bildür anı ki nite oldı ḥisāb

93a

2973 aġladı hüdhüd ol dem içre hemīn
baş aşaġa bıraġup[1333] etdi[1334] enīn
2974 dedi[1335] yā ḫıżr bundan az ki ʿaẕāb
ola mı diŋle nite oldı ḥisāb
2975 diline düşe bir kişi ḫalḳuŋ
acıraġı budur ḳamu telḫuŋ
2976 niçe ḳuşlar cihānda var perrān
biri olmadı benüm teg inan
2977 benüm üstüme oldı üşbu ḫiṭāb
ġayr[1336] ḳuşa ermedi[1337] bu resme ʿitāb
2978 enbiyādan işitmişem ammā
kim olardur ḳamusı yār-ı ḫuẕā[1338]
2979 kişi yārından olsa bilüŋ cüẕā[1339]
ol cüẕālıḳ[1340] durur eşed cezā
2980 hīç bundan eşed ʿaẕāb olmaz
dōstdan ayrılan ṣafā bulmaz
2981 şeyle[1341] demiş[1342] durur ulular bil
bu firāḳ ehliçün iy ʿāḳil

sinetu'l-hicri ve senetu'l-vaṣli sinetun[1343]

2982 bir demi hicretüŋ durur biŋ sāl
biŋ yıl vuṣlatuŋ dem eyle ḫayāl
2983 daḫı işitmişem ki bir nā-cins

[1331] BK itdi
[1332] BK cevr ü ʿaẕāb
[1333] BK bıraḳup
[1334] BK itdi
[1335] BK didi
[1336] BK ġayrı
[1337] BK irmedi
[1338] BK yār-ı ḫudā
[1339] BK cüdā
[1340] BK cüdālıḳ
[1341] BK şöyle
[1342] BK dimiş
[1343] "Ayrılığın bir anı bir yıldır, kavuşmanın bir yılı bir andır."

yaʿnī bir ʿārif ile cāhil ins
2984 bir yere gelüp olsalar hem-dem
nite[1344] ol ʿārife ere[1345] ḫōş-dem
2985 ʿārif <ü> cāhil[1346] olmaz bil yār
zīra[1347] cins degüldür iy hüş-yār
2986 ya ʿitāb etse[1348] saŋa bir nāşī
düşmene ḳarşu çatuban ḳaşı
2987 oldı düş-vār şemātet-i aʿdā
dōsta[1349] ḳarşu olsa key aŋla
2988 hīç bundan beter[1350] iş olmaz iy cān
ki ola saŋa şemātet-i ʿaduvān
93b
2989 dedi[1351] mūsāya nitekim[1352] hārūn
iy ḳarındaş etme[1353] baġrumı ḫūn
...ve lā tuşmit biye'l-ʿadāʾe ve lā tecʿalnī meʿāl ḳavmi'ẓ-ẓālimīn...[1354]
2990 dir ḫuẕā[1355] anda bilüŋ[1356] mūsāya
düşmene yardım etme[1357] ir rāya
2991 düşmeni bu zamān sevindürme
dōstlar cānın göyündürme
2992 düşmen-kām olma dōst gözet
tā murāduŋ verem[1358] bulup ḫālet
ve aġraḳnā āli firʿavne ve entum tenẓurūn[1359]
2993 āl-i firʿavnı ġarḳa virdi ḫuẕā[1360]

[1344] BK neye
[1345] BK ire
[1346] BK ʿārif ü cāhil
[1347] BK zīrā
[1348] BK itse
[1349] BK düşmene
[1350] BK büyük
[1351] BK didi
[1352] BK nite
[1353] BK itme
[1354] "Bana düşmanlarımı güldürme! Beni o zalimler topluluğu ile bir tutma." (Araf:156)
[1355] BK ḫudā
[1356] BK bil ki
[1357] BK itme
[1358] BK virem
[1359] "... gözlerinizin önünde Firavun ve ailesini suda boğmuştuk." (Bakara:50)

siz naẓar ḳılasız o demde aŋa
2994 ümmet-i aḥmed ola raḥmete yār
ver[1361] ṣalāvat[1362] muḥammede tekrār
2995 der[1363] muẓaffer ki ḫıżra ṣordum iy cān
neçün[1364] olduŋ cihānda cāvīdān[1365]
2996 ḫıżr dir iy muẓaffer-i ʿālem
söyleyem saŋa[1366] bir sebeb bu dem
2997 melekü'l-mevt irişdi kim ala cān
dedi[1367] cānuŋ alurmen iy cānān
2998 aġladum didüm iy melek bu ḥisāb
derd-i cāndur ki döymez her şāb
2999 ben niçe döyem üşbu derde yaḳīn
beni nite aŋalar ehl-i zemīn
3000 ben zemīn içre yatam ādem-vār
ola ʿālemde sen ne dersen[1368] iy yār
3001 ḥaḳ taʿālā buyurdı ol demler
anda ʿazrāyile[1369] ki iy server
3002 ol benüm yādumı ṭaleb eyler
ölmemeklige bir sebeb eyler
3003 üşbu demlerde sen de ḳo anı
göre ʿālemde devr-i ezmānı
94a
3004 bes[1370] yene döndi ḫıżr-ı ḥaḍrā-pūş
dedi[1371] kim iy muẓaffer imdi be-gūş
3005 devr-i mūsāya ermişidüm[1372] iy cān

[1360] BK ḫudā
[1361] BK vir
[1362] BK ṣalavāt
[1363] BK dir
[1364] BK niçün
[1365] BK cāvidān
[1366] BK'de yok.
[1367] BK didi
[1368] BK dirsen
[1369] BK ʿazrāʾile
[1370] BK pes
[1371] BK didi

diŋle nite oldı ol zamān-ı devrān
3006 bir gün ol muṣṭafā ṣıfātından
söze gelindi pāk ẕātından
3007 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1373] ire aŋa
aŋdı ḥālāt-ı aḥmedi mūsā
3008 didi ire ḫuẕādan[1374] aŋa kitāb
adı furḳān ola rūşen-tāb
3009 sūre-i evveli anuŋ iy cān
fātiḥa sūresidür aŋla ʿayān
3010 her ki oḳırsa[1375] fātiḥa sūre
gide imānıla vara gūra
3011 sekerāt u[1376] ʿaẕāb-ı gūr daḫı
ol kişiye erişmeye[1377] iy aḫı
3012 hem[1378] terāzū ṣırāṭ-ı dūzaḫdan
görmeye ola ẕātı ṣaġ esen[1379]
3013 fezaʿ-ı ekber irmeye aŋa hīç
hem ḳıyāmet şedīdi ḳılmaya pīç
3014 cümle müşkilleri ola āsān
fātiḥa sūresin oḳuyan iy cān
3015 iki nesneye olmışam müştāḳ
dir muẓaffer di anları yüzi aḳ
3016 dir birisi cemāl-i aḥmeddür
muṣṭafādur adı muḥammeddür
3017 sūre-i fātiḥa durur birisi
irişe cānuma ṣevāb-ı besī
3018 aġladum tā bulara irem iy cān
ḥaḳ taʿālā ʿināyet etdi[1380] hemān

[1372] BK irmişidüm
[1373] BK ṣalāt u selāmı
[1374] BK ḫudādan
[1375] BK oḳursa
[1376] BK'de yok.
[1377] BK irişmeye
[1378] BK her
[1379] BK āsān

3019 didi iy ḫıżr çün bunı diledüŋ
anlara irmek s̲evābını bildüŋ
3020 işṭiyāḳ[1381] eyledüŋ oları hemīn
göresin ʿömr virdüm anı yaḳīn
94b
3021 andan ol sūreyi hem[1382] öğrenesin
devrini ol muḥammedüŋ göresin
3022 işidüp şād oldum ol ḥāli
ʿömr verdi[1383] ḫuẕā[1384] bil aḥvāli
3023 ermişem[1385] devr-i aḥmede bu zamān
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1386] ire hemān
3024 ṭaleb etdüm[1387] ki bulam ol cānı
yār ola ol resūl-ı rabbānī
3025 sürdüm erdüm[1388] medīneye der-ḥāl
bir eve irdüm aŋlaġıl aḥvāl
3026 ol ev issi adı[1389] … idi
ṣıfat idinmişidi ḫūy-ı bedi
3027 ḥaḳ resūlına mübġażıdı laʿīn
ḫūyı ḫūṣıyıdı[1390] anuŋ çirkīn
3028 iy muẕaffer-i ʿazīz ... diŋle
ulular ne didi anı aŋla
3029 ol … ile[1391] resūlu'llāh
bir giçede[1392] ṭoġupdı ol āgāh
3030 dirdi[1393] ol daḫı peyġamberven

[1380] BK itdi
[1381] BK iṣtīyāḳ
[1382] BK'de yok.
[1383] BK virdi
[1384] BK ḫudā
[1385] BK irmişem
[1386] BK ṣalāt u selāmı
[1387] BK itdüm
[1388] BK irdüm
[1389] BK issi idi
[1390] BK ḫūṣı idi
[1391] BK ḫadandedle
[1392] BK gicede
[1393] BK dir idi

üşbu devrān içinde serverven[1394]
3031 ḥaḳ resūlı faż̄ileti bisyār
ol … işidi cümle feşār
3032 ikisi bir gicede ṭoġduġıçun
mertebede çekişürdi ol[1395] her gün
3033 ʿuḳalānuŋ ḳatında ḫōd maʿlūm
şeyle[1396] naḳl etdiler[1397] eşit[1398] mefhūm
3034 dünyadan[1399] naḳl ḳılduġında resūl
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1400] irişe bol
3035 hem … daḫı saḳaṭ oldı
bes[1401] saḳaṭlıḳla ol gece[1402] öldi
3036 muṣṭafā üç gün üç gece[1403] yatdı
ʿanberīn būyı müşg-dem tütdi
3037 levni daḫı hem olmadı taġyīr[1404]
ṣan cemāl <ü> kemāl[1405] bedr-i münīr
95a
3038 yes̲ribüŋ şol be-ġāyet issi demi
hīç taġyīre gelmedi bedeni
3039 bu delīldür nübüvvete iẓhār
ter ü tāze ola ṣūret-i dīdār
3040 ṣavt-ı tekbīr irişdi göŋüllerden
ṭurdılar bes[1406] namāza ḥāżır olan
3041 derecāt ne resmile[1407] āʿlā
eylemişdür nübüvvetin peydā

[1394] BK server<v>en
[1395] BK'de yok.
[1396] BK şöyle
[1397] BK itdiler
[1398] BK işit
[1399] BK dünyādan
[1400] BK ṣalāt u selāmı
[1401] BK pes
[1402] BK gice
[1403] BK gice
[1404] BK'de تعتيير şeklinde yazılmıştır.
[1405] BK cemāl ü kemāli
[1406] BK pes
[1407] BK resmle

3042 dirliginde daḫı vefātında
ḫūb-būlar dururdı ẕātında
3043 ol ḫadandīd olıcaġın bī-cān
yidi[1408] bir dem içre çün kehdān
3044 şeyle[1409] issiydi[1410] hevā-yı ḥicāz
tāze et defʿī arırdı[1411] bil rāz
3045 yaʿnī biryān[1412] olurdı görmezin[1413]
var ḳıyās eyle ol dem bilesin
3046 tābıla ḫalḳ-ı ʿālemān anı
ol ḥayāt <u> memāt sulṭānı
3047 hem ḥayātında hem memātında
gitdi ḫūb-enbiyā ṣıfātında
3048 üç gün yatduġı resūl-ı kerīm
niçünimiş[1414] ol saŋa diyeyüm[1415]
3049 tā ki mühr-i nübüvveti aṣḥāb
öpüben olalar ulū'l-elbāb
3050 tā ki dūzaḫ olara ola ḥarām
ver[1416] ṣalāvat[1417] muḥammede bul kām
3051 didi ḫıżr iy muẓaffer-i ḫōş-fer
bir daḫı denmişidi üşbu ḫaber
3052 bu ḥikāyet saŋa denilmişdür[1418]
bir daḫı işit ne resme denmişdür
3053 bir daḳīḳa üzre söyleyem ammā
gūş dut[1419] ḫōş söz iderem inşā
3054 dilediler kim[1420] bürd-i mih-teri tā

[1408] BK yedi
[1409] BK şöyle
[1410] BK issi idi
[1411] BK arır<d>ı
[1412] BK piryān
[1413] BK görmeẕin
[1414] BK ne içün imiş
[1415] BK deyeyüm
[1416] BK vir
[1417] BK ṣalavāt
[1418] BK dinilmişdür
[1419] BK ṭut

geydüreler süre sūy-ı uḫra

95b

3055 bes[1421] ʿömer oldı ol zamān nāẓır
bes[1422] göremedi mührini ẓāhir

3056 ıżṭırāra erişdi[1423] cānı revān
az ḳaldı ki çıḳa tenden cān

3057 dir ebūbekre anda yā ṣıddīḳ
ḳanı mühr-i nübüvvet taḥḳīḳ

3058 key ʿaceb kār-ı bār oldı mı[1424] bu dem
cānuma ıżṭırār oldı bu dem

3059 söze geldi revān o dem ṣıddīḳ
ṭarlıġanma bu dem iŋen iy refīḳ

3060 ṣabr ḳıl var bu işde bil ḥikmet
āşikār olına her ḥālet

3061 üşbu sözde iken bular nāgāh
açdı bürdini ol ḥabību'llāh

3062 ḥareket eyledi cism-i pāki revān
naẓar-ı fārūḳ erdi[1425] anda hemān

3063 gördi mühr-i nübüvveti ol dem
bir ḫōş-āvāz irişdi ol dem hem

3064 iy ʿömer bil nübüvvetüŋ mührin
biz alup gitmişidük aŋla yaḳīn

3065 tā ki yerden peyġamber olmaya var
ḫatm-i mürsel muḥammed-i muḫtār

3066 āsmāna daḫı erişür[1426] mühri
şol ḳapu ki oldı vaḥyçun ṭoġrı

3067 vaḥy indürmeye daḫı cibrīl
ḫatm urduḳ o bāba biz taʿcīl

[1420] BK ki
[1421] BK pes
[1422] BK pes
[1423] BK irişdi
[1424] BK oldı
[1425] BK irdi
[1426] BK irişür

3068 ol resūluŋ revānına ṣalāt
virüŋüz[1427] tā erişe[1428] cāna ḥayāt
3069 iy muẓaffer saŋa ḫaber deyeyüm
ḳulaġuŋ aç işit neler diyeyüm[1429]
3070 ḥaḳ resūlı ḳaçan ki defn oldı
ʿālemüŋ ḥāli intihā[1430] buldı
3071 varmışıdum o gice ben ḫ̤āba
ermişem[1431] enver-i cihān-tāba

96a

3072 vāḳiʿdür[1432] muḥammed-i muḫtār
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1433] ere[1434] her-bār
3073 didüm aŋa ki yā resūlu'llāh
eyle mühr-i nübüvvetüŋden āgāh
3074 kim alup gitmişidi[1435] söyle ḫaber
bilelüm[1436] iy peyġamber-i mih-ter
3075 der[1437] resūl-ı ḫuẕā[1438] ʿaleyhi's-selām
cebrāyil[1439] aldı gitdi anı hümām
3076 neydi[1440] gitmege sebeb didüm
dir iki ḥikmet üzre diŋle canum
3077 biri oldur ki bildüŋ ol rāzı
biri ol kim münāfıḳ tāzī
3078 cemʿ olup geldi būse eyleyeler
yaʿnī kim dūzaḫ içre girmeyeler
3079 mühr-i nübüvvetüm öpüp anlar

[1427] BK viriŋüz
[1428] BK irişe
[1429] BK deyeyüm
[1430] BK'de التها şeklinde yazılmıştır.
[1431] BK irmişem
[1432] BK vāḳʿamda
[1433] BK ṣalāt u selāmı
[1434] BK ire
[1435] BK gitmişdi
[1436] BK bilelim
[1437] BK dir
[1438] BK resūl-ı ḫudā
[1439] BK cebrāʾīl
[1440] BK ne idi

yaʿnī ḳurtaralar[1441] dil ü cānlar
3080 andan ötrü[1442] alup gidüp anı
ḳala cevrile anlaruŋ cānı
3081 eger öpeleridi[1443] ol mühri
ḥaḳḳuŋ olurdı anlara mihri
3082 ḳurtulurdı ṭamu ʿaẕābından
irer ehl-i nifāka derd <ü> miḥen[1444]
3083 ḳo nifāḳı çü ḫāliṣüʾl-ḳālb ol
saŋa yār ola ḥubb-ı mühr-i resūl
3084 mührini görmek isteriseŋ iy cān
ver[1445] ṣalāvat[1446] muḥammede [elān]
3085 iy muẓaffer işit ʿacīb kelām
ehl-i maʿnī ola ne …
3086 anda ki[1447] irdüm medīne şehrine
yaʿnī kim ol …
3087 incinüpdüm ben andan ol demler
sürdüm irdüm …
3088 … anda gelmişler
…
96b
3089 oturup üçi söyleşürlerdi
aḥmedi ẕemm[1448] eyleşürler idi[1449]
3090 līk eyledi ol … ġulū
yaramaz sözler eyledi bed-ḫū
3091 ġıybet eyledi ḥaḳ resūliçün
ḥaḳ taʿālānuŋ ol ḳabūliçün
3092 ḥaḳ ṣalāt <u> selām<ı>[1450] dāyim[1451] aŋa

[1441] BK ḳotaralar
[1442] BK ötüri
[1443] BK öpeler idi
[1444] BK derd ü miḥen
[1445] BK vir
[1446] BK ṣalavāt
[1447] BK kim
[1448] BK zem
[1449] BK eyleşürlerdi

anlaruŋ sözi ḳatı geldi baŋa
3093 diledüm kim oları ṭaġıdadum
içlerine bir ulu ṭaġ idedüm
3094 ḥükm-i şerʿile idem olara ḳışāṣ
bildüm anlar ki olup dururlar ʿāṣ
3095 ḳapularını ḳaḳdum ol demler
didiler kim ne kişisin di ḫaber
3096 āşinā-yı ḥaḳḳum didüm bilüŋüz
varsa başda ʿaḳılıla[1452] bilüŋüz[1453]
3097 didiler ḳapuyı açup girgil
üşbu demlerde bizlere irgil
3098 …
yoḳ kiminde muḥammedüŋ sevüsi
3099 ol ʿadīler üçi söz eylerler
ḥaḳ resūlını ẕem eylerler
3100 ol … tecāvüz eyler iŋen
yaramaz sözde ḳurmışıdı düzen
3101 … geldüm ol zamān bāri
diledüm anlara irürem bāri
3102 … içerü[1454] girdüm
üçini daḫı ol zamān gördüm
3103 … olara hemīn
ne selām u ʿaleyk[1455] edüp[1456] o demin
3104 … anda revān
gerçi kāfirleridi anlar iy cān
3105 …
kāfir evine girme söz dut[1457] söz

[1450] BK ṣalāt u selāmı
[1451] BK dāʾim
[1452] BK ʿaḳılla
[1453] BK buluŋuz
[1454] BK içeriye
[1455] BK selām-ı ʿaleyk
[1456] BK idüp
[1457] BK ṭut

97a

3106 müʾmin evine ḳanda ḳaldı ki iy cān
bī-icāzet giresin aŋla hemān
3107 ādem oldur yürimeye seg-vār
tā kim olmaya vaḳtı anuŋ ḫ̬ᵛār
3108 girdüm içerü beni görmediler
sırruma her-giz anlar ermediler[1458]
3109 ṭaşra çıḳdılar ol zamānda hemān
kimse görmeyüp oldılar tersān
3110 dediler[1459] kim meger gelen gitmiş
bes[1460] bulışmaġı bize terk etmiş[1461]
3111 yene girdiler evde oturdılar
niçe söz ortaya getürdiler
3112 dir … söze gelüp o zamān
… söyler ol nādān
3113 birbiriyile[1462] eyleyüp kelimāt
der[1463] … eşit[1464] sözüm bi'ẕ-ẕāt
3114 kim muḥammed görür men[1465] bu zamān
ʿālem içre ne işler etdi[1466] iy cān
3115 daḫı neler getüriser[1467] bu
iriser başumıza[1468] ḳayġu
3116 iy muẓaffer bil üşbu sırrı ʿayān
düşmenüŋ ḥāleti durur bed-şān
3117 düşmen olduġı kimseyi dilemez
gerçi kim elleri aŋa iremez
3118 ... eydür ne söz durur ki dedüŋ[1469]

[1458] BK irmediler
[1459] BK didiler
[1460] BK pes
[1461] BK itmiş
[1462] BK birbiriyle
[1463] BK dir
[1464] BK işit
[1465] BK görür misün
[1466] BK itdi
[1467] BK getüriserdür
[1468] MK'de iki kere yazılmıştır.

ol ulu ḥaḳḳına ki gūh yedüŋ
3119 dir ... muḥammed eydür kim
ümmeti ḥaḳḳına bu dem diyeyüm[1470]
3120 āḫiretde ki vire ḥaḳ cennāt
eŋ kem olan kişiye kim[1471] ire ḥayāt
3121 yidi[1472] dünyā ḳadr verür[1473] aŋa cā
ḳadri āʿlā olur maḳām yüce
3122 daḫı şeyle verür[1474] aŋa ḳuvvet
key ıraḳdan göre ki ola ḥācet
97b
3123 yaʿnī maġribde ṭursa maşrıḳa ol
göre istedügini[1475] dir ol ḳul
3124 seni ben neçe[1476] görürisem[1477] iy cān
göre ol daḫı anı şeyle[1478] ʿayān
3125 beyle[1479] diyince[1480] ol ... laʿīn
söyledi aŋa ... bes[1481] o demin
3126 merd-i muḳbil[1482] durur muḥammed iy cān
ṣınamışam[1483] ben anı niçe zamān
3127 ol yalan söylemez sözi gerçek
deŋemişem bil anı ben yendek
3128 hīç yalan söylemez o vā'llāh
ṭoġrudur[1484] sözi bilüŋ bi'llāh
3129 rāst güder muḥammed-i muḫtār

[1469] BK didüŋ
[1470] BK deyeyüm
[1471] BK ki
[1472] BK yedi
[1473] BK virür
[1474] BK virür
[1475] BK istedigini
[1476] BK niçe
[1477] BK görür isem
[1478] BK şöyle
[1479] BK böyle
[1480] BK deyince
[1481] BK'de yok.
[1482] BK merd-i maḳbūl
[1483] BK ṣanmışam
[1484] BK ṭoġru

ḥaḳ anı ḳıldı ʿāleme sālār
... işitdiler[1485] bir ün
līk eşitmedi ol ... cünūn
dediler[1486] üşbu ün kimüŋ ünidür
dir ... işitmedüm ne durur
dediler[1487] aŋa ki[1488] iy ḫuẕāvendā[1489]
key ʿaceb ün işitmişüz bunda
sen işitmedüŋ ol üni bu dem
ḫōş ṣadāyıdı[1490] diŋledüŋ anı hem
dedi[1491] ... bulur islām
iy ... sen olasın bed-nām
şol sebebden ki ḥaḳ ünümi aŋa
semʿ ḳıldurmadı ḳılur[1492] tersā
... irürdi[1493] islām
dünya vü āḫir olalar bā-kām
... çaġırdı söyleyen kimdür
kim bu resmile ḥāle ḥākimdür
imdi ẓannumda ḫıżrdur āvāz
eylerem kim bu resme söyledi rāz
sözine ol ... ṭāḳat
getürimedi[1494] ḫıżr ḫōş-ḥālet

98a

iy muẓaffer çü diŋledüm oları[1495]
didüm[1496] anlara diŋleŋüz ḫaberi
sözüŋi ḥaḳ ḳabūl ḳıldı …

[1485] BK işi<t>diler
[1486] BK didiler
[1487] BK didiler
[1488] BK ki aŋı
[1489] BK anı ḫudāvendā
[1490] BK ṣadā
[1491] BK didi
[1492] BK ḳalur
[1493] BK irer
[1494] BK getüremedi
[1495] BK oldı
[1496] BK didim

bağlan islām dīni üzre şed
3142 īʿtiḳāduŋ muḥammede[1497] yaḫşı
ṭoġru sözdür muḥammedüŋ baḫşı
3143 ol yalan söylemez deyüp taṣdīḳ
etdüŋ[1498] islām olındı saŋa refīḳ
3144 nesl ... oldı ʿālem içre güzīn
derecāt ehli[1499] oldı cümle yaḳīn
3145 ḥaḳ resūlına inandığıçun ol
cümle evlādı buldı ḥaḳḳa vuṣūl
3146 ṭoġduġı[1500] günde söyledi veledi
ḫāṣ-ı ḥażret durur resūl dedi[1501]
3147 iy muẓaffer bu ... kāfir idi
sözde yoḳ durur[1502] resūl durūġı dedi
3148 ḥaḳ aŋa rūzī[1503] ḳıldı imānı
bes[1504] ḫalāṣ oldı ṭamudan cānı
3149 üşbu resmile erdi[1505] aŋa derecāt
derecātıla buldı nīkū-ṣıfāt
3150 sen[1506] ök müʾmin olasın ez-eb ü ced[1507]
mih-ter-i dil[1508] ... erince[1509] bulduŋ ḥad
3151 mih-ter-i enbiyāyı bildüŋ key
nişe maḥrūm ide seni ol ḥayy[1510]
3152 ṭoġaldan tā erince[1511] pīrlige
rāst-ġūlıḳla arı dirlige

[1497] BK muḥammedüŋ
[1498] BK itdüŋ
[1499] BK ehl
[1500] BK ṭoġdı
[1501] BK didi
[1502] BK yoḳdur
[1503] BK <r>ūzī
[1504] BK pes
[1505] BK irdi
[1506] BK senüŋ
[1507] BK cedd
[1508] BK mehd-i dilṭada
[1509] BK irince
[1510] Bk ḥay
[1511] BK irince

3153 saŋa ḥaḳ rūzī ḳılur imānı
... bir sözle ḳurtarup cānı
3154 senüŋ dāyim[1512] dilüŋdedür ṣalāt[1513]
nişe bulmaya bes[1514] erk <ü> derecāt
3155 bilgil anı muẓaffer-i deryā
nesl ... ki buldı dānīş tā
3156 bil ne virür ḳādīm-i müʾmine
nesline daḫı diyeyüm[1515] yine[1516]
98b
3157 iy muẓaffer bil ol ḫuẕā-yı kerīm[1517]
müʾmine niçün eyle[1518] didi raḥīm
3158 verdi[1519] bu āyetile[1520] cāna ṣafā
ṭola göŋlüŋ evine nūr <u> żiyā

ittaḳū firāsate'l-muʾmīnine fe innehu yanẓuru min Allāhu teʿālā[1521]

3159 iy muẓaffer ḫuẕā-yı ʿaẕẕe ve cel[1522]
beyle[1523] buyurdı diŋle üşbu maḥal

vʿāteşimū biḥabli'llāhi cemīʿān[1524]

3160 ertede ḥabl ṭurıcaḳ bārī
nişe ermeye[1525] bunda bā-bārī
3161 bes[1526] ... buluşdum[1527] ol dem
ol resūlüŋ kenārına geldüm
3162 gerçi elümde armaġanum yoḳ
līk … iletmişem gözi ṭoḳ

[1512] BK dāʾim
[1513] BK ṣalavāt
[1514] BK pes
[1515] BK deyeyüm
[1516] BK yene
[1517] BK ḫudā-yı kerīm
[1518] BK öyle
[1519] BK virdi
[1520] BK āyetle
[1521] "Müminin ferasetinden korkun! O Allah'ın nuruyla görür."
[1522] BK ḫudā-yı aẕẕe ve celle
[1523] BK böyle
[1524] "... Allah'ın ipine sımsıkı sarılın." (Âl-İmran:103)
[1525] BK irmeye
[1526] BK pes
[1527] BK'de بيلشدم şeklinde yazılmıştır.

3163 andan ulu nete ola ...
bir kişi müʾmin ola bula ḥayāt
3164 kāfiriken[1528] erişe[1529] īmāna
ḫōş-ṣafā vire ol dil ü cāna
3165 tuḥfe bundan yeg olmaya didüm
... iletdüm resūle söyledüm
3166 şāh-ı levlākle buluşdum o dem
dest-būsī[1530] eyleyüp görişdüm o dem
3167 ʿürmetile o ... pāk-derūn
geldi īmāna müʾmin oldı o gün
3168 seyyīd-i ʿālem ol ʿaleyhi's-selām
dest<i> destüme verdi[1531] buldum kām
3169 elini öpdüm öŋinde oturdum
çeşm <ü> gūş oldum hemān ṭurdum
3170 ol resūl-ı ḫuẕā[1532] ṣalāt <u> selām[1533]
cānına irişe anuŋ mādām
3171 bir suāl[1534] iderem dedi[1535] senden
ḫıżr didi deyem bilürsem ben
99a
3172 dizini[1536] öpdüm iy muẓaffer-i fer
diz çöküp söyle didüm iy mih-ter
3173 söze geldi resūlu'llāhuŋ
nīk-baḫt ol ki arta dir cāhuŋ
3174 ṣordum andan ki ben ne kişiyem
didi kim ḥāletüŋ saŋa diyem[1537]
3175 dir resūl-ı ḫuẕā[1538] seni bilürem

[1528] BK kāfir iken
[1529] BK irişe
[1530] BK dest-būs
[1531] BK virdi
[1532] BK resūl-ı ḫudā
[1533] BK ṣalāt u selām
[1534] BK suʾāl
[1535] BK didi
[1536] BK dizin
[1537] BK diyeyüm

ḳardaşum ḫıżrsın fikr ḳıluram
3176 üşbu sāʿatde cebraʾīl-i emīn[1539]
geldi bildürdi baŋa seni hemīn
3177 ḫıżr eriser[1540] birāderüŋ iy ḥabīb
iki şaḥṣıla irer olara naṣīb
3178 biri ... u birisi[1541] ...
anlara lāyıḳ olısar firdevs
3179 ... birle ... ḥālinden
söyledi anlaruŋ maḳālinden
3180 nite söyleşdiler olar kelimāt
cümle bildürdi cebrāyil[1542] ḥālāt
3181 döndi yene resūl ʿaleyhi's-selām
sen niçün gelüpsin[1543] ed[1544] īʿlām
3182 hem ... ne söyledi ʿarż it
rāviler[1545] rāhına bu demler git
3183 bunı didi resūl-ı ʿālemiyān
diŋlegil ne dedi[1546] diyem ben iy cān

ıḫvanen alā surūrin muteḳābilīn[1547]

3184 ḥāl-i ehl-i behişţden kelimāt
eyledi ol ... biʾz-zāt[1548]
3185 sen demezden öŋ ideyin ben şerḥ
lāzım olmaya idesin sen şerḥ
3186 söyledi ḥaḳ resūlı hep anı
... sevindürüp cānı
3187 defʿī barmaḳ[1549] götürdiler o zamān

[1538] BK resūl-ı ḫudā
[1539] BK cibrīl
[1540] BK iriser
[1541] BK biri
[1542] BK cebrāʾīl
[1543] BK gelüpsün
[1544] BK it
[1545] BK rāvī
[1546] BK didi
[1547] "Biz, onların kalplerindeki kini söküp attık. Artık onlar sedirler üzerinde, kardeşler olarak karşılıklı otururlar." (Hicr:47)
[1548] BK'de بيل ذات şeklinde yazılmıştır.

ḫōş-şehādet getürdiler şādān

99b

3188 bes[1550] şehādet getürdi ḥaḳdur ḥaḳ
sen resūlısın ol ḥaḳḳuŋ muṭlaḳ

3189 der[1551] resūl iy ḫıżr bu ... güzīn
ḥürmet eyledi ḥaḳ sözine yaḳīn

3190 ḥaḳ taʿālā bes[1552] aŋa ʿazze ve cel
nūr-ı īmānı gördi aŋa maḥal

3191 var ḳıyās etgil[1553] müʾmin-i ebedī
ne īmānsuz olagelüpdi

3192 ne laʿīndür ki irişe şeyṭān
ḳaṣd-ı īmān edüp[1554] ala īmān

3193 dedi[1555] ḫıżr iy resūl-ı ʿālemiyān
ḥaḳ taʿālādan isterem ben iy cān

3194 kim baŋa ṭūl-ıʿömr vire ḫuẕā[1556]
irmişem ṭapuŋa güzīn-i verā

3195 ümmetüŋ olam iy resūl-ı mübīn
ḥaḳ ḳabūl etdi[1557] ḥācetüm[1558] ol ḥīn

3196 üşde geldüm öŋüŋde īmāna
ḫōş-ṣafālar erüp[1559] dil <ü> cāna[1560]

3197 beyle[1561] deyince cebrāyil[1562] erdi[1563]
ḥaḳ selāmın getürüben verdi[1564]

3198 dedi[1565] kim yā muḥammed-i muḫtār

[1549] BK parmaḳ
[1550] BK pes
[1551] BK dir
[1552] BK pes
[1553] BK idüŋ
[1554] BK idüp
[1555] BK didi
[1556] BK ḫudā
[1557] BK itdi
[1558] BK ḥā<c>etüm
[1559] BK irüp
[1560] BK dil ü cāna
[1561] BK böyle
[1562] BK cebrāʾīl
[1563] BK irdi
[1564] BK virdi

ḫıżra verdi[1566] ḫuẕā[1567] ʿömr-i bisyār
3199 dir resūl ḥācetüŋ daḫı[1568] ne senüŋ
bilelüm çāresin idelüm anuŋ
3200 sūre-i fātiḥa dedüm[1569] ögret
anı ögrenmek oldı key ḥācet
3201 dedi[1570] sulṭān-ı enbiyā iy aḫı
ögredem şimdi saŋa anı daḫı
3202 tā necātıla iresin şāda
āḫiretde olasın āzāde
3203 bulasın ol cihānda derecāt
di nebī ravżasına ḫōş-ṣalāt[1571]
3204 döndi ḫıżr ider iy resūl-ı mübīn
seni ḥaḳ ḳıldı ʿālem içre güzīn
100a
3205 çün murādum erişdi[1572] yirine
ṣanma bu cān daḫı yirine
3206 bir duʿā ḳıl ki ben daḫı teslīm
oluban ḥaḳḳa irişem ḥaḳḳa tā kim
3207 maḳṣūdum saŋa irmekdi[1573] hemān
kim öŋüŋde getürdüm īmān
3208 sūre-yi fātiḥa ideydüm yād
cānla dil olaydı tā ābād
3209 şükr kim ermişem[1574] bu maḳṣūda
irmişem hem civār-ı maʿbūda
3210 beyle[1575] deyince ḫıżr-ı ḫaḍrā-pūş
ḥaḳ resūlı sözin edicek[1576] gūş

[1565] BK didi
[1566] BK virdi
[1567] BK ḫudā
[1568] BK'de yok.
[1569] BK didüm
[1570] BK didi
[1571] BK ḫōş-ṣalavāt
[1572] BK irişdi
[1573] BK irmekidi
[1574] BK irmişem
[1575] BK böyle

3211 dedi[1577] iy ḫıżr ḳardaşum semʿ it
ne derem[1578] saŋa ʿaḳluŋı cemʿ it
3212 ümmet-i enbiyāya edüp[1579] yārī
her işine bulınduŋuz[1580] bārī
3213 benüm ümmetüme daḫı yār ol
evliyālar soyuna salār ol
3214 tā ḳıyāmet yüri cihān içre
ümmetüm yār olup zamān içre
3215 ḫıżr dir baş üzere sulṭānum
ḫiẕmet idem neyse fermānuŋ
3216 ḫıżr-ı ḥāżır demine üşbu zamān
ver[1581] ṣalāvat[1582] muḥammede bul emān

ḫaber-i Mūsā aleyhi's-selām ez-muḥammed aleyhi's-selām[1583]

3217 ḫıżr dir iy muẓaffer-i ʿālem
bir ḫaber deyeyüm saŋa bu dem
3218 vardumıdı mūsā bin ʿimrān
bir ḫaber diŋledüm ben andan iy cān
3219 didi mūsā nebī ʿaleyhi's-selām
bu duʿāyı oḳıdı diŋle kelām

allāhumme eceʿalnā min 'ümmet-i muḥammeden ʿasm[1584]

100b
3220 olmuşiken cihānda peyġāmber[1585]
ümmet olmasın istedi ol er
3221 muṣṭafā ümmeti ola tā kim
raḥmet bī-kerān ede[1586] ḥākim
3222 ben ki ḫıżram suāl[1587] etdüm[1588] bes[1589]

[1576] BK idicek
[1577] BK didi
[1578] BK direm
[1579] BK idüp
[1580] BK bildüŋüz
[1581] BK vir
[1582] BK ṣalavāt
[1583] "Hz.Musa'nın Hz. Muhammed'den haberinin olması"// MK'de yok.
[1584] "Allahım! Beni Muhammed'in ümmetinden eyle." // BK ... muḥammeden ʿaleyhi's-selām
[1585] BK peyġamber
[1586] BK ide

yaʿnī mūsāya anda açdum nefes
3223 didüm iy ḥaḳ resūlı eyle beyān
nite tevrīt içinde oldı ʿayān
3224 didi tevrīt içinde naʿt-ı cihān
hem ṣıfātı da oldı cümle ʿayān
3225 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1590] cānına yār
şeref-i menzilet anuŋdur iy yār
3226 dedüm[1591] aŋa ki anda yā mūsā
söyle anuŋ fażīletini baŋa
3227 didi iy ḫıżr görmişem be-kitāb
ʿarż saŋa bu zamān der-bāb
3228 ger kimesne oḳısa tevrātı
maʿnisi[1592] birle pāk edüp[1593] z̲ātı
3229 hem zebūrıla oḳısa incīl
maʿnisini[1594] bilüp sürerse[1595] sebīl
3230 cümle-i ṣuḥuf oḳıyup[1596] etse[1597] ʿamel
bī-kerān bulsa ol s̲evāb-ı maḥal
3231 daḫı on mürselüŋ s̲evāb<ı>[1598] ḳadar
ümmet-i aḥmede s̲evāb irer
3232 bir gece[1599] ümmet-i muḥammed iy cān
ṭāʿat eylese ṣubḥ olınca hemān
3233 on peyġamber s̲evābını bulur ol
ḥaḳ taʿālā ḳatında olur maḳbūl
3234 bir kez etse[1600] günāhçün[1601] ahı

[1587] sūʾāl
[1588] BK itdüm
[1589] BK pes
[1590] BK ṣalāt u selāmı
[1591] BK didüm
[1592] BK maʿnīsi
[1593] BK idüp
[1594] BK maʿnīsi
[1595] BK sürse
[1596] BK oḳuyup
[1597] BK itse
[1598] BK s̲evābı
[1599] BK gice
[1600] BK itse

cennet içinde[1602] ḳura bengāhı
3235 ol resūl-ı muḥammed-i muḫtār
ḥaḳ ṣalāt <u> selām[1603] aŋa ola yār
3236 ... didi işit cevābumı sen
çār-yārumladur cihān-ı rūşen
101a
3237 dedi[1604] iy ... var oları getür
üşbu demler benüm ḳatuma getür
3238 varup anları aldı getürdi
ḥaḳ resūlı ḳatına yitürdi
3239 her birine ṣenālar etdi[1605] resūl
ḥaḳ taʿālā ḳatında siz maḳbūl
3240 ʿilm şehri benem ʿalī bābı
imdi ʿilmile buluŋuz tābı
3241 iy ... ögren ol ʿalīden ʿilm
ʿilmle tā ki cānuŋa ere[1606] ḥilm
3242 sürgil islām üzre imdi ṭarīḳ
dīn-i ḫāsı edin[1607] özüŋe refīḳ
3243 cümle müʾminlere ḳarındaş ol
çār-yārum demine yoldaş ol

ıḫvanen alā surūrin muteḳābilīn[1608]

3244 dedi[1609] dünyāda anı gözle müdām
kim fenā-dārdur bil anı ʿayān
3245 dār-ı ʿuḳba durur bilüŋ bāḳī
beyle[1610] didi cihān ḫallāḳı
3246 bes[1611] söze geldi ol zamān ṣıddīḳ

[1601] BK günāhiçün
[1602] BK içre
[1603] BK ṣalāt u selāmı
[1604] BK didi
[1605] BK itdi
[1606] BK ire
[1607] BK idin
[1608] "Biz, onların kalplerindeki kini söküp attık. Artık onlar sedirler üzerinde, kardeşler olarak karşılıklı otururlar." (Hicr:47)
[1609] BK didi
[1610] BK böyle

ḥaḳ rıżāsı anuŋla ola refīḳ
3247 didi kim çünki öle ḳul bu dem
ḫāk içre ḳoyalar anı[1612] o dem
3248 çüriyüp kālbüd ola çün hīç
her kudūret ṭaġıla bes[1613] ṭaş <u> iç[1614]
3249 her ḥuşūnet[1615] ki ola andan dūr
maḥża cān ḳala cismi[1616] hep üşür
3250 ṣafvet irişe ol zamān cāna
derdi irişe anda dermāna
3251 her neyi görse tanıya ol cān
irişe aŋa ḳurbet-i cānān
3252 söze geldi ʿömer daḫı ol dem
ḥaḳ rıżāsı ere[1617] aŋa her dem
101b
3253 der[1618] ʿömer kim behiştdür hāmūn
her ḳaçan ki ola yerde peydā gūn
3254 görinür her ne varsa ṣaḥrāda
bilinür her ne olsa ālāda
3255 ki zīrā gönderür cihān şemʿi
diyeyüm nitedür açuŋ semʿi
3256 cennet ehli ki cennete gireler
ol maḳām-ı beḳāyı kim göreler
3257 her birinüŋ yüzi güneş gibi nūr
ola pertev ṣala göre anı ḥūr
3258 nitekim gün yaḳındur ıraḳdan
gösterür çeşme ḳara vü aḳdan
3259 gerçi kim buʿd-vār yaḳın görinür[1619]

[1611] BK pes
[1612] MK'da iki kere yazılmıştır.
[1613] BK pes
[1614] BK ṭaş u iç
[1615] BK ḫuşūnet
[1616] BK cism
[1617] BK ire
[1618] BK dir

iy ... gör ma nūrla[1620] bulunur[1621]
çün ʿömer söyledi sözin bāri
degdi ʿoṣmāna söz bāzārı[1622]
ḥaḳ rıżāsı hem aŋa yār olsun
dünyā <vü> āḫirde[1623] kām-kār olsun
didi ʿoṣmānuŋ[1624] her ki göre ḥaḳḳı
nūr olup cümle cismi ola naḳī[1625]
ferşden ʿarşa dek erer[1626] çeşmi
nūr-ı maḥż olduġı içün[1627] resmi
nūr-ı ḥaḳ birle ḳurbete erişür[1628]
buʿd gider yaḳınla dürişür
bir olur kendüye ıraġ <u> yaḳın[1629]
ḥāyil[1630] olmaz aŋa nesene[1631] hemīn
söze geldi ʿalī de ol demler
söyledi ḫōş-kelām-ı zībā-ter
ḥaḳ rıżāsı anuŋla yār olsun
cān diyārında şehriyār olsun
dedi[1632] bir göz ki ḥaḳḳı göre[1633] yaḳın
ḫāṣṣ-ı ʿālem olur anı bilesin
buʿd aradan gider bulur ḳurbet
kendü ḳalmaz arada ḫōş-devlet

102a

anda buʿd u mesāfet olmaz hīç

[1619] BK göyinür
[1620] BK nūr ile
[1621] BK bulınur
[1622] BK pāzārı
[1623] BK dünyā vü āḫirde
[1624] BK ʿoṣmān ki
[1625] BK'de نعتی şeklinde yazılmıştır.
[1626] BK irer
[1627] BK olduġıçun
[1628] BK irişür
[1629] BK ıraġ u yaḳın
[1630] BK ḥāʾil
[1631] BK nesne
[1632] BK didi
[1633] BK göre ḥaḳḳı

iy ... şükr olmaduŋ der pīç

3271 çün eşitdi[1634] daʿad bu esrārı
geldi īmāna buldı envārı

3272 ol ... derūn-ı ẓulmānı
ḳasvet-i ḳalbla ṭolup cānı

3273 ḳaldı īmānsuz ol pelīd-i laʿīn
cān-ı murdārı ṭoldı kibrle[1635] kīn

3274 çün bu resmile söyledi şeh-i cūd
ḫōş-duʿā ḳıldı ol resūl-ı vedūd

3275 çār-yāruŋ demine sen de iy cān
ver[1636] ṣalāvat[1637] muḥammede bu zamān

3276 çün ʿaliyy-i mükerrem-i insān
üşbu resme kelāma sürdi lisān

3277 seyyīd-i ʿālem aḥmed-i muḫtār
öpüp ebrūların ʿalīnüŋ iy yār

3278 dedi[1638] aḥsend yā ʿaliyy-i velī
söz budur kim dedüŋ[1639] iy ḳalb-i celī

3279 sen ü ben nefs-i vāḥidüz bil iy cān
mūsā hārūnla[1640] niteyisem[1641] hemān

3280 çünki ḫıżr itdi sözlerini inşā
diŋledi ol muẓaffer-i deryā

3281 dedi[1642] kim iy muẓaffer-i dānā
dört aylıḳ saŋa verüldi[1643] nevā

3282 yüri var kim çehār-māh iy cān
görmezüz birbirümüz bes[1644] aŋla hemān

3283 ol muḳaddes evinde irüp ḳaldum[1645] ben[1646]

[1634] BK işitdi
[1635] BK kibr ile
[1636] BK vir
[1637] BK ṣalavāt
[1638] BK didi
[1639] BK didiŋ
[1640] BK hārūnıla
[1641] BK nite ise
[1642] BK didi
[1643] BK virüldi
[1644] BK pes

ḫōş-ʿibādetle anda ol dem oluban
3284 dōsta ḳullıḳ eyledüm nice[1647] dem
ḥaḳdan istedüm ola cān ḫurrem[1648]
3285 ḥarem-i ḳuds içinde ben dörd[1649] ay
erdi[1650] ḫıżr zamāne-i ḫōş-rāy
3286 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1651] yār olsun
evliyālarla cānı var olsun
102b
3287 göricegez beni gülümsündi
söyledi ben faḳīre bes[1652] döndi
3288 niçe müddet firāḳa ṣabruŋ var
görmişüz yine üşbu dem dīdār
3289 döndi ḫıżr eydür iy muẓaffer-i fer
neye meşġūlsın imdi söyle ḫaber
3290 dedi[1653] oldum ʿibādete meşġūl
seni ḥaḳdan dilemişemdür bol
3291 tā ki benümle olasın hem dem
şükr ḥaḳḳa ki geldüŋüz[1654] bu dem
3292 baŋa bildür namāzuŋ[1655] erkānın
nitekim bildi aḥmed īmānın
3293 şeyle[1656] kim ḳıldı seyyīdü'l-kevneyn
ancılayın namāzla[1657] olam zeyn
3294 ḫıżr der[1658] bildürem[1659] ben īmānı

[1645] BK'de yok.
[1646] BK'de تن şeklinde yazılmıştır.
[1647] BK niçe
[1648] BK ḥurrem
[1649] BK dört
[1650] BK irdi
[1651] BK ṣalāt u selāmı
[1652] BK pes
[1653] BK didi
[1654] BK geldiŋüz
[1655] BK namāzuŋ
[1656] BK şöyle
[1657] BK namāz ile
[1658] BK dir
[1659] BK bildirem

ḥaḳ resūlı ki söyledi anı
3295 söyleyem hem ṭarīḳ-i īmānı
ḳurtarasın ʿaẕābdan cānı

ibtidāʾī müselmānī[1660]

3296 ḥamd-ı ḥaḳ birle eyle göŋlüŋ şād
hem ʿibādetle cānuŋ et[1661] ābād
3297 bildürem saŋa ḳavl-i īmānı
görmeye cānuŋ anda nīrānı
3298 ẕāt-ı ḥaḳ ʿaybdan münezzehdür
ḳul ne kim ḳılsa andan aŋadur
3299 cümle eşyāyı ol ḳılupdur var
melek <ü> ins <ü> cinnī[1662] şeyle[1663] ki var
3300 bunları yaradan durur bārī
ḫālıḳı bilüp ideler kārı
3301 ḥaḳḳa ṭapmaḳ durur bilüŋ reh-i[1664] dīn
her ki ḳıldı ḫuẕāya[1665] erdi[1666] yaḳīn
3302 ʿilm-i īmānı bilgil evvel iy cān
tā ʿibādetde[1667] bilesin erkān
3303 küfr sözlerden eyle cānuŋ dūr
irişe ḥāletüŋe imdi ḥużūr
3304 buyruġına[1668] ḥaḳḳuŋ muṭīʿ olġıl
bes[1669] merātible ḫōş-refīʿ olġıl
103a

bāb fi'l-īmān[1670]

3305 bir kişi ṣorsa saŋa īmānı
dese[1671] digil nedür müselmānī

[1660] "Müslümanlığın başlangıcı"
[1661] BK it
[1662] BK melek ü ins ü ecinnī
[1663] BK şöyle
[1664] BK'de yok.
[1665] BK ḫudāya
[1666] BK irdi
[1667] BK ʿibādete
[1668] BK buyurıġına
[1669] BK pes
[1670] BK "İnanç üzerine bir bölüm"

3306 dese[1672] bilmezvenin [1673] olur kāfir
laʿnet-i ḥaḳ irer aŋa vāfir
3307 çünki bir ādemī ola bāliġ
cānını ide cehlden fāriġ
3308 bilmek īmānı farż oldı aŋa
ʿaḳl naḳlıla diyem[1674] imdi saŋa
3309 ḳavl-ı peyġāmber[1675] üzre bil īmān
altı nesneyi bilmek oldı iy cān
3310 z̲āt-ı pāküŋ muḥabbet-i īmān
oldı sen şeyle[1676] bilgil iy insān
3311 ḥayy bāḳī durur tüvānādur
niʿmet-i raḥm[1677] ḥadden aşadur
3312 görür ü işidür[1678] bilür ḥāli
aŋa maʿlūm ḳulınuŋ[1679] aḥvāli
3313 bir durur hem ḳadīmdür vāḥid
zen <ü> ferzend yoḳ aŋa vālid
3314 hem ikinci meleklerine inan
gerçi saŋa nihāndur bu zamān
3315 per ü bālıla cümle cism-i laṭīf
hem olardur ʿibādetile şerīf
3316 hem üçüncisidür kelāmu'llāh
ḥaḳ taʿālā sözidür ol āgāh
3317 daḫı dördünci enbiyā vü resūl
ḥaḳ durur cümle oları bilmiş ol
3318 hem beşinci ḳıyāmetine inan
hem ḥisāb <u> ʿiḳāb dār-ı cinān[1680]

[1671] BK dise
[1672] BK dise
[1673] BK bilmezven
[1674] BK diyeyüm
[1675] BK ḳavl-ı peyġamber
[1676] BK şöyle
[1677] BK niʿmet-i raḥīm
[1678] BK görür ü işidür
[1679] BK ḳulunuŋ
[1680] BK ḥisāb u ʿiḳāb u dār-ı cinān

3319 bilgil altıncı hem ḳażā vü ḳader
ḥükm-i taḳdīrdür bu ḫayrla[1681] şer
3320 her ki bunlara[1682] īʿtiḳād ede[1683]
ṭoġru yola girüp ḫuẕāya[1684] gide
3321 ʿilm-i islām farż oldı aŋa
deyeyüm birbir anları da saŋa

103b

el-bāb fi'l-islām[1685]

3322 muṣṭafā didi ʿilm-i islāmı
beş durur bilgil olmaġıl ʿāmī
3323 ʿilm-i evvel şehādet ide ḫuẕā[1686]
bir durur żıdd <ü> nidd[1687] yoḳ hem-tā
3324 hem muḥammed durur resūlu'llāh
buldı ḥaḳdan vücūd ʿizzet-i cāh
3325 hem ikincisidür namāz u niyāz
ʿöẕr olmaz namāza anlaŋ rāz
3326 hem üçünci zekātdur bil iy yār
ide dervīşler anı iḫṭār[1688]
3327 daḫı dördünci rūze-i ramażān
hem beşincisi ḥacca ola revān
3328 güci yeterse süre ol rāha
bu beşile erilür Allāha

bāb ferāyiżi'l-vużūi[1689]

3329 āb-destüŋ bil imdi farż iy cān
dörddür[1690] işle dāyim[1691] anı hemān
3330 evvel yüzini yumaḳdur bil

[1681] BK ḫayr ile
[1682] BK bunları
[1683] BK ide
[1684] BK ḫudāya
[1685] "İslam hakkında bir bölüm"
[1686] BK ḫudā
[1687] BK żıdd u nidd
[1688] BK ifṭār
[1689] "Abdestin farzları"
[1690] BK dör<t>dür
[1691] BK dāʾim

beyle[1692] emr etdi[1693] bil ḫuẕā<-yı> ʿāḳıl[1694]
3331 hem iki ellerini yumaḳ iy cān
iki dirseklerile bile hemān
3332 hem üçüncisi rubʿ-ı reʾse iy cān
mesḥ etmek[1695] durur sen aŋla hemān
3333 daḫı dördüncisi iki ayaġını
yuya suyıla[1696] ṣol u ṣaġını[1697]
3334 ṭopuġıla bile yuya pāyın
bu durur āb-destde bil āyīn
3335 her ki terk etse[1698] birisin bularuŋ
cāyiz[1699] olmaz vużūsı bil olaruŋ
3336 cüzʾüni üşbu dördüŋ eylese terk
cāyiz[1700] olup vużūsı olmaz berk

bābu süneni'l-vużūi vehiye ʿaşeratun[1701]

104a
3337 āb-dest içre bilüŋ sünnetler
on durur ki işledi anı mih-ter
3338 evveli besmele demekdür[1702] bil
ibtidā-yı vużūda iy ʿākil
3339 hem ikinci iki ellerini yumaḳ
ṣırf içre olmaya elin[1703] ḳoymaḳ
3340 hem üçüncisi aġzına misvāk
eyleye üşbu sözi ḳıl idrāk
3341 daḫı dördüncisi mażmażadur iy cān
pāk eyleye aġzını insān

[1692] BK böyle
[1693] BK itdi
[1694] BK ḫudā-yı ʿāḳıl
[1695] BK itmek
[1696] BK ṣuyıla
[1697] BK ṣol u ṣaġı
[1698] BK itse
[1699] BK cāʾiz
[1700] BK cāʾiz
[1701] "Abdestin sünneti ondur."
[1702] BK dimekdür
[1703] BK anda

3342 daḫı beşincisi oldı istinşāḳ
su[1704] verüben[1705] dimaġa ola el-ḥāḳ
3343 mesḥ-i üẕneyn durur altıncı
güş-vār it sözüm durur inci
3344 hem yedinci saḳal[1706] taḫlīli[1707]
eyle ẕātuŋda varsa bili
3345 sekizinci üçer yuya ʿużvı
dest-i namāzuŋ ki tā ki ola ḳavī
3346 ṭoḳuzuncı durur bil istincā
şu bulunduġı yerde iy dānā
3347 şu bulunmasa bil onuncı hemīn
ḥacer vehm meder-i ṭayyla[1708] yaḳīn
3348 eyleye ol kişi ḫōş-istincā
beyle[1709] buyurdı ol resūl-ı ḫuẕā[1710]
3349 daḫı bunlara beŋzeyen ne ki var
cayīz[1711] olur ederse[1712] ol dīn-dār[1713]

bāb fi mā yusteḥabbu fi'l-vużūʾi vehiye sitte[1714]

3350 müsteḥabb-ı vużūyı bil iy cān
altıdur ideyin anı da ʿayān
3351 evveli niyyet oldı bil anuŋ
sevgülüdür bu niyyet-i cānuŋ
3352 hem ikincisi oyalanmayuban
sürʿat eyleye hīç uşanmayuban[1715]
104b
3353 hem üçünci ṣaġ elle[1716] ede[1717] kār

[1704] BK ṣu
[1705] BK virüben
[1706] BK ṣaḳal
[1707] BK taḥlīli
[1708] BK'de مدر كجيله şeklinde yazılmıştır.
[1709] BK böyle
[1710] BK resūl-ı ḫudā
[1711] BK cāʾiz
[1712] BK iderse
[1713] BK dīdār
[1714] "Abdestin müstehapları altıdır."
[1715] BK üzmeyüben

işleye[1718] her işini şeyle[1719] ki var
3354 daḫı dördünci gözleye tertīb
yerlü yirince[1720] ede[1721] bula taḳrīb
3355 hem beşincisi ḳaplayu mesḥ ol
ol durur müsteḥab bilmiş ol
3356 daḫı altıncısı ibtidādan iy cān[1722]
intihāya varınca aŋla ʿayān
3357 yerlü yirince[1723] ḳılmaḳ iy server
müsteḥabdur bilesin ol işler
3358 sevdi işledi üşbuları resūl
ümmetiseŋ[1724] sen işle eyle ḳabūl

bābu ādābi'l-vużūi vehiye sitte[1725]

3359 evveli söylemeye ol demler
āb-dest olduġı dem iy server
3360 meger oḳıya[1726] edʿiye ol dem
ġayr[1727] söz söylemeye anda o dem
3361 hem ikincisi mażmaża istinşāḳ
ṣaġ elile[1728] eylemekdür aŋlayubaḳ
3362 hem üçünci ṣol elile[1729] iy cān
bil ki sümkürmek oldı aŋla ʿayān
3363 daḫı dördünci setr-i ʿavretdür
diyeyüm[1730] ol ne resme ṣūretdür
3364 ol kişi çünkim ide istincā

[1716] BK eliyle
[1717] BK ide
[1718] BK i<ş>leye
[1719] BK şöyle
[1720] BK yerince
[1721] BK ide
[1722] BK'de bu beyit yok.
[1723] BK yerince
[1724] BK ümmet iseŋ
[1725] "Abdestte uyulması gereken hâller altıdır."
[1726] BK oḳuya
[1727] BK ġayrı
[1728] BK eliyle
[1729] BK eliyle
[1730] BK deyeyüm

keşf-i ʿavret hem etmeye[1731] ṣoŋra
3365 edebile yüriye pāk oluban
edeb ehli ṭarīḳını buluban
3366 ḳıbleye ḳarşu etmeye[1732] istincā
g.tüni[1733] daḫı dönmeye anca
3367 daḫı altıncı şemsle[1734] ḳamere
ḳarşu oturup işemeye iy sere
3368 bu edebler gerek durur bil iy cān
edeb ehli olan durur merdān
105a

nevāfili'l-vużūi vehiye sitte[1735]

3369 bil nevāfil-i vużūʾda[1736] altı durur
yaḫşı ümmet durur ki bunı ḳılur
3370 evveli mesḥ-i eŋsedür bil iy cān
beyle[1737] buyurdı ehl-i ʿālim inan
3371 hem ikincisi buʿdü'l-istincā
ellerin silmek oldı key aŋla
3372 hem üçüncisi oldı ẕikr <ü> duʿā[1738]
her ʿużvı[1739] yuduḳca iy dānā
3373 daḫı dördünci ṣu sür evveline
ṣaçuban eyleye tamām yene
3374 reşş-i mā[1740] ide hem beşinci daḫı
ferc üzre bil anı da iy aḫı
3375 üşbu iş ola baʿde'l-istincā
beyle[1741] eylerdi ol resūl-ı ḫuẕā[1742]

[1731] BK itmeye
[1732] BK itmeye
[1733] BK maḳʿadın
[1734] BK <ş>emsle
[1735] "Abdestin nafileleri altıdır." // BK bābu ...
[1736] BK nevāfil ü vużūʾda
[1737] BK böyle
[1738] BK ẕikr ü duʿā
[1739] BK'de غضو şeklinde yazılmıştır.
[1740] BK rīş-i mā
[1741] BK böyle
[1742] BK ḫudā

3376 daḫı altıncı ellerin yuya hem
mesḥden ṣoŋra ḥāyiṭ[1743] üzre o dem

bābu kerāhiyyeti'l-vużūi vehiye sitte[1744]

3377 bil kerāhiyye-i vużū daḫı hem
altıdur söyleyem saŋa bu dem
3378 biri ʿunfıla itmeye ʿameli
yüzine urmaya ṣuyı ḍarbla eli[1745]
3379 ṣaġ elile[1746] birisi sümkürmek
bil kerīh oldı itmemek yegrek
3380 hem üçüncisi mażmaża <vü> istinşāḳ[1747]
ṣol elile[1748] işlemekdür aŋlayubaḳ
3381 daḫı dördünci söylemek iy cān
ṣu dökerken sen anı aŋla ʿayān
3382 hem beşincisi[1749] tükrügi sümügi
ṣuda ilḳā iderse iy bākī
3383 daḫı altıncısı naẓar ḳılmaḳ
ʿavretine ḫelāda aŋla sebaḳ
3384 üşbular cümlesi durur mekrūh
ehl-i mekrūha irişür endūh

105b

bābu menāhī'l-vużūi vehiye sitte [1750]

3385 evveli ṣuyı etmeye[1751] isrāf
üç batman ṣu didi ehl-i inṣāf
3386 hem ikincisi ġusl-ı ʿāẓādur
farż olan yirlere ki peydādur
3387 üç kez yuya ekṣer etmeye[1752] hem

[1743] BK ḫāʾiṭ
[1744] "Abdesti bozan hâller altıdır."
[1745] Bu beyit vezne uymamaktadır.
[1746] BK eliyle
[1747] BK mażmaża vü istinşāḳ
[1748] BK BK eliyle
[1749] BK beşinci
[1750] "Abdestin yasakları altıdır."
[1751] BK itmeye
[1752] BK itmeye

hem aḳal etmeye[1753] bil anı bu dem
3388 hem üçüncisi çıplaḳ ayaġına
mesḥ ḳılmaya ṣolına ṣaġına
3389 daḫı dördüncisi keşf-i ʿavret hem
etmeye[1754] āb-dest idince o dem
3390 hem beşinci ṣaġ elile[1755] istincā
eylemegil bu demler ol dānā
3391 ṣuya hem bul ġāyiṭ[1756] etmek[1757] hem
budur altıncı aŋla anı bu dem
3392 bilüŋ bu cümle oldı menhiyyāt
terk ḳıl üşbu işleri bi'ẕ-ẕāt

bābu nevāḳiḍi'l-vużūi vehiye sebʿa[1758]

3393 āb-desti bozan yedi nesene[1759]
saŋa bir bir diyem[1760] ki ne nesene[1761]
3394 şol nesne[1762] kim ḫurūc eder[1763] senden
bul ġāyid[1764] gibi key[1765] aŋla sen
3395 yāḫu<d> ḳulaḳdan aḳa rīgle ṣu
āb-desti ṣır[1766] aŋlaġıl dersü
3396 yidinüŋ[1767] evveli bu durur iy cān
hem ikincisini de aŋla ʿayān
3397 aġzı ṭopṭolu ḳusmaḳ oldı yaḳīn
āb-desti ṣıyan bil imdi yaḳīn
3398 hem üçüncisi uyımaḳdur iy cān

[1753] BK itmeye
[1754] BK itmeye
[1755] BK eliyle
[1756] BK ġāʾiṭ
[1757] BK itmek
[1758] "Abdesti bozan hâller yedidir."
[1759] BK nesne
[1760] BK deyem
[1761] BK nesne
[1762] BK nesa<ne>
[1763] BK ider
[1764] BK ġāʾiṭ
[1765] BK ki
[1766] BK ṣur
[1767] BK yedinüŋ

ne ṣıfatla diyeyin[1768] anı hemān
3399 müstenid <ü> müttekī vü mużṭacıʿ[1769] ol
uyumaya ki işi olmaya mechūl
3400 yaʿnī kim āb-desti[1770] ṣınmaya[1771] iy cān
diŋle dur nicesin daḫı bu zamān
106a
3401 ḳahḳahā eylemek daḫı bellü
bilesin giderür ḫayāl-i vużū
3402 hem beşincisi ṣarʿa ṭutmaḳdur
āb-desti ṣıyan key aŋlayudur
3403 daḫı altıncısı uġunmak hem
āb-desti ṣı aŋlaġıl bu dem
3404 hem yedincisi bil ki ola mürted
kāfir olup ḥaḳ eyleye anı red
3405 pāklik ḳalmaz anda va'llāh
red ḳılmışdur anı Allāh
3406 ol ṣıfatdan neʿūẕübi'llāh
ṣaḳla kendüŋ iy cān bi'llāh

bābu ferāʾīżu'l-ġusli s̲elās̲e[1772]

3407 farż-ı ġusl üç olup durur gūş it
diyeyüm[1773] vaḳtuŋı bu dem ḫōş it
3408 mażmażadur biri bil anuŋ iy cān
farż-ı ġusl olan imdi aŋla ʿayān
3409 hem ikincisi bilüŋ istinşāḳ
farż-ı ġusl oldı bilüŋ iy ʿuşşāḳ
3410 hem üçüncisi yumaḳ ḳamu bedeni
beyle[1774] didi o mih-ter-i medenī

[1768] BK deyeyin
[1769] BK müstenid ü müttekī vü müṭṭeciʿ
[1770] BK āb-dest
[1771] BK'de صانميه şeklinde yazılmıştır.
[1772] "Gusül abdestinin farzı üçtür." // BK ... ġusli vehiye ...
[1773] BK deyeyüm
[1774] BK böyle

bābu süneni'l-ġusli vehiye sitte[1775]

3411 sünen-i ġusldur bil altı iy yār
söyleyem bir bir anı şeyle[1776] ki var
3412 ibtidā[1777] ellerin yuya ġāsil
ʿavretin yuya ṣoŋra iy ʿāḳil
3413 bes[1778] üçünci necāseti ide ṭarḥ
pāk olup tā kim ire özine feraḥ
3414 daḫı dördünci āb-dest ala ol
kim ṣalātı anuŋ ola maḳbūl
3415 hem beşinci ḳaynaya ol ābı
yuya üç kez özin bula tābı

106b

3416 daḫı altıncısı aŋla iy cān
iki ayaḳlarını[1779] yuya hemān
3417 cümle ʿużv ki yumış ola yaḳīn
ṣoŋra ayaḳlarını[1780] yuya hemīn

el-maʿānī el-mūcibe li'l-ġusli vehiye ʿalā nevʿayn[1781]

3418 ġusl vācib ḳılan ikidür bil
söyleyem saŋa aŋla iy ʿāḳil
3419 evvelidür ḥaḳīḳī bil anı
ġusl[1782] vācib ḳılan bil tanı
3420 ẕekerinden menī ola inzāl
ġusl[1783] vācib ḳılur bilüŋ ol ḥāl
3421 yaʿnī ata şehveti anuŋ
ġusl vācib olur tenüŋ[1784] cānuŋ
3422 daḫı hem düş[1785] azsa[1786] ol demler

[1775] "Gusül abdestinin sünneti altıdır."
[1776] BK şöyle
[1777] BK iptidā
[1778] BK pes
[1779] BK ayaḳların
[1780] BK ayaḳların
[1781] "Guslü mecbur kılan hâller ikidir."
[1782] BK ġusli
[1783] BK ġusli
[1784] BK senüŋ

ġusl vācib olur key aŋla ḫaber
3423 nevʿ-i s̲ānī bilüŋ ki ġuslüŋ hem
bilüŋ ḥükmi durur anı bu dem
3424 yaʿnī ṭonda bula menī es̲erin
uyanıcaḳ eşit[1787] faḳīh ḫaberin
3425 ya mez̲ī şekl buldı şehvet-gūn
bilüŋ ḥükmīdür ol cenābet çün
3426 iḥtiyāṭiçün[1788] oldı bu ḥālet
iḥtiyāṭ ehlidür bulan devlet
3427 biri ġusl-ı mesnūndur[1789] bil iy cān
bildürem anı daḫı saŋa hemān
3428 dörddür[1790] bilgil imdi ġusl-ı mesnūn[1791]
yaʿnī her yılda olınur iki gūn
3429 daḫı cumʿada olınur yunasın
mescid <ü> cāmiʿye varup ḳonasın
3430 ġusl-ı ʿıydeyn biri aŋla hemīn
beyle[1792] ḳılurdı ol resūl-ı güzīn
3431 ʿarafāta erince[1793] bir daḫı hem
ġusl ḳılmaḳdur anda vācib o dem
107a
3432 daḫı dördünci ġusl-ı iḥrāmī
eylegil olmaġıl bu dem ʿāmī

bābu şürūṭu'ṣ-ṣalāti vehiye sitte[1794]

3433 çün vużūyıla[1795] ġusl[1796] bildüŋ sen
bil şürūṭ-ı ṣalāt<ı>[1797] ḫōş-rūşen

[1785] BK düşi
[1786] BK erse
[1787] BK işit
[1788] iḥtiyāṭ içün
[1789] MK'de مسوندر şeklinde yazılmıştır.
[1790] BK dörtdür
[1791] MK'de مسوندر şeklinde yazılmıştır.
[1792] BK böyle
[1793] BK irince
[1794] "Namazın şartları altıdır."
[1795] BK vużū ile
[1796] BK ġusli

3434 mā-i muṭlaḳıla[1798] çün vużū alduŋ
ya teyemmüm demiyle yol bulduŋ
3435 ṣu bulınmasa ṭopraġıla[1799] hemīn
bes[1800] teyemmüm gerek ede[1801] ol ḥīn
3436 bil sekizdür şürūṭ-ı evvel[1802] bu
āb-destle ʿibādeti ede[1803] ḫū
3437 hem ikincisi ṭonı pāk <ü> temīz
eylemekdür bilesin imdi ʿazīz
3438 yaʿnī yumaḳ ṭonın necāsetden
ḳurtula ol ḫabīs̱ āfetden
3439 ger ḫafīfe vü ger ġalīẓe ola
yuyuban ṭonların temīz ḳıla
3440 daḫı üçüncisi cismini yuya hem
ide temīz kendüzin ādem
3441 hem menīden daḫı necāsetden
pāk-i temīz ola ḥabās̱etden
3442 mühmelin süre pāk ede[1804] bedeni
tā ki ḳulluġa yarar ide seni
3443 daḫı dördüncisi mekānı ede[1805] pāk
ḳıla anda namāzını çālāk
3444 hem beşincisi setr-i ʿavret ede[1806]
ʿarż edem[1807] setr-i ʿavreti iy dede
3445 er kişinüŋ göbekden ire dize
ʿavretidür ki didüm anı size
3446 göbegi bil degül durur ʿavret
ḥükm beyledür[1808] aŋlaġıl ḥālet

[1797] BK şürūṭ-ı ṣalātı
[1798] BK muṭlaḳla
[1799] BK ṭo<p>raġıyla
[1800] BK pes
[1801] BK ide
[1802] BK şürūṭ-ı evvel
[1803] BK ide
[1804] BK ide
[1805] BK ide
[1806] BK ide
[1807] BK idem

3447 dizi ʿavret durur bil anı yaḳīn
beyle[1809] emr etdi[1810] bize ol şeh-i dīn
3448 ʿavratuŋ cümle cismidür ʿavret
yüzi ʿavret degül ne ḫōş-ṣūret
107b
3449 ayası daḫı ʿavret olmadı
şeyle[1811] buyurdı ʿālem üstādı
3450 hem ayaḳları daḫı bilgil iy cān
ʿavret olmadı şeyle[1812] dir nuʿmān
3451 cāriye er gibidür aŋla bu dem
arḳası ḳarnı ʿavret anuŋ hem
3452 bilgil altıncı ḳıbleye duta[1813] yön
hem yedincisi niyyet oldı künün
3453 sekizincisi bile evḳātı
yerlü yirince[1814] basṭ ede[1815] ẕātı
3454 beş vaḳtuŋ deminde ḥāżır ola
cümle evḳāt üzre nāẓır ola
3455 bu şürūṭuŋ birini ger ede[1816] terk
bilüŋ[1817] olmaz ṣalātı anuŋ berk
3456 bil ṣaḥīḥ olmaz ol namāz yaḳīn
ḳaṣdla itse yaḫūd[1818] unıtsa[1819] hemīn
3457 vaḳtlu vaḳtında ḳıl namāzuŋ iy cān
ver[1820] ṣalāvat[1821] muḥammede bu zamān

[1808] BK böyledür
[1809] BK böyle
[1810] BK itdi
[1811] BK şöyle
[1812] BK şöyle
[1813] BK ṭuta
[1814] BK yerince
[1815] BK ide
[1816] BK ide
[1817] BK bilüŋe
[1818] BK yaḫūd
[1819] BK'de اويتسه şeklinde yazılmıştır.
[1820] BK vir
[1821] BK ṣalavāt

bābu erkāni'ṣ-ṣalāti vehiye sitte[1822]

3458 bil bu demler namāzuŋ erkānı
altıdur bildürem saŋa anı
3459 evveli eylemek durur tekbīr
iftitāḥ-ı namāz oldur dir
3460 hem ikinci ḳıyāma ṭurmaḳdur
ḥaḳ kelāmın üçünci oḳımaḳdur
3461 her ne ki müyesser[1823] oldı oḳı iy cān
bu durur[1824] bil[1825] üçüncisi erkān
3462 daḫı dördüncisi rükūʿdur hem
getür erkānı yirine[1826] bu dem

108a

3463 hem beşincisidür sücūd ḥaḳḳa
gözle erkānı tā görine likā[1827]
3464 ḳaʿde-i āḫiredür altıncı
dizeyüm sözi söze çün inci
3465 tā teşehhüd tamām olınca yaḳīn
bil bu erkānı tā şeref bula dīn
3466 kim ki terk etse[1828] birisin iy cān
fāsid olur namāzı bil erkān
3467 sür fesādı demüŋden ir be-ṣalāḥ
ver[1829] ṣalāvat[1830] ki şād ola ervāḥ

bābun mā yecību fi'ṣ-ṣalāṭi vehiye sebʿa[1831]

3468 şol ki vācib durur namāz içre
diyeyüm[1832] bil bu dem niyāz içre
3469 yedidür vācib olınan bil iy cān

[1822] "Namazın esasları altıdır."
[1823] BK'de yok.
[1824] BK budur
[1825] BK'de yok.
[1826] BK yerine
[1827] BK li<ḳ>ā
[1828] BK itse
[1829] BK vir
[1830] BK ṣalavāt
[1831] "Namazda vacip olan hâller yedidir." // BK bābun yecību ...
[1832] BK deyeyüm

evvelidür ḳırāʾet-i ḳurʾān
3470 fātiḥa oḳıyup[1833] ḳoşa āyet
evvelinde ḳılup iki rekʿat
3471 hem ikincisi ḳaʿde-i ūlā
yaʿnī evvel oturması ola
3472 hem üçüncisi ḳaʿde-i āḫirde
et-teḥiyyāt cümle yād ede[1834]
3473 anda kim āşikār oḳınur iy cān
āşikāre oḳıya anda ʿayān
3474 anda kim gizlü oḳınur ḳurʾān
gizlü oḳımaḳ oldı vācib iy cān
3475 daḫı altıncısı ḳunūt oḳımaḳ
vitr-i vācibde söylegil ṣaddaḳ
3476 hem yedincisi gözlemek erkān
bilüŋ vācibdür bu cümle ʿayān
3477 kim ki terk etse[1835] üşbu meẕkūrı
yaʿnī buyıdı şarṭ-ı mesṭūrı
3478 unıdup terk ederse[1836] secde-i sehv
ḳaṣdla terk ederse[1837] ḥālet-i lehv
108b
3479 nāḳıṣ namāzı şeyle[1838] bilüŋ
ḳaṣdla terk ederse[1839] āgen[1840]

bābu süneni'ṣ-ṣalāti erbʿa ʿaşera[1841]

3480 evveli ellerini ḳaldurmaḳ
yaʿnī tekbīr edüben[1842] ṭurmaḳ
3481 ḳulaġı yumşaġına barmaġını[1843]

[1833] BK oḳuyup
[1834] BK ide
[1835] BK itse
[1836] BK iderse
[1837] BK iderse
[1838] BK şöyle
[1839] BK iderse
[1840] BK ageḥ
[1841] "Namazın sünnetleri on dörtdür." // BK ... vehiye erbʿa ...
[1842] BK'de اورنن şeklinde yazılmıştır.

hem degürmek durur ṣol <u> ṣaġını[1844]
3482 hem ikinci ṣaġ eli ṣol üzre
ḳomaḳ oldı bilüŋ uṣūl üzre
3483 göbek altında ṭuta bağlaya el
sünneti aŋla müşekkel ola ḥāl
3484 ʿavrat emecegi altına ḳoya dest
veḳahe[1845] içinde bu ḥükmi gördüm hest
3485 hem üçüncisidür s̲enā-yı ḫuz̲ā[1846]
yaʿnī sübḥāneke oḳıya[1847] duʿā
3486 daḫı dördüncisi tʿuiz̲z̲i[1848] hem
oḳımaḳdur bilesin iy ādem
3487 hem beşincisi tesmiye ede[1849] yād
ḳırāʾete ol durur bilüŋ bünyād
3488 daḫı altıncısı durur teʾmīn
fātiḥa āḫirinde diye[1850] āmīn
3489 hem yedincisi diŋlemek ḳurʾān
sünnet oldı namāz içre iy cān
3490 hem sekizincisi durur[1851] taḥmīd
her ki oḳırsa[1852] bula vaḳt-i saʿīd
3491 bil ṭoḳuzuncı oldı tesbīḥāt
kim rükūʿa inince eyle oŋat
3492 hem onuncı sücūd tesbīḥi
eyle sünnetle pāk ḳıl rūḥı
3493 on birinci sünnetden aŋla iy cān
ḳaʿde-i ūlāda ola teşehhüd-ḫ̬ān
3494 on ikincisi fātiḥa-yı tenhā

[1843] BK parmaġını
[1844] BK ṣaġı
[1845] BK'de فقهه şeklinde yazılmıştır.
[1846] BK s̲enā-yı ḫuz̲ā ḫudā
[1847] BK oḳuya
[1848] Âl-i İmrân Suresi, 26. ayet
[1849] BK ide
[1850] BK deye
[1851] BK sekizincisidür
[1852] BK oḳursa

oḳıya[1853] sūre ḳoşmaya aṣla

109a

3495 on <üçüncisini>[1854] eşit[1855] ne direm
bilüŋ tekbīrlerdür ol daḫı hem

3496 ġayr-ı tekbīr-i iftitāḥ ḳamu
sünnet oldı bil anları dersü

3497 on dördüncisi selām vermek[1856]
bu sünenden sen olmaġıl münfek

3498 kim ki terk etse[1857] birin üşbularuŋ
lāzım olmaz nese[1858] ola ḫaberüŋ

3499 ḳaṣdla sehvle ederse[1859] daḫı
lākin olur günāh-kār aḫı

3500 sür sünen üzre dāyimā[1860] sen iy cān
ver[1861] ṣalāvat[1862] muḥammede bu zamān

bāb fi mā yusteḥabbu fi'ṣ-ṣalāti ḫamsetun ve ʿişrīne[1863]

3501 on beşdür çü müsteḥabb-ı ṣalāt[1864]
yaʿnī kim sevgülüdür ol ḥālāt

3502 evveli secde yirine[1865] nāẓır
ola ehl-i namāz bes[1866] ḥāżır

3503 hem ikinci rükūʿa erdügi[1867] dem
ḳademin arasını gözleye hem

3504 hem üçüncisi burnı yire ere[1868]
daḫı[1869] dördüncisin eşit[1870] iy sere

[1853] BK oḳuya
[1854] BK on üçüncisi // MK'de sehven "on ikincisi" olarak yazılmıştır.
[1855] BK işit
[1856] BK virmek
[1857] BK itse
[1858] BK nesne
[1859] BK iderse
[1860] BK dāʾimā
[1861] BK vir
[1862] BK ṣalavāt
[1863] "Namazın müstehapları yirmi beştir." // BK ... fi'ṣ-ṣalāti vehiye ...
[1864] BK müsteḥabb-ı ṣalavat
[1865] BK yerine
[1866] BK pes
[1867] BK irdügi
[1868] BK ire

3505 çün ḳuʿūda vara ola nāẓır
dügmesin gözleye olup ḥāżır[1871]
3506 hem beşinci ḳırāʾet-i ḳurʾān
sūre-i fātiḥaya ḳosa iy cān
3507 ol muṣallī oḳuya üç āyet
diŋle altıncıdan daḫı ḥālet
3508 ide tekbīr ol zamān meʾmūm[1872]
āşikāre dimeye iy nīk-ūġūm
3509 hem yedinci iki ellerin dizine
ḳoya barmaḳlarını[1873] aça yana
3510 hem sekizinci arḳasın duta[1874] düz
fuḳahā ḳavlidür bilüŋ bu söz
109b
3511 başı boynı ber-ā-ber ola iy cān
ṭoḳuzuncı bu resme oldı ʿayān
3512 semiʿallāhu dedükde[1875] onuncı
başını ḳaldura odur sinçi
3513 on birinci sücūda erse[1876] revān
iki dizi evvel ire yire[1877] iy cān
3514 on ikinci yüzini yerde ḳoya
iki eli ortasında sözüme uya
3515 on üçüncisi alnı secdeye hem
ḳoya muḥkem ki ṭuya alnı o dem
3516 burnı secde etse[1878] alnı etmese[1879]
müsteḥabbuŋ yolına gitmese
3517 daḫı gözi ʿimāme birle yaḳīn

[1869] BK'de yok.
[1870] BK işit
[1871] BK dügme … ḥāżır
[1872] BK māʾmūm
[1873] BK parmaḳlarını
[1874] BK ṭuta
[1875] BK didikde
[1876] BK irse
[1877] BK yere
[1878] BK itse
[1879] BK itmese

secde etse[1880] kerīh olur ol ḥīn
3518 on beşinci küşād ede[1881] barmaḳ[1882]
uyluġı[1883] üstinde elleri[1884] ṭurmaḳ
3519 on altıncı ḳarnını yere ol
ḳomaya budların ḳısup ṣaġ <u> ṣol[1885]
3520 iki ayaġı āṣābīʿini iy cān
on yedincisi durur aŋla ʿayān
3521 secdede üç kez eylemek tesbīḥ
on sekizincidür iy vech-i ṣabīḥ
3522 on ṭoḳuzuncı ḳaldura başın
ol rükūʿdan ṭurunca böyle ede[1886] işin
3523 hem yigirminci ellerin yirden[1887]
ḳaldurup dizüŋ üzre ḳo anı sen
3524 yerdeyiken[1888] elüŋ sücūd etme[1889]
müsteḥabbı bu demde terk etme[1890]
3525 secde-i sānīden ṭurıcaḳ hem
iki elin[1891] ḳaldurıcaġız[1892] ol dem
3526 iki dizlerin anda ḳaldura ol
üşbu meẕkūra[1893] oluban meşġūl
3527 hem yigirmi ikinci bilgil iy cān
ṣol döşeye otura hemān
110a
3528 hem yigirmi üçünci müsteḥab ol
ṣaġ ayaġın diküp otura uṣūl

[1880] BK itse
[1881] BK ide
[1882] BK parmaḳ
[1883] BK uyuluġı
[1884] BK ellerin
[1885] BK ṣaġ u ṣol
[1886] BK ide
[1887] BK yerden
[1888] BK yerde iken
[1889] BK itme
[1890] BK itme
[1891] BK ellerin
[1892] BK ḳaldurıcaġın
[1893] BK meẕkūna

3529 hem yigirmiyle dördin[1894] daḫı bil
söyleyem saŋa bir bir iy ʿāḳil
3530 iki elin ḳoya uyluḳ[1895] üzre hemān
otura bes[1896] teşehhüde o zamān
3531 ḥaḳ resūlına eyleye ṣalāt[1897]
ṣalavātıla bula cānı ḥayāt
3532 hem yigirmi beşinciyi[1898] aŋla
ol nice[1899] müsteḥab durur diŋle
3533 ṣaġa ṣola selām vire hemīn
ellerin yüzine süre o demin
3534 edʿiye oḳıya[1900] vere[1901] ṣalāt[1902]
sevgülü işlerile bula ḥayāt
3535 daḫı ḥamd ü s̲enāyıla[1903] tesbīḥ
müsteḥabdur bular iy vech-i ṣabīḥ
3536 üşbu mez̲kūrdan birin ki ede[1904] terk
gerçi olur ṣalātı anuŋ berk
3537 lāzım olmaz nesene[1905] ol kişiye
hep[1906] ber-ā-berdür erkekle dişiye
3538 hem günāh-kār[1907] olmaz ol kişi bil
ṣarf idendür velīk key ʿāḳil
3539 her kişi ṣaḳlasa bu aḥvāli
ḥaḳ ḳatında ulu olur ḥāli
3540 etmiş[1908] olur ṣalāta ol taʿẓīm

[1894] BK dörtden
[1895] BK uyuluḳ
[1896] BK pes
[1897] BK ṣalavat
[1898] BK beşinci
[1899] BK niçe
[1900] BK oḳuya
[1901] BK vire
[1902] BK ṣalavat
[1903] BK s̲enā ile
[1904] BK ide
[1905] BK nesne
[1906] BK heb
[1907] BK'de هننكار şeklinde yazılmıştır.
[1908] BK itmiş

irişür ḥaḳdan aŋa ecr-i ʿaẕīm

3541 bes[1909] mürāʿāt <u> efḍāl oldı iy cān
aḥsenü'l-vech ḳoyasın[1910] ne gümān

3542 aḥsenü'l-vech[1911] olam deriseŋ[1912] iy cān
ver[1913] ṣalāvat[1914] muḥammede bu zamān

bāb mā yekrahu fi'ṣ-ṣalāti ʿaşeretun[1915]

3543 diŋle nedür diyem[1916] kerāhiyyāt
kim ṣalātuŋ temīz ola bi'ẕ-ẕāt

110b

3544 on nese[1917] bellü[1918] kerīhdür semʿ it
bildürem saŋa aḳluŋı cemʿ it

3545 tā kerīh olmaya namāzuŋ iy cān
bir bir eydem bu demde saŋa ʿayān

3546 biri baġdaş ḳurup oturmaḳdur
ʿözrsüz üşbu resme olmaḳdur

3547 biri taʿdīl-i āyet oldı yaḳīn
kim kerāhet erer[1919] namāza yaḳīn

3548 ki aşaġadan oḳıya[1920] ḳurʾān
ki yuḳarudan oḳıya[1921] furḳān

3549 hem üçüncisi iftirāş oldı
ḳolların döşeyü ḳodı ḳaldı

3550 daḫı dördünci gözleri seyrān
üşbu fiʿl-i kerīhden utan

3551 daḫı göz yumcultmaḳ oldı beri

[1909] BK pes
[1910] BK ḳopasın
[1911] BK aḥsenü'l-veche
[1912] BK dir iseŋ
[1913] BK vir
[1914] BK ṣalavāt
[1915] "Namazda yapılmaması gereken davranışlar" // BK bāb ... ṣalāti vehiye ...
[1916] BK deyem
[1917] BK nesne
[1918] BK bil
[1919] BK irer
[1920] BK oḳuya
[1921] BK oḳuya

ol kerāhetüŋ iy yol eri
3552 ʿöẕr olsa velīk nesene[1922] ne[1923] yoḳ
fuḳahā içre beyle[1924] oldı ṭurūḳ
3553 eylese yā ḥasedi[1925] istiʿmāl
bil namāzı kerīh olur[1926] fi'l-ḥāl
3554 hem yedinci gerinmek oldı ʿayān
bil kerāhetledür namāzı hemān
3555 sekizinci namāzdayıken[1927] hem
ḳaftānın giyse var kerāhet o dem
3556 ṭoḳuzuncı elini oynatsa
bir neseyi[1928] alup ele ṭutsa
3557 ya ḥasedle[1929] ya s̲evbile yaḫūd[1930] ṣaç
hem neseneyile[1931] oynamaḳdan ḳaç
3558 bil ṣalātı[1932] neler ḳılur[1933] mekrūh
işleme üşbu işleri be-vucūh
3559 hem cemāʿat ṣalāta[1934] etse[1935] ḳıyām
farż tā kim aŋa olına tamām
3560 kendü uymasa başḳa ḳılsa kişi
mekrūh olur tamāma irer işi
111a
3561 bunlaruŋ gibiden saḳın[1936] cānuŋ
ḫūb ḳıl ḳullıġını sulṭānuŋ
3562 tā kerīh olmaya namāzuŋ iy cān

[1922] BK nesne
[1923] BK'de yok.
[1924] BK bö<y>le
[1925] BK ḥayrı
[1926] BK olur mı
[1927] BK namāzda iken
[1928] BK nesneyi
[1929] BK cesedle
[1930] BK yāḫūd
[1931] BK nesne ile
[1932] BK ṣalā<t>ı
[1933] BK ḳılu<r>
[1934] BK namāza
[1935] BK itse
[1936] BK ṣaḳın

ʿārif ol ki olmaya özüŋ nā-dān

bāb mā yufsiḏu fi'ṣ-ṣalāti vehiye erbʿa ʿaşera[1937]

3563 bil fesāda viren ṣalātı iy cān
on dört nesenedür[1938] bil iy insān

3564 evveli bil tenaḥnuḥ etse[1939] kişi
ʿöẕr olmasa erer fesāda işi[1940]

3565 hem ikinci cevāb ʿātişdür
fāsid iden ṣalāt[1941] iy sözi[1942] dürr

3566 hem üçünci imām-ı ġayr yaḳīn
ḥaṣr olsa bu feth ḳılsa hemīn

3567 kendünüŋ bil ṣalātı fāsid olur
aŋlayan üşbu ḥāli ʿābid olur

3568 daḫı dördünci diŋlegil iy cān
fāsid andan ṣalātı bilüŋ ʿayān

3569 dese[1943] kim lā ilāhe illa'llāh
ḥaṣr olan imāmı ede[1944] āgāh

3570 kendü imāmı olsa fāsid olmaz ol
ġayr imāma olsa fāsid mechūl

3571 ḥaṣr çün olmasa dese[1945] tevḥīd
fāsid olur namāzı key bişnīd[1946]

3572 hem beşincisi aġlasa be-namāz
żardan ya muṣībet içün bāz

3573 fāsid olur namāzı şeyle[1947] ki var
ẕikr cennetçün olsa yaḫūd nār

3574 fāsid olmaz namāzı ol demler
beyle[1948] dir fıḳh ehli diŋle ḫaber

[1937] "Namazı bozan hâller on dörttür."
[1938] BK nesnedür
[1939] BK itse
[1940] BK fesāda irer işi
[1941] BK ṣalātı
[1942] BK sö<z>i
[1943] BK dise
[1944] BK ide
[1945] BK dise
[1946] BK beşnīd
[1947] BK şöyle

3575 hem yedinci kim itse redd-i selām
ya elile ya dili birle tamām
3576 fāsid olur namāzı şeyle[1949] bilüŋ
üşbu işlerden iḥtirāz ḳıluŋ
111b
3577 hem sekizinci ẕikr-i fāyitedür
ideyin anda saŋa nitedür[1950]
3578 yaʿnī beş vaḳtı ḳılıcıdı ol
bes[1951] çünki altıncıya ola meşġūl
3579 fevt-i tertīb aŋa geldi hemān[1952]
bil fesāda erer[1953] ṣalāt o zamān
3580 yaʿnī tertīb sāḳıṭ olmışdur
bil fesād-ı ṣalāt bulmışdur
3581 ṭoḳuzuncı ʿamel köti ede
geh ṭonın geh ʿimāmesin düzede
3582 geh ḳuşaġın saḳb[1954] ede[1955] şuġlı
müsfīd[1956] olma iy ḳardaşum oġlı
3583 hem onuncı tekellüm oldı iy cān
fāsid iden namāzı aŋla ʿayān
3584 on birinci tenāvül etse[1957] yemek
fāsid olur namāz[1958] eyleme şek
3585 on ikinci ṣu içse gitdi ṣalāt
etmegil[1959] sen bu resmle ḥarekāt
3586 on üçüncisi daḫı iġmādur[1960]

[1948] BK böyle
[1949] BK şöyle
[1950] BK netedür
[1951] BK pes
[1952] BK'de هماين şeklinde yazılmıştır.
[1953] BK irer
[1954] BK'de سوبى şeklinde yazılmıştır.
[1955] BK ide
[1956] BK müfsid
[1957] BK itse
[1958] BK namāzı
[1959] BK itmegil
[1960] BK aġmādur

kef geçüp kendüden aġnamadur
3587 on dördüncisi birini ṭumursa
fāsid olur namāzı di ṣorsa
3588 bunları işleyen kişinüŋ iy cān
bil fesāda varur namāzı hemān
3589 ḫıżr ögretdi cümle ḥālātı
nite ki işledi muṣṭafā ẕātı
3590 dir muẓaffer ki artur imdi kelām
ol kelāmıla ola cān selām
3591 daḫı dörd[1961] ay var ki iy zinde
ḳanda dek şāh söyle bābında
3592 dir ḫıżr ḳılalum namāzı bu dem
ṣoŋra diyem[1962] ḥikāyetüm saŋa hem
3593 ḳıldılar bes[1963] namāz-ı ḥācet iy cān
bes[1964] söze girdi ḫıżr açdı zebān
112a
3594 didi ḫıżr iy muẓaffer-i baḥrī
diŋlegil ne dedi[1965] ʿilm-i şehrī
3595 ol muḥammed durur resūlu'llāh
ben işitmişem andan ol āgāh
3596 dört rekʿat namāz etse[1966] edā
bir selāmıla[1967] diŋle iy dānā
3597 rūz-ı penc-şenbe[1968] vaḳt ḳuşlıḳda
ger ḳıla cānı ola dışlıḳda[1969]
3598 hem oruc dutmış[1970] ola ol gün iy cān
nite ḳıla namāzı diŋle ʿayān

[1961] BK dört
[1962] BK deyem
[1963] BK pes
[1964] BK pes
[1965] BK didi
[1966] BK itse
[1967] BK selāmıyla
[1968] BK <r>ūz-ı penc-şenbe
[1969] BK duşlıḳda
[1970] BK ṭutmış

3599 evveli fātiḥa oḳıya[1971] hemīn
zīra[1972] oldur namāzı eden[1973] tezyīn
3600 dört kez daḫı oḳıya[1974] iḫlāṣ
bes[1975] rükūʿ <u> sücūd[1976] ede [1977] ol ḫāṣ
3601 rekʿat-ı s̲ānī yene fātiḥa hem
oḳıya[1978] baʿde işit ne[1979] derem[1980]
3602 on üç kez oḳıya[1981] iḫlāṣı
secdeye vara ol cihān ḫāṣı
3603 bes[1982] taḥiyyāta otura vü ṭura[1983]
fātiḥa oḳıya[1984] yene iy sere[1985]
3604 on iki kez yene oḳıya[1986] iḫlāṣ
diŋle nicesi[1987] ola ḫāṣü'l-ḫāṣ
3605 çünki dördünci rekʿata süre ol
fātiḥa oḳıya[1988] o merd ḳabūl
3606 on iki kez[1989] yene ol iḫlāṣı
cismine cānı ola anuŋ vāṣī
3607 sūre-i iḫlāṣı elli kez dedi[1990] bil
çün namāzın tamām ede[1991] ol ʿāḳil
3608 bu duʿāyı bes[1992] ol dem eyleye yād

[1971] BK oḳuya
[1972] BK zīrā
[1973] BK iden
[1974] BK oḳuya
[1975] BK pes
[1976] BK rükūʿ u sücūd
[1977] BK ide
[1978] BK oḳuya
[1979] BK'de yok.
[1980] BK direm
[1981] BK oḳuya
[1982] BK pes
[1983] BK dura
[1984] BK oḳuya
[1985] BK serre
[1986] BK oḳuya
[1987] BK niçesi
[1988] BK oḳuya
[1989] BK on iki kez oḳuya
[1990] BK didi
[1991] BK ide
[1992] BK pes

cānla oḳı ki olasın dil-şād

yā ḫafiyye'l-luṭfi ul-ṭuf bī ve bivāliʾdeyye biluṭfike'l-ḫafiyy[1993]

3609 daḫı yetmiş kez üşbu virdi daḫı

oḳıya[1994] ol kişi o[1995] demler aḫı

112b

3610 daḫı yetmiş kez oḳıya[1996] üşbu duʿā

ḥācetini ḥaḳ anuŋ ide revā

allahummekfinī mā ehemmenī min emrī[1997]

3611 daḫı yetmiş kez oḳıya[1998] bunı hem

ḳalmaya ol kişide ẕerrece ġam

yā raḥman aġsenā. bā ʿayetü'l-tefsir aġsenā min allahümme el-ġamm[1999]

3612 daḫı yetmiş kez eyleye bunı yād[2000]

ḳoma dilden ki ire cānuŋa şād

lā ilāhe illa'llāh muḥammeden resūlu'llāh ve efavviḍ emrī illa'llāh innallāh baṣīr bā laʿbād[2001]

3613 yetmiş kez bu virdi daḫı iy cān

baʿde oḳıya[2002] sevāb-ı çehān[2003]

ennī messeniyed ḍurru ve ente erhamu'r-rāḥimīn[2004]

3614 daḫı bu āyeti de yetmiş kez

oḳıyanuŋ[2005] her işi ola geŋez

innā fetaḥnā leke fetḥanā mubīnā[2006]

3615 daḫı yetmiş kez üşbu āyeti hem

oḳıya[2007] yardım ide ḥaḳ ol dem

1993 "Ey lütfu gizli olan! Bana, anneme ve babama gizli lütfunla lütfet."
1994 BK oḳuya
1995 BK ol
1996 BK oḳuya
1997 "Allahım! Beni dert veren kötü işlerden koru."
1998 BK oḳuya
1999 "Ey rahman! İmdadımıza yetiş. Ey imdat edenlerin imdadına koşan! Keder ve gamdan bizi kurtar."
2000 Bu beyit BK'de yok.
2001 "Allah birdir, ondan başka ilah yoktur. Muhammed onun kulu ve elçisidir. Allah her şeyi görendir ve emredendir."
2002 BK oḳuya
2003 BK sevāb-ı cihān
2004 "Ben derde uğradım, sen ise merhametlilerin en merhametlisisin." (Enbiyâ:83)
2005 BK oḳuyanuŋ
2006 "Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik." (Fetih:1)

naṣrun minallāhī ve fetḥun ḳarībun ve beşşiri'l-muʾminīne yā muḥammed[2008]

3616 daḫı bir kez deye ki yā maʿbūd
senden irişe cānuma maḳṣūd

ilāhī seyyidī ve mevlāyī ḍaḳātu'l-muẕāhab illā ileyke ve ḫābatu'l-imāl illā ladayike ve baṭlu'l-tevekkul illā ʿaleyke ve enḳaṭaʿu, el-recāʾ, illā ʿanke lā malcāʾ ve lā muncī ve lā meffer minke illā ileyke ...[2009]

113a

... taḥaşşenet bā-lezzi lā el-meliku ve el-melekūtu ve ʿatşametu bā lezzi lā el-ġaniyye ve el-ceberūt ve tevekkulet ʿālā el-ḥayyu elleẕī lā yemut ve şallī ʿālā muḥammed ve ilāhī eṭ-ṭayyibīn ve sellem teslīmān keşirān[2010]

3617 çün bu edʿiye oluna evrād
secdeye vara ḳıluban dil-şād

3618 secdedeyiken[2011] oḳıya[2012] dili hem
üşbunı tā ki cānı ola ḫurrem

allāhumme şalli ʿālā ruḥu muḥammed fī ālā revāḥu şalli ʿālā cesedi muḥammed fī ālā cesādu ve şalli ʿālā ḳabri muḥammed fī el-ḳubūru şalli ʿālā terbete muÎammed fī et-turāb[2013]

3619 secdede yene diye ol demler
üşbu adları aŋup muẓaffer-i fer

ilāhī be-ḥürmeti ḥavvā ve ḫaclet-i o ve be-ḥürmeti sāre ve ḫaclet-i o ve be-ḥürmet-i asiye ve ḫaclet-i o ve be-ḥürmet-i meryem ve ḫaclet-i o ve be-ḥürmet-i fatimā ve derd-i dili o ve be-ḥürmet-i ayşe ve ḫaclet-i o ve be-ḥürmet-i hadīce ve husret-i o

---

[2007] BK oḳuya

[2008] "Allah'tan bir yardım ve yakın bir fetih (Mekke'nin fethi). (Ey Muhammed!) Mü'minleri müjdele!" (Saff:13)

[2009] "Ey İlah'ım, Efendi'm, Mevla'm! Tüm yollar daralır da sadece sana daralmaz; tüm umutlar tükenir de sadece senden tükenmez; tevekkül olmaz da sadece sana olur; ümitler kesilir de sadece senden kesilmez; senden başka sığınak, kurtuluş ve kaçış yeri yoktur."

[2010] "Ey yüce Allahım, Tanrım, Efendim! Senin yasak ve emirlerine uymayanların rızıkları azaldı, senden başkasına güvenenler hayal kırıklığına uğradı."

[2011] BK secdede iken

[2012] BK oḳuya

[2013] "Allahım ruhlar içinde Muhammet'in ruhuna salat et. Cesetler içinde Muhammet'in ruhuna salat et kabirler arasında Muhammet'in kabrine salat et kabirler arasında Muhammet'in ruhuna salat et ve onun toprağını bereketlendir."

3620 diye[2014] yā ilāhī[2015] be-ḥürmet-i ḥavvā
ḫaclet-i ḥāletiçün[2016] eyle revā
3621 sāre yüzi ṣuyına yā Allāh
ḫaclet-i ḥāletiçün[2017] eylerem ah
3622 ḥürmet-i āsiye vü ḫacletini[2018]
sun ḫuẕānuŋ[2019] ḳatında ḥürmetini
3623 ḥürmet-i ʿizz vü meryem ü nāhīd
ḫaclet-i ḥaḳḳı[2020] ḳılmaġıl nevmīd
3624 ḥürmetine daḫı ẕelīḫānuŋ[2021]
ḫaclet-i ḥāletiçün[2022] anuŋ
113b
3625 fāṭıma ḥürmetine[2023] derd-i dili
ḥaḳ ḳatında merātibi belli
3626 şāfīʿ olsa ḳurtarur cānı
zīrā oldur cinān-ı ruḥānī
3627 ḥürmetüŋe ḳatuŋda ʿāyişenüŋ[2024]
ḫaclet-i āyet-i ḥaḳḳı[2025] hem anuŋ
3628 ḥürmetine ḫadīcenüŋ yā rab
ḥasretine[2026] resūlçün[2027] ol şeb
3629 ẕikr edüp[2028] üşbu heşt esmāyı
hep şefīʿ eyle pāk raʿnāyı
3630 ḥācetüŋ tā revā ḳıla Allāh
anlaruŋ yüzi ṣuyına āngāh

[2014] BK deye
[2015] BK yā ilahī
[2016] BK ḥaclet-i ḥāletiçün
[2017] BK ḥaclet-i ḥāletiçün
[2018] BK ḥacletini
[2019] BK ḫudānuŋ
[2020] BK ḥaclet-i ḥaḳḳı
[2021] BK zelīḫānuŋ
[2022] BK ḥaclet-i ḥāletiçün
[2023] BK ḥurmetiçün
[2024] BK ʿāʾişenüŋ
[2025] BK ḥaclet-i āyet-i ḥaḳḳı
[2026] BK <ḥ>asretine
[2027] BK resūl içün
[2028] BK idüp

3631 üşbu resme ʿibādet iy ʿābid
ḳulı şāha erdürür[2029] ol cāhid
3632 bu duʿāyı daḫı o yerde yaḳīn
oḳıya[2030] el götüre bes[2031] ol ḥīn

yā min lā yaḥtāc ʿaleyyu'l-beyānu et-tefs̱īru yeʿlem mā fī eḍ-ḍehir ḥācāt nā-kes̱īr ve ente ʿālemi binā baṣīrin[2032]

3633 üşbu resmile çünki ḳıla namāz
üşbu resmile eyleyince niyāz
3634 ḥaḳ resūlı muḥammed-i muḫtār
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmıdur[2033] aŋa yār
3635 ol duʿā müstecāb olmazısa[2034]
cānına anuŋ ṣavāb olmazısa[2035]
3636 ʿaraṣāt içre dāmenüm duta[2036] ol
baŋa erişmedi[2037] fāyide[2038] deye bol
3637 īʿtiḳād[2039] görgil pāk ola
bu nesaḳ üzre ḫōş-namāz ḳıla
3638 īʿtiḳād olmasa feşār feşār
īʿtiḳāduŋ dürüst ḳıl hey yār
3639 dir muẓaffer niçeye ögretdüm
bir zamān daḫı ḫocalıḳ etdüm[2040]

114a

3640 cümlesinüŋ duʿāsı oldı revā
tecrübe eyledüm dir ol dānā
3641 didüm iy ḫıżr ḳanda dek dörd[2041] ay

[2029] BK er<d>ürür
[2030] BK oḳuya
[2031] BK pes
[2032] "Ey, açıklığa kavuşturmaya ve açıklamaya ihtiyaç duymayan ve vicdanımızda ne olduğunu bilen (Allah)!"
[2033] BK ṣalāt u selāmıdur
[2034] BK olmazsa
[2035] BK olmazsa
[2036] BK ṭuta
[2037] BK irişmedi
[2038] BK faʾide
[2039] BK ʿītiḳādı
[2040] BK itdüm
[2041] BK dört

söylegil imdi ḳanda dutduŋ[2042] cāy
3642 dimişidüŋ ki söyleyem ḥālāt
söyle nitesi geçdise evḳāt
3643 ḫıżr dir söyleyem ḳamu olanı
iy muẓaffer semāʿ eyle anı
3644 şarḳda bir şehr var aŋla ḫaber
ġalebe key muʿaẓẓam iy server
3645 çevresi bādiye yoḳ ābādān
hem reşīḳ adı şeyle[2043] nām <u> şān[2044]
3646 ḫalḳı cümle ebūbekr adlu
yüzleri ḫūb sözleri ṭatlu
3647 ol şehrde bir ay ṭurdum iy cān
bes[2045] şimāle erişdüm[2046] anda revān
3648 anda da var bir ulı şehr-i ʿaẓīm
hem müşşeḳidi adı ḫalḳı delim
3649 cümlesinüŋ adı ʿömerdi iy cān
ġayr ad olmazıdı[2047] anda ʿayān
3650 bes[2048] ḳarār etdüm[2049] anda[2050] bir ay
sūy-ı maġrībe erdüm[2051] iy ḫōş-rāy
3651 bir şehr gördüm adıdur neşşeḳā
cümle ʿoşmān adlu ehl-i ḥayā
3652 anda[2052] seyr eyledüm bir ay[2053]
edeb ehli ḳamusı bāy u gedāy
3653 bes[2054] cenūba erişdüm[2055] ol demler

[2042] BK ṭutduŋ
[2043] BK şöyle
[2044] BK nām u şān
[2045] BK pes
[2046] BK irişdüm
[2047] BK olmaz idi
[2048] BK pes
[2049] BK itdüm
[2050] BK anda da
[2051] BK irdüm
[2052] BK anı da
[2053] BK bir ay
[2054] BK pes
[2055] BK irişdüm

bir şehr daḫı gördüm iy server
3654 ol şehrüŋ adıyıdı[2056] ḫarbīṣ
ḫalḳı ḳāniʿ yoġ[2057] içlerinde[2058] ḫarīṣ
3655 cümlesinüŋ adı ʿalī idi bil
hep saḫīler şecīʿler ʿāḳil
3656 bes[2059] suʾāl eyledüm bulardan ben
aduŋuz cümle bir oldı neden

[2056] BK adıydı
[2057] BK yoḳ
[2058] BK içerinde
[2059] BK pes

BÖLÜM 3: DİZİN

A

āb (Far.) su
ā. 2204
ā.+ ı 3415

ābāda ir- (Far.+T.) şenlenmek, mutluluğa ulaşmak
ā.- e 2149

ābādān (Far.) bayındır
ā. 3645

ābādān olmış ol- (Far.+T.) bayındır olmaya uygun hâle gelmek
ā.- sa 2608

ābād et- (Far.+T.) mutlu etmek
ā. 3296

ābād ol- (Far.+T.) mutlu, şen olmak
ā.- aydı 3208

abdāl (Ar.) ulu, bilgin
a. 2459

āb-dest (Far.) abdest
ā. 2204, 3337, 3359, 3389, 3414
ā.+ de 3334
ā.+ i 3393, 3395, 3397, 3400, 3402, 3403
ā.+ le 3436
ā.+ üŋ 3329

ʿābid (Ar.) ibadet, kulluk eden kimse
ʿā. 2110, 2113, 3631
ʿā.+ idi 2175

ʿābid ol- (Ar.+T.) kul olmak, ibadet etmek
ʿā.- ur 3567

ʿacāyib (Ar.) tuhaf, garip, şaşırtıcı şey
ʿa.+ ler 1837

ʿacāyibāt (Ar.) tuhaf, garip, şaşırtıcı şeyler
ʿa. 1961

ʿaceb (Ar) acaba, şüphe, soru zarfı krş. *ʿacīb*
ʿa. 2045, 2419, 3058, 3132
ʿa.+ mi 2417

acıraḳ(ġ) daha acı
a.+ ı 2975

ʿacīb (Ar) acaba, şüphe, soru zarfı krş. *ʿaceb*
ʿa. 3085

aç aç, tok karşıtı
a. 1983

aç- açmak
a.- a 3509
a.- dı 2310, 3061
a.- dum 2470
a.- up 3097

açuḳ açık
a. 2281, 2283
a.+ dur 2729

ad ad, isim
a. 2443, 3649
a.+ ı 2008, 2049, 3008, 3016, 3026, 3645, 3648, 3649, 3655
a.+ ıdur 2048, 3651
a.+ ıla 2900
a.+ ın 2427
a.+ ına 2007
a.+ ıyıdı 3654
a.+ ıyımış 2752
a.+ ları 3619
a.+ um 1970, 2262, 2301
a.+ uŋ 2300, 2349, 2528
a.+ uŋı 1909
a.+ uŋuz 3656

ʿādād (Ar.) sayılar
ʿā. 2108

ad bul- şöhret bulmak
a.- mayısar 2661

ʿaded (Ar.) sayı
ʿa. 2058

ādem (Ar.) 1. insanoğlu, beşer
ā. 3107, 3440, 3486
2. Hz. Âdem
ā. 1980, 1984, 1990, 2007, 2009, 2012, 2026, 2038, 2046, 2047, 2050, 2053, 2056, 2871, 2874
ā.+ den 2873
ā.+ e 2002, 2004, 2006, 2009, 2870
ā.+ üŋ 2014

ādemī (Ar.) bir insan, bir kişi
ā. 3307

ādem-i ṣafī (Ar.) Hz. Âdem
ā. 2017

ādem ü ḥavvā Hz. Âdem ve Havva
ā. 2852, 2859
ādem-vār (Ar.+ Far.) insan gibi
ā. 3000
ʿadī (< Ar. ʿādī) kötü, aşağılık
ʿa.+ ler 3099
ʿādilān (Ar.) adalet sahibi olanlar
ʿā. 2632, 2679
ʿadl (Ar.) adalet, doğruluk
ʿa. 2573, 2599, 2661, 2677, 2683
ʿa.+ a 2667, 2698
ʿa.+ dan 2614
ʿa.+ ıla 2573, 2608, 2657
ʿa.+ ına 2613
ʿa.+ i 2676
ʿa.+ um 2622
ʿa.+ uŋ 2607, 2624
ʿadl et- (Ar.+T.) adaletli davranmak krş. *ʿadl ḳıl-*
ʿa.- di 2679
ʿadl-i kibrāne (Ar.) makamca üstün kişile-rin adaleti
ʿa. 2665
ʿadl-i nūşirevān (Ar.) Nuşirevan'ın adaleti
ʿa. 2695
ʿadl ḳıl- (Ar.+T.) adaletli davranmak
ʿa. 2245 krş. *ʿadl et-*
ʿa.- dı 2555, 2556
ʿa.- madı 2453
adlu bir isme sahip kişi
a. 3646, 3651
ʿadl <ü> beẕl et(d)- (Ar.+T.) adaletli ve cömert davranmak
ʿa.- eler 2662
ʿadl ü dād (Ar.+Far.) adalet ve doğruluk
ʿa.+ a 2574
ʿa.+ uŋ 2627
ʿadl <ü> seḫā (Ar.) adalet ve cömertlik
ʿa.+ yı 2659
aferīn (Ar.) aferin
a. 1853
āfet (Ar.) afet, bela, musibet
ā.+ den 2384, 2432, 3438
ʿafv et(d)- (Ar.+T.) affetmek, bağışlamak
ʿa.- er 2405
aġ- yukarıya doğru çıkmak, (göğe doğru) yükselmek
a.- up 2504
aġaç(c) ağaç
a.+ ı 2054
a.+ ına 2030, 2854, 2859
āgāh (Far.) bilgili
ā. 1986, 3316, 3595
āgāh et(d)- (Far.+T.) haberdar etmek krş. *āgāh eyle-, āgāh it-*
ā.- e 3569
āgāh eyle- (Far.+T.) haberdar etmek krş. *āgāh et-, āgāh it-*
ā. 3073
āgāhī ol- (Far.+T.) haberdar olmak, bilgilenmek
ā.- a 2692
āgāh it- (Far.+T.) haberdar etmek krş. *āgāh eyle-, āgāh et-*
ā. 2408
āgāh ol- (Far.+T.) haberdar olmak, bilgilenmek krş. *āgeh ol-*
ā. 2832, 3029
ā.- alar 2581
ā.- mışuz 1898, 2048
ā.- uŋ 2398
ā.- uŋuz 2229
āġāz eyle- (Far.+T.) ağlamak, haykırmak, bağırmak
ā.- düm 2208
ā.- gil 2698
ā.- rem 1979
āge (Far.) uyanık, farkında olan
ā.+ n 3479
āgeh ol- (Far.+T.) haberdar olmak, bilgilenmek krş. *āgāh ol-*
ā.- uŋ 2761
aġla- ağlamak
a.- dı 1878, 2105, 2973
a.- dum 2705, 2998, 3018
a.- duŋ 2089
a.- maḳ 2436
a.- r 2081, 2086
a.- ram 2092
a.- sa 3572
a.- yam 2909
aġlamaḳlıḳ ağlayacak gibi, çok üzgün
a. 2756
aġna- bayılma, kendinden geçme

a.- madur 3586
aġrāz (Ar.) maksatlar, niyetler
a. 2799
aġ(ı)z ağız
a.+ ı 3397
a.+ ına 3340
a.+ ını 2828, 2830, 3341
aġzına ḳandı şun- tatlı sözle kandırmak
a.- uban 2114
ah ah; inleme, acı ünlemi
a. 1986, 2053, 2054, 2079, 2590, 3621
a.+ ı 2053, 2247, 3234
ahla vaya er- başına kötü bir şey gelmek
a.-di 1989
aḥad (Ar.) "tek, bir" anlamında Allah'ın isimlerindendir.
a. 1869
āḫer-kār (Ar.) başkasını düşünen
ā. 2718
aḫı (Ar.) arkadaş, dost
a. 2302, 2604, 3011, 3201, 3374, 3499, 3609
āḫir (Ar.) son, sonuncu
ā. 1965, 1976
ā.+ inde 3488
āḫiret (Ar.) ahiret, öbür dünya
ā.+ de 3120, 3202
āḫirī (Ar.) nihayet, sonunda
ā. 1969
aḫḳar (Ar.) çok âciz
a. 2842
aḫmed (Ar.) Hz. Muhammet krş. *aḫmed-i muḫtār*
a. 1869, 3292
a.+ e 1940, 2448, 2894
a.+ i 3089
a.+ üŋ 2415
aḫmed-i muḫtār (Ar.) Hz. Muhammet krş. *aḫmed*
a. 2953, 3277
aḫsend (< Ar. aḥsente) aferin
a. 2343, 3278
aḫsenü'l-vech (Ar.) en güzel yüz, yüzün en güzeli
a. 3541, 3542
ah u fiġān eyle- (Ar.+T.) ağlayıp inlemek, sızlanmak
a.- r 2081
aḥvāl (Ar.) hâller, durumlar
a. 3025
a.+ i 1896, 2711, 3022, 3312, 3539
a.+ üm 2251
aḳ ak, beyaz
a. 2417
aḳ- akmak, gitmek, ilerlemek
a.- a 3395
a.- ar 2814, 2815, 2818
a.- dı 2088
a.- mışıdı 2817
aḳ(ġ) it- beyazlatmak
a.- di 2406
aḳal et- (Ar.+T.) çoğaltmak, arttırmak
a.- meye 3387
ʿāḳil (Ar.) akıllı, bilinç sahibi
ʿā. 1874, 2142, 2931, 2981, 3338, 3412, 3418, 3529, 3538, 3655
ʿāḳil ol- (Ar.+T.) akıllı, bilinç sahibi olmak
ʿā. 3607
ʿā.- a 2820
ʿaḳ(ı)l (Ar.) akıl, us
ʿa. 3308
ʿa.+ la 3096
ʿa.+ uŋı 3544
ʿaḳluŋı cemʿ it- (Ar.+T.) aklını başına toplamak
ʿa. 3211
aḳmişe (Ar.) kumaşlar
a. 2627
aḳrabā (Ar.) akraba
a.+ sındanıdı 2646
al- almak
a. 2648, 2822
a.- a 2856, 3192, 3414
a.- alar 2638
a.- aydı 2896
a.- dı 2578, 2584, 2589, 2736, 2866, 3075, 3238
a.- dılar 2617
a.- duġı 2867
a.- dum 2530
a.- duŋ mı 2029
a.- ıcaḳ 2888
a.- madı 2821
a.- sun 2572
a.- uban 2066

a.- up 2649, 3064, 3074, 3080, 3556
a.- ur 2191
a.- urdı 2666
a.- urlar 2858
a.- ur mı 2185
āʿlā (Ar.) ulvi, yüce
ā. 2644, 2658, 3041, 3121
ā.+ durur 2693
ā.+ ya 2122
ālā (Ar.) nimetler
ā. 2864
ā.+ da 3254
ʿālem (Ar.) âlem, evren, kâinat
ʿā. 2049, 2146, 2148, 2155, 2553, 2562, 2600, 2636, 2901, 2903, 3114, 3144, 3204
ʿā.+ de 2058, 2556, 2742, 2900, 3000, 3003
ʿā.+ e 2670, 3129
ʿā.+ lere 2406, 2611
ʿā.+ üŋ 2123, 2669, 2671, 2769, 3070
ʿālem-i behişt (Ar.) cennet âlemi
ʿā. 2153
ʿālem-i dünyā (Ar.) insanlık âlemi
ʿā. 2147
ʿālem-i ḳıyāmet (Ar.) kıyamet âlemi
ʿā.+ de 2151
ʿālem-i ḳıyāmet <ü> ʿuḳbā (Ar.) kıyamet âlemi ve ahiret
ʿā. 2147
ʿālem üstādı (Ar.) âlemin üstadı
ʿā. 3449
ʿaleyhi's-selām (Ar.) peygamberler için kullanılan "selam onun üzerine olsun" duası
ʿa. 1878, 1919, 1926, 1942, 2061, 2078, 2199, 2210, 2673, 2747, 2781, 2803, 2908, 2957, 3075, 3168, 3181, 3219
alın- alınmak, kazanılmak
a.- duḳda 1883
alış- bağlanmak, ısınmak
a.- duruŋ 2438
ʿalī (Ar.) Hz. Ali
ʿa. 3240, 3266, 3655
ʿa.+ den 3241
ʿa.+ nüŋ 3277
ʿālī (Ar.) yüce, en yüksek
ʿā. 2071
ʿālī beyt-i şāhāne (Ar.) en güzel ev
ʿā. 2618
āl-i firʿavn (Ar.) yüce Firavun
ā.+ ı 2993
ʿālim (Ar.) çok bilen (kimse), bilgin
ʿā. 2136, 2145, 2563
ʿālimān (Ar.) bilginler
ʿā. 2159, 2317
ʿālim ü cāhil (Ar.) bilgin ve cahil
ʿā. 2480
ʿaliyy-i mükerrem-i insān (Ar.) en yüce insan, Hz. Muhammet
ʿa. 3276
ʿaliyy-i velī (Ar.) en yüce insan, Hz. Muhammet
ʿa. 3278
ʿaliyyü'l-ḥālāt (Ar.) en yüce hâller
ʿa. 2278
Allāh (Ar.) Allah
A. 1895, 2806, 3405, 3621, 3630
A.+ a 3328
A.+ dan 2546
A.+ ı 2357
al(ı)n alın
a.+ ı 3515, 3516
a.+ umdadur 2018
alt alt taraf
a.+ ına 2754, 3484
a.+ ında 3483
altı altı
a. 3309, 3411
a.+ dur 3350, 3377, 3458
a.+ durur 3369
altı biŋ altı bin
a. 2637
altıncı altıncı
a. 3319, 3343, 3367, 3376, 3391, 3452, 3464
a.+ dan 3507
a.+ sı 3356, 3383, 3403, 3416, 3475
a.+ sıdurur 3488
a.+ ya 3578
altmış ṭoḳuz altmış dokuz
a.+ a 1863
altun altın
a. 2637, 2649

a.+ ı 2351, 2861
āʿmā (Ar.) gözleri görmeyen, kör
ā. 2349
ā.+ ya 2341
ʿamel (Ar.) amel, niyet
ʿa. 2677, 3581
ʿa.+ i 3378
ʿamel et- (Ar. + T.) niyet etmek
ʿa.- se 3230
ʿāmilān (Ar.) yapılan işler
ʿā. 2008
āmīn (Ar.) dualardan sonra kullanılan söz
ā. 2510, 3488
ʿāmī ol- (Ar. + T.) bilgisiz olmak
ʿā.- maġıl 3322, 3432
ammā (Ar.) fakat, lakin, ancak
a. 2008, 2407, 2843, 2978, 3053
an o an
a. 1911
aŋ- anmak, bahsetmek
a.- a 1838
a.- alar 2999
a.- ar 2950
a.- arsın 1858
a.- asız 2389
a.- dı 1942, 2431, 3007
a.- mazıdı 2641
a.- uban 2493
a.- up 3619
ana anne
a. 2867, 2900
a.+ cuġumuzsın 2739
a.+ muzı 2888
a.+ muzıdı 2895
ʿanā (Ar.) zahmet
ʿa. 2055
aŋa ona
a. 1868, 1891, 1907, 1913, 1915, 1953, 1965, 1976, 1987, 1992, 1995, 2000, 2039, 2050, 2051, 2056, 2084, 2135, 2152, 2166, 2190, 2230, 2232, 2250, 2255, 2256, 2292, 2351, 2356, 2363, 2375, 2428, 2443, 2469, 2534, 2571, 2639, 2645, 2646, 2690, 2705, 2733, 2785, 2827, 2866, 2871, 2920, 2927, 2953, 2964, 2969, 2993, 3007, 3008, 3013, 3073, 3092, 3117, 3121, 3122, 3125, 3132, 3135, 3148, 3149, 3190, 3226, 3235, 3251, 3252, 3261, 3265, 3306, 3308, 3312, 3313, 3321, 3540, 3559, 3579, 3634
a.+ dur 3298
aŋa gel- anmayı sürdürmek
a.- ürsin 2956
ana vü ata anne ve baba
a.+ dan 2323
ʿanberīn (Far.) amber, hoş kokulu bir nesne
ʿa. 3036
anca o kadar, öylece
a. 2738, 3366
ancaḳ yalnız, sadece
a. 2560
ancılayın onun gibi, onculayın
a. 2370, 2609, 2612, 2615, 3293
a.+ dı 2886
anda onda; o anda
a. 1850, 1852, 1904, 1940, 1950, 1962, 1967, 1974, 2001, 2004, 2010, 2015, 2028, 2030, 2035, 2062, 2119, 2153, 2154, 2157, 2229, 2231, 2265, 2305, 2320, 2326, 2423, 2444, 2450, 2454, 2455, 2457, 2462, 2463, 2464, 2465, 2468, 2471, 2505, 2529, 2530, 2549, 2550, 2551, 2570, 2582, 2592, 2623, 2728, 2745, 2749, 2753, 2760, 2765, 2798, 2805, 2857, 2859, 2862, 2889, 2891, 2895, 2916, 2917, 2923, 2927, 2939, 2956, 2964, 2966, 2971, 2990, 3001, 3057, 3062, 3086, 3088, 3104, 3222, 3226, 3250, 3270, 3283, 3297, 3360, 3405, 3431, 3443, 3473, 3474, 3526, 3577, 3647, 3648, 3649, 3650, 3652
andaḳ hemen, o an
a. 2275, 2599
andan ondan; ondan sonra
a. 1948, 2003, 2088, 2092, 2453, 2655, 2680, 2772, 2776, 2897, 3021, 3080, 3087, 3163, 3174, 3218, 3249, 3298, 3568, 3595
a.+ dur 2395
āngāh (Far.) ondan sonra, o an
ā. 1841, 1921, 2053, 2054, 2173, 2246, 2573, 2591, 2888, 3630
anı onu
a. 1858, 1863, 1864, 1866, 1867,

1870, 1872, 1883, 1893, 1911, 1918, 1959, 1990, 2063, 2072, 2103, 2125, 2143, 2144, 2176, 2197, 2198, 2200, 2232, 2233, 2237, 2242, 2341, 2361, 2367, 2440, 2447, 2458, 2478, 2495, 2512, 2549, 2563, 2634, 2689, 2696, 2708, 2713, 2728, 2750, 2762, 2764, 2771, 2774, 2775, 2781, 2782, 2784, 2832, 2866, 2874, 2884, 2885, 2899, 2902, 2905, 2906, 2934, 2945, 2972, 3003, 3020, 3028, 3046, 3075, 3080, 3124, 3126, 3127, 3129, 3133, 3155, 3186, 3200, 3201, 3244, 3247, 3257, 3268, 3294, 3326, 3329, 3337, 3350, 3374, 3381, 3387, 3391, 3398, 3404, 3405, 3411, 3419, 3423, 3427, 3445, 3447, 3458, 3523, 3643

aŋıl- anılmak
a.- a 2528
a.- ur 2008
a.- urlar 2903

aŋla- anlamak
a. 1862, 1877, 1906, 1939, 1955, 1968, 2031, 2068, 2069, 2070, 2073, 2100, 2102, 2109, 2131, 2142, 2170, 2172, 2194, 2254, 2258, 2283, 2301, 2366, 2421, 2476, 2555, 2562, 2636, 2685, 2717, 2734, 2747, 2759, 2781, 2825, 2841, 2868, 2876, 2881, 2882, 2886, 2936, 2937, 2943, 2944, 2960, 2966, 2987, 3009, 3028, 3064, 3106, 3282, 3332, 3356, 3362, 3371, 3381, 3383, 3391, 3394, 3396, 3408, 3416, 3418, 3422, 3430, 3451, 3483, 3493, 3520, 3532, 3583, 3644
a.- duŋsa 2042
a.- ġıl 2050, 2540, 2822, 2824, 2952, 3025, 3395, 3403, 3446
a.- gil 1997
a.- maz 2947
a.- ŋ 2299, 2915, 3325
a.- yan a. 3567

anlar onlar
a. 1912, 1913, 2665, 2666, 2667, 2841, 2842, 3079, 3094, 3104, 3108
a.+ a 2264, 2407, 2837, 3019, 3081, 3101, 3140, 3178
a.+ ı 2379, 2395, 3015, 3238, 3321, 3496
a.+ uŋ 1853, 1944, 2085, 2380, 2382, 2385, 2389, 2659, 2660, 2663, 2697, 2904, 3080, 3092, 3179, 3630
a.+ uŋdur 2759
a.+ uŋıla 1960, 2451

aŋlayubaḳ- anlamaya çalışmak
a. 3361, 3380

aŋlayudur- anlamayı sürdürmek
a. 3402

anuŋ onun
a. 1855, 1856, 1910, 2043, 2099, 2418, 2444, 2476, 2521, 2527, 2558, 2564, 2566, 2616, 2625, 2638, 2678, 2680, 2688, 2689, 2690, 2704, 2717, 2787, 2833, 2870, 2923, 3009, 3027, 3107, 3170, 3199, 3226, 3351, 3408, 3414, 3421, 3451, 3455, 3536, 3606, 3610, 3624, 3627, 3635
a.+ çun 1989, 2052, 2111, 2630, 2667, 2860, 2872, 2939, 2967
a.+ dur 3225
a.+ ıçun 1882, 1994, 2004, 2052, 2565, 2705, 2930, 2956
a.+ ıla 2276
a.+ la 2133, 2354, 3246, 3267

ara uzaklık, mesafe
a.+ da 1837, 3269
a.+ dan 3269
a.+ sını 3503

ara- aramak
a.- mışduḳ 2626
a.- yu 2713
a.- dılar 2613

ʿarab (Ar.) Arap kavminden olan kimse
ʿa. 2134, 2214, 2481
ʿa.+ a 2211

ʿarabī (Ar.) Arapça
ʿa. 2479, 2480, 2481, 2483

ʿarābī (Ar.) Arap kavmine mensup
ʿa. 2135

ʿarafāt (Ar.) Arafat dağı
ʿa.+ a 3431

ʿaraşāt (Ar.) mahşer yeri
ʿa. 3636

ʿaraşāt-ı ḳıyāmet (Ar.) mahşer yeri
ʿa. 2320

arı- yorulmak, bozulmak

a. 3152
a.- rdı 3044

ʿārī (Ar.) kurtuluşa ermiş, kurtulmuş
ʿā.+ ye 2751

ʿārif (Ar.) irfan sahibi olan (kimse)
ʿā.+ e 2984
ʿā.+ ile 2983

ʿārif <ü> cāhil (Ar.) irfan sahibi ve cahil
ʿā. 2985

ʿārif ol- (Ar.+T.) bilgili olmak
ʿā. 3562

arḳa sırt
a.+ sı 3451

arḳasın düz dut- sırtını dik tutmak
a.- a 3510

armağan armağan, hediye
a.+ um 3162

ʿarş (Ar.) gökyüzü, tasavvufta en yüksek nokta
ʿa. 2079, 2098, 2102 2104
ʿa.+ a 2065, 2093, 2089, 2104, 3263

arış (< Far. ereş – eriş) eskiden kullanılan bir tür uzunluk ölçüsü krş. *arşun*
a. 2574

ʿarş-ı ʿālā (Ar.) göğün en yüksek katı
ʿa.+ ya 2094

arşun (< Far. arışın) eskiden kullanılan uzunluk ölçüsü krş. *arış*
a. 2577, 2588

art- artmak, miktarca çoğalmak
a.- a 2257, 3173

artır- arttırmak, miktarca çoğaltmak krş. *artur-*
a.- ısar 2499

artur- arttırmak, miktarca çoğaltmak krş. *artır-*
a. 3590

ʿarż (Ar.) sunma, takdim etme
ʿa. 3227

ʿarż et(d)- (Ar.+T.) sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż it(d)-, ʿarż eyle-, ʿarż ḳıl-*
ʿa.- em 3444
ʿa.- mişem 2301

ʿarż eyle- (Ar.+T.) sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż it(d)-, ʿarż et(d)-, ʿarż ḳıl-*
ʿa. 2883
ʿa.- yem 2810

ʿarż it(d)- (Ar.+T.) sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż et(d)-, ʿarż eyle-, ʿarż ḳıl-*
ʿa. 3182
ʿa.- e 2593

ʿarż ḳıl- (Ar.+T.) sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż it(d)-, ʿarż eyle-, ʿarż eyle-*
ʿa. 2634
ʿa.- am 2230
ʿa.+a k.- 2306

āṣābīʿ (Ar.) parmak
a.+ ini 3520

āsān ol- (Far.+T.) kolaylaştırmak
ā.- a 3014

aṣḥāb (Ar.) sahâbe
a. 2102, 2538, 2552, 3049
a.+ a 2551

aş(ı)l (Ar.) soy
a.+ ını 2624

aṣla (Ar.) hiçbir vakit, hiçbir zaman
a. 2164, 3494

āsmān (Far.) gökyüzü, sema, felek
ā.+ a 3066

ʿāṣ ol- (Ar.+T.) asi, isyankâr olmak
ʿā.- updururlar 3094

āsumān ehli (Far.+Ar.) cennet ehli
ā. 2371

aş yiyecek, yemek
a.+ ı 2561

aşa aşırı, fazla
a.+ dur 3311

aşaġa aşağı**,** altta kalan taraf
a. 2616
a.+ dan 3548

ʿāşıḳ ol- (Ar.) çok sevmek, âşık olmak
ʿā.- mağıl 2120

āşikār (< Far. āşkār) açık, meydanda olan
ā. 3473, 2948, 3060
ā.+ e 3473, 3508
ā.+ iken 2529

āşikār olın- (Far.+T.) açığa çıkarılmak
ā.- a 3060

āşinā (< Far. āşnā) bildik, tanıdık
ā. 1848

āşinā-yı ḥaḳḳ (Far.+Ar.) Allah'ın varlığının bilinmesi
ā.+ um 3096

at at, binek hayvanı
a.+ dan 2567, 2568, 2570

at sür- güzel söz söylemek
a. 2318
at- atmak
a.- a 3421
a.- dılar 1866, 2934
ata baba
a. 2597
a.+ sı 2436, 2722, 2723, 2913
a.+ sını 2912
a.+ ya 2598
ata beg devlet yönetiminde yetkili kişi
a.+ üŋ 2585
ʿaṭā et- (Ar.+T.) bağışlamak, vermek krş. *ʿaṭā eyle-*
ʿa.- di 1945
ʿa.- diler 1914
ʿaṭā eyle- (Ar.+T.) bağışlamak, vermek krş. *ʿaṭā et-*
ʿa. 1908, 2647, 2723
ʿa.- di 2640
ʿaṭāyī (Ar.) hediyeler, armağanlar
ʿa.+ dür 2824
āteş ehli (Far.+Ar.) cehennem ehli
ā. 1992
āteş-i cehennem (Far.+Ar.) cehennem ateşi
ā.+ dür 2204 *āteş-i dūzaḫ*
āteş-i dūzaḫ (Far.) cehennem ateşi krş. *āteş-i cehennem*
ā. 1995
āteş-i muḥabbet (Far.) aşk ateşi
ā. 2937
atıl- atılmak, atma işini gerçekleştirmek
a.- dı 2053, 2936
ʿātiş (Ar.) susuz, susamış
ʿā.+ dür 3565
atla- atlamak
a.- dı 2939
ʿaṭşān (Ar.) susamış, susuz
ʿa. 2939
āvāre ol- (Far.+T.) işe yaramaz, aptal olmak
ā.- a 2322
ā.- ma 2303, 2779
ā.- ur 2778
āvāz (Far.) ses, seda
ā. 2540, 2756, 2768
āvāz et(d)- (Far.+T.) konuşmak; seslen-mek krş. *āvāz eyle-, āvāz it-*
ā.- em 1974
āvāz eyle- (Far.+T.) konuşmak; seslenmek krş. *āvāz it-, āvāz et-*
ā.- rem 3138
ʿavn et- (Ar.+T.) yardım etmek
ʿa.- düm 2838
ʿavrat (< Ar. *ʿavret*) kadın; eş, zevce
ʿa. 2277, 2279, 2290, 2293, 2309, 2314, 3484
ʿa.+ ı 2276
ʿa.+ ına 2304
ʿa.+ ınuŋ 2275
ʿa.+ uŋ 2873, 3448
ʿavret (Ar.) bedenin mahrem yerleri
ʿa. 3446, 3448, 3451
ʿa.+ durur 3447
ʿa.+ i 2755
ʿa.+ idür 3445
ʿa.+ in 3412
ʿa.+ ine 3383
ʿavret ol- (Ar.+T.) mahrem olmak
ʿa.- madı 3449, 3450
avuç elin iç kısmı krş. *aya*
a. 2828
ay ay; yılın her 30 günlük diliminden biri
a. 3285, 3591, 3641, 3647, 3650, 3652
a.+ da 1910
a.+ la 2387
a.+ uŋ 2791
ay <u> gün ay ve gün
a. 2408, 2794
a.+ i 2793
aya elin iç kısmı krş. *avuç*
a.+ sı 3449
ayaḳ(ġ) ayak
a. 2799
a.+ da 2186
a.+ ı 1925, 3520
a.+ ın 3528
a.+ ına 3388
a.+ ını 3333
a.+ ları 3450
a.+ larını 3416, 3417

ayaḳ baş- bir yere ulaşmak, erişmek
a.- maḳ 1920
ayaḳlu ayakları olan
a. 1924, 1925
ʿayān (Ar.) açık, aşikâr, belli, iyice, açıkça
ʿa. 1868, 1959, 2012, 2188, 2368, 2555, 2685, 2686, 2759, 2876, 2937, 2944, 2946, 2966, 3009, 3116, 3124, 3244, 3350, 3356, 3362, 3381, 3396, 3408, 3473, 3476, 3520, 3545, 3554, 3568, 3583, 3598, 3649
ʿayān et(d)- (Ar.+T.) açıklamak, ortaya koymak, aşikâr etmek krş. *ʿayān ol-, ʿayān eyle-*
ʿa.- di 2119
ʿa.- düm 2879
ʿa.- düŋ 2629
ʿa.- eyin 2558
ʿayān eyle- (Ar.+T.) açıklamak, ortaya koymak, aşikâr etmek krş. *ʿayān et-, ʿayān ol-*
ʿa. 2397, 2758, 2951
ʿayān ol- (Ar.+T.) açıklamak, ortaya koymak, aşikâr etmek krş. *ʿayān et-, ʿayān eyle-*
ʿa.- a 1971
ʿa.- dı 1836, 2474, 2537, 2577, 2760, 3223, 3224, 3362, 3511, 3554
ʿa.- duġında 2119
ʿayb (Ar.) ayıp, kusur
ʿa.+ dan 3298
ʿayb ol- (Ar.+T.) yakışık almamak, kusur sayılmak
ʿa.- ur 2948
āyet (Ar.) ayet
ā. 3507, 2034, 2924
ā.+ durur 2152
ā.+ i 2220, 2549, 3614, 3615
ā.+ ile 3158
āyet ḳoş- (Ar.+T.) ayet okumak
ā.- a 3470
āyīn (Far.) âdet, yöntem
ā. 3334
ʿāyişe (< Ar. *ʿāʾişe*) Hz. Ayşe
ʿā. 2923
ʿā.+ miçün 2919
ʿā.+ nüŋ 3627
aylıḳ bir ay süreli, bir ayda olan,
a. 3281
ayrıl- uzaklaşmak, geride bırakmak, ayrı düşmek
a.- an 2980
az az, çok karşıtı
a. 1839, 2974, 3056
āz (Far.) heves, açgözlülük
ā.+ i 2055
ʿaẕāb (Ar.) azap, eziyet
ʿa. 2075, 2788, 2980
ʿa.+ dan 2198, 3295
ʿa.+ ı 2655, 2697, 2934
ʿa.+ ından 2789, 3082
ʿa.+ ını 2790
ʿaẕāb-ı gūr (Ar. + Far.) kabir azabı
ʿa. 2783, 3011
ʿaẕāb-ı nīrān (Ar.) cehennem azabı
ʿa.+ ı 2242
ʿaẕāb u iḳāb (Ar.) çok fazla azap, eziyet
ʿa. 2070, 2792
ʿaẕāb ol- (Ar.+T.) azap olmak, eziyet olmak
ʿa.- a mı 2974
ʿa.- maya 2788
āzāde (Far.) özgür, hür
ā. 1949, 3202
ā.+ miydi 2882
ʿazāzil (Ar.) şeytanın Allah'a isyan etmeden önceki adı
ʿa. 1970
ʿa.+ üŋ 1968, 1973
ʿaẕīm (Ar.) büyük, ulu
ʿa. 2019
ʿaẕīm <ü> ʿaẕīm (Ar.) çok büyük, çok yüce
ʿa. 1845
āẕīne gün (Far.+T.) cuma günü
ā. 2782
āẕine namāzı (Far.) cuma namazı
ā.+ na 2452
ʿazīz (Ar.) yüce, kıymetli
ʿa. 1892, 2403, 2885, 3437
ʿa.+ dür 2862
ʿazrāyil (< Ar. *ʿazrāʾil*) ölüm meleği

ʿa.+ e 3001
ʿazze ve cel (< Ar. ʿazze ve cell) aziz ve yüce (Allah)
ʿa. 1958, 2860, 3190

B

bāb (Ar.) kapı; husus, mesele, konu
b. 2673
b.+ a 3067
b.+ ı 2047, 3240
b.+ ında 2961, 3591
bā-bārī (Far.+Ar.) Allah ile olma
b. 3160
bāb-ı ḥaḳ (Ar.) Allah'ın kapısı krş. *bāb-ı sübhān*
b. 2349
bāb-ı ʿilm (Ar.) ilmin kapısı
b.+ e 2482
bāb-ı sübhān (Ar.) Allah'ın kapısı krş. *bāb-ı ḥaḳḳ*
b.+ a 2348
baʿde (Ar.) sonra
b. 3601, 3613
baʿdehu (Ar.) ondan sonra
b. 2425
baʿde'l-istincā (Ar.) büyük abdesti yapıp temizlendikten sonra
b. 3371, 3375
bādiye (Ar.) çöl, sahra
b. 3645
baġdaş ḳur- bağdaş vaziyetinde oturmak
b.- up 3546
baġışla- affetmek
b.- dı 2889
baġla- birleştirmek, tutmak
b.- ya 3483
b.- yasın 2357
baġrı ḫūn et- (Far.+T.) çok acınacak hâlde olmak
b.+ umı ḫ.- me 2989
baġrına baş- göğsüne basmak
b.- dı 1876
baḥr (Ar.) deniz, derya
b.+ e 2939
baḥr-i endūh (Ar.+Far.) gam, keder, tasa denizi
b.+ a 2029
baḥrī-vār (Ar.+Far.) deniz gibi
b. 2503
baḫş (Far.) verme, bağış, ihsan
b.+ ı 3142
baḫş it(d)- (Far.+T.) bağışlamak, hibe etmek krş. *baḫş ol-, baḫşīş eyle-*
b.- esiz 2129
baḫşīş eyle- (Far.+T.) bağışlamak, hibe etmek krş. *baḫş ol-, baḫş it-*
b.- gil 1909
baḫş ol- (Far.+T.) bağışlamak, hibe etmek krş. *baḫş it-, baḫşīş eyle-*
b.- dı 2862
baʿīd eyle- (Ar.+T.) uzaklaştırmak
b. 2215
baḳ- bakmak
b.- dı 2390
bā-kām (Far.) arzu ile
b. 3136
bākī (Ar.) ağlayan
b. 3382
bāḳī (Ar.) ebedî, ölümsüz
b. 2057
b.+ durur 2545, 3245, 3311
bālā (Far.) bir şeyin yüksek yeri, yukarı, üst
b. 2574
balçıḳ(ġ) balçık, çamur
b.+ ıla 2804, 2828
bāliġ ol- (Ar. +T.) büluğa eren, ergin
b.- a 3307
bāng-i namāz et- (Far.+T.) ezan okumak
b.- di 2490
baŋa bana
b. 1838, 1843, 1926, 1967, 1984, 2037, 2055, 2080, 2092, 2101, 2251, 2290, 2306, 2312, 2313, 2338, 2339, 2342, 2412, 2446, 2450, 2474, 2519, 2550, 2585, 2590, 2593, 2603, 2604, 2606, 2647, 2701, 2709, 2758, 2776, 2883, 2926, 2940, 2951, 3092, 3176, 3194, 3226, 3292, 3636
bārekallāh (Ar.) "Allah mübarek etsin, hayırlı uğurlu olsun." anlamında bir söz
b. 2487
bāri (Far.) öyleyse, bir kere

b. 3101, 3260

bārī (Ar.) yaratan, yaratıcı, Allah
b. 2018, 2524, 2543, 2653, 3160, 3212
b.+ durur 3300

barmaġ-ı şehādet (Ar.+T.) şehadet parmağı
b.+ dür 2022

barmaḳ(ġ) parmak
b. 2023, 3187, 3518
b.+ ın 2021
b.+ ında 2019, 2020
b.+ ını 3481, 2026
b.+ larını 3509
b.+ uŋ 2024

başra (Ar.) Basra şehri, Irak'ın güneyinde bir kent
b. 2173, 2193
b.+ ya 2177
b.+ yı 2174

basṭ et(d)- (Ar.+T.) uzun uzadıya anlatmak krş. *basṭ ol-*
b.- e 3453

basṭ ol- (Ar.+T.) uzun uzadıya anlatılmak krş. *basṭ et-*
b.- a 2128

baş 1. baş
b. 2281, 2283
b.+ da 2257, 2284, 2287, 3096
b.+ dan 1968
b.+ ı 1882, 1922, 2322, 2754, 3511
b.+ ın 1853, 3522
b.+ ına 1969, 2336
b.+ ını 1923, 1924, 3512
b.+ umıza 3115
b.+ uŋa 2942
2. birinci, akla ilk gelen
b.+ ı 1993

baş aşaġa bıraḳ(ġ)- rütbesini, mevkiini kaybetmek
b.- up 2973

başa ur- giymek
b.- asın 2340

başına vay ir- başına kötü bir şey gelmek
b.- e 1982

başḳa farklı, değişik
b. 3560

baş u cān (T.+Far.) baş ve can
b. 1930

baş üzere baş üzere!
b. 1921, 3215

bāṭıl ḳıl- (Ar.+T.) hükümsüz kılmak
b.- am 2124

batman (Soğd.) yerine veya ölçülen mala göre birimi değişen eski bir ağırlık ölçüsü
b. 3385

bay zengin
b. 2641

bayıḳ şüphesiz, gerçek, doğru
b. 2120, 2261

bay u geday zengin ve fakir
b. 3652

bāz (Far.) açık
b. 3572

baʿż (Ar.) bazı, kimi, birtakım
b. 2907

bāzār (Far.) Pazar, çarşı
b.+ ı 3260

bāzār eyle- (Far.+ T.) pazarlık etmek
b.+ı e.- 2205

baʿż-ı ricāl (Ar.) erkeklerin bazısı
b. 2964

bedāʿat (Ar.) güzel olma, güzellik
b.+ ler 2600

bed-baḫt (< Far. bed-baḫt) bahtsız, talihsiz (kimse)
b. 2260, 2263, 2267

bed-baḫtlıḳ (< Far. bed-baḫt) şanssızlık, talihsizlik
b. 2261

beden (Ar.) gövde, vücut
b.+ i 3038, 3410, 3442

bed-ḫū (< Far. bed-ḫūy) kötü huy
b. 3090

bedīd ol- (Far.+T.) meydana çıkmak
b.- sa 2320

bed-nām ol- (Far.+T.) kötü üne sahip olmak
b.- asın 3134

bed ol- (Far.+T.) kötü olmak
b.- ur 2270

bedr-i münīr (Ar.) ışık veren, parlayan dolunay

b. 3037
bed-şan (Far.) kötü ün krş. *bed-şān*
b. 2840
bed-şān (Far.) kötü ün krş. *bed-şān*
b.+ durur 3116
beg bey
b.+ lerüŋüzdür 2115
be-ġāyet (Ar.+Far.) pek çok, son derece
b. 2557, 3038
be-gū (Far.) kulak vermek, dinlemek krş. *be-gūş*
b. 2063
be-gūş (Far.) kulak vermek, dinlemek krş. *be-gū*
b. 2257, 2672, 2786, 3004
behā (Far.) değer, kıymet, fiyat
b. 2628, 2823
b.+ sı 2822
behā-yı dil-i dīdār (Far.) yüce gönüllü kimsenin değeri
b. 2824
be-hevā (Far.+Ar.) arzu, istek ile
b. 2852
behişt (Far.) cennet
b. 2030, 2148, 2811
b.+ dür 3253
behre (Far.) pay, hisse
b. 2481
behre al- (Far.+ T.) pay almak
b.- uban 2016
be-ḥürmet-i ḥavvā (Far.) Hz. Havva'nın hürmetiyle
b. 3620
be-imām (Far.) imam ile birlikte
b. 2305
beḳā (Ar.) ölümsüzlük
b.+ sı 2566
b.+ ya 2438
be-kitāb (Far.+ Ar.) kitap ile birlikte
b. 3227
bekle- beklemek
b.- di 2720
be-küllī (Far.+Ar.) bütünüyle
b. 1916
belā (< Ar. belā') deneme, imtihan, keder, sıkıntı
b. 2430
belī (Far.) evet, tamam
b. 2448
belli belli olan krş. *bellü*
b. 3625
bellü belli olan krş. *belli*
b. 3401, 3544
ben ben
b. 1841, 1895, 1963, 1966, 2013, 2053, 2068, 2070, 2071, 2073, 2092, 2101, 2143, 2144, 2150, 2169, 2187, 2209, 2253, 2285, 2288, 2293, 2308, 2381, 2382, 2443, 2449, 2458, 2462, 2464, 2483, 2496, 2530, 2551, 2552, 2593, 2680, 2704, 2705, 2712, 2713, 2723, 2746, 2839, 2999, 3000, 3071, 3087, 3124, 3126, 3127, 3171, 3174, 3183, 3185, 3193, 3206, 3218, 3222, 3279, 3283, 3285, 3287, 3294, 3595, 3656
b.+ den 2104, 2571
b.+ em 2170, 3240
b.+ i 2029, 2079, 2169, 2235, 2262, 2578, 2579, 2717, 2999, 3108, 3287
b.+ üm 1835, 2033, 2149, 2239, 2262, 2306, 2344, 2345, 2976, 2977, 3002, 3213, 3237
b.+ ümle 2751, 3291
be-namāz (Far.) namaz ile
b. 3572
bende (Far.) kul, köle
b.+ sine 1978
bende-i ḫāş ol- (Far.) kul, köle olmak
b.- aydı 2831
bengāh ḳur- (< Far. bungāh+T.) çadır kurmak, oraya yerleşmek
b.+ı k.-a 3234
beŋze- benzemek
b.- r 2664
b.- rdi 2032, 2033
b.- yen 3349
ber-ā-ber (Far.) beraber, birlikte
b. 2848
b.+ dür 3537
ber-ā-ber ol- (Far.+T.) beraber olmak, birlikte olmak

b.- a 3511
berekāt (Ar.) bereketler, uğurlar, hayırlar
b. 2542, 2904
berg-i sīm (Far.) gümüş yaprak
b. 2855
berg-i zer (Far.) altın yaprak
b.+ den 2856, 2857
berī ol- (Ar.+T.) yasaklanmak
b.- dı 3551
berk it- sağlamlaştırmak, pekiştirmek
b. 2269
berk ol- sert, dayanıklı olmak
b.- maz 3336, 3455
b.- ur 3536
berḳ-vār (Ar.+Far.) şimşek gibi
b. 2054
ber-minber (Far.+Ar.) minber üzere
b. 2491
ber-sāʿat (Far.+Ar.) o saatte, o anda
b. 2380
ber-ser (Far.) baş üzere
b. 2035
bes (Far.) şimdi, o hâlde, öyle ise
b. 1836, 1852, 1893, 1911, 1913, 1958, 1973, 2001, 2014, 2020, 2039, 2049, 2054, 2055, 2061, 2062, 2087, 2097, 2119, 2122, 2129, 2135, 2140, 2164, 2193, 2201, 2222, 2232, 2249, 2264, 2279, 2286, 2295, 2296, 2304, 2309, 2310, 2315, 2320, 2376, 2385, 2412, 2490, 2494, 2495, 2500, 2514, 2531, 2548, 2549, 2594, 2612, 2623, 2638, 2649, 2654, 2684, 2706, 2719, 2724, 2730, 2735, 2751, 2765, 2767, 2769, 2828, 2852, 2860, 2872, 2885, 2915, 2939, 2946, 3004, 3035, 3040, 3055, 3110, 3125, 3148, 3154, 3161, 3188, 3190, 3222, 3246, 3248, 3282, 3287, 3304, 3413, 3435, 3502, 3530, 3541, 3578, 3593, 3600, 3603, 3608, 3632, 3647, 3650, 3653, 3656
be-ṣalāḥ (Far.+Ar.) doğruluk üzere olmak, doğrulukta
b. 2805, 3467
be-ṣalāt (Far.+Ar.) namazda
b. 2278
besle- beslemek
b.- r 2872
besmele (Ar.) besmele
b. 3338
beste (Far.) bağlı, kapalı
b. 2036
beş beş
b. 2505, 3454, 3578
b.+ durur 3322
b.+ ile 3328
beşāret (Ar.) müjde, iyi haber
b.+ ler 2414
beşinci beşinci
b. 2509, 3318, 3374, 3390, 3415, 3506
b.+ si 3327, 3342, 3355, 3382, 3402, 3444, 3487, 3572
b.+ sidür 3463
beter (< Far. bed+ter) çok kötü, çok fena
b. 2988
be-vucūh (Ar.) şekillerde
b. 3558
beyān et(d)- (Ar.+T.) anlatmak, bildirmek krş. *beyān eyle-, beyān it-*
b.- di 2146, 2474
b.- düm 2879
b.- düŋ 2629
b.- em 2198
b.- eyin 2558
beyān eyle- (Ar.+T.) anlatmak, bildirmek krş. *beyān et-, beyān it-*
b. 2187, 2397, 2758, 2905, 2935, 2951, 3223
b.- yeyüm 1959
beyān it(d)- (Ar.+T.) anlatmak, bildirmek krş. *beyān et-, beyān eyle-*
b.- em 1961
beyle (< bu+ile) böyle
b. 1850, 2030, 2068, 2090, 2138, 2158, 2177, 2229, 2256, 2297, 2371, 2400, 2415, 2529, 2662, 2672, 2908, 3125, 3159, 3197,

3210, 3245, 3330, 3348, 3370, 3375, 3410, 3430, 3447, 3552, 3574
b.+ durur 2444
b.+ dür 2328, 2543, 2545, 3446
bey(i)n akıl, us
b.+ üŋde 2185
beyt (Ar.) ev, mesken, hane
b. 2138
b.+ i 2134, 2135, 2136
beytü'l-ḥamd (Ar.) şükür evi, cami
b. 2443
beytü'l-aḥzān (Ar.) yas ve matem evi, hüzünler evi
b.+ a 2718
bezen- bezenmek, süslenmek
b.- di 2863
beẕl (Ar.) bol bol verme, cömertçe harcama
b.+ e 2333
b.+ i 2676
b.+ile 2661
bıçġu büyük testere, bıçkı
b. 1924
bī-bāk et(d)- (Far.+T.) korkuları gidermek
b.- er 2377
bī-bāk ol- (Far.+T.) korkusuz olmak
b.- asız 2383
bī-cān it(d)- (Far.+T.) öldürmek
b.- iser 2599
bī-cān ol- (Far.+T.) ölmek
b.- ıcaġın 3043
bī-çāre (Far.) çaresiz
b.+ yi 1892
bī-çūn (Far.) Allah
b. 2794
bī-gāne (Far.) yabancı, tanıdık olmayan
b. 1848
b.+ dür 1855
bī-günāh (Far.) günahsız
b. 2733
bī-günāh eyle- (Far.+T.) günahlarını affet-tirmek
b.- yüp 1884
bī-ḥamiyyet-i nādān (Far.+Ar.) cahil ve haysiyetsiz
b. 2693
bihter (Far.) en iyi, daha iyi, pek iyi
b. 2683, 2684
bī-icāzet (Far.+Ar.) izinsiz
b. 3106
bī-iflāḥ (Far.+Ar.) iyi durumda olmayan
b. 2805
bī-kār (Far.) işsiz
b.+ um 2169
bī-kerān (Far.+Ar.) sonsuz, uçsuz bucak-sız
b. 3221, 3230
bil- bilmek
b. 1864, 1866, 1911, 1958, 1970, 1990, 1992, 1998, 2072, 2100, 2142, 2155, 2254, 2285, 2286, 2415, 2417, 2423, 2480, 2506, 2565, 2566, 2643, 2677, 2686, 2696, 2697, 2711, 2756, 2815, 2816, 2820, 2824, 2847, 2848, 2869, 2893, 2895, 2902, 2931, 2964, 2981, 2985, 3022, 3044, 3060, 3064, 3116, 3127, 3156, 3157, 3244, 3279, 3309, 3326, 3329, 3330, 3334, 3335, 3338, 3346, 3347, 3350, 3351, 3362, 3368, 3369, 3370, 3374, 3377, 3379, 3387, 3397, 3404, 3408, 3411, 3418, 3419, 3427, 3433, 3436, 3446, 3447, 3456, 3458, 3461, 3465, 3466, 3468, 3469, 3491, 3496, 3529, 3538, 3553, 3554, 3558, 3563, 3564, 3567, 3579, 3580, 3588, 3607, 3655
b.- di 1950, 2056, 2567, 2589, 2597, 2918, 3292
b.- diler 2552
b.- düm 1920, 2300, 3094
b.- düŋ 1951, 2179, 2878, 3019, 3077, 3151, 3433
b.- düŋ mi 2817
b.- dür 2972, 3292
b.- e 2689, 3453
b.- eler 2267
b.- elüm 1957, 2634, 2635, 2806, 2928, 2951, 3074, 3199
b.- em 1963, 2183, 2187

b.- esin 1955, 1959, 2319, 2585, 3045, 3268, 3302, 3357, 3401, 3437, 3486
b.- esiz 2442
b.- eyüm 2496
b.- gil 2091, 2537, 3155, 3302, 3310, 3319, 3322, 3428, 3450, 3452, 3527
b.- medük 2485
b.- mek 3308, 3309
b.- mezem 2183
b.- mezin 2188
b.- mez misin 2182
b.- mezvenin 3306
b.- miş 2901
b.- mişem 2704
b.- üŋ 1857, 1900, 2181, 2221, 2261, 2289, 2543, 2545, 2761, 2770, 2778, 2967, 2979, 2990, 3128, 3245, 3301, 3337, 3392, 3409, 3420, 3423, 3425, 3455, 3476, 3479, 3482, 3487, 3495, 3510, 3568, 3576
b.- üŋüz 3096
b.- üp 1908, 3229, 3300
b.- ür 1895, 2187, 2440, 2717, 3312
b.- ürem 1897, 2150, 2288, 2382, 2483, 2484, 2485, 2715, 3175
b.- üriseŋ 1896
b.- ürler 2002
b.- ürsem 3171

bildür- bildirmek
b. 2063
b.- di 3176, 3180
b.- em 2361, 3294, 3297, 3427, 3458, 3544
b.- üp 2941
b.- ür 2325

bile birlikte
b. 2070, 2072, 2073, 2106, 2307, 2462, 3331, 3334

bilgü bilgi krş. *bili*
b.+ ŋüz 2263

bili bilgi krş. *bilgü*
b. 3344

bilin- bilinmek
b.- di 2924
b.- e 1888, 2326
b.- ür 3254

bilīs (Ar.) şeytan
b.+ üŋ 1847

bilīs-i laʿīn (Ar.) lanetlenmiş şeytan
b. 1855

bilīs-i şaḳī (Ar.) kötü şeytan
b. 1857

bilīs ü şeyṭān (Ar.) iblis ve şeytan
b.+ ı 1858

bi'llāh (< Ar. bi'llāhi) "Allah için, Allah hakkı için" anlamında bir yemin sözü
b. 3128

bilmiş ol- bilmiş olmak
b. 1883, 2355, 3317, 3355

biŋ bin
b. 1924, 2167, 2333, 2351, 2501, 2562, 2681, 2688, 2690, 2982

biŋ ayaḳlu bıçġu testere
b.+ yı 1922

biŋ yedi yüz bin yedi yüz
b.+ di 2869

biŋ yidi bin yedi
b. 2640

binā (< Ar. binā') ev, mesken
b. 2619

binā et- (Ar.+T.) inşa etmek
b.- di 2458

bir bir
b. 1839, 1841, 1844, 1863, 1915, 1925, 1940, 1956, 1962, 1964, 1966, 2026, 2035, 2036, 2045, 2050, 2054, 2062, 2077, 2109, 2110, 2132, 2134, 2138, 2145, 2148, 2162, 2211, 2231, 2232, 2249, 2274, 2275, 2284, 2325, 2330, 2331, 2337, 2407, 2428, 2436, 2442, 2476, 2533, 2538, 2557, 2559, 2578, 2596, 2610, 2612, 2614, 2615, 2625, 2626, 2645, 2674, 2675, 2687, 2688, 2692, 2710, 2721, 2744, 2746, 2748, 2749, 2752, 2753, 2754, 2755, 2760, 2761, 2765, 2768, 2796, 2828, 2874, 2881, 2884, 2921, 2922, 2943, 2949, 2950, 2960, 2962, 2975, 2982, 2983,

2984, 2986, 2996, 3002, 3006, 3025, 3029, 3032, 3043, 3051, 3052, 3053, 3063, 3093, 3130, 3153, 3163, 3171, 3206, 3217, 3218, 3232, 3234, 3268, 3305, 3307, 3431, 3556, 3596, 3616, 3639, 3644, 3647, 3648, 3650, 3651, 3652, 3653
b.+ durur 3313, 3323
birāder (Far.) erkek kardeş krş. *birāẕer*
b.+ ler 1890
b.+ üŋ 3177
birāẕer (Far.) erkek kardeş krş. *birāder*
b. 2063
bir bir tek tek
b. 2143, 2197, 3321, 3393, 3411, 3529, 3545
birbiri birbiri krş. *biribiri*
b.+ nden 2321
b.+ yile 3113
birbirümüz birbirimiz
b. 3282
bir gör- bir görmek, aynı görmek
b.- esin 2349
biri biri
b. 1853, 1941, 2147, 2694, 2789, 2976, 3077, 3178, 3378, 3408, 3427, 3430, 3546, 3547
b.+ n 3498, 3536
b.+ ni 2589, 2871, 3455, 3587
b.+ si 2255, 2357, 2358, 2504, 2694, 3016, 3017, 3178, 3379
b.+ sidür 2147, 2359
b.+ sin 2584, 2867, 2870, 3335, 3466
biri biri bir biri krş. *birbiri*
b. 2965
b.+ ni 2321
birīḳ (Ar.) ibrik krş. *ibrīḳ*
b.+ i 2761
bir iki birkaç
b. 2531
birle birlikte
b. 1872, 2204, 2425, 2527, 2627, 2684, 2875, 3179, 3228, 3264, 3296, 3517, 3575
bir ol- eş olmak, aynı olmak
b.- dı 3656
b.- ur 3265
biryān (Far.) kebap, pişmiş et
b. 3045
bisyār (Far.) çok, fazla
b. 3031
bisyār ḳıl- (Far.+T.) çok olmak, fazla gelmek
b.- ur 2477
biş-kūh (Far.) saygıdeğer kişi
b. 2471
bişnev (Far.) dinle!
b. 1906
bişnīd (Far.) işit!
b. 3571
bişter (Far.) daha çok, daha fazla
b.+ dür 2460
bit- bitmek, yeşermek
b.- di 1877, 1879, 2054
bī-ṭahāret (Ar.) kirli, abdestsiz
b. 2298
bī-ṭahāret ol- (Ar.+T.) kirlenmek, abdestini bozmak
b.- a 2281
biti yazılmış şey, mektup
b. 2576
bitür- bitirmek
b.- e 2688
bī-vāsıṭa (Far.) doğrudan
b. 1981
bī-vużū (Far.+Ar.) abdestsiz
b. 2280, 2282, 2283
biz biz
b. 1898, 2380, 2403, 2521, 2525, 2771, 3064, 3067
b.+ e 2125, 2179, 2259, 2260, 2463, 3110, 3447
b.+ i 1860, 2117, 2121, 2373, 2464, 2599
b.+ lere 2905, 3097
b.+ üm 2526
b.+ ümiçün 2404
bi'ẕ-ẕāt (Ar.) bizzat, şahsen
b. 1879, 3113, 3184, 3392, 3543
bol bol, çok
b. 3034, 3290, 3636
boy boy, endam, uzunluk
b.+ ı 2588
boyınca boyunca

b. 2583
boy(u)n boyun
b.+ ı 3511
b.+ ına 2492
boynın urdur- başını kestirmek, idam ettirmek
b.- dı 2580, 2586
boynı ur- başını kesmek, idam etmek
b.- a 2598
boz- bozmak
b.- an 3393
bozul- bozulmak
b.- maya 2606
börk börk, şapka
b. 2338
b.+ i 2336, 2340
böyle böyle
b. 2691, 3522
bu bu
b. 1855, 1864, 1869, 1874, 1887, 1892, 1907, 1917, 1921, 1932, 1950, 1957, 1964, 1979, 1982, 1983, 1984, 1986, 1998, 2012, 2013, 2023, 2041, 2048, 2057, 2066, 2074, 2075, 2083, 2088, 2091, 2092, 2093, 2098, 2102, 2112, 2121, 2122, 2128, 2135, 2147, 2149, 2159, 2162, 2167, 2171, 2182, 2189, 2192, 2193, 2197, 2203, 2207, 2208, 2214, 2219, 2226, 2238, 2259, 2260, 2279, 2283, 2284, 2286, 2288, 2289, 2290, 2291, 2294, 2297, 2298, 2302, 2306, 2308, 2313, 2314, 2317, 2330, 2337, 2339, 2341, 2345, 2352, 2360, 2362, 2363, 2365, 2366, 2367, 2373, 2381, 2383, 2388, 2392, 2393, 2395, 2396, 2404, 2413, 2421, 2425, 2434, 2437, 2438, 2445, 2446, 2447, 2452, 2465, 2468, 2475, 2482, 2505, 2512, 2524, 2525, 2532, 2533, 2540, 2561, 2567, 2583, 2603, 2604, 2606, 2609, 2616, 2620, 2622, 2623, 2628, 2631, 2632, 2641, 2643, 2647, 2652, 2657, 2696, 2707, 2711, 2730, 2748, 2750, 2757, 2759, 2762, 2772, 2779, 2794, 2801, 2802, 2821, 2822, 2830, 2843, 2850, 2853, 2862, 2873, 2880, 2881, 2900, 2901, 2909, 2912, 2926, 2942, 2951, 2952, 2968, 2977, 2981, 2991, 2996, 2998, 3023, 3039, 3052, 3058, 3059, 3060, 3114, 3115, 3119, 3133, 3137, 3138, 3147, 3158, 3182, 3189, 3205, 3209, 3217, 3219, 3227, 3247, 3271, 3274, 3275, 3291, 3314, 3319, 3328, 3351, 3368, 3377, 3387, 3390, 3391, 3392, 3400, 3403, 3407, 3423, 3426, 3432, 3436, 3451, 3455, 3457, 3458, 3462, 3465, 3468, 3476, 3484, 3497, 3500, 3510, 3511, 3524, 3539, 3542, 3545, 3566, 3585, 3592, 3608, 3613, 3614, 3617, 3632, 3637
b.+ dur 2791, 2845, 2944, 2947, 2975, 3278, 3391
b.+ durur 2506, 2507, 2509, 3334, 3396, 3461
b.+ nda 2194, 2935, 2962, 2963, 3132, 3160
b.+ ndan 2947, 2974, 2980, 2988, 3165
b.+ nı 1968, 2429, 2770, 2822, 3019, 3183, 3369, 3611, 3612
b.+ nuŋ 2559
b.+ ŋa 1891, 2684
b.+ yıdı 2114, 2432, 2508, 3477
bū (Ar.) koku
b.+ yı 3036
bū bekr Hz. Ebubekir krş. *ebū bekr*
b. 2549
bud but, kalça
b.+ ların 3519
buʿd (Ar.) uzak
b. 3264, 3269
buʿd u mesāfet (Ar.) uzak ve mesafeli
b. 3270
buʿd-vār (Ar.+Far.) uzaktaki
b. 3259
buġday buğday
b. 1982, 2030, 2038, 2054, 2852
b.+ ıdı 2867

b.+ uŋ 2876
bugün bugün
b. 2791
bū ḥanīfe (Ar.) Ebu Hanife, Hanefi mezhebinin imamı
b. 2291, 2296, 2300, 2310
b.+ ye 2293
bū ḥanīfe-yi güzīn (Ar.) seçkin Ebu Hanife
b. 2273
bul- bulmak
b. 2515, 3034, 3391, 3394
b.- a 1873, 3163, 3415, 3424, 3490, 3531
b.- am 2303, 3024
b.- an 3426
b.- asın 2742, 3203
b.- dı 2007, 2058, 2501, 3145, 3149, 3155, 3271, 3324
b.- dılar 2615
b.- dum 1841
b.- duŋ 2488, 3150, 3434
b.- ġıl 2466
b.- ımadılar 2614
b.- ımaya 2356
b.- ısardur 2813
b.- madı 2829
b.- maġa 2710, 2712
b.- maya 2284, 3154
b.- mayup 2613
b.- mışdur 3580
b.- sa 2153, 3230
b.- uban 2713, 3365
b.- unduġı 3346
b.- unmasa 3347
b.- uŋuz 3240
b.- ur 2170, 2246, 2565, 2797, 3134, 3233, 3269
b.- ursın 1936
bular bunlar
b. 2665, 2667, 3061, 3535
b.+ a 3018
b.+ dan 3656
b.+ ı 2391
b.+ la 2864
b.+ uŋ 3335
bulın- bulunmak krş. *bulun-*
b.- a 2167, 2612
b.- duŋuz 3212
b.- masa 3435
b.- maya 2168
b.- maz 2167, 2454
b.- updum 1843
bulış- buluşmak krş. *buluş-*
b.- dı 2922
b.- maġı 3110
bulun- bulunmak krş. *bulın-*
b.- dum 2470
b.- ur 3259
buluş- buluşmak krş. *bulış-*
b.- dı 2749
b.- dum 3161, 3166
bunlar bunlar
b. 2662, 2663, 2664, 2666, 2864
b.+ a 3320, 3349
b.+ ı 3300, 3588
b.+ uŋ 3561
b.+ uŋla 2863
burhān (Ar.) kanıt, delil
b. 2152
bur(u)n burun
b.+ ı 3504, 3516
būse eyle- (Ar.+ T.) öpmek
b.- yeler 3078
buş- üzülmek; sinirlenmek
b.- ma 2305
būt (Far.) put
b. 2009
buyruḳ(ġ) emir
b.+ ına 3304
buyruḳ it- emretmek *krş. buyur-*
b.- di 2251
buyur- emretmek krş. *buyruk it-*
b.- a 2242, 2598
b.- dı 2005, 2055, 2067, 2140, 2229, 2240, 2326, 2435, 2586, 2612, 2781, 2908, 2954, 2957, 3001, 3159, 3348, 3370, 3449
b.- dılar 2498
b.- mışdurur 1988, 2819
b.- uŋ 2189
b.- ur 2174, 2571, 2580, 2591
bülend (Far.) yüksek, yüce, ulu
b.+ idi 2644
bünyād (Far.) esas, temel
b. 3487

bünyād eyle- (Far.+T.) başlamak, inşa etmek
b.- rem 2674
bürd (Ar.) hırka
b.+ ini 3061
bürd-i mihter (Ar.) peygamber hırkası
b.+ i 3054
bürehne-ser (Far.) başı açık
b. 2298
büt (Far.) put
b.+ i 2845
b.+ lerümüz 2846
büt-perest (Far.) puta tapan kimse
b.+ durur 2841
b.+ dür 2843
b.+ e 2846
b.+ üŋ 2845
b.+ ile 2848
büzürg (< Far. buzurg) büyük, ulu
b. 2809

C

cā (Far.) yer, mevki krş. *cāy*
c. 3121
caʿd-ı ḫūrşīd (Far.) güneşin ışıkları
c.+ i 2386
cāh (Ar.) makam
c.+ uŋ 3173
cāhid (Ar.) gayret gösteren, çalışan
c. 3631
cāhil (Ar.) cahil, bilgisiz
c. 2983
cāhil-i ʿāmī (Ar.) kâfir, dinsiz
c. 2664
cāme-i ḥabīb (Far.+Ar.) Hz. Muhammet'in elbisesi
c. 2766
cāmiʿ (Ar.) cami
c. 2460, 2461
c.+ ye 3429
can (Far.) can, ruh, sevgili krş. *cān*
c.+ um 3076
cān (Far.) can, ruh, sevgili krş. *can*
c. 1842, 1868, 1881, 1887, 1899, 1904, 1917, 1934, 1935, 1940, 1954, 1978, 2024, 2064, 2075, 2099, 2146, 2152, 2159, 2171, 2188, 2190, 2207, 2226, 2317, 2328, 2329, 2334, 2342, 2348, 2356, 2362, 2368, 2370, 2409, 2466, 2478, 2482, 2507, 2516, 2525, 2537, 2562, 2566, 2577, 2592, 2632, 2643, 2675, 2678, 2681, 2685, 2741, 2760, 2762, 2775, 2777, 2788, 2817, 2847, 2876, 2880, 2894, 2899, 2923, 2937, 2939, 2944, 2946, 2950, 2966, 2988, 2995, 3005, 3009, 3014, 3018, 3056, 3084, 3104, 3106, 3114, 3124, 3126, 3183, 3193, 3205, 3218, 3232, 3249, 3251, 3267, 3275, 3279, 3282, 3284, 3302, 3309, 3329, 3331, 3332, 3341, 3350, 3356, 3362, 3368, 3370, 3381, 3396, 3398, 3400, 3406, 3408, 3416, 3427, 3450, 3457, 3461, 3466, 3469, 3473, 3474, 3489, 3493, 3500, 3506, 3511, 3513, 3520, 3527, 3541, 3542, 3545, 3562, 3563, 3568, 3583, 3588, 3590, 3593, 3598, 3613, 3647, 3649
c.+ a 1856, 1914, 1936, 1937, 2015, 2057, 2245, 2256, 2260, 2271, 2519, 2660, 3068, 3158, 3250
c.+ asın 1931
c.+ da 2890
c.+ dan 2195, 2215
c.+ ı 1927, 1931, 1934, 2191, 2198, 2217, 2243, 2441, 2444, 2501, 2554, 2689, 2749, 2774, 2836, 2934, 2970, 3024, 3056, 3080, 3148, 3153, 3186, 3272, 3286, 3295, 3531, 3597, 3606, 3618, 3626
c.+ ın 2438, 2439, 2991
c.+ ına 2787, 3170, 3225, 3635
c.+ ında 2161
c.+ ını 3307
c.+ la 1862, 2447, 2872, 3208, 3608
c.+ lar 2962
c.+ larını 2086
c.+ laruŋ 2103
c.+ um 2244, 2462, 2707
c.+ uma 3017, 3058, 3616

c.+ umuŋ 2013
c.+ uŋ 1902, 2223, 2518, 2699, 2813, 3296, 3297, 3303, 3351, 3421, 3561
c.+ uŋa 2044, 2199, 2216, 2508, 3241, 3612

cān al- (Far.+T.) canını almak, öldürmek
c.- a 2997
c.+ın a.- ur 2544
c.+ uŋ a.- urmen 2997

cānān (Far.) sevgili, sevilen kadın
c. 2997
c.+ ı 2103

cān-ı māder (Far.) anne canı
c. 2737

cān-ı murdār (Far.) cünüp olan
c.+ ı 3273

cānını ḫōş-dem it(d)- (Far.+T.) canını hoş tutmak
c.- e 1865

cānı revān ol- (Far.+T.) ölmek, ruhu bedenden ayrılmak
c.- up 2237

cān u beden (Far.) ruh ve beden
c. 2430

cān u dil (Far.) ruh ve kalp
c. 2506

cān <u> göŋ(ü)l (Far.+T.) ruh ve kalp
c.+ i 2941

cān <u> ten (Far.) ruh ve beden
c. 1928

cānuŋa em ir- (Far.+T.) şifa bulmak
c.- e 2059

cāriye (Ar.) cariye, kadın
c. 3451
c.+ m 2297

cāvīdān (Far.) ebedi, kalıcı
c. 2995

cāy (Far.) yer, mevki krş. *cā*
c. 3641
c.+ uŋ 1996, 2043

cāy-gāh (Ar.) makam, mevki
c.+ ı 2097

cāy-ı āteş (Far.) cehennem krş. *cehennem*
c. 1991

cāyiz (Ar.) izin verilmiş, dinen yasak olmayan
c.+ imiş 2283

cāyiz ol- (Ar.+T.) dinen uygun olmak
c.- maz 3335
c.- up 3336
c.- ur 3349

cebbār (Ar.) zorba
c. 2221

cebraʾīl (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāyil, cebrāʾīl, cebrāyīl-i emīn, cebrāyil-i emīn, cebraʾīl-i emīn*
c. 2061, 2165

cebrāʾīl (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāyil, cebrāʾīl, cebrāyīl-i emīn, cebrāyil-i emīn, cebraʾīl-i emīn*
c. 2826, 2832

cebraʾīl-i emīn (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāyil, cebrāʾīl, cebrāyīl-i emīn, cebrāyil-i emīn*
c. 3176

cebrāyil (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāʾīl, cebraʾīl, cebrāyīl-i emīn, cebrāyil-i emīn, cebraʾīl-i emīn*
c. 1858, 3075, 3180, 3197
c.+ e 2065

cebrāyīl (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāyil, cebrāʾīl, cebraʾīl-i emīn*
c. 2078

cebrāyil-i emīn (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāyil, cebrāʾīl, cebraʾīl-i emīn, cebrāyīl-i emīn*
c. 2830

cebrāyīl-i emīn (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyīl, cibrīl, cebrāyil, cebrāʾīl, cebraʾīl-i emīn, cebrāyil-i emīn*
c. 2087

cedd (Ar.) cet, ata
c.+ i 2885

cehd (Ar.) çalışıp çabalama, uğraşma
c.+ le 2359

cehd ḳıl- (Ar.+T.) çalışıp çabalamak,

gayret etmek
c. 2244

cehennem (Ar.) cehennem krş. *cāy-ı āteş, dūzaḫ*
c. 1990, 2258
c.+ e 2654
c.+ i 1958

cehl (Ar.) cahillik, bilgisizlik
c.+ den 3307

celāl (Ar.) büyük, ulu Allah
c. 1857

cemʿ (Ar.) toplama, toplanma
c. 2488
c.+ di 2538

cemāʿat (Ar.) bir yere toplanmış insan kalabalığı
c. 2510, 3559

cemāl <ü> kemāl (Ar.) güzellik ve mükemmellik
c. 3037

cemāl-i aḥmed (Ar.) Hz. Muhammet'in güzelliği
c.+ dür 3016

cemāl-i celāl (Ar.) Allah'ın lutfedici sıfat-larının bütünü
c. 2100

cemāl-i kemāl (Ar.) mükemmel güzellik
c.+ i 2727

cemāl-i kemāl-i merġūb (Ar.) istenilen, arzu edilen mükemmellikteki güzellik
c.+ a 2725

cemīʿ (Ar.) bütün, hepsi
c. 2490

cemʿ it- (Ar.+T.) toplamak
c. 3544

cemʿol- (Ar.+T.) bir araya gelmek, toplan-mak
c.- uban 2601
c.- up 3078

cenābet (Ar.) gusül abdesti almamış olan kimse, cünüp
c. 3425

cennāt (Ar.) cennetler
c. 1953, 1996, 2043, 2107, 3120

cennet (Ar.) cennet
c. 1990, 1991, 2053, 2442, 2814, 2818, 3234
c.+ den 1994
c.+ e 2225, 2226, 3256
c.+ üŋ 2046, 2047
c.+ üŋüz 2116
c.+çün 3573

cennet ehli (Ar.) cennet ehli
c. 3256

cenūb (Ar.) güney
c.+ a 3653

cevāb (Ar.) yanıt
c. 2140, 2256, 3565
c.+ ı 2807
c.+ ın 2135
c.+ umı 3236
c.+ uŋ 2801

cevāb al- (Ar.+T.) sorulan sorunun yanıtını almak krş. *cevābuŋ ir-*
c.- dı 2314

cevāb ver- (Ar.+T.) cevap vermek krş. *cevāb vir-*
c.- di 2098, 2102

cevāb vir- (Ar.+T.) cevap vermek krş. *cevāb ver-*
c.- di 2140
c.- üŋ 2622

cevher (Ar.) var olan bir şeyin özü, gevher
c. 2863

cevr (Ar.) zulüm
c. 2577
c.+ile 3080

cevr ol- (Ar.+T.) zulüm görmek
c.- dıysa 2577

cevr eyle- (Ar.+T.) zulmetmek
c.- r 2665

cevr <ü> ʿaẕāb (Ar.) zulüm ve azap krş. *cevr ü zecr*
c. 2972

cevr ü zecr çek- (Ar.+T.) zulüm ve azap çekmek
c.+ i ç.-erken 2887

cezā (< Ar. cezā') ceza
c. 2686
c.+ durur 2979

cezire (Ar.) ada
c.+ sine 2745

cibrīl (Ar.) Cebrail krş. *cebrāyil,*

cebrāyīl, cebrāʾīl, cebrāʾil, cebrāyīl-i emīn, cebrāyil-i emīn, cebraʾīl-i emīn
c. 1940, 2803, 3067

cid eyle- (Ar.+T.) bir işi çalışıp çabalayarak yapmak
c. 2359

cihān (Far.) evren, kâinat
c. 2003, 2148, 2528, 2663, 3214, 3245, 3255, 3602
c.+ a 2661
c.+ da 2170, 2213, 2389, 2454, 2947, 2976, 2995, 3203, 3220
c.+ dan 2755
c.+ durur 2527
c.+ ı 2613

cihān-ı rūşen (Far.) aydınlıklar âlemi; Hz. Muhammet
c. 3236

cihet (Ar.) yön, taraf
c.+ den 2680, 2921
c.+ i 2535

cinān (Ar.) cennetler krş. *cennāt*
c. 2157, 2858
c.+ da 2812

cinān-ı ruḥānī (Ar.) ruhlar âlemi
c. 3626

cinnī (Ar.) cinlerle ilgili
c. 3299

cins (Ar.) soy, ırk
c. 2985

cism (Ar.) beden, vücut
c.+ i 3249, 3262
c.+ idür 3448
c.+ ine 3606
c.+ ini 2252, 3440
c.+ üme 2630

cism-i laṭīf (Ar.) hoş ve nazik beden
c. 3315

cism-i pāk (Ar.) temiz beden
c.+ i 3062

cism ü cān (Ar.+Far.) beden ve ruh
c.+ uŋı 2195

civār-ı maʿbūd (Ar.) Allah'a yakın olma
c.+ a 3209

cömerd (< Far.cuvān-merd) cömert
c.+ di 2654

cūd (Ar.) ihsanda bulunma, el açıklığı, cömertlik
c. 2730

cumʿa (Ar.) cuma günü krş. *cumʿa güni*
c.+ da 3429
c.+ yı 2449, 2450, 2465, 2469, 2501

cumʿa güni (Ar.+T.) cuma günü krş. *cumʿa*
c. 2789

cüdā düş- (Far.+T.) ayrı düşmek, ayrılmak
c.- üp 2735

cümle (Ar.) bütün, herkes, her şey
c. 1952, 2052, 2222, 2379, 2432, 2457, 2461, 2517, 2526, 2544, 2551, 2576, 2736, 2900, 2917, 3014, 3031, 3144, 3145, 3180, 3224, 3243, 3262, 3299, 3315, 3317, 3392, 3417, 3448, 3454, 3472, 3476, 3589, 3646, 3651, 3656
c.+ nüŋ 2544
c.+ si 2266, 2472, 2539, 3384
c.+ sin 2446
c.+ sine 1952
c.+ sinüŋ 3640, 3649, 3655

cümlecük(g) (Ar.) bütün, herkes, hepsi
c.+ i 2264

cümle-i iş (Ar.) işlerin hepsi
c.+ den 1898

cümle-i ḥicāb (Ar.) utangaçlıkların hepsi
c.+ı 2917

cümle-i kirm (Ar.+Far.) böceklerin hepsi
c. 1912

cümle-i ḳurd (Ar.) kurtların hepsi
c.+ a 2741

cümle-i niʿmet (Ar.) nimetlerin hepsi
c.+ e 2947

cümle-i şuḥuf (Ar.) sayfaların hepsi, tamamı
c. 3230

cünūn (Ar.) cinnet, delilik
c. 3130

cürm (Ar.) suç, kabahat

c.+ e 2714
cüvān (Far.) genç erkek
c. 1852, 2749, 2772
cüvān-ı ḫufte (Far.) uyuyan genç erkek
c. 2753
cüz (Ar.) kısım, parça
c.+ üŋ 2255
c.+ üni 3336
cüẕā (< Far. cudā) ayrı kalma
c. 2979
cüẕālıḳ (< Far. cudā + T.-lık) ayrılık
c. 2979

Ç

çadır çadır
ç.+ ında 2637
çaġır- çağırmak
ç.- an 2551
ç.- dı 2592, 3137
ç.- uban 2570
çaġırt- çağırtmak
ç.- dı 2587
çāh (Far.) kuyu
ç.+ a 1891
çal- (kapı) çalmak
ç.- asın 1901
çālāk (Far.) çabuk hareket eden, çevik
ç. 3443, 2751
çāre (Far.) çare, şifa
ç. 1975, 2303
ç.+ sin 3199
çār-yār (< Far. çehār-yār) Hz. Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali'ye verilen ortak isim, dört halife
ç.+ ı 2493
ç.+ um 3243
ç.+ umladur 3236
ç.+ uŋ 3275
çehār-dāng (Far.) dört dirhem
ç. 2649
çehār-māh (Far.) ayın ilk dördün evresi
ç. 3282
çehre-i erġuvān (Ar.) pembe ve sağlıklı yüz
ç.+ um 2630
çek- çekmek
ç.- diler 2495
ç.- e 2242
ç.- erken 2887
çekilü çekili, çekilmiş olan
ç. 2035
çekiş- çekişmek
ç.- ürdi 3032
çendān (Far.) o kadar, o derecede
ç. 1889, 2024, 2705
çend eyle- (Far.+T.) çoğaltmak krş. *çend it(d)-*
ç. 2519
çend it(d)- (Far.+T.) çoğaltmak krş. *çend eyle-*
ç.- evüz 2521
çerāġ et- (Far.+T.) aydınlatmak, yol gösterici olmak
ç.- di 2406
çerāġ ol- (Far.+T.) ışık olmak, bilgi saçmak
ç.- asın 2611
çeşm (Far.) gözyaşı
ç.+ e 3258
ç.+ i 3263
ç.+ ini 2965
ç.+ üŋe 2892
çeşm <ü> güş ol- (Far.+T.) dikkatle din-lemek
ç.- dum 3169
çevre çevre, etraf
ç.+ si 3645
çıġrış- bağırıp çağırmak
ç.- alar 2259
çıḳ- çıkmak
ç.- a 1850, 3056
ç.- alar 2411
ç.- dı 1864, 2031
ç.- dılar 3109
ç.- up 1974, 2033
çıplaḳ yalın, giysisiz
ç. 3388
çiŋ çiŋ çil çil (altın)
ç. 2640
çirkīn (Far.) çirkin
ç. 3027
çoḳ çok, fazla
ç. 1837, 2476, 2478, 2479, 2560, 2563, 2800

çü (Far.) 1. çünkü, mademki; ne zamanki krş. *çün, çünki, çünkim*
ç. 2103, 2809
2. cümlenin başında veya ortasında peşindeki cümleyi ya da kelimeyi zaman ilgisiyle bağlar.
ç. 1933, 1947, 2250, 2785, 3083, 3140, 3501

çün (< Far. çūn) 1. çünkü, mademki; ne zamanki krş. *çü, çünki, çünkim*
ç. 1913, 2205, 2231, 3464, 3571, 3607
2. cümlenin başında veya ortasında peşindeki cümleyi ya da kelimeyi zaman ilgisiyle bağlar
ç. 1843, 2044, 2076, 2093, 2135, 2154, 2353, 2358, 2418, 2498, 2567, 2587, 3019, 3043, 3248, 3205, 3260, 3271, 3274, 3276, 3425, 3433, 3434, 3505, 3617

çünki (< Far. çūnki) 1. çünkü, mademki; ne zamanki krş. *çü, çün, çünkim*
ç. 3247
2. cümlenin başında veya ortasında peşindeki cümleyi ya da kelimeyi zaman ilgisiyle bağlar
ç. 1863, 1971, 2058, 2070, 2131, 2172, 2177, 2227, 2248, 2361, 2375, 2434, 2733, 3280, 3307, 3578, 3605, 3633

çünkim (Far. çūn+T. kim) çünkü, mademki; ne zamanki krş. *çü, çün, çünki*
ç. 2894, 3364

çüri- çürümek, parçalanmak
ç.- di 2628
ç.- yüp 3248

D

da bağlaç
d. 1888, 1997, 2114, 2219, 2338, 2662, 3224, 3321, 3350, 3374, 3648

daʿad kişi adı **(?)**
d. 3271

daḫı ve dahi, başka, henüz, bundan başka, hem
d. 1873, 1900, 1912, 1967, 1992, 2052, 2117, 2121, 2122, 2126, 2128, 2148, 2151, 2153, 2154, 2160, 2166, 2215, 2218, 2285, 2287, 2293, 2302, 2312, 2323, 2324, 2361, 2366, 2386, 2453, 2456, 2459, 2506, 2508, 2515, 2518, 2564, 2598, 2604, 2628, 2634, 2696, 2698, 2742, 2790, 2795, 2803, 2816, 2856, 2874, 2888, 2898, 2905, 2949, 2962, 2983, 3011, 3030, 3035, 3037, 3042, 3051, 3052, 3066, 3067, 3102, 3115, 3122, 3124, 3156, 3199, 3201, 3205, 3206, 3213, 3231, 3252, 3317, 3327, 3333, 3341, 3342, 3349, 3354, 3356, 3363, 3366, 3367, 3373, 3374, 3376, 3377, 3381, 3383, 3389, 3400, 3401, 3403, 3414, 3416, 3422, 3427, 3429, 3431, 3432, 3440, 3441, 3443, 3449, 3450, 3462, 3475, 3486, 3488, 3495, 3499, 3504, 3507, 3517, 3529, 3535, 3550, 3551, 3568, 3586, 3591, 3600, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616, 3624, 3632, 3639, 3653

daḳīḳa (Ar.) dakika
d. 3053

dām (Far.) tuzak
d.+ a 2578

dāmen (Far.) bir kıyafetin uç kısmı
d.+ üm 3636

dāmen-i aḥmed (Far.+Ar.) Hz. Muhammet'in kıyafetinin etek kısmı
d.+ e 2402

dāmen-i ḫıżr (Far.+Ar.) Hz. Hızır'ın kıya-fetinin ucu, etek kısmı
d.+a 2468
d.+ ı 2530

dānā (Far.) âlim, bilgin
d. 2407, 2475, 2479, 2514, 2550, 2658, 2825, 2933, 3346, 3372, 3596, 3640

dānā ol- (Far.+T.) bilgin olmak
d. 3390
dāne (Far.) tane
d. 2867
d.+ nüŋ 2871
d.+ yi 2874
dānīş (Far.) bilgi, ilim
d. 3155
dānişmend (Far.) bilgin, âlim
d. 2343
dār (Ar.) ev, konak
d. 2174, 2720, 2811
d.+ a 2748
ḍarb (Ar.) vurma, vuruş
ḍ.+ la 3378
dār-ı cinān (Ar.) cennetler
d. 3318
dār-ı ḳarār (Ar.) öldükten sonra karar kılı-nacak yer, ahiret
d. 2811
dār-ı ʿuḳba (Ar.) öbür dünya, ahiret
d. 3245
daʿvā it(d)- (Ar.+T.) şikayetçi olmak
d.- e 2231
d.- esin 2186
dāyim (< Ar. dā'imā) daima, sürekli krş. *dāyimā*
d. 2015, 2432, 2527, 2541, 2732, 2812, 2845, 3092, 3154, 3329
dāyimā (< Ar. dā'imā) daima, sürekli krş. *dāyim*
d. 2524, 2730, 3500
de bağlaç
d. 1858, 1885, 1915, 2115, 2116, 2127, 2140, 2144, 2157, 2253, 2277, 2418, 2447, 2462, 2464, 2539, 2593, 2784, 2880, 2897, 3003, 3266, 3275, 3396, 3614
de- demek krş. *di-*
d. 1896
d.- di 1835, 1841, 1872, 1889, 1895, 1896, 1897, 1906, 1908, 1919, 1926, 1964, 1984, 1985, 2012, 2048, 2050, 2061, 2065, 2098, 2135, 2143, 2149, 2165, 2183, 2212, 2241, 2250, 2285, 2301, 2305, 2311, 2316, 2334, 2338, 2342, 2344, 2351, 2355, 2391, 2458, 2486, 2510, 2540, 2603, 2606, 2623, 2629, 2648, 2674, 2728, 2747, 2770, 2773, 2776, 2801, 2802, 2850, 2884, 2893, 2907, 2936, 2974, 2989, 2997, 3004, 3134, 3146, 3147, 3171, 3183, 3193, 3198, 3201, 3211, 3237, 3244, 3268, 3278, 3281, 3290, 3594, 3607
d.- diler 1999, 2093, 2203, 2402, 2560, 2605, 2607, 2616, 2739, 3110, 3131, 3132
d.- dügüm 2291, 2843
d.- dükde 3512
d.- dükleri 1925
d.- düm 2458, 2882, 3200, 3226
d.- düŋ 3118, 3278
d.- gil 2024, 2450
d.- mekdür 3338
d.- meŋ 2410
d.- mezdenöŋ 3185
d.- miş 2136, 2589
d.- mişdurur 2838, 2981
d.- mişem 2960
d.- ŋüz 2603
d.- r 1846, 2064, 2120, 2163, 2169, 2209, 2211, 2213, 2219, 2229, 2258, 2283, 2330, 2348, 2410, 2448, 2449, 2450, 2452, 2462, 2475, 2497, 2515, 2550, 2551, 2620, 2851, 2995, 3075, 3113, 3189, 3253, 3270, 3294
d.- rem 1906, 2059, 2142, 3211, 3601
d.- riseŋ 1887, 3542
d.- rler 2378, 2708
d.- rsen 3000
d.- se 3305, 3306, 3569, 3571
d.- ye 1972, 2235, 2237, 2238, 2239, 2261, 2343, 2437, 2442, 3616, 3636
d.- yem 2143, 2329, 2330, 2363, 2458, 2785, 2853, 3171
d.- yesin 2240
d.- yeyüm 3069, 3217, 3321
d.- yince 3197, 3210
d.- yü 2802
d.- yüben 2146

d.- yüp 2651, 2737, 3143

dede dede
d. 3444

defʿ (< Ar. defʿī) derhâl, hemen krş. *defʿī*
d. 2278

defʿaten (Ar.) bir defada, birden
d. 2177

defʿ et(d)- (Ar.+T.) defetmek, uzaklaştırmak krş. *defʿ ḳıl-*
d.- e 2200, 2202

defʿ ḳıl- (Ar.+T.) defetmek, uzaklaştırmak krş. *defʿ et(d)-*
d. 2372

defʿī (Ar.) derhâl, hemen krş. *defʿ*
d. 1843, 1845, 2236, 2276, 2529, 2532, 2586, 2591, 2592, 2598, 2724, 2854, 3044, 3187

defn et(d)- (Ar.+ T.) gömmek krş. *defn ḳıl-, defn it-*
d.- üp 2771

defn it(d)- (Ar.+ T.) gömmek krş. *defn ḳıl-, defn et-*
d.- üŋ 2763

defn ḳıl- (Ar.+ T.) gömmek krş. *defn it-, defn et-*
d.- dı 2769

defn ol- (Ar.+ T.) gömülmek
d.- dı 3070

defʿ ol- (Ar.+T.) uzaklaşmak
d.- a 2412, 2617, 2939

deg- değmek, ulaşmak
d.- di 3260

degiş- değişmek
d.- e 2646

degme sıradan, basit
d. 2023

degül değil
d. 2040, 2288, 2645, 2948, 3448
d.+ di 2009, 2654
d.+ durur 1920, 1991, 2263, 3446
d.+ dür 2711, 2714, 2825, 2931, 2985
d.+ midür 2628
d.+ miş 2911
d.+ miyem 2053
d.+ venin 2714

degür- değdirmek, dokundurmak
d.- mek durur 3481

dehān (Far.) ağız
d.+ ın 2804

dehlīz (Far.) gökyüzü
d. 2091

dehr (Ar.) dünya, cihan, zaman, devir
d. 1946

dehr-ālūd (Ar.+Far.) belirli bir zamanda yaşamış
d. 1947

dek kadar, gibi
d. 1930, 2040, 2520, 2732, 3263, 3591, 3641

deki her biri
d. 2862

delīl (Ar.) kanıt
d.+ dür 3039

delīl ol- (Ar.+T.) kanıt olmak
d.- ursa 1936

delim çok, pek çok, pek ziyade
d. 3648

dem(1) (Far.) an, zaman, vakit, çağ, büyüklük
d. 1843, 1866, 1870, 1907, 1932, 1961, 1980, 1982, 2005, 2025, 2038, 2046, 2074, 2091, 2121, 2134, 2159, 2167, 2191, 2197, 2214, 2264, 2277, 2288, 2323, 2330, 2345, 2367, 2371, 2383, 2393, 2396, 2404, 2422, 2447, 2452, 2465, 2468, 2487, 2494, 2498, 2504, 2533, 2569, 2589, 2615, 2631, 2652, 2696, 2871, 2893, 2897, 2912, 2952, 2973, 2982, 2996, 3043, 3045, 3058, 3059, 3063, 3119, 3133, 3161, 3166, 3217, 3247, 3252, 3283, 3284, 3288, 3291, 3359, 3360, 3376, 3377, 3387, 3389, 3391, 3403, 3407, 3423, 3431, 3432, 3451, 3462, 3468, 3503, 3515, 3525, 3555, 3592, 3608, 3615
d.+ de 1864, 1879, 2041, 2102, 2363, 2373, 2437, 2446, 2510, 2556, 2606, 2622, 2767, 2768, 2801, 2843, 2926, 2942, 2993, 3524, 3545
d.+ den 2873

d.+ i 2982, 3038
d.+ in 2087, 2222, 2310, 2315, 2381, 2623, 2757, 3103, 3125, 3533
d.+ inde 2607, 2622, 3454
d.+ inden 1862, 2445, 2868
d.+ ine 2006, 2034, 2265, 2880, 3216, 3243, 3275
d.+ ini 2223
d.+ iyle 2698, 3434
d.+ ler 1851, 1874, 1957, 1962, 1983, 2189, 2317, 2341, 2482, 2511, 2540, 2614, 2620, 2632, 2752, 2758, 2762, 2924, 2940, 3001, 3087, 3095, 3182, 3237, 3266, 3359, 3390, 3422, 3458, 3574, 3609, 3619, 3653
d.+ lerde 3003, 3097
d.+ üm 2213
d.+ üŋden 3467

dem(2) (Ar.) kan
d.+ile 1871

dem aç- (Far.+T.) söze başlamak
d.- up 2134

dem-ā-dem (Far.) her vakit, daima, her an
d. 2877

dem-i ʿaraṣāt (Far.+Ar.) kıyamet gününün olacağı zaman
d. 2418

demʿ-i mā (Ar.) gözyaşı
d. 2095

dem-i maḳbūl (Far.+Ar.) kabul edilen devir, zaman
d. 2754

dem-i süleymān (Far.) Hz. Süleyman'ın zamanı, dönemi
d.+ ı 2970

dem-i şāẕī (Far.) Şazi'nin zamanı, dönemi
d. 2216

den- söylenmek
d.- mişdür 3052
d.- mişidi 3051

dendān (Far.) diş
d.+ ı 1864, 1872, 1924

deŋe- denemek
d.- mişem 3127

denil- denilmek, söylenilmek
d.- mişdür 3052

deŋlü kadar
d. 2559, 2582

der- dermek, derilmek krş. *dir-*
d. 2942

der-cihān (Far.+Ar.) dünyada
d. 2454

derd (Far.) dert, sıkıntı, zorluk
d.+ e 1845, 2544, 2999
d.+ i 2704, 3250
d.+ idür 2707
d.+ ine 2506
d.+ le 2059
d.+ üne 2607
d.+ üŋ 2610
d.+ üŋe 2482

derd eriş- (Far.+T.) dert sahibi olmak
d.- di 2630

derd-i ʿaẓīm (Far.+Ar.) derdin büyüğü, büyük zorluk
d. 1987, 1995

derd-i cān (Far.) can derdi
d.+ dur 2998

derd-i dil (Far.) yürek sıkıntısı
d.+ i 3625

derd-i ḥacīm (Far.+Ar.) büyük dert, sıkıntı
d. 2259

derdine dermān bul- (Far.+T.) derdine şifa bulmak krş. *dermāna ir-*
d.- ur 2507

derdine dermān ol- (Far.+T.) derdi-ne derman olmak
d.- dı 2619

derd ü ḥüzn (Far.+Ar.) dert ve hüzün
d.+ i 2709

derd <ü> miḥen (Far.+Ar.) dert ve eziyet
d. 3082

derd <ü> żarr (Far.+ < Ar. ḍarr) dert ve sıkıntı
d.+ ı 2093

derecāt (Ar.) dereceler
d. 2196, 2394, 2795, 3041, 3149, 3154, 3203
d.+ a 2699
d.+ ıla 3149

derecāt bul- (Ar.+T.) Allah tarafından mükâfatlandırılmak
d. 2743
d.- up 2904
derecāt ehli (Ar.) Allah katında mertebe sahibi olanlar, âlimler
d. 3144
derekāt (Ar.) aşağı seviyeler, aşağı dereceler
d. 2245
dergāh-ı ḥaḳḳ (Ar.) Allah'ın katı, huzuru
d.+ a 2236
dergeh (Ar.) kat, huzur
d.+ üŋe 1920
derḥāl (Far.) hemen, o anda
d. 2621, 3025
deril- derilmek
d.- üp 2472
dermān (Far.) şifa, deva, çare
d. 2482
d.+ a 2309, 3250
d.+ ın 2544
dermāna ir- (Far.+T.) şifa bulmak krş. *derdine dermān bul-*
d.- e 2610
dermiyān (Far.) ortada
d. 2036
dersü hepsi, baştan başa, hep
d. 2617, 2703, 2815, 2938, 2955, 3395, 3496
derūn (Far.) gönül, ruh, yürek
d.+ ı 2291
derūn-ı ẓulmān (Far.+Ar.) karanlık ruh
d.+ ı 3272
derviş (Far.) derviş krş. *dervīş*
d.+ i 2331
dervīş (Far.) derviş krş. *derviş*
d. 2183
d.+ ler 3326
d.+ lere 2334
der-bāb (Far.+Ar.) kapıda
d. 3227
dest (Far.) el
d.+ <i> 3168
d. 2468, 3484
d.+ üme 2530, 3168
destān (Far.) destan
d. 2025
dest-būs eyle- (Far.+T.) el öpmek krş. *dest-būsī eyle-*
d.- yüp 2516
dest-būsī eyle- (Far.+T.) el öpmek krş. *dest-būs eyle-*
d.- yüp 3166
dest-gīr ol- (Far.+T.) yardım etmek, yardımcı olmak
d.- ġıl 2466
dest-i namāz (Far.) namazda el bağlama
d.+ uŋ 3345
dest-pāçe ol- (Far.+T.) eline eteğine yapışmak, yalvarmak
d.- avuz 2324
destūr (Far.) izin
d. 2346, 2719
d.+ a 2598
destūr ver- (Far.+T.) izin vermek
d.- di 1967, 2351
d.- megil 2335
d.- ürdi 2335
devā (< Ar. devā') deva, ilaç, çare
d. 2506
devlet (Ar.) baht, talih
d. 2797, 3426
d.+ ile 1852
devr (Ar.) devir, zaman
d. 2331
d.+ ini 3021
devrān (Ar.) devirler, zamanlar
d. 3030
devrān sür- (Ar.+T.) belli bir devirde yaşamak
d.- erdi 2642
devr-i aḥmed (Ar.) Hz. Muhammet'in devri
d.+ e 3023
devr-i ezmān (Ar.) belli bir zamanın dönemleri
d.+ ı 3003
devr-i mūsā (Ar.) Hz. Musa'nın devri
d.+ ya 3005
devr-i nuʿmān (Ar.) Ebu Hanife'nin devri
d. 2273

devr-i nūşirevān (Ar.) Nuşirevan'nın devri
d.+ da 2110
devvār (Ar.) çok dönen, dünyanın dönmesi
d. 2052
deyü diye krş. *diyü*
d. 1892, 1973
dıraḫt (Far.) ağaç
d.+ a 1983
d.+ dan 2858
dıraḫt-ı zer (Far.) altın ağacı
d.+ e 2856
dırnaḳ(ġ) tırnak
d.+ ı 2875
dışlıḳ dirlik, huzur
d.+ da 3597
di- demek krş. *de-*
d. 1896, 1897, 2247, 2695, 2700, 2701, 2743, 2906, 2940, 2969, 3015, 3095, 3203, 3587
d.- di 1854, 1869, 1893, 1898, 1939, 1941, 1958, 1980, 1986, 2017, 2031, 2037, 2039, 2053, 2062, 2079, 2088, 2091, 2104, 2144, 2145, 2180, 2188, 2191, 2204, 2214, 2215, 2227, 2230, 2254, 2300, 2302, 2308, 2315, 2328, 2362, 2365, 2371, 2408, 2456, 2467, 2511, 2513, 2514, 2517, 2555, 2559, 2596, 2622, 2624, 2636, 2647, 2687, 2703, 2711, 2726, 2786, 2788, 2830, 2832, 2833, 2921, 2929, 2933, 2952, 2969, 3008, 3019, 3028, 3051, 3157, 3171, 3174, 3183, 3219, 3224, 3227, 3236, 3245, 3247, 3262, 3322, 3385, 3410, 3594
d.- diler 2439, 2552, 3095, 3097
d.- dügüm 2306
d.- dükde 2672
d.- düm 1963, 1966, 2089, 2455, 2466, 2519, 2533, 2757, 2800, 2841, 2905, 2949, 2968, 2998, 3073, 3076, 3096, 3140, 3165, 3172, 3223, 3445, 3641
d.- düŋdi 2446
d.- gil 2693, 3305
d.- me 2124
d.- megil 2312
d.- memişem 2738
d.- meye 3508
d.- mez 2847
d.- mezidi 2641
d.- miş 2578, 2585, 2590
d.- mişdür 2363
d.- mişidüŋ 3642
d.- r 1869, 1897, 1905, 1921, 1955, 1986, 2014, 2045, 2063, 2069, 2078, 2084, 2108, 2166, 2172, 2179, 2181, 2182, 2184, 2190, 2216, 2228, 2272, 2288, 2297, 2299, 2307, 2316, 2340, 2373, 2388, 2398, 2465, 2483, 2518, 2520, 2522, 2525, 2531, 2563, 2653, 2654, 2658, 2660, 2672, 2691, 2715, 2729, 2745, 2759, 2780, 2786, 2807, 2834, 2838, 2839, 2846, 2850, 2881, 2907, 2913, 2926, 2942, 2960, 2964, 2990, 2996, 3015, 3016, 3057, 3076, 3112, 3119, 3123, 3131, 3173, 3175, 3199, 3215, 3217, 3450, 3459, 3574, 3590, 3592, 3639, 3640, 3643
d.- rdi 3030
d.- rem 2319, 2851, 3495
d.- ridi 2028
d.- rise 2294
d.- rler 2262, 2495, 2602
d.- se 2676, 2682
d.- ye 1982, 2232, 3488, 3619, 3620
d.- yeler 2412, 2441
d.- yelüm 2043
d.- yem 2000, 2250, 3174, 3183, 3308, 3393, 3543, 3592
d.- yesin 2241
d.- yevüz 1861, 2525
d.- yeyim 2776, 3048, 3156
d.- yeyin 2881, 2943, 3398
d.- yeyüm 2958, 3069, 3119, 3255, 3363, 3407, 3468
d.- yince 2138, 3125
d.- yü 2812

d.- yüben 2529
d.- yüp 1850, 2030, 2400
dīdār (Far.) yüz, çehre
d. 3288
d.+ a 2778
dīde-i āfitāb (Far.) güneşin gözü
d. 2081
diger-gūn (Far.) başka tür, başka çeşit
d. 2849
dik- dikmek
d.- üp 3528
dil(1) 1. konuşma organı; ağız
d.+ de 2269, 2432, 2491, 2683
d.+ den 1840, 3612
d.+ i 3575, 3618
d.+ indedür 2262
d.+ üŋdedür 3154
2. lisan
d. 2483, 2484
d.+ de 2480
d.+ den 2481
d.+ in 2481
d.+ ini 2478, 2479
dil(2) (Far.) kalp, gönül
d. 1909, 2509, 3208
d.+ de 2825
d.+ den 2307
d.+ i 2806
d.+ üŋ 1859
dil- kesmek, biçmek
d.- di 1923, 1924
d.- e 2823
dil aç- (Far.+T.) söze başlamak
d.- up 2412
d.+üm a.- up 1897
dile- dilemek
d.- di 1850, 1867, 2060, 2516
d.- diler 3054
d.- düm 3093, 3101
d.- düŋ 3019
d.- medi 2068, 2832
d.- mez 1900, 3117
d.- miş 1976
d.- mişemdür 3290
d.- ŋ 2542
d.- r 2152, 2168, 2425
d.- rse 1856, 2814, 2815
d.- rseŋ 1978, 2211, 2217, 2226
d.- rsin 2168
d.- se 2421
d.- sem 2150
dilek(g) dilek
d.+ ine 2099
d.+ ini 2466
dilen- dilenmek
d.- mek 2948
dil-ḫōşī (Far.) gönül hoşluğu
d. 2857
dil-i behāyī (Far.+Ar.) kalp güzelliği
d. 2825
dil-i dānā (Far.) âlimin kalbi
d. 2633
diline düş- diline düşmek
d.- e 2975
dil-i pāk (Far.+ Ar.) temiz kalpli
d. 2175, 2311, 2751, 2844
dili sür- konuşmaya devam etmek
d.- üp 2424
dil-şād (Far.) gönlü hoş, sevinç dolu
d. 2327, 2427, 3617
dil-şād ḳıl- (Far.+T.) mutlu etmek, sevindirmek
d.- uban 3617
dil-şād ol- (Far.+T.) mutlu olmak
d.- a 2962
d.- asın 1937, 3608
dil ü cān (Far.) gönül ve can
d. 2178, 2360
d.+ a 3164, 3196
d.+ ı 2200
d.+ lar 3079
dimaġ damak
d.+ a 3342
dine- denemek
d. 2419
dīn (Ar.) din
d. 1902, 3465
d.+ i 3141
dīn-dār (Ar.+Far.) dindar
d. 3349
dīn-i ḫās (Ar.) İslam dini
d.+ ı 3242
dīn ü imān (Ar.) din ve iman
d.+ uŋ 2518
diŋle- dinlemek krş. *dinle-*
d. 1877, 1907, 1938, 1959, 1997,

2045, 2058, 2059, 2067, 2108, 2143, 2145, 2173, 2197, 2218, 2251, 2330, 2353, 2372, 2373, 2419, 2422, 2458, 2508, 2624, 2644, 2745, 2768, 2785, 2799, 2868, 2894, 2974, 3005, 3028, 3076, 3159, 3219, 3507, 3532, 3543, 3574, 3596, 3598, 3604
d.- dem 1918
d.- di 2493, 3218, 3280
d.- düm 3140
d.- düŋ 2447, 3133
d.- dür 3400
d.- gil 1889, 1890, 2025, 2044, 2076, 2131, 2198, 2274, 2332, 2475, 2851, 2865, 2908, 2957, 3183, 3568, 3594
d.- mek 3489
d.- ŋüz 3140
d.- yüp 1998
diŋler ol- dinlemeye devam etmek
d. 2820
dir- dermek, birleştirmek krş. *der-*
d.- di 2854
diri canlı
d. 2421
d.+ dür 2712
d.+ si 2715
d.+ yse 2716
dirlik(g) hayat, yaşayış, sağlık
d.+ e 3152
d.+ inde 3042
dirsek dirsek
d.+ lerile 3331
dişi erkeğin karşıt cinsi
d.+ ye 3537
dīv (Far.) şeytan, dev
d. 2808, 2809
diyār (Ar.) memleket, ülke
d.+ ında 3267
diyü diye krş. *deyü*
d. 2167
diz diz
d.+ e 3445
d.+ i 3447, 3513
d.+ ine 3509
d.+ ini 3172
d.+ lerin 3526
d.+ üŋ 3523
diz- dizmek, sıralamak
d. 2130
d.- eyüm 3464
diz çök- namazda oturmak
d.- üp 3172
doḳsan doksan
d. 2257
doḳsan altıncı doksan altıncı
d.+ dan 2364
doḳsan iki doksan iki
d.+ den 2318
doḳsan dörd doksan dört
d.+ ile d.+e 2353
doḳsan sekiz doksan sekiz
d.+ e 2373
doḳsan ṭoḳuz doksan dokuz
d.+ dan 2419
doḳsan üçünci doksan üçüncü
d.+ den 2329
doḳsan yedinci doksan yedinci
d.+ den 2366
dōst (Far.) dost, yakın arkadaş
d. 2763, 2774, 2944, 2946, 2992
d.+ a 2778, 2779, 2987, 3284
d.+ dan 2980
d.+ lar 2991
dōst-ı ḥaḳ (Far.+Ar.) Allah dostu krş. *dōst-ı ḫuẕā*
d. 2774
d.+ la 2768
dōst-ı ḫuẕā (Far.) Allah dostu krş. *dōst-ı ḥaḳ*
d. 2770, 2773
dōst-vār (Far.) dost gibi
d. 1858
dök- dökmek
d.- erken 3381
dökül- dökülmek
d.- e 2368
d.- iser 2369
dön- dönmek
d.- di 2396, 2486, 2633, 2776, 2820, 2926, 3004, 3181, 3204, 3287, 3289
d.- meye 3366
dörd dört krş. *dört*
d. 2818, 3285, 3591, 3641

d.+ dür 3329, 3428
d.+ üŋ 3336

dördünci dördüncü
d. 2508, 2592, 3317, 3327, 3354, 3363, 3373, 3381, 3414, 3432, 3550, 3568, 3605
d.+ si 3333, 3341, 3389, 3443, 3462, 3486
d.+ sin 3504

dört dört krş. *dörd*
d. 2556, 2574, 2583, 3281, 3596, 3600

dört biŋ dört yüz dört bin dört yüz
d. 2456, 2459

döş göğüs, sine
d.+ eye 3527

döşeyü ḳo- yaymayı, açmayı sürdürmek
d.- dı 3549

döy- dayanmak; katlanmak
d.- em 2999
d.- mez 2998

duʿā (Ar.) dua
d. 2497, 2506, 2507, 2508, 2509, 3485, 3610, 3635
d.+ lar 2733
d.+ sı 2415, 3640
d.+ sın 2165, 2724
d.+ sıyla 2741
d.+ yı 2505, 3219, 3608, 3632
d. 1915

duʿā al- (Ar.+T.) hayır duası almak
d. 2742

duʿā et- (Ar.+T.) dua etmek krş. *duʿā it(d)-, duʿā ḳıl-, duʿā eyle-, duʿā oḳı-*
d.- di 2505
d.- seŋ 2167

duʿā eyle- (Ar.+T.) dua etmek krş. *duʿā it(d)-, duʿā ḳıl-, duʿā et-, duʿā oḳı-*
d. 2404
d.- di 2859
d.- se 2417

duʿā it(d)- (Ar.+T.) dua etmek krş. *duʿā et-, duʿā ḳıl-, duʿā eyle-, duʿā oḳı-*
d.- e 2409
d.- me 2166

duʿā ḳıl- (Ar.+T.) dua etmek krş. *duʿā it(d)-, duʿā et-, duʿā eyle-, duʿā oḳı-*
d. 2163, 3206
d.- dı 2164, 2730
d.- ur 2405
d.- urdı 2426

duʿā oḳı- (Ar.+T.) dua etmek krş. *duʿā it(d)-, duʿā eyle-, duʿā et-, duʿā ḳıl-*
d.- rıdı 2428

duʿā <vü> ṭāʿat eyle- (Ar.+T.) dua edip ibadet etmek
d. 2764

duʿā-<yı> ʿaṭā <vü> himmet eyle- (Ar.+T.) himmet ve cömertlik duası etmek

duʿā-yı senā (Ar.) övgü duası
d. 2963

duḫūl et- (Ar.+T.) yeni bölüme başlamak, giriş yapmak
d.- di 2131

dumūʿ-ı revān (Ar.+ Far.) akan gözyaşı
d. 2096

dur- durmak, beklemek
d.- asın 1839
d.- urdı 3042

duragetür- meydana gelmesini sağlamak
d.- di 1977

dūr eyle- (Far.+T.) uzaklaştırmak krş. *dūr it(d)-*
d. 3303

dūr it(d)- (Far.+T.) uzaklaştırmak krş. *dūr eyle-*
d.- erseŋ 2195

dūr ol- (Far.+T.) uzak durmak; öfkesini kontrol etmek
d.- a 2191, 2789, 3249
d.- maz 2783

durūġ (Far.) yalan
d.+ ı 3147

dut- tutmak krş. *ṭutmak*
d. 2155, 2674
d.- a 3636
d.- dı 2386, 2514

d.- duŋ 3641
d.- mışdur 2236

dūzaḫ (Far.) cehennem krş. *cāy-ı āteş, cehennem*
d. 2268, 3050, 3078
d.+ a 2391, 2653
d.+ da 2270

dügme düğme
d.+ sin 3505

dünya (Ar.) dünya, âlem krş. *dünyā*
d.+ da 2191, 2816, 2860

dünyā (Ar.) dünya, âlem krş. *dünya*
d. 2810, 2811, 3121
d.+ da 2149, 2812, 2932, 3244
d.+ dan 2060, 2805
d.+ ya 1989, 1994, 2041

dünyadan naḳl ḳıl- (Ar.+T.) ruhu dünya-dan ayrılmak, ölmek
d.- duġında 3034

dünya vü āḫir (Ar.) dünya ve ahiret krş. *dünyā vü āḫir*
d. 3136

dünyā vü āḫir (Ar.) dünya ve ahiret krş. *dünya vü āḫir*
d. 3136
d.+ de 3261

düriş- çabalamak, sakinleşmek
d.- di 2548
d.- ür 3264

dürlü türlü
d. 1837, 1961, 1969, 2673, 2792

dürlü dürlü türlü türlü
d. 1836

dürr (Far.) inci
d. 3565

dürr-i nāsufte (Far.) el değmemiş inci
d. 2753

dürr ü güher (Far.) inci ve cevher
d.+ i 2631, 2952

dürüst (Far.) dürüst, doğru, hatasız
d. 3638

dürüst söyle- (Far.+T.) doğru söylemek
d.- rsin 2522

dü-sirişk ağla- (Far.+T.) iki gözü iki çeşme ağlamak
d.- duġı 2088

düş- bir yere düşmek, yüksekten düşmek
d.- di 2054, 2567, 2568, 2922
d.- diler 2858
d.- e 2370
d.- ince 2570
d.- mişdurur 1845
d.- mişidi 2887

düş az- uykuda cenabet olmak
d.- sa 3422

düşenbih (Far.) ikinci gün, pazartesi günü
d. 2537

düşmen (< Far. düşmān) düşman, hasım
d. 3117
d.+ den 2430
d.+ e 2986, 2990
d.+ i 2944, 2946, 2991
d.+ üŋ 3116

düşmen-kām (Far.) düşmanı yok eden
d. 2992

düş-vār ol- (Far.+T.) zorlaşmak
d. 2987

düvāz-deh (Far.) on iki
d. 1911

düz et(d)- düzeltmek, rayına oturt-mak
d.- e 2671, 3581

düzen ḳur- bir işi düzenli bir şekilde yapmak
d.- mışıdı 3100

E

eʿaz (Ar.) azizler, pirler
e. 2947

ebed (Ar.) sonsuzluk, sonsuza kadar
e. 2270

ebedī (Ar.) sonsuz
e. 2268, 2350

ebrū (Far.) kaş
e.+ ların 3277

ebū bekr Hz. Ebubekir krş. *bū bekr*
e. 3646
e.+ e 3057

ebū eyyūb Hz. Eyüp krş. *eyyūb*
e. 2077

ebyāt (Ar.) manzum sözler, beyitler
e. 2130

ecr-i ʿaẓīm (Ar.) gayretin karşılığı
e. 3540

et(d)- etmek krş. *it-*
e.- e 2542, 2782, 3353, 3444, 3522, 3581
e.- er 2733, 2948, 3394
e.- erse 2946, 3349, 3499
e.- üben 3480
e.- üp 2857, 3103
edā et- (Ar.+T.) namaz kılmak krş. *edā eyle-, edā it-*
e.- se 3596
edā eyle- (Ar.+T.) namaz kılmak krş. *edā et-, edā it-*
e. 2499
e.- yevüz 2469
edā it- (Ar.+T.) namaz kılmak krş. *edā eyle-, edā et-*
e.- di 2514
edeb (Ar.) edep, terbiyeli davranış, nezaket
e.+ ile 3365
e.+ ler 3368
edeb ehli (Ar.) edep ehli
e. 3365, 3368, 3652
edʿiye (Ar.) dualar, yalvarmalar, niyazlar
e. 3617, 3360, 3534
edvār (Ar.) devirler, çağlar, zamanlar
e.+ ı 2524
efḍāl (Ar.) lütuflar, ihsanlar
e. 3541
efendü (Yun.) efendi
e.+ m 2031
efġān it(d)- (Far.+T.) bağırmak
e.-er 2570
eflāk (Ar.) felekler, gökler
e. 2052
eger eğer
e. 2345, 3081
eḫas (< Ar. eḫaṣṣ) çok cimri
a. 2654
ehl-i ʿālim (Ar.) âlimler ehli
e. 3370
ehl-i beyt (Ar.) Hz. Peygamber'in ailesi ve soyundan gelenler
e. 2547
ehl-i beytī (Ar.) Hz. Peygamber'in ailesi ve soyundan gelenler
e. 2539
ehl-i dūzaḫ (Ar.+Far.) cehennem ehli krş. *ehl-i nīrān*
e. 2258, 2265
ehl-i dünyā (Ar.+Far.) dünya ehli, insanlar krş. *ehl-i zemīn*
e. 2368
ehl-i ḥayā (Ar.) edepli olanlar
e. 3651
ehl-i inṣāf (Ar.) tasarruf edenler
e. 3385
ehl-i islām (Ar.) İslam'a inananlar
e. 2812
ehl-i maʿnī (Ar.) hakikat sahibi
e. 3085
ehl-i mekrūh (Ar.) iğrenç kişiler
e.+ a 3384
ehl-i namāz (Ar.+ Far.) namaz kılanlar
e. 3502
ehl-i nifāk (Ar.) iki yüzlü olanlar
e.+ a 3082
ehl-i nīrān (Ar.) cehennem ehli krş. *ehl-i dūzaḫ*
e. 2225
ehl-i niyāz (Ar.+Far.) niyaz edenler
e. 2490
ehl-i riḥāl (Ar.) yola çıkanlar
e. 2459
ehl-i şaḳī (Ar.) kötülük yapanlar, haydutlar
e. 2221
ehl-i zemīn (Ar.+Far.) dünya ehli, insanlar krş. *ehl-i dünyā*
e. 2369, 2999
ehlü'l-beyt (Ar.) Hz. Peygamber'in ailesi ve soyu krş. *ehl-i beyt*
e. 2541
ekl (Ar.) yiyecek yeme
e.+ i 2564
eknūn (Ar.) şu anda, şimdi krş. *elān*
e. 2180, 2285, 2450, 2821, 2849
ekser et- (Ar.+T.) çoğaltmak, arttırmak
e.- meye 3387
eksil- azalmak
e.- ür 2812
eksük ü artuḳ ne eksik ve ne fazla
e. 2800
el el, uzuv
e. 2760, 3483

e.+ den 2033, 2666
e.+ e 2866, 3556
e.+ i 3378, 3482, 3514
e.+ ile 3361, 3362, 3379, 3380, 3390, 3575
e.+ in 2514, 2516, 2578, 3339, 3525, 3530
e.+ inden 2590, 2877
e.+ ine 2584
e.+ ini 3169, 3556
e.+ le 3353
e.+ leri 2888, 3117, 3518
e.+ lerin 3371, 3376, 3412, 3509, 3523
e.+ lerinden 1842
e.+ lerini 3331, 3339, 3480
e.+ ümde 3162
e.+ ümden 2031
e.+ üŋ 3524

elān (Ar.) şu anda, şimdi krş. *eknūn*
e. 2064, 2439, 2759, 3084

el ele ur- el ele vermek
e.- up 2094

elem (Ar.) dert, tasa
e. 2430

el götür- dua etmek için ellerini havaya kaldırmak krş. *ellerini ḳaldur-*
e.- e 3632
e.- üp 2426

elḥāḳ (Ar.) doğrusu, gerçekten
e. 2818, 3342

elif lām mīm tenzīl (Ar.) Ayete'l-Kürsi
e.+ i 2424

eline gir- elde etmek
e.- e 2690

ellerin yüzine sür- duadan sonra "amin" dedikten sonra elleri yüze sürmek krş. *el yüze sür-*
e.- e 3533

elli elli
e. 3607

el şun- el uzatmak
e.- up 2895
e.+ üŋi ṣ. 2467

el ṭut- bir kişinin elini tutmak
e.- ar 2860

el ur- el vermek
e.- dı 2574

elyaḳ (Ar.**)** layık
e. 1920, 2126

el yu- el çekmek, ölmek
e.- mış 2755

el yüze sür- "amin" dedikten sonra elleri yüze sürmek krş. *ellerin yüzine sür-*
e.- diler 2510

emān (Ar.) emniyet, emin
e. 2829

emān bul- (Ar.+T.) emin olmak
e. 2328, 2779, 3216

emecek(g) göğüs
e.+ i 3484

emīn (Ar.) güvenilir; şüphesi olmayan
e. 2834

emīn ol- (Ar.+T.) inanmak, güvenmek
e.- a 2223
e.- urıdı 2432

emīr (Ar.) başkan, reis
e. 2339
e.+ üm 2031, 2251

emn ü emān ol- (Ar.+T.) huzur ve güven içinde olmak
e.- madı 2453

emr (Ar.) emir, buyruk
e.+ ine 2239
e.+ ümi 2239
e.+ ümle 2149

emrāż (Ar.) marazlar, hastalıklar
e.+ ı 1916

emr et(d)- (Ar.+T.) emretmek, buyurmak krş. *emr ḳıl-*
e.- di 2332, 3330, 3447
e.- er 2581

emr-i bārī (Ar.) Allah'ın emirleri krş. *emr-i sübḥānī, emr-i ḥaḳ, emr-i ḥaḳḳ, emr-i cebbārī*
e. 2268

emr-i cebbārī (Ar.) Allah'ın emirleri krş. *emr-i sübḥānī, emr-i ḥaḳ, emr-i ḥaḳḳ, emr-i bārī*
e. 2543

emr-i ḥaḳ (Ar.) Allah'ın emirleri krş. *emr-i sübḥānī, emr-i ḥaḳḳ, emr-i bārī, emr-i cebbārī*
e. 2381

emr-i ḥaḳḳ (Ar.) Allah'ın emirleri krş. *emr-i sübḥānī, emr-i ḥaḳ, emr-i bārī, emr-i cebbārī*
e.+ ı 2155

emr-i sübḥānī (Ar.) Allah'ın emirleri krş. *emr-i ḥaḳ, emr-i ḥaḳḳ, emr-i bārī, emr-i cebbārī*
e. 2441, 2444, 2545

emr ḳıl- (Ar.+T.) emretmek, buyurmak krş. *emr et(d)-*
e.- dı 2238
e.- duġı 2546

enbiyā (Ar.) peygamberler
e. 2898, 2901, 3317
e.+ dan 2978

endūh (Far.) gam, keder
e. 3384

enīn et- (Ar. +T.) inlemek krş. *enīn ḳıl-*
e.- di 2973

enīn ḳıl- (Ar. +T.) inlemek krş. *enīn et-*
e.- dı 2105

enīs et- (Ar.+T.) dost olmak
e.- me 1856

envār (Ar.) nurlar, ışıklar
e. 2011
e.+ ı 3271

enver-i cihān-tāb (Ar.+Far.) cihanı aydınlatan en nurlu kişi; Hz. Muhammet
e.+ a 3071

eŋ derecelendirme
e. 3120

er erkek, hayat arkadaşı
e. 2277, 2278, 2290, 2528, 2636, 2657, 2931, 3220, 3445, 3451
e.+ i 2283
e.+ ine 2316
e.+ lere 2861
e.+ üŋ 2877

er- ermek, ulaşmak
e. 2779
e.- di 1891, 1940, 1989, 2011, 2046, 2050, 2061, 2087, 2093, 2108, 2134, 2178, 2227, 2260, 2264, 2275, 2276, 2309, 2353, 2373, 2376, 2445, 2494, 2532, 2756, 2745, 2765, 2768, 2772, 2803, 2823, 2826, 2827, 2828, 2857, 2894, 2900, 3062, 3149, 3197, 3285, 3301
e.- diler 1943
e.- diyse 2571
e.- dügi 3503
e.- dük 1962, 2469, 2751, 2752
e.- düm 3025, 3650
e.- düŋ mi 2727
e.- dürür 3631
e.- e 2044, 2190, 2216, 2265, 2435, 2639, 2984, 3072, 3241, 3252, 3504
e.- er 2055, 3263, 3564, 3579
e.- erdi 2296
e.- esiz 2122
e.- ince 2877, 3150, 3431
e.- ip 1983
e.- iser 3177
e.- iş 2482
e.- medi 2805, 2977
e.- mege 2080
e.- mek 2217, 2226
e.- mekle 1904
e.- memişdür 2261
e.- meye 2075, 2099, 3160
e.- meyen 2778
e.- mez 1992, 2605
e.- mezidi 2430
e.- mişdurur 2313
e.- mişem 3023, 3071
e.- mişidüm 3005
e.- se 3513
e.- segerek 1965
e.- sün 2250
e.- üp 2077, 2532, 3196
e.- ürdi 2001
e.- ürür 1978

eren ermiş, evliya
e. 2471
e.+ ler 2872

eril- ulaşılmak
e.- ür 3328

eriş- erişmek, ulaşmak, ulaşmak, gelmek
e.- di 1846, 1989, 2249, 2434, 2491, 2552, 2721, 2736, 2747, 2798, 3056, 3205
e.- düm 3647, 3653

e.- düŋ 2039, 2745
e.- e 1937, 2057, 2156, 2212, 2292, 2670, 2699, 3068, 3164
e.- medi 3636
e.- meye 3011
e.- mişemdür 2346
e.- üben 2020
e.- ür 2407, 2685, 2778, 3066, 3264
erk (Ar.) güç
e. 3154
erkān (Ar.) esaslar
e. 3302, 3461, 3466, 3476
e.+ ı 3458, 3462, 3463, 3465
e.+ ın 3292
erkek erkek
e.+ le 3537
erre-i ṣad-pā (Far.) yüz dişli bıçkı, testere
e. 1923
erte ertesi, bir sonraki krş. *ertesi*
e.+ de 3160
ertesi ertesi, bir sonraki krş. *erte*
e. 2581
erür- ulaştırmak
e.- di 2870
e.- e 2271, 2479
ervāḥ (Ar.) ruhlar
e. 3467
ervāḥ-ı enbiyā (Ar.) peygamberlerin ruhları
e.+ ya 1952
erzānī ḳıl- (Far.+T.) layık olmak
e.- dı 2794
esen sıhhat, sağ salim
e. 2384
eṣer (Ar.) iz, nişan, işaret
e. 1955, 2737
e.+ in 3424
esfel (Ar.) çok sefil, alçak
e.+ ine 2040
esfel-i dūzaḫ (Ar.+Far.) cehennemdeki sefiller
e. 2837
esfel-i nār (Ar.+Far.) cehennem
e.+ a 2243
esir- kendinden geçmek
e.- e 2959
esmā (Ar.) Allah'ın isimleri
e.+ yı 2428, 3629
esrār (Ar.) sırlar
e.+ ı 2515, 3271
e'sselāmuʿaleyk (Ar.) "Allah'ın selamı sizin üzerinize olsun" anlamındaki selamlama sözü
e. 2541
eşed (Ar.) daha şiddetli, en sert
e. 2979, 2980
eşek(g) eşek
e.+ in 2162
eşit- işitmek, duymak krş. *işit-*
e. 1998, 2160, 2165, 2209, 2387, 3033, 3113, 3424, 3495, 3504
e.- di 3271
e.- medi 3130
e.- mişem 2158
eşyā (Ar.) eşyalar, şeyler
e.+ yı 3299
et et
e. 3044
et- etmek, yapmak
e. 2241
e.- di 2021, 2112, 2595, 2972, 3114
e.- dügin 2246
e.- dük 2448
e.- düm 3639, 2297
e.- medi 2920
e.- megil 3585
e.- mese 2677, 3516
e.- meye 2073, 3364
e.- miş 1975
e.- mişem 2238
e.- mişini 2950
e.- se 3234
eṭfāl (Ar.) çocuklar
e.+ i 2411, 2415
etmek ekmek
e. 2944
et-teḥiyyāt (Ar.) Ettehiyyatü duası
e. 3472
ev ev, yuva
e. 2442, 2611, 2615, 2619, 2626, 2627
e.+ de 3111
e.+ e 3025

e.+ i 2614
e.+ inde 2707, 2719, 3283
e.+ ine 2077, 2304, 2315, 2440, 2649, 3105, 3106, 3158
e.+ lerüŋüzdür 2116
e.+ üm 2299
e.+ üŋ 2617, 2621
ev issi ev sahibi
e. 3026
evḳāt (Ar.) vakitler, zamanlar
e. 3454, 3642
e.+ ı 3453
evlād (Ar.) evlat, çocuklar
e.+ ı 3145
evliyā (Ar.) ermiş, ermişler, veliler
e.+ lar 3213
e.+ larla 1838, 3286
evrād olun- (Ar.+T.) okunması gelenek hâline gelen belli ayet, sure veya duaları okumak
e.- a 3617
evṣāf (Ar.) vasıflar, nitelikler
e. 2473
evtād (Ar.) Allah tarafından görevlendirilen, belli bir mertebede olan veli kimseler
e. 2493
evvel (Ar.) önce, ilk önce
e. 2114, 2423, 2866, 3302, 3330, 3513
e.+ i 2505, 3338, 3351, 3359, 3370, 3385, 3396, 3459, 3480, 3502, 3564, 3599
e.+ idür 3419, 3469
e.+ inde 3470
e.+ ine 3373
evvel oturması ol- (Ar.+T.) namazda ilk rekatın sonunda oturmak
e.- a 3471
eyā (Ar.) ya, hey anlamındaki seslenme
e. 2653
eydür- söyletmek
e.- di 2665
eyit(d)- söylemek, demek, anlatmak
e.- di 2505
e.- diler 2094
e.- düm 2496
e.- em 3545
e.- even 2145
e.- eyin 2533
e.- mez 2473
e.- üp 2492
e.- ür 2109, 2279, 2293, 2820, 3118, 3119, 3289
eyle öyle krş. *öyle*
e. 1923, 2014, 2316, 3157
e.+ durur 2398
e.+ dür 2629
eyle- yapmak, kılmak, sormak
e. 2213, 2801, 3344, 3491, 3492, 3629
e.- di 2764, 3090, 3184
e.- düm 2799, 3284
e.- düŋ 2242
e.- gil 1885, 3432
e.- megiçün 2421
e.- mekdür 3361
e.- mişlerdür 2460
e.- ŋ 2763
e.- r 1948, 2476, 2944, 2945, 3002
e.- rdi 3375
e.- rem 3621
e.- se 3553
e.- sem 2676
e.- ye 2222, 3348
e.- yüp 2847, 3113
eyyūb Hz. Eyüp krş. *ebū eyyūb*
e.+ a 1913
e.+ dan 1907
ez-ʿadl u dād-ı nūşirevān (Far.) Nuşirevan'ın adaletinden
e. 2678
ezber (Far.) ezber, bir şeyi ezberleme
e. 2262, 2491, 2500, 2683
ezber ḳıl- (Far.+T.) ezberlemek
e. 2035
ez-dil ü cān (Far.) candan ve gönülden krş. *ez-eb ü ced*
e. 2016, 2129
ez-eb ü ced (Far.+Ar.) candan ve gönülden krş. *ez-dil ü cān*
e. 3150
ezel (Ar.) ezelden beri, geçmiş zaman
e. 1958, 2895

ezmān (Ar.) zamanlar
e.+ a 2660

F

faʿāl (Ar.) çok çalışkan, pek gayretli
f. 2294

faḳīh (Ar.) fıkıh âlimi
f. 3424

faḳīr (Ar.) fakir, yoksul
f.+ e 3287

faḳr ehli (Ar.) fakirler
f.+ ne 2333

fān et(d)- (Ar.+T.) kötülük yapmak krş. *fān it(d)-*
f.- elüm 2378

fānī (Ar.) ölümlü
f. 2545

fān it(d)- (Ar.+T.) kötülük yapmak krş. *fān et(d)-*
f.- er 2566

fāriġ it(d)- (Ar.+T.) terk etmek, vaz-geçmek
f.- e 3307

farḳ (Ar.) başın üst kısmı
f.+ ına 2329
f.+ uŋa 2952

farḳ ol- (Ar.+T.) farklı olmak
f.-ur 2480

fārūḳ (Ar.) Hz. Ömer'in lakabı
f. 2548

farż (Ar.) farz
f. 3329, 3559

farż-ı ġusl (Ar.) guslün farzı
f. 3407, 3408, 3409

farż ol- (Ar.+T.) farz olmak
f.- an 3386
f.- dı 3308, 3321
f.- ur 2593

fāsid (Ar.) bozulmuş, bozuk, kötü
f. 3568

fāsid it(d)- (Ar.+T.) bozmak
f.- en 3565, 3583

fāsid ol- (Ar.+T.) bozulmak
f.- maz 3570, 3574
f.- sa 3570
f.- ur 3466, 3567, 3571, 3573, 3576, 3584, 3587

fāṭıma (Ar.) Hz. Fatma
f. 3625

fātiḥa (Ar.) Fatiha suresi
f. 2129, 3009, 3010, 3014, 3470, 3488, 3599, 3601, 3603, 3605

fātiḥa-yı tenhā (Ar.) yalnızca Fatiha okuma
f. 3494

fāyide (Ar.) fayda, yarar
f. 3636

fāyide er- (Ar.+T.) fayda, yarar sağlamak
f.- er 2684

fażīlet (Ar.) dürüstlük, namus
f.+ i 3031
f.+ ini 3226

fażl (Ar.) iyilik, cömertlik
f. 2822

fehm eyle- (Ar.+T.) anlamak, idrak etmek krş. *fehm it-*
f. 2821

fehm it- (Ar.+T.) anlamak, idrak etmek krş. *fehm eyle-*
f. 2823

felāḥ (Ar.) kurtulma, kurtuluş
f. 2212

fenā-dār (Ar.) kötü durumda olan
f.+ dur 3244

ferāġat ol- (Ar.+T.) hakkından isteyerek vazgeçmek
f.- a 1842

feraḥ (Ar.) sevinme, feraha erme
f. 3413

ferc (Ar.) yarık, çatlak
f. 3374

ferd (Ar.) tek, eşsiz
f.+ i 2769

fer ir- (Far.+T.) gözleri parlamak, aydınlanmak
f.- e 2892

fermān (Far.) emir, buyruk
f.+ uŋ 3215

ferş (Ar.) yayma, serme
f. 2104
f.+ den 3263

ferzend (Far.) oğul, erkek çocuk
f.+ üm 2731

fesād (Ar.) kötülük, fitne
f.+ a 3563, 3564, 3579, 3588
f.+ ı 3467

fesād-ı ṣalāt (Ar.) namazın bozulması
f. 3580
feṣāḥat (< Ar. feṣāḥat) dilin doğru, açık ve anlaşılır biçimde kullanılması
f. 2130
feşār (Far.) saçma
f. 3031, 3638
fetḥ ḳıl- (Ar.+T.) sahip olmak, kazanmak
f.- sa 3566
fetvā (Ar.) fetva
f.+ da 2302
f.+ durur 2295
f.+ yı 2288
fevt-i tertīb (Ar.) düzenin bozulması
f. 3579
fezaʿ-ı ekber (Ar.) en büyük korku
f.+ den 3013
fıḳh ehli (Ar.) İslamiyet'in bütün kurallarını bilen âlimler
f. 3574
fikr (Ar.) düşünce, fikir
f.+ üm 2511
fikret (Ar.) düşünme, düşünce, fikir
f.+ e 2023
fikr ḳıl- (Ar.+T.) düşünmek
f.- uram 2485, 2715, 3175
fiʿl (Ar.) iş, eylem, davranış
f.+ le 1901
fi'l-ḥāl (Ar.) o anda, hemen
f. 2651, 2964, 3553
fiʿl-i fużūl (Ar.) gereksiz davranış
f. 2279
fiʿl-i kerīh (Ar.) iğrenç, tiksinç davranış
f.+ den 3550
firāḳ (Ar.) ayrılık, ayrı düşme
f.+ a 3288
firāḳ ehli (Ar.) ayrılanlar, ayrı kalanlar
f.+ çün 2981
firʿavn (Ar.) Firavun
f. 2838, 2842
f.+ a 2803
f.+ ı 2826
firdevs (Far.) cennet
f. 3178
fitne (Ar.) karışıklık, fesatlık
f.+ si 2369
fitne-i āfitāb u mehtāb (Ar.+Far.) güneşin ve ayın kargaşası
f.+ <ı> 2372
fuḳahā (Ar.) fıkıh âlimleri
f. 3510, 3552
fulān (Ar.) falan, filan
f. 2238, 2241, 2252, 2438
furḳān (Ar.) Kur'an-ı Kerim
f. 3008, 3548
fütūr (Ar.) bıkkınlık, bezginlik
f. 2828
füzūn (< Far. efzūn) fazla, çok
f. 2813

G

ġāfil ol- (Ar.+T.) gaflette olmak
ġ.- maġıl 1939
gāh (Far.) kah, bazen
g. 2590, 2809
gāh gāh (Far.) kah kah
g. 1931, 2734, 2808
gāh ol- (Far.+T.) saman çöpü gibi küçük olmak
g.- uban 2808
ġalaṭ eyle- (Ar.+T.) yanlış yapmak
ġ.- mişsin 2344
ġalebe (Ar.) üstün gelme, yenme
ġ. 3644
ġālī (Ar.) değerli
ġ. 1844
ġālib (Ar.) üstün gelen, yenen (kimse)
ġ. 2937
ġālib ol- (Ar.+T.) yenmek, üstün gelmek
ġ.- dı 2259, 2569
ġalīẓe (Ar.) kaba, çirkin
ġ. 3439
ġam (< Ar. *ġamm*) kaygı, keder
ġ. 1976, 2214, 2410, 3611
ġam-gīn ol- (Ar.+T.) dertli olmak
ġ.- up 1847
ġam ḳalma- (Ar.+T.) dertsiz olmak, ferahlamak
ġ.- zıdı 2429
ġammāz (Ar.) söz taşıyan, laf yetiştiren
ġ.+ lar 2388
ġammāz ol- (Ar.+T.) söz taşımak,

ispiyonlamak krş. *ġammāzī ol-*
ġ.- a 2399
ġ.- asın 1901
ġammāzī ol- (Ar.+T.) söz taşımak, ispiyonlamak krş. *ġammāz ol-*
ġ.- dı 1900
ġam-nāk ol- (Far.+T.) gamlı, kederli olmak
ġ.- maġıl 2311
ġam ye- (< Ar. *ġamm*+T. ye-) kaygılanmak, dertlenmek
ġ.- meŋ 2410
ġanīlıḳ(ġ) (Ar.) zenginlik
ġ.+ ı 2121
ġār (Ar.) mağara, in
ġ.+ a 2748
ġarāyibler (< Ar. ġarā'ib) şaşılacak tuhaf şeyler
ġ. 1837
ġār-ı kehf (Ar.) mağara sahabeleri, ashab-ı kehf
ġ. 2748
ġarīb (Ar.) garip, tuhaf
ġ. 2674
ġarḳa vir- (Ar. + T.) boğmak
ġ.- di 2993
ġāsil (< Ar. ġasl) yıkama, yıkanma
ġ. 3412
ġayb (Ar.) gizli olan, görünmeyen
ġ. 2948
ġāyet (Ar.) çok, son derece
ġ. 2267, 2564
ġāyid (Ar.) büyük abdest, gayta
ġ. 3394
ġāyiṭ et- (Ar.) büyük abdestini yapmak
ġ.- mek 3391
ġayr (Ar.) başka, diğer
ġ. 2023, 2451, 2477, 2794, 2977, 3360, 3570, 3649
ġ.+ a 2685
ġayr-ı tekbīr-i iftitāḥ (Ar.) namaza başlama tekbirinden başka
ġ. 3496
ġażab (Ar.) öfke, kızgınlık
ġ. 2920
ġ.+ dan 2223
ġ.+ ı 2224
ġ.+ la 2222
ġażab ehli (Ar.) öfkelenenler, gazap ehli
ġ. 2221
ġ.+ dür 2212
ġ.+ ne 2224
ġażab et- (Ar.+T.) öfkelenmek, hiddetlenmek, kızmak krş. *ġażab eyle-*
ġ.- me 2212
ġażab eyle- (Ar.+T.) öfkelenmek, hiddetlenmek, kızmak krş. *ġażab et-*
ġ.- me 2216
gebr (Far.) mecusi, ateşe tapan kimse, ateşperest krş. *mecūsī, kirm*
g.+ di 2557
g.+ e 2070, 2695, 2696
g.+ ler 1868, 2067, 2662
g.+ lerle 2068
gebrān (Far.) ateşe tapan kimseler
g. 2693
gece gece krş. *gice, giçe*
g. 3035, 3036, 3232
geç- geçmek
g. 2499
g.- di 2025, 2193, 2573
g.- dise 3642
g.- üp 2404
geh (< Far. gāh) bazen
g. 3581, 3582
gehī (< Far. gāhi) Ara sıra, bazen
g. 1934
gel- gelmek
g.- di 1994, 2078, 2304, 2588, 2906, 2910, 2924, 3078, 3092, 3167, 3176, 3579
g.- diler 2582
g.- düm 2181, 2182, 3101, 3161
g.- düŋ 2179
g.- düŋüz 3291
g.- e 1849, 1859, 2593, 2620
g.- eler 2638
g.- en 2473, 2474, 3110
g.- gil 1934
g.- medi 3038
g.- meyiser 2661
g.- miş 2909
g.- mişdür 2132

g.- mişler 3088
g.- se 2642, 2844
g.- sün 2572
g.- üben 2049, 2631
g.- üp 2984
g.- üpsin 3181
g.- ür 2390, 2842
g.- ürdi 2471
g.- ürler 2461
g.- ürmi 2802
genc-i esrār (Far.+Ar.) sırlar hazinesi
g.+ a 1849
gendüm (Far.) buğday
g. 2031
g.+ i 1980
geŋez ol- kolaylaşmak
g.- a 3614
ger eğer krş. *eger*
g. 1888, 1900, 2211, 2294, 2716, 3228, 3439, 3455, 3597
gerçek gerçek, bilinen
g. 3127
gerçi (< Far. eger+çi) gerçi, aslında
g. 1855, 2006, 2007, 2548, 2677, 2729, 2875, 3104, 3117, 3162, 3259, 3314, 3536
gerdiş (Far.) zaman, devran
g. 2017
gerek(g) gerek, lazım
g. 1921, 2201, 2287, 2609, 3435
g.+ durur 2286, 2299, 3368
g.+ in 2150
gerin- gerinmek, esnemek
g.- mek 3554
germ (Far.) sıcak
g. 2038
gerü geri
g.+ si 1964
getür- getirmek
g. 3462
g.- di 1940, 3238
g.- diler 2575, 2621, 2706, 3111
g.- elerdi 2609
g.- em 2713
g.- imedi 3139
g.- iser 3115
g.- mişüz 2439
g.- üben 3197
g.- ür 1893, 3237
gevde gövde
g.+ sini 1910
gevher (Far.) cevher krş. *güher*
g.+ dür 1871
gey- giymek krş. *giy-*
g.- e 2336
g.- üben 2340
geydür- giydirmek
g.- eler 3054
geyesü giysi
g.+ sine 2386
geyiver- giyivermek
g. 2766
gezdür- gezdirmek, dolaştırmak
g.- ür 2394
g.- üŋüz 2392
ġıdāʾ (Ar.) yiyecek, yemek
ġ. 1914
ġıll u ġaşy (Ar.) kin ve hile
ġ.+ ıla 2835
ġıybet eyle- (Ar.+T.) dedikodu yapmak
ġ.- di 3091
gibi gibi
g. 2659, 2660, 2899, 3257, 3394
g.+ den 3561
g.+ dür 3451
gice gece krş. *giçe, gece*
g. 2284, 2297, 2593, 3071
g.+ de 3032
giçe gece krş. *gice, gece*
g.+ de 3029
gider- gidermek
g.- e 2307, 2409
g.- ür 3401
gile eyle- (Far.+T.) şikayet etmek, yakınmak
g.- yesin 2384
gir- girmek
g.- di 1836, 1843, 3593
g.- diler 2502, 3111
g.- düm 3102, 3108
g.- e 1849, 1859
g.- eler 3256
g.- emez 1859
g.- emezsin 2341
g.- er 2656
g.- ersin 2106

g.- esin 1839, 3106
g.- gil 3097
g.- iser 2654
g.- me 3105
g.- meyeler 3078
g.- üp 2718, 3320
girye-künān (Far.) ağlayan, inleyen
g. 2081, 2096
git(d)- gitmek
g. 3182
g.- di 2032, 2628, 2805, 2852, 3047, 3075, 3585
g.- diler 2916
g.- e 1850, 1881, 1886, 1916, 1975, 2174, 2243, 3010, 3320
g.- elüm 2307
g.- em 2071
g.- er 2733, 2808, 3264, 3269
g.- iser 1968
g.- mege 2914, 3076
g.- mese 3516
g.- mezler 2668
g.- miş 2027, 3110
g.- mişidi 3074
g.- mişidük 3064
g.- üŋ 2546
g.- üp 3080
giy- giymek krş. *gey-*
g.- esin 2350
g.- se 3555
gizle- gizlemek
g.- di 2870
g.- yüp 2867
gizlü gizli
g. 3474
göbek(g) göbek
g. 3483
g.+ den 3445
g.+ i 3446
göç- göçmek, çökmek, ölmek
g.- mişdi 2616
gök gökyüzü
g.+ den 2368
g.+ lerüŋ 2392
gönder- göndermek
g.- di 2062
g.- üŋ 2631
g.- ür 3255
göŋlinüŋ ateşine āb sep- (Far.+T.)
gönül sıkıntısını gidermek
g.- e 1867
göŋ(ü)l gönül
g. 1842
g.+ de 2429, 2687
g.+ i 2014, 2099, 2814
g.+ ine 1839
g.+ lerden 3040
g.+ lerinde 1843
g.+ üŋ 2648, 3158, 3296
gör- görmek
g. 1905, 3259
g.- di 2027, 2034, 2035, 2036, 2047, 2377, 2724, 2917, 2918, 3063, 3190
g.- diyse 2571
g.- dük 2753
g.- dükde 2178
g.- düm 1962, 2471, 2728, 3102, 3484, 3651, 3653
g.- düŋ mi 2727
g.- e 2723, 2934, 3003, 3122, 3123, 3124, 3257, 3262
g.- eler 2368, 3256
g.- em 2302, 2524
g.- emedi 3055
g.- emezem 2013, 2018
g.- enler 2581, 2582
g.- esin 2692, 2718, 3020, 3021
g.- gil 3637
g.- icegez 3287
g.- icegiz 2021, 2324
g.- me 2217
g.- mediler 3108
g.- megil 2414
g.- mek 2725, 3084
g.- meye 2334, 3012, 3297
g.- meyesin 1874, 2223
g.- meyüp 3109
g.- mez 1858, 2790
g.- mezidi 2430
g.- mezin 3045
g.- mezüz 3282
g.- mişdür 2312
g.- mişem 2071, 3227
g.- mişemdür 1961
g.- mişleridi 2003

g.- mişüz 3288
g.- miş midür 2970
g.- se 3251
g.- üben 2012, 2704
g.- üŋ 1892
g.- üp 2411
g.- üpse 2593
g.- ür 2026, 2828, 3312
g.- ürem 2382
g.- ürisem 3124
g.- ürmen 3114
göre göre
g. 3268
görin- görünmek krş. *görün-*
g.- e 2963, 3463
g.- ür 2955, 2956, 3254, 3259
göriş- görüşmek
g. 2515
g.- düm 3166
görün- görünmek krş. *görin-*
g.- di 2731
g.- mezidi 2757
göster- göstermek
g.- ür 2965, 3258
g.t kaba et, anüs
g.+ üni 3366
götür- götürmek
g.- diler 3187
g.- dügi 2650
g.- imeyidi 2650
g.- üp 2024, 2917
götüribil- götürebilmek
g.- mezem 2651
götüril- götürülmek
g.- di 2599
g.- üben 2600
göyündür- yakmak
g.- me 2991
göz göz
g. 3268, 3551
g.+ i 3517
g.+ leri 2334, 2336, 3550
g.+ üm 2345, 2470
g.+ ümi 2531
g.+ üŋ 2531
gözet- gözetmek, takip etmek
g. 2992
gözi ṭoḳ gözü tok olan kimse, kanaatkar
g. 2189, 3162
gözle- gözlemek
g. 2349, 3244, 3463
g.- mek 3476
g.- meyüp 2321
g.- ye 3503, 3505
gözleyici gözleyen, izleyen
g. 2331
gözlü gözleri gören
g. 2335, 2348
g.+ sin 2342
gözsüz görme engelli olan kimse, kör
g. 2344, 2346
g.+ e 2342
gözyaşı gözyaşı
g.+ la 2091
gūh ye- (Ar.+T.) pislik yemek
g. 3118
ġulū (< Ar. ġuluvv) taşkınlık
ġ. 3090
gūn (Far.) renk, tür
g. 3253, 3428
gūr (Far.) mezar
g. 2789, 2790, 2792
g.+ a 3010
g.+ da 2788
ġusl (Ar.) boy abdesti
ġ. 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3431, 3433
ġ.+ üŋ 3423
ġusl-ı ʿāẕā (Ar.) uzuvları yıkama
ġ.+ dur 3386
ġusl-ı ʿıydeyn (Ar.) bayram namazında alınan abdest
ġ. 3430
ġusl-ı iḥrāmī (Ar.) görünmesi haram olan yerlerin abdesti
ġ. 3432
ġusl-ı mesnūn (Ar.) sünnet olan abdest
ġ. 3428
ġ.+ dur 3427
gūş dut- (Far.+T.) dinlemek, kulak asmak krş. *gūş ṭut-*
g. 3053
gūş et(d)- (Far.+T.) işitmek, dinle-mek krş. *gūş it-*
g.- icek 3210

gūş it- (Far.+T.) işitmek, dinlemek krş. *gūş et(d)-*
g. 3407
gūş ṭut- (Far.+T.) dinlemek, kulak asmak krş. *gūş dut-*
g.- uŋuz 2909
gūşuŋ aç- (Far.+T.) dikkatle dinle-mek
g. 2942
gūş-vār it- (Far.+T.) kulağına küpe etmek
g. 3343
gūyā ol- (Far.+T.) söylemek, konuş-mak
g. 2933
g.- am 2209
g.- up 2109, 2796, 2958
güc güç
g.+ i 3328
güt(d)- gütmek
g.- er 3129
g.- üp 2600
güftār (Far.) söz, kelam
g. 2045, 2158, 2824
güftār it(d)- (Far.+T.) söz etmek
g.- esin 2388
güher (Far.) cehver krş. *gevher*
g. 1998
g.+ i 2123, 2329
gülümsün- gülümsemek
g.- di 3287
gümān (Far.) zan, şüphe
g. 1978, 2777, 2923, 3541
gümiş gümüş
g. 2854
g.+ i 2861
gün gün
g. 1940, 1956, 2026, 2077, 2145, 2164, 2193, 2249, 2433, 2537, 2556, 2583, 2587, 2592, 2594, 2637, 2640, 2645, 2721, 2746, 2887, 3006, 3032, 3036, 3048, 3167, 3258, 3598
g.+ de 3146
g.+ e 2387
g.+ i 2231
g.+ inde 2185
g.+ iydi 2537
günāh (Far.) günah krş. *güneh*
g.+ çün 3234
g.+ dan 1882
g.+ ı 1881, 1886
g.+ ına 2380
g.+ ını 2382
günāh-kār (Far.) günahkâr, günah işleyen
g. 3538
günāh-kār ol- (Far.+T.) günahkâr olmak
g.- maz 3538
g.- ur 3499
gündüz gündüz
g. 2286
gündüzin gündüz vakti
g. 2287
güneh (Far.) günah krş. *günāh*
g.+ lerüŋüzdür 2115
güneş güneş
g. 3257
günk <ü> lāl ol- (Far.+T.) susmak, konuşmamak
g.- a 2266
gürbüz (< Far. gurbuz) iyi, büyük, iri
g. 2295, 2456
gürk (< Far. gurg) kurt krş. *gürkli*
g. 1894, 2731
g.+ le 2702
gürkān (Far.) kurtlar
g.+ ı 2736
gürk-i cüvān (Far.) genç kurt
g. 2721
gürk-i zamān (Far.) zamanın kurdu, Yusuf'un kurdu
g. 2705
gürkli (Far.) kurt krş. *gürk*
g. 2733
gürūh (Far.) topluluk, cemaat
g. 2471, 2788, 2789
güzel güzel
g. 2618
güzīde ol- (Far.+T.) seçilmek
g.- dı 2104
güzīn (Far.) seçilmiş, seçkin
g. 3144, 3189, 3204
g.+ i 2784
güzīn-i cihān (Far.) âlemin seçilmişi; Hz. Muhammet krş. *güzīn-i verā*

g. 2190, 2420
güzīn-i diyār (Far.+Ar.) memleketin seçilmişi
g. 2486
güzīn ol- (Far.+T.) seçilmiş, seçkin olmak
g. 3144
güzīn-i verā (Far.+Ar.) âlemin seçilmişi; Hz. Muhammet krş. *güzīn-i cihān*
g. 3194

H

ha demek ki!
h. 2039, 2770
ḫāb (Ar.) suç, günah
ḫ.+ ı 2372
ḫ̆āb (Far.) uyku
ḫ.+ a 3071
ḥabāset (< Ar. ḫabāset) kötülük
ḥ.+ den 3441
ḫaber (Ar.) haber, bilgi
ḫ. 1837, 1907, 1955, 1998, 2067, 2069, 2109, 2227, 2258, 2313, 2636, 2717, 2734, 2737, 2796, 2851, 2882, 2940, 2943, 2969, 3051, 3069, 3074, 3095, 3217, 3218, 3289, 3422, 3574, 3644
ḫ.+ i 2123, 2329, 2364, 2421, 2631, 2952, 3140
ḫ.+ in 3424
ḫ.+ le 2291
ḫ.+ ler 1836
ḫaber eyle- (Ar.+T.) haber vermek krş. *ḫaber ver- , ḫaber vir-*
ḫ. 1984, 2290
ḫaber al- (Ar.+T.) haber almak
ḫ.+i a.- uban 1840
ḫaberü ol- (Ar.+T.) bir şeyi duymak, haberi olmak
ḫ. +ŋ o.- a 3498
ḫaber ver- (Ar.+T.) haber vermek krş. *ḫaber eyle- , ḫaber vir-*
ḫ.- di 2219
ḫ.- em 2210
ḫaber vir- (Ar.+T.) haber vermek krş. *ḫaber eyle- , ḫaber ver-*
ḫ. 2926, 2949
ḫ.- di 2744
ḥabīb (Ar.) sevgili, Hz. Muhammet
ḥ. 2899, 3177
ḥ.+ imiş 2056
ḥabīb-i ḫāṣ (Ar.) sevgililerin en özeli; Hz. Muhammet
ḥ.+ şumdur 2051
ḥabīb-i ḫuẕā (Ar.) Allah'ın çok sevdiği kulu; Hz. Muhammet
ḥ. 2397
ḥabību'llāh (Ar.) Allah'ın sevgilisi; Hz. Muhammet
ḥ. 3061
ḫ̆abīr ol- (Ar.+T.) haberdar olmak
ḫ̆.- asın 1888
ḫ̆abīs (Ar.) kötü, fena
ḫ̆. 3438
ḥabl (Ar.) urgan, ip
ḥ. 3160
ḥācāt (Ar.) ihtiyaçlar
ḥ. 2542
ḥacc (Ar.) farz ibadetlerden olan Kâbe'yi ziyaret etme
ḥ.+ a 3327
ḫ̆āce (Far.) hoca krş. *ḫ̆ōca*
ḫ̆.+ mdür 2051
hācer (Ar.) Hz. Hacer
h. 2882, 2886
h.+ den 2891
h.+ i 2889, 2897
ḥacer (Ar.) taş
ḥ. 1873, 1875, 3347
ḥ.+ den 1876
ḥ.+ dendür 1871
ḥ.+ i 1873, 1885
ḥacerü'l-esved (Ar.) Kâbe'nin doğusunda yer alan hacerülesved taşı
ḥ.+ i 1870, 1881
ḥ.+ idi 1866
ḥācet (Ar.) ihtiyaç
ḥ. 2425
ḥ.+ i 2639
ḥ.+ ini 3610
ḥ.+ üm 3195
ḥ.+ üŋ 3630, 3199
ḥācet bul- (Ar.+T.) ihtiyacı karşılanmak
ḥ.- ur 2930

ḥācet ol- (Ar.+T.) ihtiyacı olmak
ḥ.- a 3122
ḥ.- dı 3200
ḫaclet-i āyet-i ḥaḳḳ (Ar.) Allah'ın ayetlerine şaşırma
ḫ.+ ı 3627
ḫaclet-i ḥaḳḳ (Ar.) Allah'tan çekinme, utanma
ḫ.+ ı 3623
ḫaclet-i ḥālet (Ar.) utanılacak hâller
ḫ.+ içün 3620, 3621, 3624
ḥad (Ar.) sınır, mertebe
ḥ. 3150
ḥ.+ dedür 2944
ḥ.+ den 3311
ḫadandīd kişi adı **(?)**
ḫ. 3043
ḫadīce (Ar.) Hz. Hatice
ḫ. 2895, 2899, 2902
ḫ.+ nüŋ 3628
ḥadīs (Ar.) hadis, Hz. Muhammet'in sözleri
ḥ.+ i 2475
ḫafī (Ar.) gizli
ḫ. 2288
ḫafīfe (Ar.) hafif, rahat
ḫ. 3439
ḥaḳ (< Ar. *ḥaḳḳ*) Allah, Tanrı krş. *ḥaḳḳ*
ḥ. 1865, 1867, 1891, 1907, 1920, 1943, 1953, 1958, 1988, 2000, 2005, 2007, 2015, 2039, 2055, 2060, 2061, 2068, 2073, 2117, 2121, 2125, 2126, 2133, 2149, 2161, 2165, 2166, 2168, 2184, 2190, 2191, 2192, 2195, 2196, 2206, 2220, 2230, 2239, 2242, 2250, 2261, 2345, 2363, 2375, 2378, 2387, 2405, 2420, 2431, 2435, 2440, 2442, 2488, 2513, 2534, 2536, 2553, 2554, 2678, 2700, 2717, 2724, 2775, 2782, 2785, 2786, 2814, 2816, 2819, 2832, 2850, 2927, 2953, 2970, 3007, 3023, 3027, 3031, 3034, 3070, 3072, 3091, 3092, 3099, 3120, 3129, 3135, 3141, 3145, 3148, 3153, 3186, 3188, 3189, 3195, 3197, 3204, 3210, 3223, 3225, 3235, 3238, 3246, 3252, 3261, 3267, 3286, 3294, 3404, 3460, 3531, 3539, 3610, 3615, 3625, 3634
ḥ.+ da 2186, 2187, 2188, 2192
ḥ.+ dan 3284, 3290, 3324, 3540
ḥ.+ dur 3188
ḥ.+ durur 3317
ḫāk (Ar.) toprak
ḫ. 2072, 2074, 2101, 3247
ḫ.+ dur 2066
ḫ.+ in 2617
ḫ.+ ümüz 2115
ḥaḳ et- (Ar.+T.) hak etmek, bir şeyi elde etmek için çabalamak
ḥ.- di 2875
ḫāk-i cāy-ı nāsūtī (Ar.) dünya, yeryüzü
ḫ. 2066
ḥaḳīḳī (Ar.) hakiki, doğru
ḥ. 3419
ḥākim (Ar.) Allah
ḥ. 2240, 2863, 3221
ḥ.+ dür 3137
ḥaḳīr ol- (Ar.+T.) alçak gönüllü olmak
ḥ.- dı 2597
ḥaḳḳ (Ar.) 1. Allah, Tanrı krş. *ḥaḳ*
ḥ.+ a 2126, 2201, 2228, 2400, 2426, 2448, 2749, 2754, 2770, 2783, 2792, 3145, 3206, 3291, 3301, 3463
ḥ.+ ı 2221, 3262, 3268
ḥ.+ la 2205
ḥ.+ uŋ 2048, 3081, 3188, 3304
2. doğruluk, gerçek ve doğru olan şey
ḥ.+ ı 1857, 2124
3. pay, hisse, hak
ḥ.+ ı 2184, 2194, 2572, 2678, 2716, 2763,
ḥ.+ ıdur 1990
ḥ.+ ın 1993
ḥ.+ ına 1992, 2762
ḥ.+ ını 2572
ḥ.+ um 2188
ḥ.+ uŋ 2186, 2187, 2191
ḥaḳḳına (Ar.) hakkında, ilgili olarak,

üzerine
ḥ. 2067, 2390, 2924, 3118, 3119
ḥaḳḳına ḳo- (Ar.+T.) gereğini yapmak
ḥ.- ŋuz 2762 krş. *ḥaḳḳına ḳoy-*
ḥaḳḳına ḳoy- (Ar.+T.) gereğini yapmak
ḥ.- alum 2750 krş. *ḥaḳḳına ḳo-*
ḥaḳḳ-ı nān <u> nemek (Ar.+Far.) bir kimsenin yemek yedirerek iyilik ettiği kişi üzerindeki manevi hak, tuz ve ekmek hakkı
ḥ.+ den 2943
ḫāk-sār ol- (Far.+T.) perişan olmak, toprak olmak
ḫ.- a 2174
ḥaḳ taʿālā (Ar.) yüce Allah
ḥ. 1869, 1886, 1972, 2014, 2067, 2156, 2237, 2271, 2326, 2437, 3001, 3018, 3190, 3233, 3239, 3316
ḥ.+ dan 1981, 3193
ḥ.+ nuŋ 3091
ḥ.+ ya 1847, 1964
ḥāl (Ar.) hâl, durum
ḥ. 1891, 1969, 2025, 2260, 2294, 2309, 2422, 2603, 3420, 3483
ḥ.+ e 2410, 3137
ḥ.+ i 1844, 1896, 1950, 2411, 2415, 2711, 2849, 2869, 2928, 3022, 3070, 3312, 3539, 3567
ḥ.+ in 2388, 2438, 2671, 2717
ḥ.+ inden 1938, 3179
ḥ.+ ine 2485
ḥ.+ ini 2703, 2879
ḥ.+ iyidi 2576
ḥ.+ ümüzi 2408
ḥ.+ üŋ 2305, 2711
ḥ.+ üŋi 1854, 2183
ḫalāḳ (Ar.) nasip, hisse
ḫ. 2206
ḫalāṣ (Ar.) kurtulma, kurtuluş
ḫ.+ ı 2723
ḫalāṣ ol- (Ar.+T.) kurtulmak
ḫ.- dı 3148
ḫ.- ur 2360
ḥālāt (Ar.) hâller, durumlar
ḥ. 2298, 2412, 3180, 3501, 3642
ḥ.+ a 2605
ḥ.+ ı 2292, 2385, 2567, 3589
ḥālāt-ı aḥmed (Ar.) Hz. Muhammet'in hâlleri
ḥ.+ i 3007
ḫalāyıḳ (Ar.) insanlar, yaratılanlar
ḫ.+ a 2206
ḥālet (Ar.) hâl, durum
ḥ. 1876, 1991, 2288, 2494, 2745, 2772, 2930, 2971, 3060, 3426, 3446, 3507
ḥ.+ de 2151
ḥ.+ i 2263, 2669, 2834, 2842, 3116
ḥ.+ in 2843
ḥ.+ inden 1979, 2208, 2621, 2933
ḥ.+ ini 2738
ḥ.+ le 2657
ḥ.+ ümi 1959, 2253
ḥ.+ üŋ 1838, 3174
ḥ.+ üŋe 3303
ḥ.+ üŋüz 2496
ḥālet bul- (Ar.+T.) keyiflenmek, mutlu olmak
ḥ.- up 2992
ḥālet-i ehl-i şıḳvet (Ar.+Far.) talihsiz kimselerin durumları
ḥ. 2270
ḥālet-i lehv (Ar.) faydasız işlerin niteliği
ḥ. 3478
ḥālet-i nūr (Ar.) ışıkların niteliği
ḥ.+ ı 2000
ḫālıḳ (Ar.) yaratan, Allah
ḫ.+ ı 3300
ḥāl-i āḫiret (Ar.) ahirettekilerin hâli, durumu
ḥ.+ den 2319
ḥāl-i ehl-i behişt (Ar.+Far.) cennet ehlinin durumu
ḥ.+ den 3184
ḥāl-i gendüm (Ar.) buğdayın durumu
ḥ.+ den 2865
ḥāl-i ḫīn (Ar.) zamanın durumu
ḥ. 2164
ḥāl-i ḫōş (Ar.+Far.) hoşluk hâli
ḥ. 2657
ḥāl-i ḫurrem (Ar.) mutluluk hâli

ḥ.+ üm 2729
ḥāl-i iblīs (Ar.) iblisin durumu
ḥ.+ den 1955
ḫalīl (Ar.) sevgili, Hz. Muhammet
ḫ. 2914
ḫāliṣü'l-ḳalb ol- (Ar.+T.) temiz yürekli olmak
ḫ. 3083
ḫ.- up 1861
ḥāl-i taḥḳīḳ (Ar.) kalpte saklı olanların durumu
ḥ.+ ını 1895
ḫālī ol- (Ar.+T.) boş olmak, feragat etmek
ḫ. 2100
ḥāl-i yaʿḳūb (Ar.) Hz. Yakup'un hâli
ḥ.+ dan 2701
ḥāl-i yusūf-ı ṣıddīḳ (Ar.) Hz. Yusuf'un hâli
ḥ. 1890
ḥāl ol- (Ar.+T.) bir hâl içinde bulunmak
ḥ.- updı 2886
ḫalḳ (Ar.) halk, topluluk
ḫ. 2485, 2597
ḫ.+ a 2111
ḫ.+ ı 3646, 3648, 3654
ḫ.+ ına 2173, 2838
ḫ.+ uŋ 2114, 2975
ḫalḳ-ı ʿālem (Ar.) dünya halkı
ḫ. 2484, 2594
ḫalḳ-ı ʿālemān (Ar.) bütün âlemlerin halkı
ḫ. 3046
ḫallāḳ (Ar.) yaratma gücü sınırsız olan, Allah
ḫ. 2722
ḫ.+ ı 3245
ḫallāḳ-ı ʿālem (Ar.) âlemlerin yaratıcısı, Allah
ḫ. 2381
ḥamāyil et(d)- (Ar.+T.) herhangi bir maksatla vücuda bir şey bağlamak
ḥ.- üp 2492
ḥamd (Ar.) Allah'a minnet ve şükran duygularını bildirme, hamd etme
ḥ. 2440, 2448
ḥamd eyle- (Ar.+T.) Allah'a teşekkürünü bildirmek
ḥ.- ye 2443
ḥamd-ı ḥaḳ (Ar.) Allah'a şükretme
ḥ. 2491, 3296
ḥamd ü s̲enā (Ar.) Allah'ın verdiklerine şükretme
ḥ.+ yıla 3535
ḥamd ü s̲enā et(d)- (Ar.) Allah'ın verdiklerine şükretmek
ḥ.- erdi 2426
hamedān (Far.) İran'da bir şehir
h. 2145
ḥamīd ü mecīd (Ar.) yüce ve övülmeye layık olan, Allah
h.+ dür 2543
ḥammāl (Ar.) hamal
ḥ. 2650
ḫamr (Ar.) şarap
ḫ.+ a 2945
ḫamr-ı bed-şān (Far.) kötü üne sahip şarap
ḫ.+ ı 2945
hāmūn (Far.) geniş ova, sahra
h. 3253
ḫan han, emir
ḫ. 2331, 2580
ḫ.+ um 2091
ḫ.+ uŋ 2616
ḫ.+ uŋa 2302
ḫāndān (< Far. ḫandān) mutluluk, neşe
ḫ.+ ı 1860
ḫāne (Far.) ev
ḫ. 2610, 2618
ḫ.+ ŋe 1929
ḫāne-i ḫarāb (Far.) virane
ḫ. 2622
ḥanūn (Ar.) adanın ismi
ḥ. 2745
ḫarāb (Ar.) harap, yıkılmış, virane
ḫ. 2624
ḫarāb ol- (Ar.+T.)
ḫ. 2614
ḫarāba var- (Ar.+T.) yıkılmaya yüz tutmak
ḫ.- sa 2608
ḫarāb ḳıl- (Ar.+T.) yıkmak
ḫ.- dı 2624

ḫarāc al- (Ar.) zor kullanarak ken-dine pay almak
ḫ.- an 2008
ḥarām (Ar.) yasak
ḥ.+ ı 2946
ḥarām ol- (Ar.+T.) yasaklanmak
ḥ.- a 3050
ḫarbīş şehir adı
ḫ. 3654
ḫarcan- harcanmak
ḫ. 2351
ḥarekāt (Ar.) hareketler, davranışlar
ḥ. 3585
ḥareket eyle- (Ar.+T.) harekete geçmek
ḥ.- di 3062
ḥarem-i ḳuds (Ar.) Mescid-i Aksa
ḥ. 3285
ḫarīş (Ar.) hırslı
ḫ. 3654
ḫ̇ār ol- (Far.+T.) değersizleşmek
ḫ.- maya 3107
hārūn Abbasilerin en meşhur hükümdarı krş. *hārūn bin reşīd*
h. 2176, 2180, 2183, 2184, 2188, 2193, 2989
ḥ.+ la 3279
hārūn bin reşīd Abbasilerin en meşhur hükümdarı krş. *hārūn*
h. 2173
h.+ e 2178
ḫāṣ (Ar.) özel, hususi
ḫ. 1948, 3600
ḫ.+ ı 3602
ḥasan (Ar.) Hz. Hasan
ḥ.+ a 1945
ḥasan ile ḥüseyn (Ar.) Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin
ḥ. 1943
ḫāṣṣa ve ʿāmme (Ar.) özel ve genel
ḫ. 1918
ḥased (Ar.) çekememe, kıskanma
ḥ.+ i 3553
ḥ.+ le 3557
ḥasenāt (Ar.) iyilikler
ḥ. 2044
ḫāṣ-ı ḫāṣ-ı ḫāṣü'l-ḫāṣ (Ar.) yaratılmışların en özeli, Hz. Muhammet
ḫ. 1948
ḫāṣ-ı ḥażret (Ar.) peygamberlerin en özeli, Hz. Muhammet
ḫ.+ durur 3146
ḥaşr (Ar.) bir şeyi kendine ayırma
ḥ. 3571
ḥasret (Ar.) özlem
ḥ.+ ine 2105, 3628
ḥaşr ol- (Ar.) bir şeyi kendine ayırmak
ḥ.- an 3569
ḥ.- sa 3566
ḥassān (Ar.) çok güzel olan, en güzeli
ḥ. 2339
ḫāṣṣ-ı ʿālem (Ar.) âlemin seçkini
ḫ. 3268
ḫāṣü'l-ḫāṣ (Ar.) yaratılmışların en özeli, Hz. Muhammet
ḫ. 3604
ḫaste ol- (Far.) hastalanmak
ḫ.- dı 2601
ḫastelıḳ(ġ) (Far.) hastalık
ḫ.+ um 2604
ḥaşr (Ar.) kıyamet
ḥ.+ dan 2322
ḫaṭā (Ar.) hata, yanlışlık
ḫ. 2289
ḥātem (Ar.) Hatim et-taî
ḥ. 2639, 2652, 2653
ḥ.+ üŋ 2691, 2696
ḫātem (Ar.) mühür
ḫ.+ idür 2036
ḥātem-i seḫā dil (Ar.) gönlü bol, cömert Hatim et-taî
ḥ.+ dür 2694
hātif (Ar.) gaybdan seslenir gibi haber veren melek
h. 2547, 2550
h.+ den 2540
ḫatm (Ar.) bitirme
ḫ. 3067
ḫatm et(d)- (Ar.+T.) hatmetmek, bitirmek
ḫ.- er 2500
ḫatm ḳıl- (Ar.+T.) bitirmek, hatmetmek
ḫ. 2749
ḫatm-i mürsel (Ar.) peygamberin

sonuncusu
ḫ. 3065
ḫaṭṭ (Ar.) yazı
ḫ.+ ı 2047
ḫ.+ uŋ 1972
ḫaṭṭ-ı meşṭūr (Ar.) yazılmış yazı
ḫ. 2047
ḫatun kadın, eş
ḫ. 2285, 2311, 2883, 2887, 2903
ḥavvā (Ar.) Hz. Havva
ḥ. 2856, 2866, 2870
ḥ.+ ya 2857
ḫayāl (Ar.) düş
ḫ. 2100, 2868, 2886, 2919, 2961
ḫ.+ i 2193, 2337
ḫ.+ ini 1951
ḫayāl ehli (Ar.) hayal ehli
ḫ. 1951
ḫayāl eyle- (Ar.+T.) hayal etmek, düşlemek
ḫ. 2982
ḫayāl-i buġday (Ar.+T.) buğdayın hayali
ḫ.+ ı 2042
ḫayāl-i vużū (Ar.) organların hayali
ḫ. 3401
ḥayāt (Ar.) hayat, yaşam
ḥ. 2057, 3068, 3120, 3163, 3531
ḥ.+ ında 3047
ḥayāt bul- (Ar.+T.) hayat bulmak, yaşamak
ḥ.- a 3534
ḥayāt <u> memāt (Ar.) hayat ve ölüm
ḥ. 3046
ḥāyil ol- (Ar.+T.) engel olmak
ḥ.- maz 3265
ḥāyiṭ (Ar.) duvar
ḥ. 3376
ḫayr (Ar.) hayır, güzel iş, iyilik
ḫ. 2685
ḫ.+ la 3319
ḥayrān ḳal- (Ar.+T.) çok beğenmek
ḥ.- dı 2028
ḥ.- dılar 2401
ḥ.- up 2853
ḫayr u iḥsān (Ar.) hayır ve bağışlama
ḫ.+ ı 2639
ḫ.+ ını 2638
ḥayvān (Ar.) hayvan
ḥ. 2721
ḥayy (Ar.) diri, canlı
ḥ. 3151, 3311
ḥāżır (Ar.) hazır
ḥ. 2539, 3502
ḥ.+ uŋuz 2115
ḥāżır ol- (Ar.+T.) hazır durumda bulunmak
ḥ.- a 3454
ḥ.- an 3040
ḥ.- dı 2490
ḥ.- up 3505
ḫazīn ol- (Ar.+T.) hüzünlenmek
ḥ.- dı 2105
ḫażret (Ar.) yüce, ulu; Allah krş. *ḥażret-i ḥaḳḳ, ḫażret-i ceberūt*
ḫ.+ den 2050
ḫażret-i ceberūt (Ar.) yüce, ulu; Allah krş. *ḫażret, ḫażret-i ḥaḳḳ*
ḫ. 2062
ḥażret-i ḥaḳḳ (Ar.) yüce, ulu; Allah
ḥ.+ a 2234 krş. *ḫażret, ḫażret-i ceberūt*
ḫażret-i muṣṭafā (Ar.) Hz. Muhammet
ḫ. 2787
heb hep krş. *hep*
h. 1957, 2484, 2539
heftād (Far.) yetmiş
h. 1960
ḫelā (Ar.) tuvalet, hela
ḫ.+ da 3383
helāk eyle- (Ar.+T.) mahvetmek, yok etmek krş. *helāk ḳıl-*
h. 2252
h.- yelüm 2379
helāk ḳıl- (Ar.+T.) mahvetmek, yok etmek krş. *helāk eyle-*
h.- am 2383
ḥelāl et(d)- (Ar.+T.) helal etmek
ḥ.- di 2861
ḥ.- ince 2946
ḥelāl idin- (Ar.+T.) bağışlanmak
ḥ.- di 2896
ḥelāl-zāde (Ar.) dürüst ve ahlaklı kimse
ḥ. 2108

hele (Far.) madem, madem ki
h. 2072
hem (Far.) hem, hem de
h. 1866, 1945, 1976, 2091, 2121, 2151, 2153, 2160, 2167, 2197, 2198, 2298, 2316, 2319, 2323, 2338, 2345, 2358, 2393, 2423, 2424, 2457, 2461, 2498, 2504, 2507, 2509, 2574, 2589, 2615, 2634, 2668, 2682, 2686, 2696, 2698, 2750, 2766, 2840, 2861, 2874, 2897, 2899, 2912, 2963, 3012, 3013, 3021, 3035, 3037, 3063, 3133, 3182, 3209, 3224, 3229, 3261, 3295, 3296, 3313, 3314, 3315, 3316, 3319, 3324, 3325, 3326, 3327, 3331, 3332, 3339, 3340, 3344, 3352, 3353, 3355, 3361, 3362, 3364, 3371, 3372, 3374, 3376, 3377, 3380, 3382, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3396, 3398, 3402, 3403, 3404, 3409, 3410, 3415, 3422, 3423, 3431, 3437, 3440, 3441, 3444, 3450, 3451, 3452, 3460, 3462, 3463, 3471, 3472, 3476, 3481, 3482, 3485, 3486, 3487, 3489, 3490, 3492, 3495, 3503, 3504, 3506, 3509, 3510, 3515, 3523, 3525, 3527, 3528, 3529, 3532, 3538, 3549, 3554, 3555, 3557, 3559, 3565, 3566, 3572, 3575, 3577, 3583, 3592, 3598, 3601, 3611, 3615, 3618, 3627, 3645, 3648
hem ... hem (Far.) hem, hem de
h. 2287, 2430, 3047, 3318
hemān (Far.) hemen, o anda krş. *hemān-dem, hemān-sāʿat*
h. 1852, 1881, 1884, 1940, 2020, 2099, 2178, 2193, 2264, 2321, 2401, 2409, 2478, 2512, 2516, 2559, 2562, 2567, 2570, 2587, 2608, 2643, 2741, 2747, 2751, 2756, 2767, 2780, 2788, 2798, 3018, 3023, 3062, 3106, 3109, 3169, 3207, 3232, 3279, 3282, 3329, 3331, 3332, 3398, 3416, 3427, 3527, 3530, 3554, 3579, 3588
hemān-dem (Far.) hemen, o anda krş. *hemān, hemān-sāʿat*
h. 1917, 2279
hemān-sāʿat (Far.) hemen, o anda krş. *hemān, hemān-dem*
h. 2764
hem-dem (Far.) arkadaş, dost
h.+ i 1951
hem-dem ol- (Far.+T.) arkadaş, dost olmak
h.- asın 3291
h.- salar 2984
hemīn (Far.) hemen; her zaman
h. 2021, 2112, 2170, 2222, 2253, 2266, 2273, 2276, 2310, 2315, 2369, 2386, 2426, 2432, 2476, 2510, 2549, 2551, 2588, 2623, 2708, 2757, 2973, 3020, 3103, 3176, 3265, 3347, 3417, 3430, 3435, 3456, 3533, 3566, 3599
hemīşe (Far.) daima, her zaman
h. 2523
hemm (Ar.) üzüntü, keder
h.+ le 1976
hem-tā (Far.) benzer, eş, denk
h. 3323
henüz (Far.) henüz, çok yeni
h. 2261
hep hep krş. *heb*
h. 2379, 2924, 3186, 3249, 3537, 3629, 3655
her her
h. 1856, 1882, 1899, 1907, 1911, 1933, 1953, 1974, 1978, 1995, 2001, 2112, 2113, 2121, 2153, 2194, 2200, 2246, 2257, 2382, 2399, 2421, 2428, 2433, 2435, 2436, 2441, 2443, 2466, 2471, 2474, 2476, 2483, 2485, 2513, 2563, 2577, 2590, 2637, 2639, 2640, 2642, 2775, 2777, 2782, 2815, 2863, 2864, 2875, 2887, 2917, 2918, 2930, 2938, 2948, 2950, 2963, 2998, 3010, 3032, 3060, 3212, 3248, 3249, 3251, 3252, 3253, 3254, 3262, 3301,

3320, 3335, 3353, 3372, 3428, 3461, 3490, 3539, 3614
her-bār (Far.) her defasında
h. 3072
her biri her biri
h. 1839, 2868
h.+ ne 3239
h.+ nüŋ 2869, 3257
hergiz (Far.) asla, hiçbir şekilde
h. 2641, 3108
hest (Far.) var
h. 3484
heşt (Far.) sekiz
h. 3629
heştād (Far.) seksen
h.+ e 2108
hevā (Ar.) istek, arzu
h.+ dan 2472
h.+ ya 2808
hevā-yı ḥicāz (Ar.) Hicaz bölgesinin havası
h. 3044
hevl-i heybet (Ar.) heybetin korkunçluğu
h. 2320
hey seslenme ünlemi
h. 2290, 2486, 2526, 3638
heybet (Ar.) ululuk, azamet
h. 2392
h.+ ile 2390
h.+ ümden 2839
hezār-ı nūşirevān (Far.) Nuşirevan'ın yüce adaleti
h. 2681
ḥımār (Ar.) eşek
ḥ. 2163, 2168
ḫırḳa (Ar.) hırka
ḫ. 2755
ḥışn-ı müʾmin (Ar.) sağlam bir imana sahip kimse
ḥ. 2355, 2359
ḫışm (Far.) öfke, kızgınlık
ḫ. 2204
ḫ.+ a 2200
ḫ.+ dan 2191
ḫ.+ ı 2217
ḫ.+ ını 2965
ḫ.+ uŋ 2195
ḫışm et- (Far.+T.) öfkelenmek krş. *ḫışm it(d)-*
ḫ.- di 2177
ḫışm-ı ḥaḳ (Far.) Allah'ın öfkesi
ḫ.+ dan 2829
ḫışm-ı nār (Far.) cehennemin gazabı
ḫ.+ ın 2207
ḫışm-ı nefs-i melʿūn (Ar.) lanetlenmiş ki-şinin gazabı
ḫ.+ ı 2202
ḫışm it(d)- (Far.+T.) öfkelenmek krş. *ḫışm et-*
ḫ.- er 2173
ḫışmını yut(d)- (Far.+T.) öfkesini kontrol etmek
ḫ.- a 2192
ḫışm u ġażab belʿ it(d)- (Ar.+T.) öfke ve gazaptan kurtulmak
ḫ. 2194
ḫıżr (Ar.) Hz. Hızır
ḫ. 1889, 1905, 1938, 1939, 1941, 1955, 1959, 1970, 1980, 2045, 2127, 2172, 2209, 2219, 2227, 2258, 2272, 2330, 2373, 2449, 2452, 2465, 2469, 2475, 2483, 2486, 2497, 2514, 2520, 2525, 2555, 2654, 2660, 2673, 2687, 2703, 2747, 2751, 2757, 2759, 2764, 2766, 2769, 2773, 2776, 2786, 2800, 2807, 2820, 2841, 2850, 2851, 2879, 2881, 2893, 2905, 2921, 2929, 2936, 2942, 2949, 2952, 2960, 2968, 2969, 2974, 2996, 3019, 3051, 3139, 3171, 3177, 3189, 3193, 3204, 3211, 3215, 3217, 3227, 3280, 3285, 3289, 3294, 3589, 3592, 3593, 3594, 3641, 3643
ḫ.+ a 2466, 2511, 2526, 2550, 2554, 2633, 2658, 2701, 2926, 2933, 2959, 2995, 3198
ḫ.+ am 2704, 3222
ḫ.+ dan 2209, 2552, 2780, 2940, 2958
ḫ.+ dur 3138
ḫ.+ ı 2108
ḫ.+ la 2530
ḫ.+ sın 3175

ḫ.+ uŋ 2532

ḫıżr-ı ḫaḍrā-pūş (Ar.) Hızır için kullanılan bir ibare, yeşil örten Hz. Hızır
ḫ. 2672, 3004, 3210

ḫıżr-ı ḫāş (Ar.) has kul Hz. Hızır
ḫ.+ ı 2522

ḫıżr-ı ḫāżır (Ar.) her şeye yetişen, hazır olan Hz. Hızır
ḫ. 1862, 2328, 2798, 2868, 2880, 2935, 3216
ḫ.+ la 2744, 2771

ḫıżr-ı ḫāżır-ı ʿālem (Ar.) âlemin her şeye yetişeni, Hz. Hızır
ḫ. 2533

ḫıżr-ı zaman (Ar.) Hızır için kullanılan bir ibare, zamanın Hızır'ı krş. *ḫıżr-ı zamān*
ḫ. 2691

ḫıżr-ı zamān (Ar.) Hızır için kullanılan bir ibare, zamanın Hızır'ı krş. *ḫıżr-ı zaman*
ḫ. 2467, 2635, 2767

hicret (Ar.) bir yerden başka bir yere göç etme
h.+ üŋ durur 2982

hīç (Far.) hiç, hiçbir zaman
h. 2182, 2282, 2431, 2453, 2485, 2739, 2947, 2980, 2988, 3013, 3038, 3128, 3270, 3352

hīçbir (Far.+T.) hiçbiri
h. 2452

hīç ol- (Far.+T.) yok olmak
h.- a 3248

ḫikāyet (Ar.) hikaye
ḫ. 2924, 3052
ḫ.+ de 2132
ḫ.+ üm 3592
ḫ.+ üŋ 2180

ḫikāyet et(d)- (Ar.+T.) bir olayı, durumu anlatmak
ḫ.- er 2127

ḫikmet (Ar.) hikmet, bilgelik
ḫ. 1877, 2203, 2935, 3060, 3076
ḫ.+ i 1939, 2397
ḫ.+ in 1879

ḫilʿat (Ar.) iltifat olarak verilen kıymetli kaftan
ḫ. 1946, 1947
ḫ.+ ı 2350
ḫ.+ in 1948

ḫīle (Ar.) hile, aldatma
ḫ.+ yile 2303

ḫilḳat (Ar.) yaratma, yaratılma
ḫ.+ e 2046

ḫilm (Ar.) sakin, sakinlik
ḫ. 3241

himmet (Ar.) ulu kişilerce yapılan yardım, lütuf
h.+ i 2644
h.+ ümi 2071

ḫīn (Ar.) zaman, vakit
ḫ. 1847, 1855, 2021, 2077, 2133, 2266, 2296, 2426, 2435, 2588, 2830, 2881, 3195, 3435, 3517, 3632

ḫinṭa (Ar.) buğday
ḫ.+ nuŋ 2034

ḫisāb (Ar.) hesap
ḫ. 2070, 2073, 2248, 2624, 2972, 2998

ḫisāb ol- (Ar.+T.) hesaba çekilmek
ḫ.- maya 2792
ḫ.- dı 2974

ḫisāb <u> ʿikāb (Ar.) hesap ve azap krş. *ʿikāb <u> ḫisāb*
ḫ. 3318

ḫişār-ı müʾmin (Ar.) müminin kalesi
ḫ. 2356

ḫiṭāb (Ar.) hitap, söz söyleme
ḫ. 2977, 2552

ḫiṭāb-ı ḫaḳḳ (Ar.) Allah'ın konuşması
ḫ. 2266

ḫiṭāb-ı ʿizzet (Ar.) itibarı olan birinin konuşması
ḫ. 2265

ḫiṭāb it- (Ar.+T.) konuşmak, söz söylemek
ḫ.- di 2039

ḫiẕmet (Ar.) hizmet
ḫ.+ de 2740
ḫ.+ den 2737
ḫ.+ indesin 2527
ḫ.+ üŋde 2739

ḫiẕmet it(d)- (Ar.+T.) hizmet etmek
ḫ.- em 3215

ḫiẕmet-kār (Ar.) hizmetkar, hizmet eden
ḫ. 2526, 2720
ḫoca (Far.) hoca, öğretmen krş. *ḫʷāce*
ḫ.+ m 1932
ḫ.+ muz 2526
ḫ.+ ŋ 2520
ḫocalıḳ (Far.) hocalık
ḫ. 3639
ḫoca-yı ʿālem (Far.) âlemlerin hocası
ḫ. 2953
ḫōd (Far.) kendiliğinden
ḫ. 3033
ḫōş (Far.) hoş, güzel
ḫ. 2136, 2735, 2959, 2967, 3053
ḫōş-āvāz (Far.) hoş, güzel ses krş. *ḫōş-ṣadā*
ḫ. 3063
ḫōş-ʿazīz et- (Far.+T.) yüceltmek
ḫ.- di 2860
ḫōş-bū (Far.) hoş, güzel koku krş. *ḫūb-bū*
ḫ. 2967
ḫōşca (Far. ḫōş +T. -ça) hoş bir şekilde, güzelce
ḫ. 2442, 2878
ḫōşca ṭut- (Far.+T.) hoşça tutmak, iyi davranmak
ḫ. 2878
ḫōş-dem (Far.) gönül hoşluğu
ḫ. 2984
ḫōş-devlet (Far.+Ar.) iyi talih
ḫ. 3269
ḫōş-duʿā (Far.+Ar.) hoş, güzel dua
ḫ. 3274
ḫōş-ḫaber (Far.+Ar.) hoş, güzel haber
ḫ.+ dür 2365
ḫōş-ḥālet (Far.+Ar.) hoş, güzel hâl
ḫ. 3139
ḫōş-ḥiṣār (Far.+Ar.) güzel kale
ḫ. 2358
ḫōş-ʿibādet (Far.+Ar.) güzel ibadet
ḫ.+ le 3283
ḫōş-istincā (Far.+Ar.) güzelce temizlenme
ḫ. 3348
ḫōş it- (Far.+T.) hoş etmek
ḫ. 3407
ḫōş-kelām-ı zībā-ter (Far.+Ar.) en güzel söz
ḫ. 3266
ḫōş-namāz ḳıl- (Far.+T.) güzel bir şekilde namaz kılmak
ḫ.- a 2201, 3637
ḫōş-rāy (Far.) hoş fikir
ḫ. 3650
ḫōş-refīʿ (Far.+Ar.) güzel şan, yü-celik
ḫ. 3304
ḫōş-rivāyet it(d)- (Far.+T.) güzel bir şekilde rivayet etmek
ḫ.- er 2127
ḫōş-rūşen (Far.) hoş parlaklık
ḫ. 3433
ḫōş-ṣadā (Far.) hoş ses krş. *ḫōş-āvāz*
ḫ.+ yıdı 3133
ḫōş-ṣafā (Far.+Ar.) güzel mutluluk
ḫ. 3164
ḫ.+ lar 3196
ḫōş-ṣalāt (Far.+Ar.) güzel namaz
ḫ. 3203
ḫōş-selām eyle- (Far.+T.) güzel se-lam vermek
ḫ.- yüp 2798
ḫōş-ṣūret (Far.+Ar.) güzel yüz
ḫ. 3448
ḫōş-şehādet getür- (Far.+T.) güzel şehadet getirmek
ḫ.- diler 3187
ḫōş-veḳār (Far.+Ar.) hoş ağırbaşlılık
ḫ.+ ıla 2116
ḫōş-żiyāfet (Far.+Ar.) güzel ziyafet
ḫ.+ ine 1936
ḫōş-żiyāfet eyle- (Far.+T.) güzel ziyafet vermek
ḫ.- düŋ 1927
ḫū (< Far. ḫūy) ahlak, huy
ḫ. 3436
ḫ.+ şıyıdı 3027
ḫū et(d)- (< Far. ḫūy+T. et-) huy edinmek
ḫ.- e 3436
ḫūb (Far.) güzel
ḫ. 1906, 2130, 2765, 2821, 2823, 3561, 3646
ḫūb-bū (Far.) güzel koku krş. *ḫōş-bū*
ḫ.+ lar 3042

ḫ.+ yıla 2966
ḫūb-enbiyā (Ar.) peygamber sevgisi
ḫ. 3047
ḥubb-ı mühr-i resūl (Ar.) peygamberin mührünün sevgisi
ḥ. 3083
ḥubb-ı ṣalāvat (Ar.) namaz sevgisi
ḥ.+ ı 2269
ḥuccet-i mestūr (Ar.) yazılı belge
ḥ. 1967
ḫudā (Far.) Allah
ḫ. 2599
ḫ.+ nuŋ 2777
ḥulle (Ar.) cennette giyilecek olan elbise
ḥ. 1940, 1947, 2852
ḥ.+ yidi 1946
ḫūn-ı dīde (Far.) kanlı göz
ḫ.+ yle 2090
ḫūn-ı nā-ḥaḳ (Far.) haksızın kanı
ḫ. 2246
ḫūnī (Far.) zalim
ḫ. 1946, 1947
ḥūr (Ar.) huri, cennet kızı
ḥ. 3257
ḥ.+ lar 2759
ḫūr (Far.) zayıf, güçsüz
ḫ. 2346, 2569
ḥūrān (Ar.) huriler
ḥ. 2016
ḥ.+ ıla 2157
ḫūr ḳıl-(Far.+T.) zayıflatmak, güçsüz bırakmak
ḫ.- dı 2569
ḥurre (Ar.) esir olmayan hür kadın
ḥ. 2645
ḥ.+ yidi 2884
ḫurrem (Ar.) mutluluk
ḫ. 3618
ḫurrem ol- (Ar.+T.) mutlu olmak
ḫ.-a 3284,3618
ḫ.- ur 2264
ḫurūc (Ar.) dışarı
ḫ. 3394
ḫusūf <u> küsūf (Ar.) ay ve güneş tutulması
ḫ. 2395
hūş (Far.) akıl
h. 2257
h.+ uŋ 2942
ḥuşūnet (Ar.) kabalık, kırıcılık
ḥ. 3249
hüş-yār (Far.) akıllı, uyanık
h. 2163, 2365, 2985
ḫūy (Far.) huy
ḫ.+ ı 3027
ḫūy-ı bedī (Far.+Ar.) benzersiz huy
ḫ. 3026
ḫuẕā (< Far. *ḫudā*) Allah
ḫ. 2499, 2544, 2860, 2917, 2925, 2990, 2993, 3022, 3194, 3198, 3323
ḫ.+ da 2194
ḫ.+ dan 1978, 2282, 2542, 3008
ḫ.+ nuŋ 2427, 3622
ḫ.+ ya 2281, 3301, 3320
ḫ.+ yam 2150
ḫuẕā <-yı> ʿāḳıl (Ar.) her şeyi bilen Allah
ḫ. 3330
ḫuẕāvendā (Ar.) Allah
ḫ. 3132
ḫuẕā-yı ʿaẕẕe ve cel (Ar.) aziz ve yüce olan Allah
ḫ. 3159
ḫuẕā-yı bī-çūn (Ar.) kendisine soru sorulamayan Allah
ḫ.+ ı 2202
ḫuẕā-yı kerīm (Ar.) kerem sahibi Allah
ḫ. 2019, 2793, 3157
ḥużūr (Ar.) huzur, iç rahatlığı
ḥ. 3303
ḫużū-yı ʿḫuşūʿ (Ar.) alçak gönüllü, tevazu sahibi
ḫ.+ ıla 2501
ḥüccāc (Ar.) hacılar
ḥ. 1884
ḥüccet (Ar.) belge
ḥ. 2803
ḥücre-i ḫāṣ (Ar.) kalp, gönül
ḥ.+ a 1859
hücūm it(d)- (Ar.+T.) saldırmak
h.- e 2233
hüdhüd (Ar.) hüthüt kuşu
h. 2973

h.+ e 2971
ḥükm (Ar.) hüküm, yargı
ḥ. 3446
ḥ.+ i 3484
ḥ.+ idurur 3423
ḥükmī (Ar.) hüküm, yargı ile ilgili
ḥ.+ dür 3425
ḥükm-i şerʿ (Ar.) kötülüğün hükmü
ḥ.+ ile 3094
ḥükm-i taḳdīr (Ar.) beğenmenin hükmü
ḥ.+ dür 3319
hümām (Ar.) himmet sahibi, gayretli kimse
h. 1942, 2078, 2210, 2489, 2908, 2957, 3075
hüm eyle- (Ar.+T.) atılmak, saldırmak
h.- me 2306
ḥür eyle- (Ar.+T.) özgür bırakmak
ḥ.- yümedi 2804
ḥürmet (Ar.) hürmet, saygı
ḥ.+ de 2740
ḥ.+ ile 3167
ḥ.+ ine 3624, 3625, 3628
ḥ.+ ini 3622
ḥ.+ üŋe 3627
ḥürmet eyle- (Ar.+T.) hürmet etmek
ḥ.- di 3189
ḥürmet-i āsiye vü ḫaclet (Ar.) Hz. Asiye'nin hürmeti ve utanması
ḥ.+ ini 3622
ḥürmet-i ʿīzz (Ar.) ulular hürmeti
ḥ. 3623
ḥüseyn (Ar.) Hz. Hüseyin
ḥ.+ e 1945
ḫüsrāna er- (Ar.+T.) hayal kırıklığına uğramak
ḫ.- me 1903
ḥüzn (Ar.) üzüntü, keder
ḥ. 2719

I

ı- ol-
ı.+ duġunı 2188
ıraġ <u> yaḳın uzak ve yakın
ı. 3265
ıraḳ(ġ) uzak
ı.+ dan 3122, 3258
ı.+ da 2091
ırıl- ayrılmak
ı.- ımazam 2085
ırmaḳ(ġ) ırmak
ı. 2814, 2816, 2818
ı.+ ı 2827
ʿışḳ (Ar.) aşk, sevgi
ʿı. 2479
ʿı.+ la 1870
ʿışḳ-ı maʿşūḳ (Ar.) sevgilinin aşkı
ʿ.+ dan 2100
ıżṭırār (Ar.) çaresizlik
ı. 3058
ı.+ a 3056

İ

i ey! krş. *iy*
i. 2143
i- ol-
i.+ dügümi 2552
i- kökü (i-mek) kaybolmuş, bugün "şu veya bu durumda bulunmak" anlamındaki idi, imiş, ise, iken şekilleri kulla-nılan cevher fiili, ek-fiil
i.- di 1946, 1970, 2002, 2111, 2123, 2133, 2278, 2331, 2539, 2574, 2634, 2638, 2695, 2696, 2772, 2937, 3026, 3089, 3655
i.- düm 2551
i.- düŋ 2605
ʿibādet (Ar.) ibadet, tapma
ʿi. 2203, 3631
ʿi.+ de 3302
ʿi.+ e 3290
ʿi.+ i 3436
ʿi.+ ile 3315
ʿi.+ le 3296
ʿi.+ üŋi 2513
ʿibādet eyle- (Ar.+T.) ibadet etmek
ʿi.- diler 2010
iblis (Ar.) şeytan krş. *iblīs*
i.+ e 1838
iblīs (Ar.) şeytan krş. *iblis*
i. 1835, 1856, 1972
i.+ den 1956
ibn (Ar.) oğul
i. 2713
ibn-i ʿars (Ar.) gelincik
i. 2964, 2966

ibn-i semmāk Kufe'de doğan ve ölen, döneminde ünlü olan bir zahit
i. 2177
ibrāhim Hz. İbrahim
i. 2897, 2916, 2917
i.+ e 2890
ibrīḳ (Ar.) ibrik krş. *birīḳ*
i. 2760
ibtidā (Ar.) başlama, başlangıç
i. 3412
i.+ dan 3356
ibtidā-yı vużū (Ar.) abdest almaya başlama
i.- da 3338
icābet eyle- (Ar.+T.) kabul etmek
i.- medi 2165
icāzet iste- (Ar.+T.) izin istemek
i.- rmen 2523
iç iç
i.+ inde 1990, 2030, 2072, 2331, 2442, 2792, 2815, 2903, 3030, 3223, 3224, 3234, 3285, 3484
i.+ leridür 2835
i.+ lerinde 2069, 3654
i.+ lerine 3093
iç- içmek
i.- se 3585
içerü içeri
i. 3102, 3108
içre içinde
i. 1851, 2049, 2053, 2074, 2145, 2157, 2258, 2268, 2286, 2394, 2398, 2451, 2461, 2488, 2528, 2537, 2541, 2553, 2562, 2611, 2619, 2626, 2636, 2814, 2818, 2827, 2901, 2937, 2973, 3000, 3043, 3078, 3114, 3144, 3204, 3214, 3247, 3337, 3339, 3468, 3489, 3552, 3636
içün için
i. 3263, 3572
iç ü ṭaş iç ve dış
i.+ ı 2082
i.+ um 2084
it(d)- etmek, yapmak
i.- e 1924, 3374, 3440, 3508
i.- eler 3300
i.- elüm 3199
i.- em 2512, 2593, 2676
i.- er 2290, 2808, 3204
i.- erdi 2112
i.- erem 2272
i.- erseŋ 1933
i.- eyin 3350, 3577
i.- ince 3389
idrāk ḳıl- (Ar.+T.) anlamak
i. 2929, 3340
iflāḥ olma- (Ar.+T.) iflah olmamak
i.- yan 2212
iftirāş ol- (Ar.+T.) sağ ayağı dik tutup, sol ayağı yatırarak üze-rine oturmak
i.- dı 3549
iftitāḥ et(d)- (Ar.+T.) başlamak
i.- er 2278
iftitāḥ-ı namāz (Ar.) başlangıç namazı, ilk sünnet
i. 3459
ig hastalık,dert
i.+ den 2711
iġmā (Ar.) bayılma
i.+ dur 3586
iġvā (Ar.) şaşırma
i. 2866
iḫlāṣ (Ar.) İhlas suresi
i. 3600, 3604
i.+ ı 3602, 3606
iḥsān et(d)- (Ar.+T.) bağışlamak krş. *iḥsān ḳıl-*
i.- erdi 2642
i.- üpdür 2341
iḥsān ḳıl- (Ar.+T.) bağışlamak krş. *iḥsān et(d)-*
i. 2334
i.- urdı 2635
iḫṭār it(d)- (Ar.+T.) uyarmak
i.- e 3326
iḥtirāz ḳıl- (Ar.+T.) çekinmek, ka-çınmak
i.- uŋ 3576
iḫtiyār et- (Ar.+T.) seçmek, tercih etmek
i.- di 2074
i.- üp 2083
iḥtiyāṭ (Ar.) tedbirli ve ölçülü davran-ma, sakınma

i.+ içün 3426
iḥtiyāṭ ehli (Ar.) tedbirli davrananlar
i.+ dür 3426
iḥyā - (Ar.+T.) mutluluğa kavuşmak
i. 2954
ʿiḳāb u ʿaẕāb (Ar.) çok fazla azap, eziyet krş. *ʿaẕāb u ʿiḳāb*
ʿi. 2073
iki iki
i. 1940, 2377, 2422, 2425, 2500, 2512, 2588, 2657, 2693, 2742, 2788, 2862, 2874, 2875, 2903, 2909, 3015, 3076, 3177, 3331, 3333, 3339, 3416, 3428, 3470, 3509, 3513, 3514, 3520, 3525, 3526, 3530
i.+ dür 3418
i.+ si 1944, 3032
i.+ sin 2870
i.+ ye 2393
ikinci ikinci
i. 2119, 2506, 3314, 3339, 3460, 3482, 3503, 3565
i.+ si 3352, 3361, 3371, 3386, 3409, 3437, 3471
i.+ sidür 3325
i.+ sini 3396
iḳtidā ḳıl- (Ar.+T.) birini örnek alıp ona uymak
i.- urlar 2002
il il**,** vilayet
i.+ inde 1842
ʿilāc (Ar.) ilaç
ʿi. 2606
ilāhī (Ar.) Allah
i. 1928, 3620
iʿlām et(d)- (Ar.+T.) bildirmek, açıklamak
i. 3181
i.- di 2292
ile ile
i. 1890, 2350, 2446, 2819, 3029
ilerü ileri
i. 2499, 2504
ilet(d)- iletmek, götürmek
i. 2464
i.- di 2515
i.- diler 2916
i.- dük 2441
i.- düm 3165
i.- mişem 3162
i.- üp 1929
i.- ürüz 2065
ilḳā it(d)- (Ar.+T.) atmak, temiz-lemek
i.- erse 3382
ʿillet (Ar.) kötülük, hastalık
ʿi.+ le 2602
ʿi.+ üŋ 2602
ʿilm (Ar.) ilim, bilgi
ʿi. 3240, 3241
ʿi.+ ile 3240
ʿi.+ le 3241
ʿilm ehli (Ar.) âlimler, bilenler
ʿi. 2348
ʿilm-i evvel (Ar.) ilk ilim
ʿi. 3323
ʿilm-i īmān (Ar.) iman bilgisi
ʿi.+ ı 3302
ʿilm-i islām (Ar.) İslam bilgisi
ʿi. 3321
ʿi.+ ı 3322
ʿilm-i şehrī (Ar.) şehir ile ilgili bilgi
ʿi. 3594
ilt- göndermek, yollamak
i.- eler 2617
i.- üŋ 2440
imām (Ar.) imam
i. 1952, 2309, 2316, 2463, 2498, 2500, 3566
i.+ a 2297, 2305, 2307, 3570
i.+ ı 3569, 3570
ʿimāme (Ar.) sarık
ʿi. 2287, 3517
ʿi.+ sin 3581
imāmet (Ar.) imamlık
i.+ e 2495
imām-ı ġayr (Ar.) imamdan başka
ġ. 3566
imām-ı ruḥānī (Ar.) manevî imam, ruhların imamı
i. 2495
imām-ı şāfiʿī (Ar.) Şafiilerin imamı
i. 2132
imām it(d)- (Ar.+T.) bir kişiyi imam yapmak, cemaatin başına geçir-

mek
i.- iser 2489
imām ol- (Ar.+T.) imam olmak
i.- a 2463
īmān (Ar.) iman, inanç
ī. 2894, 3192, 3309
ī.+ a 2842, 3164, 3167
ī.+ ı 2836, 3148, 3153, 3294, 3305, 3308
ī.+ ıla 3010
ī.+ ın 2833, 3292
ī.+ uŋ 1902
īmāna gel- (Ar.+T.) imana gelmek
i.- di 3271
ī.- düm 3196
ī.- en 2895
ī.- eydi 2831
īmān getür- (Ar.+T.) şehadet getirip müslüman olmak
i.- düm 3207
i.- en 2894
īmānsuz (Ar.) dinsiz, kâfir
i. 3191, 3273
imdi şimdi krş. *indi*
i. 1894, 1906, 2000, 2013, 2063, 2071, 2089, 2108, 2142, 2205, 2207, 2230, 2252, 2257, 2318, 2351, 2353, 2359, 2380, 2419, 2439, 2447, 2478, 2496, 2648, 2672, 2686, 2696, 2729, 2786, 2851, 2869, 2902, 2903, 2909, 3004, 3138, 3240, 3242, 3289, 3303, 3308, 3329, 3397, 3408, 3428, 3437, 3590, 3641
in mağara
i.+ ine 2736
in- rükûya eğilmek, geçmek
i.- ince 3491
inan- inanmak
i. 1899, 1971, 2605, 2850, 2976, 3314, 3318, 3370
i.- am 2294
i.- duġıçun 3145
ʿināyet (Ar.) iyilik, ihsan
ʿi.+ i 2156
ʿināyet et- (Ar.+T.) ihsan etmek, iyilik etmek krş. *ʿināyet eyle-*
ʿi.- di 3018
ʿināyet eyle- (Ar.+T.) ihsan etmek, iyilik yapmak krş. *ʿināyet et-*
ʿi.- r 2846
inci inci
i. 3343, 3464
incīl İncil
i. 3229
incin- incinmek
i.- üpdüm 3087
i.- ür 2385
indi şimdi krş. *imdi*
i. 2881
indür- indirmek
i.- meye 3067
ins (Ar.) insan krş. *insān*
i. 2983, 3299
inşāf et- (Ar.+T.) merhamet etmek
i.- diler 2613
insān (Ar.) insan krş. *ins*
i. 1835, 2321, 3310, 3341, 3563
inşā it(d)- (Ar.+T.) yapmak, kurmak
i.- di 3280
i.- erem 3053
intihā (Ar.) son, nihayet
i.+ ya 3356
intihā bul- (Ar.+T.) sona ermek
i.- dı 3070
inzāl ol- (Ar.+T.) indirilmek
i.- a 3420
iŋen çok
i. 2110, 2295, 2563, 2625, 3059, 3100
ir- ermek, kavuşmak, tamamlamak, ulaşmak
i. 2225, 2990, 3467
i.- di 1863, 1914, 1997, 2044, 2078, 2172, 2248, 2337, 2586, 2603, 2725, 2765, 2854, 2864
i.- diler 2615
i.- dügi 2046
i.- düm 3025, 3086, 3087
i.- düŋ 1930
i.- e 1857, 1891, 1907, 2000, 2015, 2101, 2166, 2230, 2231, 2245, 2256, 2265, 2309, 2363, 2375, 2508, 2785, 2801, 2807, 2927, 3007, 3008, 3023, 3120, 3413, 3445, 3513, 3612

i.- elüm 2468, 2748
i.- em 3018
i.- emez 3117
i.- er 1987, 1995, 2348, 2384, 2777, 2921, 3082, 3177, 3306
i.- eriseŋ 2171
i.- ermi 2653
i.- esin 1903, 1917, 2211, 2481, 2699
i.- gil 3097
i.- iser 1969, 3115
i.- işem 1887
i.-mek 3019
i.- mekdi 3207
i.- meye 3013
i.- mez 2966
i.- mişdür 2312
i.- mişem 3194, 3209
i.- se 2428
i.- üben 2165, 2234
i.- üp 1875, 1937, 2030, 2468, 2472, 3283
i.- ürem 3101
i.- üşdi 2015

irdür- erdirmek
i.- ür 2544

irgür- eriştirmek, ulaştırmak
i.- em 1872

iriş- erişmek, ulaşmak
i.- di 1991, 2361, 2548, 2645, 2761, 2997, 3040, 3063
i.- e 2243, 2247, 2376, 2381, 2414, 2482, 2670, 2787, 2795, 3017, 3034, 3170, 3192, 3250, 3251, 3303
i.- em 3206
i.- igör 2041
i.- iser 2444
i.- meye 2214
i.- üŋ 2228
i.- üp 2551
i.- ür 1976, 2224, 2255, 2481, 2686, 2844, 2964, 3384, 3540
i.- ürem 1870
i.- ürmen 1971

irtifāʿ et- (Ar.+T.) yükselmek krş. *irtifāʿ eyle-*
i.- düm 2354

irtifāʿ eyle- (Ar.+T.) yükselmek krş. *irtifāʿ et-*
i. 2819

irür- eriştirmek, ulaştırmak
i.- di 3136
i.- ür 2646

ʿisā bin meryem Hz. İsa
ʿ. 2420, 2429
ʿ.+ üŋ 2433

iṣbāt it(d)- (Ar.+T.) kanıtlamak
i.- üp 2572

isḥāḳ Hz. İbrahim'in oğlu, İshak aleyhisselam
i. 2907, 2911
i.+ mı 2906

islām (Ar.) İslam dini
i. 2658, 2667, 3134, 3136, 3141, 3143, 3242
i.+ a 2844
i.+ ı 2664

ismaʿīl Hz. İbrahim'in oğlu, İsmail aleyhisselam krş. *ismāʿīl, ismāʿil*
i. 2891

ismāʿil Hz. İbrahim'in oğlu, İsmail aleyhisselam krş. *ismaʿīl, ismāʿīl*
i.+ i 2907

ismāʿīl Hz. İbrahim'in oğlu, İsmail aleyhisselam krş. *ismaʿīl, ismāʿil*
i.+ idi 2911
i.+ mi 2906

isrāf et- (Ar.+T.) israf etmek, boşa harcamak
i.- meye 3385

issi sıcak
i. 3038
i.+ ydi 3044

iste- istemek
i.- di 1923, 3220
i.- dügi 2616, 2648
i.- dügini 3123
i.- dügümi 2179
i.- dügüŋ 1835
i.- düm 3284
i.- me 2124
i.- mekden 2626
i.- meyesin 2103
i.- rem 3193
i.- riseŋ 3084

i.- rsin 2154
istibdāl (Ar.) değiş tokuş
i. 2669
istiʿmāl (Ar.) kullanma
i. 3553
istincā (Ar.) büyük abdesti yaptıktan sonra temizlenme
i.+ durur 3346
istincā et- (Ar.+T.) büyük abdesti yaptıktan sonra temizlenmek krş. *istincā eyle-, istincā it(d)-*
i.- meye 3366
istincā eyle- (Ar.+T.) büyük abdesti yaptıktan sonra temizlenmek krş. *istincā et-, istincā it(d)-*
i.- megil 3390
istincā it(d)- (Ar.+T.) büyük abdesti yaptıktan sonra temizlenmek krş. *istincā eyle-, istincā et-*
i.- e 3364
istinşāḳ (Ar.) abdest alırken burna su çekme
i. 3342, 3361, 3409
iş iş, yapılması gerekenler
i. 1900, 2095, 2289, 2308, 2873, 2988, 3375
i.+ de 3060
i.+ den 2055
i.+ e 1869, 2162, 2299, 2595, 2717
i.+ i 1892, 1899, 1949, 2238, 2241, 2274, 2313, 2314, 2689, 2710, 2821, 2936, 3399, 3560, 3564, 3614
i.+ idi 3031
i.+ in 2586, 2688, 2766, 3522
i.+ ine 2733, 3212
i.+ ini 3353
i.+ ler 3114, 3357
i.+ lerden 3576
i.+ leri 3392, 3558
i.+ lerile 3534
i.+ lerine 2401
i.+ üŋ 2302, 2878
işe- küçük abdestini yapmak
i.- meye 3367
işit(d)- işitmek, duymak krş. *eşit-*
i. 2067, 2272, 2273, 2364, 2367, 2776, 3052, 3069, 3085, 3236, 3601
i.- di 2584
i.- diler 2093, 3130
i.- dügüm 2785
i.- düm 2144
i.- düŋ 2290
i.- düŋ mi 2784
i.- e 1981
i.- en 2962
i.- icek 2266, 2547
i.- medüm 3131
i.- medüŋ 3133
i.- mişem 2978, 2983, 3595
i.- mişemdür 2362
i.- mişüz 3132
i.- üp 2193, 2385, 3022
i.- üpven 2367
i.- ür 2337, 3312
iş ḳayur- ilişkiye girmek
i.+ini ḳ.- dı 2277
işle- işlemek, yapmak, kılmak
i. 3329, 3358
i.- di 3337, 3358, 3589
i.- düŋ 2096
i.- me 3558
i.- mekdür 3380
i.- mişdurur 2313
i.- mişdür 2314
i.- ŋ 2125
i.- r 2872
i.- rüz 1899
i.- ye 2689, 3353
i.- yen 3588
i.- yesin 2241
işlen- işlenmek
i.- ür 1949
iştihā (Ar.) arzu, istek
i.+ sı 2813
iştiyāḳ eyle- (Ar.+T.) istemek
i.- düŋ 3020
it- etmek bkz. *et-*
i. 2509
i.- memek 3379
i.- meye 3378
i.- se 3456, 3575
ʿ**itāb** (Ar.) azarlama, paylama
ʿi. 2977

ʿi.+ ıla 1982
ʿitāb et- (Ar.+T.) azarlamak, paylamak
ʿi.- se 2986
īʿtiḳād (Ar.) inanç
ī. 3637, 3638
ī.+ uŋ 3142, 3638
īʿtiḳād et(d)- (Ar.+T.) inanmak
i.- e 3320
iy ey!
i. 1835, 1864, 1868, 1874, 1881, 1887, 1889, 1894, 1899, 1901, 1904, 1917, 1919, 1920, 1925, 1927, 1931, 1932, 1939, 1940, 1942, 1954, 1955, 1963, 1972, 1978, 1998, 2024, 2031, 2045, 2059, 2064, 2069, 2075, 2076, 2078, 2084, 2098, 2099, 2102, 2124, 2129, 2131, 2142, 2146, 2152, 2159, 2160, 2163, 2171, 2172, 2188, 2189, 2190, 2207, 2209, 2210, 2214, 2216, 2218, 2219, 2226, 2227, 2232, 2240, 2244, 2246, 2251, 2254, 2269, 2272, 2285, 2294, 2311, 2317, 2319, 2327, 2328, 2330, 2334, 2339, 2342, 2344, 2346, 2348, 2349, 2353, 2356, 2362, 2364, 2365, 2368, 2370, 2378, 2388, 2396, 2397, 2402, 2403, 2407, 2409, 2414, 2419, 2437, 2439, 2445, 2462, 2475, 2478, 2479, 2482, 2486, 2487, 2489, 2497, 2507, 2514, 2516, 2525, 2528, 2533, 2537, 2550, 2555, 2558, 2562, 2566, 2577, 2590, 2592, 2627, 2632, 2633, 2635, 2636, 2643, 2658, 2675, 2677, 2678, 2681, 2685, 2687, 2692, 2693, 2703, 2705, 2706, 2714, 2717, 2722, 2726, 2731, 2739, 2741, 2747, 2752, 2757, 2760, 2762, 2766, 2768, 2773, 2775, 2776, 2777, 2786, 2788, 2790, 2800, 2807, 2817, 2820, 2825, 2826, 2830, 2832, 2841, 2842, 2847, 2850, 2851, 2865, 2872, 2876, 2880, 2881, 2884, 2892, 2893, 2894, 2905, 2908, 2921, 2923, 2929, 2931, 2933, 2936, 2937, 2939, 2942, 2943, 2944, 2946, 2949, 2950, 2956, 2957, 2960, 2966, 2968, 2969, 2981, 2985, 2988, 2989, 2995, 2996, 2997, 2998, 3000, 3001, 3004, 3005, 3009, 3011, 3014, 3018, 3019, 3028, 3051, 3059, 3064, 3069, 3074, 3084, 3085, 3104, 3106, 3114, 3116, 3124, 3126, 3132, 3134, 3140, 3147, 3157, 3159, 3172, 3177, 3183, 3189, 3193, 3195, 3201, 3204, 3211, 3217, 3218, 3223, 3225, 3227, 3232, 3237, 3241, 3259, 3270, 3275, 3277, 3278, 3279, 3281, 3282, 3289, 3302, 3309, 3310, 3326, 3329, 3331, 3332, 3338, 3341, 3346, 3350, 3356, 3357, 3359, 3362, 3367, 3368, 3370, 3372, 3374, 3381, 3382, 3396, 3398, 3400, 3406, 3408, 3409, 3411, 3412, 3416, 3418, 3427, 3444, 3450, 3457, 3461, 3466, 3469, 3473, 3474, 3486, 3489, 3493, 3500, 3504, 3506, 3508, 3511, 3513, 3520, 3521, 3527, 3529, 3535, 3541, 3542, 3545, 3551, 3562, 3563, 3565, 3568, 3582, 3583, 3588, 3591, 3593, 3594, 3596, 3598, 3603, 3613, 3631, 3641, 3643, 3644, 3647, 3649, 3650, 3653
ʿizālet (Ar.) zayıf, âciz
ʿi. 1970
iẓhār (Ar.) açığa vurma, gösterme
i. 2037, 2168, 3039
iẓhār it(d)- (Ar.+T.) meydana çıkarmak
i.- erem 2865
iẓhār ol- (Ar.+T.) meydana çıkmak
i.- a 2308
i.- up 2011
ʿizz (Ar.) şan, şeref, yücelik
ʿi.+ i 1965, 1968
ʿi.+ inüŋ 1857
ʿizzet-i cāh (Ar.) yüce makama sahip,

Hz. Muhammet
ʿi. 3324

ʿizzet it(d)- (Ar.+T.) ikram etmek
ʿi.- e 1868

ʿizzet <ü> cāh (Ar.) mertebe ve rütbe
ʿi. 2117

K

ḳabūl (Ar.) kabul
ḳ. 1911
ḳ.+ içün 3091

kaʿb'ul-aḫbār Yahudi hadis rivayetçisi
k.+ dan 2354

ḳabūl et- (Ar.+T.) kabul etmek krş. *ḳabūl eyle-, ḳabūl it(d)-, ḳabūl ḳıl-*
ḳ.- di 2101, 3195
ḳ.- medi 2097

ḳabūl eyle- (Ar.+T.) kabul etmek krş. *ḳabūl et-, ḳabūl it(d)-, ḳabūl ḳıl-*
ḳ. 3358
ḳ.- medi 2833

ḳabūl it(d)- (Ar.+T.) kabul etmek krş. *ḳabūl eyle-, ḳabūl et-, ḳabūl ḳıl-*
ḳ.- e 2513

ḳabūl ḳıl- (Ar.+T.) kabul etmek krş. *ḳabūl eyle-, ḳabūl et-, ḳabūl it(d)-*
v.- dı 3141

ḳabż ḳıl- (Ar.+T.) almak, zapt etmek
ḳ.- duḳ 2439

ḳaç kaç
ḳ. 2455, 2555, 2868

ḳaç- kaçmak
ḳ. 1903, 2223, 3557
ḳ.- a 2321, 2322, 2323, 2324
ḳ.- ar 2967

ḳaçan nasıl, ne vakit, ne zaman
ḳ. 2001, 2421, 2428, 2436, 2692, 2826, 2963, 3070, 3253

ḳadar kadar
ḳ. 2561, 2575, 2588, 2635, 2648, 3231

ḳaʿde-i āḫir (Ar.) namazdayken iki rekatta bir yapılan oturma krş. *ḳaʿde-i āḫire*
ḳ.+ de 3472

ḳaʿde-i āḫire (Ar.) namazdayken iki rekatta bir yapılan oturma krş. *ḳaʿde-i āḫir*
ḳ.+ dür 3464

ḳaʿde-i ūlā (Ar.) ikiden fazla rekatı bulunan namazların ikinci rekatında secdeden sonraki oturuş
ḳ. 3471
ḳ.+ da 3493

ḳadem (Ar.) ayak
ḳ.+ in 3503

ḳadīm (Ar.) kadim, eski
ḳ.+ dür 3313

ḳādīm-i müʾmin (Ar.) eskiden beri müslüman olan kimse
ḳ.+ e 3156

ḳadīr (Ar.) "her şeye gücü yeten" anlamında olup Allah'ın güzel isimlerindendir.
ḳ. 1958

ḳādir (Ar.) kudret ve güç sahibi
ḳ.+ em 2383

ḳadr (Ar.) değer, kıymet
ḳ. 3121
ḳ.+ i 3121
ḳ.+ üm 2354

ḳadr-i semʿ (Ar.) (birisini, bir şeyi) dinlemenin sağladığı değer
ḳ. 2819

ḳāf-be-ḳāf (Far.) uçtan uca
ḳ. 2613

ḳafes ḳıl- (Ar.+T.) hakka ulaşmak
ḳ.- dı 2749

kāfir (Ar.) kâfir, Allah'a inanmayan
k. 2656, 2809, 2848, 3105
k.+ e 2816
k.+ idi 3147
k.+ iken 3164
k.+ ile 2922
k.+ lere 2810
k.+ leridi 3104
k.+ üŋ 2849

kāfir-i bī-dīn (Ar.) dinsiz kâfir
k. 2841

kāfir-i dīv (Ar.) kâfir olan şeytan
k.+ e 2811

kāfir ol- (Ar.+T.) dinden çıkmak
k.- up 3404
k.- ur 3306

ḳaftān (Far.) kaftan

ķ.+ ın 3555
ķahķahā eyle- (Ar.+T.) gülmek
ķ.- mek 3401
ķāʾide-i ʿarab (Ar.) Arap kuralı
ķ.+ dur 2643
ķaķ- itmek, kakmak
ķ.- dum 3095
ķaķımaķlıķ(ġ) itilip kakılma, aşağılanma
ķ.+ a 2920
ķāl (Ar.) söz, laf
ķ.+ e 2410
ķal- kalmak
ķ.- a 3080, 3249
ķ.- am 2072
ķ.- dı 2625, 3056, 3106, 3273, 3549
ķ.- dum 2530, 3283
ķ.- madı 2829
ķ.- maya 2939, 3611
ķ.- mayam 2464
ķ.- mayasın 2268, 2270
ķ.- maz 3269, 3405
ķ.- updı 2923
ķ.- ur mı 2185
ķalb (Ar.) kalp, yürek
ķ. 2821
ķ.+ i 2937
ķalb-i celī (Ar.) temiz kalpli
ķ. 3278
kālbüd (Far.) ceset
k. 3248
ķaldur- kaldırmak
ķ.- a 3512, 3522, 3526
ķ.- ıcaġız 3525
ķ.- maķ 3480
ķ.- up 1853, 2021, 3523
ķalķ- kalkmak
ķ.- uban 2799
kām (Far.) dilek
k.+ a 2844
kām bul- (Far.+T.) dileği gerçekleşmek
k. 3050
k.- dum 3168
kām et(d)- (Far.+T.) bir dileği gerçekleştirmek
k.- emez 2667
ķamer (Ar.) ay
ķ.+ e 3367
ķāmet eyle- (Ar.+T.) ezan okumak
ķ.- di 2494
kām-kār ol- (Far.+T.) dileği gerçekleşmiş olmak
k.- sun 3261
ķaml (Ar.) haşerat
ķ. 2831
ķamu hepsi, cümlesi
ķ. 2321, 2368, 2510, 2538, 2545, 2579, 2955, 2975, 3410, 3496, 3643
ķ.+ sı 2484, 2978, 3652
ķan kan
ķ. 2060
ķ.+ ı 2234
ķanāʿat (Ar.) kendisine verilene razı olma
ķ. 2120
ķ.+ ıyla 2562
ķ.+ ler 2600
ķand (Ar.) şeker
ķ. 2111
ķanda nerede, nereye
ķ. 2431, 3106, 3591, 3641
ķandan nereden
ķ. 2290
ķanı hani
ķ. 3057
kān-ı şafā (Ar.) mutluluk kaynağı
k. 2375
ķāniʿ (Ar.) kanaat getirmiş, inanmış
ķ. 3654
ķanķı hangi
ķ.+ sı 2906
ķaplayu bütünüyle, tamamen
ķ. 3355
ķapu kapı
ķ. 3066
ķ.+ larını 3095
ķ.+ ŋuza 2346
ķ.+ sına 2046, 2345
ķ.+ yı 3097
kār (Far.) fayda, yarar
k. 2058, 2297, 2388, 2872, 3353
k.+ ı 3300
ķaʿr (Ar.) kuyu, karanlık yer

ḳ.+ a 1962, 1971
kār et(d)- (Far.+T.) yapmak, etmek
k.-e 3353
ḳara kara, siyah
ḳ. 2060, 2393
ḳ.+ sı 2407, 2409, 2410
ḳ.+ sını 2406
ḳara dart- kara çekmek, siyah boya sürmek
ḳ.- up 2399
ḳara ḫāk eyle- (Ar.+T.) öldürmek, kara toprak eylemek
ḳ. 2252
ḳarala- karalamak
ḳ.- dı 2394
ḳaraŋu karanlık
ḳ.+ sında 2284
ḳarār bul- (Ar.+T.) karar verilmek
ḳ.- dı 2076
ḳarār et- (Ar.+T.) karar vermek krş. *ḳarār eyle-*
ḳ.- di 2074
ḳ.- düm 3650
ḳ.- mişidi 1999
ḳarār eyle- (Ar.+T.) karar vermek krş. *ḳarār et-*
ḳ. 2718
ḳara vü aḳ siyah ve beyaz
ḳ.+ dan 3258
ḳardaş kardeş krş. *ḳarındaş*
ḳ.+ ından 2322
ḳ.+ um 3175, 3211, 3582
kār-ı bār (Far.) sıkıntılı iş
k. 3058
kārı et(d)- (Far.+T.) etki etmek
k.- en 1977
kār-ı ġammāzī it- (Far.+T.) laf taşımak, dedikodu yapmak
k.- medüm 1899
kār-ı ḳabīḥ et(d)- (Far.+T.) kötü işler yapmak
k.- erdi 1912
ḳar(ı)n karın
ḳ.+ ı 2034, 2876, 3451
ḳ.+ ını 3519
ḳarındaş kardeş krş. *ḳardaş*
ḳ. 2989, 3243
ḳ.+ ı 2322
ḳ.+ um 2084
ḳarīb ol- (Ar.+T.) yakın olmak
ḳ.- a 1964
ḳ.- duŋ 1983
ḳarīn ol- (Ar.+T.) beraber olmak
ḳ.- a 2133
ḳarnaḳ yaşlı, kart
ḳ. 2275
ḳ.+ mıyıdı 2883
ḳarşu karşı
ḳ. 2986, 2987, 3366, 3367
ḳ.+ sında 2559
ḳaṣd (Ar.) niyet, istek
ḳ.+ la 1980, 3456, 3478, 3479, 3499
ḳasd-ı imān et(d)- (Ar.+T.) imana kastetmek
ḳ.- üp 3192
ḳaṣr (Ar.) küçük ev, köşk
ḳ.+ la 2174
ḳasvet-i ḳalb (Ar.) kalp sıkıntısı
ḳ.+ la 3272
ḳaşı çat- kaşını çatmak, kızmak
ḳ.- uban 2986
ḳaşmer (Ar.) muzip kimse, soytarı
ḳ. 2943
ḳat huzur**,** nezd
ḳ.+ a 2219
ḳ.+ ına 1943, 2134, 2176, 2180, 2575, 2736, 2916, 3238
ḳ.+ ında 2206, 2488, 2521, 2525, 2740, 2913, 2918, 3033, 3233, 3239, 3539, 3622, 3625
ḳ.+ uma 3237
ḳ.+ uŋa 2182
ḳ.+ uŋda 3627
ḳatı çok, pek
ḳ. 2385, 2915, 3092
ḳatl et(d)- (Ar.+T.) öldürmek
ḳ.- di 2235
ḳ.- düm 2253
ḳ.- eni 2236
ḳatl-i nefs (Ar.) nefsi öldürme
ḳ. 2222
ḳatl-i nefs it(d)- (Ar.+T.) nefsi öldürmek
ḳ.- esin 2240
ḳavī ol- (Ar.+T.) güçlü olmak

ḳ.- a 3345
ḳavl (Ar.) söz, kelam
ḳ.+ idür 3510
ḳ.+ inden 2879
ḳavl-i īmān (Ar.) imanın sözü
ḳ.+ ı 3297
ḳavl-i peyġāmber (Ar.) peygamberin sözü
ḳ. 3309
ḳavl-i żaʿīf et- (Ar.+T.) çekinerek söz söylemek
ḳ.- me 2697
ḳavm (Ar.) kavim, insan topluluğu
ḳ.+ dur 2941
ḳavm-ı gebr (Ar.) mecusi kavmi
ḳ.+ e 2666
ḳavuş- kavuşmak
ḳ.- maduġıçun 2104
ḳ.- ur 2770
ḳayġu kaygı
ḳ. 2617, 3115
ḳayġu çek- kaygılanmak
ḳ.+yı ç.- diler 1922
ḳayıt- çıkmak, dönmek
ḳ.- dı 2568
ḳāyil (< Ar. ḳāʾil) söyleyen, sözü nakleden
ḳ. 2254
ḳāyil ol- (Ar.+T.) söz söylemek
ḳ.- madı 2080
ḳāyim (< Ar. *ḳāʾim*) ayakta duran
ḳ. 2527
ḳayna- kaynamak; kabarmak
ḳ.- r 2503
ḳ.- ya 3415
ḳayur- kayırmak
ḳ.- ma 2302
ḳazan kazan
ḳ. 2503
ḳażā vü ḳader (Ar.) kaza ve kader
ḳ. 3319
kebg ü süglün (Far.) keklik ve sülün
k. + durur 2561
kebūter (Far.) güvercin
k. 2565
kef (Ar.) avuç
k.+ i 2855
kefen (Ar.) kefen
k. 2763
kehdān (Far.) samanlık
k. 3043
kelām (Ar.) söz
k. 1863, 1981, 2172, 2361, 2446, 2673, 2747, 3085, 3219, 3590
k.+ a 3276
k.+ dan 1888
k.+ ıla 3590
k.+ ın 2061, 2220, 3460
k.+ ında 1988
kelām-ı mecīd (Ar.) Allah'ın sözü krş. *kelāmu'llāh*
k. 2325
kelāmu'llāh (Ar.) Allah'ın sözü, Kur'an-ı Kerim krş. *ḳurʾān*
k. 3316
kelimāt (Ar.) sözler
k. 2298, 2434, 3113, 3180, 3184
kelīmu'llāh (Ar.) Hz. Musa
k. 2832
kem (Far.) az
k. 3120
kem ü bīş (Far.) az çok
k. 2183
kenār (Far.) yan taraf
k.+ ına 2296, 3161
kendü kendi
k. 1975, 1976, 2545, 2755, 3269, 3560, 3570
k.+ ler 1842
k.+ lerdurur 2267
k.+ nüŋ 2575, 2646, 2775, 3567
k.+ ŋ 3406
k.+ ŋe 2083
k.+ si 2347
k.+ ye 1975, 2569, 2688, 3265
k.+ yi 2236, 2808
kendüden kef geç- (Ar.+T.) güçten düşmek, güçsüzleşmek
k.- üp 3586
kendüden var- kendinden geçmek
k.- up 2027
kendüzin kendisi
k. 3440
k.+ e 2896
k.+ i 2101
kenīz edin- (Far.+T.) cariye edinmek,

bir kadınla evlenmek
k. e.- mişdi 2885
kenz (Far.) hazine
k.+ indedür 2822
kenz-i kerem (Far.+Ar.) Allah'ın hazinesi
k.+ den 2823
kerāhet (Ar.) iğrençlik, iğrenme
k. 3555
k.+ ledür 3554
k.+ üŋ 3551
kerāhet er- (Ar.+T.) iğrenmek
k.- er 3547
kerāhiyyāt (Ar.) pislikler
k. 3543
kerāhiyye-i vużū (Ar.) uzuvların kirlenmesi
k. 3377
kerāmet (Ar.) Allah tarafından seçilen kişilerin yaptığı, gösterdiği olağanüstü davranışlar
k.+ e 2777
kerīh (Ar.) pis, kirli
k. 3545, 3562
k.+ dür 3544
kerīh ol- (Ar.+T.) kirlenmek
k.- dı 3379
k.- ur 3517, 3553
kerīm (Ar.) cömert ve kerem sahibi olan Allah
k. 2259, 3157
kesil- kesilmek
k.- se 1925
keşf-i ʿavret (Ar.) vücuttaki mahrem olan yerlere bakma
k. 3364
keşf-i ʿavret et- (Ar.+T.) mahrem yerlere bakmak
k.- meye 3389
key çok, iyi
k. 2339, 2393, 2480, 2602, 2636, 2644, 2825, 2827, 2987, 3058, 3122, 3132, 3151, 3200, 3371, 3394, 3402, 3422, 3538, 3571, 3644
keyvān (Far.) yıldız
k. 2358
kez kez
k. 2407, 2681, 3234, 3387, 3415, 3521, 3600, 3602, 3604, 3606, 3607, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616
kezin kez
k. 2960
ḳıble (Ar.) kıble
ḳ.+ ye 3366, 3452
ḳıl- yapmak, etmek, eylemek, işlemek
ḳ. 3561, 3638
ḳ.- a 3439, 3597, 3630
ḳ.- alum 2465, 3592
ḳ.- asın 2450
ḳ.- ayın 2425
ḳ.- dı 1892, 2501, 2624, 2774, 2793, 3129, 3204, 3274, 3293, 3301
ḳ.- dılar 2009, 3593
ḳ.- duŋ 2083, 2830
ḳ.- ġıl 2513
ḳ.- maġıl 1855
ḳ.- maḳ 3357
ḳ.- maḳdur 3431
ḳ.- maya 3388
ḳ.- mayasın 2451
ḳ.- mazlar 2659
ḳ.- mışam 2285
ḳ.- mışdur 2132
ḳ.- sa 3298, 3560
ḳ.- uŋ 2393
ḳ.- up 3470
ḳ.- ur 3369, 3558
ḳ.- uram 2150, 2449, 2483
ḳ.- urdı 3430
ḳ.- ursın 2090
ḳılaṭur- yapadurmak
ḳ.- ur 2274
ḳılıcı yapan, eden
ḳ.+ dı 3578
ḳılın- yapılmak, işlenmek
ḳ.- mışdur 2709
ḳına- kınamak
ḳ.- maya 2244
ḳır- kırmak
ḳ.- up 2573
ḳırāʾet (Ar.) okuma
ḳ.+ e 3487

ḳırāʾet-i ḳurʾān (Ar.) Kur'an-ı Kerim'i tecvitli okuma
ḳ. 3469, 3506
ḳırḳ kırk
ḳ. 1925, 2243
ḳırḳlar kırk erenler
ḳ. 2461
ḳırḳ ṭoḳuz kırk dokuz
ḳ. 2456, 2459, 2463
ḳıs- kısmak
ḳ.- up 3519
ḳışāş it(d)- (Ar.+T.) cezalandırmak
ḳ.- em 1894, 3094
ḳısm (Ar.) parça
ḳ. 2254
ḳıyāma ṭur- (Ar.+T.) namaza başlamak için ayakta durmak
ḳ.- maḳdur 3460
ḳıyāmet (Ar.) kıyamet
ḳ. 2185, 2231, 2862, 2877, 3013, 3214
ḳ.+ e 2732
ḳ.+ ine 3318
ḳıyām et- (Ar.+T.) namaza durmak
ḳ.- se 3559
ḳıyās et- (Ar.+T.) karşılaştırmak krş. *ḳıyās it-*, *ḳıyās eyle-*
ḳ.- gil 3191
ḳıyās eyle- (Ar.+T.) karşılaştırmak krş. *ḳıyās it-*, *ḳıyās et-*
ḳ. 3045
ḳıyās it- (Ar.+T.) karşılaştırmak krş. *ḳıyās eyle-*, *ḳıyās et-*
ḳ. 1844
ḳıymet (Ar.) değer
ḳ.+ e 2864
ḳız kız
ḳ.+ uŋ 2690
ḳızdur- kızdırmak, ısıtmak
ḳ.- up 2945
ḳız ḳardaş kız kardeş
ḳ. 2327
ki ki krş. *kim*
k. 1838, 1839, 1844, 1848, 1864, 1869, 1886, 1901, 1905, 1912, 1921, 1923, 1932, 1953, 1962, 1972, 1975, 1984, 1987, 1995, 1996, 1998, 2043, 2046, 2056, 2068, 2072, 2088, 2090, 2096, 2101, 2125, 2163, 2168, 2169, 2179, 2183, 2184, 2188, 2194, 2200, 2211, 2214, 2224, 2238, 2242, 2251, 2257, 2259, 2262, 2270, 2272, 2274, 2277, 2293, 2297, 2300, 2301, 2307, 2309, 2325, 2348, 2350, 2376, 2387, 2399, 2400, 2403, 2419, 2437, 2440, 2443, 2444, 2450, 2453, 2455, 2462, 2466, 2480, 2484, 2519, 2520, 2522, 2538, 2550, 2565, 2568, 2571, 2596, 2606, 2633, 2642, 2655, 2658, 2664, 2679, 2680, 2692, 2704, 2723, 2742, 2753, 2770, 2772, 2775, 2778, 2782, 2789, 2795, 2814, 2817, 2820, 2826, 2838, 2856, 2917, 2933, 2938, 2959, 2963, 2964, 2972, 2974, 2983, 2988, 2995, 2998, 3001, 3010, 3024, 3049, 3050, 3056, 3065, 3066, 3070, 3073, 3077, 3086, 3094, 3106, 3118, 3120, 3122, 3132, 3135, 3155, 3173, 3174, 3192, 3206, 3222, 3226, 3241, 3249, 3253, 3255, 3256, 3262, 3268, 3291, 3294, 3299, 3301, 3320, 3335, 3337, 3345, 3349, 3353, 3362, 3369, 3386, 3393, 3399, 3404, 3411, 3417, 3423, 3442, 3445, 3461, 3466, 3467, 3468, 3477, 3490, 3498, 3515, 3536, 3548, 3562, 3573, 3590, 3591, 3608, 3612, 3616, 3618, 3642
kibr (Ar.) kibir, kendini beğenmişlik
k.+ den 2683
k.+ le 3273
ḳīl <ü> ḳāl (Ar.) dedikodu
ḳ.+ inden 1938
ḳīl ü ḳāl et- (Ar.+T.) dedikodu yapmak
ḳ.- düm 1956
kim 1. ki krş. *ki*
k. 1838, 1841, 1846, 1851, 1854, 1859, 1866, 1873, 1944, 1970, 1984, 2001, 2027, 2056, 2092, 2128, 2145, 2152, 2154, 2166, 2168, 2176, 2210, 2216, 2235,

2240, 2245, 2256, 2261, 2343, 2344, 2356, 2370, 2383, 2389, 2409, 2441, 2450, 2455, 2469, 2473, 2482, 2511, 2520, 2523, 2536, 2543, 2560, 2571, 2585, 2590, 2593, 2620, 2628, 2638, 2660, 2669, 2682, 2687, 2705, 2729, 2747, 2753, 2772, 2776, 2781, 2803, 2822, 2824, 2826, 2845, 2851, 2875, 2886, 2889, 2896, 2914, 2923, 2950, 2956, 2978, 2997, 3004, 3054, 3077, 3078, 3086, 3093, 3095, 3107, 3110, 3114, 3117, 3119, 3120, 3137, 3138, 3174, 3194, 3198, 3206, 3207, 3209, 3221, 3244, 3247, 3253, 3256, 3259, 3278, 3281, 3282, 3293, 3298, 3394, 3400, 3413, 3414, 3473, 3474, 3477, 3491, 3501, 3543, 3547, 3559, 3569
2. kim, hangi kişi
k. 1987, 2049, 2113, 2170, 2458, 2472, 2525, 2593, 2904, 3074, 3466, 3498, 3575
k.+ durur 2474, 2905
k.+ dür 3137
k.+ idi 2550
k.+ ler 2535
k.+ lerdi 2894
k.+ üŋ 1984, 1993, 2639, 2758, 3131
k.+ üŋdür 1963

kimesne kimse krş. *kimse*
k. 2476, 3228

kimi bazısı, kimi
k. 1928, 1949, 2907
k.+ nde 3098
k.+ ne 1928, 1930
k.+ ni 1929
k.+ si 2472

kimse kimse krş. *kimesne*
k. 2312, 2377, 2473, 2594, 2604, 2757, 3109
k.+ ye 2668
k.+ yi 3117

kīn (Ar.) kin, öfke
k. 3273

kirm (Ar.) mecusiler krş. *mecūsī, gebr*
k.+ ler 1914

kişi kişi
k. 1975, 2023, 2153, 2162, 2163, 2201, 2232, 2238, 2241, 2246, 2274, 2304, 2307, 2344, 2382, 2443, 2455, 2456, 2476, 2477, 2596, 2645, 2688, 2773, 2777, 2837, 2930, 2936, 2950, 2975, 2979, 3163, 3305, 3348, 3364, 3538, 3539, 3560, 3564, 3609
k.+ de 3611
k.+ den 1915
k.+ nüŋ 2263, 3445, 3588
k.+ sin 3095
k.+ ye 1964, 2783, 3011, 3120, 3537
k.+ yem 3174
k.+ yi 2252, 2253

kişver-i melek(g) (Ar.) melekler âlemi
k.+ e 2376

kitab (Ar.) kitap krş. *kitāb*
k.+ da 2802

kitāb (Ar.) kitap krş. *kitab*
k. 2286, 2310, 3008
k.+ a 2310
k.+ ında 2961

ḳo- bırakmak krş. ḳoy-
ḳ. 3003, 3083, 3523
ḳ.- dı 2651, 3549
ḳ.- ma 2788, 3612
ḳ.- madı 2517
ḳ.- madılar 1868
ḳ.- maḳ 3482
ḳ.- maya 3519
ḳ.- mayasın 1933
ḳ.- mış 2754, 2755
ḳ.- mışduḳ 2626
ḳ.- mışıdı 1883
ḳ.- ŋuz 2762
ḳ.- rdı 2637
ḳ.- sa 2844, 3506

ḳoḳu koku
ḳ.+ dan 2967
ḳ.+ lar 2959

ḳoy- bırakmak
ḳ.- a 3484, 3509, 3514, 3515, 3530

ḳ.- alar 3247
ḳ.- am 2071
ḳ.- asın 3541, 2239
ḳ.- maḳ 3339
ḳ.- mazam 2085
ḳ.- up 2228, 2916
ḳol kol
ḳ.+ ların 3549
ḳon- bir yerde durmak, konaklamak
ḳ.- a 2963
ḳ.- asın 3429
ḳ.- dum 2470
ḳ.- maġa 2080
ḳonuḳ misafir
ḳ. 1928, 1931
ḳ.- lar 1932
ḳonuḳluḳ(ġ) misafirlik
ḳ.+ ına 1934
ḳonuḳ ol- misafir olmak
ḳ.- up 1930
ḳopar- koparmak
ḳ.- up 2965
ḳorḳ- korkmak
ḳ.- ma 1835
ḳ.- uŋ 2546
ḳovul- kovulmak
ḳ.- mayasın 2268
ḳoyıver- koyuvermek, bırakıvermek
ḳ. 2766
köti kötü
k. 2576, 3581
ḳubbe-i felek(g) (Ar.) gökyüzü
ḳ.+ e 2376
kudūret (< Ar. ḳudret) kudret, kuvvet, güç
k. 3248
kūh-ı bülend (Far.) yüce dağ
k. 2809
kūh-ı lübnān (Far.) Lübnan'da bulunan bir dağ
k.+ a 2472
k.+ da 2449, 2470
ḳul (Ar.) kul, insan
ḳ. 3123, 3247, 3298
ḳ.+ a 1886
ḳ.+ ı 3631
ḳ.+ ıla 2931
ḳ.+ ınuŋ 3312
ḳ.+ larum 2149
ḳ.+ um 2438
ḳ.+ uŋ 1932, 2436
ḳulaġuŋ aç- dinlemek
ḳ. 2059, 2319, 3069
ḳulaġuŋ berī eyle- (Ar.+T.) dikkat kesilmek, iyice dinlemek
ḳ. 2364
ḳulaḳ(ġ) kulak
ḳ.+ dan 3395
ḳ.+ ı 3481
ḳulaḳ aç- iyice dinlemek
ḳ.- up 2929
ḳullıḳ(ġ) kulluk krş. *ḳulluḳ(ġ)*
ḳ. 3284
ḳ.+ a 2887
ḳ.+ ını 3561
ḳulluḳ(ġ) kulluk krş. *ḳullıḳ(ġ)*
ḳ.+ a 3442
ḳumāş (Ar.) kumaş
ḳ. 2628
ḳunūt (Ar.) Kunut duası
ḳ. 3475
ḳurʾān (Ar.) Kur'an-ı Kerim krş. *kelāmu'llāh*
ḳ. 2358, 3474, 3489, 3548
ḳ.+ da 2326
ḳ.+ ı 2326
ḳurbān (Ar.) kurban
ḳ. 2905
ḳ.+ a 2909
ḳurbet (Ar.) akrabalık, yakınlık
ḳ. 3269
ḳ.+ e 3264
ḳ.+ içün 2722
ḳ.+ ini 2085
ḳ.+ üŋ 2716
ḳurbet-i cānān (Far.) sevgilinin yakınlığı
ḳ. 3251
ḳurd kurt
ḳ. 1892, 1910, 2702, 2703, 2708, 2715, 2720, 2726, 2729, 2736
ḳ.+ a 2706, 2719
ḳ.+ çun 2730
ḳ.+ ı 2704, 2706
ḳurılu kurulmuş olan, kurulu

ḳ. 1962
ḳurtar- kurtarmak
ḳ.- a 1860
ḳ.- alar 3079
ḳ.- asın 2198, 3295
ḳ.- up 3153
ḳ.- ur 1882, 3626
ḳurtul- kurtulmak
ḳ.- a 3438
ḳ.- urdı 3082
ḳuru- kurumak
ḳ.- yup 2922
ḳus- kusmak, çıkartmak
ḳ.- maḳ 3397
ḳuş kuş
ḳ.+ a 2977
ḳ.+ lar 2976
ḳuşaḳ(ġ) bele bağlanan kemer
ḳ.+ ın 3582
ḳuşlıḳ kuşluk vakti
ḳ.+ da 3597
ḳuṭb (Ar.) önder, lider
ḳ. 2489, 2515, 2516, 2517, 2520, 2525
ḳ.+ a 2519
ḳuṭb-ı ʿālem (Ar.) âlemin önderi
ḳ. 2463, 2491
ḳ.+ sin 2487
ḳuṭb-ı cihān (Ar.+Far.) dünyanın önderi
ḳ. 2529
ḳuʿūd (Ar.) namazın oturarak kılınan kısmı
k.+ a 3505
ḳuvvet (Ar.) güç, kuvvet
ḳ. 3122
küçük küçük
k. 2808
küfr (Ar.) Allah'ın varlığına inanmama
k. 3303
k.+ ini 2844
külāh (< Far. kulāh) keçeden yapılan bir tür sivri şapka, külah
k. 2338
k.+ ı 2333
küllāb İbn Küllab, Kur'an tefsirleri ve kelâm yorumlarıyla bilinen âlim
k.+ uŋ 2961
küllī (Ar.) bütün, tamamen
k. 2377
künūn (Far.) şimdi
k. 2184, 2883, 2903, 3452
kürbet (Ar.) tasa, üzüntü
k.+ içün 2722
k.+ üŋ 2716
kürk kürk
k. 2338
k.+ i 2336, 2340
k.+ ile 2333
küşād et(d)- (Far.+T.) açmak, ayırmak
krş. *küşād eyle-*
g.- e 3518
küşād eyle- (Far.+T.) açmak, ayırmak
krş. *küşād et(d)-*
k. 2413

L

lafın şaç- söz söylemeye başlamak
l.- a 2324
lā ilāhe illā'llāh (Ar.) "Allah'tan başka ilâh yoktur" anlamındaki kelime-i tevhitin ilk cümlesi
l. 1861, 2048, 2682, 3569
laʿīn (Ar.) lanetlenmiş, kötü
l. 2828, 3027, 3125
l.+ dür 1857, 3192
l.+ ile 1956
laḥd (Ar.) mezar
l.+ a 3150
lākin (Ar.) ama, fakat
l. 3499
laʿl (Ar.) yakut rengi, kırmızı
l. 1872
laʿnet (Ar.) lanet, bela, gazap
l. 1957, 1965
l.+ den 1903
l.+ e 1902
laʿnet-i ḥaḳ (Ar.) Allah'ın laneti
l. 3306
lā-taġażżub (Ar.) kızma, sinirlenme!
l. 2214
laṭīf (Ar.) nazik, güzel
l. 2045
lāyıḳ (Ar.) uygun, yaraşır
l. 2497
l.+ uŋ 2040
lāyıḳ ol- (Ar.+T.) bir şeye layık olmak

l.- ısar 3178
lāzım ol- (Ar.+T.) gerekli, lazım olmak
l.- maya 3185
l.- maz 3498, 3537
leb (Far.) dudak
l.+ üŋe 1872
leb <ü> dendān (Far.) dudak ve dişler
l. 1871
leb <ü> dendān-ı seyyīd-i ʿālem (Far.+Ar.) Hz. Muhammet'in dudağı ve dişleri
l. 1865
ledün (Ar.) İlahi sırlara ait ilim
l. 2353, 2445, 2653, 2961
ledün-nāme (Far.+ Ar.) eserin adı
l. 1979, 2128, 2208
lehv (Ar.) faydasız iş, oyun
l.+ le 2120
levn (Ar.) renk
l.+ i 3037
lezzet-i semāʿ <ü> ṣafā (Ar.) duymanın ve huzurun tadı, hazzı
l. 1908
libās (Ar.) elbise
l. 2765
līk (Far.) lakin, fakat
l. 2009, 2327, 2523, 2757, 3090, 3130, 3162
likā (Ar.) yüz, ilahi sır
l. 3463
lisān sür- (Ar.+T.) konuşmaya başlamak
l.- di 3276
luʿb (Ar.) oyun
l.+ e 2120
l.+ ı 2228
luġat (Ar.) lisan, dil
l. 2485
l.+ de 2484
luṭf işle- (Ar.+T.) iyilik yapmak
l.- di 2889

M

ma (Ar.) su
m. 2008, 3259
maʿab (Ar.) utanılacak şey, eksiklik
m.+ ına 2728
maʿbūd (Ar.) ilah, Allah
m. 1933, 3616
mādām (Ar.) çünkü
m. 2787, 3170
maġara mağara
m.+ ya 2752, 2765
maġbūn ol- (Ar.+T.) kandırılmak
m.- ur 2834
maġlūb ol- (Ar.+T.) yenilmek
m.- madı 2702
maġrib (Ar.) batı
m.+ de 3123
māh (Far.) ay
m. 2386
maḥal (Ar.) yerinde, uygun
m. 3159, 3190
maḥmūd (Ar.) övülmüş
m. 2056
maḥrūm eyle- (Ar.+T.) birinin istediği şeyi vermemek krş. *maḥrūm it(d)-*
m.- di 2079
maḥrūm it(d)- (Ar.+T.) birinin istediği şeyi vermemek krş. *maḥrūm eyle-*
m.- e 3151
maḫṣūṣ (Ar.) bir kişiye özgü, has
m.+ durur 2810
māh u ḫūrşīd (Far.) ay ve güneş
m. 2401
m.+ e 2369
maḥż (Ar.) saf, halis
m.+ a 3249
mā-i muṭlaḳ (Ar.) temiz su
m.+ ıla 3434
maḳāl (Ar.) söz, lakırdı
m.+ inden 3179
maḳām (Ar.) makam, mevki
m. 1844, 3121
maḳām-ı ʿaliyyīn (Ar.) en yüksek mevki
m. 2097
maḳām-ı beḳā (Ar.) sonsuzluk mevkisi
m.+ yı 3256
maḳbūl (Ar.) kabul görmüş, makbul
m. 2347, 3239
maḳbūl ol- (Ar.+T.) kabul edilmek
m.- a 3414
m.- madı 2833
m.- ur 3233

maḳṣad-ı maḳṣūd (Ar.) istenilen şey, amaç, istek krş. *maḳṣūd*
m. 1933
maḳṣūd (Ar.) istenilen şey, amaç krş. *maḳṣad-ı maḳṣūd*
m.+ ın 2153
m.+ um 3207
m.+ uŋa 2039
maḳṣūda er- (Ar.+T.) amacına ulaşmak
m.+a e.-mişem 3209
maḳṣūd iriş- (Ar.+T.) amacına ulaşmak
m.- e 3616
maḳṣūd ol- (Ar.+T.) bir amacı olmak
m.- mış 2056
māl (Ar.) mal, varlık
m. 2650, 2651, 2822
m.+ ı 2625
māl et- (Ar.+T.) sahip olmak
m.- di 2861
māl-ı ʿālem (Ar.) dünya malı
m. 2645
māl-ı yetīm (Ar.) yetimin malı
m. 1987, 1995
mālik (Ar.) bir şeye sahip olan
m. 1963, 1967, 2391, 2394, 2396
m.+ e 1966
m.+ leri 1960
mālik-i dīnār (Ar.) zengin kimse
m. 2365
maʿlūm (Ar.) herkes tarafından bilinen (şey)
m. 3033, 3312
maʿlūm ol- (Ar.+T.) bilmek
m.- dı 2911
m.- madı 2164
maʿlūm olın- (Ar.+T.) bilinmek
m.- ısar 1974
maʿmūr (Ar.) gelişip güzelleşmiş, bayındır duruma gelmiş
m.+ ı 2003
mancanīḳ (Ar.) mancınık
m.+ la 1929
maʿni (Ar.) anlam krş. *maʿnī*
m.+ si 3228
m.+ sini 2355, 3229
maʿnī (Ar.) anlam krş. *maʿni*
m. 1997, 2962, 2968
m.+ den 2969
manṣūr-ı ʿammār Mansur b. Ammar, ilk zahitlerden
m. 2143, 2158
maʿṣiyet (Ar.) günah
m.+ lerin 2389
maşrıḳ (Ar.) doğu, şark
m.+ a 3123
maʿşūḳ (Ar.) âşık olunan, sevilen
m. 2032
m.+ a 2037
m.+ um 2033
maṭbaḫ (Ar.) mutfak
m.+ ına 1930
mātem dut- (Ar.+T.) yas tutmak
m.- alar 2371
māyil ol- (< Ar. māʾil+T. ol-) bir tarafa doğru eğilmek, meyletmek
m.- dı 2080
m.- madı 2595
maẓlūm (Ar.) zulme uğrayan, maz-lum
m. 2231, 2233, 2576
mażmaża (Ar.) abdest alırken ağzı su ile çalkalama
m. 3361
m.+ dur 3341, 3408
mażmaża <vü> istinşāḳ (Ar.) abdest alırken ağzı ve burnu temizleme
m. 3380
meʾāl (Ar.) anlam
m. 2603, 2919
mecāl (Ar.) güç
m. 2829
mechūl (Ar.) bilinmeyen
m. 3399, 3570
meclis (Ar.) meclis, topluluk
m.+ inde 2146, 2158
mecūsī (Ar.) Mecusi toplumu, ateşe tapanlar krş. krş. *germ, kirm*
m. 2557
meder-i ṭayy (Ar.) kuru toprak
m.+ ıla 3347
medīne (Ar.) Medine şehri
m. 3086
m.+ ye 3025
mefhūm (Ar.) anlam, kavram
m. 3033

meftūn (Ar.) âşık, tutkun
m. 1949
meger (Far.) meğer, fakat
m. 1851, 2211, 2614, 2667, 2670, 2884, 3110, 3360
mehīb (Ar.) pek heybetli, iri yarı
m.+ dür 2564
mekān (Ar.) yer, mahal
m.+ ı 3443
mekke (Ar.) Mekke şehri
m. 1883
m.+ ye 1875
mekr-i devrān (Ar.) kötü talih
m.+ dan 1860
mekrūh (Ar.) iğrenç, tiksinti veren
m. 3558, 3560
m.+ durur 3384
melāḥid (Ar.) Allah'ı inkâr edenler
m.+ e 2836
melāʾik (Ar.) melekler krş. *melāyik*
m.+ e 2012
melāyik (Ar.) melekler krş. *melāʾik*
m. 2093
melek(g) (Ar.) melek
m. 2998, 3299
m.+ i 2392
m.+ ler 2001
m.+ lerine 3314
melekūt (Ar.) melekler âlemi
m. 2009, 2010, 2437
m.+ a 2005, 2102
melekü'l-mevt (Ar.) Azrail aleyhisselam
m. 2997
melūl (Ar.) üzgün, mahzun
m. 2539
melūl ol- (Ar.+T.) üzülmek
m.- dı 2162
m.- ma 1869
melʿūn (Ar.) lanetlenmiş
m. 2834
memāt (Ar.) ölüm
m.+ ında 3047
meʾmūm (Ar.) imama uyan kimse
m. 3508
menhiyyāt (Ar.) dinen yasaklanan hâller
m. 3392
menī (Ar.) er suyu, meni krş. *meẕī*
m. 3420, 3424
m.+ den 3441
mensūb (Ar.) mensup
m. 2714
mensūb ol- (Ar.+T.) bir kişi ile bağlantı kurmak
m.- dı 2735
m.+e o.- dı 1913
m.- up 2726
menzil-i derecāt (Ar.) Allah katında mevkinin artması
m. 2700
merātib (Ar.) mertebeler, dereceler
m.+ i 3625
m.+ le 3304
m.+ üŋi 2499
m.+ üŋüz 2496
merd (Far.) yiğit, mert
m. 1911
m.+ i 2769
merdān (Far.) mertler, yiğitler
m.+ durur 3368
merd-i ḳabūl (Far.) mertliğini kanıtlamış
m. 3605
merd-i muḳbil (Ar.) talihli kimse, Hz. Muhammet
m.+ durur 3126
merkez (Ar.) merkez
m. 2947
mertebe (Ar.) kademe, derece
m. 2488
m.+ de 3032
m.+ ŋ 2489, 2498
meryem Hz. Meryem
m. 3623
mescid (Ar.) namaz kılınan yer, mescit
m. 1851, 2359, 2460, 3429
m.+ den 1850
m.+ e 1846, 2797
m.+ i 2458
m.+ üŋ 2370
mescid-i mekke (Ar.) Kâbe
m.+ de 2133
mescid-i yāfes (Ar.) Cizre'de bulunan ibadet yeri
m.+ e 2532

mesʾele (Ar.) mesele, sorun
m. 2311, 2312
m.+ yi 2290
mesḥ (Ar.) başı mesh etme
m. 3355, 3388
m.+ den 3376
mesḥ et- (Ar.+T.) başı ve diğer uzuvları mesh etmek
m.- mekdurur 3332
mesḥ-i eŋse (Ar.) enseyi mesh etme
m.+ dür 3370
mesḥ-i üẕneyn (Ar.) uzuvları mesh etme
m.+ durur 3343
mesken (Ar.) ev, mesken
m.+ inde 1848
mesken idin- (Ar.+T.) mesken edinmek, yerleşmek
m. 2041
mesrūr et(d)- (Ar.+T.) mutlu etmek
m.- er 2195
mestūr ol- (Ar.+T.) gizlemek
m.- ur 2719
mesʿūd ol- (Ar.+T.) mutlu olmak
m.- asın 2155
meşġūl (Ar.) meşgul olma
m.+ sın 3289
meşġūl ol- (Ar.+T.) bir işle uğraşmak
m.- a 2333, 3578
m.- am 2712
m.- dum 3290
m.- uban 3526
m.- up 2118
mevcūd ol- (Ar.+T.) ortaya çıkmak
m.- dı 2155
meydān (Ar.) meydan
m. 2352
meydān-ı söz (Ar.+T.) söz meydanı
m.+ de 2318
meyl (Ar.) yön
m.+ i 2690
meyyit (Ar.) ölü, ölmüş insan
m. 2427, 2966
m.+ e 2967
meẕī (Ar.) erkeklik tohumu, bel suyu krş. *menī*
m. 3425
mezīd eyle- (Ar.+T.) arttırmak, çoğaltmak
m. 2213, 2215
meẕkūr (Ar.) sözü edilen, anılan
m.+ a 3526
m.+ dan 3536
m.+ ı 3477
mışr Mısır ülkesi
m. 2568
mihmān (Far.) konuk**,** misafir
m. 1927, 2092, 2707
m.+ sın 1928
mihmān et(d)- (Far.+T.) misafir etmek krş. *mihmān eyle-, mihmān it-*
m.- er 2775
m.- üp 1931
mihmān eyle- (Far.+T.) misafir etmek krş. *mihmān et(d)-, mihmān it-*
m.- düŋ 1929
mihmān it- (Far.+T.) misafir etmek krş. *mihmān eyle-, mihmān et(d)-*
m.- di 2890
mihmān ol- (Far.+T.) misafir olmak
m. 1926
m.- madı 2092
m.+ ı o.- dum 2728
mihr (Far.) merhamet
m.+ i 3081
mihr-bān (Far.) şefkatli, muhabbetli
m.+ dandur 2395
mihr-i zamān (Far.) zamanın sevgisi
m. 2670
mih-ter (Far.) daha ulu, en büyük, Hz. Muhammet
m. 1876, 2069, 2487, 2688, 3172, 3337
m.+ den 2784
mih-ter-i dil (Far.) yüce gönül
m. 3150
mih-ter-i enbiyā (Far.) peygamberlerin en yücesi
m.+ yı 3151
mih-ter-i medenī (Far.) kibar ve nazik olan, Hz. Muhammet
m. 3410
mīm (Ar.) mim harfi
m. 2011
mīm-i aḥmed (Ar.) Hz. Muham-met'in ismindeki mim harfi

m. 1936
minber (Ar.) kürsü
m. 1962, 1973, 1974
m.+ e 1966
m.+ i 1963
minnet et- (Ar.+ T.) minnet etmek
m.- mezdi 2643
miʿrāc (Ar.) Miraç kandili
m.+ a 2375
misḳāl(Ar.) ağırlık ölçüsü birimi
m. 2868
m.+ i 2869
misvāk eyle- (Ar.+T.) misvakla dişleri temizlemek
m.- ye 3340
mizāc (Ar.) huy, yaradılış
m. 2606
mollā (Ar.) âlim, bilgin
m. 2301, 2337, 2349
muʿaẓẓam (Ar.) çok büyük
m. 3644
muḥabbet (Ar.) muhabbet
m.+ in 2483
muḥabbet-i īmān (Ar.) Hz. Muhammet
m. 3310
muḥammed (Ar.) Hz. Muhammet
m. 1878, 2049, 2051, 2152, 2196, 2247, 2271, 2700, 2743, 3114, 3119, 3126
m.+ durur 2682, 3324, 3595
m.+ dür 3016
m.+ e 1862, 1887, 1904, 1917, 1985, 2075, 2159, 2171, 2207, 2226, 2317, 2328, 2352, 2360, 2413, 2433, 2632, 2779, 2795, 2849, 2880, 2892, 2994, 3050, 3084, 3142, 3216, 3275, 3457, 3500, 3542
m.+ üŋ 2038, 3021, 3098, 3142
muḥammed-i muḫtār (Ar.) Hz. Mu-hammet
m. 2402, 2534, 3065, 3072, 3129, 3198, 3634
muḥammed-i semmāk vaiz ve hadis âlimi, İbni Semmâk
m. 2175
muḥkem (Ar.) sağlam, güçlü
m. 2233, 3515
muḳaddes (Ar.) kutsal, kutsi
m. 3283
muḳāvvim-i eşyā (Ar.) dayanıklı, dirençli şeyler
m. 2864
muḳīm ol- (Ar.+ T.) ikamet etmek, bir yerde oturmak
m.- ur 2812
murād(Ar.) arzu, istek, amaç
m. 1937
m.+ um 3205
m.+ uŋ 2300, 2992
murādī eserin yazarı
m. 2128, 2269
mūsā Hz. Musa krş. *kelīmu'llāh*
m. 2830, 2833, 2927, 3007, 3219, 3226, 3279
m.+ ya 2989, 2990, 3222
mūsā bin ʿimrān Hz. Musa
m. 3218
muṣāḥib (Ar.) yoldaş, arkadaşlık edilen
m.+ üŋi 2878
muṣallī (Ar.) beş vakit namaz kılan (kimse)
m. 3507
muṣḥaf (Ar.) Kur'an-ı Kerim; muska
m. 2492
muṣībet (Ar.) bela, musibet
m. 2428, 3572
muṣṭafā (Ar.) Hz. Muhammet
m. 1952, 1953, 2130, 2190, 2254, 2374, 2793, 3006, 3036, 3221, 3322, 3589
m.+ dan 2210, 2362, 2882
m.+ dur 1993, 2151, 3016
m.+ nuŋ 2156
m.+ ya 2899
muṣṭafā-yı raʿnā (Ar.) Hz. Muhammet
m.+ yı 2042
muṣṭafā-yı yetīm (Ar.) yetim olan Hz. Muhammet
m.+ e 1996
muṭīʿ ol- (Ar.+T.) itaat etmek, boyun eğmek
m.- ġıl 3304
muṭlaḳ (Ar.) bağımsız

m. 3188
muṭṭalīʿ ol- (Ar.+T.) bilmek, öğrenmek
m.- a 1849
m.- sa 1950
muẓaffer (Ar.) müellifin, Ledünnâme'nin ravisi olduğunu söylediği, eserde Hızır ile bizzat konuşan ve Hızır'a sorular soran şahıs
m. 1864, 1955, 1998, 2059, 2127, 2131, 2142, 2160, 2172, 2258, 2272, 2319, 2353, 2364, 2366, 2373, 2414, 2419, 2445, 2448, 2450, 2462, 2511, 2514, 2516, 2522, 2550, 2555, 2558, 2636, 2653, 2658, 2672, 2692, 2747, 2776, 2786, 2820, 2826, 2881, 2912, 2936, 2942, 2995, 3004, 3015, 3069, 3085, 3116, 3140, 3147, 3157, 3159, 3590, 3639, 3643
m.+ e 1905, 1941, 1980, 2494
muẓaffer-bāz (Ar.) zafer kazanan
m. 2218
muẓaffer-i ʿākil (Ar.) akıl sahibi muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 1939
muẓaffer-i ʿālem (Ar.) dünyanın muzafferi krş. *muẓaffer*
m. 2893, 2996, 3217
m.+ e 1941
muẓaffer-i ʿazīz (Ar.) eren muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3028
muẓaffer-i bāfer (Ar.) şanlı muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2851, 2926
muẓaffer-i baḥrī (Ar.) denizlerin muzafferi krş. *muẓaffer*
m. 3594
muẓaffer-i cānān (Ar.+Far.) sevgili muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2850
muẓaffer-i dānā (Ar.) bilgin muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2330, 2644, 3281
muẓaffer-i deryā (Ar.+Far.) âlim muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 1906, 2109, 2209, 2475, 2497, 2554, 2633, 2701, 2773, 2796, 2807, 2823, 2958, 2960, 3155, 3280
muẓaffer-i deverān (Ar.) devrin muzafferi krş. *muẓaffer*
m. 2780
muẓaffer-i devrān (Ar.) devrin muzafferi krş. *muẓaffer*
m. 1889, 1954, 2502
muẓaffer-i dil-dār (Ar.+Far.) sevgili muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2076
muẓaffer-i dil-i pāk (Ar.+Far.) kalbi temiz muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2929
muẓaffer-i fer (Ar.) şanlı muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2486, 2500, 2528, 2744, 2969, 3172, 3289, 3619
muẓaffer-i hem-rāh (Ar.) yoldaş muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2687
muẓaffer-i ḫōş-fer (Ar.) hoş sözler söyleyen muzaffer krş. *muẓaffer, muẓaffer-i ḫōş-gū*
m. 2227, 3051
muẓaffer-i ḫōş-gū (Ar.) hoş sözler söyleyen muzaffer krş. *muẓaffer, muẓaffer-i ḫōş-fer*
m. 2703
muẓaffer-i yār (Ar.) sevgili muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 2045, 2865
mübġaż (Ar.) can düşmanı
m.+idi 3027
müctebā-yı güzīn (Ar.) seçilmiş sevgili
m. 2374
müdām (Ar.) devamlı, sürekli
m. 2292, 2542, 3244
müdāmī (Ar.) devamlı, sürekli
m. 2553
müddet (Ar.) sınır, müddet
m. 3288
müʾezzin (Ar.) müezzin
m.+ ler 2490, 2494

mühmel (Ar.) gelişigüzel
m. 1900
m.+ in 3442
mühr (Far.) damga
m. 2036
m.+ i 3066, 3081
m.+ in 3064
m.+ ini 3055, 3084
mühr-i nübüvvet (Far.) peygamberlik mührü
m. 3057
m.+ i 3049, 3063
m.+ üm 3079
m.+ üŋden 3073
mülḥaḳ (Ar.) bağlı, bağlanmış
m. 2005
mülḥid (Ar.) kâfir
m. 2837
m.+ idi 2834
m.+ üŋ 2834
mülḥid ol- (Ar.+T.) kâfir olmak
m.- an 2835
müʾmin (Ar.) müslüman
m. 2686, 2815, 3106, 3150, 3163, 3167
m.+ e 2811, 3157
m.+ lere 3243
müʾmin-i ebedī (Ar.) uzun zamandan beri müslüman olan kimse
m. 3191
münāfıḳ (Ar.) ikiyüzlü
m. 3077
münezzeh (Ar.) hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, Allah
m.+ dür 3298
münfek (Ar.) ayrılmış, çıkmış
m. 2732, 3497
münfek ol- (Ar.+T.) ayrılmak
m.- maġıl 3497
münkir ol- (Ar.+T.) inkâr etmek
m.- ur 2837
mürāʿāt (Ar.) saygı
m. 3541
mürde (Far.) ölü
m.+ lere 2959
m.+ yi 2762
mürli (Ar.) acılı, dertli
m.+ sen 2660
mürsel (Ar.) gönderilmiş, peygamber
m.+ üŋ 3231
mürted ol- (Ar.+T.) dinden dönmek
m.- a 3404
mürtekib ol- (Ar.+T.) kötülük yapmak
m.- a 1902
mürüvvet (Ar.) iyilik, cömertlik
m. 2698
müsebbiḥ (Ar.) Allah'ı tesbih eden (kimse)
m.+ e 2011, 2019, 2020
müselmān (Ar.) müslüman
m.+ a 2665, 2695
m.+ sın 2697
m.+ uŋ 2813
müselmānī (Ar.) müslümanlık
m. 3305
müsfīd ol- (Ar.+T.) ara bozucu olmak
m.- ma 3582
müstecāb et- (Ar.+T.) kabul etmek
m.- di 2724
müstecāb ol- (Ar.+T.) kabul olmak
m.- mazısa 3635
müsteḥab (Ar.) yapılması tavsiye edilen iş veya davranış
m. 3355, 3528
m.+ dur 3357, 3535
m.+ durur 3532
m.+ ı 3524
müsteḥabb (Ar.) yapılması tavsiye edilen iş veya davranış
m.+ uŋ 3516
müsteḥabb-ı ṣalāt (Ar.) kılınması farz olmayan ancak tavsiye edilen namazlar
m. 3501
müsteḥabb-ı vużū (Ar.) farz olma-yan abdest
m.+ yı 3350
müsteḥaḳḳ (Ar.) hak etmiş, hak kazanmış, layık
m.+ a 2676
müstenid (Ar.) dayanan, yaslanan
m. 3399
müşebbihī (Ar.) benzetme
m. 2847
m.+ di 2840

m.+ lerdür 2835
müşekkel ol- (Ar.+T.) belirli bir şekilde olmak
m.- a 3483
müşg-dem (Far.) misk kokan
m. 3036
müşkil (Ar.) zor, güç
m.+ leri 3014
müşşeḳ (Ar.) güvenilir, şehir adı
m.+ idi 3648
müştāḳ ol- (Ar.) arzu etmek
m.- mışam 3015
müttekī (Ar.) emin olan
m. 3399
müyesser (Ar.) nasip
m. 3461
müzd (Far.) ücret
m.+ ine 2159, 2317, 2632
mużṭacıʿ (Ar.) yan tarafa dönüp yatan, uyuyan
m. 3399

N

nā-bedīd ol- (Far.+T.) açık olmamak, saklanmak
n.- dı 1845
nā-cins (Ar.) eşi, benzeri olmayan
n. 2983
nādān (Far.) kaba, görgüsüz; cahil, bilgisiz
n. 2557, 2840, 3112, 3562
nāgāh (Far.) zamansız, vakitsiz krş. *nāgeh, nāgehān*
n. 3061
nāgeh (Far.) zamansız, vakitsiz krş. *nāgāh, nāgehān*
n. 2759
nāgehān (Far.) birdenbire, ansızın krş. *nāgeh, nāgāh*
n. 2760
nāhīd (Ar.) genç kız
n. 3623
nākes (Ar.) alçak, insaniyetsiz
n. 1893, 2232, 2706
nāḳış namāzı (Ar.) vaktinde kılınmayan namaz
n. 3479
naḳī (Ar.) temiz, pak
n. 3262
naḳḳāş (Ar.) nakış yapan
n.+ ın 1853
naḳl (Ar.) taşıma, aktarma
n.+ ıla 3308
naḳl et(d)- (Ar.+T.) aktarmak
n.- diler 3033
n.- üp 2060
naḳl-i kitāb (Ar.) Allah tarafından kitap gönderilmesi
n. 2248
nāliş et- (Far.+T.) bağırıp çağırmak krş. *nāliş eyle-, nāliş it(d)-*
n.- di 1847
nāliş eyle- (Far.+T.) bağırıp çağırmak krş. *nāliş et-, nāliş it(d)-*
n.- di 2721
nāliş it(d)- (Far.+T.) bağırıp çağırmak krş. *nāliş et-, nāliş eyle-*
n.- er 2017
n.- üp 1919, 2028
nām (Far.) ün, şöhret
n.+ uŋ 2417
namāz (Far.) namaz
n. 2281, 2285, 3456, 3468, 3489, 3584, 3596
n.+ a 2001, 3325, 3547
n.+ dayiken 3555
n.+ ı 2499, 2514, 3466, 3553, 3554, 3571, 3573, 3574, 3576, 3583, 3587, 3588, 3592, 3599
n.+ ın 3607
n.+ la 3293
n.+ uŋ 3292, 3458, 3545, 3562
namāza per aç- (Far.+T.) namaz kılmaya başlamak krş. *namāza ṭur-*
n.- am 2511
namāza ṭur- (Far.+T.) namaz kılmaya başlamak krş. *namāza per aç-*
n.- dılar 3040
n.- ur 2279
namāza var- (Far.+T.) namaz kılmak krş. *namāz et(d)-, namāz ḳıl-*
n.- urlar 2457
namāz et(d)- (Far.+T.) namaz kılmak krş. *namāza var-, namāz ḳıl-*
n.- em 2512
namāz-ı ḥācet (Far.) hacet namazı
n. 3593

n.+ üŋi 2513
namāz ḳıl- (Far.+T.) namaz kılmak krş. *namāza var-, namāz et(d)-*
n. 2954
n.- a 3633
n.- alum 2750
n.- dı 2767
n.+ ı ḳ.- a 2455, 3598
n.+ ın ḳ.- up 2766
n.+ ını ḳ.- a 3443
n.- maḳdur 2280
n.+ uŋ ḳ.- 3457
n.- urdı 2422
namāz u niyāz (Far.) namaz ve dua
n. 3325
namāz <u> niyāz (Far.) namaz ve dua
n. 2283
nāme (Far.) mektup, söz
n. 2577, 2578, 2583
n.+ nüŋ 2589
nāme aç- (Far.+T.) söz söylemeye başlamak
n.- am 1918
nāmiyān bir şehir adı, Afganistan'daki Bamiyan şehri olabilir.
n. 2620
nām u şān (Far.+Ar.) ün ve şan
n. 3645
nān (Far.) ekmek
n. 2877
nār (Ar.) ateş
n. 3573
n.+ a 2656
n.+ ı 2205
nār-ı dūzaḫ (Ar.+ Far.) cehennem ateşi
n. 2254
naṣīb (Ar.) kısmet, baht
n. 1964, 2873, 3177
naṣīb eyle- (Ar.+T.) nasibini vermek
n.- mişdurur 2816
naṣīb-i ḥabīb (Ar.) Hz. Muhammet'in nasibi
n. 1985
naṣīb ol- (Ar.+T.) kısmet olmak
n.- dı 2899
n.- ur 1985
nāṣī (Ar.) zındık, kâfir
n. 2986
nāṣī ol- (Ar.+T.) zındık olmak
n.- ur 1993
naʿt-ı cihān (Ar.) cihanın övüleni, Hz. Muhammet
n. 3224
naẓar et- (Ar.+T.) bakmak krş. *naẓar ḳıl-*
n.- di 2310
naẓar-ı fārūḳ (Ar.) Hz. Ömer'in bakışı
n. 3062
naẓar ḳıl- (Ar.+T.) bakmak krş. *naẓar et-*
n.- asız 2993
n.- maḳ 3383
nāẓım (Ar.) yazar
n. 2136
nāẓım ol- (Ar.+T.) yazar olmak, bir şeyler yazmak
n. 2128
nāẓır (Ar.) bakan
n. 2539
nāẓır ol- (Ar.+T.) bir şeye bakmak
n.- a 3454, 3502, 3505
n.- dı 3055
nāz u niyāz et(d)- (Ar.+T.) yalvartmak için nazlanmak
n.- e 1935
ne ne, nasıl
n. 1856, 1857, 1858, 1900, 1905, 1906, 1933, 1946, 1978, 2059, 2090, 2096, 2098, 2108, 2132, 2136, 2142, 2143, 2144, 2145, 2150, 2160, 2165, 2187, 2203, 2230, 2250, 2258, 2272, 2273, 2274, 2300, 2319, 2348, 2362, 2363, 2396, 2422, 2441, 2474, 2496, 2521, 2538, 2540, 2559, 2571, 2577, 2589, 2593, 2606, 2623, 2635, 2660, 2666, 2713, 2715, 2772, 2777, 2786, 2814, 2815, 2851, 2917, 2918, 2923, 2941, 2971, 3000, 3028, 3041, 3052, 3085, 3095, 3103, 3114, 3118, 3156, 3174, 3182, 3183, 3191, 3192, 3199, 3211, 3254, 3298, 3349, 3363, 3393, 3398, 3448, 3461, 3495, 3541, 3552,

3594, 3601
n.+ durur 2397, 2704, 3131
n.+ dür 2063, 2180, 2279, 2388, 3305, 3543
n.+ ler 3069, 3115, 3558
n.+ ydi 3076
n.+ ye 1997, 2150, 2745, 3289
n.+ yi 3251
n.+ yiçün 2181
n.+ yidi 1877, 1957, 2695, 2935
n.+ yimiş 2878
n.+ yise 2061, 2308, 3215
nebāt (Ar.) bitki
n. 1879
nebāt-ı ḥayāt (Ar.) bir bitkinin yeşermesi
n. 1877
nebī (Ar.) peygamber
n. 1919, 1923, 2536, 2904, 3203, 3219
n.+ ler 2784
n.+ lerüŋ 2036
nebīyyu'llāh (Ar.) Allah'ın nebîsi, Hz. Yakup
n. 1898
necāset (Ar.) pislik
n.+ den 3438, 3441
n.+ i 3413
necāt (Ar.) kurtulma, kurtuluş
n. 2245, 2271, 2247
n.+ ıla 3202
neçe niçin
n. 3124
neçün niçin krş. *niçün*
n. 1985, 2959, 2995
nedāmet (Ar.) pişmanlık
n.+ ile 2401
n.+ ler 2414
neden neden
n. 2390, 2603, 3656
n.+ dür 2951
nedīd ol- (Ar.+T.) benzer olmak
n.- a 2320
nefʿ (Ar.) yarar, fayda
n.+ i 2125, 2532, 2685
nefʿ <ü> beẕl et- (Ar.+T.) faydalı olmak ve cömertçe vermek
n.- mezler 2668
nefes (Ar.) nefes, soluk
n. 2749, 2765
nefes aç- (Ar.+T.) konuşmak
n.- dı 2304, 2724
n.- dum 3222
n.- madan 2531
nefs-i vāḥid (Ar.) öz benlik
n.+ üz 3279
nehy ḳıl- (Ar.+T.) yasaklamak
n.- duġum 2241
nekbet (Ar.) talihsizlik, bahtsızlık
n.+ i 1976
nem neyim
n. 2579
nemek(g) (Far.) tuz
n.+ i 2949
nemrūd Hz. İbrahim'i ateşe attıran hükümdar, Nemrut
n. 2913
nesaḳ (Ar.) biçim, üslup, tarz
n. 3637
nese nesne krş. *nesne, nesene*
n.3394, 3498, 3544
n.+ yi 3556
nesene nesne krş. *nesne, nese*
n. 3265, 3393, 3537, 3552
n.+ dür 3563
n.+ yile 3557
nesl (Ar.) soy, nesil
n. 3144, 3155
n.+ inden 2902
n.+ ine 3156
n.+ le 2903, 2904
nesl-i celīl (Ar.) ulu nesil
n. 2898
nesl-i ḫalīl (Ar.) Hz. Halil'in nesli
n. 2898
nesl-i ismāʿīl (Ar.) Hz. İsmail'in soyu
n.+ idi 2910
nesl-i ṭāyir (Ar.) kuşların soyu
n. 2562
nesne nesne krş. *nesene, nese*
n.+ ye 3015
n.+ yi 3309
neşşeḳā bir şehir adı
n. 3651
nete nasıl krş. *nite*
n. 1839, 1840, 1924, 2568, 2718,

3163
n.+ dür 1998
nevā (< Far. nevāy) ses, nağme
n. 2479, 2870, 3281
nevā bul- (Far.+T.) konuşmak
n.- sa 2666
nevāfil-i vużūʾ (Ar.) Allah rızasını kazanmak için yapılan ibadetler için alınan abdest
n.+ da 3369
nevāl (Ar.) nasip
n.+ e 1965
nevʿ-i ṣānī (Ar.) ikinci kural
n. 3423
nevmīd ḳıl- (Far.+T.) ümitsizliğe düşmek, çaresiz olmak
n.- maġıl 3623
neʿūẕübi'llāh (Ar.) "Allah korusun, Allah'a sığındık" anlamında, tehlikeli durumlarda kullanılan söz
n. 3406
neyit- ne yapmak
n.- mişüŋ 2956
n'eyle- ne yapmak
n.- di 2387
n.- diler 2853
n.- dügini 2382
n.- düŋ 2029
n.- rimiş 1848
n.- ye 2965
neyse ne ise
n. 2014
nice çok, pek çok krş. *niçe*
n. 2071, 2200, 2342, 2604, 3284, 3532
n.+ si 1948, 3604
n.+ sin 3400
niçe çok, pek çok krş. *nice*
n. 2025, 2058, 2176, 2280, 2650, 2746, 2814, 2901, 2976, 2999, 3111, 3126, 3288
n.+ ye 3639
niçün niçin krş. *neçün*
n. 2086, 2089, 2103, 2237, 2450, 2934, 2968, 3157, 3181
n.+ imiş 3048
nidā (Ar.) ses
n. 2050
nifāḳ (Ar.) anlaşmazlık
n.+ ı 3083
nihān (Far.) gizli, saklı
n. 2955
n.+ dur 3314
nihān ol- Far.+T.) gizlenmek
n.- dı 2529
nikāt (Ar.) herkesin kavrayamadığı ince anlamlar
n. 1862, 1877, 2044
nīk-baḫt ol- (Far.+T.) şanslı olmak
n. 2528, 3173
nikbet (Ar.) talihsizlik
n. 2224
nikbetī (Ar.) talihsiz
n. 2225
nīk-ūġūm (Far.) huzurlu, sabırlı
n. 3508
nīkū-ḫᵛāh (Far.) iyilik isteyen
n. 2806
nīkū-nām (Far.) güzel namlı; Hz. Muhammet
n. 1878
nīkū-ṣıfāt (Far.) güzel huy
n. 3149
nīl (Ar.) Nil nehri
n. 2827
nīl-i kebīr (Ar.) yüce, ulu Nil nehri
n. 2839
niʿmet (Ar.) ihsan, bağış
n. 1915
niʿmet-i raḥm (Ar.) Allah'ın ihsanı
n. 3311
nīrān (Ar.) cehennem
n.+ ı 2217, 3297
n.+ uŋ 2223
nisā (Ar.) kadın
n.+ ya 2861
n.+ yı 2875, 2948
nise ne ise krş. *nese*
n. 2248
n'iste- ne yapmak, ne istemek
n.- rsin 2154
nişe neden, niçin
n. 1894, 1901, 1982, 1983, 1986, 2079, 2083, 2086, 2088, 2089, 2182, 2451, 2659, 2662, 2663,

2830, 2833, 2919, 2928, 2936, 3151, 3154, 3160
n'it(d)- ne yapmak
n.- di 2332
n.- em 2018
n.- er 2836
nite nasıl krş. *nete*
n. 1840, 2025, 2140, 2179, 2370, 2387, 2408, 2624, 2634, 2702, 2712, 2744, 2799, 2818, 2886, 2972, 2974, 2984, 2999, 3005, 3180, 3223, 3292, 3598
n.+ durur 2017
n.+ dür 1998, 2969, 3255, 3577
n.+ si 2972, 3642
n.+ yisem 3279
niteki nasıl ki, şöyle ki
n. 1950, 3589
nitekim nasıl ki, şöyle ki
n. 2818, 2989, 3258, 3292
niyāz (Far.) dua, istek
n. 3468
niyāz eyle- (Far.+T.) dua etmek
n. 2698
n.- yesin 2281
n.- yince 3633
niyyet (Ar.) niyet
n. 2677, 3351, 3452
n.+ i 2678, 2680, 2684, 3351
n.+ ile 2677
niyyet et- (Ar.+T.) bir işi yapmaya karar vermek, niyetlenmek krş. *niyyet eyle-*
n.- se 2687
niyyet eyle- (Ar.+T.) bir işi yapmaya karar vermek, niyetlenmek krş. *niyyet et-*
n.- se 2675
niyyet-i müʾmin (Ar.) müslümanın niyeti
n. 2684, 2685
niyyet-i müʾmin-i muvaḥḥid (Ar.) müslümanın niyeti
n. 2681
n'ol- ne olmak
n.- a 2946
n.- ısar 1844, 2253
nuʿmān (Ar.) Hanefî mezhebinin imamı, Ebu Hanife
n. 3450
n.+ a 2309
nūr (Ar.) nur, manevi aydınlık
n. 2018, 3158, 3257, 3262
n.+ adur 2005
n.+ dan 2016
n.+ danıdı 2761
n.+ durur 2954
n.+ ı 2003, 2013, 2890
n.+ la 2148, 2955, 3259
nūr-ı aḥmed (Ar.) Hz. Muhammet'in nuru krş. *nūr-ı aḥmed-i muḫtār, nūr-ı muṣṭafā*
n. 2006, 2020
n.+ de 2011
n.+ den 2892
n.+ le 2891
nūr-ı aḥmed-i muḫtār (Ar.) Hz. Muhammet'in nuru krş. *nūr-ı aḥmed, nūr-ı muṣṭafā*
n. 1999
nūr-ı envār (Ar.) en parlak, en nurlu
n.+ ı 2018
nūr-ı ḫaḳ (Ar.) Allah'ın nuru
n. 3264
n.+ ḳa 2010
nūr-ı ḫāṣ (Ar.) özel olanın nuru, Allah
n.+ ı 2002
nūr-ı imān (Ar.) imanın nuru
n.+ ı 3190
nūr-ı maḫż (Ar.) saf ışık, saf aydınlık
n. 3263
nūr-ı muṣṭafā (Ar.) Hz. Muhammet'in nuru krş. *nūr-ı aḥmed, nūr-ı aḥmed-i muḫtār*
n. 2027
n.+yı 2012
nūr-ı taʿālā (Ar.) Allah'ın nuru
n. 2015
nūr u fer (Ar.+Far.) nur ve parlak ışık
n.+ rüm 2029
nuṣḥ (Ar.) nasihat, öğüt
n.+ ı 2215
n.+ la 2111
nuṣḥ u pend (Ar.+Far.) öğüt
n. 2123
n.+ i 2521

n.+ ini 2493
n.+ iyidi 2111
nuşret (Ar.) yardım
n. 2022
nūşirevān Sasani hükümdarı I. Hüsrev
n. 2555, 2557, 2567, 2570, 2580, 2586, 2587, 2591, 2601, 2619
nūşirevān-ı ʿādil (Ar.) adil Nuşirevan
n.+ dür 2694
nübüvvet (Ar.) peygamberlik
n. 2894
n.+ e 3039
n.+ in 3041
n.+ üŋ 3064
nücūm (Ar.) yıldız
n. 2368
nüket (< Ar. nükte) söz, konu krş. *nükte*
n. 2366
nükte (Ar.) söz, konu krş. *nüket*
n.+ den 1905, 2160, 2218, 2257
n.+ yi 2197

O

o o krş. *ol*
o. 1843, 1847, 1866, 1875, 1886, 1985, 2018, 2047, 2087, 2099, 2151, 2168, 2310, 2315, 2371, 2385, 2470, 2498, 2510, 2588, 2601, 2746, 2767, 2871, 2935, 2945, 2950, 2965, 2993, 3059, 3067, 3071, 3103, 3112, 3125, 3128, 3166, 3167, 3187, 3247, 3360, 3376, 3389, 3410, 3431, 3515, 3530, 3533, 3555, 3579, 3605, 3609, 3632
o.+ dur 3512
od ateş
o.+ a 2938
o.+ ı 1990, 2938
oda ur- ateşe atmak
o.- alar 2174
oġ(u)l (Ar.) çocuk, evlat
o. 2597
o.+ a 2598
o.+ ı 2436, 2443, 2897, 3582
o.+ ın 2324
o.+ ını 2723
o.+ ınuŋ 2438, 2580, 2738
o.+ umı 2707, 2710
o.+ uŋ 2578
oḳı- 1. okumak krş. *oḳu-*
o. 1972, 2326, 3461, 3608
o.- dı 2134, 2135, 2584, 2589, 3219
o.- duġı 2508
o.- duḳda 2429
o.- maḳ 3474, 3475
o.- maḳdur 3460, 3486
o.- nur 3474
o.- rdı 2423, 2427
o.- rsa 3010, 3490
o.- sa 3228, 3229
o.- ya 3360, 3473, 3485, 3494, 3534, 3548, 3599, 3600, 3601, 3602, 3603, 3604, 3605, 3609, 3610, 3611, 3613, 3615, 3618, 3632
o.- yam mı 2497
o.- yan 2507
o.- yanuŋ 3614
o.- yasın 2358
o.- yup 2509, 2549, 3230, 3470
2. davet etmek, çağırmak
o.-dı 2180
o.- ŋuz 2620
oḳın- okunmak, huzura çağırılmak
o.- a 2963
o.- ur 3473
o.- dılar 2621
oḳu- okumak krş. *oḳı-*
o.- ya 3507
o.- yan 3014
ol o, 3. tekil şahıs krş. *o*
o. 1835, 1840, 1847, 1851, 1864, 1868, 1870, 1871, 1873, 1876, 1877, 1878, 1879, 1882, 1885, 1890, 1896, 1901, 1905, 1908, 1911, 1914, 1922, 1923, 1934, 1935, 1942, 1951, 1956, 1958, 1961, 1962, 1964, 1970, 1971, 1973, 1974, 1978, 1980, 1981, 1982, 1983, 1986, 1987, 1989, 1991, 2003, 2005, 2013, 2015, 2016, 2019, 2021, 2022, 2033, 2038, 2049, 2051, 2053, 2055, 2056, 2074, 2077, 2078, 2101,

2102, 2106, 2107, 2118, 2127, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2145, 2148, 2152, 2154, 2161, 2162, 2169, 2173, 2175, 2185, 2189, 2191, 2193, 2199, 2201, 2202, 2204, 2213, 2219, 2228, 2233, 2234, 2239, 2240, 2249, 2250, 2253, 2263, 2264, 2266, 2274, 2275, 2277, 2279, 2288, 2292, 2294, 2296, 2304, 2309, 2316, 2323, 2327, 2331, 2332, 2333, 2337, 2341, 2344, 2347, 2355, 2374, 2384, 2390, 2396, 2410, 2411, 2412, 2416, 2417, 2420, 2422, 2423, 2426, 2427, 2435, 2441, 2458, 2460, 2461, 2468, 2470, 2473, 2484, 2494, 2498, 2500, 2502, 2504, 2510, 2511, 2515, 2531, 2535, 2536, 2537, 2540, 2542, 2544, 2556, 2557, 2567, 2569, 2573, 2580, 2581, 2589, 2590, 2594, 2607, 2608, 2610, 2611, 2614, 2615, 2617, 2619, 2621, 2636, 2641, 2646, 2649, 2656, 2657, 2670, 2688, 2689, 2691, 2704, 2708, 2712, 2717, 2721, 2725, 2727, 2744, 2751, 2752, 2754, 2761, 2762, 2765, 2768, 2769, 2770, 2773, 2774, 2778, 2780, 2783, 2784, 2789, 2791, 2794, 2816, 2828, 2834, 2840, 2856, 2858, 2869, 2873, 2874, 2876, 2882, 2883, 2884, 2885, 2887, 2888, 2890, 2893, 2896, 2897, 2901, 2903, 2908, 2911, 2912, 2920, 2921, 2924, 2928, 2930, 2934, 2936, 2938, 2940, 2954, 2957, 2961, 2973, 2979, 2984, 3001, 3002, 3005, 3006, 3011, 3021, 3022, 3024, 3026, 3029, 3030, 3031, 3032, 3035, 3043, 3045, 3046, 3048, 3055, 3061, 3063, 3068, 3077, 3081, 3086, 3087, 3090, 3091, 3095, 3099, 3100, 3101, 3102, 3109, 3112, 3118, 3123, 3124, 3125, 3127, 3130, 3133, 3139, 3143, 3145, 3151, 3157, 3161, 3164, 3168, 3170, 3184, 3188, 3195, 3203, 3213, 3220, 3230, 3233, 3235, 3241, 3246, 3250, 3251, 3252, 3256, 3266, 3272, 3273, 3274, 3280, 3283, 3299, 3316, 3328, 3348, 3349, 3355, 3357, 3359, 3360, 3363, 3364, 3375, 3406, 3414, 3415, 3420, 3422, 3425, 3430, 3435, 3438, 3447, 3456, 3495, 3501, 3507, 3508, 3517, 3519, 3522, 3525, 3526, 3528, 3532, 3537, 3538, 3540, 3551, 3570, 3574, 3578, 3590, 3595, 3598, 3600, 3602, 3605, 3606, 3608, 3609, 3611, 3615, 3619, 3628, 3631, 3632, 3635, 3636, 3640, 3647, 3653, 3654

o.+ dur 3077, 3107, 3459, 3599, 3626

o.+ durur 2103, 2526, 3355, 3487

o.+ ıdı 2769

ol- olmak, yapmak, kılmak

o. 2475, 3399

o.- a 1923, 1996, 2014, 2043, 2049, 2107, 2274, 2348, 2358, 2408, 2417, 2436, 2443, 2463, 2520, 2606, 2758, 2849, 2897, 2917, 2988, 3000, 3085, 3163, 3221, 3257, 3262, 3342, 3375, 3439, 3493, 3543, 3590, 3597, 3604

o.- alar 3049, 3136

o.- am 3195, 3542

o.- a mı 1839

o.- an 2686, 3120, 3368, 3408

o.- ana 2335

o.- anı 3643

o.- asın 1988, 2096, 2205, 2742, 3150, 3202

o.- asız 2126

o.- avuz 2525

o.- dı 1952, 1995, 2003, 2007, 2058, 2095, 2148, 2179, 2254, 2273, 2318, 2500, 2583, 2587, 2624, 2664, 2669, 2684, 2720, 2740, 2741, 2809, 2811, 2824, 2842, 2855, 2863, 2864, 2873,

2900, 2913, 2918, 2968, 2972, 2977, 3005, 3035, 3058, 3167, 3309, 3310, 3342, 3351, 3371, 3372, 3392, 3397, 3409, 3426, 3452, 3461, 3482, 3489, 3491, 3496, 3541, 3547, 3552
o.- dıġumıçun 2346
o.- dılar 3109
o.- dı mı 2927, 3058, 3263
o.- duġı 3117, 3359
o.- duġıçun 2656
o.- duġında 2273, 2556
o.- duġumçun 2069, 2070, 2073
o.- duġumıçun 2068
o.- duḳ 2260
o.- duŋ 1951, 2495, 2995
o.- ġıl 3304
o.- ıcaġız 2416
o.- ıcaḳ 2415, 2592
o.- ınca 2720, 3232
o.- ısar 1984, 2799
o.- ma 2055, 2225, 2244, 2992
o.- madı 2070, 2289, 2976
o.- maġa 2192
o.- maġıl 2311, 2732
o.- maġuŋa 1957
o.- maḳdur 3546
o.- masa 2436, 2605, 2836, 3571, 3638
o.- masın 3220
o.- masına 2622
o.- maya 2284, 2663, 2690, 3065, 3165, 3339, 3399, 3545, 3562
o.- mayan 2336, 2931
o.- mayanı 2124
o.- mayasın 2451
o.- mayayıdı 2919
o.- maz 2013, 2566, 2836, 2980, 2988, 3270
o.- mazıdı 3649
o.- mazlar 2659
o.- mışdum 2746
o.- mışdur 3580
o.- mışuz 2526
o.- muşiken 3220
o.- sa 1844, 1975, 1976, 2153, 2221, 2345, 2607, 2685, 2979, 2987, 3254, 3552, 3570, 3573, 3626
o.- sun 2392, 3261, 3267
o.- uban 2081, 2740, 3283, 3365
o.- unca 2276
o.- up 1960, 2037, 2038, 2128, 2221, 2663, 2759, 2818, 2844, 3262, 3413
o.- updur 2669, 2734, 2876, 2930
o.- updurur 3407
o.- ur 2025, 2138, 2152, 2154, 2194, 2560, 2561, 2604, 2655, 2677, 2714, 2718, 2809, 2837, 2959, 2967, 3121, 3268, 3499, 3539, 3540, 3553, 3560
o.- urdı 2422, 3045, 3081
o.- ursın 2106

olagel- olmaya devam etmek
o.- üpdi 3191

olar onlar
o. 2002, 2086, 2094, 2402, 2853, 3180
o.+ a 2073, 2098, 2381, 2384, 2390, 2548, 2737, 3050, 3094, 3103, 3177
o.+ dur 2978, 3315
o.+ ı 2383, 2391, 2941, 3020, 3093, 3140, 3237, 3317
o.+ uŋ 2334, 3335

ol arada orada
o.+ da 2267, 2460

olın- meydana getirilmek krş. *olun-*
o.- an 2454
o.- maz 2454
o.- ur 3428, 3429

olun- meydana getirilmek, olunmak krş. *olın-*
o.- mışdur 2709

on on
o. 2560, 3231, 3233, 3544
o.+ durur 3337

on altıncı on altıncı
o. 3519

on beş on beş
o.+ dür 3501

on beşinci on beşinci
o. 3518

on birinci on birinci
o. 3493, 3513, 3584

on dördünci on dördüncü
o.+ si 3497, 3587
on dört on dört
o. 3563
on iki on iki
o. 1910, 3604, 3606
on iki biŋ on iki bin
o. 1909, 1910
on ikinci on ikinci
o. 3514, 3585
o.+ si 3494
on sekizinci on sekizinci
o.+ dür 3521
on ṭoḳuzuncı on dokuzuncu
o. 3522
onuncı onuncu
o. 3347, 3492, 3512, 3583
on üç on üç
o. 3602
on üçünci on üçüncü
o.+ si 3515, 3586
o.+ sini 3495
on yedinci on yedinci
o.+ sidurur 3520
oŋ- uygun gelmek, uygun olmak
o.- asız 2389
oŋat düzgün, usule uygun
o. 2288, 2366, 3491
orta bir şeyin ortası
o.+ da 2009
o.+ sında 3514
o.+ ya 3111
oruc ayı (Far.+T.) Ramazan ayı
o.+ nda 2790
oruc dut- (Far.+T.) oruç tutmak
o.- mışola 3598
ʿ**oṯmān** Hz. Osman
ʿo. 3651
ʿo.+ a 3260
ʿo.+ uŋ 3262
otur- oturmak, dinlenmek
o.- a 3527, 3528, 3530, 3603
o.- dı 2473, 2503, 2798
o.- dılar 3111
o.- dum 3169
o.- maḳdur 3546
o.- mışdı 1851
o.- uban 2637
o.- up 2505, 3089, 3367
o.- updı 1852
o.- urken 2249
otuz otuz
o. 2720, 2735
oyalan- oyalanmak
o.- mayuban 3352
oyna- başka işlerle uğraşmak
o.- maḳdan 3557
oynat- kıpırdatmak
o.- sa 3556

Ö

ögren- öğrenmek
ö. 3241
ö.- esin 3021
ö.- mek 3200
ögret(d)- öğretmek
ö. 3200
ö.- di 3589
ö.- düm 3639
ö.- em 3201
ök pekiştirme edatı
ö. 2381, 3150
öl- ölmek
ö.- di 2625, 3035
ö.- dügin 2440
ö.- e 2789, 2965, 3247
ö.- enler 2790
ö.- ince 2966
ö.- memeklige 3002
ö.- ürmi 2802
öldür- öldürmek, katletmek
ö.- üpsin 2237
öldürmiş ol- öldürmüş olmak
ö.- a 2232
ölü ölü
ö.+ dür 2712
ö.+ sini 2715
ö.+ yi 2421
ö.+ yise 2716
ʿ**ömer** Hz. Ömer krş. *ʿömmer, ʿömmer-i ḫaṭṭāb*
ʿö. 3055, 3064, 3252, 3253, 3260
ʿö.+ di 3649
ʿö.+ durur 2301
ʿ**ömmer** Hz. Ömer krş. *ʿömer, ʿömmer-i ḫaṭṭāb*
ʿö. 2313

ʿ**ömmer-i ḫaṭṭāb** Hz. Ömer krş. *ʿömer, ʿömmer*
ʿö. 2314
ʿ**ömr** (Ar.) ömür
ʿö. 2732, 3020, 3022
ʿö.+ i 2559
ʿö.+ üŋ 2487
ʿ**ömr-i bisyār** (Ar.) çok yaşayan
ʿö. 3198
öŋ- beklemek, huzuruna çıkmak
ö.- diler 1943
öŋ öncesi
ö.+ den 2303
ö.+ i 2878
ö.+ inde 2637, 3169
ö.+ ine 2515
ö.+ üŋde 3196, 3207
öp- öpmek
ö.- düm 3169, 3172
ö.- e 1867
ö.- eleridi 3081
ö.- er 1884
ö.- erler 1875, 1882
ö.- esin 1870, 1873
ö.- eydi 2516
ö.- ince 1881
ö.- mege 1868
ö.- üben 3049
ö.- üp 3079, 3277
öpegör- öpmeyi sürdürmek
ö.- gil 1885
ötrü ötürü, dolayı
ö. 2092, 2453, 3080
öz kendi
ö.+ i 1949, 2719
ö.+ in 1992, 2027, 3415
ö.+ ine 2774, 3413
ö.+ ini 1884, 2569
ö.+ üŋ 2187, 3562
ö.+ üŋe 3242
ö.+ üŋi 2089
ʿ**özr** (Ar.) özür, kusur
ʿö. 3552
ʿ**özr ol-** (Ar.+T.) kusurlu olmak
ʿö.- masa 3564
ʿö.- maz 3325
ʿ**özrsüz** (Ar.) kusursuz
ʿö. 3546

P

pā (Far.) ayak
p.+ ya 2341
p.+ yı 2568
p.+ yın 3334
pādişāh (Far.) büyük hükümdar krş. *pādişeh*
p. 2556, 2884
p.+ a 2022
p.+ ıdı 2915
p.+ uŋ 2916, 2918
pādişeh (Far.) büyük hükümdar krş. *pādişāh*
p.+ dür 2008
p.+ ler 2661
pāk (Far.) temiz
p. 1953, 2057, 2836, 3006, 3365, 3413, 3629
pāk-derūn (Far.) temiz kalpli
p. 3167
pāk et(d)- (Far.+T.) temizlemek krş. *pāk eyle-, pāk ḳıl-*
p.- e 3442, 3443
p.- üp 3228
pāk eyle- (Far.+T.) temizlemek krş. *pāk et(d)-, pāk ḳıl-*
p.- ye 3341
p.- yelüm 2379
pāk-i temīz ol- (Far.+T.) tertemiz olmak
p.- a 3441
pāk-i ẕāt (Far.+Ar.) günahsız
p. 2782
pāk ḳıl- (Far.+T.) temizlemek krş. *pāk eyle-, pāk et(d)-*
p. 3492
pāklik(g) (Far. pāk+T.+lık) temizlik
p. 3405
p.+ ine 2925
pāk ol- (Far.+T.) temiz olmak
p.- a 3637
pāk <ü> temīz eyle- (Far.+T.) tertemiz yapmak
p.- yüp 3437
parā (Far.) parça
p. 2755
pāre eyle- (Far.) parçalamak, bölmek
p.- di 2874

pārsī Farsça
p. 2478
pelīd-i laʿīn (Far.+Ar.) alçak ve lanetlenmiş şeytan
p. 3273
pend (Far.) öğüt, nasihat
p. 2111, 2119, 2122
p.+ i 2113, 2114, 2527
p.+ üŋi 2213, 2519
pend et(d)- (Far.+T.) öğüt vermek krş. *pend eyle-*
p.- erdi 2211
p.- evüz 2521
pend eyle- (Far.+T.) öğüt vermek krş. *pend et(d)-*
p. 2519
pend ü nuṣḥ (Far.+Ar.) öğüt
p.+ ına 2520
perde (Far.) iki yeri birbirinden ayırmak için gerilen kumaş
p. 2035
perrān (Far.) uçan
p. 2976
perrān et(d)- (Far.+T.) uçurmak
p.- üp 1929
perrān ol- (Far.+T.) uçmak
p.- a 2370
pertev ṣal- (Far.+T.) parlamak
p.- a 3257
per ü bāl (Far.) kol ve kanat
p.+ ıla 3315
per ü bālin ḳır- (Far.+T.) kolunu kanadını kırmak
p.- a 2671
pervāz ur- (Far.+T.) uçmak
p. 2768
peyamber (Far.) peygamber, önder krş. *peyġamber, peyġāmber*
p.+ idi 2885
peydā (Far.) açıkta, meydanda
p.+ dur 3386
peydā et- (Far.+T.) açığa çıkartmak krş. *peydā eyle-*
p.- mişem 2442
peydā eyle- (Far.+T.) açığa çıkartmak krş. *peydā et-*
p.- mişdür 3041
peydā ol- (Far.+T.) açığa çıkmak, meydana gelmek
p.- a 2231, 3253
peyġamber (Far.) peygamber, önder krş. *peyġamber, peyamber*
p. 3065, 3233
p.+ ven 3030
peyġāmber (Far.) peygamber, önder krş. *peyġamber, peyamber*
p. 3220
p.+ ile 2469
peyġamber-i mih-ter (Far.) peygamberlerin önderi, Hz. Muhammet
p. 3074
peyk-i ḫuẕā (Far.) Allah'ın habercisi, Hz. Musa
p. 2827
pīç ḳıl- (Far.+T.) ayırmak
p.- maya 3013
pīç ol- (Far.+T.) ayrılmak
p.- maduŋ 3270
pīr (Far.) üstat, tecrübeli
p. 2739, 2931
p.+ e 2723
p.+ i 2931, 2932
p.+ le 2930
pīr-i kenʿān Kenan ilinin önderi, Hz. Yakup
p. 2740, 2741
pīr-i yaʿḳūb Hz. Yakup
p.+ a 2737
pīrlik(g) (Far.) önderlik
p.+ e 2721, 3152
pīşān (Far.) en ileri, en ön
p.+ a 2015
pīş-i firʿavn (Far.) Firavun'un katı
p.+ a 2817
pīş-i yaʿḳūp (Far.) Hz. Yakup'un huzuru, katı
p.+ a 1893
pīşvā it- (Far.+T.) önder yapmak, başa geçirmek
p.- gil 2932
pōstīn (Far.) posttan yapılmış (kürk)
p. 2338
pür (Far.) balçık
p. 2828, 2830, 2835
pür eyle- (Far.+T.) ağzını balçıkla doldurmak

p.- di 2804

pür-kār (Far.) bütün iş
p.+ ı 1977

püşt (Far.) arka
p.+ üm 2013

püşt <ü> pīşān (Far.) arka ve ön
p. 2011

püşt-i ādem (Far.) Hz. Adem'in arkası
p.+ de 1999

R

rab (Ar.) Allah**,** her şeyin yaratıcısı
r. 3628, 1908
r.+ büŋüzem 2839

rabb (Ar.) Allah**,** her şeyin yaratıcısı
r. 2017, 2238

rabbenā ẓalemnā (Ar.) Allahım, bana zulmetme!
r. 1986

rabbü'l-enām (Ar.) bütün mahlukların yaratıcısı, Allah
r. 1919, 1926

racīm (Ar.) lanetlenmiş şeytan
r. 1845

raḍıyallāhu ʿanhu (Ar.) Allah ondan razı olsun krş. *raḍıyallāhu ʿanh, raḍıya'llāhu ʿanhümā*
r. 2315

raḍıyallāhu ʿanh (Ar.) Allah ondan razı olsun krş. *raḍıyallāhu ʿanhu, raḍıya'llāhu ʿanhümā*
r. 2136, 2228

raḍıya'llāhu ʿanhümā (Ar.) Allah ondan razı olsun krş. *raḍıyallāhu ʿanh, raḍıya'llāhu ʿanhu*
r. 1944

rāh (Far.) yol
r. 1841
r.+ a 3328
r.+ ı 2357
r.+ ına 3182

rāḥat ol- (Ar.+T.) rahat olmak
r.- a 1842
r.- asın 2224

rāḫil ol- (Ar.+T.) göç etmek
r.- up 1874

raḥīm (Ar.) Allah, çok merhamet eden
r. 1903, 2259, 2793, 2866, 3157

raḥīm ḳıl- (Ar.+T.) merhamet etmek
r.-dı 2793

raḥīm <u> ḥayy <u> ʿazīz (Ar.) çok merhamet eden ve kudretli ve yüce olan Allah
r. 1846

raḥmān (Ar.) esirgeyen ve bağışlayan Allah
r. 2847
r.+ a 1903

raḥm et(d)- (Ar.+T.) merhamet etmek krş. *raḥmet et(d)-*
r.- erseŋ 2206

raḥmet (Ar.) rahmet
r. 2800
r.+ e 1887, 2994
r.+ ine 2699

raḥmet et(d)- (Ar.+T.) merhamet etmek krş. *raḥm et(d)-*
r.- e 1886, 3221

raḥmet-i ḥaḳ (Ar.) Allah'ın merhameti
r. 2292
r.+ la 2518

raḥmetu'llāh (Ar.) Allah'ın merhameti
r. 2542

rāh sür- (Far.+T.) yol, iz sürmek
r.- evüz 1861
r.- em 1921

raḫt (Far.) eşya
r. 2602
r.+ ını 2626

raʿnā (Ar.) güzel, parlak
r.+ yı 3629

rāst (Far.) doğru, gerçek
r. 2347, 3129

rāst-ġūlıḳ (Far.) doğru sözlülük
r.+ la 3152

rāstlıġ (Far.) tesadüf etme
r.+ ıla 2467

rāsū (Ar.) ars, gelincik
r. 2964, 2967

rāvi (Ar.) nakleden, anlatan kimse
r.+ ler 3182

ravża (Ar.) bahçe
r.+ sına 3203

rāy (Ar.) düşünce
r.+ a 2990

rāyet (Ar.) işaret

r.+ dür 2022
rāz (Far.) sır, gizlenen şey
r. 1974, 1979, 2208, 2218, 2283, 2540, 2756, 2799, 2915, 3044, 3138, 3325
r.+ ı 1900, 3077
rāżī ol- (Ar.+T.) rıza göstermek, kabul etmek
r.- a 1916
redd-i selām (Ar.) selamı almama
r. 3575
red eyle- (Ar.+T.) geri çevirmek, reddetmek krş. *red ḳıl-*
r.- ye 3404
red ḳıl- (Ar.+T.) geri çevirmek, reddetmek krş. *red eyle-*
r.- mışdur 3405
refīḳ (Ar.) arkadaş, dost
r. 3059
refīḳ et(d)- (Ar.+T.) arkadaşlık etmek
r.- in 3242
refīḳ ol- (Ar.+T.) arkadaş olmak
r.- a 3246
r.- dı 1890
r.- mışdı 2928
refīḳ olın- (Ar.+T.) arkadaş edinmek
r.- dı 3143
reh-i dīn (Ar.) dinin yolu
r.+ durur 3301
reh-nümā ol- (Far.+T.) yol göstermek
r. 2464
reʾīs (Ar.) baş, başkan
r. 2623
r.+ ini 2620
rekʿat (Ar.) rekat, namazın her bir bölümü
r. 3470, 3596, 2422, 2425, 2512
r.+ a 3605
r.+ da 2500
r.+ ında 2423
rekʿat-ı s̲ānī (Ar.) ikinci rekat
r. 3601
r.+ de 2424
remz (Ar.) işaret
r.+ le 2629
renc çek- (Ar.+T.) ıztırap çekmek
r.- me 2167
renk(g) (Far.) renk
r.+ i 2753
resm (Ar.) tarz, usul, yöntem
r. 2350
r.+ e 1921, 2083, 2098, 2102, 2112, 2219, 2313, 2642, 2675, 2862, 2977, 3052, 3138, 3276, 3363, 3511, 3546, 3631
r.+ i 3263
r.+ ile 2335, 2532, 2547, 2772, 3041, 3137, 3149, 3274, 3633
r.+ le 2298, 3585
resūl (Ar.) peygamber
r. 1868, 1878, 1883, 1950, 2049, 2074, 2084, 2092, 2101, 2203, 2256, 2385, 2390, 2410, 2423, 2883, 2896, 2901, 2920, 3034, 3146, 3147, 3181, 3189, 3199, 3239, 3317, 3358
r.+ a 2064, 2078
r.+ çün 3628
r.+ dendür 1944
r.+ e 1866, 2087, 3165
r.+ ı 1867, 1943, 2060, 2387, 2405, 2534, 2786, 2850, 3031, 3070, 3186, 3210, 3223, 3238, 3294, 3634
r.+ ına 3027, 3145, 3531
r.+ ını 3099
r.+ ısın 3188
r.+ içün 3091
r.+ ile 2106
r.+ uŋ 2107, 3068
r.+ üŋ 1864, 2105, 2434, 3161
resūl-ı ʿālemiyān (Ar.) peygamberler âlemi
r. 3183, 3193
resūl-ı ekrem-i dīn (Ar.) Hz. Muhammet
r. 2077
resūl-ı güzīn (Ar.) peygamberlerin en seçkini, Hz. Muhammet
r. 2097, 3430
resūl-ı güzīn-i ḫāṣü'l-ḫāṣ (Ar.) hasların hası, Hz. Muhammet
r. 2416
resūl-ı ḫudā (Ar.) Hz. Muhammet
r. 2199
resūl-ı ḫuz̲ā (Ar.) Hz. Muhammet

r. 2063, 2251, 2374, 2400, 2435, 2781, 2908, 2910, 2954, 3075, 3170, 3175, 3348, 3375
resūl-ı kerīm (Ar.) Hz. Muhammet
r. 3048
resūl-ı muḥammed-i muḫtār (Ar.) seçkin Hz. Muhammet
r. 3235
resūl-ı mübīn (Ar.) Hz. Muhammet
r. 3195, 3204
resūl-ı rabbānī (Ar.) Hz. Muhammet
r. 3024
resūl-ı vedūd (Ar.) Hz. Muhammet
r. 3274
resūlu'llāh (Ar.) Hz. Muhammet
r. 1895, 2079, 2229, 2398, 2408, 2682, 3029, 3073, 3324, 3595
r.+ uŋ 3173
reşīḳ şehir adı
r. 3645
reşş-i mā (Ar.) su serpme
r. 3374
revā (Far.) layık, uygun
r. 3630
r.+ dur 2285
r.+ durur 2294
revā eyle- (Far.+T.) layık olmak
r. 3620, 2647
revā gör- (Far.+T.) layık görmek krş. *revā it(d)-*
r.- di 1945
revā it(d)- (Far.+T.) layık görmek krş. *revā gör-*
r.- e 3610
revā ol- (Far.+T.) layık görmek
r.- a 2295
r.- dı 3640
r.- sa 2289
revān (Far.) yürüyen, giden; hemen, o anda
r. 1850, 2336, 2343, 2612, 2798, 2817, 3056, 3059, 3062, 3104, 3513, 3647
r.+ ına 2107, 2196, 2247, 2271, 2434, 2700, 2743, 3068
revān et- (Far.+T.) yola çıkmak
r.- di 2890
revān git- (Far.+T.) belirli bir yolda ilerlemek
r.- gil 2890
revān-ı bārī (Far.) her şeye kadir olan Allah
r. 2405
revān-ı mih-ter (Far.) seçkin kimsenin yolu
r. 2065
revān-ı nūşirevān (Far.) can Nuşirevan
r. 2612
revān ol- (Far.+T.) yola çıkmak
r.- a 3327
r.- alum 2465
r.- dı 2599
r.- duḳ 2771
r.- uban 2234
r.- uram 2449
rezzāḳ (Ar.) "Bol bol rızık veren" anlamında Allah'ın güzel isimlerinden
r. 2722
rıżā (Ar.) rıza, razı olma
r.+ sı 2133, 3246, 3252, 3261, 3267
ricāl (Ar.) oğullar
r. 2250
rifʿat <u> refʿ (Ar.) yücelik
r.+ i 2125
rīg şu (Far.) kir
r.+ le 3395
rubʿ-ı reʾs (Far.) başın ön kısmını mesh etme
r.+ e 3332
rūd-ı nīl (Far.) Nil nehri
r. 2817
rūḥ (Ar.) can, hayat
r.+ ı 3492
r.+ ına 1953, 2043, 2057, 2130, 2418
ruḳʿa (Ar.) yazılmış kâğıt, mektup
r. 2582, 2583, 2588, 2594
r.+ lar 2575
rūşen (Far.) parlak, aydınlık
r. 1966, 1973, 2033, 2050, 2955
rūşen-tāb ol- (Far.+T.) parlatmak, aydınlatmak
r.-a 3008

rūşen olın- (Far.+T.) parlatılmak, aydınlatılmak
r.- ur 2955
rūze-i ramażān (Ar.) Ramazan ayı
r. 3327
rūz-ı ḳıyāmet (Far.) kıyamet günü
r. 1971
rūz-ı pencşenbe (Far.) perşembe günü
r. 3597
rūzī ḳıl- (Far.+T.) nasip etmek
r.- dı 3148
r.- ur 3153
rükn (Ar.) merkez
r.+ de 1883
rükn-i yemān (Ar.) Yemen'in merkezi
r.+ da 1875
rükūʿ (Ar.) namazda eğilme
r.+ a 3491, 3503
r.+ dan 3522
r.+ dur 3462
rükūʿ <u> sücūd et(d)- (Ar.+T.) rükûya eğilmek ve hemen ardından secdeye varmak
r.- e 3600
rüste (Far.) bitmiş, yeşermiş
r. 2036
rüsvā (Far.) rezil
r.+ yı 2663
rüsvā ol- (Far.+T.) rezil olmak
r.- dılar 2925

S

sāʿat (Ar.) saat; zaman
s. 1876
s.+ de 3176
ṣabr (Ar.) sabır
ṣ.+ uŋ 3288
ṣabr ḳıl- (Ar.+T.) sabretmek, dayanmak
ṣ. 3060
saç saç
s. 3557
ṣaç- saçmak; serpmek
ṣ.- ar 2082
ṣ.- arlar 2938
ṣ.- asın 2095, 2096
ṣ.- ayın 2329
ṣ.- ayum 2952
ṣ.- uban 3373
ṣadā (Far.) ses
ṣ.+ sıydı 2756
sādāt (Ar.) büyük ve yüce kimseler
s.+ a 2900
ṣaddaḳ (Ar.) "sadakallahülazim"in kısa şekli
ṣ. 3475
sāde (Far.) gösterişsiz, yalın, doğal
s. 2848
ṣadr-ı bedr-i ʿālem-tāb (Far.+Ar.) dünyayı aydınlatan dolunayın kalbi, Hz. Muhammet
ṣ. 2249
ṣaf (< Ar. ṣaff) grup, taraf
ṣ. 2473
ṣ.+ ı 2001
ṣafā (Ar.) mutluluk, huzur
ṣ. 2417, 2508, 2910, 3158
ṣ.+ sını 2813
ṣafā bul- (Ar.+T.) huzur bulmak
ṣ.- a 2400, 2554
ṣ.- dı 2574
ṣ.- maz 2980
ṣafā eyle- (Ar.+T.) mutlu etmek
ṣ. 2404
ṣafā güheri (Ar.) mutluluk kaynağı
ṣ. 1840
ṣafālıḳ(ġ) (Ar.) mutluluk
ṣ.+ ıçun 2433
ṣafā-yı derūn bul- (Far.+T.) iç huzur bulmak
ṣ.- up 2594
ṣafī (Ar.) 1. temiz, saf
ṣ. 1986, 2854
ṣ.+ yi 2016
2. Hz. Âdem
ṣ. 2001, 2021
ṣafvet (Ar.) temizlik, saflık
ṣ. 3250
ṣaġ sağ, sağ taraf
ṣ. 3353, 3361,
3379, 3390, 3482, 3519, 3528
ṣ.+ a 3533
ṣ.+ ına 3388
ṣ.+ ını 3481
ṣaġ esen hayatta ve sağlıklı, sağ salim
ṣ. 2732
ṣaġ esen ol- sağ salim olmak

ṣ.- a 3012
ṣaġ ol- çok yaşamak
ṣ.- asın 2611
ṣaḥābī (Ar.) sahabe
ṣ. 2547
saḫī (Ar.) cömert, eli açık
s.+ ler 3655
s.+ yidi 2636, 2652
ṣāḥib (Ar.) sahip
ṣ.+ in 2626
ṣaḥīḥ ol- (Ar.+T.) doğru olmak
ṣ.- maz 3456
ṣaḥn-ı ruḫsār (Far.) yanak
ṣ.+ ına 2082
ṣaḥrā (Ar.) ova, kır
ṣ.+ da 3254
ṣ.+ ya 2734
saḫt (Ar.) güçlü, kuvvetli
s. 2263
s.+ durur 2602
saḫt ol- (Ar.) güçlü, kuvvetli olmak
s.- alar 2267
s.- maz 2263
saʿīd (Ar.) kutlu, uğurlu
s. 2213
saḳal taḫlīli (Ar.+T.) sakalın arasından su geçirme işlemi
s. 3344
saḳaṭ (Ar.) sakat
s. 3035
saḳaṭlıḳ (Ar.) sakatlık
s.+ la 3035
saḳb et(d)- (Ar.+T.) delmek, bağlamak
s.- e 3582
saḳf (Ar.) dam, çatı
s.+ ı 2616
saḳın- korunmak, sakınmak
s. 3561
sāḳıṭ (Ar.) düşmüş
s. 3580
saḳla- saklamak, gizlemek krş. *ṣaḳla-*
s. 2518
ṣaḳla- saklamak, gizlemek krş. *saḳla-*
ṣ. 3406
ṣ.- duġum 2170
ṣ.- sa 3539
ṣ.- ya 1860
ṣaḳlayıcı saklayan
ṣ. 2170
sāl (Far.) yıl
s. 2669, 2982
ṣal- salmak, bırakmak
ṣ.- aruz 2064
ṣ.- dılar 1891, 2582
ṣ.- duŋmı 2029
ṣ.- ma 2717
ṣ.- salar 2945
ṣ.- up 2578
ṣalā eyle- (Ar.+T.) davet etmek
ṣ.- r 2638
sālār (Far.) başkan, önder krş. *salār*
s. 3129
salār (< Far. sālār) başkan, önder krş. *sālār*
s. 3213
ṣalāt (Ar.) namaz
ṣ. 3154, 3565, 3579, 3585
ṣ.+ a 2950, 3540, 3559,
ṣ.+ ı 3414, 3455, 3536, 3558, 3563, 3567, 3568
ṣ.+ la 2827
ṣ.+ uŋ 3543
ṣalāt eyle- (Ar.+T.) namaza durmak
ṣ.- ye 3531
ṣalāt-ı selām (Ar.) "Allâhümme salli alâ Muhammet" ve "Aleyhi's-salâtü ve's-selâm" gibi salat cümlelerinden her biri krş. *ṣalāt u selām*
ṣ.+ ı 1891, 2166, 2553, 3034, 3072, 3225
ṣ.+ ıdur 3634
ṣ.+ ına 2536
ṣalāt u selām (Ar.) "Allâhümme salli alâ Muhammet" ve "Aleyhi's-salâtü ve's-selâm" gibi salat cümlelerinden her biri krş. *ṣalāt-ı selām*
ṣ. 2787, 2953, 3170, 3235
ṣ.+ ı 2000, 2190, 2250, 2230, 2363, 2375, 2435, 2785, 2927, 3007, 3023, 3092, 3286
ṣ.+ ıdur 2534
ṣ.+ ıla 2420
ṣ.+ ını 2007

ṣalāt ver- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt ver-*, *ṣalāvat vir-*
ṣ. 2413, 2779
ṣ.- e 3534

ṣalāt vir- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt ver-*, *ṣalāvat vir-*
ṣ.- üŋüz 3068

ṣalavāt (Ar.) salavat duası krş. *ṣalāvat*
ṣ. 2043, 2057, 2247, 2412, 2700, 2743
ṣ.+ ıla 3531

ṣalāvat (Ar.) salavat duası krş. *ṣalavāt*
ṣ. 2994

ṣalavāt eyle- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt vir-*, *ṣalāvat vir-*, *ṣalavāt ver-*, *ṣalāt vir-*, *ṣalāt ver-*
ṣ.- gil 2107

ṣalavāt-ı muḥammed (Ar.) salavat duası
ṣ.+ i 2492

ṣalavāt it(d)- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt vir-*, *ṣalāvat vir-*, *ṣalavāt ver-*, *ṣalāt vir-*, *ṣalāt ver-*
ṣ.- e 1953

ṣalavāt ver- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt vir-*, *ṣalāvat vir-*, *ṣalāt vir-*, *ṣalāt ver-*
ṣ. 1996, 2271, 2434
ṣ.- üŋ 2130

ṣalāvat ver- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalavāt vir-*, *ṣalāvat vir-*, *ṣalavāt ver-*
ṣ. 1887, 1904, 1937, 2075, 2159, 2171, 2207, 2226, 2256, 2317, 2328, 2352, 2360, 2433, 2849, 2880, 2892, 3050, 3084, 3216, 3275, 3457, 3467, 3500, 3542

ṣalavāt vir- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt ver-*, *ṣalāvat vir-*, *ṣalāt vir-*, *ṣalāt ver-*
ṣ. 1862, 2196, 2418, 2795

ṣalāvat vir- (Ar.+T.) salavat duasını okumak krş. *ṣalavāt eyle-*, *ṣalavāt it(d)-*, *ṣalāvat ver-*, *ṣalavāt vir-*, *ṣalavāt ver-*, *ṣalāt vir-*, *ṣalāt ver-*
ṣ. 1917, 2632

sāl-ı evvel (Far.) birinci yıl
s.+ de 2118

sāl-ı s̲ānī (Far.) ikinci yıl
s. 2118

ṣāliḥ (Ar.) iyi amel sahibi
ṣ. 2885

ṣan ün, şöhret
ṣ.+ a 2900

ṣan- sanmak
ṣ. 3037
ṣ.- asın 2503
ṣ.-dı 2314
ṣ.- ma 1912, 2395, 2520, 3205
ṣ.- maġıl 2169
ṣ.- maŋuz 2389
ṣ.- urdı 2277

saŋa sana
s. 1854, 1863, 1870, 1879, 1889, 1894, 1906, 1928, 1931, 1961, 2000, 2032, 2033, 2075, 2143, 2184, 2196, 2197, 2230, 2248, 2250, 2255, 2303, 2325, 2330, 2340, 2358, 2361, 2362, 2363, 2414, 2417, 2446, 2458, 2558, 2610, 2623, 2652, 2680, 2700, 2709, 2713, 2726, 2776, 2785, 2794, 2801, 2807, 2810, 2843, 2853, 2881, 2943, 2960, 2972, 2986, 2988, 2996, 3048, 3052, 3069, 3083, 3143, 3153, 3174, 3201, 3207, 3211, 3217, 3227, 3281, 3297, 3305, 3308, 3314, 3321, 3377, 3393, 3418, 3427, 3458, 3529, 3544, 3545, 3577, 3592

ṣarʿa dut- (Ar.+T.) epilepsi krizi

geçirmek
ṣ.- maḳdur 3402
sarāy (Far.) saray
s.+ ına 2509
sarāy-ı āl (Far.) saray
s.+ e 1843
sarāy-ı envār (Far.) nurlar sarayı
s.+ a 1849
sāre Hz. Sare
s. 3621, 2888, 2890, 2897
s.+ den 2901
s.+ nüŋ 2912, 2913
s.+ ye 2889, 2898
s.+ yi 2915
ṣarf it(d)- (Ar.+T.) harcamak
ṣ.- endür 3538
ṣ.- esin 1840
ṣarın- giyinmek
ṣ.- am 2338
ṣaṭır (< Ar. saṭr) satır
ṣ. 1966
ṣatun al- satın almak
ṣ.- dı 2821
ṣ.- up mudur 2806
ṣavāb ol- (Ar.) sevap olmak
ṣ.- mazısa 3635
ṣavt-ı tekbīr (Ar.) namaza başlarken tekbir getirmek
ṣ. 3040
saz saz, telli bir müzik aleti
s. 1901
sebaḳ (Ar.) ders
s. 3383
sebeb (Ar.) sebep, neden
s. 1957, 2194, 2920, 2996, 3002, 3076
s.+ den 1987, 1989, 2090, 2262, 2325, 2480, 2876, 2921, 3135
s.+ üŋle 2731
sebeb eyle- (Ar.+T.) bir şeyin gerçekleşmesine sebep olmak krş. *sebeb ol-*
s. 2710
sebep ol- (Ar.+T.) bir şeyin gerçekleşmesine sebep olmak krş. *sebeb eyle-*
s.- dı 2192
s.- mayaydı 2920
sebīl (Ar.) yol, tarik
s. 1936
sebīl sür- (Ar.+T.) yol sürmek, bir yolda ilerlemek krş. *sebīl ṭut-*
s.- erse 3229
sebīl ṭut- (Ar.+T.) yol sürmek, bir yolda ilerlemek krş. *sebīl sür-*
s.- updı 2914
sebz (Far.) yeşil
s. 1945, 1946, 1947
s.+ idi 1941
secde (Ar.) secde etme
s. 3502, 2007, 2009
s.+ de 3521, 3619
s.+ deyiken 3618
s.+ ye 3515, 3602, 3617
secde et- (Ar.+T.) secde etmek krş. *secde it(d)-*
s.- diler 2006
s.- se 3516, 3517
secde-i ṯānī (Ar.+Far.) ikinci secde
s.+ den 3525
secde it(d)- (Ar.+T.) saygı göstermek, secde etmek krş. *secde et-*
s.- esin 2282
secde-i maʿnī (Ar.) mana secdesi
s. 2004, 2005
secde-i sehv (Ar.) hatalı secde etme, secdeyi unutma
s. 3478
sefer (Ar.) yolculuk, seyahat
s.+ i 1885
sefer et- (Ar.+T.) yolculuk yapmak
s.- di 2744
seg (Far.) köpek
s. 1900
seg-vār (Far.) köpek gibi
s. 3107
seḫā (< Ar. seḫā') el açıklığı, cömertlik
s.+ sından 2691
seḫā eyle- (Ar.+T.) cömert olmak
s.- rdi 2666
seḫāvet (Ar.) cömertlik
s. 2668
s.+ i 2696
s.+ ile 2855
s.+ le 2656, 2657

seḫāvet ehli (Ar.) cömert olanlar
s. 2655
seḫāvet-i ḥātem (Ar.) Hatem'in cömertliği
s. 2634
seher (< Ar. seḥar) seher vakti
s.+ den 2296
sehv (Ar.) hata
s.+ le 3499
sekerāt (Ar.) kendinden geçme
s. 3011
sekiz sekiz
s. 2560
s.+ dür 3436
sekizinci sekizinci
s. 3345, 3510, 3555, 3577
s.+ si 3453
s.+ sidurur 3490
seksen altı seksen altı
s.+ dan 2208
seksen beşinci seksen beşinci
s. 2197
seksen bir seksen bir
s.+ ine 2131
seksen dört(d) seksen dört
s. 2595, 2679
s.+le d.+ e 2172
seksen ikinci seksen ikinci
s. 2142
seksen sekiz seksen sekiz
s.+ e 2227
seksen ṭoḳuz seksen dokuz
s.+ a 2248
seksen yedi seksen yedi
s. 2218
selām (Ar.) selam, esenlik
s. 1952, 1981, 2448, 3533, 3590
s.+ ı 1865, 1907, 2015, 2161
s.+ ıla 3596
s.+ ın 3197
s.+ ında 1988
s.+ ıyla 2554, 2970
selām eriş- (Ar.+T.) kurtuluşa ermek
s.- e 2199
selāmet (Ar.) kurtuluş
s.+ e 2225
selāmu ʿaleyk (Ar.) selamlama sözü
s. 3103
selām ver- (Ar.+T.) selam vermek
s.- mek 3497
selāse (Ar.) üç
s. 2355
semʿ (Ar.) kulak
s.+ ümüze 2756
semāʿ et- (Ar.+T.) işitmek, dinlemek krş. *semāʿ eyle-, semāʿ it(d)-*
s.- düm 2354
s.- mişem 2210
s.- üben 2219
semāʿ eyle- (Ar.+T.) işitmek, dinlemek krş. *semāʿ et-, semāʿ it(d)-*
s. 2819, 3643
semāʿ it(d)- (Ar.+T.) işitmek, dinlemek krş. *semāʿ et-, semaʿ eyle-*
s. 1954, 2365, 2535
semāʿ ider ol- (Ar.+T.) işitecek olmak
s.- alar 1841
semʿ aç- (Ar.+T.) kulak kabartmak, dinlemek
s.+i a.- uŋ 3255
semiʿallāhu (Ar.) namazda rükûdan kalkarken söylenen söz, "Allah, kendisine hamd edenleri işitir (Semiallahu limen hamideh)"
s. 3512
semʿ it- (Ar.+T.) kulak kabartmak, dinlemek
s. 3211, 3544,
semʿ ḳıldur- (Ar.+T.) sesini duyurmak
s.- madı 3135
sen sen
s. 1856, 1869, 1885, 1896, 1899, 1901, 1915, 1928, 1930, 1931, 1963, 1973, 1983, 1985, 2052, 2068, 2103, 2144, 2154, 2157, 2168, 2169, 2225, 2282, 2306, 2308, 2342, 2367, 2418, 2447, 2488, 2515, 2527, 2528, 2647, 2697, 2698, 2708, 2742, 2784, 2795, 2880, 2902, 2906, 2942, 3000, 3003, 3133, 3134, 3150, 3181, 3185, 3188, 3236, 3275, 3279, 3310, 3332, 3358, 3381, 3394, 3433, 3497, 3500, 3523, 3585

s.+ dedür 2229
s.+ den 2693, 2731, 3171, 3394, 3616
s.+ i 2244, 2447, 3124, 3151, 3175, 3176, 3204, 3290, 3442
s.+ in 1932
s.+ mi 1893
s.+ üŋ 1996, 2043, 2124, 2186, 2206, 2489, 2498, 2607, 3154, 3199
s.+ üŋdür 1932
s.+ üŋile 2468, 2928
s.+ üŋle 1935, 2455, 2462
s̲enā (Ar.) övme, övüş
s̲.+ ya 2686
s̲enālar et- (Ar.+T.) övmek
s̲.- di 3239
s̲enā-yı ḫuẕ̲ā (Ar.) Allah'ın övgüsü
s̲. 3485
s̲enā vü niyāz (Ar.) övme ve niyaz
s̲.+ a 2457
sencileyin senin gibi
s. 2409, 2652
seng (Far.) taş
s.+ den 1877
seng-i ḫāk (Far.) mezar
s.+ e 2106
sengīn (Far.) ağır
s.+ di 2650
ser-āġāz (Far.) başlama, başlangıç
s.+ ı 2138
ser-bāz ol- (Far.+T.) korkusuz, cesur olmak
s.- up 1935
ser-bürehne (Far.) baş açık
s. 2278
sere ahmak, budala
s. 3367, 3504, 3603
ser-gerdān (Far.) şaşkın
s. 2028
ser-māye (Far.) mal, varlık
s. 2122
server (Far.) ileri gelen, başkan olan, ulu
s. 1925, 2065, 2067, 2219, 2487, 2717, 2752, 2790, 2842, 2884, 2892, 2921, 3001, 3357, 3359, 3644, 3653
s.+ den 2784
s.+ ven 3030
server-i levlāk (Ar.) Hz. Muhammet için kullanılan bir sıfat
s. 2377
setr (Ar.) gizleme, mahrem yer
s.+ çün 2854
setr-i ʿavret (Ar.) vücuttaki mahrem yerlerin örtülmesi
s. 3444
s.+ dür 3363
s.+ i 3444
setr ol- (Ar.+T.) gizlemek
s.- a 2168
setr-pūş (Ar.+Far.) mahrem yerleri örtmek için yapılan giysi
s.+ ı 2857
setr-pūş-ı ṣafī (Ar.+Far.) Hz. Âdem'in mahrem yerlerini örten giysisi
s. 2855
settār (Ar.) "Bağışlayan" anlamında Allah'ın güzel isimlerindendir.
s.+ um 2169
sev- sevmek
s. 2479, 2481
s.- di 3358
s.- dügiçün 2774
s.- dügin 2777
s.- dügini 2775
s.- düginüŋ 2477
s.- e 2775
s.- eridi 2773
s.- ersin 2478
s.- se 2476, 2777
s̲evb (Ar.) elbise
s̲.+ ile 3557
s̲evāb (Ar.) sevap
s̲. 1914, 2256
s̲.+ <ı> 3231
s̲.+ ın 1913
s̲.+ ını 3019, 3233
s̲evāb-ı besī (Ar.) birçok sevap
s̲. 3017
s̲evāb-ı çehān (Ar.+Far.) çokça sevap
s̲. 3613
s̲evāb ir- (Ar.+T.) sevap olmak
s̲.- er 3231
s̲evāb-ı maḥal (Ar.) uygun olan sevap

s. 3230
sevdā (Ar.) aşk, kara sevda
s. 2095
sevgend (Far.) yemin, and
s.+ üm 2031
sevgü sevgi krş. *sevü*
s.+ si 2084
s.+ sile 2038
sevgülü sevgili
s. 3534
s.+ dür 3351, 3501
sevindür- sevindirmek
s.- me 2991
sevü sevgi krş. *sevgü*
s.+ si 3098
sevün- sevinmek
s.- dürüp 3186
seyr (Ar.) hoşlanarak bakma, temaşa
s.+ e 1960
seyrān (Ar.) gezip dolaşma, gezme
s. 3550
s.+ ı 1924
seyrāna ir- (Ar.+T.) dolaşmak, gezmek krş. *seyr eyle-*
s.- e 1848
seyr eyle- (Ar.+T.) dolaşmak, gezmek krş. *seyrāna ir-*
s.- düm 3652
seyyīd (Ar.) reis, başkan; Hz. Muhammet
s.+ üŋ 2057
seyyīd-i ʿālem (Ar.) âlemlerin efendisi, Hz. Muhammet
s. 2957, 3168, 3277
seyyīd-i kāyināt (Ar.) kâinatın efendisi, Hz. Muhammet
s. 1942
seyyīdü'l-kevneyn (Ar.) dünya ve ahiretin efendisi
s. 3293
şı- kırmak, bozmak
ṣ. 3403
ṣ.- maya 3400
ṣ.-r 3395
ṣ.- yan 3397, 3402
şıddīḳ (Ar.) özü sözü doğru olan, asla yalan söylemeyen
ṣ. 3057, 3059, 3246
şıfat (< Ar. ṣıfāt) vasıf, hâl, nitelik krş. *ṣıfāt*
ṣ.+ dan 3406
ṣ.+ la 3398
şıfat idin- (Ar.+T.) sıfat edinmek
ṣ.- mişidi 3026
şıfāt (Ar.) vasıf, hâl, nitelik krş. *ṣıfat*
ṣ.+ ı 3224
ṣ.+ ında 3047
ṣ.+ ından 3006
şıḥḥat (Ar.) sağlık
ṣ.+ e 1917
şın- kırılmak
ṣ.- dı 2568
şına- denemek, sınamak
ṣ.- mışam 3126
şırāṭ-ı dūzaḫ (Ar.) sırat köprüsü
ṣ.+ dan 3012
şırf (Ar.) sadece,yalnızca
ṣ. 3339
sırr (Ar.) sır, gizli olan
s.+ a 1950
s.+ ı 3116
sırr-ı kesīr (Ar.) birçok sır
s. 1888
sırra er- (Ar.+T.) sırra ermek, gizli olanı öğrenmek
s.+uma e.- mediler 3108
sil- silmek, temizlemek
s.- mek 3371
sīm (Far.) gümüş
s.+ le 2863
sīm ü zer (Far.) gümüş ve altın
s. 2859, 2879
s.+ i 2858
sinçi usul, tarz, biçim
s. 3512
sīne (Far.) göğüs
s.+ leri 2503
s.+ si 2100
sīne-i kebg (Far.) kekliğin göğsü
s.+ dür 2564
siŋle- inlemek
s.- rüz 1898
sirişt ol- (Far.) huy edinmek
s.- dı 2148
sirke (< Moğ. sereke**)** sirke, şarap
s. 2945

sitāre (Far.) yıldız
s. 2369, 2370
siyāh (Far.) kara, beyaz karşıtı
s. 2417
siyāset (Ar.) cezalandırma, kısas yapma, yönetme
s. 2396
s.+ inden 2627
siyāset et(d)- (Ar.+T.) cezalandırmak
s.- üŋ 2393
siyāset-vār (Ar.+Far.) cezalandırılmış
s. 2399
siz siz
s. 2189, 2383, 2389, 2410, 2620, 2909, 2993, 3239
s.+ den 2129, 2412, 2523
s.+ e 2120, 2122, 2125, 2261, 2542, 2800, 2838, 3445
s.+ ler 2122
s.+ lere 2117, 2497
s.+ leri 2126, 2524
s.+ lerüŋle 2524
s.+ üŋ 2839
s.+ üŋle 2523
ṣol sol, sağ karşıtı
ṣ.3362, 3380, 3481, 3482, 3519, 3527
ṣ.+ a 3533
ṣ.+ ına 3388
ṣol u ṣaġ sol ve sağ
ṣ.+ ını 3333
ṣoŋra sonra
ṣ. 2608, 2735, 2914, 3364, 3376, 3412, 3417, 3592
ṣor- sormak
ṣ. 2086, 2308
ṣ.- ar 2440
ṣ.- aram 2184
ṣ.- dı 1838, 2079, 2087, 2309, 2554, 2633, 2701, 2706, 2912, 2958, 2959
ṣ.- dum 2088, 2772, 2780, 2940, 2971, 2995, 3174
ṣ.- mışam 2308
ṣ.- sa 3305, 3587
ṣ.- sam 2293
ṣ.- upvan 2882
ṣorunca soru
ṣ.+ m 2533, 2802
ṣovuḳ soğuk
ṣ.+ dur 2339
soy nesil, soy, sop
s.+ ına 3213
söyle- söylemek
s. 1838, 1896, 1897, 2187, 2305, 2479, 2550, 2673, 2692, 2701, 2743, 2912, 2928, 2940, 2968, 3074, 3172, 3226, 3289, 3591, 3642
s.- di 2158, 2350, 2387, 2702, 2726, 2796, 3125, 3138, 3146, 3179, 3182, 3186, 3260, 3266, 3274, 3287, 3294
s.- dügiçün 2347
s.- dügüŋ 2295
s.- düm 2298, 2445, 2446, 2652, 2705, 3165
s.- düŋ 2949
s.- gil 1957, 2183, 2635, 2806, 2919, 2968, 3475, 3641
s.- mege 2189, 2829
s.- mek 3381
s.- meye 3359, 3360
s.- meyüz 2403
s.- mez 3127, 3128, 3143
s.- mezem 1897
s.- mişem 2961
s.- ŋüz 2437
s.- r 3112
s.- rem 1938, 1954, 2160, 2218, 2367, 2800
s.- rsin 2478
s.- se 2683
s.- sün 1856
s.- yem 1854, 1863, 1879, 1889, 2045, 2098, 2109, 2144, 2197, 2199, 2200, 2248, 2257, 2355, 2362, 2372, 2623, 2680, 2703, 2786, 2843, 2996, 3053, 3295, 3377, 3411, 3418, 3529, 3642, 3643
s.- yen 3137
s.- yesin 1963
s.- yüp 2304, 2491, 2521
söylenil- söylenilmek
s.- di 1837, 2474

söyleş- söyleşmek, karşılıklı konuşmak
s.- diler 3180
s.- ürlerdi 3089
söyün- sönmek
s.- dür 2207
s.- ür 2204
söyündür- söndürmek
s.- e 2938
s.- miş 2205
söz söz, laf
s. 2112, 2286, 2295, 2318, 2330, 2347, 2445, 2474, 2525, 2674, 2881, 3053, 3105, 3111, 3260, 3278, 3360, 3510
s.+ de 3100, 3147
s.+ de iken 3061
s.+ den 2940
s.+ durur 3118
s.+ dür 3142
s.+ e 1836, 2674, 2909, 3464, 3593
s.+ i 1968, 1986, 1997, 2093, 2118, 2127, 2189, 2193, 2350, 2365, 2373, 2780, 2838, 2845, 2850, 3092, 3127, 3128, 3340, 3464, 3565
s.+ idür 3316
s.+ in 1856, 2477, 3210, 3260
s.+ ine 1847, 1855, 2118, 2383, 2385, 3139, 3189
s.+ ini 2477
s.+ le 3153
s.+ ler 3090
s.+ lerden 3303
s.+ leri 3646
s.+ lerini 3280
s.+ üm 3113
s.+ üm durur 3343
s.+ üme 3514
s.+ ümi 2672, 2820, 2929
s.+ üŋ 2316
s.+ üŋe 2343
s.+ üŋi 2743, 3141
söz dut- söz dinlemek
s. 3105
s.+ in d.- 1988
söze gel- konuşmaya başlamak, dile gelmek krş. *söze gir-*
s.- di 2343, 2623, 2673, 2708, 2893, 3059, 3173, 3246, 3252, 3266
s.- üp 2796, 3112
s.- üpdir 2146
s.- ür 2935
söze gelin- konuşmaya başlanmak
s.- di 3006
söze gir- konuşmaya başlamak, dile gelmek krş. *söze gel-*
s. 1905
söz eyle- konuşmak
s.- rler 3099
sözü geç- dediğini yaptırmak
s.+ ŋ g.- e 2154
su su krş. *şu*
s. 2284, 2815, 3342
s.+ ya 2815
s.+ yıla 3333
şu su krş. *su*
ş. 2938, 3346, 3347, 3373, 3381, 3385, 3395, 3435, 3585
ş.+ da 3382
ş.+ ya 2934, 2936, 3391
ş.+ yı 3378, 3385
ş.+ yına 3621, 3630
suʾāl (Ar.) soru
s.+ üŋ 2807
suʾāl et(d)- (Ar.+T.) soru sormak krş. *suʾāl eyle-, suʾāl it-, suāl et-*
s.- di 2621
s.- düm 1956
s.- er 2396
suāl et- (Ar.+T.) soru sormak krş. *suʾāl et-, suʾāl eyle-, suāl it-*
s.- düm 3222
suʾāl eyle- (Ar.+T.) soru sormak krş. *suʾāl et-, suāl it-, suāl et-*
s.- düm 3656
s.- rem 2801
suāl it(d)- (Ar.+T.) soru sormak krş. *suʾāl eyle-, suʾāl et-, suāl et-*
s.- erem 3171
şubḥ (Ar.) sabah, tan vakti
ş. 3232
şuç suç, kabahat
ş.+ ımuzdan 2404
ş.+ ların 2405

şula- yıkamak
ş.- ram 2091
sulṭān (Ar.) hükümdar
s. 2331, 2342, 2348, 2675
s.+ a 2831
s.+ ı 3046
s.+ um 2244, 3215
s.+ uŋ 2690, 3561
sulṭān-ı enbiyā (Ar.) peygamberlerin sultanı, Hz. Muhammet
ş. 3201
sun- sunmak, takdim etmek
s. 3622
şun- sunmak, takdim etmek
ş. 2467
ş.- madı 2594
şunıver- sunuvermek
ş.- di 2760
sūre (Ar.) Kur'an-ı Kerim'deki bölümlerden her biri
s. 2425, 3010
s.+ sidür 3009
s.+ sin 3014
s.+ yi 3021
sūre-i evvel (Ar.) birinci sure
s.+ i 3009
sūre-i fātiḥa (Ar.) Fatiha suresi
s. 3200, 3208
s.+ durur 3017
s.+ ya 3506
sūre-i iḫlāṣ (Ar.) İhlas suresi
s.+ ı 3607
sūre ḳoş- (Ar.+T.) hemen ardından sure okumak
s.- maya 3494
ṣūret (Ar.) şekil, dış görünüş
ṣ. 2646
ṣ.+ dür 3363
ṣūret-i dīdār (Ar.+Far.) yüz, çehre
ṣ. 3039
ṣūret-i ḥaḳḳ (Ar.) Allah'ın cemali
ṣ.+ ı 2847
ṣūret-perest (Ar.+Far.) güzelliğe önem veren
ṣ.+ di 2840
sūy-ı maġrīb (Far.) batı tarafı
s.+ e 3650
sūy-ı uḫra (Far.) başka yön
s. 3054
sübḥān (Ar.) Allah
s. 1927, 1931, 2028, 2378, 2439
s.+ uŋ 2699
sübḥāneke (Ar.) Sübhaneke suresi
s. 3485
sücūd (Ar.) secde
s. 3463, 3492
s.+ a 3513
sücūd et- (Ar.+T.) secde etmek
s.- me 3524
süḫān (Far.) söz, lakırdı
s. 2353, 2419
sükūnet (Ar.) durgunluk, sessizlik
s. 2548
sükūt et- (Ar.) susmak
s.- meŋüz 2437
süleymān Hz. Süleyman
s.+ dan 2971
sümkür- burundaki pisliği temizlemek
s.- mek 3362, 3379
sümük(g) burunda oluşan mukus tabakası
s.+ i 3382
sünen (Ar.) sünnetler
s. 3500
s.+ den 3497
sünen-i ġusl (Ar.) gusl abdestinin sünneti
s.+ dur 3411
sünnet (Ar.) sünnet, yapılması sevap olan davranışlar
s. 2873, 3489, 3496
s.+ den 3493
s.+ i 3483
s.+ le 3492
s.+ ler 3337
sünnet-i ādem-i ṣafī (Ar.) Hz.Âdem'in içten, samimi olarak yaptığı davranışlar
s.+ dür 2024
sür- 1. dokunmak, sürmek
s. 3373
s.- e 2200, 2856, 3442
s.- eyidüm 2345
s.- mez 1992
2. devam etmek
s. 3500

s.- düŋ 1930
s.- e 2222, 3328, 3605
s.- gil 2931, 3242
s.- isersin 2602
3. göndermek, uzaklaştırmak
s. 2224, 3467
s.- diler 2016
4. atla ilerlemek
s.- 2318
5. gitmek, seyahat etmek
s.- di 2077, 2163, 2315, 2649, 2856
s.- düm 3025, 3087
s.- e 3054
s.- er 1925, 2734
s.- mezem 2452
s.- se 2431
s.- üben 2736
s.- üp 2296, 2304, 2504, 2751
6. yaşamak, görüp geçirmek
s. 2732
s.- em 2523, 2524
s.- er 2400
s.- em 2523, 2524

sürʿat eyle- (Ar.+T.) hızlı olmak
s.- ye 3352

sürḫ (Far.) kırmızı
s. 1946, 1947
s.+ ını 1945
s.+ idi 1941

sürḫ-ı zer (Far.) kırmızı altın krş. *sürḫīn-zer*
s. 2640

sürḫīn-zer (Far.) kırmızı altın krş. *sürḫ-ı zer*
s. 2648

sürül- sürülmek, uzaklaştırılmak
s.- di 1994
s.- üben 1991
s.- ürsin 1983

Ş

şāb (< Ar. *şâbb*) genç erkek, delikanlı
ş. 2249, 2538, 2998

şaʿb (Ar.) halk, boy, oymak
ş.+ ı 2228

şād (Far.) sevinç, mutluluk
ş. 3612
ş.+ a 2217

şād sür- (Far.+T.) sevinmek, mutlu olmak
ş. 1960

şāda ir- (Far.+T.) sevinmek, mutluluğa ulaşmak
ş.- esin 3202

şādān (Far.) sevinçli, memnun
ş. 2420, 3187

şādān ol- (Far.+T.) sevinçli, mutlu olmak
ş.- a 1904

şād et- (Far.+T.) mutlu etmek krş. *şād eyle-, şād it(d)-*
ş.- di 2291

şād eyle- (Far.+T.) mutlu etmek krş. *şād et-, şād it(d)-*
ş. 2941, 3296

şād it(d)- (Far.+T.) mutlu etmek krş. *şād eyle-, şād et-*
ş.- er 2178

şād-mān (Far.) sevinçli, memnun
ş. 2670

şād ol- (Far.+T.) sevinmek
ş. 2106
ş.- a 3467, 2970
ş.- dum 3022

şāfīʿ (< Ar. şāfiʿī) şefaatçi, şefaat isteyen
ş. 2135, 2140, 3626

şāfīʿ-i tāzī (Ar.) Arap kavminden olup şefaat isteyen kimse
ş. 2138

şāgird (Far.) öğrenci, talebe
ş.+ üŋ 2927

şāh (Far.) 1. padişah, hükümdar
ş. 2173, 2246, 2573, 2581, 2590, 2591, 2601, 2627, 2687, 2888, 3591
ş.+ a 2617, 2914, 3631
ş.+ ı 2568, 2692
ş.+ ıçun 2618
2. Allah
ş.+ a 3631

şāh-ı cihān (Far.) cihanın padişahı
ş. 2182

şāh-ı kelān (Far.) gösterişli hükümdar
ş. 2592

şāh-ı levlāk (Far.) yaratılmışların en

yücesi, Hz. Muhammet
ş.+ le 3166
şāhid-bāz (Far.) oğlancı, eşcinsel
ş. 2915
şāhlıḳ (Far.) hükümdarlık
ş. 2595
şaḥṣ (Ar.) kişi, kimse
ş.+ ıla 3177
şaḥ ṭamar şah damarı
ş.+ dan 2234
şaḳ et- (Ar.+T.) ikiye bölmek
ş.- di 2875
şaḳīḳ-ı belḫī (Ar.) Horasanlı, ünlü bir sufi
ş. 2371
ş.+ den 2367
şā'llāh (Ar.) "inşallah" sözünün kısa biçimi
ş. 2117
şarḳ (Ar.) doğu
ş.+ da 3644
şarṭ (Ar.) şart, koşul
ş. 2398
ş.+ ıla 2896
şarṭ-ı cumʿa (Ar.) cuma namazının şartı
ş. 2454
şarṭ-ı mesṭūr (Ar.) antlaşma
ş.+ ı 3477
şāẕī (Ar.) genel kurallara uymayan, kural dışı
ş. 2264
şeb (Far.) gece
ş. 3628
şebāb (Ar.) genç
ş. 2098
şeb-i miʿrāc (Far.+Ar.) Miraç gecesi
ş. 2374
şeb-i tārik (Far.+Ar.) karanlık gece
ş.+ de 2289
şecīʿ (Ar.) cesur, yiğit
ş.+ ler 3655
şed bağla- (Ar.+T.) sıkı sıkıya bağlamak
ş.- n 3141
şedīd (Ar.) şiddetli
ş.+ i 3013
şefāʿat (Ar.) şefaat, bağışlama
ş.+ i 2156
şefāʿat eyle- (Ar.+T.) şefaatte etmek krş. *şefāʿat ḳıl-*
ş.- r 2846
şefāʿat ḳıl- (Ar.+T.) şefaatte etmek krş. *şefāʿat eyle-*
ş.- ısar 2327
şefīʿ (Ar.) şefaat eden, aracılık eden
ş. 2151, 3629
ş.+ üŋ 2418
şeh (Far.) padişah, hükümdar krş. *şāh*
ş. 2337, 2629, 2885, 2971
ş.+ leri 2658
şeh-i mā (Far.) bizim padişahımız
ş.+ i 2008
şehā (Far.) ey hükümdar, ey şah!
ş. 2628
şehādet (Ar.) şahitlik, tanıklık
ş. 1951, 2021
ş.+ e 2023
şehādet et- (Ar.+T.) şahitlik etmek krş. *şehādet it(d)-*
ş.- di 2925
şehādet getür- (Ar.+T.) şehadet getirmek
ş.- di 3188
şehādet it(d)- (Ar.+T.) şahitlik etmek krş. *şehādet et-*
ş.- e 3323
şeh-i ʿālem (Ar.) âlemin şahı
ş. 2396
şeh-i cūd (Far.+Ar.) cömertlik şahı
ş. 3274
şeh-i dīn (Ar.) dinin şahı
ş. 3447
şehr (Far.) şehir, il
ş. 2451, 3644, 3651, 3653
ş.+ de 2452, 3647
ş.+ e 2481
ş.+ i 3240
ş.+ ine 3086
ş.+ ümde 2625
ş.+ üŋ 3654
şehr-i ʿaẕīm (Far.) halkı azimli şehir
ş. 3648
şehr-i nāmiyān (Ar.) Horasan'daki Namiyan şehri
ş.+ a 2615

şehriyār (Far.) hükümdar, padişah
ş. 3267
şehr ü il (Far.) şehir ve il
ş.+ de 2587
şehvet (Ar.) arzu, şehvet
ş.+ i 3421
şehvet-gūn (Ar.+Far.) karşı cinsi arzulayan
ş. 3425
şeḳāvet (Ar.) haydutluk, kötü işlere meyletme krş. *şıḳvet*
ş.+ i 2269
ş.+ le 2222
şeker (Far.) şeker
ş. 2949
şek eyle- (< Ar. *şekk* + T. *eyle-*) şüphe etmek
ş.- me 3584
şekl (Ar.) şekil, biçim
ş.+ i 2564
şekl bul- (Ar.+T.) şekle girmek
ş.- dı 3425
şekl-i ḫōş-mevzūn (Ar.) ölçülü ve hoş şekilli
ş. 2032
şemʿ (Ar.) mum
ş. 2488, 2509
ş.+ i 3255
ş.+ üŋüz 2541
şemātet-i aʿdā (Ar.) düşmanın gürültüsü, şamatası
ş. 2987
şemātet-i ʿaduvān (Ar.) düşmanların gürültüsü, şamatası
ş. 2988
şems (Ar.) güneş
ş.+ le 3367
şemʿ ol- (Ar.+T.) aydınlatmak, bilgilendirmek
ş.- duŋ 2488
şer (Ar.) kötü
ş. 3319
şerʿ ol- (Ar.) dinen caiz olmak
ş.-dı 2863
şeref (Ar.) onur, şeref
ş. 3465
ş.+ i 2791
şeref bul- (Ar.+T.) şeref sahibi olmak
ş.- a 3465
şeref-i menzilet (Ar.) şerefli, yüce makam
ş. 3225
şerḥ it(d)- (Ar.+T.) yorumlamak
ş.- esin 3185
ş.- eyin 3185
şerīf (Ar.) şerefli
ş. 3315
şerīf ol- (Ar.+T.) şerefli olmak
ş.- ur 2655
şevḳ et(d)- (Ar.+T.) heves etmek
ş.- esin 2157
şeyāṭin (Ar.) şeytanlar
ş.+ e 2357
şeyḫ (Ar.) şeyh
ş. 1838, 2181, 2182, 2190, 2741, 2742
ş.+ i 2178, 2180
ş.+ ile 1836
ş.+ le 2538
şeyḫ-i gürkān (Ar.) kurtların başı, sürü lideri
ş. 2734
şeyḫ-i zamān (Ar.) zamanın şeyhi, Ebubekir Şibli
ş. 1850
şeyḫ şiblī Ebubekir Şibli, ilk sufilerden
ş. 1846
şeyle şöyle
ş. 1920, 2047, 2185, 2289, 2332, 2440, 2473, 2650, 2664, 2753, 2781, 2782, 2954, 2957, 2981, 3033, 3044, 3122, 3124, 3293, 3299, 3310, 3353, 3411, 3449, 3450, 3479, 3573, 3576, 3645
şeylece şöylece
ş. 1844, 2913
şeyṭān (Ar.) şeytan, iblis
ş. 1835, 1836, 2356, 3192
ş.+ dan 1860
şıḳvet (< Ar. şeḳāvet) haydutluk, kötü işlere meyletme krş. *şeḳāvet*
ş.+ ümüzden 2260
şikār et- (Far.+T.) sahip olmak
ş.- di 2579
ş.- düm 2297
şimāl (Ar.) kuzey

ş.+ e 3647
şimdi şimdi krş. *şindi*
ş. 3201
şindi şimdi krş. *şimdi*
ş. 1884, 2449, 2489, 2606, 2660, 2731
ş.+ ki 2658
şol şu, o
ş. 1972, 1987, 2046, 2072, 2124, 2238, 2241, 2252, 2262, 2325, 2438, 2480, 2575, 2582, 2588, 2680, 2896, 3038, 3066, 3135, 3394, 3468
şu şu
ş. 2944
şuʿayb (Ar.) Hz. Şuayb
ş. 2164
ş.+ e 2166
şuʿayb-ı nebī (Ar.) Hz. Şuayb'ın oğulları
ş. 2161
şuġl (Ar.) bir iş ile uğraşan kişi
ş.+ ı 3582, 2436
şübeyr ü şibr Hz. Hasan ile Hüseyin
ş.+ i 1942
şükr (Ar.) şükür, minnet
ş. 3209, 3270, 3291
şükr-i ḥaḳḳ (Ar.) Allah'ın minneti
ş.+ ıçun 2512
şürūṭ (Ar.) şartlar
ş.+ uŋ 3455
şürūṭ-ı evvel (Ar.) birinci şart
ş. 3436
şürūṭ-ı ṣalāt (Ar.) namazın şartları
ş.+ <ı> 3433

T

tā (Far.) kadar, dek
t. 1854, 1873, 1886, 1903, 1916, 1935, 1962, 1996, 2043, 2057, 2075, 2094, 2107, 2128, 2145, 2157, 2214, 2244, 2245, 2247, 2257, 2270, 2307, 2350, 2376, 2400, 2463, 2469, 2482, 2484, 2517, 2528, 2585, 2606, 2699, 2718, 2720, 2723, 2795, 2826, 2845, 2856, 2862, 2877, 2920, 2938, 2992, 3018, 3049, 3050, 3054, 3065, 3068, 3107, 3152, 3155, 3202, 3206, 3208, 3214, 3221, 3241, 3291, 3302, 3345, 3413, 3442, 3463, 3465, 3545, 3559, 3562, 3618, 3630
taʿab çek- (Ar.+T.) zorlanmak
ʿa.-er 2484
taʿaccüb et- (Ar.+T.) şaşırmak, hayret etmek
ʿa.- diler 2094
taʿālā (Ar.) Allah
t. 2039, 2196
t.+ ya 2378
ṭāʿat et(d)- (Ar.+T.) Allah'a itaat, ibadet etmek krş. *ṭāʿat eyle-*
ṭ.- e 2201
ṭāʿat ehli (Ar.) Allah'a itaat edenler
ṭ. 2797
ṭāʿat eyle- (Ar.+T.) Allah'a itaat, ibadet etmek krş. *ṭāʿat et(d)-*
ṭ.- diler 2010
ṭ.- se 3232
ṭ.- yem 2797
tāb (Far.) güç, kuvvet
t.+ ı 3240, 3415
t.+ ıla 3046
ṭabʿ (Ar.) yaratılış, karakter
ṭ.+ ıdur 2565
tābān (Far.) parlak, ışıklı
t. 2020
ṭabīb (Ar.) doktor
ṭ.+ ler 2601
tābiʿ ol- (Ar.+T.) bağlı olmak
t.- an 2051
tābūt (Ar.) tabut
t. 2062
t.+ a 2064
t.+ ı 2066
tāc (Ar.) taç
t.+ ıla 2852
taʿcīl (Ar.) acele etme
t. 3067
tācir (Ar.) tüccarlık yapan
t. 2625
taʿdīl-i āyet (Ar.) ayetin düzeltilmesi
t. 3547
ṭaġ dağ
ṭ.+ a 2734

ṭ.+ la 2431
ṭaġıl- dağılmak, ayrılmak
ṭ.- a 3248
ṭaġ it(d)- sıkıntı vermek
ṭ.- edüm 3093
ṭaġıt(d)- dağıtmak
ṭ.- adum 3093
ṭaġla- dağlamak, yakmak
ṭ.- duŋ 2089
ṭ.- r 2086
taġyīr (Ar.) değiştirme, düzeltme
ṭ.+ e 3038
taġyīr ol- (Ar.+T.) değiştirmek, düzeltmek
t.-madı 3037
taḫaffüf (Ar.) hafifleme
t.+ e 2284
ṭahāret (Ar.) yapılması zorunlu olan maddi ve manevi temizlik
ṭ. 2286, 2287
ṭ.+ le 2203
ṭahāret et(d)- (Ar.+T.) temizlenmek
ṭ.- e 2201
taḫfīf (Ar.) hafiflik
t. 2655
taḫfīf ol- (Ar.+T.) hafiflemek
t.- up 2697
taḥiyyāt (Ar.) Ettehiyyatü suresi
t.+ a 3603
taḥḳīḳ (Ar.) araştırma, soruşturma
t. 2928, 3057
t.+ dür 2910
taḥmīd (Ar.) hamd etme
t. 3490
taḫt (Far.) taht
t. 2574, 2583
t.+ dan 2576
t.+ ına 2573
t.+ ından 2858
ṭāḳat (Ar.) güç
ṭ. 3139
ṭāḳat getür- (Ar.+T.) gücü yetmek
ṭ.- imezüz 2380
taḳdīr et(d)- (Ar.+T.) takdir etmek krş. *taḳdīr it(d)-*
t.- e 2014
taḳdīr it(d)- (Ar.+T.) takdir etmek krş. *taḳdīr et(d)-*
t.- e 2019
ṭāḳ-ı mescid (Ar.) mescidin kemeri
ṭ.+ e 1852
taḳrīb bul- (Ar.+T.) yaklaştırmak
t.- a 3354
taḳrīr (Ar.) anlatma
t. 2272
taḳrīr eyle- (Ar.+T.) anlatmak, ifade etmek
t.- di 2220
taḳṣīr et- (Ar.+T.) kusur etmek krş. *taḳṣīr ḳıl-*
t.- medüŋ 2739
taḳṣīr-i ḫiẕmet eyle- (Ar.+T.) hizmette kusur etmek
t.- mişem 2738
taḳṣīr ḳıl- (Ar.+T.) kusur etmek krş. *taḳṣīr et-*
t.- mayup 1927
ṭaleb eyle- (Ar.+T.) istemek, dilemek krş. *ṭaleb et-*
ṭ. 2710
ṭ.- r 3002
ṭaleb et- (Ar.+T.) istemek, dilemek krş. *ṭaleb eyle-*
ṭ.- düm 3024
ṭam dam, çatı
ṭ.+ lar 2411
ṭamaʿ (Ar.) açgözlülük
ṭ. 2600
tamām (Ar.) tamam
t. 1863, 2172, 2305, 2361, 2448, 2781, 3465, 3575
t.+ a 2445
tamāma ir- (Ar.+T.) tamamlanmak krş. *tamām ol-, tamām olın-*
t.- er 3560
tamām et(d)- (Ar.+T.) tamamlamak
t.- e 3607
tamām eyle- (Ar.+T.) tamamlamak
t.- ye 3373
tamām ol- (Ar.+T.) tamamlanmak krş. *tamāma ir-, tamām olın-*
t.- a 2463
t.- dı 2803
t.- ınca 2720, 3232, 3465
tamām olın- (Ar.+T.) tamamlanmak krş. *tamām ol-, tamāma ir-*

t.- a 3559
ṭamīl bir dağın adı
ṭ. 2752
ṭamu cehennem
ṭ. 1960, 3082
ṭ.+ dan 3148
tanı- tanımak
t. 2447, 3419
t.- duŋ 2042
t.- ġıl 2144
t.- ya 3251
taŋrı Tanrı
t.+ yam 2169
ṭap- tapmak, tapınmak
ṭ.- maḳ 3301
ṭapu huzur, kat
ṭ.+ ŋa 2301, 3194
tār (Far.) karanlık, kasvet
t.+ a 2243, 2656
ṭarab (Ar.) sevinç, şenlik
ṭ.+ a 2211
ṭaraf (Ar.) taraf, yön
ṭ.+ dan 2471
tār et(d)- (Ar.+T.) karartmak
t.- erler 2399
ṭarḥ it(d)- (Far.+T.) kurmak, düzenlemek
ṭ.- e 3413
taʿrif eyle- (Ar.+T.) açıklamak, tanımlamak
t.- rsin 2522
ṭarīḳ (Ar.) yol, yordam
ṭ. 3242
ṭ.+ ını 3365
ṭarīḳ-i īmān (Ar.) imanda uyulması gereken yol
ṭ.+ ı 3295
ṭarīḳ-i tersā (Ar.+Far.) hristiyan
ṭ.+ da 2848
ṭarlıġan- daralmak, bunalmak
ṭ.- ma 3059
ṭarṭaġan ol- darmadağın, perişan olmak
ṭ.- a 1902
tār u mār et- (Far.+T.) perişan etmek
t.- di 2579
ṭaşa ṭut- (Far.+T.) tasalanmak, kaygılanmak
ṭ.- masun 1859
taṣdīḳ et- (Ar.+T.) doğrulamak
t.- düŋ 3143
ṭaş taş
ṭ. 1866, 1878, 1879, 2431
ṭ.+ ı 1875, 1882, 2370, 2754
ṭaş <u> iç dış ve iç
ṭ. 3248
ṭaşra dışarı
ṭ. 3109
ṭatlu tatlı
ṭ. 3646
tāy (Far.) denk
t.+ ı 2663
taʿyīn ḳıl- (Ar.+T.) belirlemek
t. 2253
tāze (Far.) taze, yeni
t. 3044
tāzī (Far.) Arap, Arap kavmine mensup
t. 2216, 3077
taʿẓīm et- (Ar.+T.) saygı duymak
t.- miş 3540
taʿziyet et- (Ar.+T.) baş sağlığı dilemek
t.+i e.- di 2535
tebāh it- (Ar.+T.) yıkmak
t.- diler 2591
tebāh ol- (Far.+T.) yıkılmak
t.- aydı 2627
tebārek Mülk suresi
t. 2423
tecāvüz eyle- (Ar.+T.) saldırmak, hücum etmek
t.- r 3100
tecellī ol- (Ar.+T.) ortaya çıkmak, görünmek
t.- ur 2825
tecrübe eyle- (Ar.+T.) deneyim kazanmak
t.- düm 3640
tedbīr (Ar.) tedbir, önlem
t. 2299
t.+ i 2083
tefekkür göline ṭal- (Ar.+T.) düşüncelere dalmak
t.- mışdum 2746
tefsīr et(d)- (Ar.+T.) yorumlamak

t.- erdi 2220
teg gibi
t. 2748, 2976
tekbīr (Ar.) "Allahu ekber" sözü
t. 3480, 3508
t.+ lerdür 3495
tekbīr eyle- (Ar.+T.) tekbir çekmek
t.- mekdurur 3459
tekellüm ol- (Ar.+T.) söylemek, konuşmak
t.- dı 3583
tekrār (Ar.) yeniden, tekrar
t. 2994
telbīs (Ar.) kandıran, yalan söyleyerek gerçekleri çarpıtan
t. 1972
telḫ (Far.) acı
t.+ uŋ 2975
temāşā (Ar.) hayranlıkla seyretme
t.+ da 1949
temennā (Ar.) arzu, istek
t.+ m 2129
t.+ mı 2647
teʾmīn (Ar.) bir iş için gerekli olan şartları hazırlama
t. 3488
temīz (Ar.) temiz, pak
t. 3439, 3440, 3543
ten (Far.) vücut, beden, ten
t.+ den 1914, 1916, 3056
t.+ i 2789
t.+ üŋ 3421
tenaḫnuḫ et- (Ar.+T.) öksürmek
t.- se 3564
tenāvül et- (Ar.+T.) yiyip içmek
t.- se 3584
ten vü māl (Far.+Ar.) teni ve serveti
t.+i m.+ı 2804
t.+ ıyla 2805
terāzū (Far.) terazi
t. 3012
terk et(d)- (Ar.+T.) bırakmak krş. *terk eyle-, terk it-, terk ḳıl-*
t.- e 3455, 3536
t.- erse 3478, 3479
t.- me 3524
t.- miş 3110
t.- se 3335, 3466, 3477, 3498
t.- üŋ 2121
t.- üp 2664
t.- üpdür 2667
terk eyle- (Ar.+T.) bırakmak krş. *terk et-, terk it-, terk ḳıl-*
t. 2217
t.- se 3336
terk-i ġażab it(d)- (Ar.+T.) gazap etmeyi bırakmak
t.- e 2192
terk it- (Ar.+T.) bırakmak krş. *terk eyle-, terk et-, terk ḳıl-*
t. 2269, 2517
terk ḳıl- (Ar.+T.) bırakmak krş. *terk et-, terk it-, terk eyle-*
t. 3392
tersā ḳıl- (Far.+T.) Hristiyan olmak
t.- ur 3135
tersān (Far.) korkak
t. 3109
tertīb (Ar.) düzen, tertip
t. 3580
tertīb gözle- (Ar.+T.) düzene uymak
t.- ye 3354
ter ü tāze ol- (Far.+T.) genç olmak
t.- a 3039
tesbīḥ (Ar.) Allah'ı zikretme
t. 3535
t.+ i 3492
tesbīḥāt (Ar.) Allah'ı zikretme
t. 3491
tesbīḥ et(d)- (Ar.+T.) Allah'ı zikretmek krş. *tesbīḥ eyle-*
t.- üp 1912
tesbīḥ eyle- (Ar.+T.) Allah'ı zikretmek krş. *tesbīḥ et(d)-*
t.- mek 3521
t.- ridi 1911
teskīn (Ar.+T.) yatıştırma, sakinleştirme
t. 2551
teskīn eyle- (Ar.+T.) sakinleştirmek
t.- di 2549
teslīm ol- (Ar.+T.) teslim olmak
t.- uban 3206
tesmiye (Ar.) ad koyma, adlandırma
t. 3487
teşehhüd (Ar.) namazda oturulduğu

vakit “Ettahiyyatü” duasını okuma
t. 3465
t.+ e 3530

teşehhüd-ḫ͡vān (Ar.+Far.) “Ettahiyyatü” okuyan
t. 3493

teşhīr et(d)- (Ar.+T.) göstermek
t.- üŋ 2391

teşvīş (Ar.) karışıklık
t.+ i 1975, 2307

teşvīş sür- (Ar.+T.) karışıklığı gidermek
t.- üp 1909

tevbe (Ar.) tövbe
t.+ sini 2558

tevbe et- (Ar.+T.) tövbe etmek
t.- dük 2403

tevekkül et(d)- (Ar.+T.) tevekkül etmek
t.- üŋ 2546

tevḥīd (Ar.) “Lâ ilâhe illallah” sözünü söyleme, zikretme
t. 3571
t.+ i 2683

tevrāt (Ar.) tevrat krş. *tevrīt*
t.+ ı 3228

tevrīt (Ar.) tevrat krş. *tevrāt*
t. 3223, 3224

teyemmüm et(d)- (Ar.+T.) su bulunmayan durumlarda toprak vb. ile abdest almak
t. 3434, 3435

tezyīn et(d)- (Ar.+T.) süslemek, bezemek
t.- en 3599

ṭıbb-ı şāfʿiī (Ar.) şifa veren kimse
ṭ. 2140

til dil
t.+ ine 2130

tin can, ruh
t.+ i 2821
t.+ le 2822

tīz (Far.) tez, çabuk, hemen
t. 1846, 1892, 2620

tizrek derhal, çarçabuk
t. 2609

ṭoġ- doğmak
ṭ.- dan 3152
ṭ.- dı 2891
ṭ.- duġı 3146
ṭ.- duġıçun 3032
ṭ.- updı 3029

ṭoġan doğan kuşu
ṭ. 2559
ṭ.+ dur 2563
ṭ.+ uŋ 2561

ṭoġrı ol- doğru olmak
ṭ. 3066

ṭoġru doğru
ṭ. 2247, 2546, 2743, 2932, 3142, 3320
ṭ.+ dur 3128
ṭ.+ durur 2316

ṭoġrulıḳ doğruluk
ṭ. 2742

ṭoġru sözlü doğruyu söyleyen
ṭ.+ lerüŋ durur 2352

ṭoḳsan beş doksan beş
ṭ.+ e 2361

ṭoḳsan bir doksan bir
ṭ.+ den 2272

ṭoḳsan ṭoḳuz doksan dokuz
ṭ.+ıla ṭ. 2255

ṭoḳuzuncı dokuzuncu
ṭ.3346, 3491, 3511, 3556, 3581

ṭol- dolmak
ṭ.- a 2049, 3158
ṭ.- dı 2600, 2855, 2901, 3273
ṭ.- up 3272

ṭon elbise, kıyafet
ṭ.+ da 3424
ṭ.+ ı 1945, 3437
ṭ.+ ın 3438, 3581
ṭ.+ ların 3439

ṭopraḳ(ġ) toprak
ṭ. 2607
ṭ.+ a 2060
ṭ.+ ıla 2610, 3435

ṭoprak başına ol- başına toprak saçılmak, ölmek
ṭ.- sun 2099

ṭopṭolu dopdolu
ṭ. 3397
ṭ.+ durur 2085

ṭopuḳ(ġ) topuk

ṭ.+ ıla 3334
ṭoyla- ziyafet vermek
ṭ.- ġıl 1934
töhmet (Ar.) suç, kabahat
t. 2709, 2923
töhmet it(d)- (Ar.+T.) suçlamak
t.- enler 2925
töhmet-i sāre (Ar.) Hz. Sâre'nin suçu
t. 2921
tūde-i minber (Far.) minberin üstündeki yığın
t. 2504
tuḥfe (Ar.) hediye
t. 3165
tʿuiẕẕi Âl-i İmrân Suresi
t. 3486
ṭūl-ı ʿömr (Ar.) uzun ömür
ṭ. 3194
ṭum- saldırmak, yaralamak
ṭ.- ursa 3587
ṭur- durmak, beklemek, bulunmak
ṭ. 2040, 2305, 2465, 2748
ṭ.- a 2001, 2730, 2950, 3603
ṭ.- dı 1875
ṭ.- duġı 2918
ṭ.- dum 3169, 3647
ṭ.- ıcaḳ 3160, 3525,
ṭ.- maḳ 3480, 3518
ṭ.- sa 3123
ṭ.- uban 2282
ṭ.- unca 3522
ṭ.- up 2676
ṭ.- ur 2047
ṭ.- urdı 2559
ṭūr (Ar.) dağ
ṭ.+ ı 2013
ṭurūḳ (Ar.) yollar
ṭ. 3552
tüt- tütmek
t.- di 3036
ṭut- tutmak krş. *dut-*
ṭ. 2268
ṭ.- a 3483, 2113
ṭ.- arıdı 2899
ṭ.- dılar 2915
ṭ.- madı 2888
ṭ.- sa 3556
ṭ.- uban 1892, 2233
ṭ.- updı 2884
ṭuy- duymak
ṭ.- a 3515
ṭ.- dı 2276
ṭ.- dılar 2004
tükrük(g) tükürük
t.+ i 3382
türāb (Ar.) toprak
t.+ ı 2609
turre (Ar.) saçma söz, lakırdı
t. 2645
tüvānā (Far.) güçlü, kuvvetli
t.+ dur 3311

U

u ve krş. *ü, vü*
u. 2417, 3158, 3178, 3481, 3519
uç- uçup düşmek
u.- maḳ 2040
uçmaḳ cennet
u. 2040, 2815
uġra- uğramak
u.- maz 2656
uġun- bayılmak
u.- mak 3403
ʿuḳalā (Ar.) bilgiçlik taslayan, ukala
ʿu.+ nuŋ 3033
ʿuḳūbet (Ar.) ceza**,** eziyet
ʿu. 2971
ʿuḳūbet et- (Ar.+T.) cezalandırmak
ʿu.- mezem 2069
ʿuḳūbet-i ehl-i ḫalāṣ (Ar.) kurtuluşa erenlerin cezaları
ʿu. 2416
ʿuḳūl (Ar.) akıllar
ʿu. 1950
ulaş- ulaşmak, varmak
u.- mış 2754
ulı ulu *krş. ulu*
u. 3648
ulu ulu *krş. ulı*
u. 2316, 2459, 2625, 2839, 2867, 3093, 3118, 3163, 3539
u.+ lar 2460, 2981, 3028
ulu kiçi büyük küçük
u. 2802
ulū'l el-bāb (Ar.) akıllı kişiler
u. 3049
ʿulvī (Ar.) yüce, ulu

ʿu.+ ler 2902
um- ummak, dilemek
u.- ardum 2101
ʿ**umūm <u> ḫuṣūṣ** (Ar.) genel ve özel
ʿu. 2810
ʿ**unf** (Ar.) şiddet, sertlik
ʿu.+ ıla 3378
unıt(d)- unutmak
u.- a 2221
u.- mış 2027
u.- sa 3456
u.- up 3478
ur- vurmak
u.- dı 2054
u.- duḳ 3067
u.- maḳdur 2280
u.- maya 3378
urun- giyinmek
u.- a 2336
ʿ**uryān ol-** (Ar.+T.) çıplak olmak
ʿu.- dı 2853
uş it(d)- akıl almak
u.- üŋ 2932
uşan- usanmak, bıkmak
u.- mayuban 3352
uṣūl (Ar.) yöntem
u. 3482, 3528, 2131
uşat(d)- parçalamak
u.- up 1872
ʿ**uşşāḳ** (Ar.) âşıklar
ʿu. 3409
utan- utanmak, mahçup olmak
u. 3550
u.- dum 2731
u.- maz mısın 2282
uy- uymak
u.- a 3514
u.- asın 2239
u.- dılar 2004
u.- masa 3560
uyan- uyanmak
u.- ıcaḳ 3424
uyanugel- uyanıvermek
u.- di 2026
uyḳu uyku
u.+ ya 2675
uyluḳ(ġ) uyluk kemiği
u. 3530
u.+ ı 3518
uyu- uyumak
u.- dı 2619
u.- dıṭurur 2026
u.- maḳdur 3398
u.- maya 3399
u.- rdı 2277
uzat- uzatmak
u.- dı 2578
ʿ**użv** (Ar.) organ, uzuv
ʿu. 3417
ʿu.+ ı 3345, 3372

Ü

ü ve krş. *u, vü*
ü. 1857, 1902, 1903, 1958, 2175, 2259, 2408, 2460, 2547, 2561, 2661, 2809, 3279, 3299, 3312, 3399, 3429, 3623
üç üç
ü. 2112, 2113, 2118, 2119, 2122, 2123, 2155, 2765, 2801, 2807, 2867, 3036, 3048, 3385, 3387, 3407, 3415, 3507, 3521
ü.+ dür 2146, 2356
ü.+ i 3089, 3099
ü.+ ini 3102
ü.+ iyle 2360
üçer üçer kez
ü. 3345
üçünci üçüncü
ü. 2123, 2507, 2587, 3326, 3353, 3362, 3413, 3460, 3566
ü.+ si 3332, 3340, 3372, 3380, 3388, 3398, 3410, 3440, 3461, 3472, 3504, 3549
ü.+ sidür 3316, 3485
ümīd (< Far. umīd) ümit krş. *ümmīẕ*
ü.+ e 2072
ümmet (Ar.) ümmet
ü. 3220
ü.+ de 2794
ü.+ den 2384
ü.+ durur 3369
ü.+ i 3119, 3221
ü.+ ile 2072
ü.+ inden 2377
ü.+ ine 2793
ü.+ inüŋ 2415

ü.+ iseŋ 2413, 3358
ü.+ sin 1885
ü.+ üm 2084, 2388, 2390, 2398, 3214
ü.+ üme 3213
ü.+ ümi 2071
ü.+ ümüŋ 2411
ü.+ üŋ 3195
ü.+ üŋçün 2403

ümmet-i aḥmed (Ar.) Hz. Muhammet'in ümmeti krş. *ümmet-i muḥammed, ümmet-i muṣṭafā*
ü.+ i 2378
ü. 2994
ü.+ e 3231

ümmet-i enbiyā (Ar.) peygamberin ümmeti
ü.+ ya 3212

ümmet-i muḥammed (Ar.) Hz. Muhammet'in ümmeti krş. *ümmet-i aḥmed, ümmet-i muṣṭafā*
ü. 3232

ümmet-i muṣṭafā (Ar.) Hz. Muhammet'in ümmeti krş. *ümmet-i muḥammed, ümmet-i aḥmed*
ü. 1874

ümmīd ṭut- (< Far. umīd+T.) ümit etmek
ü.- a 2325

ümmīẕ (< Far. umīd) ümit krş. *ümīd*
ü.+ i 2791

ün ses
ü. 2757, 2761, 2765, 3130, 3131, 3132
ü.+ i 2758, 3133
ü.+ idür 3131
ü.+ ümi 3135

ünde- seslenmek krş. *ün et(d)-*
ü.- di 2176

ün et(d)- seslenmek krş. *ünde-*
ü.- icek 2547

üre- çoğalmak
ü.- di 2898
ü.- mişdurur 2902

üst üst taraf, üzeri
ü.+ inde 3518
ü.+ ine 2763, 2764, 2799, 2963
ü.+ ümde 2572
ü.+ üme 2977

üş işte, şimdi
ü. 1835, 1928, 2325, 2786, 2879, 2909

üşbu işte, bu
ü. 1950, 1963, 1966, 1968, 1973, 1977, 2025, 2034, 2063, 2064, 2095, 2113, 2118, 2127, 2132, 2134, 2136, 2152, 2155, 2220, 2235, 2257, 2280, 2292, 2295, 2299, 2300, 2311, 2312, 2335, 2343, 2350, 2428, 2464, 2487, 2488, 2519, 2547, 2602, 2605, 2642, 2671, 2673, 2675, 2709, 2714, 2755, 2757, 2758, 2762, 2780, 2793, 2838, 2862, 2877, 2910, 2919, 2940, 2948, 2959, 2969, 2977, 2999, 3003, 3030, 3051, 3061, 3097, 3116, 3131, 3149, 3159, 3176, 3216, 3237, 3276, 3288, 3336, 3340, 3375, 3392, 3477, 3526, 3536, 3546, 3550, 3558, 3567, 3576, 3609, 3610, 3615, 3619, 3629, 3631, 3633
ü.+ dur 2847
ü.+ lar 3384
ü.+ ları 2763, 3358
ü.+ laruŋ 3498
ü.+ nı 3618, 2293, 2351

üşde işte
ü. 2344, 2878, 3196

üşi- üşümek krş. *üşü-*
ü.- mişem 2339

üşü- üşümek krş. *üşi-*
ü.- r 3249

üzere üzere, üzerinde krş. *üzre*
ü. 2275, 2338

üzre üzere, üzerinde krş. *üzere*
ü. 1878, 1879, 1922, 1974, 2025, 2047, 2095, 2191, 2369, 2411, 2504, 2568, 2673, 2755, 3053, 3076, 3141, 3242, 3309, 3374, 3376, 3454, 3482, 3500, 3523, 3530, 3637

V

vācib (Ar.) yapılması gerekli olan
v. 3431, 3469, 3474

v.+ durur 3468
v.+ dür 3476
vācib ḳıl- (Ar.+T.) gerekli olmak, gerekmek krş. *vācib ol-*
v.- an 3418, 3419
v.- ur 3420
vācib ol- (Ar.+T.) gerekli olmak, gerekmek krş. *vācib ḳıl-*
v.- dı 3474
v.- ur 3421, 3422
vācib olın- (Ar.+T.) gerekli olmak, gerekmek
v.- an 3469
vaʿd (Ar.) söz verme, vaat
v.+ i 3162
vāfir (Ar.) bol, çok
v. 2625, 3306
vaḥdet(Ar.) birlik
v.+ e 1937
vāḥid (Ar.) benzersiz, tek
v. 3313
vaḥy (Ar.) ilahi haber
v. 3067
v.+ çun 3066
vāḳıʿa (Ar.) düş
v.+ mda 3072
vaḳt (Ar.) vakit, zaman
v. 1839, 1841, 3597
v.+ ı 3578, 3107
v.+ ına 1969
v.+ ında 3457
v.+ uŋ 2740, 3454
v.+ uŋa 2795
v.+ uŋı 3407
v.+ üŋe 2214
vaḳtāki (Ar.+Far.) ne zaman ki krş. vaḳtākim
v. 1876
vaḳtākim (Ar.+Far.) ne zaman ki krş. vaḳtāki
v. 2536
vaḳt-i saʿīd (Ar.) kutlu zaman
v. 3490
vaḳtlu (Ar.) vakitli, zamanında
v. 3457, 2116
vālid (Ar.) baba
v. 3313
va'llāh (Ar.) “Allah'ı tanık gösteririm” anlamındaki yemin sözü
v. 3128, 3405
var 1. var, mevcut, hepsi
v. 2125, 2188, 2251, 2440, 2447, 2456, 2533, 2677, 2791, 2873, 2956, 2976, 3060, 3065, 3288, 3299, 3349, 3353, 3411, 3555, 3573, 3591, 3644, 3648
v.+ durur 2286
v.+ ıdı 2275
v.+ ın 2715
v.+ ısa 2579, 2639
v.+ mı 2184, 2186
v.+ sa 2431, 2538, 2572, 3096, 3254, 3344
2. haydi, durma!
v. 1844, 3045, 3191
v.+ ın 2187
var- varmak, ulaşmak, gitmek
v. 2066, 2086, 2216, 2302, 2306, 2308, 2351, 2517, 2710, 2732, 3237, 3282
v.- a 2374, 3010, 3505, 3602, 3617
v.- alum 2305, 2750
v.- am 2713
v.- amaz 2023
v.- dı 2087, 2110, 2163, 2315, 2331, 2375, 2583, 2601
v.- duġında 2675
v.- dum 2797
v.- dumıdı 3218
v.- duŋ 2727
v.- dur 2311
v.- ınca 3356
v.- maġa 2126, 2359
v.- mazıdı 2176
v.- mışıdum 3071
v.- sam 2293
v.- uban 1885, 2465
v.- up 2239, 2242, 2391, 2451, 3238, 3429
v.- ur 2186, 2247, 3588
v.- urlar 2457
v.- urmen 2462
vāriş (Ar.) mirasçı
v.+ e 2631
var ḳıl- var etmek, yaratmak

v.- updur 3299
varlıḳ(ġ) varlık
v.+ ı 2517
var ol- bulunmak; yaratılmak
v.- a 2455, 2730
v.- duŋ 2052
v.- sun 2553, 3286
vaṣf (Ar.) nitelik, vasıf
v.+ ın 2644
v.+ ını 2652
vaṣf et(d)- (Ar.+T.) niteliklerini anlatmak
v.- er 2502
vāṣī ol- (Ar.+T.) koruyucu olmak
v.- a 3606
vaṣl-ı yūsuf (Ar.) Yusuf'a ulaşma
v. 2726
vaṣl ol- (Ar.+T.) ulaşmak, birleşmek
v.- a 2400
v.- alar 2792
vay eyvah
v.+ a 1989
vaya sür- kötü olmak, ceza çekmek
v. 2041
vaʿẓ (Ar.) vaaz, dinî konuşma
v. 2112
v.+ ında 2144
vaʿẓ et(d)- (Ar.+T.) vaaz vermek krş. *vaʿẓ it(d)-*
v.- üp 2113
vaʿẓ-gū (Ar.+Far.) vaaz veren kişi
v. 2110
vaʿẓ-ı güzīn (Ar.+Far.) vaaz veren seçkin kişi
v. 2112
vaʿẓ it(d)- (Ar.+T.) vaaz vermek krş. *vaʿẓ et(d)-*
v.- er 2111
vech-i buġday (Ar.) buğday tanesinin yüzü
v.+ da 2037
vech-i cemīl bul- (Ar.+T.) güzel yüze sahip olmak
v.-dı 2891
vech-i ṣabīḥ (Ar.) hoş yüzlü
v. 3521, 3535
vefāt (Ar.) ölüm, ölme
v. 2537
v.+ ında 3042
vefāt et(d)- (Ar.+T.) ölmek
v.- di 2536
v.- düginde 2535
v.- e 2782
v.- icek 2064
vehm (Ar.) şüphe, korku
h. 3347
veḳahe (Ar.) ibadetler
v. 3484
veled (Ar.) çocuk
v.+ i 3146
velī (Ar.) Allah'ın dostu ve sevgili kulu
v. 2904
velīk (Far.) ama, fakat krş. *velīkin*
v. 2440, 3538, 3552
velīkin (Far.) ama, fakat krş. *velīk*
v. 1899
velī niʿmet (Ar.) nimet veren, Allah
v.+ üŋ 1916
ver- vermek krş. *vir-*
v. 2342, 2994
v.- di 2719, 2871, 2898, 2904, 3022, 3158, 3168, 3197, 3198
v.- dügin 2641
v.- düginde 2866
v.- dügini 2643
v.- düm 2443
v.- e 1953, 2196, 2639
v.- em 2342, 2992
v.- mezem 2340
v.- üben 1913, 3342
v.- üp 1948
v.- ür 2391, 3121, 3122
veriş verilmiş şey
v.+ i 2344
verül- verilmek
v.- di 3281
vezīr (Ar.) vezir
v. 2339, 2340, 2590, 2597
v.+ i 2591
v.+ ine 2332, 2337
vezīr-i müşīr (Ar.) en yüksek rütbedeki devlet memuru
v. 2913
vezn (Ar.) ölçü
v. 2869

v.+ i 2868
vilāyet-i felek(g) (Ar.) gökyüzü
v.+ i 2392
vir- vermek krş. *ver-*
v. 2339, 2949
v.- di 2256, 2897
v.- düm 3020
v.- e 2117, 2125, 2688, 2700, 3120, 3164, 3194, 3533
v.- en 3563
v.- ür 2814, 3156
vīrān (Far.) yıkık, yıkılmış, harap
v. 2612
vird (Ar.) ayet, esma-yı hüsna veya dualar
v.+ i 2432, 3609, 3613
vitr-i vācib (Ar.) vitr namazı
v.+ de 3475
vuṣlat (Ar.) kavuşma
v.+ a 2735
v.+ uŋ 2982
vuṣlat-ı yār (Ar.) sevgiliye kavuşma
v.+ a 2727
vuṣūl (Ar.) ulaşma
v. 3145
vużū (Ar.) abdest
v.+ sı 3335, 3336
v.+ yıla 3433
vużū al- (Ar.+T.) abdest almak
v.- duŋ 3434
vü ve krş. *ü, u*
v. 1837, 2055, 2597, 2901, 2918, 3317, 3399, 3439, 3603, 3623
vücūd (Ar.) vücut
v. 3324
v.+ ın 2566

Y

ya o hâlde, öyleyse
y. 2086, 2712, 2986, 3425, 3434, 3557, 3572, 3575, 3620
yā (Ar.) seslenme ünlemi, ey!
y. 1846, 1869, 1908, 1959, 1970, 2017, 2028, 2050, 2184, 2203, 2238, 2258, 2259, 2408, 2883, 2974, 3057, 3073, 3198, 3226, 3278, 3553, 3616, 3621, 3628
yaban (Far.) ıssız yer
y.+ da 2464
yād (Far.) anma, zikretme
y. 2327
y.+ umı 3002
y.+ uŋda 2674
yād et(d)- (Far.+T.) hatırlamak, zikretmek krş. *yād it-, yād eyle-, yād ol-*
y.- di 2291
y.- e 3472, 3487
yād eyle- (Far.+T.) hatırlamak, zikretmek krş. *yād it-, yād et-, yād ol-*
y. 2941
y.- di 2493
y.- ye 3608, 3612
yād it(d)- (Far.+T.) hatırlamak, zikretmek krş. *yād et-, yād eyle-, yād ol-*
y.- em 2674, 2962
y.- eydüm 3208
y.- mese 2477
y.- üp 2427
yād ol- (Far.+T.) zikretmek, hatırlamak krş. *yād it-, yād eyle-, yād et-*
y.+um o.- dı 1970
y.- mamışdur 2327
y.- updur 2366
yaḫşı iyi, güzel
y. 3142, 3369
yāḫūd veya krş. *yaḫūd*
y. 3395, 3573
yaḫūd (< Far. yāḫūd) veya krş. *yāḫūd*
y. 2712, 3456, 3557
yaḳa giyeceklerin yaka kısmı
y.+ sına 2233
yaḳıcı yakıcı, şiddetli
y. 2095
yaḳıl- yakılmak
y.- ur 2082
yaḳın yakın
y. 2055, 2276, 2296, 2386, 3259, 3268
y.+ dur 3258
y.+ la 3264
yaḳın ol- yakın olmak, yaklaşmak
y.- ur 2783
yaḳīn (Ar.) eksiksiz, sağlam bilgi
y. 2170, 2381, 2435, 2476, 2708,

2797, 2841, 2881, 2999, 3020, 3064, 3144, 3189, 3301, 3347, 3397, 3417, 3447, 3456, 3465, 3517, 3547, 3566, 3632
y.+ e 2171
yaʿḳūb Hz. Yakup
y. 1896, 1897, 2702, 2706, 2714, 2719, 2726, 2730, 2733, 2735
y.+ a 2706, 2711, 2720, 2725
yalan asılsız, uydurma
y. 3127, 3128, 3143
yan yan taraf
y.+ a 3509
yan- yanmak
y.-a 2541
y.- maz 2657
y.- uban 2082, 2243
yaʿnī (Ar.) yani, sözün kısası
y. 1914, 1981, 2179, 2281, 2356, 2659, 2713, 2840, 2845, 2855, 2889, 2906, 2911, 2914, 2968, 2983, 3045, 3078, 3079, 3086, 3123, 3222, 3400, 3421, 3424, 3428, 3438, 3471, 3477, 3480, 3485, 3501, 3578, 3580
yanuŋda ḳal- yaptığı cezasız kalmak
y.- maz 2246
yap- yapmak, eylemde bulunmak
y.- alar 2610
y.- dılar 2618
yapış- sıkıca tutmak, yakasına yapışmak
y.- dı 2386
y.- up 2232, 2402
y.- ur 2233
yapraḳ(ġ) yaprak
y.+ ın 2854
yār (Far.) sevgili, dost
y. 2124, 2143, 2486, 2526, 2534, 2677, 2872, 2956, 3000, 3225, 3261, 3277, 3326, 3411, 3634, 3638
y.+ ı 2515
y.+ ından 2979
y.+ i 2653
yara- yaramak, kullanışlı olmak
y.- maz 2023
yaradan Allah, Tanrı
y.+durur 3300
yaramaz işe yaramayan, kötü, fena
y. 2403, 3090, 3100
yārān (Far.) dostlar, sevgililer
y. 2129, 2502, 2538
y.+ ı 2501
yarar it(d)- işe yaramak
y.- e 3442
yarat- yaratmak, meydana getirmek
y.- dı 1958
yardım et- yardım etmek krş. *yardım it-, yardum ḳıl-*
y.- me 2990
yardım it(d)- yardım etmek krş. *yardım et-, yardum ḳıl-*
y.- e 3615
yardım ḳıl- krş. *yardım it-, yardım et-*
y.- ur 2845
yār-ı cān ol- (Far.+T.) can dostu olmak
y.- duḳ 2771
yār-ı gendüm-gūn (Far.) buğday renkli sevgili
y. 2032
yār-ı ḫuẕā (Ar.+Far.) Allah'ın dostu, göz bebeği, Hz. Muhammet
y. 2978
yarıl- yarılmak, bölünmek
y.- dı 2767, 2770
yarın ertesi gün, yarın
y. 2676
yārī et(d)- yardım etmek
y.- üp 3212
yār ol- (Far.+T.) dost olmak; sevgili olmak
y. 3213
y.- a 2994, 3024, 3083, 3235
y.- an 2907
y.- asın 2517
y.- ısar 2037
y.- maz 2985
y.- sun 2553, 3267, 3286
y.- up 2953, 3214
yaruḳ(ġ) bölünmüş, yarılmış
y.+ dı 2034
y.+ ı 2876
yasaḳ(ġ) yasak
y.+ ı 2624
yaş yaş, geçen zaman

y. 2565
y.+ ı 2082, 2561
y.+ ında 2560
y.+ uŋ 2088
yaşa- yaşamak
y.- maz 2563
y.- yanı 2560
y.- r 2562
yat- yatmak, uyumak
y.- am 3000
y.- asın 2611
y.- dı 3036
y.- duġı 3048
y.- up 2026
yat hüner
y.+ ı 2318
yatsu yatsı namazı
y.+ yı 2274
yavaş yavaş, ağır ağır
y. 2565
yavu ḳıl- kaybetmek
y.- dı 2162
y.- dum 2163
y.- mışam 2707
yay- yaymak
y.- am 2061
yaz- yazmak
y.- ayum 1966
y.- dum 1968
y.- duŋıdı 1973
y.- mışam 1967
yazılu yazılı, yazılmış
y.+ yıdı 2035
yazu yazı
y. 1966
ye- yemek yemek krş. *yi-*
y.- di 1987, 2852, 2871
y.- düŋ 1893
y.- meŋ 2410
y.- mişsin 2708
y.- r 1995
y.- se 1987
y.- ye 1993
yedi yedi krş. *yidi*
y. 1851, 2577, 3393
y.+ dür 3469
yediler yedi erenler
y. 2461
yedinci yedinci
y. 3344, 3509, 3554, 3575
y.+ si 3404, 3452, 3476, 3489
yed-i taḳdīr (Ar.) ilahi el
y.+ dür 1977
yeg iyi
y. 2681, 3165
y.+ durur 2680
y.+ dür 2678
yeg ol- iyi olmak
y. 2691
yegrek ol- daha üstün, daha iyi olmak
y.-a 2287, 3379
yel- koşmak
y.- di 2548
y.- üp 2030
yemek yiyecek
y. 3584
yendek mutlaka; daima
y. 3127
yene yine krş. *yine*
y. 1845, 1883, 1925, 1971, 2017, 2019, 2066, 2087, 2119, 2123, 2138, 2140, 2213, 2265, 2406, 2419, 2486, 2530, 2581, 2582, 2587, 2588, 2589, 2592, 2611, 2633, 2651, 2670, 2745, 2761, 2780, 2865, 2871, 2893, 2912, 2926, 2933, 2938, 2940, 2958, 3004, 3111, 3181, 3373, 3601, 3603, 3604, 3606, 3619
yer yer krş. *yir*
y. 2568, 2608, 2770
y.+ de 2080, 2347, 2470, 2746, 2748, 2918, 3253, 3346, 3514, 3632
y.+ den 2472, 3065
y.+ deyiken 3524
y.+ e 2538, 2609, 2984, 3519
y.+ idurur 2245
y.+ inde 2651
y.+ ine 2489
y.+ üŋ 2040, 2107, 2609
yer it(d)- yerleşmek
y.- e 2161
yerince yerinde, uygun
y.+ dür 1933
yerlü yirince yerli yerince

y. 3357, 3453
yerlü yirince et(d)- uygun hâle getirmek
y.- e 3354
yeryüzi yer yüzü
y.+ n 2379
yeṣrib (Ar.) Medine
y.+ üŋ 3038
yet- yetmek, elvermek
y.- di 2177, 2536
y.- diler 2006
y.- er 2120, 2122
y.- erse 3328
y.- mişdür 2236
yetim (Ar.) yetim, annesi babası olmayan
y. 1990, 1992
y.+ ler 1993
yetmiş yetmiş
y. 1886, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615
yetmiş altıncı yetmiş altıncı
y.+ dan 1997
yetmiş beşinci yetmiş beşinci
y.+ den 1979
yetmiş dörd yetmiş dört
y.+ den 1954
yetmiş ikinci yetmiş ikinci
y.+ den 1918
yetmişinci yetmişinci
y. 1888
yetmiş sekiz yetmiş sekiz
y. 2058
yetmiş ṭoḳuz yetmiş dokuz
y.+ la 2076
yetmiş üçünci yetmiş üçüncü
y. 1938, 2160
yetmiş yedi yetmiş yedi
y.+ ye 2044
yetür- yetirmek
y.- diler 2575
yezdān (Far.) Allah
y. 2605
yıġıl- yığılmak, birikmek
y.- an 2583
y.- dı 2576, 2577, 2588
yıġla- ağlamak
y.- dı 2839
yıḳıl- yıkılmak, çökmek
y.- dı 2299
yıl yıl, sene
y. 2112, 2113, 2114, 2119, 2167, 2243, 2555, 2560, 2595, 2640, 2679, 2720, 2735
y.+ a 2332
y.+ da 2123, 2407, 3428
y.+ dan 2332
y.+ ı 2982
y.+ uŋ 1881, 1886
yıldan yıla her yıl
y. 2669
yıpraḳ yıpranmış
y. 2607
yi- yemek yemek krş. *ye-*
y.- di 1980, 1990, 2038, 3043
y.- düŋ 1894, 1982
y.- medüm 1895
y.-r 2877
y.- seŋ 1915
y.- yesin 1985
y.- yiserdurur 1984
yidi yedi krş. *yedi*
y. 1852, 2164, 2427, 3121
y.+ nüŋ 3396
yigirmi yirmi
y. 2565
yigirmi beşinci yirmi beşinci
y.+ yi 3532
yigirmi ikinci yirmi ikinci
y. 3527
yigirminci yirminci
y. 3523
yigirmi üçünci yirmi üçüncü
y. 3528
yigirmi dörd yirmi dört
y.+yle d.+in 3529
yigit yiğit, cesur
y. 1851
yig yig ağlaya ağlaya
y. 2394
yine yine krş. *yene*
y. 3156, 3288
yir yer krş. *yer*
y. 2767, 2837
y.+ den 3523
y.+ e 2280, 2713, 3504, 3513

y.+ ine 3205, 3462, 3502
y.+ ise 2441
y.+ lere 3386
yirin- yerinmek
y.- e 3205
yitmiş yetmiş
y. 1881
yitmiş bir yetmiş bir
y. 1905
yitür- yitirmek, kaybetmek
y.- di 3238
yoḫsa yoksa
y. 2185, 2186, 2299, 2349, 2883
yoḫsul yoksul, fakir
y. 2641
yoḫsūl u bay yoksul ve zengin
y.+ uŋ 2791
yoḳ(ġ) yok, olmama
y. 2189, 2794, 3098, 3162, 3313, 3323, 3552, 3645, 3654
y.+ dı 2923
y.+ dur 1975, 2729
y.+ durur 3147
yol yol, usul, tarz
y. 2356, 2646, 3434
y.+ a 2546, 3320
y.+ ıdurur 2689
y.+ ına 2668, 3516
y.+ um 2729
yoldaş eş, hısım, akraba
y. 2431
y.+ ından 2323
y.+ ını 2872
yoldaş ol- yoldaş olmak
y. 3243
yol eri hayat arkadaşı
y. 3551
yol ṭutup git- belli bir yönde ilerlemek, gitmek krş. *yön dut-*
y.- di 2649
y. +ını g.- di 2679
y. +ını g.- düŋ 2596
y.+ın g.- di 2235
yoluŋı gözle- yolunu gözlemek
y.- gil 2467
yorıl- yorulmak
y.- mazdı 2431
yön dut- belli bir yönde ilerlemek, gitmek krş. *yol ṭutup git-*
y.- a 3452
y.- up 2176
yönel- yönelmek
y.- düginde 2914
yu- yıkamak
y.- dı 2764
y.- duḳca 3372
y.- maḳ 3331, 3339, 3410, 3438
y.- maḳdur 3330
y.- rsın 2090
y.- ya 3333, 3334, 3345, 3376, 3387, 3412, 3415, 3416, 3417, 3440
y.- yuban 3439
y.- yuŋ 2762
y.- yup 2763
yuḳaru yukarı
y. 2040, 2576, 2748
y.+ dan 3548
yum- gözleri kapatmak, yummak
y. 2531
y.- dum 2531
yumcult- gözleri kırpmak
y.- maḳ 3551
yumış ol- yıkamış olmak
y.- a 3417
yumşaḳ(ġ) kulak memesi
y.+ ına 3481
yun- yıkanmak
y.- asın 3429
yūnus Hz. Yunus
y.+ uŋ 2933, 2937
yurd eyle- yerleşmek
y.- di 1910
yūsuf Hz. Yusuf
y.+ a 2886
y.+ ı 2724, 2725
y.+ um 1894
y.+ uŋ 2722, 2728
yüce yüce, ulu krş. *ulu*
y. 3121
yücel- yükselmek
y.- ür 2489
yücelen- yükseltilmek
y.- di 2498
y.- düre 2117, 2121, 2126
yügür- koşmak, yürümek, uzamak

y.- di 2034
yüregi ṭoḳı- kalbi hızlı hızlı çarpmak
y.+n ṭ.- dı 2584
yüri- yürümek
y. 1972, 2086, 2303, 2306, 2308, 2349, 2710, 2732, 3214, 3282
y.- meye 3107
y.- ye 3365
yüz 1. yüz sayısı
y. 2254, 2255, 2446
y.+ e 2434
2. yüz, sıfat
y. 2407
y.+ i 2083, 2280, 3257, 3448, 3621, 3630
y.+ ine 2399, 3378
y.+ ini 3330, 3514
y.+ leri 2406, 3646
y.+ lerini 2393, 2394
y.+ ümüz 2409
y.+ üŋ 2095
y.+ üŋi 2090
y.+ üŋüz 2410
3. bir şeyin her bir tarafı, yüzü
y. 2445
y.+ i 1997
yüz biŋ yüz bin
y. 2503, 2640, 2683
yüzi aḳ günahsız
y. 2907, 2911, 3015
yüzini sür- yüzünü yere sürmek
y.- er 1884
yüzler yüz erenler
y. 2461
yüzü aḳ ol- günahsız olmak
y.+ ŋ o.- a 2206

Z

żabṭ et(d)- (Ar.+T.) yazı ile kaydetmek krş. *żabṭ eyle-*
ż.- e 2631
żabṭ eyle- (Ar.+T.) yazı ile kaydetmek krş. *żabṭ et(d)-*
ż. 2648
zāhid (Ar.) züht ve takva sahibi
z. 2110, 2175
zāhid ol- (Ar.+T.) takva sahibi olmak
z.- a 2113
ẓāhir (Ar.) meydanda olan, görünen
ẓ. 3055
zaḫm-ı dendān (Ar.) dişlerin parçalanması
z.+ ı 1871
ẓālim (Ar.) zulmeden kimse
ẓ. 2239, 2240, 2244, 2563
ẓ.+ durur 2585
ẓ.+ idi 2557
ẓ.+ lerüŋ 2671
ẓ.+ üŋ 2566
ẓālimān (Ar.) zulmedenler
ẓ. 2596
zamān (Ar.) zaman, vakit
z. 1873, 1887, 1917, 1922, 1970, 1973, 2012, 2025, 2046, 2075, 2078, 2092, 2159, 2171, 2182, 2207, 2226, 2234, 2300, 2306, 2317, 2339, 2352, 2360, 2362, 2413, 2466, 2470, 2473, 2502, 2512, 2525, 2531, 2540, 2601, 2632, 2707, 2708, 2750, 2762, 2779, 2853, 2880, 2935, 2950, 2951, 2991, 3023, 3055, 3101, 3102, 3112, 3114, 3126, 3187, 3214, 3216, 3227, 3246, 3250, 3275, 3314, 3400, 3457, 3500, 3508, 3530, 3542, 3579, 3639
z.+ da 2175, 2294, 2567, 2580, 2691, 3109
z.+ ında 2161
zamāne-i ḫōş-rāy (Ar.) o devrin güzel hükümdarı
z. 3285
zamān-ı devrān (Ar.) o devrin zamanı
z. 3005
ẓann (Ar.) zannetme
ẓ.+ umda 3138
żar (< Ar. zarr) zarar krş. *żarar*
ż.+ dan 3572
żarar (< Ar. zarr) zarar krş. *żar*
ż. 2571
zār zār (Far.) inleye inleye
z. 2105
ẕāt (Ar.) kişi, saygıdeğer kimse
ẕ. 2376
ẕ.+ ı 3012, 3228, 3453, 3589
ẕ.+ ında 3042
ẕ.+ ından 3006

ẕ.+ uŋda 3344
ẕāt-ı ḥaḳ (Ar.) Allah
ẕ. 3298
ẕāt-ı pāk (Ar.) saf kişi
ẕ.+ üŋ 3310
zebān (Far.) dil, lisan
z. 1908, 2413, 2485
z.+ ı 2483
zebān aç- (Far.+T.) konuşmaya başlamak, konuşmak
z.- a 2686
z.- dı 3593
ẕebḥ (Ar.) kesme, boğazlama
ẕ.+ e 2906, 2907
zebūr (Ar.) Zebur
z.+ ıla 3229
zecr <ü> miḥen çek- (Ar.+T.) zorluk ve sıkıntı çekmek
z.-di 1994
zehr (Far.) bitki
z. 1946
zehr-ālūd ol- (Far.+T.) yeşil renge bürünmek
z.-updı 1947
zehre (Far.) cesaret
z.+ m 2189
zekāt (Ar.) zekât
z.+ dur 3326
ẕeker (Ar.) erkeklik organı
ẕ.+ inden 3420
zekeriyyā Hz. Zekeriyya, Kuran'da adı geçen ve İsrailoğulları'na gönderilen bir peygamber
z. 1919, 1921, 1926
ẕelīḫā Nemrud'un kızı
ẕ.+ nuŋ 3624
ẕelīl it(d)- (Ar.+T.) hor görmek, aşağılamak
ẕ.- e 2826
zemen sür- (Ar.+T.) birlikte olmak
z.- em 2523
ẕem eyle- (Ar.+T.) yermek, çekiştirmek
ẕ.- rler 3099
zemin (Far.) yeryüzü, toprak, dünya
z. 2768, 3000
z.+ i 2041
ẕemm eyleş- (Ar.+T.) çekiştirmek, kötülemek
ẕ.- ürler 3089
zen <ü> ferzend (Far.) kadın ve erkek çocuk
z. 3313
zenān (Far.) kadınlar
z. 2877
zencīr (Far.) zincir
z.+ ini 2573
zer (Far.) altın
z. 2635, 2688, 2863
z.+ den 2647
zerd eyle- (Far.+T.) sarartmak
z.- di 2630
ẕerrece (Ar.) çok küçük parçacık
ẕ. 3611, 2429
zevāl ir- (Ar.+T.) yok olmak, sona ermek
z.- di 2260
z.+e e.- se gerek 1965
z.- iser 1969
ẕevḳ et(d)- (Ar.+T.) eğlenmek
ẕ.- esin 2157
zeyn ol- (Ar.+T.) meşgul olmak
z.-am 3293
zeyn ol- (Ar.) süslenmek
z.- a 2518
zeyt (Ar.) zeytin yağı
z. 2541
żıdd <u> nidd (Ar.) tezat
ż. 3323
zīb ü fer (Ar.) ziynet, süs
z.+ i 1873
ẕikr (Ar.) anma, zikretme
ẕ. 3573
ẕ.+ e 2502
ẕ.+ in 2476
ẕikr <ü> duʿā (Ar.) zikir ve dua
ẕ. 3372
ẕikr et(d)- (Ar.+T.) anmak, zikretmek krş. *ẕikr it(d)-*
ẕ.- e 2202
ẕ.- üp 3629
ẕikr it(d)- (Ar.+T.) anmak, zikretmek krş. *ẕikr et(d)-*
ẕ.- em 1909
ẕ.- esüŋ 2357

ẕikr-i fāyite (< Ar. fāʾite) vaktinde kılınmamış namaz
ẕ.+ dür 3577
ẕillet (Ar.) horluk, hakirlik
ẕ. 2265
ẕ.+ i 2215
ẕimmet (Ar.) sahip çıkma, zimmet
ẕ.+ üŋde 2184
zinde (Far.) canlı, diri, Hz. Hızır
z. 3591
zī-nesl-i ḫalīl (Ar.) Hz. Halil'in neslinin üzerine
z. 2898
zīnhār (Far.) sakın, aman, asla
z. 2124
zira (Far.) çünkü, şundan dolayı krş. *zīrā*
z. 3599, 2003, 2022, 2150, 2288, 2561, 2563, 2654, 2655, 2769, 2809, 2837, 2922, 2985
zīrā (Far.) çünkü, şundan dolayı krş. *zīra*
z. 2065, 3255, 3626
żiyā (Ar.) ışık, nur
ż. 3158
żiyāfet (Ar.) eğlence, şölen, yedirip içirme
ż. 1932
ż.+ de 1934
ż.+ lere 1935
ẓulm (Ar.) kötülük, eziyet, acımasızlık
ẓ. 2569, 2571, 2581, 2582, 2586, 2599, 2628, 2689
ẓ.+ ı 2566
ẓ.+ ıla 2579
ẓ.+ ın 2584
ẓ.+ ümi 2629
ẓ.+ üŋ 2605
ẓ.+ üŋüz 2695
ẓulm <ü> hezl et(d)- (Ar.+T.) şaka yapmak, alay etmek
ẓ.- eler 2662
ẓulm ehli (Ar.) zulmedenler, zalimler
ẓ. 2235, 2245
ẓulm et- (Ar.+T.) eziyet etmek krş. *ẓulm ḳıl-, ẓulm it-, ẓulm eyle-*
ẓ.- di 2585
ẓ.- dükleriçün 2597
ẓ.- düŋ 2596
ẓ.- medi 2604
ẓulm eyle- (Ar.+T.) eziyet etmek krş. *ẓulm ḳıl-, ẓulm it-, ẓulm et-*
ẓ.- r 2590
ẓulm it- (Ar.+T.) eziyet etmek krş. *ẓulm ḳıl-, ẓulm eyle-, ẓulm et-*
ẓ.- medüm 2603
ẓulm u ġurūr (Ar.) zulüm ve gurur
ẓ. 2569
ẓulm u ḫayf (Ar.) zulüm ve haksızlık
ẓ. 2595
zümürrüd (Ar.) zümrüt
z.+ den 2062
ẕünūb (Ar.) günah
ẕ. 2096

BÖLÜM 4: TIPKIBASIM

Milli Kütüphane Nüshası

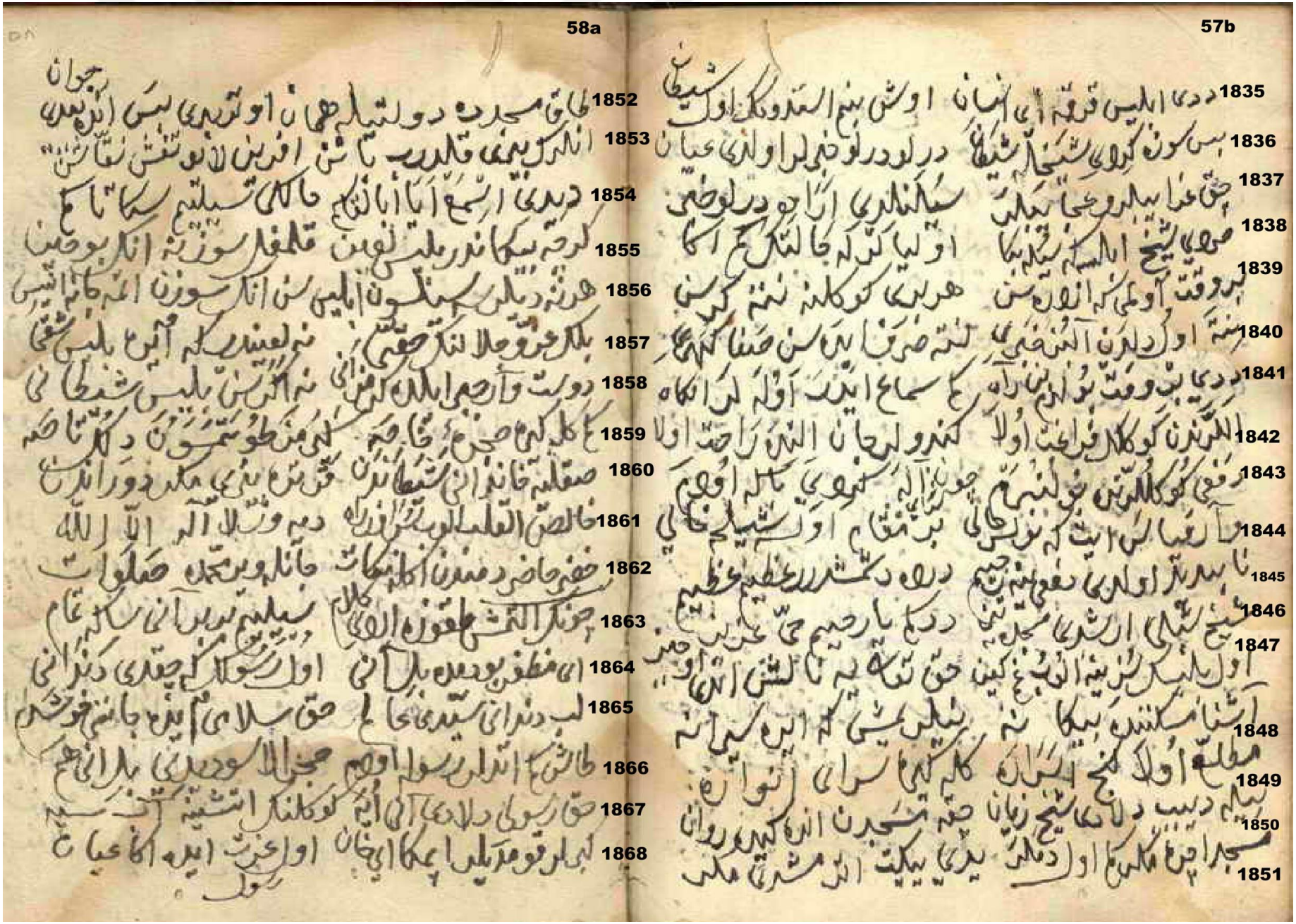

58b

1869 حق تعالا دیدیکی یا احمد
1870 حجاب الا کوهی سکا ایدم
1871 رحم دنیانی اول حجب دندر
1872 کیمکا ارکن دریا آنی
1873 تاکا اوباسن اول زمان حجی
1874 زیبیس بود ملک ای عاقل
1875 یلیم ایدر اوطاشی اوکرلر
1876 وقتی که حجی اول حالت
1877 بیلدی اول سنکلدن بنا بحیا
1878 اول محمد رسول علیه سلام
1879 بیلدی اول دمده طاشی ازیلدی
1880 طوکسی این زمان کناه کارلت
1881 حجاب الا کوهی اوینجه ای جان
1882 انلیجون ایولکا اول طاشی
1883 ملکه الدرقه بنه آنی رسول
1884 سندی حجاج اوتن ریوزنی
1885 سندی امت سن ایکمل سنی

سن ملول اولمه بوایشه دراصل
عشقله اوینه سن آنی اولکم
لب دندان رضیله کوهر لر
اوشرب لعل بولب دندانی
اول حجر دخی بولم نریب فریی
امت مصطفا الوب راحل
طوردی رکنی یمانی اوحجر
بغرنه بصدی مهتی اول ساعت
دکلم حکمت نه بیدیکا کلمه کلمات
اغلدی اول طاشی انده بیلکو نام
حلیتی سیلیم سکا بالذات
بکنه دانکی وقتده اوکا رحمت
کیده بیتشی یلک کناه هما نا
قیرتی هولکا هدن باشی
رکنده قوم شیدی باشی اول
بی کناه ایلیب هما اوزنی
وارنی اوینه کورکل اول حجری

59a

1886 تاکه بیتشی یلک کناه کیده
1887 حضرت ایدرم دریکا ایجاب
1888 یمتسیجی کلام دینه خیبی
1889 دیدی خضر ای مطوف دوران
1890 دکلدی حال یوسفی صدیق
1891 حق صلاتی سلامی ایرکا
1892 کرک بی چار یار طقوز یوز یتمش
1893 پیشی یعقوبه کاتر یتمش
1894 یوسفه یتمش بیدیکی کیکل
1895 دیدی بنی بیلدم رسول الله
1896 دیدی یعقوب سندن اول حالی
1897 دیدی بلورم دیغی سیله دریعقوب
1898 سکلدی بن دیدی نبی الله
1899 طوراشی انلر اولکن ایجاب
1900 کن مهمل آشی اولدی غمزی
1901 سن که اولاسن ای غمزن
1902 لعنة من تلب اولاجانکل طوطقان

حق تعالا اوقوله رحمت اید
ور صلاوت متحمل یوز یمان
کرم اولاسن بلیه سنی کتدی
دکلدی سیلیم سکا چندان
اول برکدن تریلیم اولدی رفیق
چاهم صلدیلر انده حال کتکا
قرق ملکی بوایشی دیوب تین
دیدی سنمی بدک انی تاکسی
سکا ایدم قصاص انی کتک
حال تحقیقنی بلور الله
بیلدیکدی سیلیم احوالی
دیدی سیلا منم دیغ اچوب
جلهٔ اشدن اولمشوز اکاه
کارمجانی اعتدی سن انان
کرم دخی دیلدی بلک یرانی
بیتشه اول معلله چلاسن سان

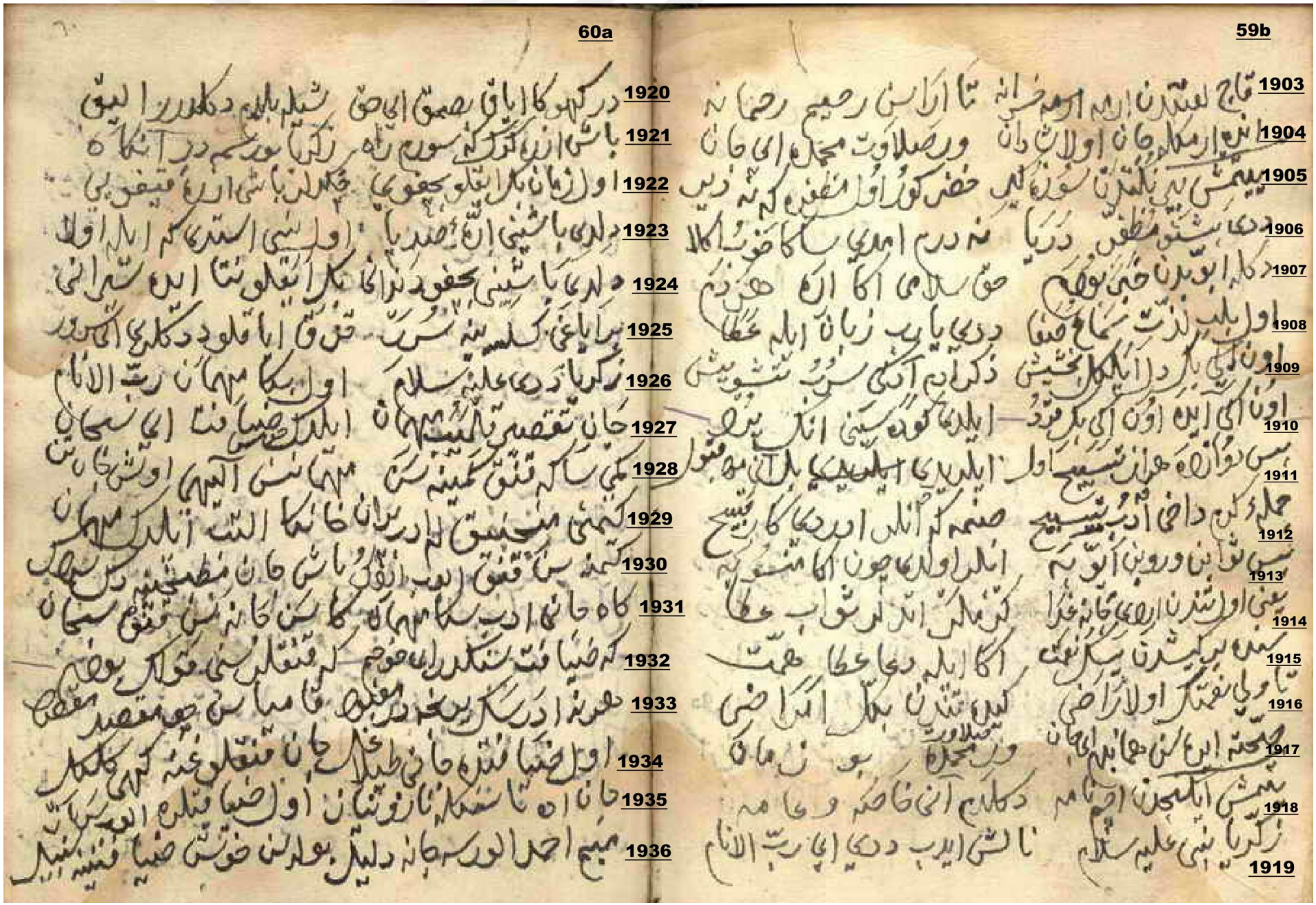

59b

60a

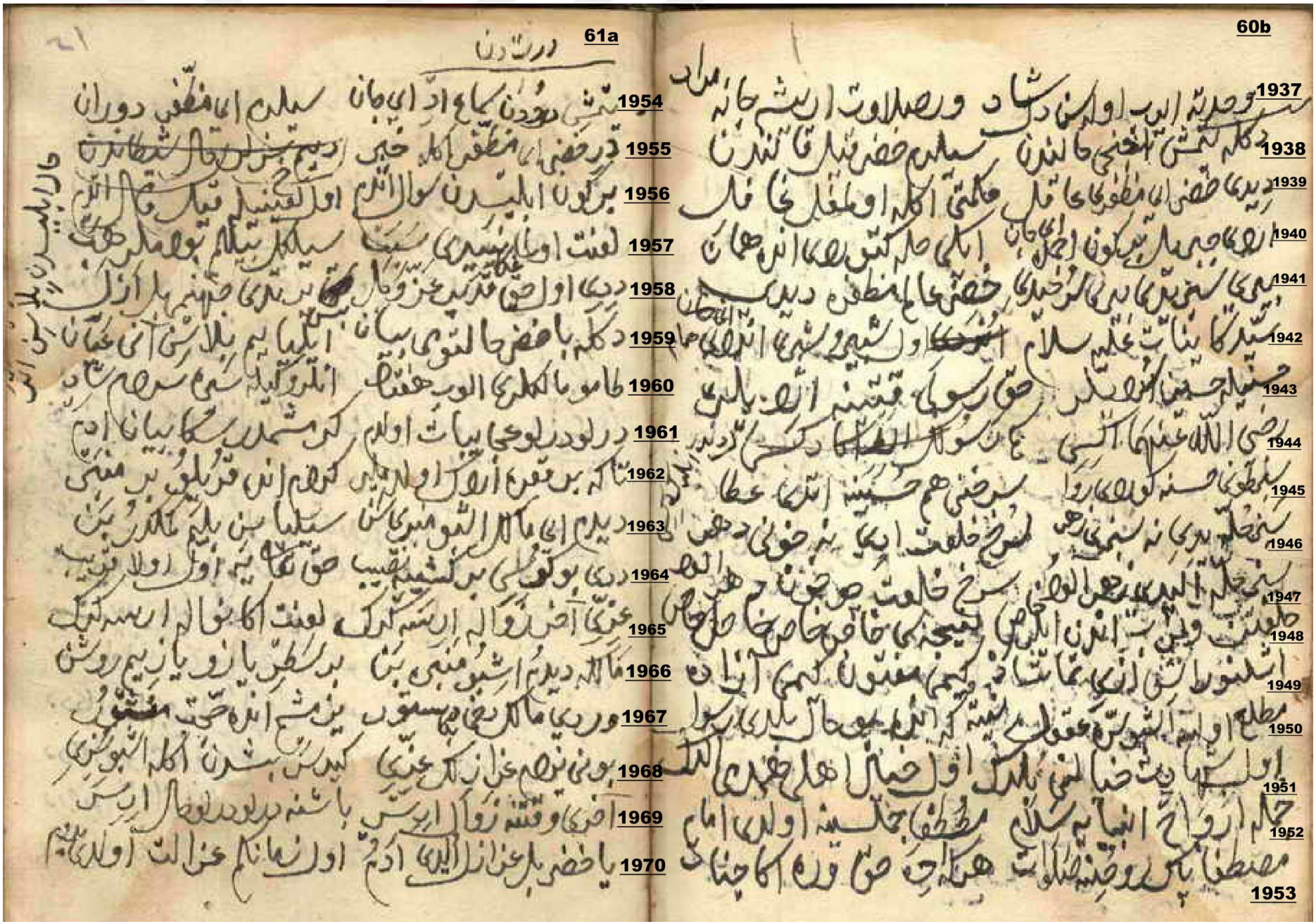

60b

1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953

61a

1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970

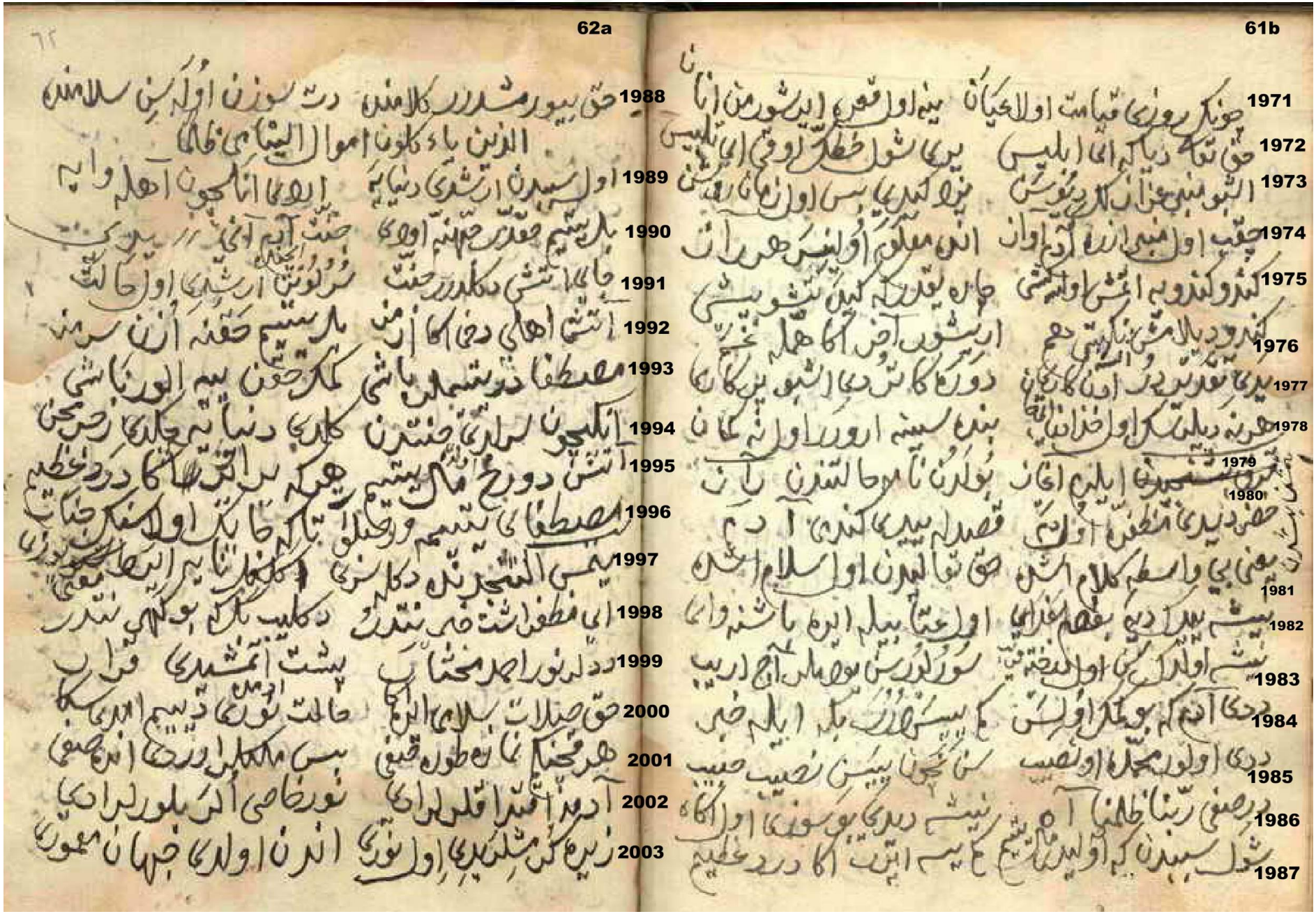

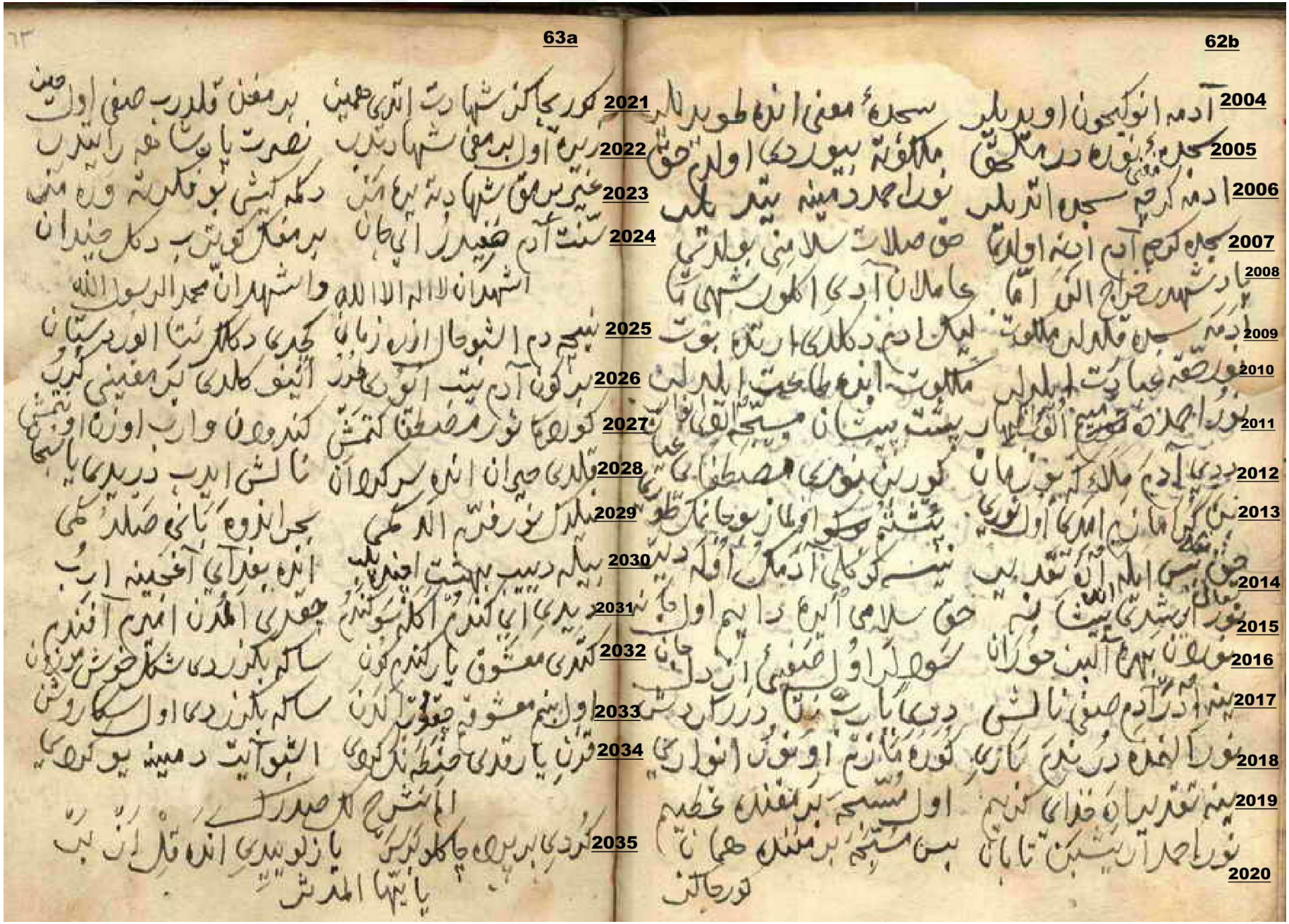

62b

2004 آدمه انو کیجون اویدیلر
2005 سجده یوزون درمکلیق
2006 آدمه کرچم سجده اتدیلر
2007 سجده کرچم آدم اینه اولدی
2008 یادشهر خراج الکه آمه
2009 آدمه سجده قلدیلر ملائکت
2010 بولدیقده عبادت ایلدیلر
2011 نور احمد جمله سجده ایلدیلر
2012 بردی آدم ملائکه یوزیمان
2013 بن کیم ماندم امدی اول نوری
2014 حق سبحانه ایلدی تقدیر
2015 نور احمد اوشبو بیت بنه
2016 نوح قون بهم آلین حوران
2017 بنه آدم آدم صفی ناشی
2018 نور ایکنده درندی ناری
2019 بنه تقدیر یاه خدای کنیم
2020 نور احمد آریشکن تاباتی

62b

سجده معنی اینه طوبر بلیر
ملائکه بیوردی اولدی حق
نور احمد دمینه یتدیلر
حق صلات سلامنی بولدی
عاملان آدمی اکلوب شهی
لیک ادم دکلدی ارتدی بوت
ملائکه اینه طاعت ایلدیلر
پشت پیشان مسیحه القی
کورین نوری مصطفی
پشته کوکلی آدمک آوله دیدی
حق سلامی آیه دایم اولیا
کوکلی اول صفوی اینه جان
دیدی یارت بنا درر دشت
کوره یازدم او نوری انوار
اول مسیحه برمقدی خطیم
بن مسیحه برمدن همان
نور جانکن

63a

کوریجاکن شهادت انگشتی حمین
بر معنی اول بدر معنی شهادتدیر
عیسی بن معنی شهادتدیر
سنت آدم ضعیف ایچان
اشهدان لا الله الا الله
بر معنی قلدی رب صفی اول حین
نصرت پادشاهه رایتدیر
دکمه کیشی بو مکنه وره من
بر معنی کوتیب دکل چندان
واشهدان محمد الرسول الله
کچدی دکلر سنا انور پیغمبران
آیتی کلدی بر معنی کیرب
کندوسن وارب اونی اوتمش
ناشی ایدب دریدی یاسمن
بحر انوه یانی صلدی کمی
اینه بوغدای آخیرینه ارب
چکری الدن انیم آتدم
ساکم بکزردی شکل خوش موزون
ساکم بکزردی اول سکاروش
الشو آیت دمینه یوکوری
انشرح لک صدرک
یازلوسیری اینه قل ان رب
یانیها المدثر

63a

2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035

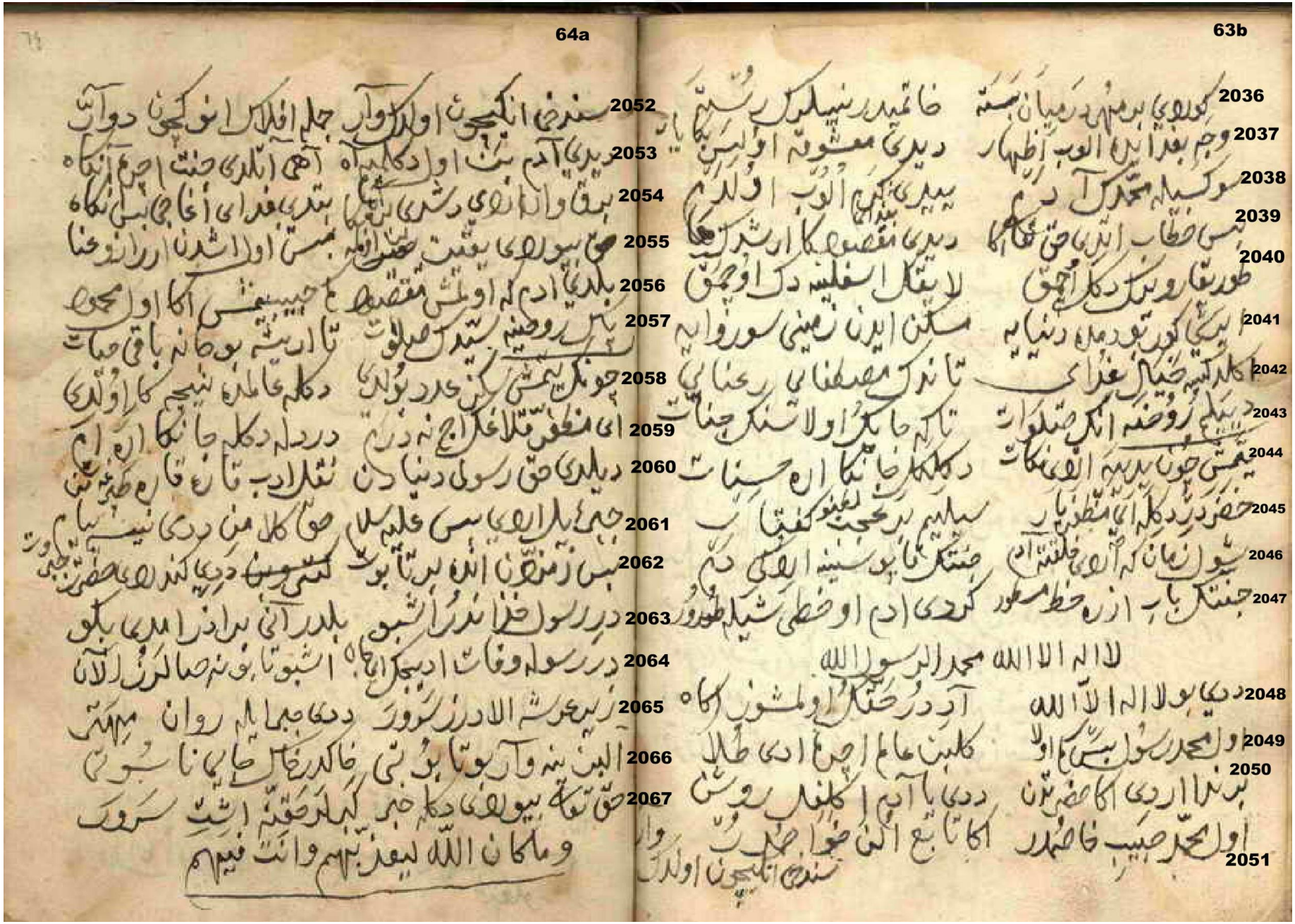

63b

2036 کوه وی بر مهد زمیان بسته خاتمه در سیلیرک ریسته
2037 وجم بعد این الوب اظهار دیدی معشوقه اولیس بیکار
2038 سوکسیله محمد کل آدم سیدی بیکن الوب اولدم
2039 بسی خطاب ایدی حق تعالی کا دیدی مقصودکا ارشد سکا
2040 طور تقاریدیک دکل احمق لایتکل اسفلیه دک اوچمق
2041 بیتکا کور تو دیل دنیایه مسکن ایدن زمینی سوروایه
2042 کلدکسیه خیال غدای تاندک مصطفای رعنایی
2043 سیلیم روضه انک صلوات تاکه جایکز اولا سنک جنات
2044 یمیشی چون بدیه الفاظ دکلکل جانکا اره سیئات
2045 حضور درد دکله ای منظور سیلیم بر محجب لطیفو کفیات
2046 سؤل زمان که آدی خلقتم آدم جنتک تاپوسنه ایلدی دم
2047 جنتک بابه ازره خط مسطور کردی ادم اوخطی شیله طور

لا اله الا الله محمد الرسول الله

2048 دیکا بولا اله الا الله آدم درحتک اولمشون اکاه
2049 ول محمد رسول بسمکا اولا کلمین عالم اچره ادی طالا
2050 بزنا اردی اکا حضرتون دیدی یا آدم اکلمک روشن
2051 اول محمد حبیب خاصدر اکا تابع اکن خواجه رب

سندن انکیچون اولدی وار

2052 سندن انکیچون اولدی وار جمله افلاکه نوکچون دوار
2053 دیدی یا آدم بن اول دکلمیاه آهی ایلدی جنت اچره آنکاه
2054 بیرق والنا اوی دشدی بن بکا بیتدی بغدای اغاجی بنی انکاه
2055 حق سبوهدی یقینت خصوص اوله بسمی اول اشدن ارزاندوخنا
2056 بلدیکا ادم که اولمش مقصد حبیبمش اکا اول محمد
2057 پاک روحینه سیتدک صلوات تا ابده بوخانه باقی حیات
2058 چونکه یمشی کن خدد بولدی دکلم عاصله نیچم کما اولدی
2059 ای منظور قلاغل اچ نه درم دردله دکلم جانکا اره ام
2060 دیلدی حق رسولی دنیادن ثقل ادب تاج قاره طیرشن
2061 جبرئیل ادی یا سی علیه السلام حق کلامن دیکا نیه سیاهم
2062 بس زمزم ان الله بر تابوت کتسی سوسن دیکا کندوه حضرت جبرئیل
2063 در رسول خزانه در اشبو بلدر آنی بر اذر ادمی بکو
2064 در رسوله وفات ادیجک اچکا اشبو تابوته صالکز الآن
2065 زیبرعرشه الادر سرور دیکا جبرئیل روان مهمت
2066 البنه وار بوتابوتی خاکدن خال چیقار ناسوتی
2067 حق تعالی بیوردی حکم خبر کیلکز حضرتنه اشت سرور

وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم

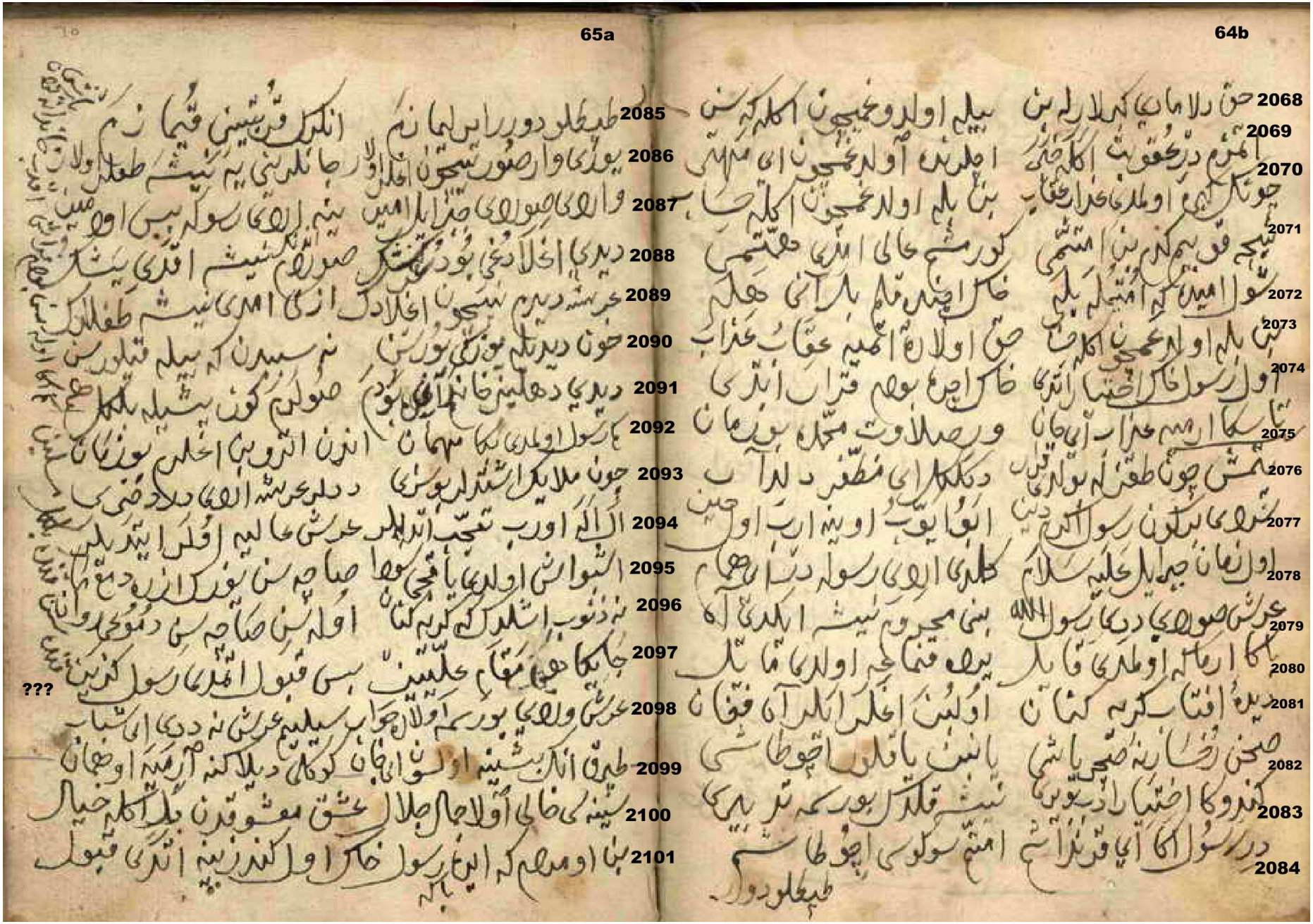

64b

2068 حق دلا ما یکی کیلار له بن
2069 امتم درحقوبت اکله حق
2070 چونکی کیم اولدی خدا یخاب
2071 تیچ قو بیم کذبن امتی
2072 رسول امین کیم امتیله بله
2073 بن بله اولار محمون اکله حا
2074 اول رسول خاکراحتیا اندی
2075 تا یکا ارمیه خراب آیی جان
2076 تمش چون طقز له بولدی قیرق
2077 خبری یکدن رسول اکرم دین
2078 اول زمان جبرایل علیه سلام
2079 عرش صوی دیدی یا رسول الله
2080 یکا ارمایه اولدی قایل
2081 دیده افتاب کریه کنان
2082 صحن رخساره نه صحی یاشی
2083 کندوکا اختیار اذیتوی
2084 در رسول اکا ایی قرنداشی

2085 طیطلو دور رایلیا نم
2086 یولدی وار صور تیچون اخلاق اولار
2087 وار دی صولدی جبرایل امین
2088 دیدی اخلاد غی بود تکشک
2089 خرسنه دیدم نیچون اخلاد ک ازی
2090 خون دیدیلر یون یورسن
2091 دیدی دهلین خانه آبی بودم
2092 یا رسول اولدی یکا مهمان
2093 چون ملایک اشتدلر یوزی
2094 الله اورب تعجب ایدیلر
2095 اشوانش اولدی یا قمجی صبا
2096 نه ذنوب اشلدک کریه کنان
2097 جایکا هی مقام علیین
2098 عرشی ولدی بوردم اولان جواب
2099 طیرق انلر بشینه اولسون ای جان
2100 سینه کی خالی اولا جال جلال
2101 بنا اومدم که این رسول خاکر

65a

انلیک قرنیشی قیامزم
طیطلو دور رایلیا نم
یولدی وار صور تیچون اخلاق اولار جانلرینی یه نیشه طفلر ولان
وار دی صولدی جبرایل امین بنه الهی رسوله بیس اوچ
دیدی اخلاد غی بود تکشک صورتلرینی نیشه اقدی یشک
خرسنه دیدم نیچون اخلاد ک ازی الهی نیشه طفلرک
خون دیدیلر یون یورسن نه سبدن که بیله قیلورسن
دیدی دهلین خانه آبی بودم صولدیم کون یشیله یکلم
یا رسول اولدی یکا مهمان اندن اترو بن اخلص یوزیاق
چون ملایک اشتدلر یوزی دللر عرشه الهی دلاد خی
الله اورب تعجب ایدیلر عرشی حالیه اولدی ایدیلر
اشوانش اولدی یا قمجی صبا صباچه سن یوندک ازره دمع
نه ذنوب اشلدک کریه کنان اولسن صباچه سی دمو محمد
جایکا هی مقام علیین بسی قبول امتلری رسول کزین
عرشی ولدی بوردم اولان جواب سیلیم عرشی نه دی ای شباب
طیرق انلر بشینه اولسون ای جان کوکلی دیلا کنه آرمیه اوجان
سینه کی خالی اولا جال جلال عشق معشوقدن بلا اکله خیال
بنا اومدم که این رسول خاکر اول کندزینه انلری قبول

???

65b

2102 ملکوته بورسم ولقی جواب عرش اولدی اکلدی ای اصحاب
2103 کمنا یکون اسمایه سن آنی جانلیکل اولدی رجعا نانی
2104 عزته تا وشمدی یخچون عرش دیدی بندن کزیه اولدی قرش
2105 اخلدی زار زار تکدی انین حسرتیه رسولکل اولدی حزین
2106 شاد اول سنکل کلم کیدرسن اول رسولکل روانه صلوات
2107 ایدی اعداد امدی حضرتاه ایدرسا کلا مظفر دریا
2108 دور نوشروانه برحایه خلعته وخط آیدرنی حضرتاه
2109 هریل اوچ تومان درجی وخط هریل اوچ پندی وخط ادب عابر
2110 اول بلده بویله پندی حاضی وکن کنهلر وکنهلر
2111 جشن کنه اولدی وکنهلر حق بزی یوجه لندی الله
2112 سال اولدی اتبو اوچ کنی اول سال ثانی سزلیه الوب مشغول
2113 بس الکچی

66a

2119 بس الکچی بار اولدی غندی عیان اوچ پندا تری بینه
2120 درقناخت سن یتر یاپیق کهوله لغبه اولمیان عاشق
2121 بن کلدک بوغنی اقی دفع حق بزی یوجه کندی هرهم
2122 داخی بزلر اراسنا حلایم بس بو اوچ پندی صنی برکمایه
2123 بینه اوچیچی بلده اوچ خری نصح پندی دیی عالمکلمایه
2124 حق سبحانه قلمقده زینهار سؤل سنکل اولیا نی التمایه
2125 الکلر آنی کمنی وار تقوی بینه حق ویره رفعت رفعی
2126 یوجه لندوقه تنلر حضی حقه وارماغه اولسن لیق
2127 حضی التبو نی حکایت ایدر اول مظفره خولنی روایت ایدر
2128 یومراحا حضی الوب ناظم یولدن ناهم بسط اولانا
2129 بس تمنام سنه دن ایکلانا فاتحم بختی اکا بن انوار
2130 مصطفا روحنه ورد صلوات درفصاحت تلیه خوب ابیات
2131 چونکل لکن بر بینه اتری دخول دکله کمل ای مظفر اکمل اصول
2132 برحکایت التبو کلمشدر اول امام شافعی نه قلمشدر
2133 حق رضای انکله اولدقدن مسجد مکده ای اول حین
2134 ایدی قاتیه برخر اولدم اوقدیجا التبو بیکی اچوب دم
ایها الملکی بالله اغتنی اذا التبو فی باکتی کتبو یضیع

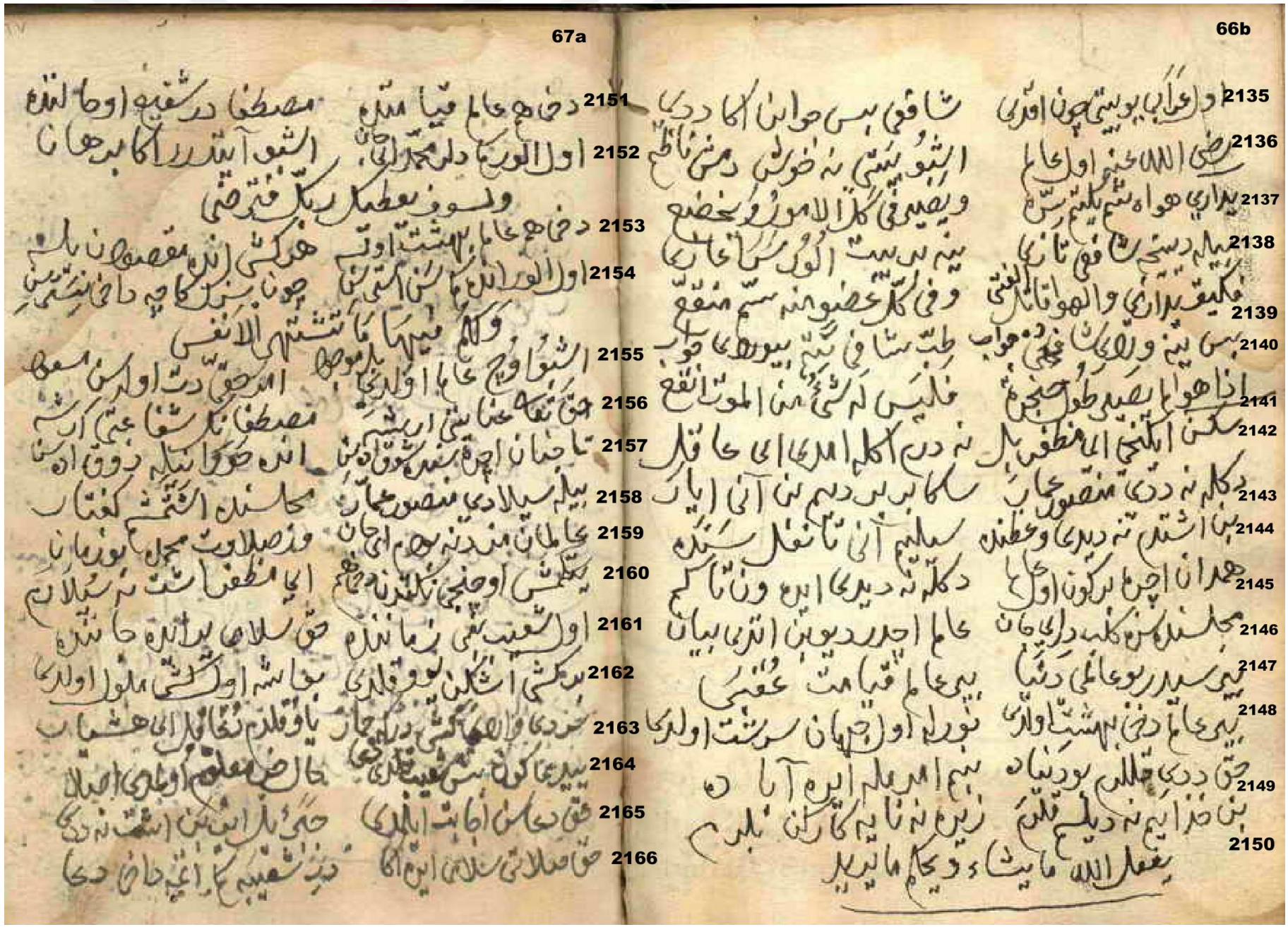

66b

2135 ... شافی بس حوایج الکافی دری
2136 ... الشفو یشفی به خلق دمنی ناظم
2137 ... ویضیق فی کل الامور ویخضع
2138 ... بینه بیت الوری شفا خاری
2139 ... وفی کل خضوعه سیم منفع
2140 ... طبت شافی بیه بیوطی جواب
2141 ... فلیس لک شی من الموت انفع
2142 ... نه دین الکلم الدری ای عاقل
2143 ... سلکا بین دیم بن آنی ایار
2144 ... سلیم آنی تا نقل سنده
2145 ... دکلمه نه دیدی این وی تا کم
2146 ... عالم اجرد یوین الدری بیان
2147 ... بیی عالم قیامت عقبی
2148 ... نور له اول جهان سرشت اولدی
2149 ... بیم امر علم ایله آباد
2150 ... زین نه نایه کارکن نلبر

یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید

67a

2151 ... دخی عالم فیا سنده
2152 ... اول الوری دلی محمد ای جان
2153 ... دخی عالم بهشت اوتی
2154 ... اول الوری الله ما شی کتی
2155 ... الشفو اوج عالم اولدی
2156 ... حق تعالی عنایتی ایله
2157 ... تا جنان اچره بنفس شوق ایدیلر
2158 ... بیله سیلادی منصور مختار
2159 ... عالمان مندنه بهم ای جان
2160 ... یکمشی اوچنجی نکلدنه عالم
2161 ... اول شفیعیتی زمانلرده
2162 ... بر کشی اشکلن یوق قادری
2163 ... خوندی والله کشی درکه جار
2164 ... بیر عالم کون بنی شفیعیتی
2165 ... حق سبحانه اجابت ایلدی
2166 ... حق صلاتی سلامی این اکا

مصطفا در شفیع اوحا الله
الشفو آیتدر اکا برهان
ولسوف یعطیک ربک فترضی
هر کشی انده مقصودن بلر
چون بنی کاچه حاجتی دیمز
وکلم فیها ما تشتهی الانفس
الله حق دت اولدن سمعه
مصطفا نک شفاعتی ایله
انده حوکا بیله ذوق اده سنه
محلسنده اکثمش کتاب
وذ صلاوت مجلسنده یوزمار
ایچا مطفاشت نه سیلادی
حق سلامی یرانده حاشده
بعاشه اولکشی ملول اولدی
یاوقلدم نخائل ای هشیار
حال ضعفنده اولدی اجلال
حتی بلا ایتمکن اشکت نه دی
قدر شفیعیم کم اغیار حاجی دی

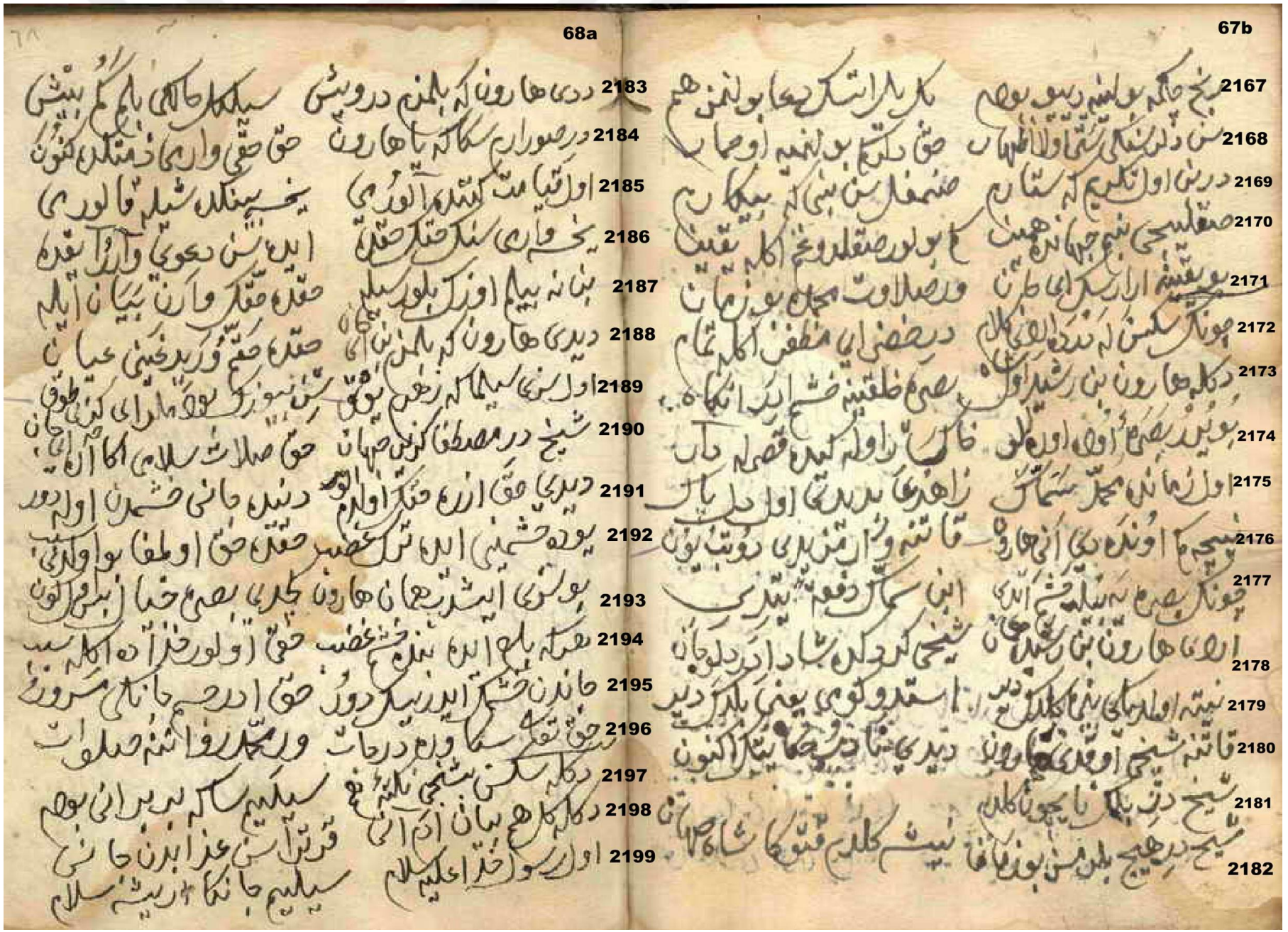

67b

2167 بخ چاکه بولمیه دیو بوهم
2168 سن دلرنگلی رقتی اولماهان
2169 درینی اول تکلیم که ستاریم
2170 صقلیسی بنی جهانده همین
2171 بو یقینه اراریسک ای خاطرین
2172 چونکه سکسن له نده الفی کلام
2173 دیکله هارون بن رشید اول شاه
2174 بویله بصری اولی اول دلبر
2175 اول زمانده مجلسی سماعی
2176 بیچه ما اوندن بری آنی هارون
2177 چونکه بصری یه یتیلدی خبر آنی
2178 الدی هارون بن رشید جهان
2179 نیته اولدیکی بنی کلدک دیر
2180 قاتنه شیخ اوقدی هارونه
2181 شیخ دن بلک نا چونا کلدی
2182 شیخ دیر هیچ بلمن سن بوزنا قانی

67b

نکر یلر اشک دعا بولمن هم
حق دلکم بولمیه اوصاف
ضعفلر سن بنی کم بیکار یم
کا بولور صقلدوبخ اکلمه یقین
وه صلاوت محمد بوزمان
درحضنی ای مظفر اکلمه تمام
بصری طلقین خوش ایدر انکاه
خاک باولمه کیدن قصه یاک
زاهدی بدیدی اول دلبر پاک
قاتنه وارمتدی دوتوب یولن
ابن سماک دفعه بیتدی
شیخی کردکده شاد اردی جان
استدوکوی یعنی بلدی دیر
دیدی خانه دن چمایتک اکنون

68a

2183 دیدی هارونه که بلمن درویش
2184 درصورارم سکا که یا هارون
2185 اول قیامت کیتده آلدی
2186 یخ قاری سنک حقک حقدر
2187 بنانه بیلم اوزک بلور سیلم
2188 دیدی هارون که بلمن بن آنی
2189 اول دمی سیلمه که زهر یوتی
2190 شیخ در مصطفا کرین جهان
2191 دیدی حق ازره حقک اولدم
2192 یوزه خشمنی ایدی تک غضب
2193 بولدی ایشدی هارون کلدی
2194 هرکه بلم ایدن بنی خشم
2195 جاندن خشم ایدر بیک دور
2196 حق تعالی سماوه درجات
2197 دیکله سکسن شیخی نکیر
2198 دیکله کلمه بیان آدم آنی
2199 اول رسول خدا علیه السلام

سیلکلر حاکی بلم کم بیتی
حق حقی واریمی دمتکلر کنون
یخ سیلکلر شیلم قالوری
ایدن سن دیوی وارز آیقده
حقده حقک وارن بیان ایلم
حقده حقم وریدخنی عیان
سن نیوزک بوه مارای کیتی طوق
حق صلات سلامی الکا آن ای جان
دیدی جانی خشمدن اولم دور
حقده حق اولمغا بو اولدی
بصری خبا بولمن اولکون
حق اولور خدا ده اکلمه سیر
حق ادرجم جانکی مسرور
ورمحمد رواتنه صلوات
سیلیم سکا بیر ایی بوهم
قرتراسن عذابدن جانی
سیلیم جانکه اریشه سلام

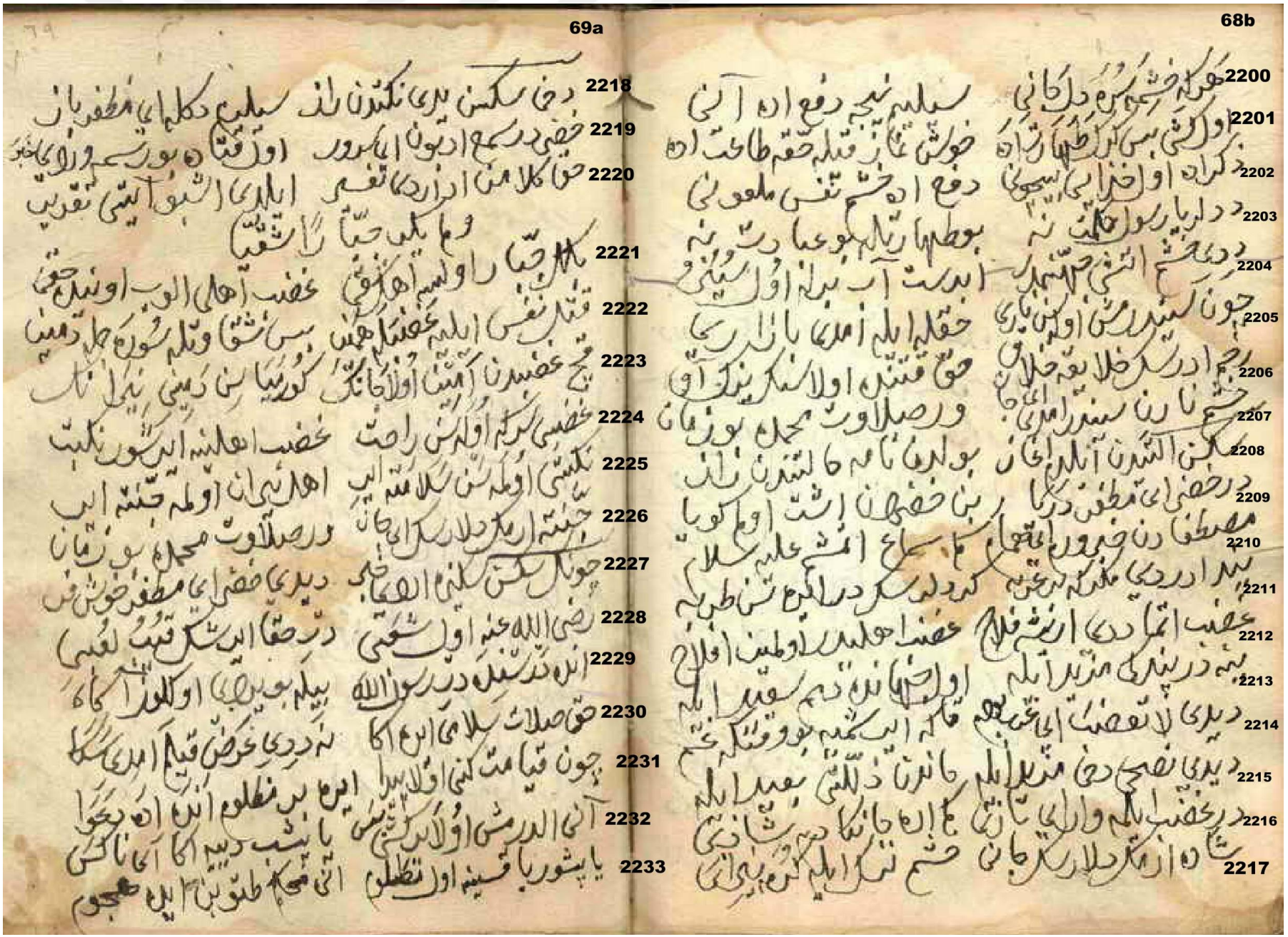

68b

2200 هرکه خشم آرد دلش کانی
2201 اول کشی بس کز طپانچه زاده
2202 دگراده اول خزانی بیچونی
2203 دلربا رسول حکمت نه
2204 دیده خشم انتشی حق تعالی
2205 چون کشد رشی اولین باری
2206 رحم آرد سر خلایقه خلاق
2207 خشم نارین سیدر امری جان
2208 سکن التدرن آیلدی اخان
2209 درحضرتی مظفر دریا
2210 مصطفا دن خبردار ایتمه
2211 پیدا دردی مکه بخشه
2212 غضب اتمادی ارشه فلاح
2213 بنه درپندی مزید ایله
2214 دیدی لا تغضب ای غضبله
2215 دیدی نصحی دخی مزید ایله
2216 درغضب ایله وارلغی یانی
2217 شاه ازمکر دلارسکر جانی

سلیم نیچه دفع اده آنی
خوشش نثار قتله حقه طاعت اده
دفع اده خشم نفس ملعونی
بوطهارتله بوعبادت دینه
ابدست آب برله اول سینی و
حقله ایله امری یاالرسجا
حق قتلدن اولا انکر یندک آق
وصلاوت محمد بوزمان
بولدی نامه قالتدن نائد
بن خصمان اشد اولم کویا
سراج امشی علیه سلام
کردله سکر دراکم تن طریقه
غضب اهلنه اولطیف افلاح
اول خانه دیم سعید ایله
قاله ایکمیه بوقو قتلکه خشم
قانون ذللتی بعید ایله
ع اده جانکا دشمانی
خشم تنکل ایله کن بیری

2218 دخی سکن بیری نکتدن نائد
2219 خضری دیمع ادیون ایلدور
2220 حق کلامن ادراک تفهم
2221 ملک جبا راولسم اهل حق
2222 قتل نفس ایلیه غضبله هین
2223 غضبدن آیتین اولا جانکه
2224 غضبی کرکه اولکن راحت
2225 نکتی اولکن کلامته ایر
2226 جنته ایکدلارسکر ای جان
2227 چونکه سکن سکینه الهی
2228 رضی الله عنه اول شعتی
2229 انده دیدیکه دررسول الله
2230 حق صلات سلامی ایرکا
2231 چون قیامت کنی اولا پیدا
2232 آنی الدرمش اولا ایرکن
2233 یاپشور یا قسینه اول تطلو

سلیم دکلمای مظفر یان
اول قتلا بوریسم ولای خبر
ایلدی اشبو آیتی تقریب
غضب اهل الوب اونیلدی حق
بس شقا وتله شوره جلدمین
کوریا سن دیمی بیلا نائد
غضب اهلنه ایر شور نکیت
اهل بیان اولمه جنته ایر
وصلاوت محمد بوزمان
دیدی حضرتی مظفر خوش فش
درحقا ایر شکر قیت لقمی
بیله بوعین اولکه آکاه
نه دردی خرض قیلم امری سکا
ایر بن مظلوم اندن اده یحوا
یاپشور دیمه اکا آی ناکس
انی محکم طوتوبن ایر هجوم

69b

2234 ... طمعان قلبی روان ایلیر
2235 ... کیم بانی اشبو قتل ایتدی
2236 کندوی قتل ادانی دیمشدر
2237 حق تعالی دیه بیورن انی
2238 دیه یا رب شول فلانی کشی
2239 حق دیه بانم امری قتلدر
2240 قتل نفس ایدن کشی ظالم
2241 انی قلدوخ ایتی اشکلیسی
2242 حق بیوره که ایلدک انی
2243 سوق یا کیده استغفار ...
2244 حسد مثل طاعم اولمه ای جانم
2245 ظلم اهلی بولدر درکاه
2246 چون تا حق تنکدی قلمز انی
2247 ... وار آهی تا ارش تجار
2248 چون یکشن طقوز ارسون
2249 بیکون اول صدر بولدی تاب
2250 حق صلات سلامی ارسونکا

حضرت حقه اول زمان ارسین
ظلم اهلی یولن طلب کندی
دفعی درگاه حقه یتمشدر
الدرسن الوب روان جانی
امر قلدی کم انمش بولنشی
وارب اول ظالم امنه اوسین
دیه سنکا بیولدی اول حاکم
شول فلان کیشی ایدی دیه
حاکم وارب عداب ایلدی انی
یانیب جانی انیشه تا ...
تا قیامته یانه ساتی سالمایه
عدل قلمز تا ابد جانه نجات
انکن هرکشی بولور انکاه
دیی محمد رسوله صلعم
سیلیم کم بنه بتمز کتاب
اوندن کن ارشدی کیم بولشاب
اول رجانه دیی دیم چونکا

70a

2251 دکله اصلم ای رسول خدا وار امیم کیم بیرق ایتدی بکا
2252 شول فلان کشی هلاک ایلیه جسمی امری قاره خاک ایلیه
2253 بنی قتلا اول کشی هیبت نولمز حالتوی قال تعیین
2254 مصطفا دیدی نار دوزخ یل یوزقه اولدی اکله ای قایل
2255 یوز خوک بیتسه کما ارشور طقسنیله طقوز اکا ارشور
2256 سیلیم وردی رسول اکا جواب وردی الوب حانه طقوز اب
2257 اشبو دشمن تکتدن امری بکا سیلیم تا که ارته باشدن هوشی
2258 حضرت در یا مصطفا کله خبی اهل دوزخ جهنم اخبری
2259 چون شا گته یا کریم رحیم غالب اولدی انین بودر جحیم
2260 شقی تومزدن الدی بی حال بد بخت اولدی الدی جانه زوال
2261 حق دیه کا هتوز بد بخلق ارمدرسن پاک یا پیق
2262 شول سیلیم بانی دیدی بانم ادم دلنی درا ارین
2263 بیکلوکون اول دکلدی بد بخت حالتی اولمز اول کشینک سخت
2264 الدی شانی بی انیلدی جملکوکی حیوان الدی تخیم
2265 الدی خطاب عزت ان اهل دوزخ دیمه دلنی اره
اخسؤا فیها ولا یکلمون

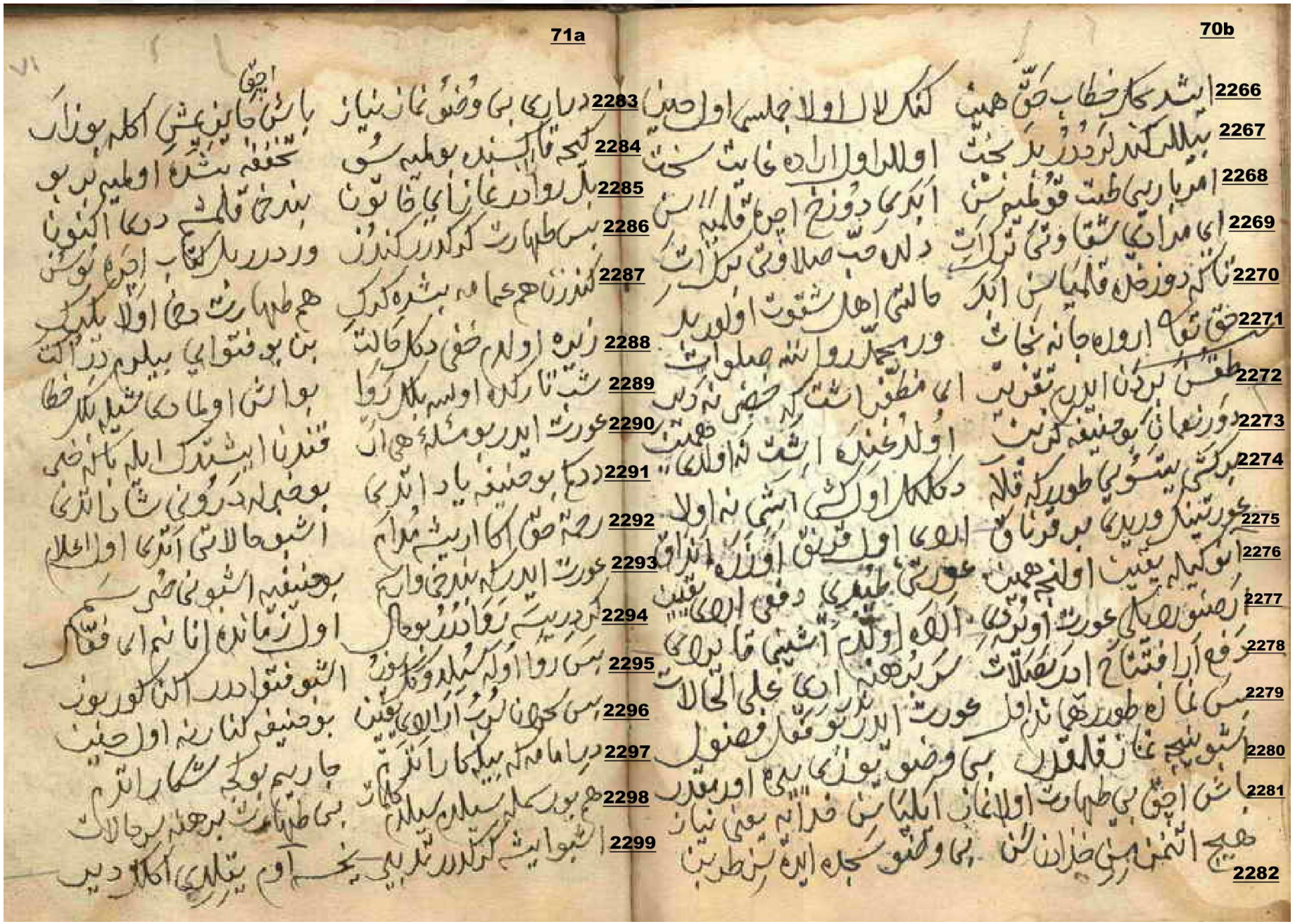

70b

2266 ایشدیکار خطاب حق هیبت
2267 بیللیکندر دردیلدیکیت
2268 امر باربی طیت قولمیش
2269 ای مراتبی شقاوتی ترکات
2270 تاکیم دوزخ قلمیاسن ایدر
2271 حق تعالی ایدوکه جانه نجات
2272 طعن بردن ایدن تقریب
2273 دورنعمانی بوحنیفه کنیت
2274 برکشی یتشویی طوردیکه قلاه
2275 عورتینیک وردیکی بر قرناق
2276 ایوکیله یتیب اولنجه هیبت
2277 ارضنوهیلی عورت اوزرنی
2278 رفع ایراقتاح ایدر مصلات
2279 بسی نمازه طوردقدا اول
2280 اشبو بیچه غاز قلمقدن
2281 باش اچق بی طهارت اولغان
2282 هیچ اتمش بسی خزان اکن

71a

2283 دیاری بی وضو نماز نیاز
2284 کیم قایسیدر بولمیه سوی
2285 بل بوادر غازنای خاتون
2286 بس طهارت کولدرر کندن
2287 کندن هم جماعه بشره کدرک
2288 زینه اولدم خفی دکل حالت
2289 شب تارکده اولسه بلکل روا
2290 عورت ایدر بومسئله ده آن
2291 دیکه بوحنیفه یاد ایدی
2292 رحمة حق اکا ایریشه مدام
2293 عورت ایدر که بندن وارم
2294 کردیریسه یقادر بوحال
2295 بس روا اولیه کیلدوکندن بورو
2296 بس کرهن ایدر ارالوقتین
2297 دیر امامه که بیلکا رانتم
2298 هم بوسئله بیلدن کیلدی
2299 اشبو ایشه کولدرر تدبیری

باش اچق
تحفه بشده اولمیه بر بو
بندن قالمش دیکا اکنون
وردیر بلکتاب اچه نوش
هم طهارت دخی اولا بلکیک
بن بو فتوایی بیلدم دیر آلت
بو اش اولما دخی شیله بلکل خطا
قندیا ایشتدک ایله یاکه ضی
بوضبله دروی شاذ انتری
اشبو حالاتی ایدی اول اعلام
بوحنیفه اشبو نی ضی
اول زمانده انا نیم ای فقها
اشبو فتوادر اکن کور بوز
بوحنیفه کنا رینه اول حین
جاریم بولجی شکار ایتم
بی طهارت برهنه بر حالات
بخم اوم یتلری اکلا دیر

71b

2300 یوحنیفه دیدی ادگ نه یلدن اشبو زمان مراد کنه
2301 دیدی ادم عمر در قلا طایکا عرض اتمش کا اکلا
2302 دیدی وار خانکا قیمه دخی فتوا دکن بوایشکل اخی
2303 حیلیله سکا بویله چاره یوقدی اولدن اولمه آواره
2304 سرب اوینه کلدی اول شی سن سیلیب عورتینه اچدی نفسی
2305 دیدی طوربتشم وار یا امام سیله حاکم امامه اذن تمام
2306 بوردی ارض قبل بنم دیدیکم باکه ایلامه بوزمان سن هیچ
2307 دیدیلر کیم یا امامه قوشی تاکه دلدن کدوان تشویشی
2308 دیدی بنا دیمشی بوردی کناوار صوینیه اولا بوایشی اظهار
2309 ارکان دن بعضی عورتی امام نعانه صوردی اول حاکم ایدی درمانه
2310 یوحنیفه کتاب اچدی همین نظر ایتدی کتابه بس اودمین
2311 دیدی ای خاتون اولمغل غمناک اشبو مسئله واردی ای دل پاک
2312 اشبو مسئله باکه ارشدرر دیمکدر اخی کم کور مشدرر
2313 بوایشی اشلمشدرر عمر باکه ارشدرر بودیکم خبر
2314 صندی عورت عمر خطاب اشلمشدرر بوایشی الدی جواب
2315 رضی الله عنه دیدی همین سوی آوینه واردی بس اودمین
2316 دیدی اینه سوزک دیدی طوغرو هم امام ایلدی اول اولغ

72a

2317 عالمان مدینه بودملر ای جان وصلاوت محمد یوزمان
2318 دقسن اکلدن اولدیکش یا نی امدی میدانی سنه سورانی
2319 ای مطرف تلاغل آچ نه دیر بیلمسن حال آخرتدن حشر
2320 عرصات قیامت اولسه بدیل هول هیبت بسن انی اولمز دیل
2321 بر بوندن قیامتو انسان کز طایپ بیلمز بیلنی حیران
2322 [illegible]
2323 اول شفاعت ایلیسای دل شاد وصلاوت محمد یول امان
2324 دیکله بدسوز دیمم بوعه سکا جان فرقینه صاحبین کیمسکا
کز کیمیجی دیدی درویشی اول خانه
پیلدن بیلم دیکلکلر نتدی
فقرا هلیپر بزله اولا مشغول
دیدی درویشلار قلاحق کز لری کرمینه اولالر ای جان

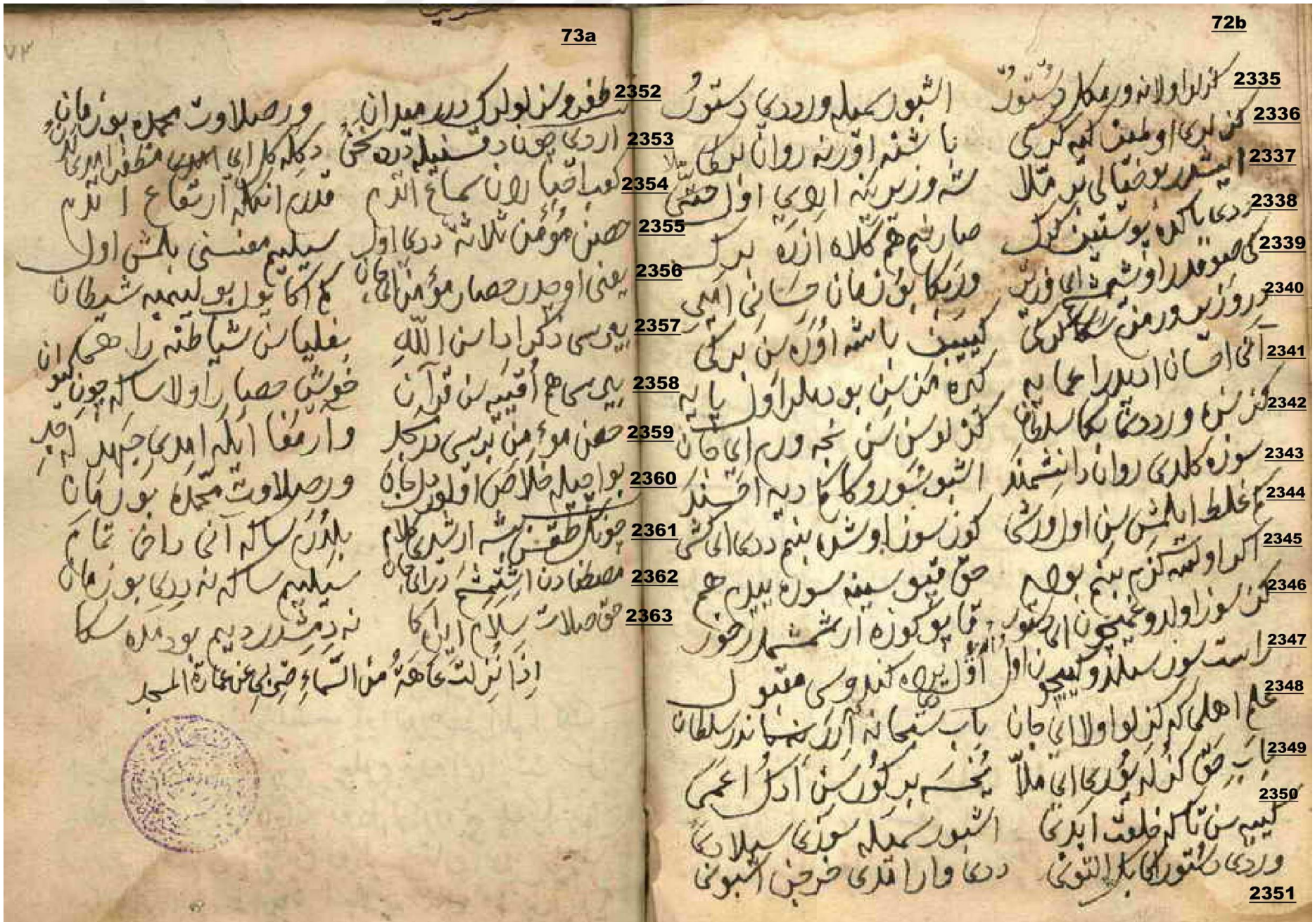

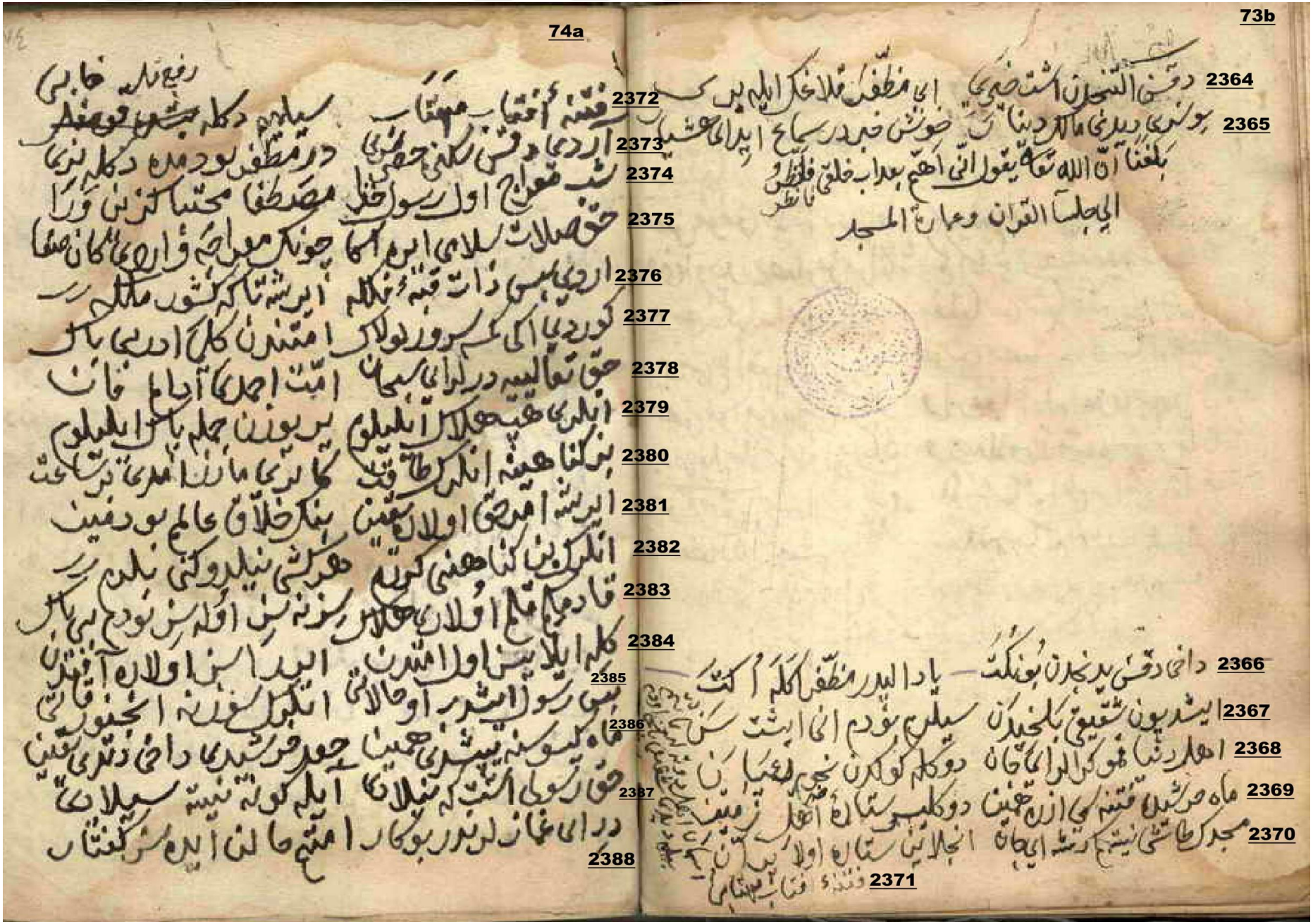

73b

2364 دقی التحزن اشت ضیحی ای مطف ملاخکل ایله بن کی
2365 بولنی دیدی مالک دینا ن خوش خبر در سماع ایدای عشیا
بلغنا ان الله تعالی یقول انی اهم بعذاب خلقی فاظر
الی جلسا القران وعمار المسجد

74a

2372 فتنه اختیار مهتاب سیلیم دکلم جشن قوصغ
2373 اردی جادقش سکنی حضرتی در مطف بودمن دکلم بزی
2374 شب معراج اولرسول خدا مصطفا محتشا کنزن ورا
2375 حق صلات سلامی ایرم اما چونکه معراجه قاربی الکان صفا
2376 اردی بسی ذات قبه نکلم ایرشه تاکه کشور مالک
2377 کوردی انی کم سرور بولاک امتدن کل اردی پاک
2378 حق تعالیبه در لرای سبحان امت اجلی آیام فان
2379 ایلدی هیچ هلاک ایلیلو پر یوزن جمله پاک ایلیلو
2380 بن کناهیچه ایلدک طاقت کلدی مالن امدی بن ساخت
2381 ایرشه امت اولان یقین بنک خلاق عالم بودفین
2382 ایلدک بن کناهنی کرتیه هرکشی نیلدوکنی بلدیه
2383 قادیلم اولان حلاس رسنه سن اولم سن بودیبی پاک
2384 کلمه ایلایسن اول امتدن ایلد ایسن اولاره آفتدن
2385 بسی رسول ایشدر او حالتی ایلدک سوزنه انجنوز قالتی
2386 ماه کیسوسنه پیشدی حمین جعفر خرشیدی داخی دختری یقین
2387 حق رسولی ایلدک نیلاتی ایلم کوته نیته سیلاتی
2388 درای غافلن بزدر بوکار امتم حالن ایلم مشرکتار

2371 فتنای فتاب مهتابی

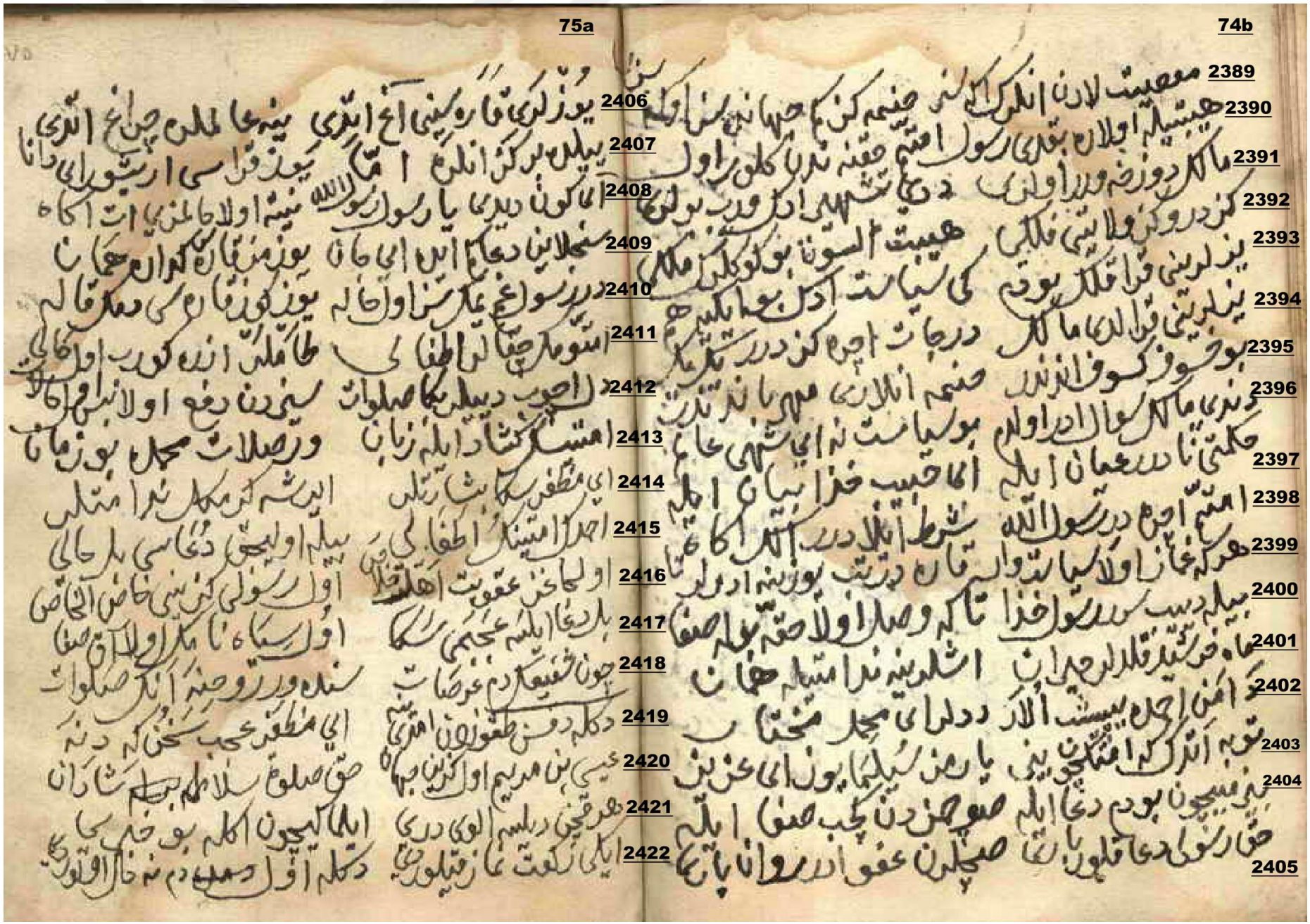

74b

2389 معصیت لادن انلرک اکلنو چنمه کن کم جهانی سن اولم
2390 هیبتیله اولان بندی رسول امتیم حقنه ندن کلن راول
2391 ما کل دوزخه ورما اولی
2392 کن درو کن ولایتی فلکی
2393 یز لرینی قرا فلک یوتمه
2394 یز لرینی قرا لدی ما کل
2395 بوجوز کوف انزلدی
2396 دنیدی ما کل سوال ادر اولم
2397 حکمتی نادر عصیان ایله
2398 امتیم اچون درسول الله
2399 هرکه غفار اولا کیاندوا
2400 بیلم دیب سن رسول خدا
2401 ماه خرشید قلار جیان
2402 کم امن اچره بیشت الار
2403 توبه انلرکه امتلکچون
2404 بنی بیچون بودم دعا ایله
2405 حق رسولی دعا قبول یارتا

75a

2406 یوز لری قاره سینی آخ ایدی
2407 بیلمز برکن انلرغ اما
2408 اما کون دیدی یا رسول الله
2409 سنجلاین دعا ایدی ای جان
2410 درسول غم یمز اول حاله
2411 امتوم چون انلرا طفا لی
2412 اچوب دیلم یکا صلوات
2413 امتلر کشاد ایلم زبان
2414 ای مظفر سکا بشارتلر
2415 احد امتینل اطفالی
2416 اولماخن عقوبت اهلحلا
2417 بل دعا ایلم عجمی سکا
2418 چون شفیعکدم عرصات
2419 دکله دفن طعنون امتی
2420 عیسی بن مریم اول کزین جها
2421 هر قچن دیلسم اولی دری
2422 ایکی رکعت نماز قیلوب حق

پنه عالملن چراغ ایدی
یعنی قرا سی ارتیوب ای دانا
پنه اولا عالمن یا ات اکاه
یوز من قان کیدان عصیان
یوز کوز قان کی دمک قاله
عالملن ازده کوز اول کالی
سینی دن دفع اولا نبی اولا
ورصلات محل بوز ماتا
ایلرشه کز مکمل بندا متلی
بیلم اولیحق دعاسی بل حالی
اول رسولی کز بنی خاص الخاص
اول سیاه نامل اولا آق صفا
سنده وردر وجنه انلک صلوات
ای مظفر محب سخن که دنه
حق صلوة سلاملم بیلم شادان
ایلما کیچون اکلمه بوخبر سکا
دکله اول صلوة دم نه خال اولور

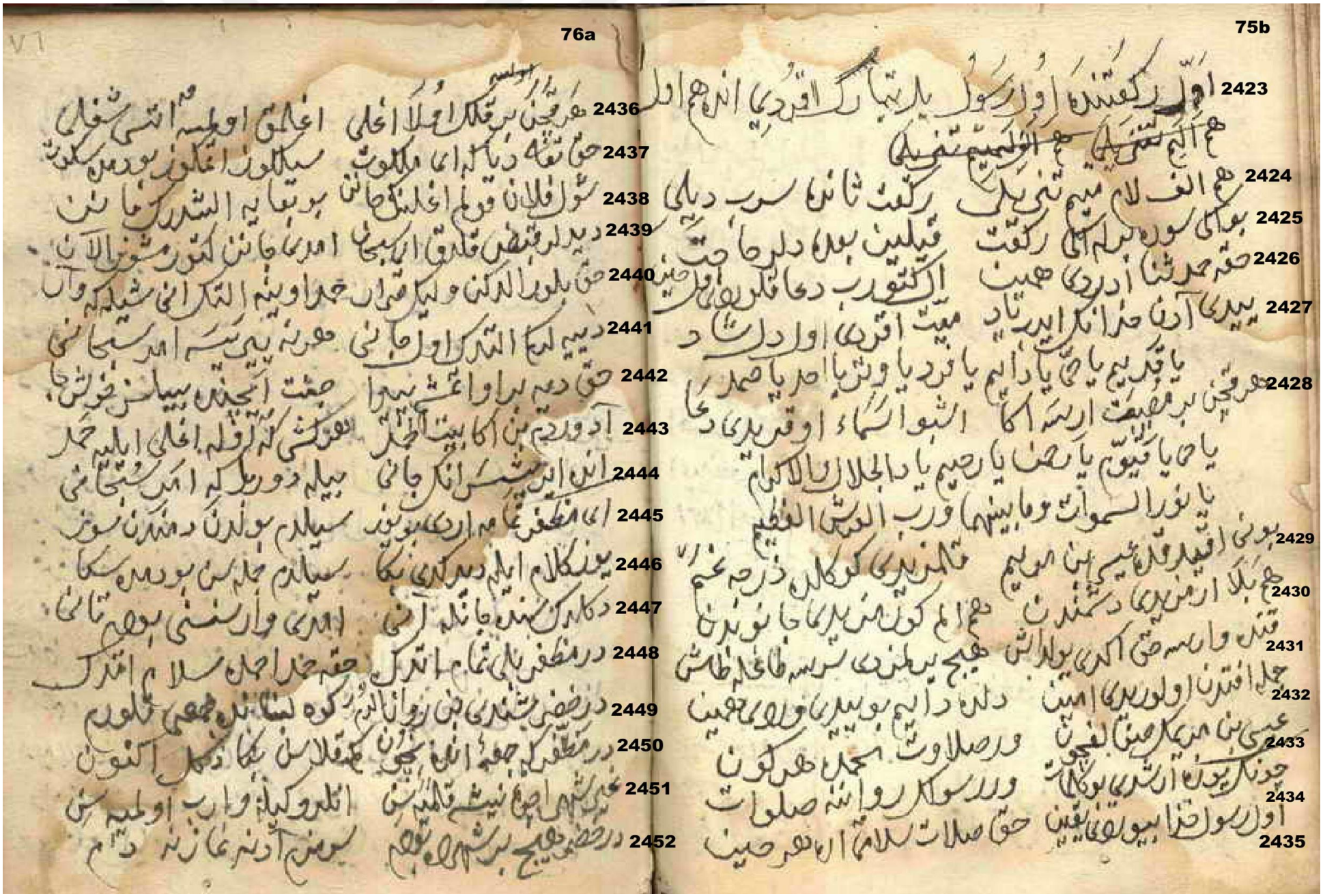

75b

2423 اول رکعتنده اول رسول یاتیا رک اقردیا انده اول
هم آیه تنی یلی هم الم تنزیلی
2424 هم الف لام میم تنی یلی رکعت ثانی سوره دیلی
2425 بوکا کی سوره نی اکی رکعت قیلین بولا دلر حاجت
2426 حقه حمد ثنا ادری هیبت ایکنجی رکعت ده قلغن اولی حین
2427 یبدی آدن خدا نک ایدر یاد میت اقردی اولاد شاد
2428 هر قچن بر مصیبت ارسه اکا یا قدیم یا حی یا دایم یا فرد یا وتر یا احد یا صمد
الشهد السماء او قریدی دعا
یا حی یا قیوم یا رحمن یا رحیم یا ذا الجلال والاکرام
یا نور السموات وما بینهما ورب العرش العظیم
2429 یونی اقیدر قدرت عیسی بن مریم تلمز یدی کوکلن ذره غم
2430 هم بلا ارمز یدی دشمندن هم الم کون مز یدی جانوردن
2431 قتل وارسه حق اکدی یولاتش هیچ یرلنز یدی سرسه طاغلر طاشی
2432 جل افتدن اولوریدی امین دلن دایم بویریدی اولدی حین
2433 عیسی بن مریم حق نبی لقمن ورصلاوت انجیل هر کون
2434 چونکه یونس ارشدی یوکلی ورد رسولکل رواته صلوات
2435 اول رسول خدا بیولدی یقین حق صلات سلام اولدی هر حین

76a

2436 هر قچن بر قلک اعلا اعلی اعلی اولیسه انسی شغلی
2437 حق تعالی دیا که ای ملکوت سیلکوز اعلوز بولدی سکوت
2438 سؤل فلان قولم اعلیلک جانن بو بیا یه الشرک ما دن
2439 دیدلر قبض قلدق ای سبحان امری جانن کتور مشغول الان
2440 حق بلور الدکن ولیک قربان خدا ویرسه الندکی انی شیله که وآن
2441 دیمه لبک الندکی اول جانی هر نه یی یه امر سبحانی
2442 حق دیمه بر اواغی بیرا جثت ایچندن بیلسن خوش جا
2443 آدم دیدن بن اکا بیت آخل افترکشی که آن قله اعلی ایلیم حمل
2444 این این بیشر انک جانی بیلم دوریلکه امر سبحانی
2445 ای مظفر نامه اردی بویند سیلدم بولدن دمشدن سوز
2446 یونکلام ایلم دیدکدی بکا سیلدم جلاس بولدن سکا
2447 دکلدن کنده جانله آنی امری وار سنی بوهم تانی
2448 در مظفر بلی تمام اندرک حقه خدا جن سلام اندرک
2449 در خضر بشارتی بن روانالدم رکوه لبنا نله همی تلدم
2450 در مظفر کی جمعه اولنه بخی کم قلاسن بکا دخل اکنون
2451 غیر شهی اچی نیشه قلمیرسن انلرو کیلر وارب اولیه سن
2452 در خضر هیچ بر شی اولمز یوقم سوزم آدنه عازنه دام

V1

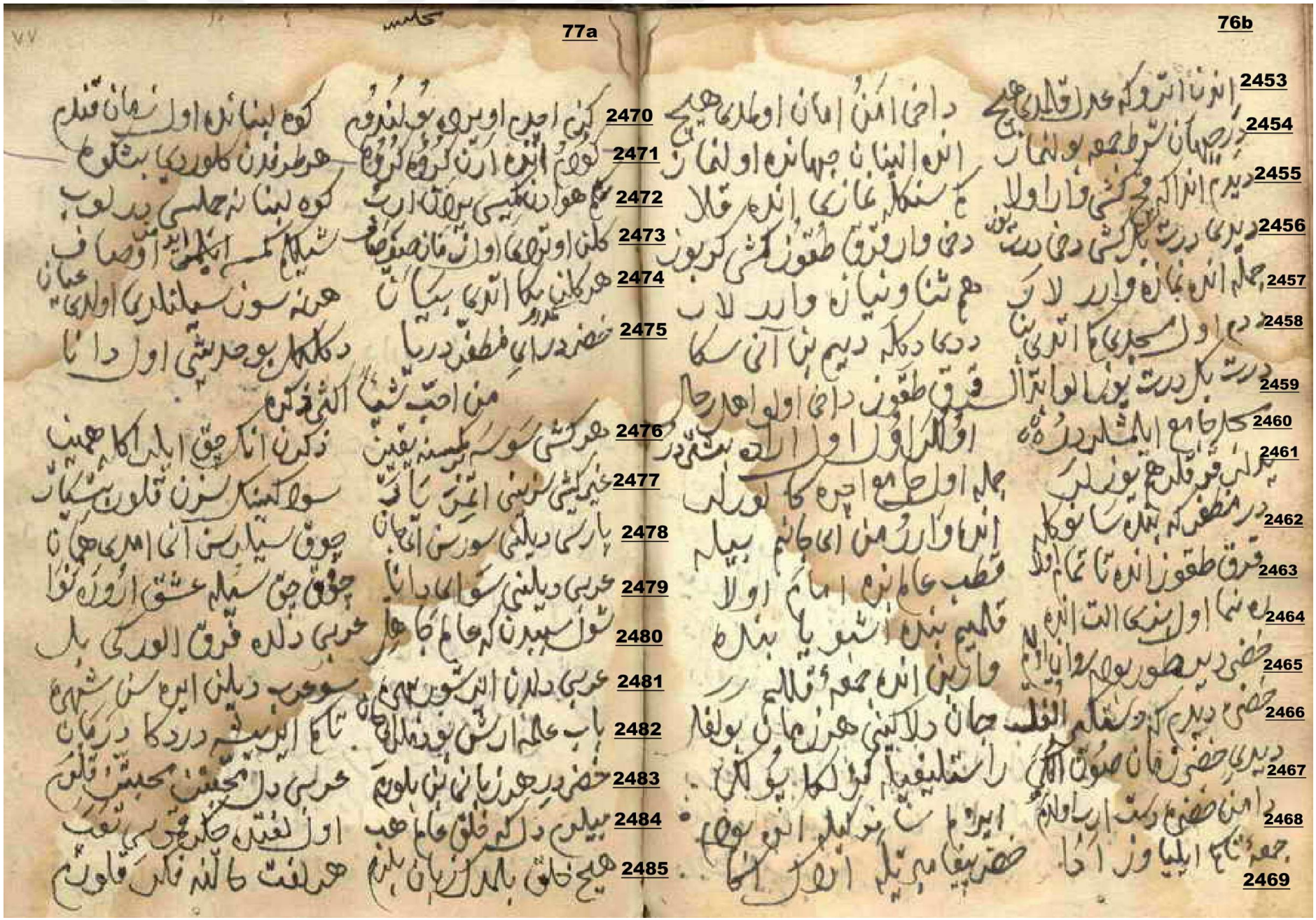

76b

2453 انوبنا انتروکه عدل قالدی هیچ
2454 ترجمان شرط جمعه بولنماز
2455 دیدیم انداکه وحی کشتی وار اولا
2456 دیدی درت بکل کشتی دخی درت یون
2457 جمله انبی بنانه وارد لاب
2458 دیم اول مسجدی کا انتری بنا
2459 درت بکل درت یونا نوابتا ال
2460 کل جامع ایلشلر درت ده
2461 پنجلین قبر قلدم یونلر
2462 در منطف که بندی سا نوکلر
2463 فرق طغوز انده تا تمام اولا
2464 اله نما اول سنی الت انده
2465 حضرتی دیه طور بولم روایتا
2466 حضرتی دیدم کا دکلم الف
2467 دیدی حضرتی فان صوت الکی
2468 دامن حضرتی دیمت ارد اولام
2469 جمعه تاکه ایلیا وز اکا

77a

2470 کین اچدم اویرو بولنیدم
2471 کوردم انده ارتن کرو کرتنا
2472 کوه هوا دنکیسی بر وقت ارب
2473 کلن اوتوزدی اول فان صوف صاف
2474 هرکان یکا انتری بیان
2475 حضرت رای مطفن دریا
من احب شیا
2476 هرکشی سوره یکسنه یقین
2477 غیر کشی کرسنی امن یا نه
2478 پارسی دیلنی سورسن انی جان
2479 عربی دیلنی سوا اعلم دانا
2480 شول سببدن که عالم کا هل
2481 عربی دلدن انی شوبی بیلم
2482 باب علمه ارسن بو دللان
2483 حضرت رهرزیانی بن بلوم
2484 بیلدم دکر خلق عالم عجب
2485 هیچ خلق بلمدی زبان بلم

کوه لبنانده اول زمان قلدم
هرطرفدن کلوردیا بشلوم
کوه لبنانه جلسی بر لوب
شیلام کمسه ایلمی ایدی اوصاف
هرنه سوز سیلنلری اولای عیان
دکلکمل بو حریتی اول دانا
الذی ذکرتم
ذکرن انا حق ایلن اکا همین
سوا کمسنک سزن قلوز بشیار
چوق سیلرسن آنی امری هم کان
چوق چق سیلم عشق اروزه نوا
عربی دلده فرق الوردی بل
سوعرب دیلن ایره سن شهره
تاکه ایرمیشم درد کا درمان
عربی دل مجتش محبش قلوز
اول لغتده حکم قوی تعب
هرلغت حالنه نکن قلوزم

77b

78a

78b

اللهم ان ادخل الكفر في الاسلام وما اعلم به ثبت عنه
واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم ان ادخل التشبيه في معرفتي اياك وما اعلم
ثبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
اللهم ان ادخل النفاق في قلبي من ذنوب الكبائر
والصغائر وما اعلم ثبت عنه واقول لا اله الا الله محمد الرسول الله
ربنا اتنا في الدنيا حسنة وفي الاخرة حسنة وقنا
عذاب النار

2510 اول جماعت قوردی آمین — ایکیوز سرچلر اوردی هیبت
2511 حضرت پیری مظفر اول دیکلر — فکر اولکم غمان اچم پیر
2512 ایکی رکعت نماز اید یوزمان — شکر حقیچون ایدرم انی خمان
2513 دیدی قیلغل نماز حاضلی — حق قبول ایتسون هر خبار دلی
2514 بنی مظفر نماز اتدی ادا — دیدی الحق حضرت پیرما ایی دانا
2515 قطب اوکینه الدی اول یارنی — در کرشمی سندی بول اسراری
2516 دیدی یوسف ایلیه مظفر ای جان — دیدی قطب الدن اپندی هان
2517 قومدی قطب دیدی تورکاشکه — جلد وار لیقی تا اولاسن پاک
2518 دخا دیدی سقل دینی ایمانکی — بخت ضلالتی اولا جانکی

79a

2519 قطب دیدی که باکه پند ایله — پندی اشیوجا تا چند ایله
2520 قطب دیدی که خضر خوکل اولا — ضعف پندی نصیحتنه دل اولا
2521 بن متشکل اتکی نه پند اید ون — سیلیب نصیحتلری چند اید ون
2522 دیدی مظفر درست سیلدن سن — خضر خاضی که تقویه ایلدن سن
2523 لیکن سنده نه اجاز شاستی من — یوکله سرم همیشه زمین
2524 سن لری دایما کتم یارمی — سن لر یوکله سرم بوادوارمی
2525 قطب دیدی اولدی اولدی بوندن — خضر قاتنده سوندیا وز ایماکی
2526 اول سوزون ایله خضر خدمتکار — خوجه موسا قاتنده ریم حی یار
2527 سن انکی خدمتنده سن تا یم — پندیما بن لو حیا تدن رقا یم
2528 لیکن بخت لین ای مظفر فن — تا جهان اچم اکل اکلیار
2529 بیله دیدیون انی قطب جهان — اشکا ریکن اولدی دفعی نهان
2530 خضر له بنم انی بن قلدم — دامنا خضری دسکمه الدم
2531 در کنک پیم کزو می بنمدی سی — اول زمان اچدن بیا یکی نفس
2532 مسجد یا قتنه ارب دفعی — خضر اولدی بود سکله نفعی
2533 دیدم ایما خضر حاضر ی علم — بر صرنجی ایدرین بو دم
2534 حق رسولی محمد مختار — حق صلوات سلامدر اکا یار
2535 اول دعا ات اتدکن تعزیمی — کلدی اتدی سماع اذ اول حالتی

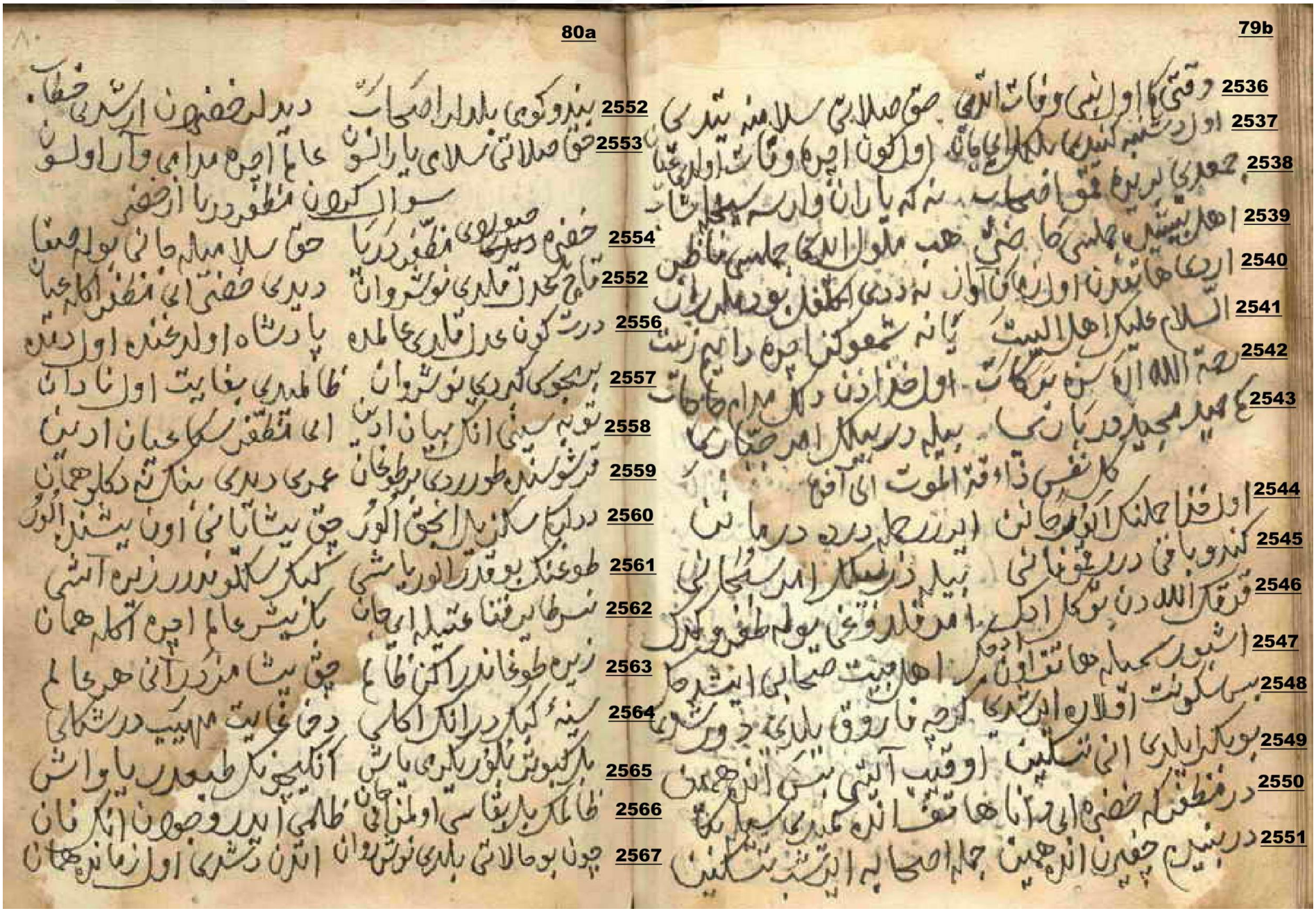

79b

2536 وقتی کا اول نبی وفات اندی صوت صلاتی سلام تیندی
2537 اول دشنبه کنیم سلامی یا جان اول کون اچره وفات اولدی عیان
2538 جمعه ی یرینه قوی اضحابه نه که یاران وارسه سیمالیشان
2539 اهل بیتین جلسی حاضی هب ملول ایکا جلسی ناظرین
2540 اربعا هاتقدن اول زهرای آواز نه دی اکلغل بو دمله راز
2541 السلام علیکا اهل البیت یا نه شعوکن اچره رایم زیت
2542 رحمة الله آیکن برکات اول خبر اندن دلی مدام حاجات
2543 ع میدمجیدر دیارنی بیلم در بیلکل امر حیاتی
کل نفسی ذائقة الموت ای آفع
2544 اول خدا جلنکل آیدی جانن ایدر رحلت دردی درمانن
2545 کندو باقی درد فانی بیلم در بیلکل امر سبحانی
2546 قل کل الله دن بیلکل ادکی امر قلدوقنی یولم طفروکل
2547 اشهد بسمیلم هاتقاون مر اهل بیت صحابی ایتدی حاضر
2548 بسملکوندت اقلان ایدی اوچره نا روق بلدی دوردی
2549 بوکلر بلدی انی تسکین اوقیب آلتی بیتی اندن همین
2550 در منظومه حضرتی ای دنا هاتف اندن همین سمعنا
2551 در بنیم چفترن اندن همین جمله اصحابه ایدر تسکین

80a

2552 بیندوکوی بلدی اصحابت دیدلر حضرتن ایرشدی خطاب
2553 حق صلاتی سلامی یارانون عالم اچره مدامی وار اولسون
سوال کیون منظوم دیا ارحضر
2554 حضرتی دیدی صعوبتی منظوم دیا حق سلامیلم جانی یولم اچنا
2552 تاج تحدث قلدی نوشروان دیدی حضرتی ای منظوم اکلم جیان
2556 درت کون عدل قلدی عادلدن پادشاه اولدی خندان اول دیده
2557 بیحجوکلدی نوشروان ظالمدی بغایت اول نادان
2558 تو به سینی انکل بیان ادین ای منظوم سکا جیان ادین
2559 قرشوسندن طوردی مرطوخان عمری دیدی بنا کنه دکلوهمان
2560 دیدلر سکا نیل انجق الور چق بیشا یانی اون بیشنل الور
2561 طوغنک بوقدر اولور باشی کیمکر سکا ندر زیر آشی
2562 نسطاین قتا قتیله ایجان بلا بیشر عالم اچره اکلم همان
2563 زیر طوغاندر اکن ظالم چق بیشا مزدر آنی هر عالم
2564 سینه کیمکدر انکل اکلی دخی غایت مهیب درشکلی
2565 بلکیوتن بلور یکری باشی آنکیچون نکطبعدر یاواشی
2566 ظالمکل بلدیقاسی اولمزانی ظالمی ایدر وجهون انکل فانی
2567 چون بو حالاتی بلدی نوشروان ایدن دشدی اول زمان همان

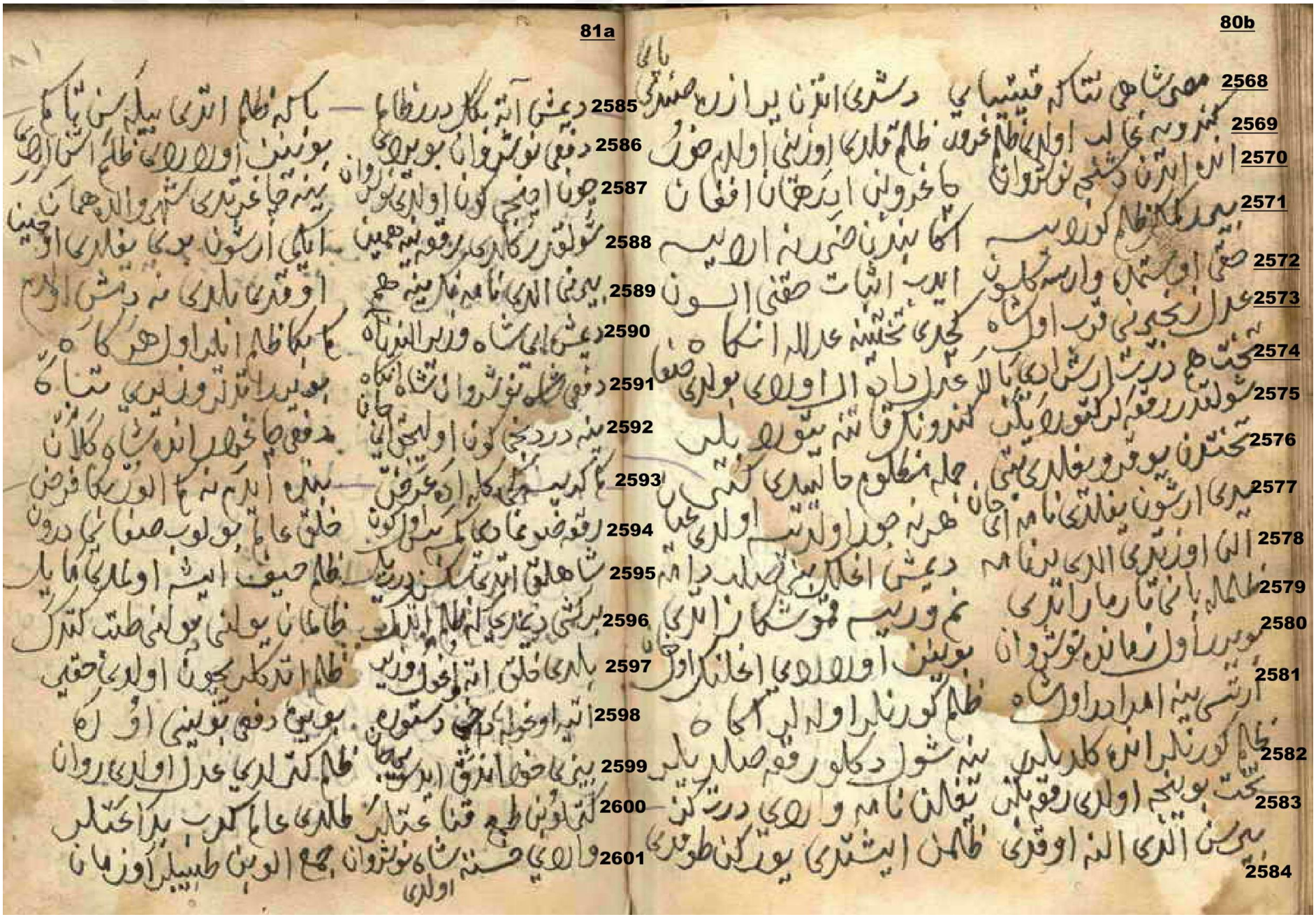

80b

2568 مصر شاهی تتاکه قتیبا یی دشری انڭ یرازه صندری
2569 کمنر دنیه غالب اولای ظلم خرور ظلم قلای اورنی اولام خوف
2570 انی ایڭ دشمنی نوشروان خاروبن ایدرهان افغان
2571 بیمدیکه ظلم کورمایه انکا بندن ضرر نه اولیه
2572 حقی اوستنه وارسه کلسون ایدب اثبات حقی انکا ه
2573 عدل زنجیری قرب اولشاه کچدی تختینه عدالله
2574 تخت هم درت ارشنی یا لاعدل داد ایله اولای بولدی صفا
2575 شولدر رقعه کر کتورلر یکن کندوناک قاتنه یتورلر یلن
2576 تختدن یوقاری یغلدی بینی جمله مظلوم حالیدی کتدی
2577 بیری ارشون یغلدی نامه ای جان هرنه جور اولدیسه اولای بولدی
2578 الی اوزیدی الدی یرنامه دیمش اخلاقی بیر صاحب دراه
2579 ظلم اله باقی تا زمانه اتدی نم ورمیه قموشکمز الدی
2580 کویرسه اول زمانده نوشروان بولمیش اولادی اخلاقکز اول جان
2581 ارتسی یینه امرادی اول شاه ظلم کورمیلر اولاله انکا
2582 ظلم کورمیلر انده کلدیلر یینه شول دکلو رقعه صالدیلر
2583 تخت بولنجه اولدی رقعه یکن یغلدن نامه و اولدی درت کن
2584 بیرسن الدی الده اوقدی ظلمن ایشدی یورکن طوتدی

81a

2585 دیمش آیه بکلر درد ظلم — باکه ظلم اتدی بیلیرسن تاکم
2586 دفعی نوشروان بویروسی بولمیش اولادی ظلم اتمش اولای
2587 چونکه اچمیه کوزن اولدی نوشروان بینه چاغردی کتدی والدهمان
2588 شولقدر رکابدی برقعه بینه جمعین ایکی ارشون بویی یغلدی اوجین
2589 بیرینی الدی نامه ایله بینه طعم اوقدی یالدی نه دیمش اولدم
2590 دیمش ای شاه وزیر الدرناه کاکه ظلم ایدر اولاهر کاه
2591 دفعی ظلم نوشروان شاه ایدنکاه بولمیه ایدر وزیری متاه
2592 بینه دردنجی کون اولیمش ایچان دفعی چاغردی اندی شاه کلان
2593 باکه بیمه کلم ایدر عرض — بینی ایدم نه کا الوز کا فرض
2594 رقعه ضرنما کلم بیلدی اولکون خلق عالم بولوب صفا ایچره دون
2595 شاه خلقی ایدر تمنا کلدی درت یلن ظلم حیف ایشه اولدی کا یاز
2596 برکشی دیکری ایله ظلم ایدرلک ظلمانی یولنی بولنی طتت کتدی
2597 یالدی خلقی انده اخول ورمیه ظلم اتدکلر بکون اولدی حقی
2598 ایده اوخلقی دفعی دستوری بولمیش دفعی بویینی اولکه
2599 بینه خلقی اندی ایدرلر یکن ظلم کتدی عدل اولدی روان
2600 کتدی دین طمع قنا عتلیلر ظلمی عالم کدب یدی اختلر
2601 والهی حسنه شاه نوشروان جمع الوبن طبیلر اوزمان

اولدی

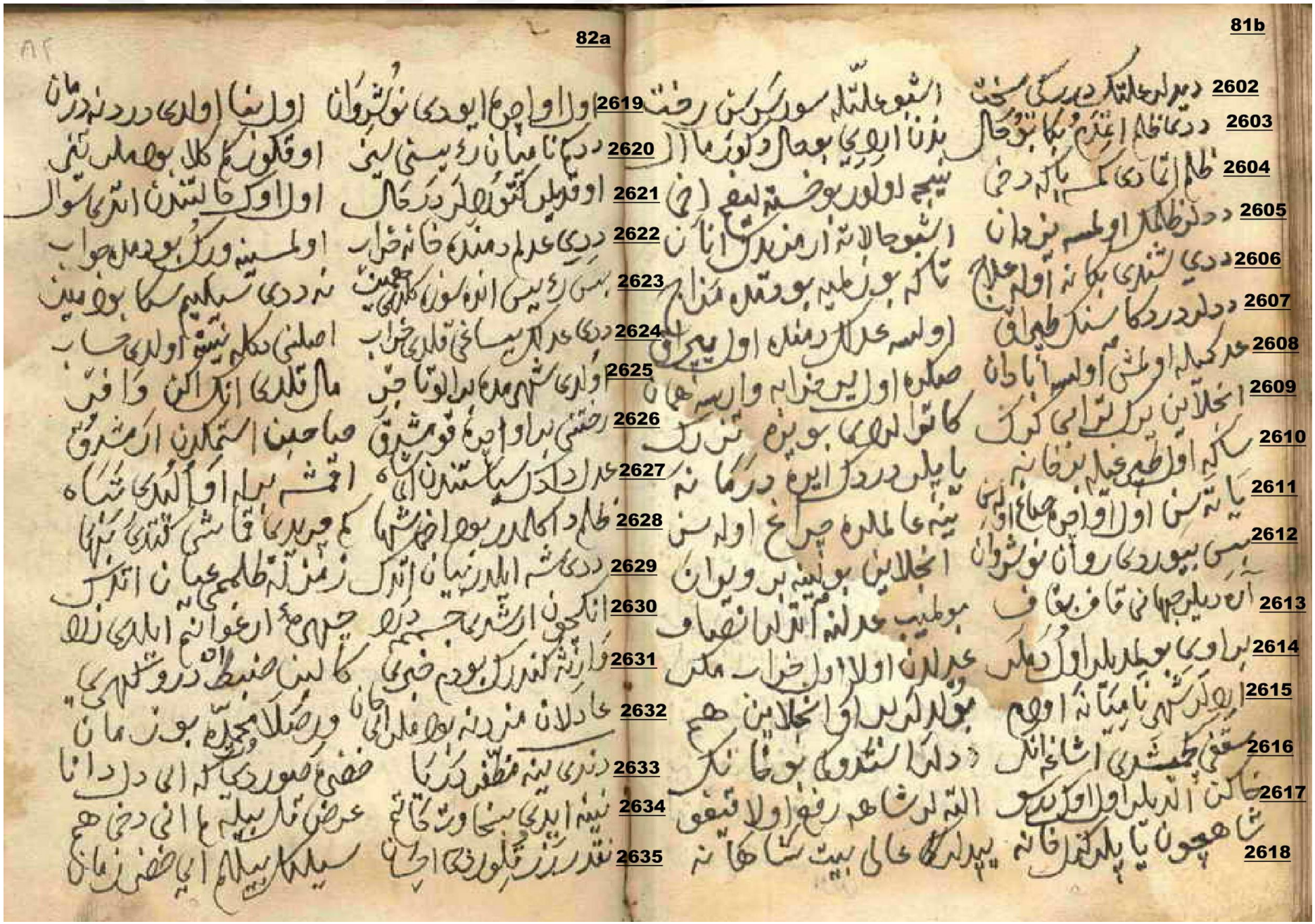

81b

2602 دیو لرحالتک دیرسی سخت
2603 دد ظاهر اعتدم بکا بتوحال
2604 ظلم اتا دی کلک یاکه دخی
2605 دد ظلک اولمسه یزدان
2606 دد شتری بکانه اولمز علاج
2607 دد دردکا سنک طبیاق
2608 عدکیله اولمشی اولسه آبادان
2609 انخلاین یرک ترای کرک
2610 سکه اول طبعه عیله بوخانه
2611 یانه سن اول اواچ جاع اولسی
2612 سی بیوردی روان نوشروان
2613 اه دیلرجهانی قاف بقاف
2614 براوی بیلدیلر اول دیلک
2615 ایولکرشی نامیانه اولم
2616 سعنی بکمشی اشاغ انک
2617 خاکن الدیلر اول اوکدیکس
2618 شاهچون یاپلر کمل خانه

82a

2619 اول اواچ ایودی نوشروان
2620 دد نامیان رد یعنی لیمی
2621 اوقدیلر کتوه لرد رحال
2622 دد عدلم دمنده خانه خراب
2623 بس رد یس انده سوز کلدی
2624 دد عدلک بیساغی قلدی خراب
2625 وادی شهی مدهاولوتاجی
2626 رحمتی براواچ قومشرق
2627 عدل داد دل سیاستدن ای شاه
2628 ظلم ایکلدی بوواخرشها
2629 دد شه ایلدی بیان انک
2630 انکچون ارشد بجسیم درد
2631 وارثه کندرک بودم خوی
2632 عادلان مزدنه بطاعلی جان
2633 دد بی بینه مظفر دریا
2634 بینه ایدی سخاوت حاتم
2635 نقد رزق قیلور خدا احسان

اول بنا اولدی دردنه درمان
اوقیلور کم کلا بوعمل بیتی
اول اوک خالیستدن انلری سوال
اولمسه ورک بودم جواب
نه دی سیلیم سکا بوبین
اصلنی دیکلم نیشو اولدی جواب
مال قلدی انک اکن وافر
صاحبین استمکدن ارمشرق
اخشم براو اولدی شاه
کم چیردی قاشی کندی کبا
زمن ده ظلمی عیان انلرک
چکدی ع ارغوانیم ایلدی زلف
کاین ضبط درد شهی
ورصلا مجیده بوزمان
خضی صور دیکه ای دل دانا
عرض قیل بیلدیم انی دخی هم
سیلکه بیلدم ایا خضر زمان

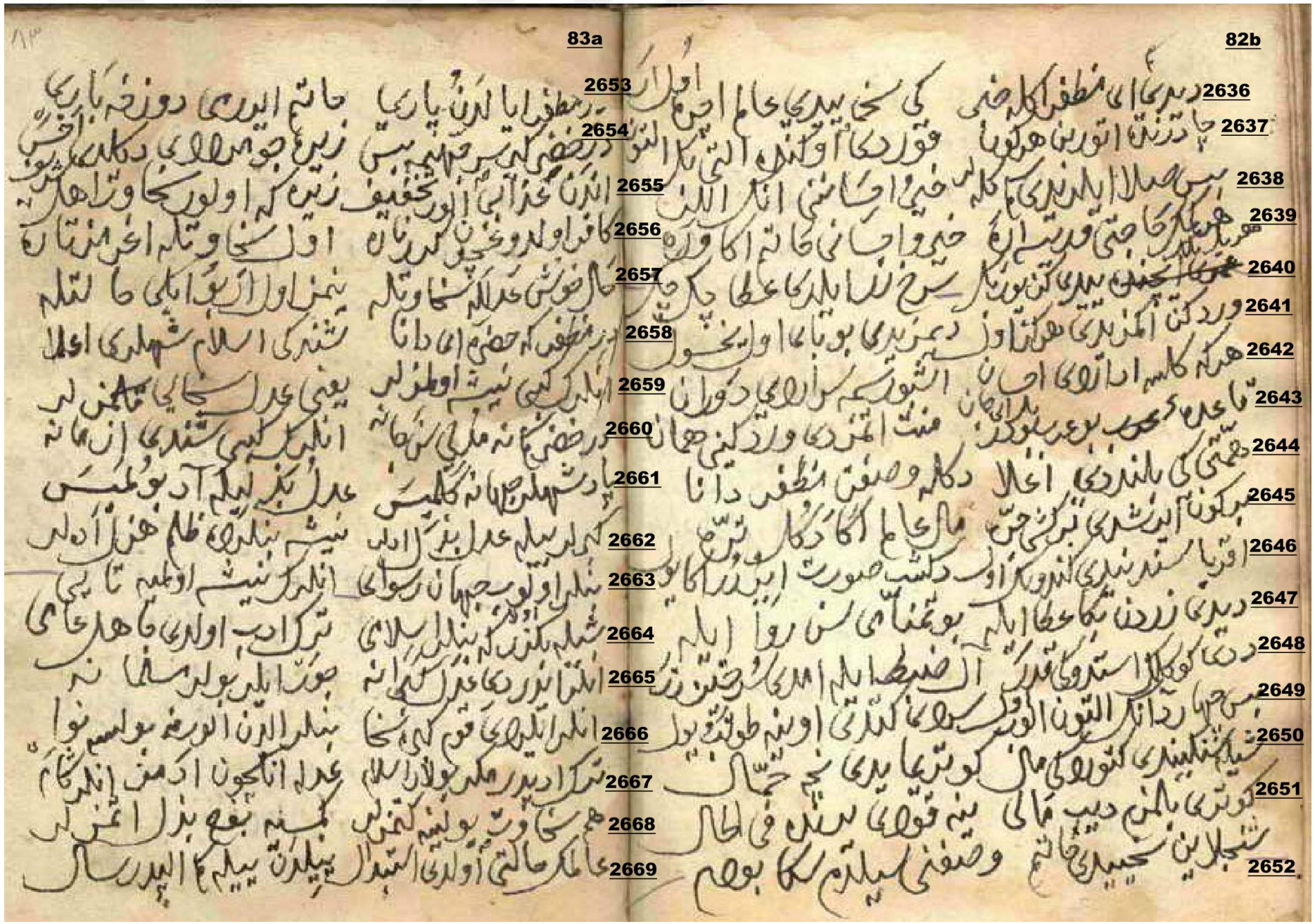

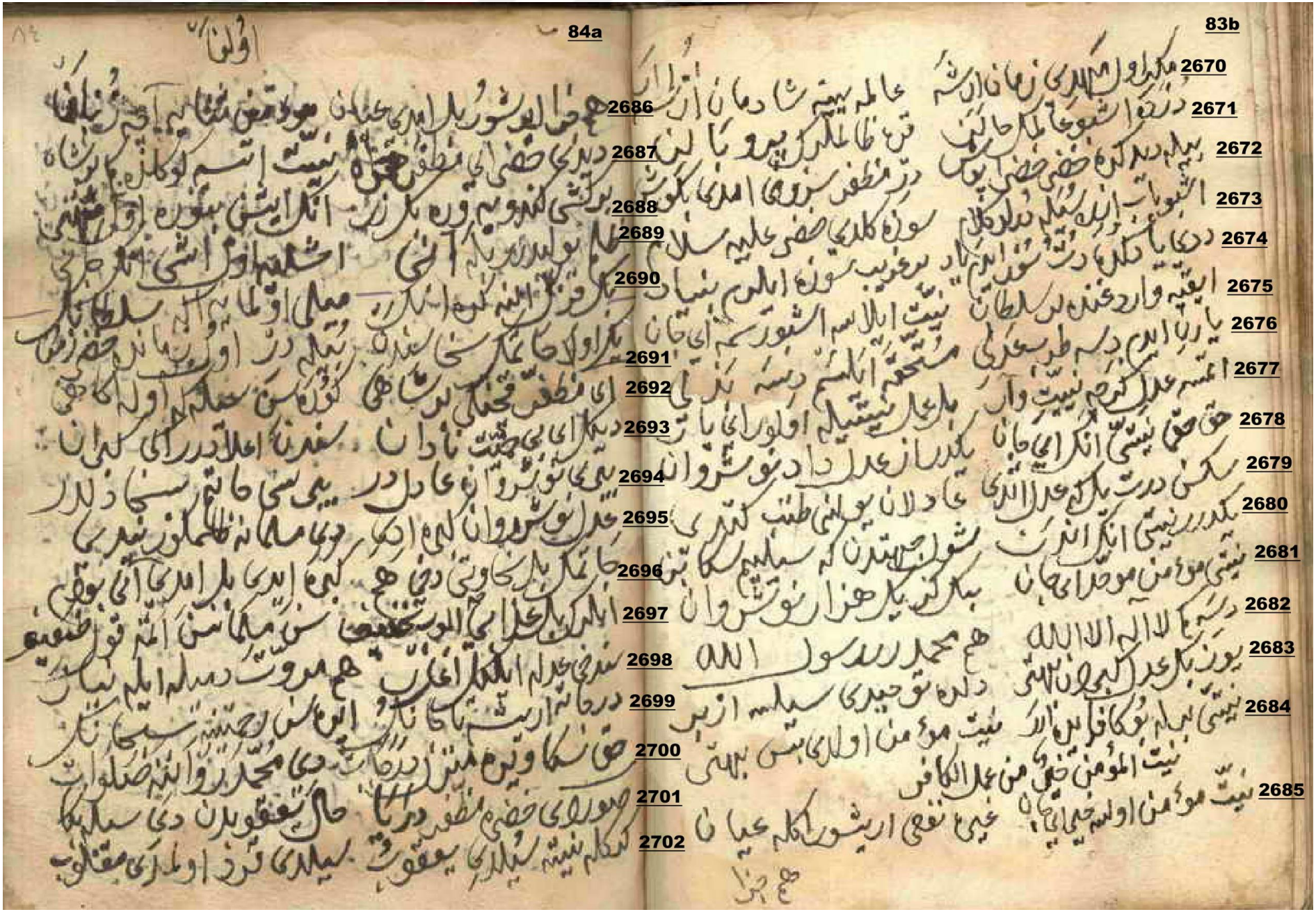

83b

2670
2671
2672
2673
2674
2675
2676
2677
2678
2679
2680
2681
2682
2683
2684
2685

84a

2686
2687
2688
2689
2690
2691
2692
2693
2694
2695
2696
2697
2698
2699
2700
2701
2702

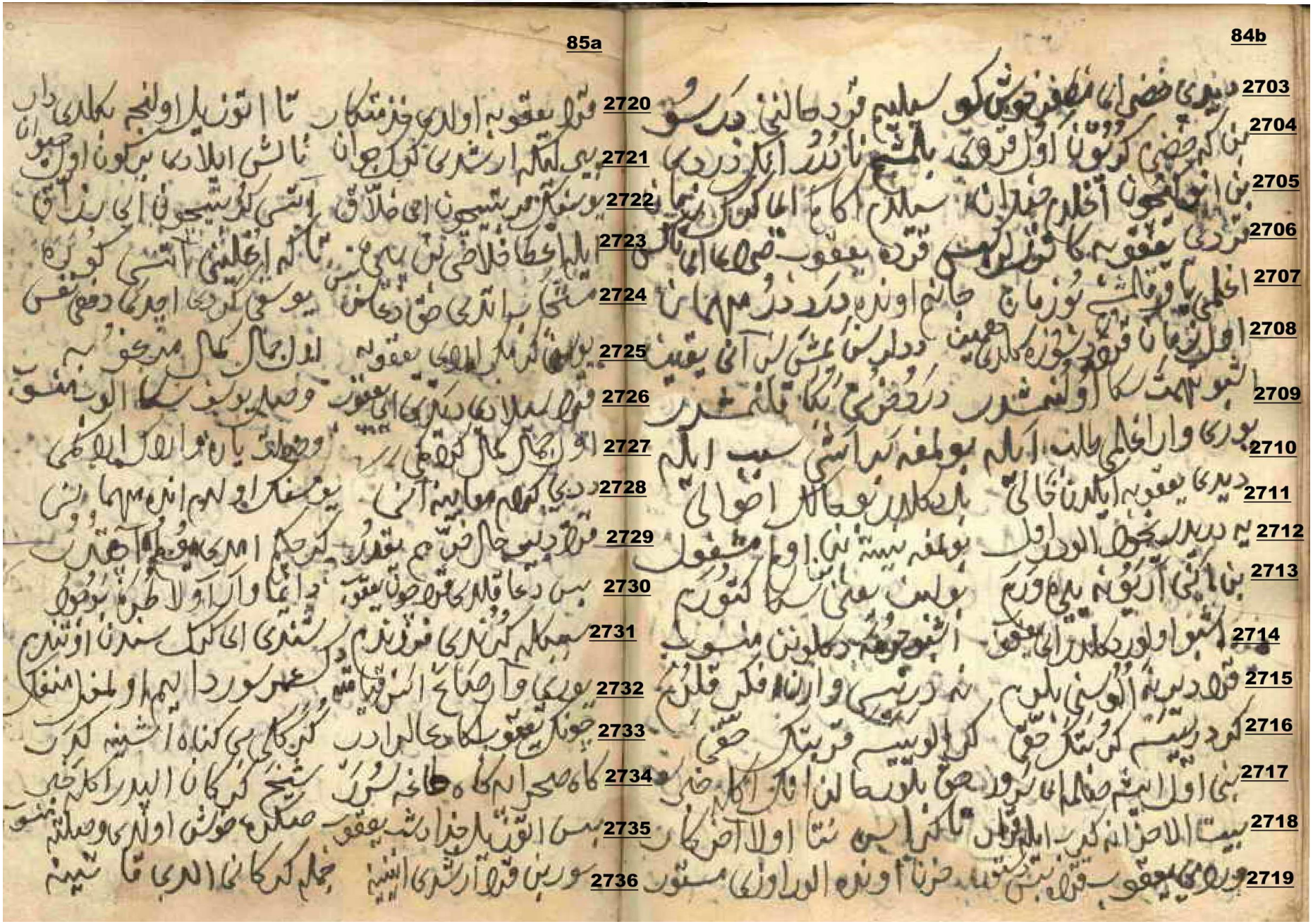

84b

85a

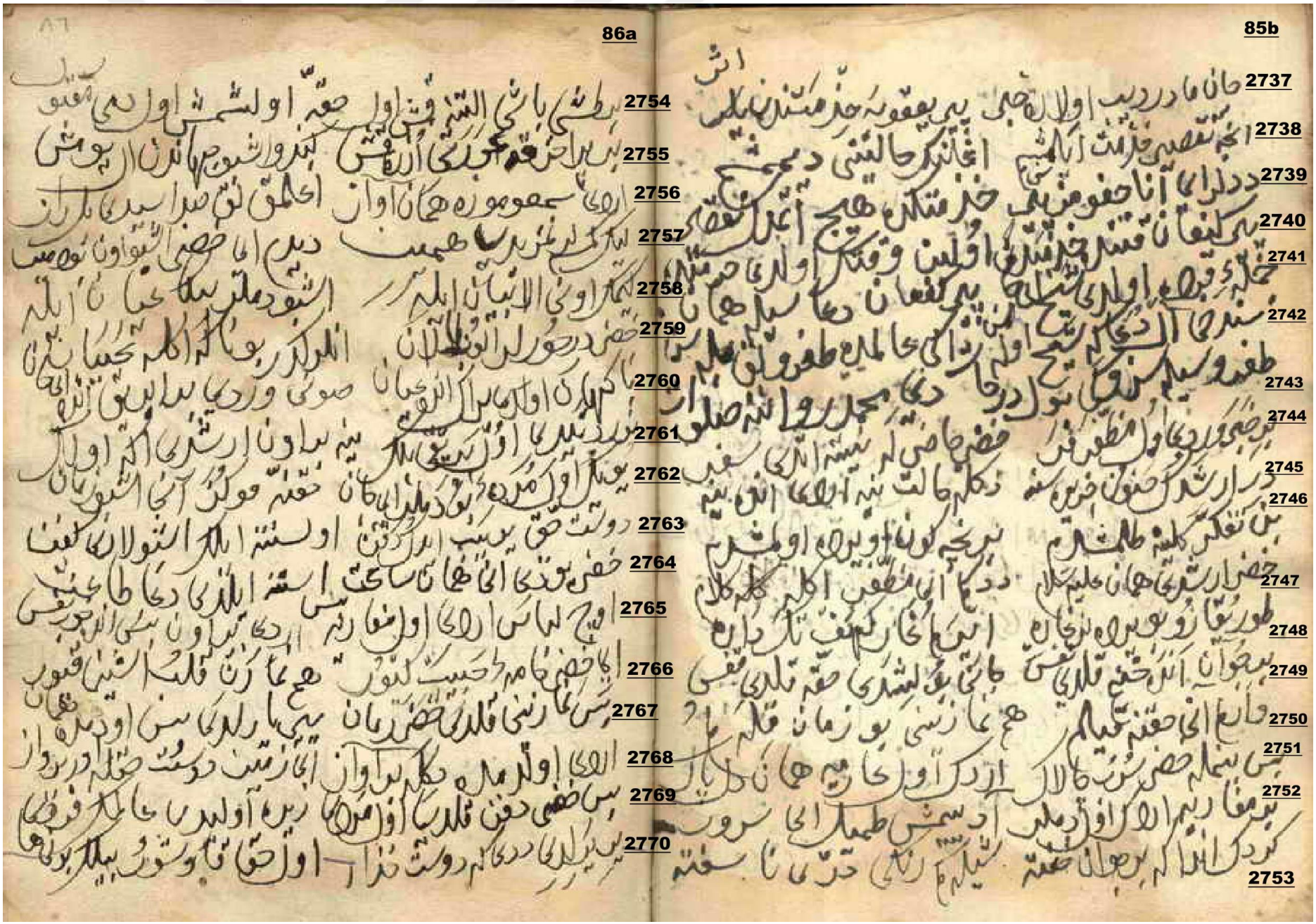

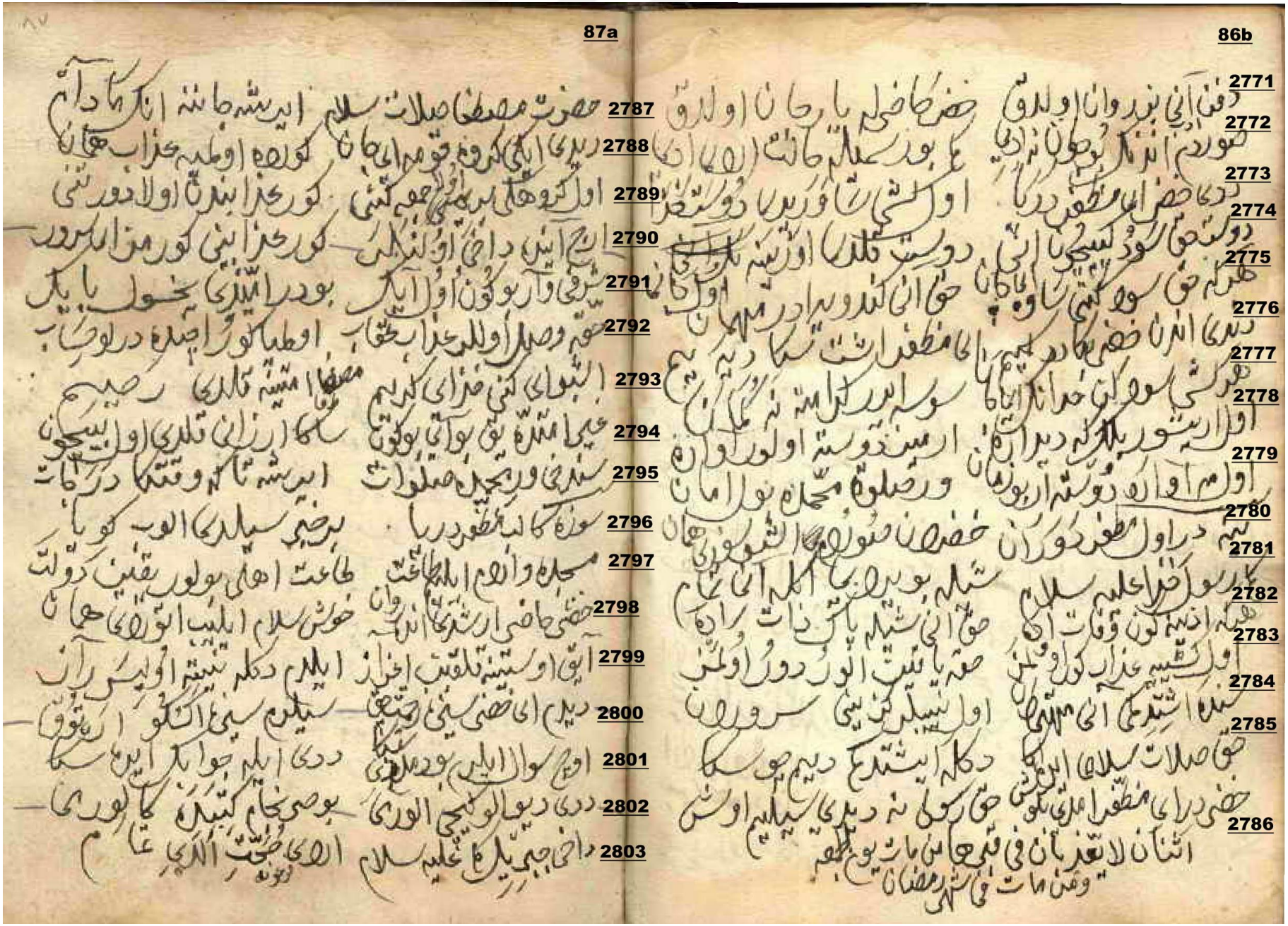

86b

2771 دفن آنی بزد وان اولاد ق
2772 خضر حاضر له یا رحمان اولاد ق
2773 تو ردم انزل بولون نه ادیه
2774 دیدی خضر ای مظفر دریا
2775 دوستم حق رسول کیمیجی یا انی
2776 طلرکه حق سوه کتی سنا وه
2777 دیدی انزل خضر کا دیم یا
2778 طورکشی سوکن خدانک ایتکا
2779 اول ارسه شور یلار که دیرایدی
2780 اول م اوا له دوستم ارسولدان
2781 بیه دراول مظفر کوران
2782 کا رسول خدا علیه سلام
2783 طیله ادیه کون وقات ایکی
2784 اول کشیم عذاب کور اولمز
2785 سنده اشتدی ای مهتی
2786 حق صلات سلام ایرکشی
خضری درای مظفر امدی کوکشی
اثنان لا یعذبان فی قبر هما من مات یوم الجمعه
وقیل من مات فی شهر رمضان

87a

2787 حضرت مصطفا صلات سلام
2788 دیدی ایکی کروه قومه ای جان
2789 اول کروهلی بیمی اوچه کتی
2790 ایچ ایمن داخی اولنلر
2791 شرفی دار بولکون اول ایلک
2792 جمعه وصل اولدر عذاب تقاب
2793 ایشوای کتی خدای کریم
2794 عیسا امتی یوق بوایتی بولکون
2795 سندی وریجل صلوات
2796 سوزه کا لیه مظفر دریا
2797 مسجد واولم ایلیا طاغت
2798 خضر حاضر ارشدی انده روان
2799 ایق اوستینه تلقین اخراز
2800 دیدی ای خضر سنی ایتیم
2801 اوچ سوال ایلدی وصلوتی
2802 دیدی دیوالو کیمی الوری
2803 داخی جبرئیل کا علیه سلام

ایریشه جانه انک کا دآیم
کوره اوملیه عذاب هاویه
کور عذابندن اولادور تی
کور عذابنی کور من الدرور
بولدر امتلری یخشو یا یک
اوطیا کور اچده دریلور عذاب
مصطفا امتینه تلدی رحیم
سکا ارزانی تلدی اول بیجون
ایریشه تا که وقتکا درکات
برخیر سیلدی الوب کویا
طاعت اهلی بولور یقین دولت
خوش سلام ایلیب اوزی هاویه
ایلدم دکله تینه اولیس ران
سیلدم سنی انکو ارتوق
دیدی ایلدم جوابکا این سکا
بوصی نجام کتبدن
الدی صحت الذی عا

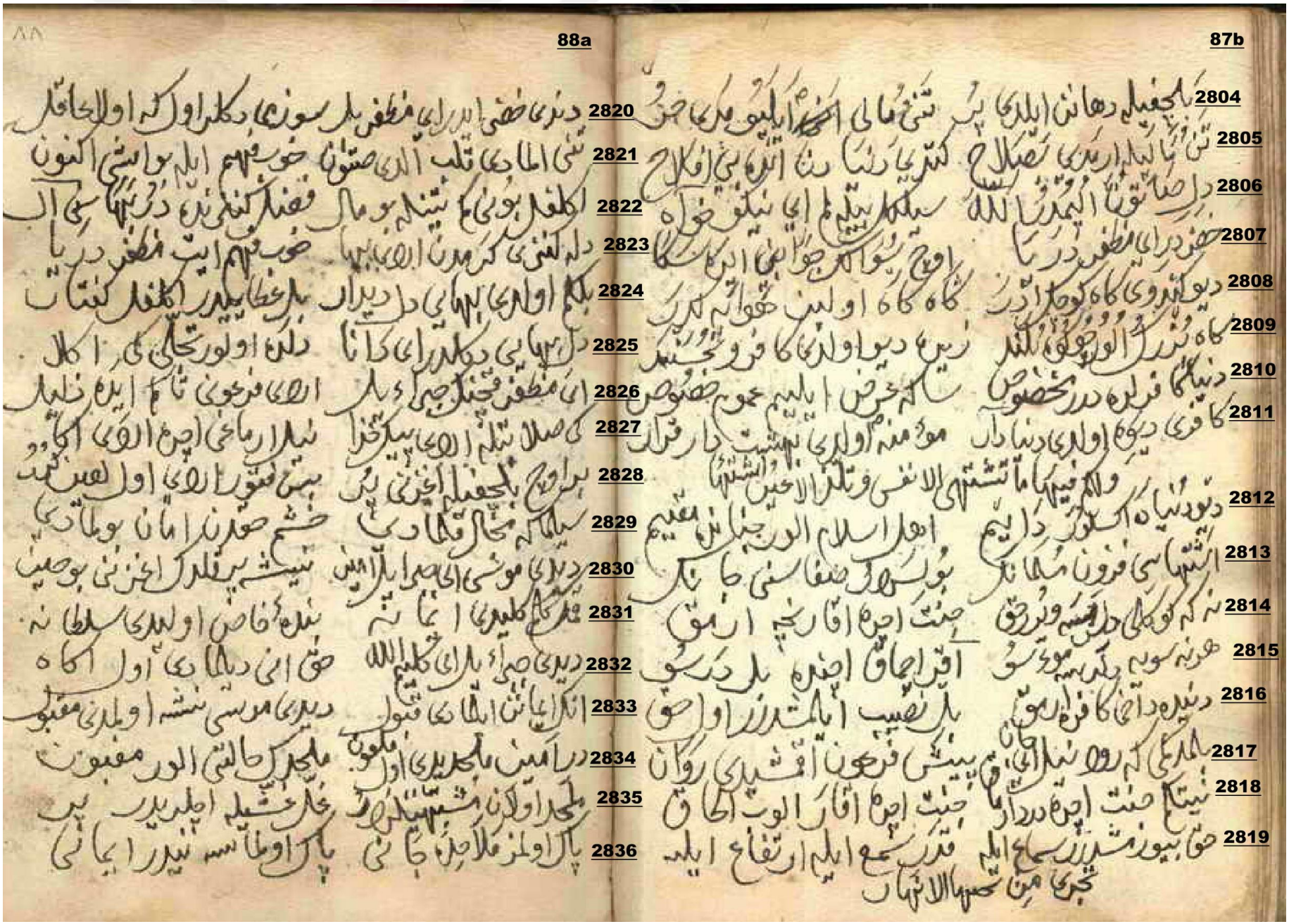

87b

88a

88b

2837 زینهار ملحد کشی الور منکر اسفل دوزخ اولور انلر یر
2838 الثو سوزی دمشدر فرعون طلقنه درکم سینی انلر محو ن
انا ربکم الاعلی
2839 بن سزک اولور تکوزم دیو هیبتمدن بغلدی نیل کیبی
2840 هم مشیلکا اول نادان یعنی صورت پرستدی ترجمان
2841 دیدی ای خضر کافر بی دین بت پرستدور انلر اکلمه یقین
2842 کافور اعانه انلر ای سرور اولدی فرعون حالتی احقف
2843 دیدی بت پرست در اما حالتی بودر سکا
2844 قولسه کفر یعنی کلمه اسلامه
2845 بت پرستک سنی بولدرایم یعنی یرهم تلور بنی تا کم
2846 بت پرستة شفاعت انلرده بتلرو من عنایت ایلیه دکر
عندالله
2847 صورت حق هولا شفعاؤنا ایکیسی دین اشیو در رحمان
2848 بت پرستیلم کافر سنا بارایرانه طریق بن ساده
2849 کافرک حالی اولادیکر کون وردتلاوت سجده الکون
2850 خضر دیدی مصطفی یا نان حق رسولی دیدی بن سوزی انان

89a

یحشر المیت حتی یسمع صوت سعیی یقول الله
تعالی بلا کتبی غریب فارق الاعلون وزوجته
ودحهد الاصنة وهذا اول لیلتی یلاقی وهو صیغی
وصح وعلی المضیف ان یاکل صیغم

اوراد ویس القرانی حفظ تاری نکدر

یادیب یغنی انا من امرنا رشدا واجعل معونتکل الحسنی لنا مددا
ولاتکلنا الا تدبیر انفسنا فانفس تعجز عن اصلاح ما فسدا

2851 خضر دیدی مصطفی یا فن دکلکلم که نه دیدیم امدی بنی
2852 یاری بعد ای آدم حوا کندی تا حیاتم طلم ایتمیسن اصلا
2853 اولادی حریان اولان قلبده جیهان نیلدیلر سکا دیدیم بن زمان
2854 کمثل الحمار حاصنه صفی لوبی ستی چون دفعی بیدخن دیدیکی
2555 بلکی سیم اولادی ستی چون صفی یعنی طولادی سنی وتیلم کفی
2856 سرلعا حوا دخی دخت زرم تاکم اول بلکه زردن الیسوع
2857 بلکه زردن ادب ستی یوزی انده حوایه الاعاد لحی ستی

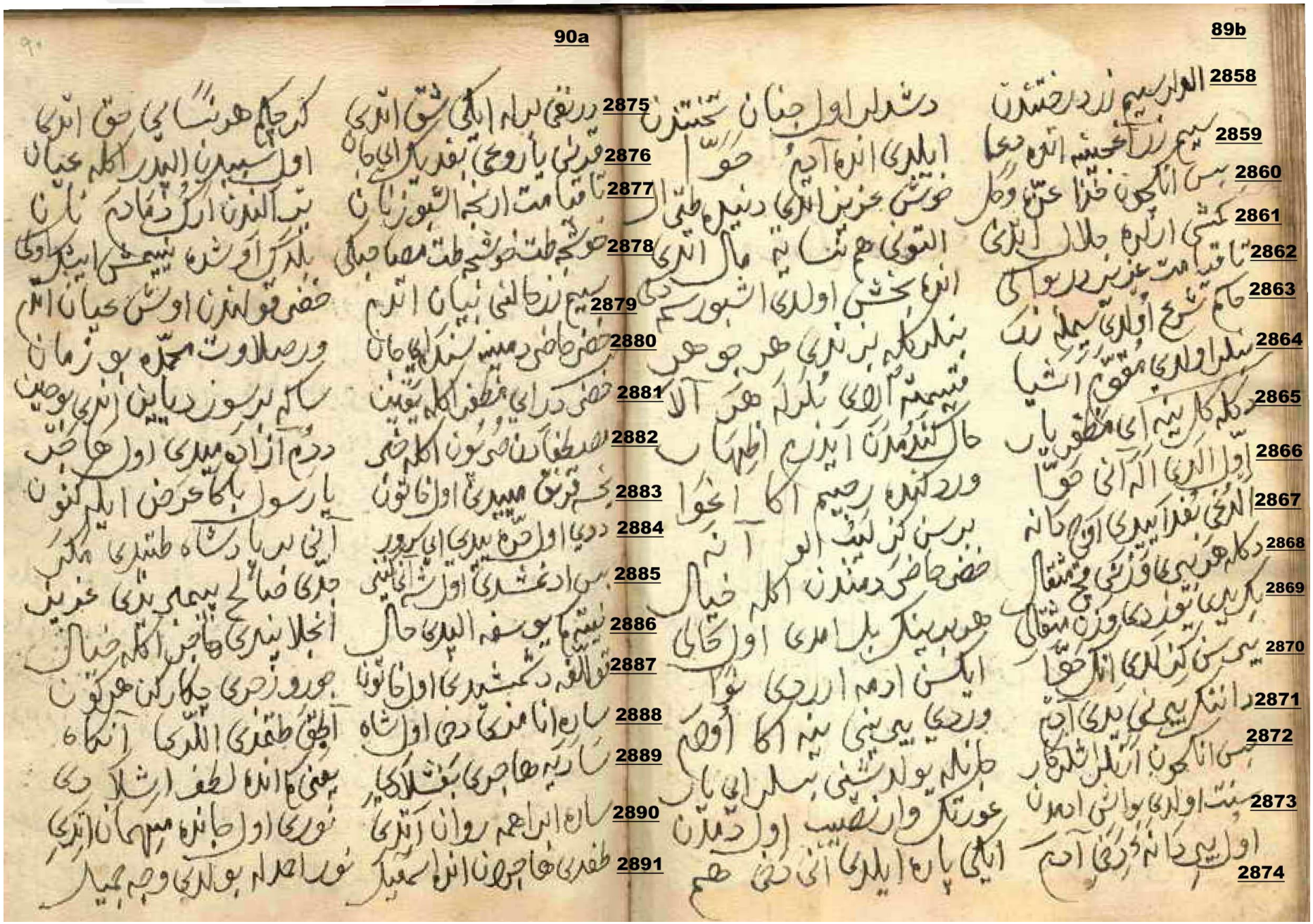

89b

2858 الوار سیم زرد رختدن دشدلر اول جنان تختدن
2859 سیم زر آنچنین انده صفا
2860 بس انا کون خدا عز وجل
2861 کشتی ارلده جلال ایلدی
2862 تا قیامت عزیز در دوالی
2863 حاکم شرع اولدی سیملی زنگ
2864 سلر اولدی مقوم اشیا
2865 دکله کاربنه ای مظفر یار
2866 اول الدی اله آنی حوا
2867 الدی نفد ایدی اول دانه
2868 دکله هر بیک اوزنی وزن مثقال
2869 بکریدی تفد دکا وزن مثقالی
2870 بیع سنی کیلدی انا حوا
2871 دانه بیک بیدی آدم
2872 بس انا کون ارلدی شکار
2873 بنت اولدی بوانی امدون
2874 اول بیع دانه دکی آدم

90a

2875 دریغی بر اله ایلکی شق ایلدی
2876 قدریلی یا روحی نفد بیک ایلدی
2877 تا قیامت ارلدم شهوز یان
2878 خوشچ طلت خوشچ طلت مصاحبلی
2879 سیم زر دانه نی بیان ایلدم
2880 خضر حاضر دمیدم سنگ ایلدی جان
2881 خضر درای مظفر دکله یقین
2882 اصطفا دن ضی بون اکله ضی
2883 بخ قدریلی میدی اول خاتون
2884 دیدی اول حق بیدی ای پروردگار
2885 بس ادمشدی اول شه انی بینی
2886 بیتیم یوسفه ایلدی حال
2887 قوالغه دشمشیدی اول خاتونه
2888 سار انا منی دی اول شاه
2889 سار یه هاجری بغلادی یار
2890 سار ابراهیم روان ایلدی
2891 طفدی هاجرون ابن اسمعیل

کر چکم هر نه یی سوق ایلدی
اول سبیدن ایلدر اکله حیان
تب الدن ارلدی دماغ دماغ
بلدگی اوشده بیمشی ایدگ اوکی
خضر قولدن اوشی حیان ایلدم
ورصلاوت محمد یو زمان
ساکم بر سوز دیاین ایلدی یوحین
دردم آزاده میدی اول حاضر
یا رسول بلکا عرض ایلگ کنون
آنی بر پادشاه طلدی هکتر
جدی ضالح پیمبر بنی غزیز
انجلا پندی حاضر اکله خیال
جور و زحمی چکار کن هر کون
ابلق طفدی الدی آنکاه
یعنی کا ابده لطف ارشلا دی
نوری اول جانده میهمان ایلدی
نور احداد بولدی وجه جمیل

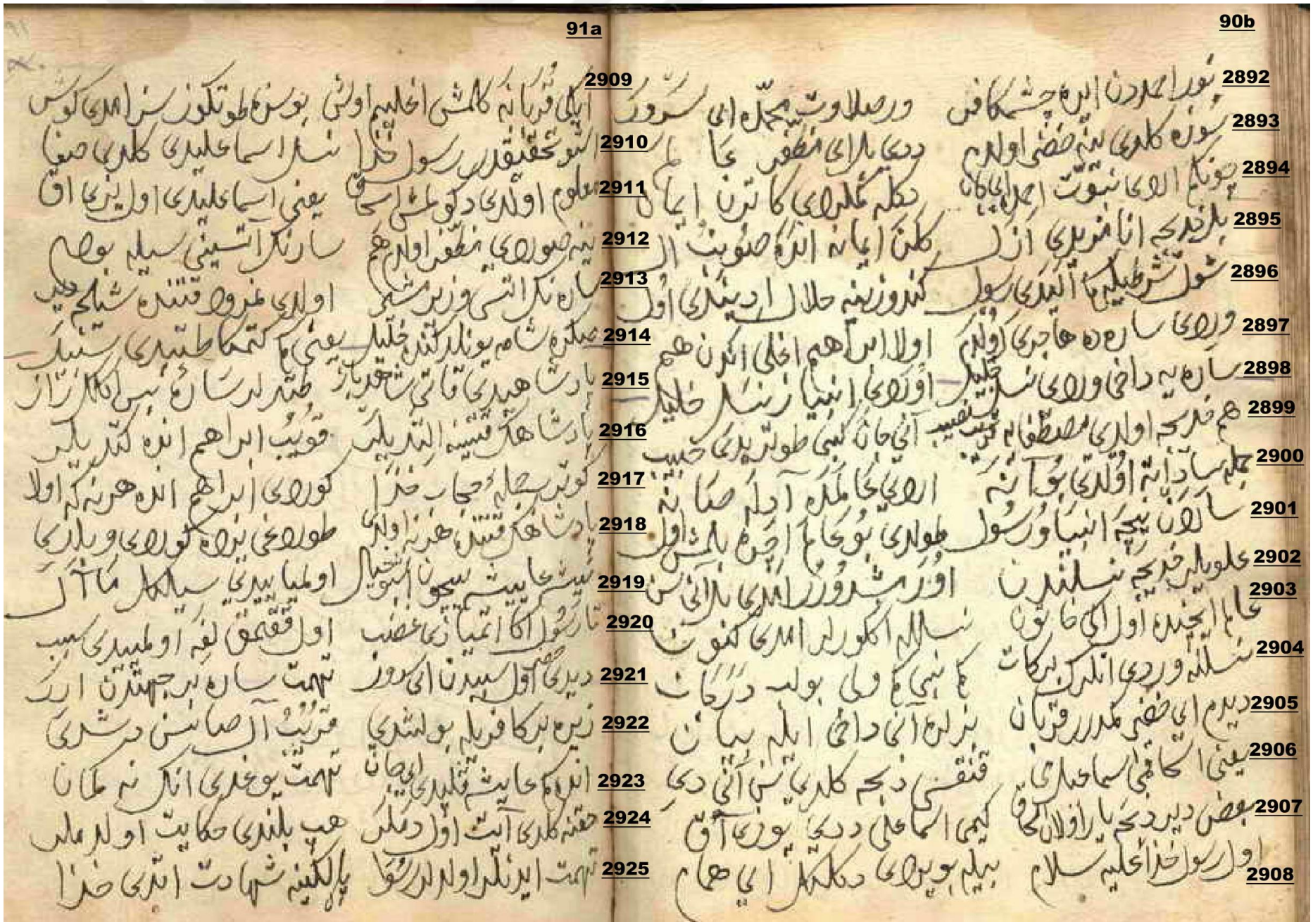

90b

2892 بولدی احمد دن این چشمکافش
2893 سوزه کلدی بینه حضتی اولدم
2894 چونکم الدی نبوت اهل ایکان
2895 بلر خدیجه انا فریری ازل
2896 شول شرطیلن کلدی رسول
2897 وردی ساره ده هاجری اولدی
2898 سان یه داخی وردی نسل خلیل
2899 هم خدیجه اولدی مصطفا
2900 جلهسادانه اولدی بوآنه
2901 سالدن بیچه انبیا ورسول
2902 علویلن خدیجه نسلندن
2903 عالم ایچنده اول ایکی خاتون
2904 نسلله وردی انلرک برکات
2905 دیدم ای حضتی مکدر قربان
2906 یعنی الکافی اسماعیلی
2907 بعض دیدیلر یا اولان الکافی
2908 اول رسول خدا علیه سلام

ورصلاوت بیمحل ای سرور
دیدی یارای مظفر بنا
دیکله کلدی کاترن ایمان
کلن ایمانه الده صفویت ال
کندوزینه حلال ادیندی اول
اولا ابراهم اخلی انکرن هم
اولادی انبیا نسل خلیل
آنی جان کبی طوتردی حبیب
الدی یا ملک آدلم صفا نه
طولدی بوکاج اچره بلمش اول
اورمشدور اولدی نالی سن
نسالله اکلورلر اولدی کنوز
کا نبی کا ولی بولمه درکات
بزلرن آنی داخی ایلم بیان
قنقسی دیکم کلدی سن آنی دیدی
کیمی اسماعیلی دیدی یوزی آق
بیلم بویولی دیکلکل ای همام

91a

2909 ایکی قربانه کلمش اخلیم اولنی بوسنه طوتکوز سز اولدی کوسن
2910 اشو تحقیقدر رسول خدا نسل اسماعیلدی کلدی صفا
2911 علوم اولدی دکو علی اسحاق یعنی اسماعیلدی اولیزی اق
2912 بنم صورتی منظر اولدم ساز نکل آسینی سیلم بولم
2913 سان نکل اتسی وزیر مشیر اولدی مروه قتنده شایخ دیر
2914 صکره شام یولنه کتدی خلیل یعنی کتمکا طیتدی ستیک
2915 پادشاهیدی تا تی شتر باز طیتدی سان نبی اکلکل زاز
2916 پادشاهک قتینه التدیلر قویب ابراهم انده کتدیلر
2917 کوتدی جله حجاب خدا کوردی ابراهم انده هرنه کم اولا
2918 پادشاهک قتنده هرنه اولدی طولدیغی یره کوردی ویردی
2919 تنیر حایشه سیچون ایتوشیال اولمیا پیدیکا سیلکل ماآل
2920 تا رسول اکا اتمیا زی غضب اول تحقیق لغه اولمیدی سبب
2921 دیدی حضرت اول سیدن ای سرور تهمت ساره بر جهتدن ارک
2922 زین برکا فریلم بولنمدی مترتب آل صاینس دیشدی
2923 انده حایشه قلیدی ایجان تهمت یوغدی انکر نه مکان
2924 حقنه کلدی آیت اول دملر هپ بلندی حکایت اولدی ملر
2925 تهمت ایرنلر اولدلر رسوا پاکلکینه شهادت ایتدی خدا

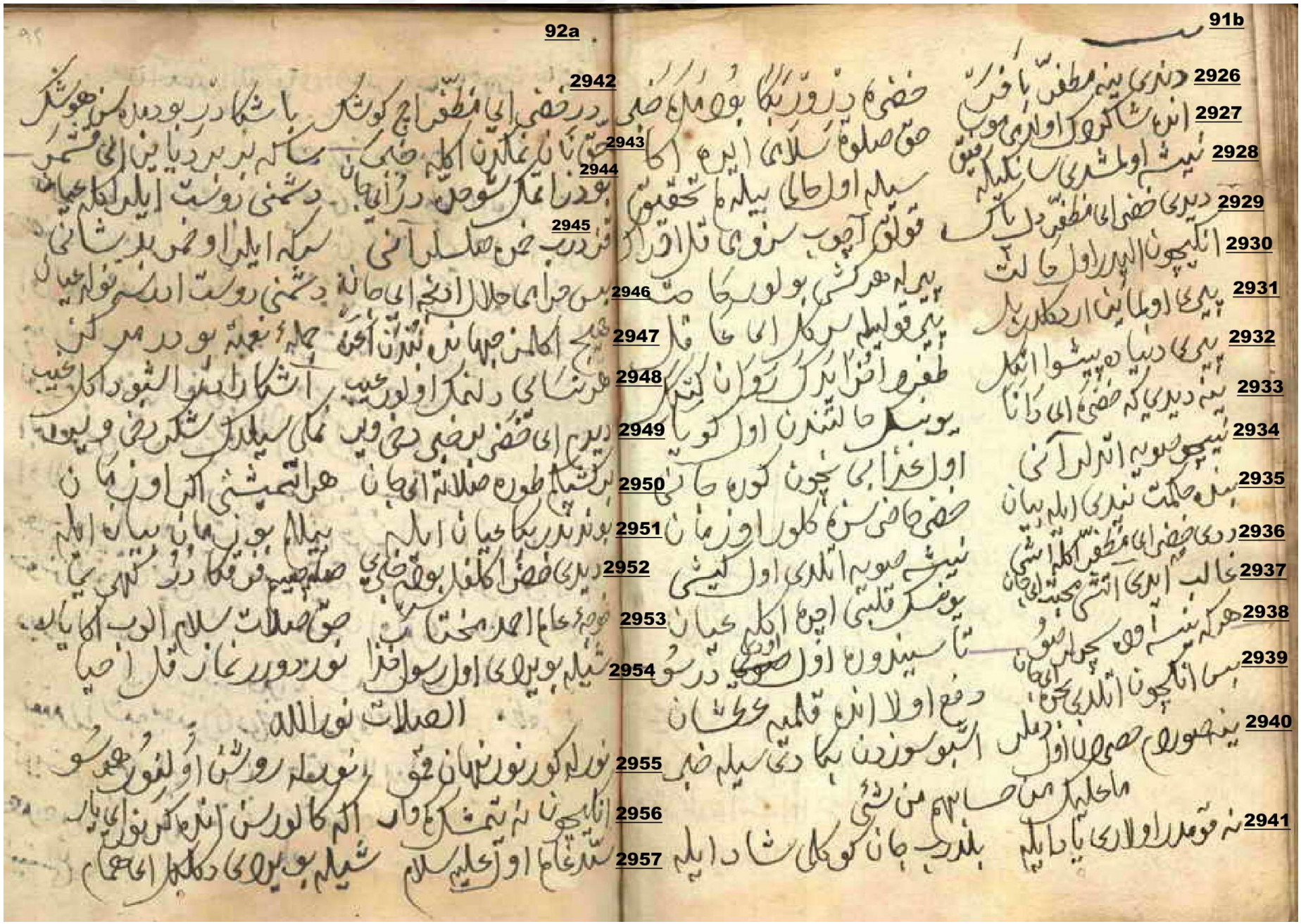

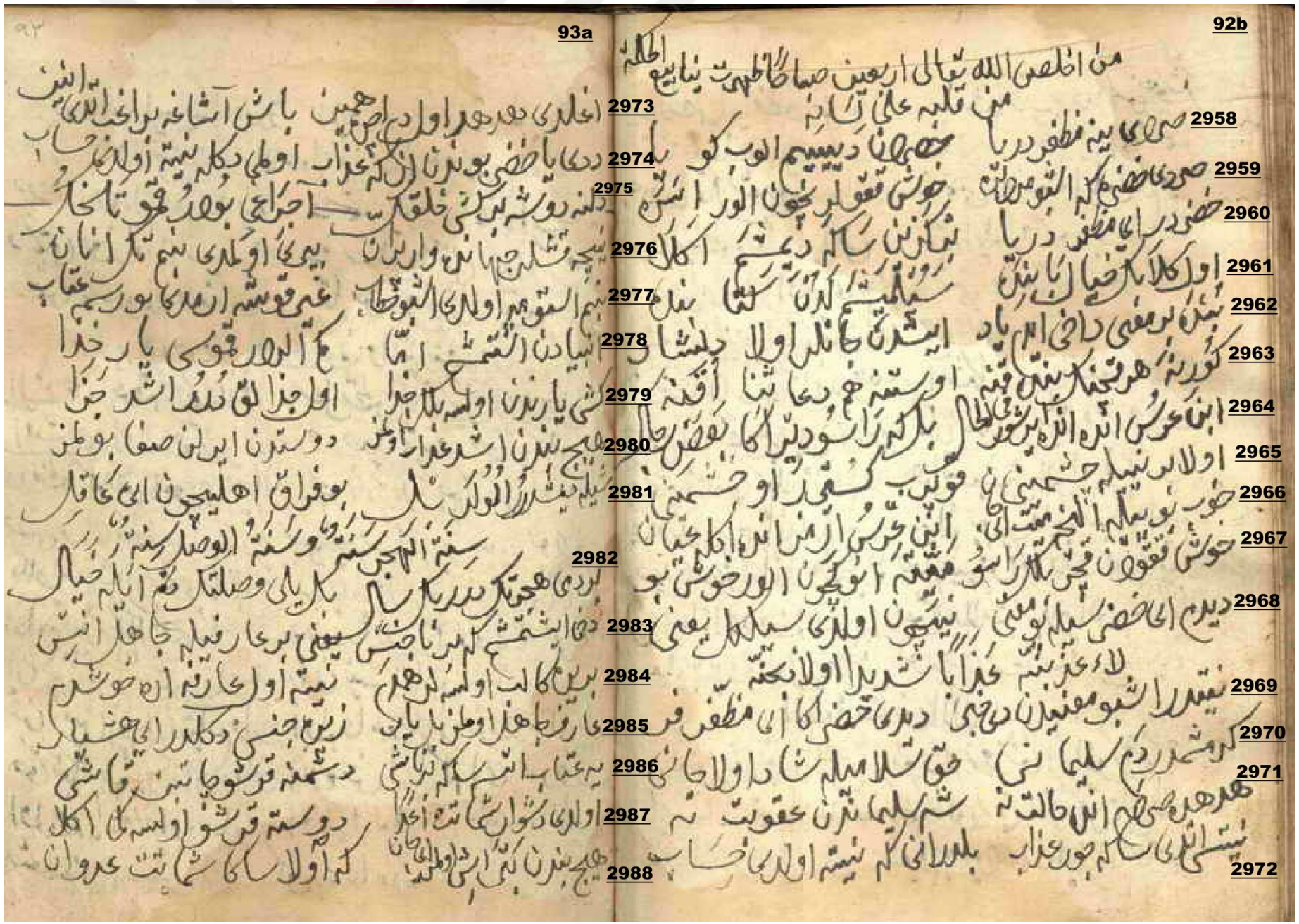

92b

من اخلص الله تعالی اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه

2958 صحرای بینه مظفر دریا
2959 صحرای حضرم که البقوم دریاست
2960 حضرت دریای مظفر دریا
2961 اول کلا بکل خیال باشدن
2962 بشدن پر معنی داخی این یاد
2963 کوردیه هرچه نک بشدن قبضه
2964 ابن عرس الله الله این شود حال
2965 اولاس نیلم چشمی
2966 خوب بو نیلم الخ معیت ای
2967 خوشی قعقوان قچی بکلار راسو
2968 دیدم ای حضرت سلیم یو معنی
2969 لاعذبنه عذابا شدیدا اولانجه
2970 نیشدر اشبو مفتیلان دیجی دیدی حضرت کای مظفر فر
2971 کومشدر دم سلیمانی حق تعالا سلیم شاه اولاجاقی
2972 هدهد صحبتی انلی حالت نه شه سلیمان ذن حکومت نه
نیستی انلی ساکم جور عذاب بلدرانی کم نیسته اولدی حساب

93a

2973 اخلاری دهدهد اول دم اصحیمن باش آشاغه یراخ الله ایتمه
2974 دعا یا حضرت بو ذن ان کم عذاب اولمی دیکله نیته اولدی حساب
2975 دلنه دوشه بر کشی خلقک اخراج بولدی قوق تا نخار
2976 بیچه تشلین جانلر واریان بیلجای اولدی بنم تک انسان
2977 بنم السقو هیم اولدی الشوطاب غیری قوشه ان دیجا بو رسم عقاب
2978 انبیادن التمش ایتما کم آلوه قوسی یار خدا
2979 کشی یا ذن اولسه بلکل جزا اول جزا لق دیدم اشد جزا
2980 هیچ بندن اشد عذاب اولمز دوستدن ایرلن صفا بولمز
2981 ویله دیشدر الولکر بلکل بوفراق اهلیچون ای کاقل
2982 لردی هدهدک بدر بلکل سنة الاجل سنة الوصل سنة زیاده
2983 دعا ایشتمش کم بر ناجنس بلکل وصلتک دم ایله حیال
2984 بریس کالب اولسه لردهدر یعنی بر عارفیله جاهل انیس
2985 عارف با جاهل اولمز یار یار نیته اول عارفه ان خوشدر
2986 یه حتاب ایتمه سلیم نراشی زیرا جنسی دیکلدر ایچ شیار
2987 اولدی دشوار شمانت اعدا دشمنه قوشوجانبه قاشی
2988 هیچ بندن کتی ایشی دوستدن اولسه کی اکلا
کم اولاسا کاشانت عدوان

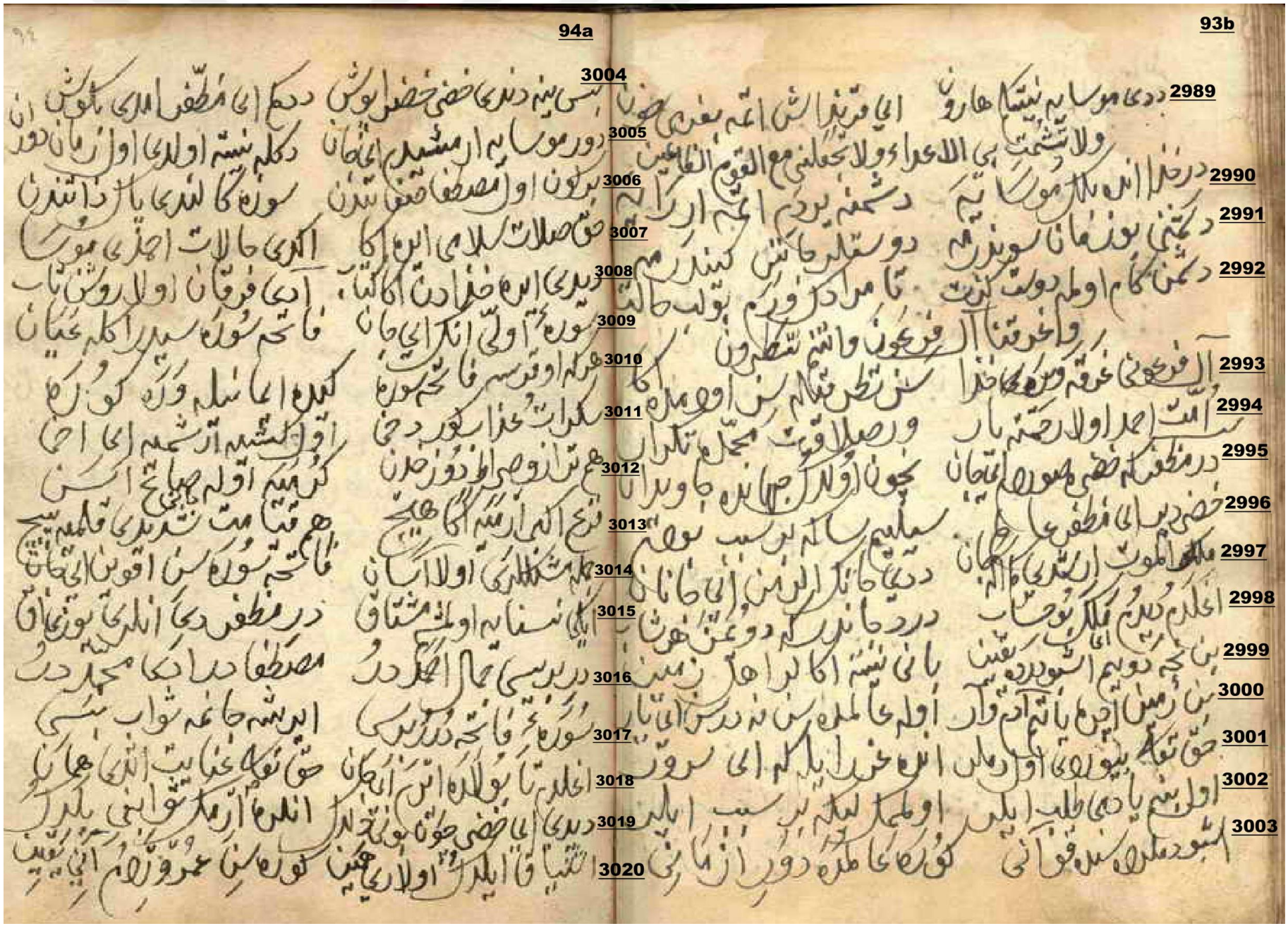

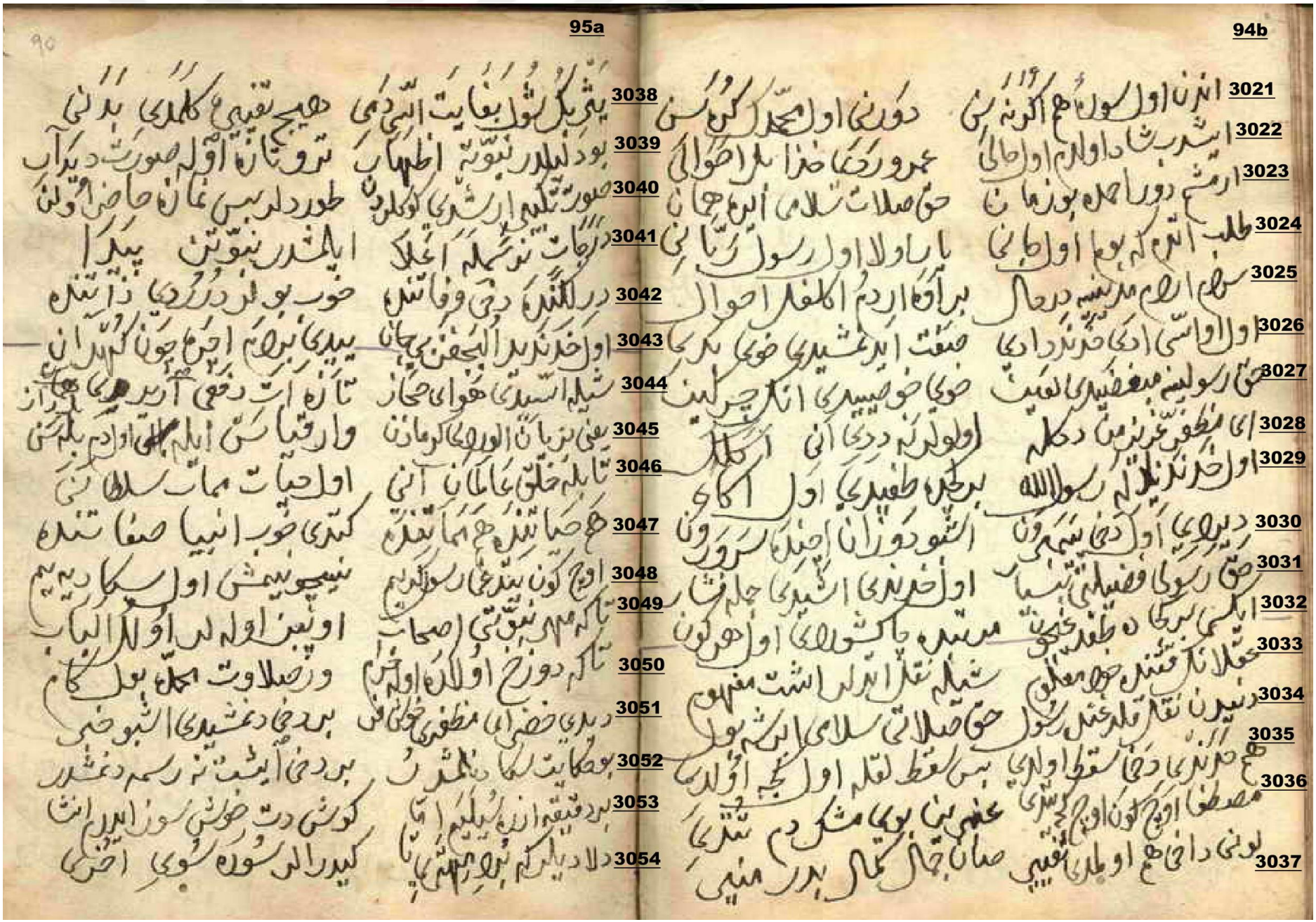

94b

3021 ایزن اول رسول هم اکرمنه نبی
3022 ایشدرب شاد اولدم اول حالی
3023 ارمش دور احمد بو زمان
3024 طلب ایتم کم بو اول جانی
3025 سلام الله مدینه ده حال
3026 اول اوانسی ایکی خرند ایکی
3027 حق رسولیم مبغضیدی لعنت
3028 ای مخلص غریبم دکلم
3029 اول خرند یلم رسول الله
3030 دیدی اول دخی یتیمدن
3031 حق رسولی فضیلتی بیمار
3032 ایکسی بر کاه طفل خوش
3033 حلالا نک قتلنه حلال معلوم
3034 دیدی نقل ایدر اشت مفهوم
3035 حق صلاتی سلامی ایرشه رسول
3036 بس لعظ لقلم اول بچه اولدی
3037 محمدین بوی مشک دم تتیکی
صفان جمال کمال بدر منیر

94a

3038 یتمش بیک ثوب بغایت ابیض دمی
3039 بولدیلر نبوتنه اظهار
3040 صورت تکلیم ارشدی کوکلرده
3041 درجات تنزیلم اعلا
3042 درلکنده دخی وفاتنده
3043 اول خرند بدر البحقن بیان
3044 شیله استدی هوای حجاز
3045 یعنی بزیارتن الورلم کرمادن
3046 تابله خلق عالمان آنی
3047 هم حیاتنده هم مماتنده
3048 اوچ کون بندغی رسول کریم
3049 تاکه مهلی نبوتی اصحاب
3050 تاکه دوزخ اولدن اولم خبر
3051 دیدی حضرای مظفر خوش
3052 بو حکایت لسان دلمدن
3053 بو دقیقه انی ایلیم اما
3054 دلا دیلرکم بلا مهلتی

95a

هیچ تقیی کلدی بدلنی
تروتازه اوله صورت دیدار
طوردلر بیس غمان حاضر اولدن
ایلشدر نبوتین پیدا
خوب بولدر دردی دانشنده
پیدی بزلم اچم چون کوبلان
تازه ات دخی آرزو ایدرم
وار قیاسن ایله اولدم بلدن
اول حیات مماتسلاتنی
کتدی خوب انبیا صفاتنده
نیچه بیمش اول سکار دیه یم
اونبن اوله لن اولدن الباب
وز صلاوت ایله بول کام
بو دخی دیشدی الشو خبر
بو دخی ایشت نه رسم دیشدر
کوشی دت خوش سوز ایدرلر انی
کیدر الن سوده سوی اخری

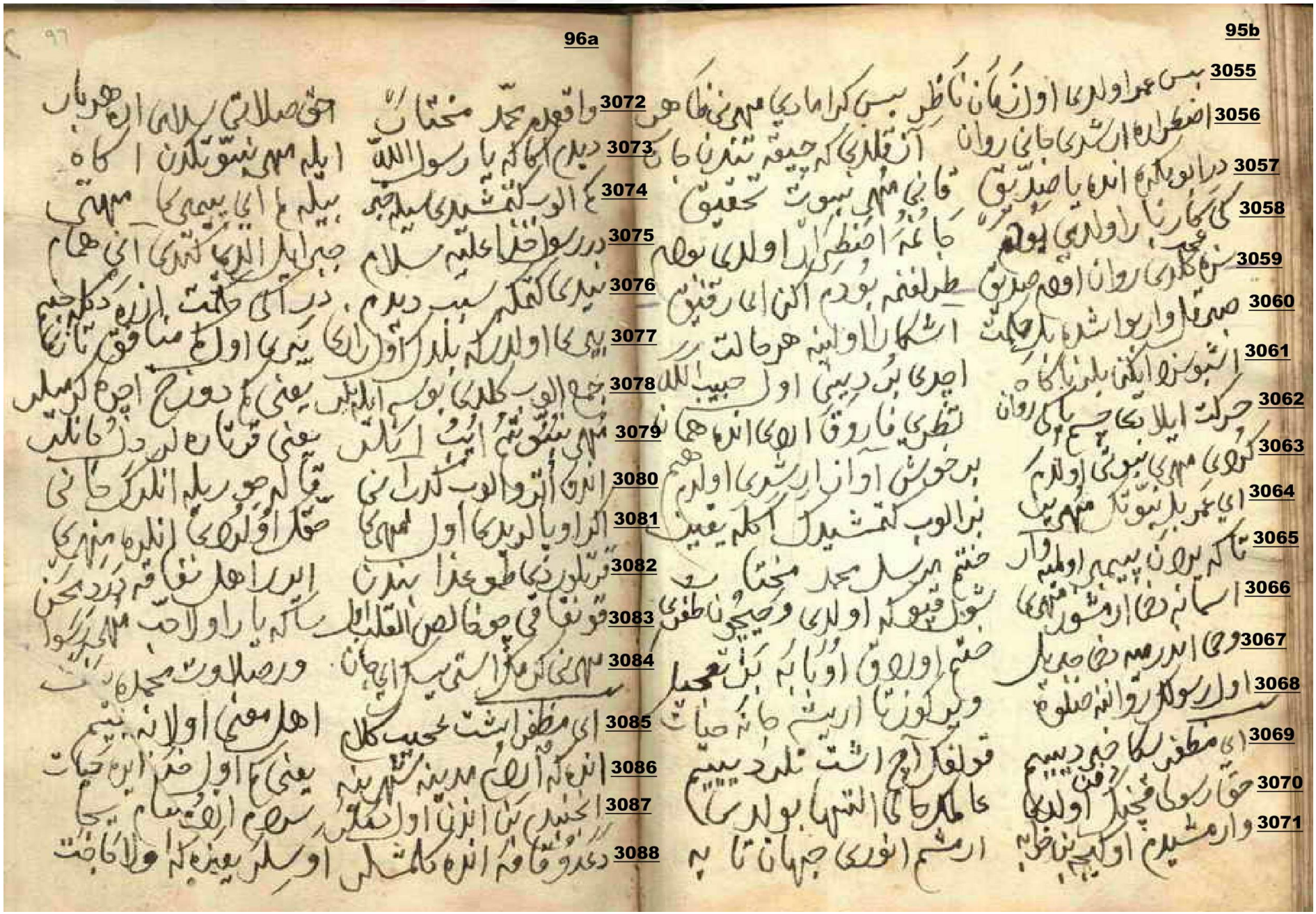

95b

3055 بس عمر اولدی اول زمان ناظر بس کرامات مهدی ظاهر
3056 اضطرار ارشدی جانی روان آن قلدی که چیقه تیندن جان
3057 دیدی بوبکر اندا یا صدیق قانی مهدی نبوت تحقیق
3058 کی کمار نا راولدی یولدم جانه اضطرار اولدی معلوم
3059 سن کلدی روان اوهم صدیق طرلغه بودم اکن ای رفیق
3060 صبی قال وار ایدی باشده بلک حکمت اشکارا اولینه هر حالت
3061 اشبو سزه ایکن بلنر ناگاه اچدی بر دیبی اول حبیب الله
3062 حرکت ایلادی چشم پاکی روان نظری فاروق اولدی اندا هم نا
3063 کوردی مهدی نبوتی اولدم بر خوشی اول از ارشدی اولدم هم
3064 ای عمر بلنبوتک مهدی بن نبرالوب کتشیدک اکلم یقین
3065 تاکه یوران پیمبر اولمیه وار ختم مرسل محمد مختار
3066 اسمانه دخی ارمشور مهدی شول قیوکه اولدی وحیچون ناطق
3067 وحی اندر میه دخی جبریل ختم اولدق اوبابه بن تحمل
3068 اول رسولک روانه ضلوه ویرکوز نا اریشه جانه حیات
3069 ای مظفر لکا خبر دیسم قولغلر آچ اشت نلر دیسم
3070 حق رسولی مخیل اولدی عالملر کا فی التهایولدی
3071 وارمشیدم اولیچه بنا خبر ارمشم انوری جهان تا به

96a

3072 واقعه محمد مختار حق صلاتی سلامی اوهریار
3073 دیدی اکاکه یا رسول الله ایلیم مهدی نبوتکدن اکاه
3074 ع الوب کتشیدی ایلیم جبی بیلیم ایا پیمبری مهدی
3075 در رسول خدا علیه سلام جبرایل الدیکا کتوری انی هام
3076 نبیدی کتکلم سبب دیدم در ای حکمت ازده دکلم جیم
3077 بیدی اولدر که بلدر اول انی یعنی اول کم منافق تا نا
3078 جمع الوب کلدی بوسه ایلدی یعنی کم دوغرلیه اچم کرسیلر
3079 مهدی نبوتنی ایت ایتکلن یعنی قرنا ه لردن قالدی
3080 اندن اترو الوب کتدانی قالمیه جوریله انلرک قانی
3081 الدی اولدی بیدی اول مهدی صقل اولدی انلره منهدی
3082 قرنلردن نیا طوعدا بندن ایدر اهل نفاقه دردمحن
3083 قوتنا فی جوخالص القلب اول ساکه یا رب اولاحب مهدی رسول
3084 مهدی کن مکا استیه ایمان ودر صلوت محمد رب
3085 ای مظفر ایشت محبب کلام اهل معنی اولانه بنیم
3086 اندکه آرام مدینه شهره یعنی اول ضد این حیات
3087 الحنیدن نیا اندن اول حلیه سرهم الف تمام یحی
3088 دعدو قافیه اندن کلمشلر اوسلر یعنیه که اولا حاجت

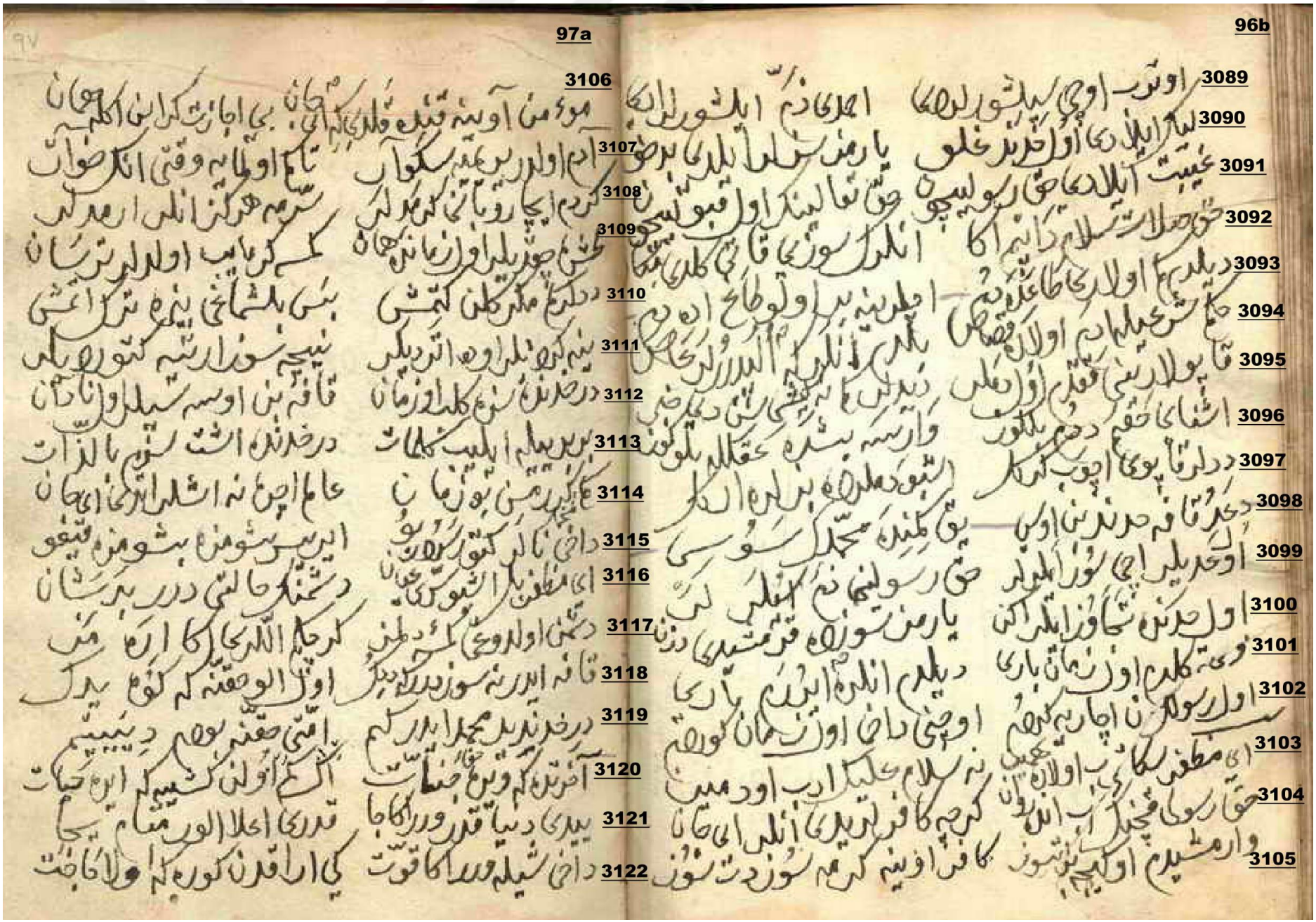

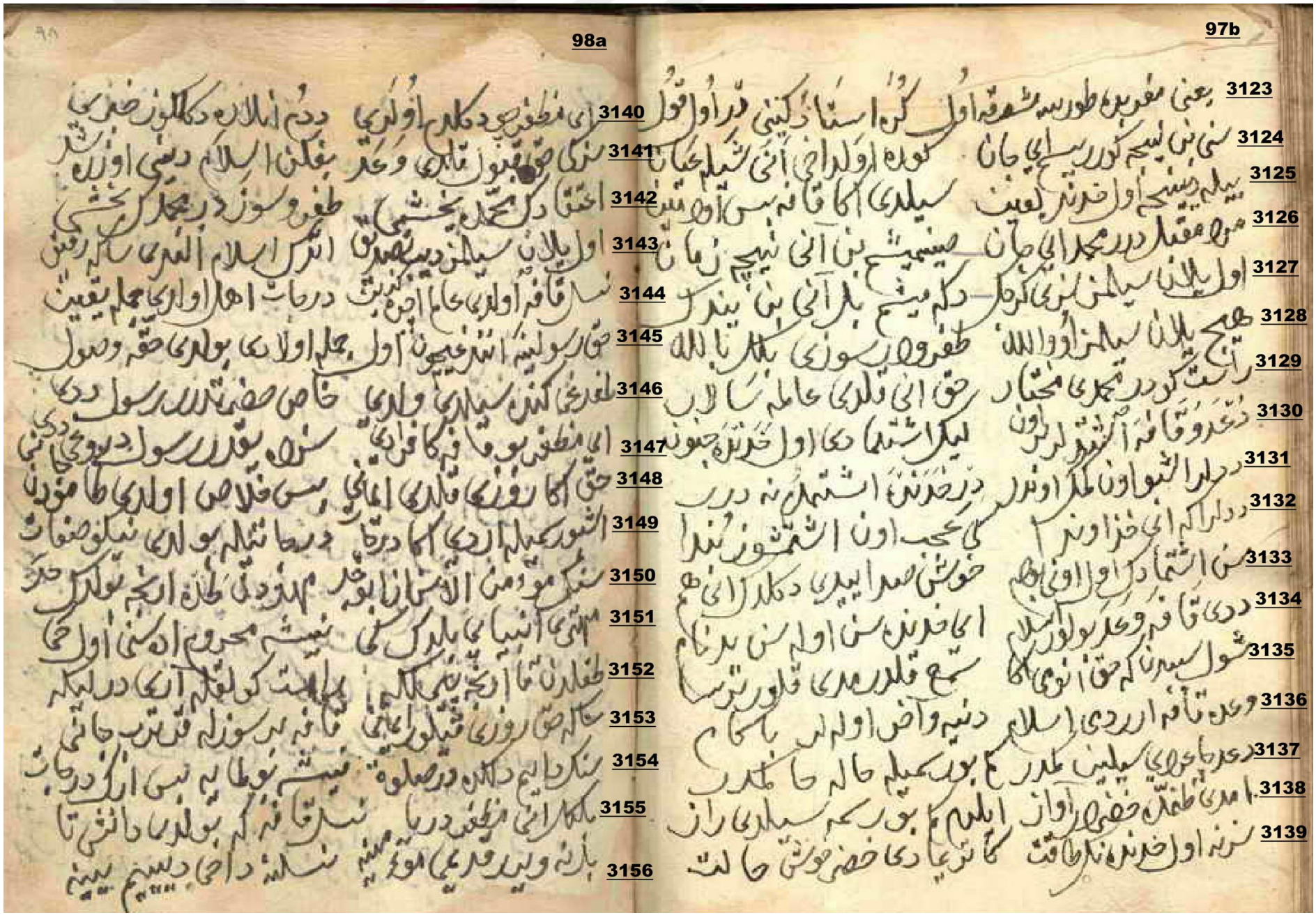

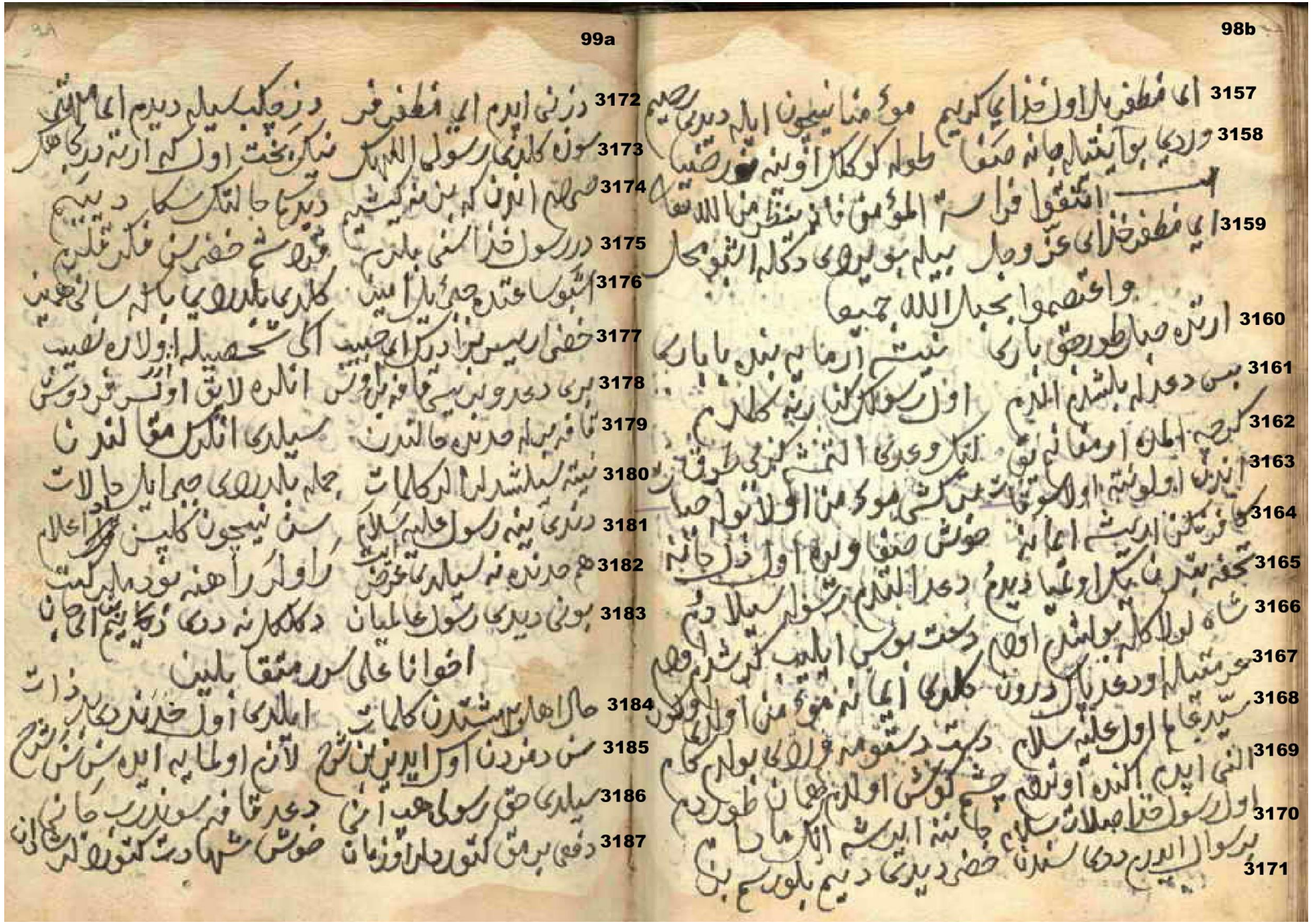

98b

3157 ای مطوف بال اول خدایا کریم مومنا نیچون ایله دیرسن رحیم
3158 وردیجا بو آیتلر جانه صفا طوله کوکلر آوینه فوز رضا
3159 ایا مطوف خدای عز وجل بیلم بولیوری دکله الثبو محل
واعتصموا بحبل الله جمیعا
3160 ارتنه حبل طوتوق یاری منیت ارمایه بنده یاریجا
3161 بس دعدلم بلشدیم الدیم اول رسولک کتابنه کلدیم
3162 کیچه ایمان ارمغانی یوق لیک وعدی الیم کیزلی طوق
3163 ایزدن اولوشه اولسوتا بس کشی مومن اولا تولا جا
3164 قوتکن ایریشه ایمانه خوش صفا ولیه اول دل جانه
3165 تحفه بیتر بیکلر اوچیا دیدیم دعدالتدیم رسولنه سیلا دیم
3166 شاه لولاکله بولشدی اول دخت بوسی ایلیب کتر شدیم اول
3167 محرمتیله اودعدیاک درون کلدی ایمانه مومن اولدی اول
3168 سیدعالم اول علیه سلام دخت دستومه قولدی بولدی کام
3169 النبی ایچ اکنده اوتوقم چشم کوشی اولدی جهان طولدیم
3170 اول رسول خدا صلات سلام جانه ایریشه الی ما دام
3171 برسوال ایدرم دیجا سندنه حضر دیدیجا دیم بلورسم بنه

99a

3172 درنی ایدم ای مطوف فور دنی چکیب سیلم دیدم ایا مظهر
3173 سون کلدیجا رسول الله یک منیکر بخت اول که ارته دیکا هلاک
3174 صحبتلم ایزدن کیمین منه کیشیم دیدیجا جالتک سکا دیدیم
3175 دررسول خدا النبی بلدم قوتوشی خضر بن فکر تلدیم
3176 النبو ساعتده جبرئیل امین کلدی بلدیجا یانه سانی هین
3177 خضر ارسیس بزادیک ایچیب آکی تحصیله ایولاره نصیب
3178 بری دعدر وین بیمی قانه بر اوتس انلره لایق اوتس قردوشی
3179 قانه بیلم حدرنده حالتدن سیلدی انلرس مقالتدن
3180 نیته کیلشدرلر الرکلمات جمله بلدیجا جبرئیل حالات
3181 دیدی بینه رسول علیه سلام سن نیچون کلیسن محرم احلام
3182 هم حدرنده نه کیلدیکی عرض راولر راهنه بودملر کیت
3183 بوندی دیدی رسول عالمیان دکلکلرنه دیدی دیکا یم انی جان

اخوانا علی سرر متقابلین

3184 حال اهلی بیلشدرن کلمات ایلدی اول خدیجه ذات
3185 سن دیدرن اول ایدرین شرح لاتن اولمایه ایدن شرح
3186 سیلدی حق رسولی جبرئیل انی دعدقانه سوندی رب جانی
3187 دفعی برمق کتوردی اول زمان خوش شهادت کتوردی ان

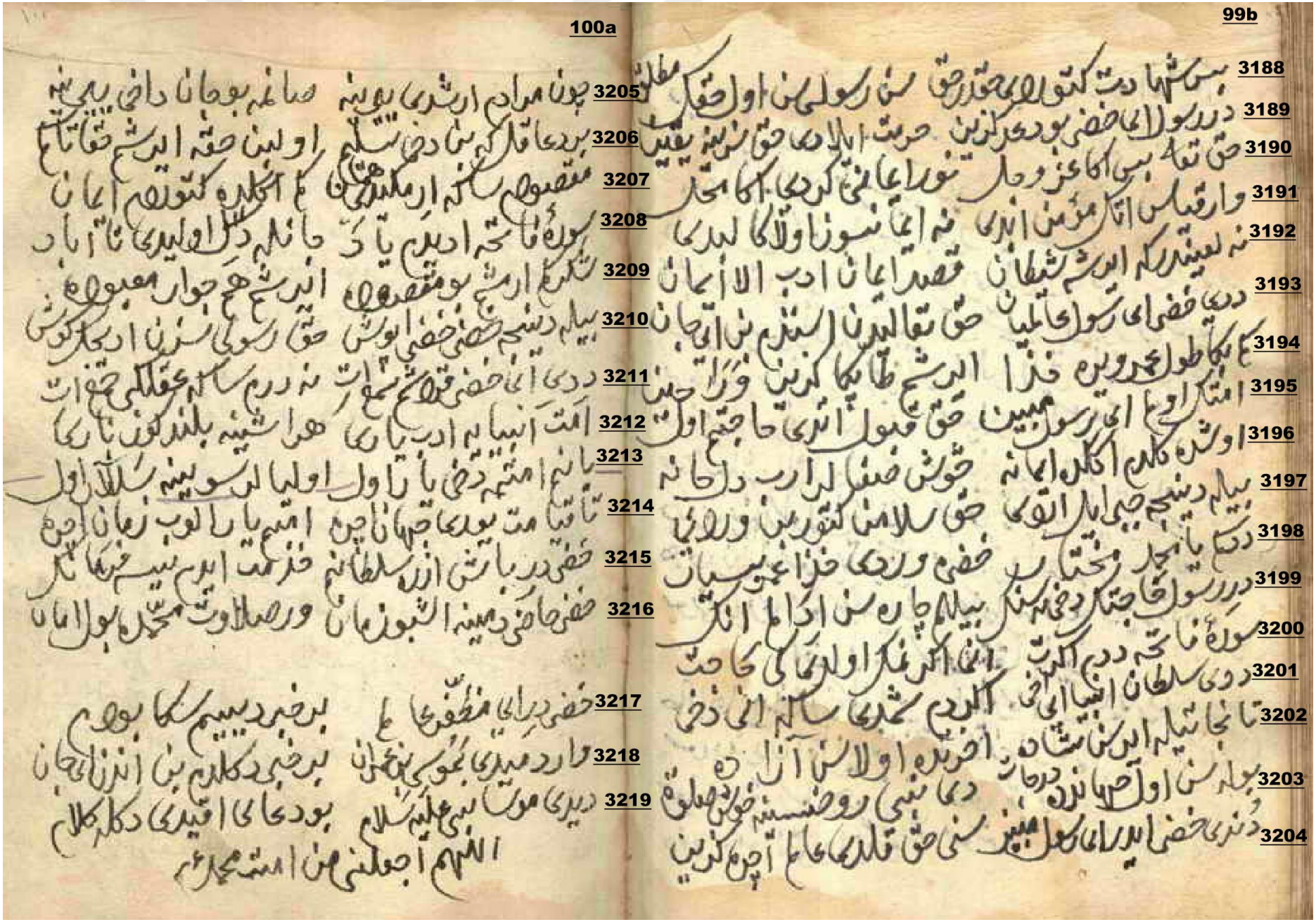

99b

3188 بس شهادت کتو الله حق حق سن رسولی سن اول حق مطلق
3189 در رسول ای خضی بو دخل کزین حرمت ایلادی حق سن بنه یقین
3190 حق تعالی بسی اکا عز و جل نور ایمانی کردی اکا متحل
3191 وار قیاس اتال مؤمن ایدی نه ایمانسوز اولاکا لیدی
3192 نه یعنیدر کم ایرشی شیطان قصد ایمان ادب الا ایمان
3193 دیدی خضرای رسول ای تلیان حق تعالیدن التزم بن ای جان
3194 کم بکا طول عمر ویه خدا ایرشی طاپکا کزین وارا حین
3195 امتک اوچ ای رسول مبین حق قبول ایتدی حاجتم اول
3196 اوشه دکلم اکا ایمانه خوش خضر لر ادب دل جانه
3197 بیلم دینجم جبرئیل ایتدی حق سلامن کتورین ولایتی
3198 دیکم یا نجم مختار ایدی خضر وردی خدا غمی بسیار
3199 در رسول حاجتک دخی سنک بیلم چاره سن ادا ایلم انک
3200 سوره فاتحه دردم اکرت انی اکن ملک اولدی حاجت
3201 دردی سلطان انبیا ایی اخی اکردم شکری سالم انی دخی
3202 تا نجا تیله این سن شاد اخرینده اولاسن آزاد
3203 بیله سن اول جهانده درجات دیدی نبی روضه خوش صلات
3204 دیدی خضر ایدر ای رسول مبین سنی حق قلدی عالم آچین کزین

100a

3205 چون مرادم ارشدی یوینه صاغنه بوجانا داخی یینه
3206 بو دعا قبل کم بنا دخی تسلیم اولین حقه ایرشم حقا تا قیام
3207 مقصودم سالکه ارمکدی هم کم انکلیه کتوره ایمان
3208 سوره فاتحه ادیم یا دک جانله دل اولیدی تا آباد
3209 شکر کم ارمش بو مقصود ایرشم هم جوار معبود
3210 بیلم دینجم خضی خضی ایوش حق رسولی سزین ایدکم کوش
3211 دردی ای خضی قلاچ سمعات نه دیم سالکه عقلکی حقات
3212 امت انبیایه ادب یاری هر اشینه بلندکون یاری
3213 یا نبی امتیم دخی یا رسول اولیالر سویینه سلطان اول
3214 تا قیامت بو دعا جهانا چون امتیم یارا لوب زبان اچون
3215 خضی در باشی ازره سلطانم خدمت ایدم بیسه خرما تکم
3216 خضی حاضی دیمینه الشبو زمان ور صلاوت محمد بول امان

3217 خضی دیرلی مظفر حاضم بر خبر دیسیم سکا بو دم
3218 وار دیدی بو دعا یی بو یخوان بر خبر دکلدم بن انزن ای جان
3219 دیدی موسا نبی علیه سلام بو دعای اقیدی دکلم کلام
اللهم اجعلنی من امة محمد ع

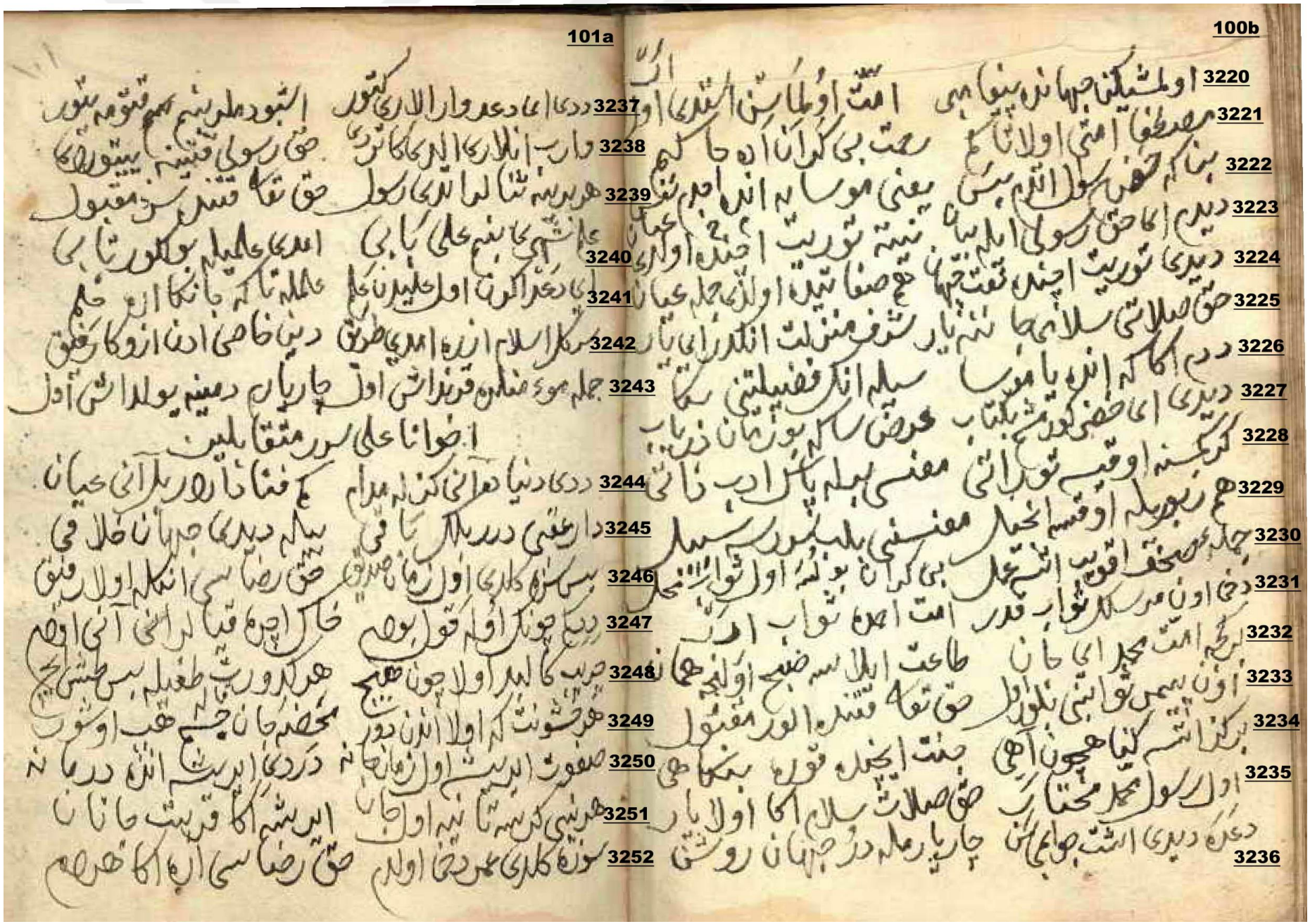

100b

3220 اولمشیکن جهان پیغامبری — امت اولمایسن انبیای اولین
3221 مصطفا امتی اولانا کم — رحمت بی کران آده حاکم
3222 بنا کم حضرت رسول الثقلین بیش — یعنی موسا یه انبیا جمله شیخ
3223 دیدم اکا حق رسولی ایله بیان — نیته توریت اچنده اولان عیان
3224 دیدی توریت اچنده نعت جهان — جمع صفاتیده اولان جمله عیان
3225 حق صلاتی سلامی جانه یار — شرف منزلت انلدر ای یار
3226 دیدم اکا که انبیا موسا — سیله انک فضیلتی سنا
3227 دیدی ای حضرت کلیم شکتاب — عرض ایلدی که یوز زمان ذی یاب
3228 کرکسنه اوقیه توراتی معنی ایله پاک ادب ذاتی
3229 هم بو جمله اوقسه انجیل معنی بیلیسور سیله
3230 جمله صحف اقویه اتسه عمل — بی کران بولنه اول ثواب محل
3231 دخی اون مرسلک ثواب قدر — امت احمد ثواب اندر
3232 ایرمیه امت محمد ای جان — طاعت ایلاسه صبح اولنجه دک
3233 اون یسمی توانسی بلورسن — حق تعالا قتدره الور مقبول
3234 برکنا شیر کیا چون اهی — جنت ایچنده قوره بنه ماهی
3235 اول رسول محمد مختار — حق صلات سلام انکا اولا یار
3236 دعوه دیدی اشت جوابی انی — چار یار ایله در جهان روشنی

101a

3237 دیدی ای عاد عدد وار الاری کیتدی — ایشبو ملت بنم قتومه بیتدی
3238 وارب ایلاری ایلری کاتردی — حق رسولی قتینه بیتوردی
3239 هر پیمبر ثنا لری انلرک رسولی — حق تعالا قتندرسن مقبولی
3240 ای عاشقی بنم علی بابی — ای محمد علیه یولکز تابی
3241 ای دعوا کرنه اول علیدن علم — علمله تا که جانکا ایرسه خلم
3242 سرکل اسلام ایزه امدی طریق — دینه خاصی اولنازوکا رفیق
3243 جمله موحد منادن قرنداشی اول — چار یار دمینه یولداشی اول

اخوانا علی سرر متقابلین

3244 دیدی دنیا دعانی کن بنه مدام — کم فنا تا دور بقا آنی حیان
3245 دا یعنی دردیلک تا فی — بیله دیدی جریان خال فی
3246 بسمله کلدی اول زمان صدیق — حق رضا سی انکله اولا رفیق
3247 دیدیکم چونکی اولم قول بوله — حال اچره قیامتی آنی اوله
3248 چریب کا لیدر اولا چون طبیع — هر کلورسه طغیلیه بس طبیعی اچیع
3249 هر خشونت که اولا انلرن دور — محضه جان چکمه هب اوشور
3250 صفوت ایریشه اول زمانه — دردی ایریشه انلره درمانه
3251 هر نبی کن بنه تا نبیه اول جان — ایریشه انکا قربت جانان
3252 سونه کلدی عمر رضا اولدم — حق رضا سی انه انکا ظهر

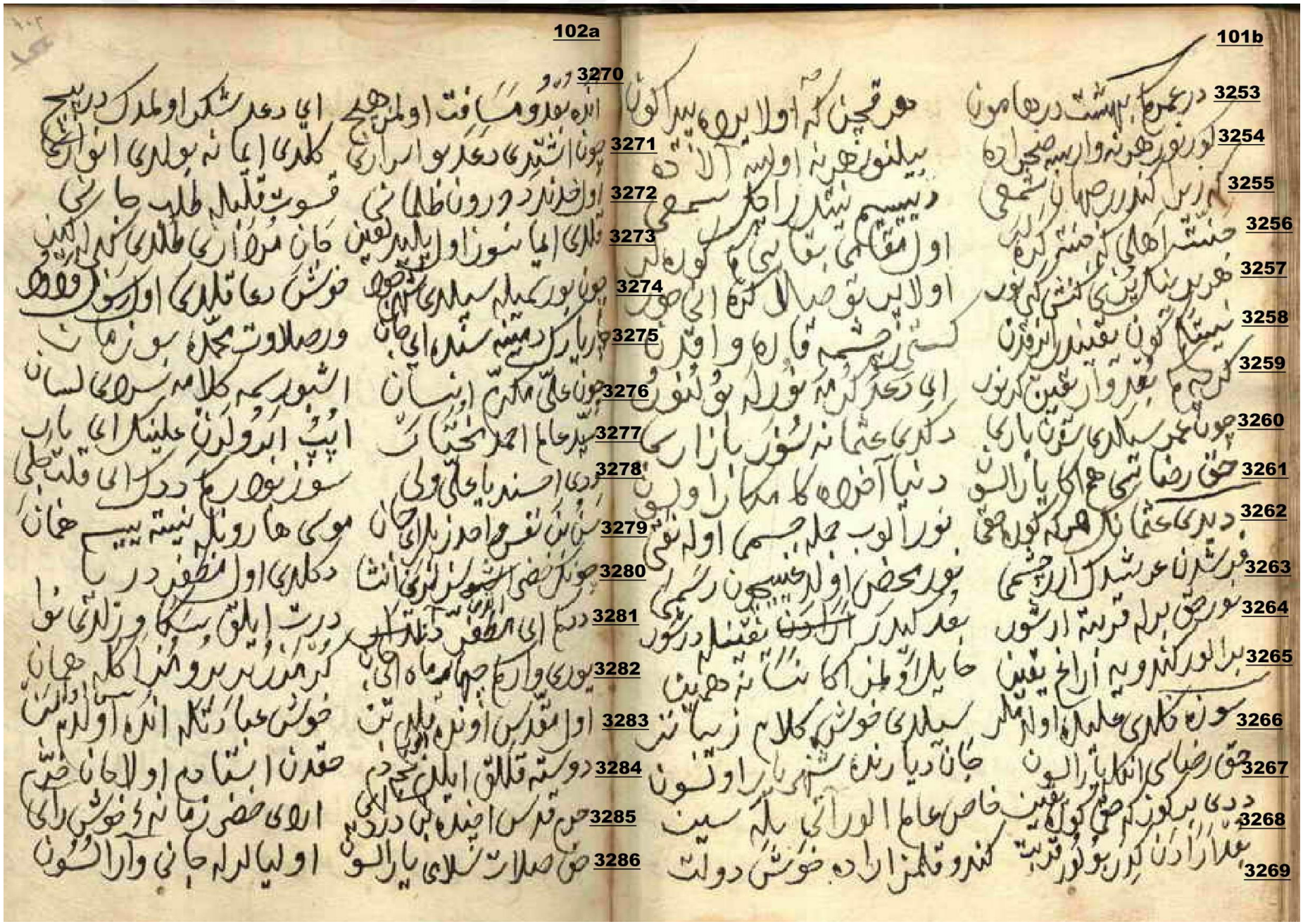

101b

3253 در عمر کار بهشت در هامون
3254 نور نور هر نه وار سه صبح اده
3255 که زیر کنور رصها ناشمی
3256 حشتر اهالی کر حشتر کنه
3257 هر بن نار پن کشی کی نور
3258 نیستا کون بقیند ار فرن
3259 کر پم بعد وار تعین کر نور
3260 چون عمر سیلدی ترن یارلی
3261 حق رضا تی هم کا یارالون
3262 دیدی عثمانلی هر کون حق
3263 فرشتر نا عرشدل ار جسمی
3264 سور حق برله قریته ارشور
3265 برالور کندویه اراخ یقین
3266 سون کلدی علیدن اولا مکلر
3267 حق رضای انکله یارالون
3268 دیدی بر کون کم حق کولا یقین
3269 بعلار اردن کرن بو نور قریته

102a

3270 اده بعد و مسافت اولمز هیچ
3271 چون اشتدی دعا بو اسرار
3272 اول خلوتلر دروننه طالبی
3273 قالدی ایما شور اول ایلیر یقین
3274 چون بو رکیله سیلدی عاشق
3275 چار یار کی دمیشه سنده ای جان
3276 چون علی مکرم انسان
3277 سید عالم احمد مختار
3278 دیدی احسنت یا علی ولی
3279 سن بن نفس واحد زار ای جان
3280 چون کل حضرتی اشور لری انشا
3281 دیدی ای مطهر دلدار
3282 یوری وار کی جهانه ماه ای
3283 اول مقدس اونه یلدن تن
3284 دوشته قالاق ایلن نجم دن
3285 حق قدس اجنده بن دردن
3286 حق صلات سلامی یارالون

ای دعا شکر اولدک دریچ
کلدی ایا نه بولدی انوار انجی
قسوت قلبیله طالب جانی
جان مراد اری طالدی کنی ایرکین
خوش دعا قالدی اول سوز فقط
ورصلاوت محمد سوز زمان
اشور یکم کلامه سر دی لسان
ایپ ایدولدن علیدک ای یار
سوز بولدیکم دیدی ای قلب طلی
موسی ها رونله نیشته پیسه جان
دکلدی اول مطهر دریا
درت ایلق یکما وزلدی نوا
کرمدن بر وحی کلدی جان
خوش عبارتله انده آولدم
حقدن ابتادم اولا جانا خوش
الای حضر زمانه ی خوشی رای
اولیالرله جانی وارالون

هر قچن کم اولا یرده پیر کون
بیلنور هر نه اوسه آلاده
دیه سیم نیلدر اکل سمعی
اول مقامی بقا یی کوره لر
اولا پن بو صال کنه ای حور
کشی زیر چشم قاره و اقرن
ای دیدکر کم نور له بو لنور
دکلدی عثمانه سور یارای
دنیا آخره کامکار اولیون
نور انور جله جسمی اولا تقی
نور محض اولدی خسیون رسمی
بعد کیدر آل اون یقینله در سور
حایل اولمز اکا نه هیچ
سیلدی خوش کلام زیبا نز
جان دیار نده شهی یارا ولیون
خاص عالم انورانی یله سین
کندو قلمز اراده خوش دولت

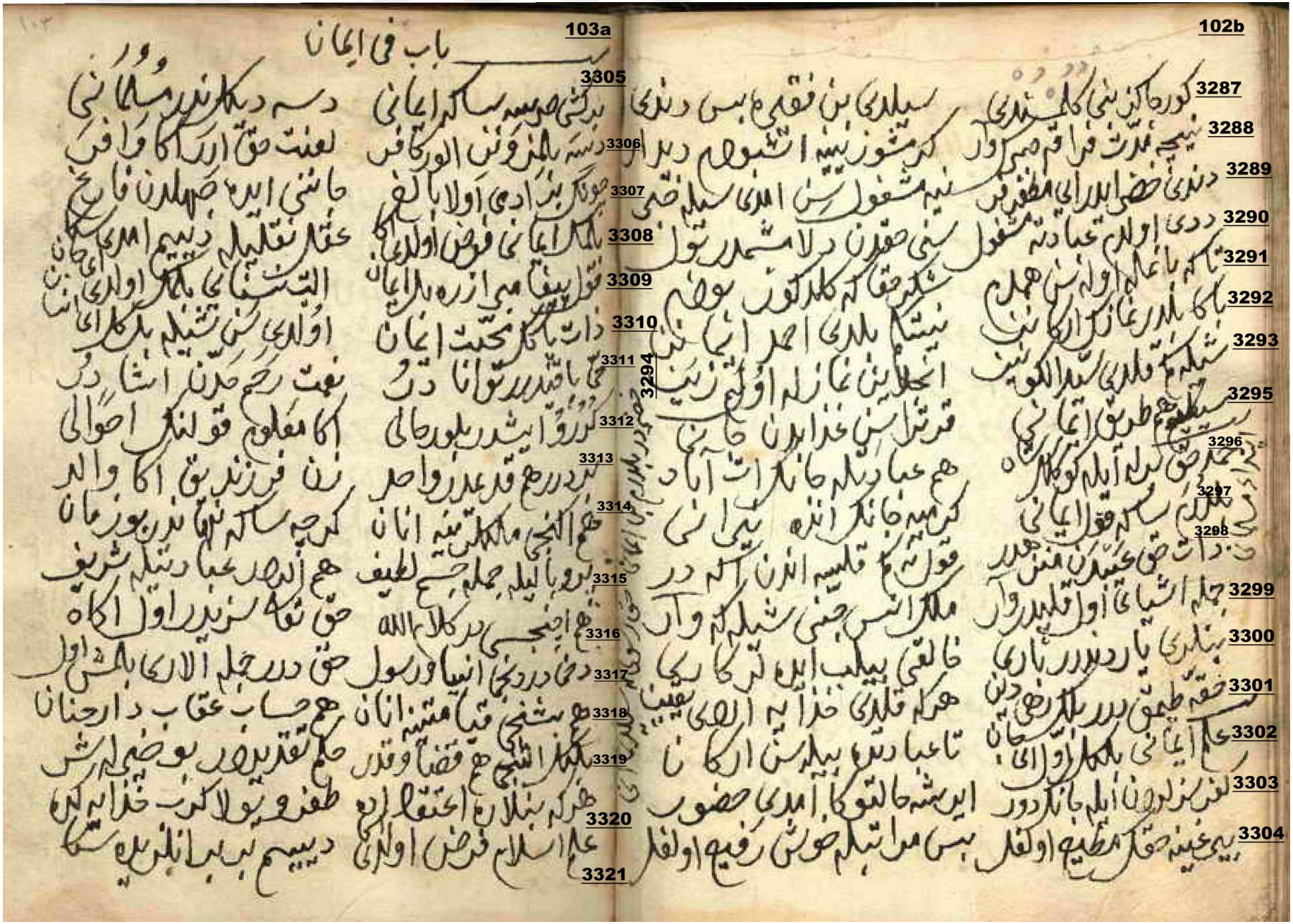

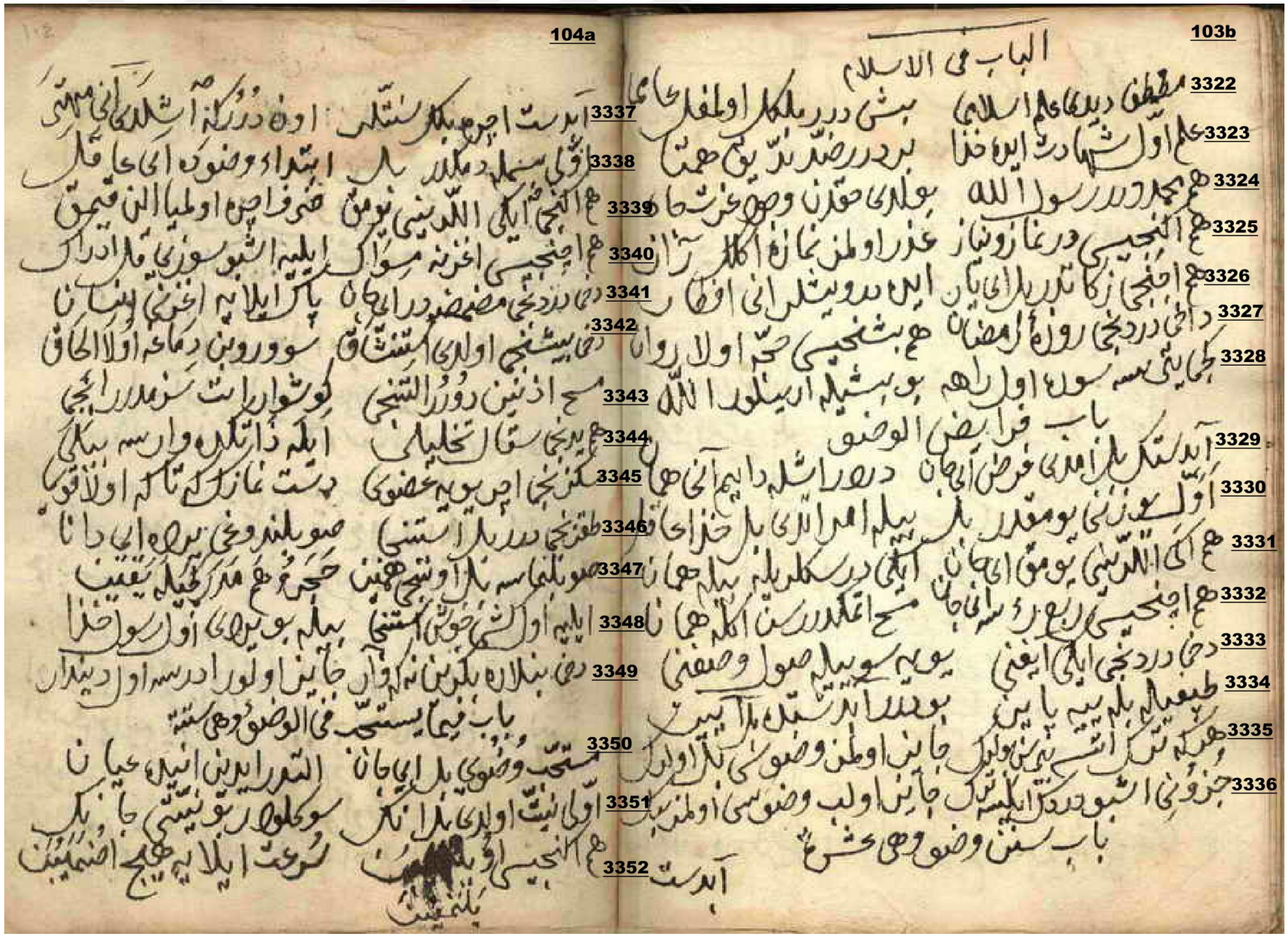

103b

الباب فی الاسلام

3322 مطلق دیدکاه علم اسلامی بیشی دیر ملکمل اولغل حاجی

3323 علم اول شهادت ایله خدا بر در رضدیدی یوق همتا

3324 هم محمد در رسول الله بولدی حقدن وحی خرشحا

3325 هم انجیسی درغاز و نماز عذر اولمن نماز اکلار آن

3326 هم اچنجی زکاتدر بل ایاجان این دردینکلر انی افطار

3327 دالحی دردنجی روزه آل رمضان هم بشنجیسی حج اولا روان

3328 طهارتی بسم سوء اول راهم بو بشیله ارسلنور الله

باب فرایض الوضو

3329 آبدستک بل امری فرض ایاجان دهر اشله دایم آنی هجا

3330 اول یوزنی یومقدر بل بیله امر الدی بل خدای قل

3331 هم اکی الدنیسی یومق ایاجان ایکی درسکلر بیله بیله همان

3332 هم اچنجیسی ربع رأسه آنی جان مسح اعلمدر سن اکله همان

3333 دخی دردنجی ایکی ایغنی یویه سو بیله صول وصفنی

3334 طبغیله بله یه پایین بولدر ایدر ستک بل آیین

3335 هرکه تتک آتسه بنی بولمک جایز اولمن وضوسی بل اولمک

3336 جزوی اشبو دردک ایکیسه تتک جایز اولب وضوسی اولمز بیلک

باب سنن وضو وهی عشر

آبدست

3337 آبدست اچره بکلر ستلر اوه دورکه آشلدقجه آنی مسوی

3338 اولی سمله دیکلر بل ابتدای وضوده ای حاقل

3339 هم انجی ایکی الدنیسی یومق ضو فاچره اولیا الن قیمق

3340 هم اچنجیسی اغزنه مسواک ایلیه اشبو سوزی بل ادراک

3341 دخی دردنجی مضمضه در ایاجان پاک ایلایه اغزنی بنیان

3342 دخی بشنجی اولدی استنشاق سوورون دماغه اولا الحاق

3343 مسح اذنین دور التنجی کوشوارایسه سز مدرر انجی

3344 هم یدنجی سقال تخلیلی ایله ذاتکلر وارسه بیکلی

3345 سکزنجی اچ یویه عضوی دست نازک که تاکه اولا قوی

3346 طقوزنجی دردیل استنی صویلیه وخی یره ایی دانا

3347 صویلیه اسه بل اونجی همین حجت هم مدرر خیله یقین

3348 ایله اول شی خوش استنی بیله بویله اول رسول خدا

3349 دخی بنلاره بلکرین نه وار جایز اولور ادرسه اول دیندار

باب فیما یستحب فی الوضو وهی ستة

3350 مستحب وضوی بل ایاجان التدر ایدرین انیله حیان

3351 اولی نیت اولدی بل انکل سوکلوار یو نیتی جایز بل

3352 هم انجیسی اولیلک شرعت ایلایه هیچ اضمیقین

بلتمیقین

104b

3353 هم اچیجی صاغ آلم اول کار اشلیه هر اشیغی شیلکه وار
3354 داخی دردنجی کرلیه ترتیب
3355 هم شنجیسی قیلیو مسح اول
3356 داخی التنجی ابتدا اندن ای جان
3357 یرلویی یوز قلمق ای سرور
3358 سوکی انشلادیکی اشبو لاجل امتثال امر شکر ایلیم قبول

باب آداب الوضو وهی ستة

3359 اوّل سیلمایه اول دملی
3360 مکروهیه اوچیه اولی
3361 هم الخیسی مضمضه استنشاق
3362 هم اچیجی صول الیله ای جان
3363 داخی دردنجی سنی یوزلری
3364 اول کشی چونکه ابرو استنجا
3365 ادبیله یوزینی پاک ایلیه
3366 قبلیه قوشو اغیزه استنشا
3367 دخی التنجی کمله قمرق
3368 بوادبلری کدرر ای جان

104b

3369 بلرنواقل الوضو وهی ستة
3370 اوکی مسح اکدر بلای جان
3371 هم الخیسی بعد الاستنجا
3372 هم اچیجی اولری ذکر ایکا
3373 دخی دردنجی صوکی اولنه
3374 ریش مایلیه هم بشنجی رجل
3375 الثیو الثی اولا بعد الاستنجا
3376 دخی التنجی الذن یویه هم

باب کراهیة الوضوء وهی ستة

3377 بلکراهیة وضوء دخی هم
3378 یی عنقیله اغیه عملی
3379 صاغ الیله یرینی کمکله مکروه
3380 هم اچیجی مضمضه استنشاق
3381 داخی دردنجی سیلکله ای جان
3382 هم شنجیسی تکرار کمکی
3383 داخی التنجی نظر قلمق
3384 الثیو یرکملی دیو مکروه

105a

3369 یخشی اشدرکه بونی قلمق
3370 بیله یویوبی اهل علم اتفاق
3371 الذین سیلمک اولدیغی اکملا
3372 هر عضوی یوزمجه ای دانا
3373 صاچین ایله یمام یینه
3374 فرج ازره یل اتمک الی اخر
3375 بیلمه ایلدیکی اول رسول اخذا
3376 مسحدن صکره حایض اولز اهل

الوضوء وهی ستة

3377 التمدیسلیم سکا
3378 یوزنه ارقایه یموی ضیلمه الی
3379 بلکریه اولدی انی اتمکله یکمک
3380 صول الیله اشکلدیکر اکلیوبانی
3381 صوکدکین سنی آنی اکلمه خیان
3382 صوکه القا اداریسه ای ثانی
3383 عورتینه خلاه اکلمه سنیق
3384 اهل مکروهیه ایدر شورایدوغ

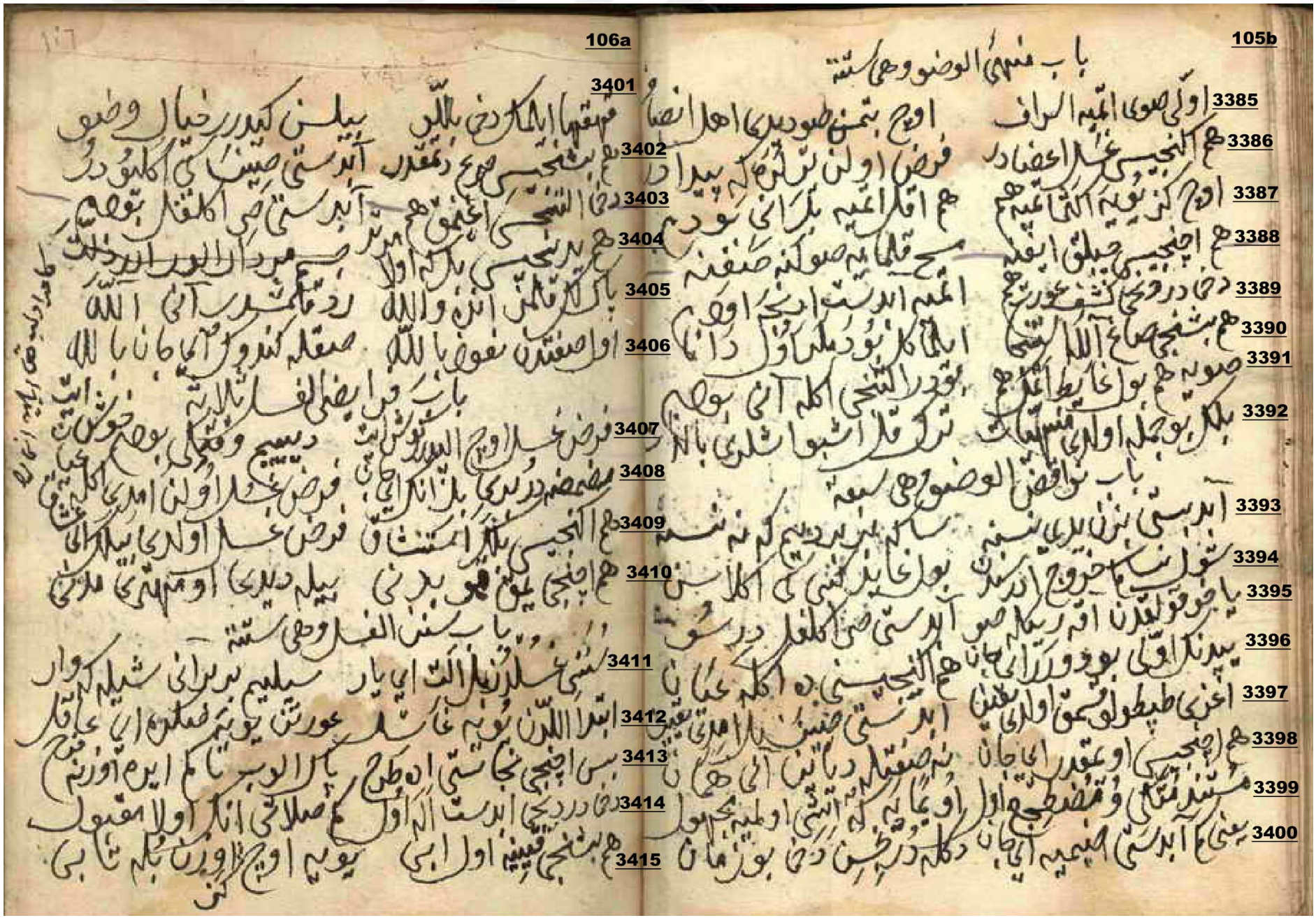

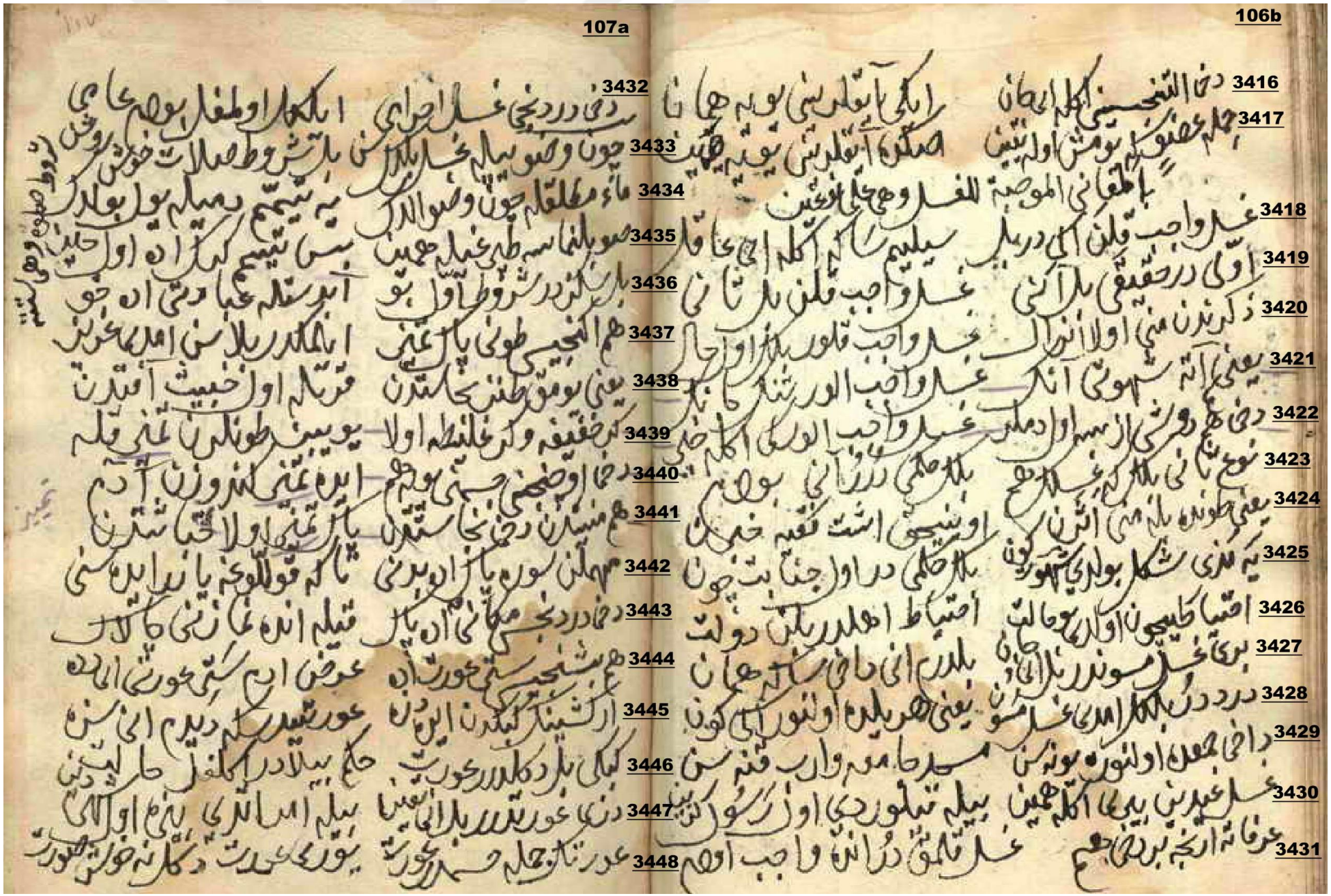

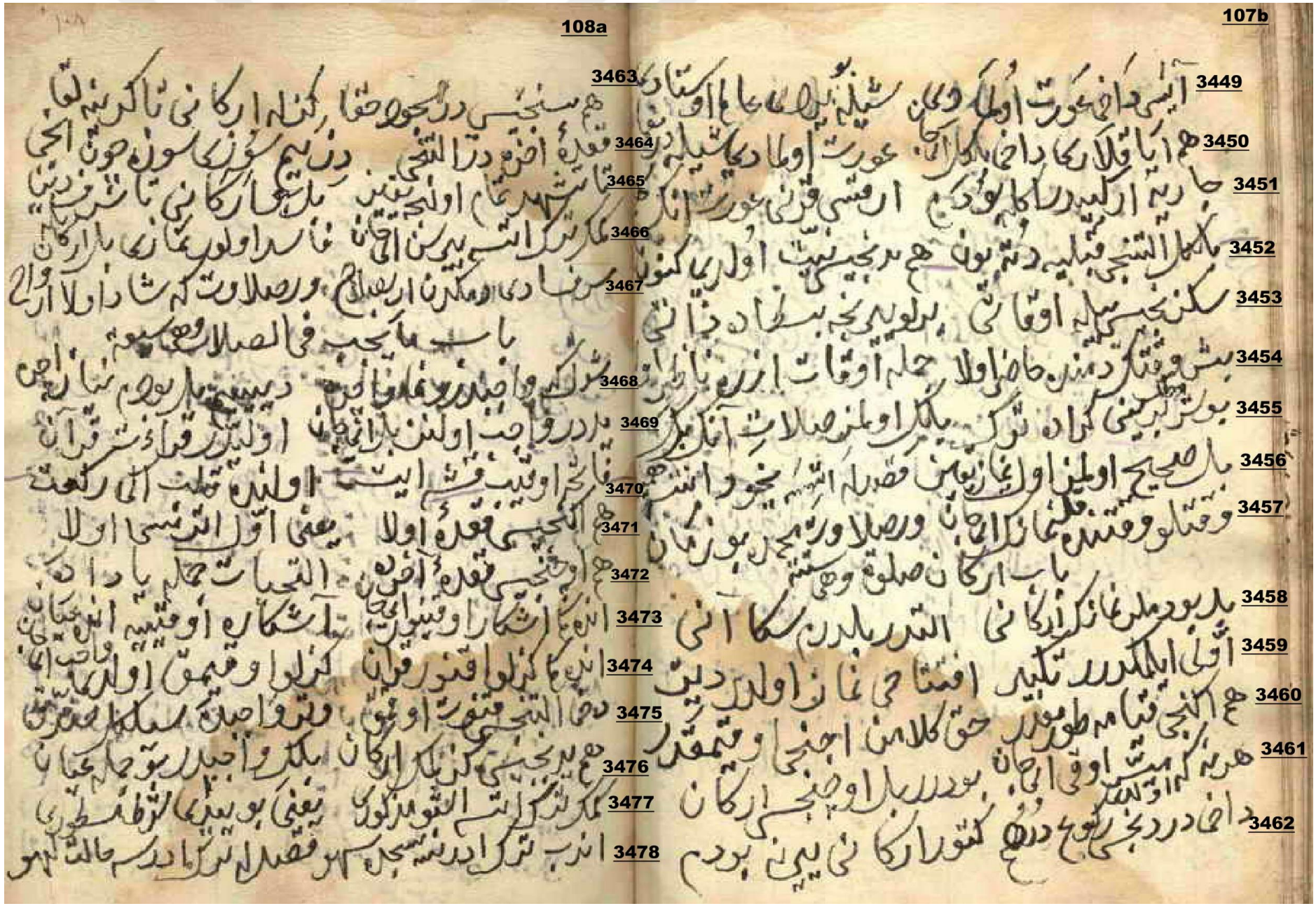

107b

3449
3450
3451
3452
3453
3454
3455
3456
3457
3458
3459
3460
3461
3462

108a

3463
3464
3465
3466
3467
3468
3469
3470
3471
3472
3473
3474
3475
3476
3477
3478

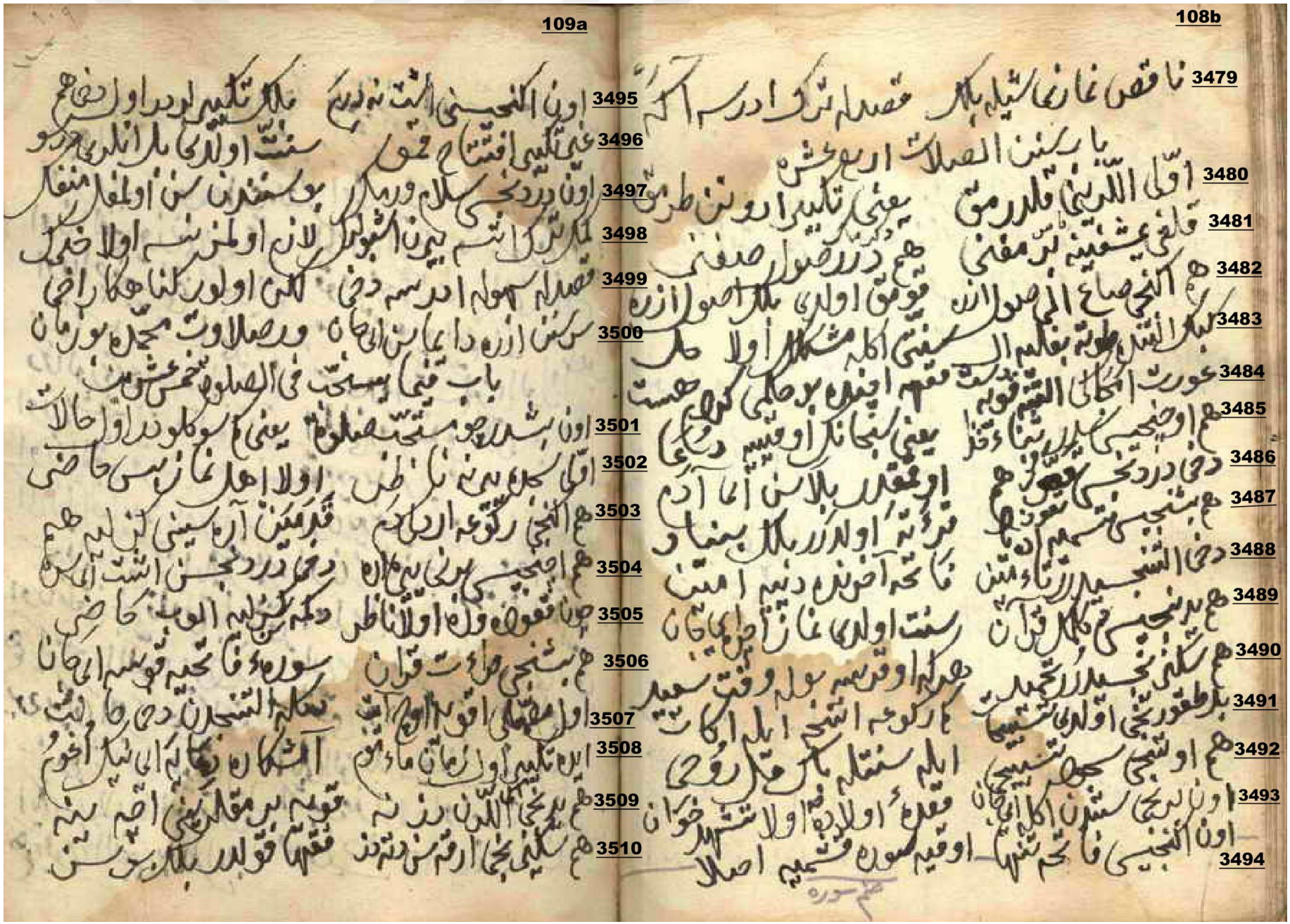

108b

3479 ناقص غازی کیلہ بلکہ مقصد ترک ادرسہ اکمل

یا رسول اللہ الصلات اربع عشر

3480 اوّلی الّتینی قلدرمی یعنی تکبیر اولدن طرمق

3481 قلغی عشغینہ بر مفتی ھم درر اصول صفتی

3482 ھم الّتی صاغ الی اصول ازدہ قویمق اولدی بلکہ اصول ازدہ

3483 کبک الفتل طوتہ بقالیم الی یعنی اکلہ مشکل اولا حال

3484 حورت الحالی القیم قویہ مقدم اچندہ بو حالی کرکلی حصت

3485 ھم اوچنجیسی کیلدی بنا وقتلہ یعنی کیجہ نماز اوقیہ دعا

3486 دخی درد نجی یعنی ھم اوقعدہ بلاسن اما آدم

3487 ھم بشنجیسی تسمیہ اوقیہ قرأتہ اولدر بلکہ بنیاد

3488 دخی التنجیسی کیلدی بناء متن نماز اخرندہ دنیہ امتین

3489 ھم یدنجیسی حم کلمہ قرآن رسمت اولدی نماز اچی ایجان

3490 ھم سکلنی نجیسی کیلدی تحمید رکعہ اوقیہ بولہ وقت سعید

3491 بلا طغور نجی اولدی تشہد رکوعہ اتمج ایلہ ارکان

3492 ھم اوتنجی سجدہ تشہد ایلہ سنتلہ بلکہ مثل روحی

3493 اون بیرنجی سنتدن اکلہ ایجان مقدمہ اولادہ اولا تشہد خوان

3494 اون الّتینجی فاتحہ تنہا اوقیہ سورہ تسمیہ اصلا

109a

3495 اون الّتینجی الیت نہ دیر

3496 غیر تکبیر افتتاح قصد

3497 اون دردنجی سلام وریلر

3498 بلکہ ترک ایتسہ یمین الشبوتلر

3499 مقصدلہ سہولہ ادرسہ دخی

3500 سنن ازدہ دایمان ایجان

باب قیام و مستحبات فی الصلوٰۃ تخمیس عشر منہ

3501 اون بشدر چو مستحب صلوٰۃ یعنی اوقیہ سوکلو در اول حالات

3502 اولی کیلدی یمنہ نازلمن اولا اہل نماز بنی حاضی

3503 ھم الّتینجی رکوعہ اردلم قدمین آرہ سینی کتابہ ھم

3504 ھم اوچنجیسی یمنی یمنہ اولہ دخی درد نجسن التحیات الی آخر

3505 چونکہ قعودہ قولی اولا ناظر دکہ سن کتابہ الوب حاضر

3506 ھم بشنجی قراءت قرآن سورہ فاتحہ قویلہ ایجان

3507 اول مقبلی اقویہ اوچ آیت تکملہ التنجدن دخی حاضر

3508 ایلہ تکبیر اولی ایجان ماموم آشکارہ دیکلہ ایلہ تکبیر آخوم

3509 ھم یدنجی الّتین رکنہ قویہ بر مقدار یعنی اچہ یہ

3510 ھم سکلنی نجی ارقہ سنی دنہ دن فقہا قولدر بلکہ سنن

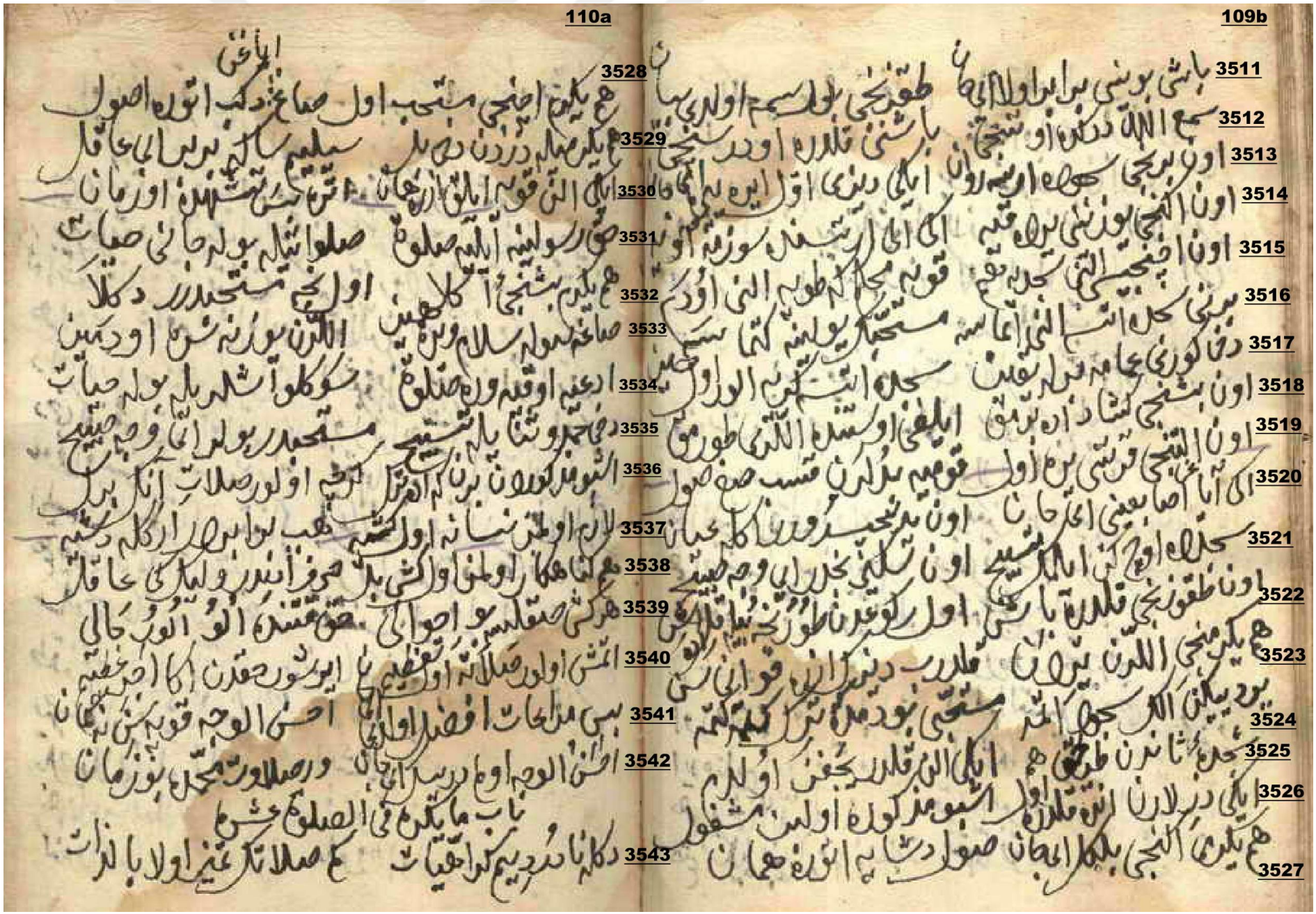

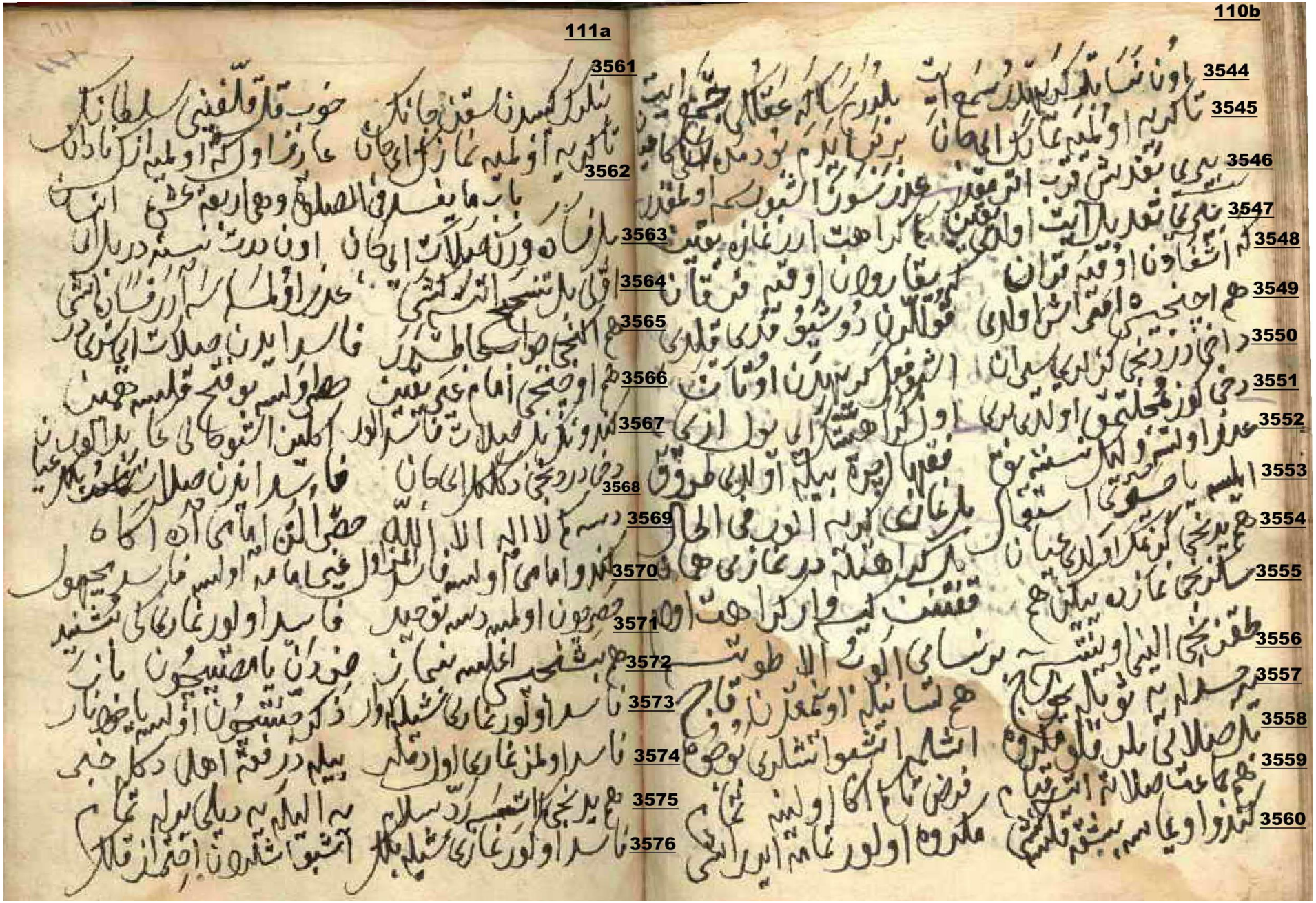

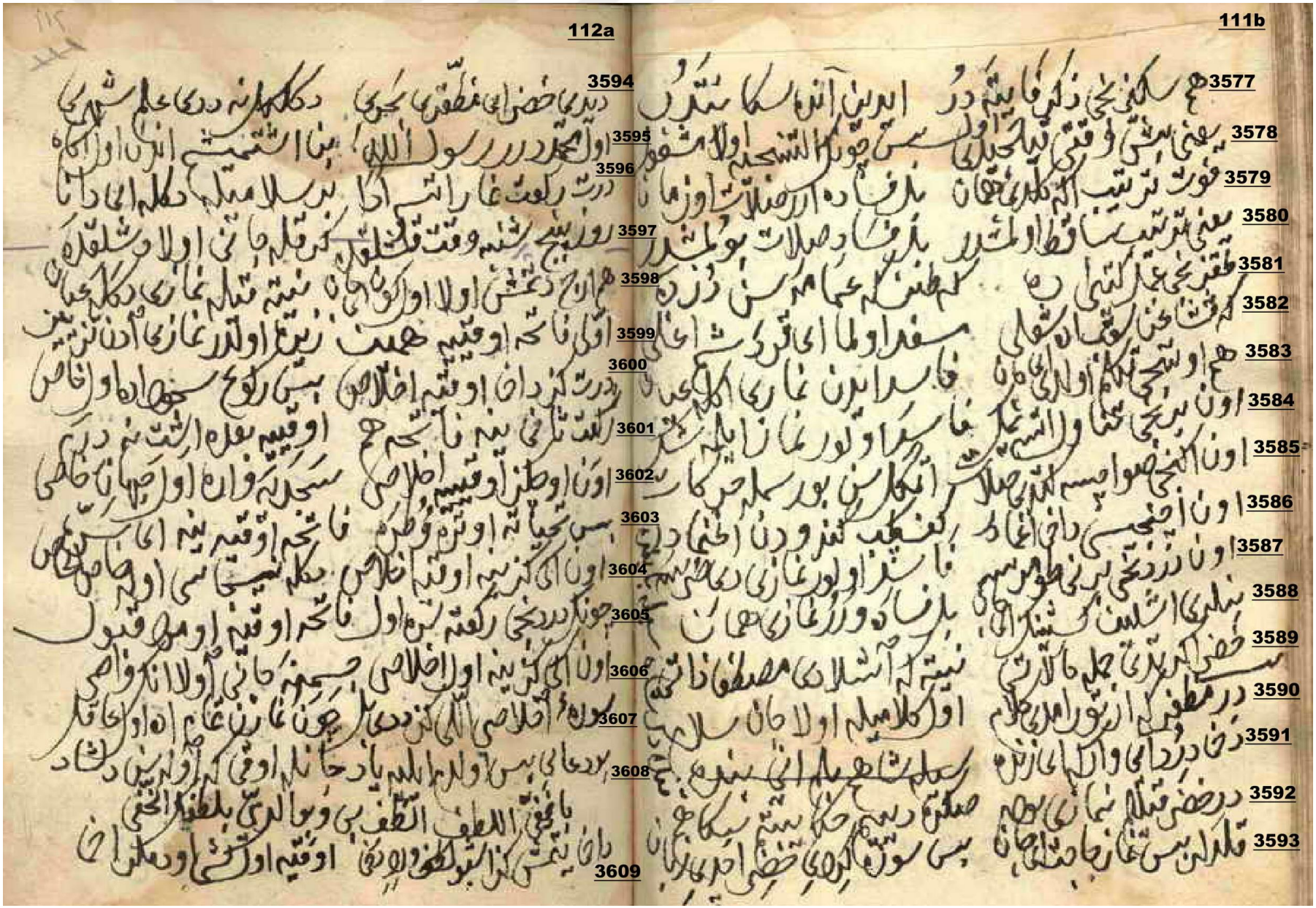

112b

3610 دخی یتمشی کن او قیه الشونحا حاجتنی حتی آنک ایده روا

اللهم اکفنی ما اهمنی من امری

3611 دخی یتمشی کن او قیه بنی هم قلمیه اول تخشیر دیرجه غیم

3612 دخی یتمشی کن ایلیه یونیاد یا رحمن اغثنا یا غیاث المستغیثین اغثنا من الهم والغم

قوهه دلدرنا کم ایر جانکه شار

لا الله الا الله محمد رسول الله وافوض امری

الی الله ان الله بصیر بالعباد

3613 یتمش کن بو دعای دخی ایجان بعده او قیه ثوابی چوقدر

انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین

3614 دخی بو آیتیی یتمش کن او قیه انک هر ایسی اولا کشف

انا فتحنا لک فتحا مبینا

3615 دخی یتمش کن اشوایتی هم او قیه یاردم ایدر صن اولا

نصر من الله وفتح قریب وبشر المومنین یا محمد

3616 دخی بر کن دیکله یا محیط سمندر ایریشه جانا مقصد

الاهی سیدی ومولای ضاقت المذاهب الا الیک

وخابة الآمال الا لدیک وبطل التوکل الا علیک

وانقطع الرجاء الا منک لا ملجاء ولا منجا ولا مفر منک

الا الیک

113a

توحصنت بالذی له الملک والملکوت وعتصمت بالحی الذی لا القوة

والجبروت وتوکلت علی الحی الذی لا یموت وصلی الله علی محمد واله

الطیبین وسلم تسلیما کثیرا

3617 چون بو ادعیه اولنه اوراد سجده یه واره قیلین دلشاد

3618 بعده یاکن او قیه دلخم الشونی تاکه جانی اولا ضم

اللهم صل علی روح محمد فی الارواح وصل علی جسد محمد

فی الاجساد وصل علی قبر محمد فی القبور وصل علی اثر محمد

محمد فی الاثار

3619 سجده یه دیه اولدر ملی البواد لا یحیا الا به مفقود

الاهی بحرمت حوا وخلت او وبحرمت سارا وخلت او

وبحرمت ایسیه وخلت او وبحرمت مریم وخلت او وبحرمت

فاطمه وردد آو وبحرمت عایشه وخلت او وبحرمت خدیجه

وحرمت او

3620 دیه الهی بحرمة حوا خجلتی کا تشیجون ایلیه روا

3621 سارة یوزی صوبه یا الله خجلتی کا تشیجون ایلیه آه

3622 حرمت آسیه وخجلتی بن خدانک قتلنه حرمتی

3623 حرمت عزو مریم ناهید خجلتی حقی تاکمال ومید

3624 حرمتیه دخی ذلیخا انک خجلتی کا تشیجون انک

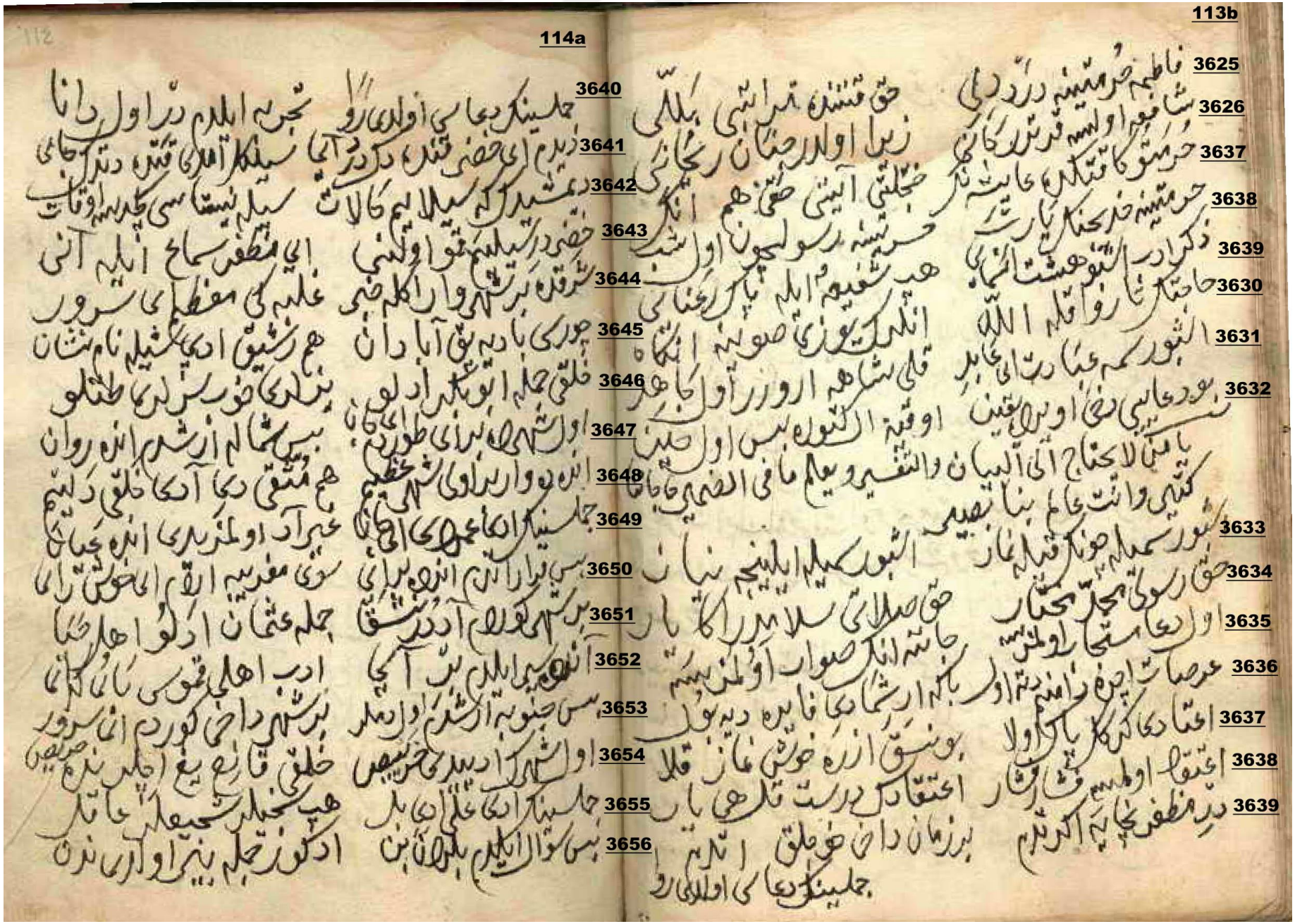

113b

3625 فاطمه حرمتینه درد دلی
3626 بشا بعد او اینه قدر کاتی
3637 حرمتی کاتکلی عایشه تکر
3638 حرمتینه خدیجه یار
3639 ذکر ادر التوحشت اکمای
3630 حاجتلر شا روا قلم الله
3631 التور کمه عبادت ای عابد
3632 عود عابی دخی او یل یقین
یا مین لاحتاج آلی آلیمان
کتبی وانت عالم بنا نبیه
3633 التور کمیلم اونک قبلهٔ نماز
3634 حق رسولی محمد مختار
3635 اول دعا مستجاب اولمش بیم
3636 عرصات اچره رامنه دیدی اول
3637 اعتقادی کامل یاکی اولا
3638 اعتقاد اولمیه فقر فقار
3639 درد مظفر بچاره اکر تدم

حق قدسده تمر ابنی بللی
زیرا اولار جنان ریحانی
خجلتی آیتی حقی هم انلر
حرمتینه رسولیچون اول شب
هپ شفیعم ایله پاک رحمانی
انلرک یوزی صوبنه انلرک
قلی شاهه اروز اول کاهر
او قبهٔ التوبه بس اول حین
والشفیع یعلم ما فی الضمیر حاجاتی

التور کمیلم ایلینجه بنیان
حق صلای سلامیدر اکا یار
جانه انلرک صواب اولمش بیم
بلکه ارشمای فایده دیه بول
یوزنی ازره خوشی نماز قلا
اعتقادی درست قلهی یار
بوزمان داخی خوخلق ایدیم
جلسینک دعای اولادی رو

تجربه ایلدم درا اول دانا
سیلکه آلدی قدر دیدی کاهی
سیلدیکسی چکدیه اوقات
ای مظفر سماح ایله آنی
غلبه کی مغفرتی سرور
هم رشیق ادی شیله نام نشان
بنلری خورلری طاتلو
بس شمالم ارشدی انده روان
هم متقی دیه آنکا خلقی دلیم
خیر آد اولمزیدی انده بیان
سوی مغدیه ارقم ایله خوش رامی
جلم عثمان اولو اهل حیا
ادب اهلی قصوی رامی کامی
بر شهی داخی کوردم انی سرور
خلقی قانع یغ اچلی بنم حریص
هپ سخیلر شجیعلر عاقل
ادکون جلم بیر اولاری بزن

3640 جلسینک دعای اولادی رو
3641 زیدم ای حضرتی قدر دکر دیا
3642 رشید کیه سیلایم کالات
3643 حضرت رسیلیم تو اولنی
3644 شرقده بر شهی وار اکلم ضی
3645 چوری بادیه یق آبادان
3646 خلقی جلم اتوکلر اولو
3647 اول شهی برای طوردی کا
3648 انده وار اولی شهی عظیم
3649 جلسینک اعمالی دعای
3650 بس برار انده برای
3651 بر کولاه آدر شیق
3652 انده ایلدی بن آیچی
3653 بس صنوبه ارشدی اول دیار
3654 اول شهی آدیدر خرنیص
3655 جلسینک انکی علی ایدیل
3656 بس سوال ایلدم بلوقان بن

Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası

52a

1836 پس سونه کیردی شیخله شیطان — درلود درلو خبرلر اولدی عیان
1837 چوق غرائبلر وعجائبلر — سویلندی اراده درلو خبر
1838 صوردی شیخ ابلیسه که سویله بکا — اولیالرله حالتك کیم آکا
1839 بروقت اوله کیم آزدوره سن — هر بری کوکلنه نته کیره سن
1840 نته اول دلدنالو بن خبری — نته صرفایده سین صفا کهری
1841 دیدی بروقت بولدم بن راه — کیم سماع ایدر اوله لر آنکاه
1842 اللرندن کوکل فراغت اوله — کندولرجانلنده راحت اوله
1843 دفعی کوکلرنده بولونبدم — چون سرای آله کیردی باکه اودم
1844 وار قیاس ایت که نولیسر حالی — برمقام اولسه شویله عالی
1845 نابدید اولدی دفعی بنه رحیم — درده دوشمشدرور عظیم عظیم
1846 شیخ شبلی ایرشدی مسجدینه تین — دیرکیم یا رحیم یا حی وعزیز
1847 اول ابلیسك سوزینه اولوب غمکین — حق تعالیه نالش ایتدی اول حین
1848 اشنا مسکنده بیکانه — نیلرایمشکه ایرسیرانه
1849 مطلع اوله کنج اسرارهو — کله کیر سرای انوارهو
1850 بویله دیوب دیله دی شیخ زمان — چیقه مسجدن آنده کیده روان
1851 مسجد ایچره مکر کیم اول دملر — یدی یکت اوتورمشیدی مکر
1852 طاق مسجده دولتیله همان — اوتوربدی پس آنده باقدی جوان
1853 انلرك بیری قالدیروب باشین — افرین نقاشین
1854 دیدی اسمع ایا ابا القاسم — حالکی سویلیم سکا تاکیم

52b

1855 گرچه بیکانه در ابلیس لعین — قیلمه غل سوزینه آنك بوحین
1856 هر نه دیلرسه سویلسون ابلیس — سن آنك سوزن ایتمه جانه اینس
1857 بیلك عزّ و جلا لنك حقی — نه لعیندر که این ابلیس شقی
1858 دوست وار جبرائیلده کورمزمی آنی — نه اکرسین ابلیس شیطانی
1859 کیم کله کیرمه حجرهٔ خاصه — کیرمز طوتمسون دلیك تاصه
1860 صاقلیه خاندانی شیطاندن — قوتارمه بزی مکر دوراندن
1861 خالص القلب اولوب سوزه وزم — دیه وز لا اله الّا الله هم
1862 خضر حاضر دمندن کله نکات — جانایله ویر محمّده صلوات
1863 چونکه آلتمش طقوزنجی کله — سویلیه بر برآنی ساکه تمام
1864 ای مظفّر بو دمده بیل آنی — اول رسولك که چیقدی دندانی
1865 لب و دندان سیّد عالم — حق سلامی ایدن جانی خوشدم
1866 طاش کیم اتدیلر رسوله اولدم — حجر الاسود ایدی بیل آنی هم
1867 حق رسولی دیله دی آنی اوپه — کوکلنك آتشنه آب سپه هم
1868 کبر لر قومدیلر اوپمکه ای جان — اول رسول عزّت ایدن اکا عیان
1869 حق تعالی دیدیکه یا احمد — سن ملول اولمه بو ایشه دیر احد
1870 حجر الاسودی سکا اردم — عشقله اوپه سین آنی اولدم
1871 زخم دندانی اول حجر دندر — لب و دندان دمیله کوهر در
1872 لبکه ارکم دیدی آنی — اوشود لعل برله دندانی
1873 تا کیم اوپه سین اول زمان حجری — اول حجر دخی بوله زیب و فری

کذا بیسر.

54a

1913 پس ثوابن ویروبن ایوبه — آنلر اولدی چونکا منسوبه
1914 یعنی اول تندن ایردی جانه غذا — ئرملرایتدیلر ثواب عطا
1915 سنده برکیشیدن یسك نعمت — اکا ایله دعا وعطا وهمت
1916 تاولی نعمتك اوله راضی — ئیده تندن بکل امراضی
1917 صحته ایرسین همان دم ای جان — ویرصلوات محمد بوزمان
1918 یتمش ایکنجیدن آچم نامه — دکلدم آنی خاصه وعامه
1919 زکریا نبی علیه السلام — نالش ایلوب دیدی ای رب الانام
1920 درکهیکه آیاق باصمق ای حق — شویله بیلدم دکلدرورایق
1921 باش اوزره کرك که سورم راه — زکریا بورسه دیرانکاه
1922 اول زمان بیك آیاقلو بچغویی — چکدیلر باشی اوزره قیغویی
1923 دیلدی باشینی ارمغ صد پا — اول نبی استدی که اویله اولا
1924 دیلدی باشینی بچقی دنلانی — بیك آیلقونته ایدر سیرانی
1925 برآیاغی کسلسه ینه سورر — قرق آیاقلو دیدیکلری سرور
1926 زکریا دیدی علیه السلام — اول بکا مهمان رب الانام
1927 جانی تقصیر قیلیوب مهمان — ایلدك خوش صیافتای سبحان
1928 ئیمی ساکه قونق ئیمینه سن — مهمانسین الهی اوش جان وتن
1929 ئیمنی منجنیقله ایدوب پران — خانه که ایلتوب آنلرك مهمان
1930 ئیمنه سن قونق اولوب یاردك — باش وجان مطبخنه دك سوردك
1931 ئاه جانی سکا ایدوب مهمان — ئاه سن جانه سین قونق سبحان

53a

1874 ئورمیسین بود ملرای عاقل امّت مصطفی اولوب راخل
1875 مکّه یه ایروب اول طاشی اوپرلر طوردی رکن یمانده اول حجر
1876 وقتی که حجر دن اول حالت بغزینه باصدی مهتر اول ساعت
1877 بتدی اول سنکدن بنات حیات دکله حکمت نه ایدی آکله نکات
1878 اول محمّد رسول علیه السّلا اغلدی اول طاش اوزره نیکونام
1879 بتدی اولدمده طاش اوزره بنات حکمتین سویلیم سکا بالذّات
1880 هر کسی این زمان کناه کارست بکنه دانکه وقت اوکارست
1881 حجر الاسوی اوپنجه ای جان ئیکه یتمش بیلّق کناه همان
1882 آنکیچون اوپرلر اول طاشی قورتارور هر کناهدن باشی
1883 مکه آلندقده ینه آنی رسول رکنده قویمشیدی بیلمش اول
1884 شمدی حجّاج اوپرسورر یوزنی بی کناه ایلیوب همان اوزینی
1885 سنده امّت سین ایله کل سفری وار وبن اوپه کورکل اول حجری
1886 تاکه یتمش بیلّق کناه کیده حق تعالی اول قوله رحمت ایده
1887 رحمته ایرشم دیرایسك ای جان ویرصلوات محمّد بوزمان
1888 یتمشبنجی کلامدنه خبیر ئکراوله سین بیلینه سرّ کثیر
1889 دیدیلر حضرای مظفّر دوران دکله کل سویلیم سکا چندان
1890 دکله کل حال یوسف صدّیق اول برادرلریله اولدی رفیق
1891 حق صلات وسلامی ایرسه آکا چاهه صالدیلر ایردی حال بوکا
1892 ئورك بیچاره یی طوتوبن تیز قورد قیلدی بوایشی دیو عزیز

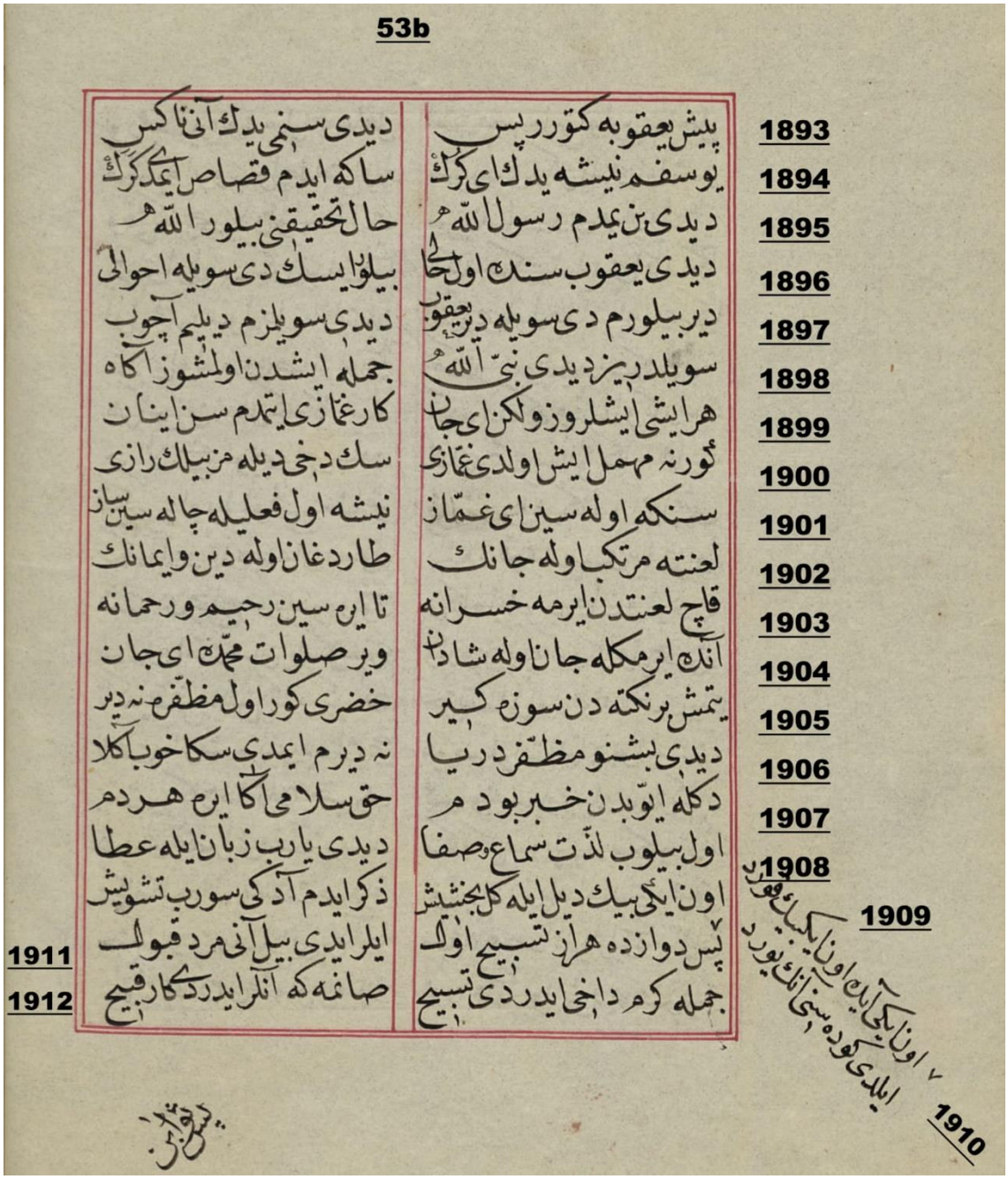

53b

پیش یعقوبه کتور رپس — دیدی سنی یدك آنی ناکس
یوسفم نیشه یدك ای کرك — ساکه ایدم قصاص ایمدی کرك
دیدی بن یمدم رسول الله ﷺ — حال تحقیقنی بیلور الله ﷻ
دیدی یعقوب سندن اول حالی — بیلوایسك دی سویله احوالی
دیر بیلورم دی سویله دیر یعقوب — دیدی سویلزم دیلیم اچوب
سویلدریز دیدی نبی الله ﷺ — جمله ایشدن اولمشوز اگاه
هرایشی ایشلروز ولکن ای جان — کار غمازی ایتدم سن اینان
گورنه مهمل ایش اولدی غمازی — سك دخی دیله مزبیلك رازی
سنکه اوله سین ای غمّاز — نیشه اول فعلیله چاله سین ساز
لعنته مرتکب اوله جانك — طاردغان اوله دین وایمانك
قاچ لعنتدن ایرمه خسرانه — تا ایرسین رحیم ورحمانه
آندن ایرمکله جانا وله شادان — ویر صلوات محمّد ای جان
یتمش برنکته دن سوزه کبیر — خضری کوراول مظفر نه دیر
دیدی بشنو مظفر دریا — نه دیرم ایمدی سکا خوبا کلا
دکله ایوبدن خبر بودم — حق سلامی اکا ایرهردم
اول بیلوب لذّت سماع وصفا — دیدی یارب زبانایله عطا
اون ایکی بیك دیل ایله کل بخشیش — ذکر ایدم آدکی سورب تشویش
پس دوازده هزار تسبیح اولك — ایلرایدی بیل آنی مرد قبولك
جمله کرم دانخی ایدردی تسبیح — صانمه که انلرایدردکار قبیح

1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912

۷ اون ایکی بیك اون ایکی بیك یوزد
ایلدی کوده سنی آنك یوزد

54a

1913 پس ثوابن ویروبن ایتوبه — آنلر اولدی چونکا منسوبه
1914 یعنی اول تندن ایردی جانه غدا — ئرملرایتدیلر ثواب عطا
1915 سنده برکیشیدن یسك نعمت — آکا ایله دعا وعطا وهمت
1916 تاولی نعمتك اوله راضی — ئیده تندن بکل امراضی
1917 صحته ایرسین همان دم ای جان — ویرصلوات محمد بوزمان
1918 یتمش ایکنجیدن آچم نامه — دکلدم آنی خاصه وعامه
1919 زکریا نبی علیه السلام — نالش ایلوب دیدی ای ربّ الانام
1920 درکهیکه آیاق باصمق ای حق — شویله بیلدم دکلدرورالیق
1921 باش اوزره کرك که سورم راه — زکریا بورسه دیرانکاه
1922 اول زمان بیك آیاقلو بچغویی — چکدیلر باشی اوزره قیغویی
1923 دیلدی باشینی ارمغ صد پا — اول نبی استدی که اویله اولا
1924 دیلدی باشینی بچقی دنلانی — بیك آیلقونته ایدر سیرانی
1925 برآیاغی کسلسه ینه سورر — قرق آیاقلو دیدیکلری سرور
1926 زکریا دیدی علیه السلام — اول بکا مهمان ربّ الانام
1927 جانی تقصیر قیلیوب مهمان — ایلدك خوش ضیافتای سبحان
1928 ئیمی ساکه قونق ئیمینه سن — مهمانسین الهی اوش جان وتن
1929 ئیمنی منجنیقله ایدوب پران — خانه که ایلتوب آنلرك مهمان
1930 ئیمنه سن قونق اولوب یاردك — باش وجان مطبخنه دك سوردك
1931 ئاه جانی سکا ایدوب مهمان — ئاه سن جانه سین قونق سبحان

54b

1932 گه ضیافت سنکدرای خواجه‌م — که قنوقلرسینی قولك بودم
1933 هرنه ایدرسك یرینجه درمعبود — قامیاسین چومقصد مقصود
1934 اول ضیافتده جانی طیلاغل — جان قنوقلیغنه کهی کلکل
1935 جان ایدن تاسنکله نازونیاز — اول ضیافتلرم اولوب سرباز
1936 احمد اولورسه جانه دلیل — بولورسین خوش ضیافتینه سبیل
1937 وحدته ایروباوله سین دلشاد — ویرصلوات ایرشه جانه مراد
1938 دکله یتمش اوچنجی حالندن — سویلرم خضر قیل وقالندن
1939 دیدی خضرای مظفر عاقل — حکمتی اکله اوله غل غافل
1940 ایردی جبریل برکون احمده اینجا — ایکی حلّه کتوردی اندن همان
1941 بری سبز ایدی بری سرخ ایدی — خضر عالم مظفره دیدی
1942 سیّد کائنات علیه السّلام — هم‌ام
1943 حسن ایله حسین ایردیلر — حق رسولی قتنه ایردیلر
1944 رضی الله عنهما ایکیسی — یتیم رسولدندر آنلرك دیمکسی
1945 سبز طونی حسنه کوردکده روا — سرخنی هم حسینه ایتدی عطا
1946 سبز حلّه ایدی نه سبز زهر — سرخ خلعت ایدی نه خون دهر
1947 سبز حلّه اولویدی زهر آلود — سرخ خلعت چوخون دهر آلود
1948 خلعتین ویروباندن ایلرخاص — نیچه سی خاص خاص خاص الخاص
1949 ایشلنورایش اوزی تماشاده — یتمی مفتون یکی آزاده
1950 مطّلع اولسه اشبو سرّ معقول — نیته که اندن بوحالی بیلدی رسول

55a

1951 اول شهادت خیالی بیلدك — اول خیالی اهلی همدمی اولدك
1952 جمله ارواح انبیایه سلام — مصطفی جمله سینه اولدی امام
1953 مصطفی پاك روحنه صلوات — هركه ایدك حق ویره اكا حیات
1954 یتمش دوتدن سماع ایتای جان — سویلرم ای مظفر دوران
1955 دیر خضر ای مظفر اكله خبر — حال بیلسدن بیله سین اثر
1956 بركون بیلسدن سئوال ایتدم — اول لعینیله قیل وقال ایتدم
1957 لعنت اولمغیكه نه ایدی سبب — سویله كل بیله لیم بودملرهب
1958 دیدی اول حق قدیر عزّوجل — پس یارتدی جهنمی بیل ازلی
1959 دكله یا خضر حالتی بیان — ایلیه یم بیله سین آنی عیان
1960 طاموما لكلری اولوب هفتاد — آنلر وكیله سین سوردم شاد
1961 درلودرلو عجائبات اول دم — كور مشمدسكا بیانایدم
1962 تاكه برقعر ایردك اول دملر — كوردم آنك قوریلو برمنبر
1963 دیدیم ای مالك اشبو منبری سن — سویلیه سین بیلیم كیمكدر بن
1964 دیدی بو كرسی برگشیه نصیب — حق تعالی یه اولاوله قریب
1965 عزّی آخر زواله ایرسه كرك — لعنت اكا نواله ایرسه كرك
1966 مالكه دیدم اشبو منبرمبن — برسطر یازو یازیم روشن
1967 ویردی مالك دخی بكا دستور — یازمشم آنك حجت مستور
1968 بونی یازدم غزازلك عزّی — كیدیسر باشدن اكله اشبو سوزی
1969 آخر وقتنه زوال ایرسر — باشنه درلودرلو حال ایرسر

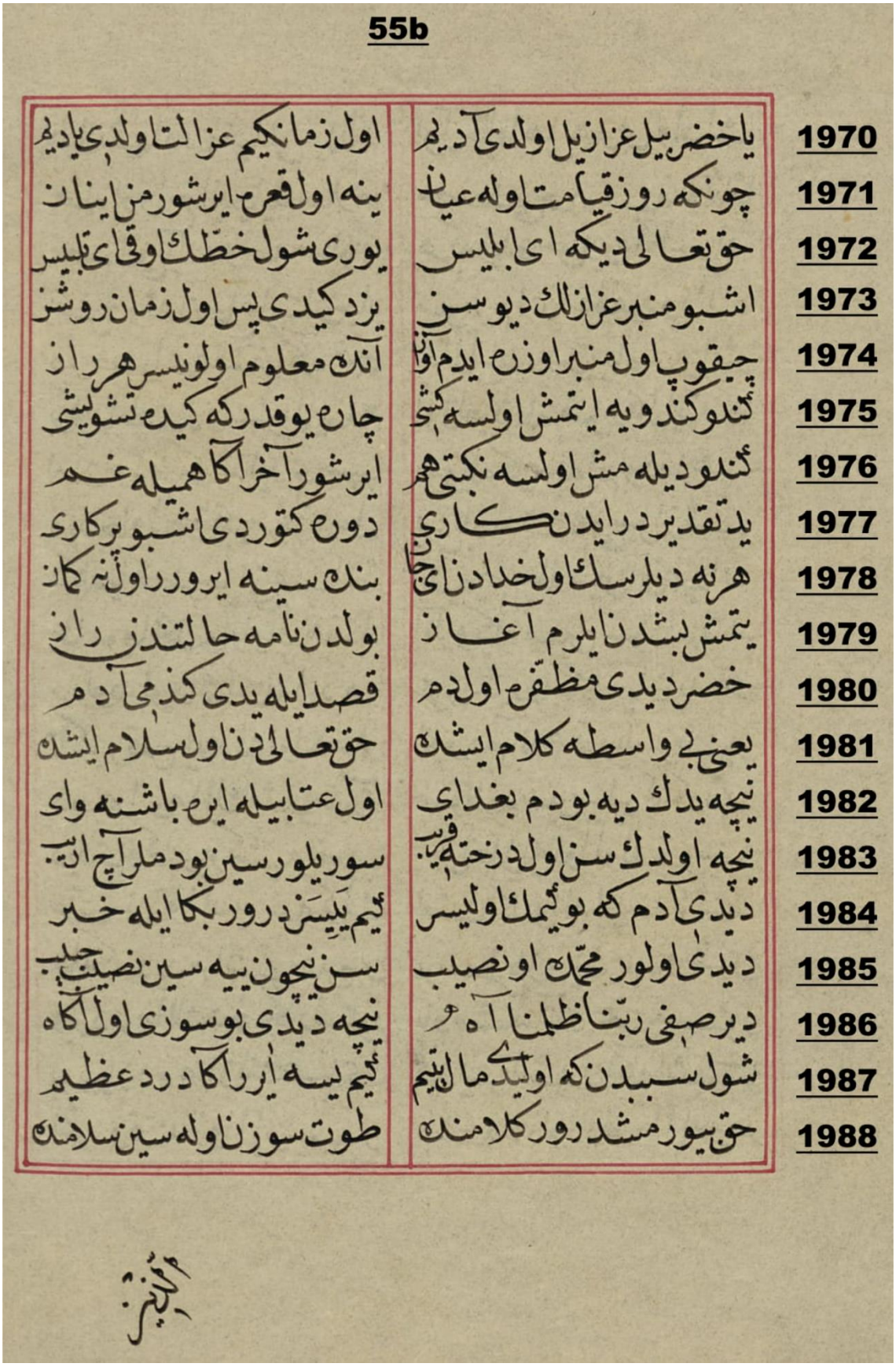

55b

1970 یاخضر بیل عزازیل اولدی آدیم — اول زمانکیم عزالتا ولدی یادیم
1971 چونکه روز قیامتا وله عیان — بینه اول قهر ایر شور من اینان
1972 حق تعالی دیکه ای ابلیس — یوری شول خطك اوقای تلبیس
1973 اشبو منبر عزازلك دیوسن — یزد کیدی پس اول زمان روشن
1974 چیقوپ اول منبر اوزره ایدم آواز — آنده معلوم اولونیسر هر راز
1975 گلدوگندو ویه ایتمش اولسه کشی — چاره یوقدر که کیده تشویشی
1976 گلدو دیله مش اولسه نکبتی هم — ایر شور آخر اکا همیله غم
1977 ید تقدیر دایدن کاری — دوره کتوردی اشبو پرکاری
1978 هرنه دیلرسك اول خدادن ای جوان — بنده سینه ایرور راول نه گمان
1979 یتمش بشدن ایلرم آغاز — بولدن نامه حالتندن راز
1980 خضر دیدی مظفره اولدم — قصد ایله یدی گذمی آدم
1981 یعنی بی واسطه کلام ایشده — حق تعالی دن اول سلام ایشده
1982 نیچه یدك دیه بودم بغدای — اول عتابیله ایره باشنه وای
1983 نیچه اولدك سن اول درخته قریب — سوریلورسین بودملراچ ارب
1984 دیدی آدم که بو یتمك اولیسر — یتیم یلیسز دور بکا ایله خبر
1985 دیدی اولور محمد اونصیب — سن نیچون یه سین نصیب جلب
1986 دیر صفی ربنا ظلمنا آه — نیچه دیدی بو سوزی اول آگاه
1987 شول سببدن که اولیدك ما الیتیم — یتیم یسه ایرر اکا درد عظیم
1988 حق یورمشدور کلامنده — طوت سوزنا وله سین سلامنده

56a

اَلَّذِيْنَ يَأْكُلُوْنَ اَمْوَالَ الْيَتٰمٰى ظُلْمًا

1989	اول سبب دن ایرشدی دنیایه	ایری آنکیچون آهیله وایه
1990	بیل یتیم حقّه رجهنّم اوبی	جنّتا یخندن آدم آنی یدی
1991	جای آتش دکلدر ورجنّت	سورلوبن ایرشدی اول حالت
1992	آتش اهلی دخی آکا ایرمز	بیل یتیم حقنه اوزن سورمز
1993	مصطفی دریتیملر باشی	یتیمك حقّین یه اولور ناشی
1994	آنکیچون سورلدی جنّتدن	کلدی دنیایه چکدی زجرومحن
1995	آتش دوزخ اولدی مال یتیم	هرکه یرایرر آکا درد عظیم
1996	مصطفای یتیمه ویرصلوات	تاکه جایك اوله سنك جنات
1997	یتمش آلتنجیدنده دکله سوزی	اکله کل نیه ایردی معنی یوزی
1998	ای مظفر ایشت خبرنته در	دکلیوب بیل که بوکهرنته در
1999	دیدیلر نور احمد مختار	پشت آدمده ایتمشدی قرار
2000	حق صلات وسلامی این آکا	حالت نوری دیه یم ایمدی سکا
2001	هرقچانکیم نماز طورم صفی	پس ملکلر ایررد ی آندن صفی
2002	آدمه اقتدا قیلرلر ایدی	نور خاصی اولار بیلورلر ایدی
2003	زیرا کورمشلر ایدی اول نوری	اندن اولدی جهان معموری
2004	آدمه آنکیچون اویدیلر	سجدهٔ معنی آندن طویدیلر
2005	سجدهٔ معنی نوره درملحق	ملکوته بیوردی اولدم حق
2006	آدمه کرچه سجده ایتدیلر	نور احمد دمینه یتدیلر

56b

2007 سجده کرچه آدم آدنه اولدی — حق صلات وسلامنی بولدی
2008 پادشهدر خراج آلانمتا — عاملان آدی اکلورشه ما
2009 آدمه سجده قیلدیلر ملکوت — لیک آدم دکلدی اورتاده بوت
2010 نور حقّه عبادت ایلدیلر — ملکوت آنکه طاعت ایلدیلر
2011 نور احمددده میم اولوب اظهار — پشت پیشان مسبّحه ایردی انوار
2012 دیدی آدم ملائکه بوزمان — نور بن نور مصطفی بی عیان
2013 بن کوزمزم ایمدی اول نوری — پشتم اولمازبوجاغمك طوری
2014 حق تعالی اویله ایدهٔ تقدیر — نیسه نوکلی آدمك اوله دیر
2015 نور تعالی ایرشدی آنده پیشانه — حق سلامی ایرهٔ دائم اول جانه
2016 نوردن بهرهٔ آلوبن حوران — سوردیلر اول صفی یه ازدل وجان
2017 ینه ایدرادم صفی نالش — دیدی یارب نته درور کردش
2018 نوری آلنمك درندم باری — کوره مزم اونورانواری
2019 ینه تقدیر ایدهٔ خدای کریم — اول مسبّحه پارمغنك عظیم
2020 نور احمد ایرشوبن تابان — پس مسبّحه پارمغنك همان
2021 کوریجکر شهادت ایتدی همین — پارمغین قالدیروب صفی اولجین
2022 زیرا اول پارماغی شهادتدر — نصرت پادشهه رایتدر
2023 غیری پارماق شهادته یرماز — دکمه کیمسه بوفکرته واره ماز
2024 سنّت آدم صفیدرای جان — پارماغك کتورب ده کل خندان

اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمّدا عبده ورسوله

57a

2025 نیچه دم اشبو حال اوزره زمان — ایچدی دکله کل نته اولور داستان

2026 برکون آدم یاتوب اویودی طورر — اینوکلدی پارماغنی کورر

2027 کوردیکیم نور مصطفی کیتمش — کندودن وار وباوزناونتمش

2028 قالدی خیران آنده سرگردان — نالش ایلوب دیر ایدی یا سبحان

2029 نیلدك نور فزی آلدکمی — بحر اندوه بنی صالدکمی

2030 بویله دیوب بهشته ایچنه یلوب — آنده بغدای آغجنه ایروب

2031 دیدی ای کندم اکله سوکندم — چیقدی المدن میرم افندم

2032 ایدی معشوق یار کندم کون — ساکه بکزردی سکل خوش موزون

2033 اول بنم معشوقم چیقار وب المدن — ساکه بکزردی اول سکا روشن

2034 قرنی یارقدی حنطه نك کوردی — اشبو آیت دمینه یوکوردی

الَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ

2035 کوردی بر پرده چکلو برسر — یازیلو ایدی آنده قیل از بر

یَا اَیُّهَا الْمُدَّثِّرُ

2036 کوردی بو مهری درمیان بسته — خاتمیدر بیلرك رسته

2037 وجه بغدایده اولوب اظهار — دیدی مشوقه اولیسر بکا یار

2038 سوکسیله محمدلك آدم — یدی بغدای کرم اولوب اول دم

2039 پس خطاب ایتدی حق تعالی اکا — دیدی مقصوکه ایرشدك ها

2040 طوریوقاروبرك دکل اوچمق — لایقك اسفلینه دك اوچمق

2041 ایرشی کوربو دمده دنیایه — مسکن ایدن زمینی سوروایه

2042 اکله دکسه خیال بغدایی تاندك مصطفای رعنایی
2043 دیله لیم روحنه آنك صلوات تا که جایك اوله سنك جنّات
2044 یتمش چون یدیه ایردی نکات دکله کل جانکه این حسنات
2045 خضر دیردکله ای مظفر یار سویلیه م برعجب کفتار
2046 شول زمان که ایردی خلقته آدم جنّتك قاپوسینه ایردکی دم
2047 کوردی آدم اوخطی شویله طورور کوردی آدم اوخطی شویله طورور

لا اله الا الله محمد رسول الله

2048 دیدی بو لا اله الا الله هر آدیدر حقّك اولمشوز آکاه
2049 اول محمد رسول پس کیم اوله کلمن عالم ایجره آدی طوله
2050 برندا ایردی آکا خضر تدن دیدی یا آدم اکله غل روشن
2051 اول محمد حبیب خاصمدر آکا تابع اولان خواجه مدر
2052 سندخی آنك ایچون اولدك وار جمله افلاك انکچون دوار
2053 دیدی آدم بن اولدکلیمه آه آهی آتلدی جنّت ایجره آنکاه
2054 برق وار اوردی دوشدی براه بتدی فذای آغاجی پس آنکاه
2055 حق بیوردی یقین اولمه بکا پس اول ایشدن ایرر ازوعنا
2056 بیلدی آدم که اولمش مقصود کیم حبیب ایمش آکا اول محمود
2057 پاك روحینه سیّدك صلوات تا ایرشه بوجانه باقی حیات
2058 چونکه یتمش سکز عدد بولدی دکله عالمك نیچه کاراولدی
2059 ای مظفر قولاغك آچ نه دیرم دردایله دکله جانکه این ام

58a

2060 دیله دی حق رسولی دنیادن نقل ایدوب قاره قاره طوپراغه قادر

2061 جبرائیل ایردی پس علیه السّلام حق کلامین دیدی نیسه پیام

2062 پس زمردن آنك برتا بوت دیدی کوندردی حضرت جبروت

2063 دیر رسول خدا دندراشبو بیلدرآنی براد رایمدی بکو

2064 دیر رسوله وفات ایدیجك ای جان اشبو تابوته صالرز الان

2065 زیرا عرشه ایلتورز سرور دیدی جبرائیله روان مهتر

2066 آلوبن بنه وار بوتا بوتی خاکدرخاك جای ناسوتی

2067 حق تعالی بیوردی دکله خبر کبرلرحقّنه ایشت سرور

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ

2068 حق دیله مدی کبرلره بن بویله اولدوغیمچون اکله که سن

2069 ایتمزم دیر عقوبت اکله خبر ایچلرنده اولدیغیمچون ای مهتر

2070 چونکه کبر اولمدی عذاب وعقاب بن بیله اولدیغیمچون اکله حسناب

2071 نیچه قویه م کیدم بن امّتمی کورمشم عالمی ایمدی همّتمی

2072 شول اومیدکه امّتمله بیله حاك ایچنده قالم بیل آنی هله

2073 بن بیله اولدیغیمچون اکله حسناب حق اولاره ایتمیه عقاب وعذاب

2074 اول رسول خاکی اختیار ایتدی خاك ایچره بودم قرار ایتدی

2075 تاسکا ایرمیه عذاب ای جان ویرصلوات محمّد بوزمان

2076 یتمش چون طقوز بولدی قرار دکله کل ای مظفر دلدار

2077 سوردی بزکون رسولا کرمدن ابوایوب اوینه ایروب اول حین

58b

2078	اول زمان جبرائیل علیه السّلام	کلدی ایردی رسوله دیرای هام
2079	عرشی صوردی دیدی رسول الله	بنی محروم نیشه ایلدی آه
2080	باکه ایرمکه اولمدی قائل	یرده قونماغه اولدی مائل
2081	دیدی آفتاب کریه کنان	اولوبن اغلرایلر آه وفغان
2082	صحن رخسارنه صاچرایشی	بانوین یاقیلور آچ وطاشی
2083	کندوکه اختیارایدوب بوسوز	نیشه قیلدك بورسم تدبیری
2084	دیررسول کای قرنداشم	امّتم سوکوسی آچ وطاشم
2085	طوپطوردورایرلیماز م	انلرك قربتینی قویماز م
2086	یوری وارصورینچون اغلراولار	جانلرینی یانیشه طاغلراولار
2087	واردی صوردی جبرائیل امین	ینه ایردی رسوله پس اودمین
2088	دیدی اغلادوغی بودوسرشك	صوردم اندنك نیشه آقدیشك
2089	عرشه دیدیم نیچون اغلادك	اوزیکی ایمدی نیشه طاغلادك
2090	خوندیدایله یوزیکی یورسین	نه سببدن که بویله قیلورسین
2091	دیدی دهلیزخانه‌لرم اغدی بودم	صولارم کوزیاشیله بیلکل هم
2092	ئیم رسول اولمدی بکا مهمان	اندن اوتوری بن اغلارم بوزمان
2093	چون ملائك ایشتدیلر بوسوزی	دیدیلر عرشه ایردی درد وضری
2094	الاله اوروب بتعجّب ایتدیلر	عرش عالیه اولاراید یلر
2095	اشبوایش اولدی یاقیجی سودا	صاچه سین یوزك اوزره دمعها
2096	نه ذنوبایشلدك که کریه کنان	اوله سین صاچه سین دموعی روان

59a

2097 جایکاهی مقام علیّین — پس قبول ایتمدی رسول کزین
2098 عرش ویردی بورسمه اولان جواب — سویله یم عرشه نه دیدگ ای شباب
2099 طوپراقانك باشینه اولسون ای جان — کوکلی دیله کنه ایرمیه او همان
2100 سینه سی خالی اوله جمال الجلال — عشق معشوقدن بیل اکله حیال
2101 بن اومرام که ایرباکه رسول — خاکی اول کندوزینه ایتدی قبول
2102 ملکوته بورسمه ویردی جواب — عرش اولدمده اکله ای صحاب
2103 سن نیچون استمیه سن آنی — جانلرك ولدرور چوجانانی
2104 عرشه قاوشمدیغیچون عرش — دیدی بندن کزیه اولدی فرش
2105 اغلدی زاری زاری قیلدی انین — حسرتینه رسولك اولدی حزین
2106 شاد اول سنك خاکه کیرسین — اول رسول ایله بیله اولورسین
2107 اول رسولك روانه صلوات — ایله کل تا یرك اوله جنات
2108 ایردی اعلا ایمدی هشتاده — دکله خضری نه دیر حلال زاده
2109 ایدر اکله مظفر دریا — سویله یم برخبر اولوب کویا
2110 دور نوشروانده برعابد — واردی وعظ کوایکن زاهد
2111 خلقه وعظ ایدر ایدی نصحله پند — نصح وپند ایدی آنك چون قند
2112 هر بیل اوچ سوز ایدردی وعظ هپسی — اوچ بیل اینك بورسمه وعظ کزین
2113 هر بیل اوچ پند ی وعظ ایلوب عابد — یتیم طوته اشبو پندی اوله زاهد
2114 اول بیلده بو ایدی پندی — خلقك اغزینه سور بن قندی
2115 حاضر یکز کنهلر یکز در — خاکموزده بکلر یکوز در

59b

2116	جنّتو کوزده اولروکوزدر	خوش وقارایله وقتلواوزدر
2117	حق یزی یوجه لندن شأالله	سزلره داخی ویره عزّت وجاه
2118	سال اوّلده اشبواوچ سوزی اول	سال ثانیده سوزینه اولوب مشغول
2119	پس ایکنجی پیل اولدغنده عیان	اوچ پندایتدی ینه آنده عیان
2120	دیرقناعت سنه یترباینق	لهوایله لعبه اولمه غل عاشق
2121	ترک ایدک بوغنی لغو داخی هم	حق یوزی یوجه کوندره هردم
2122	داخی سزلرایرسزاعلایه	پس بواوچ پندیتر سزینه سرمایه
2123	ینه اوچنجی پیلده اوچ خبری	نصح وپندی دی عالمک کهری
2124	حقّی باطل قیلدم دیمه زنهار	شول سنک اولیانی ایستمه ای یار
2125	ایشلدیکانی کمه سزه وارنفعی	بزه حق ویره رفعت رفعی
2126	یوجه لندوره سزلری داخی حق	حقّه وارماغه اوله سزلایق
2127	خضراشبوسوزی حکایتایدر	اول مظفّرده خوش روایتایدر
2128	بومرادی داخی اولوب ناظم	بولدن نامه بسط اوله تاتمیم
2129	پس تمّنام سوزدن نای یاران	فاتحه بخش ایده سزازدل وجان
2130	مصطفی روحنه ویرک صلوات	دزفصاحت تلینه خوبابیات
2131	چونکه سکسان بینه ایتدی دخول	دکله کل ای مظفر اکله اصول
2132	برحکایتده اشبوکلمشدر	اول امام شافعی نه قیلمشدر
2133	حق رضاسی آنکله اوله قرین	مسجد مکّه ده ایدی اول حین
2134	ایردی قاتینه برعرب اول دم	اوقودی اشبوبیتی آچوب دم

60a

2135 ایها الملکی بالله افتنی — اذا اشتد شوقی بالغنی کیف تصنع
2136 اول عرابی بو بیتی چون او قودی — شافعی پس چو این اکا دیدی
2137 رضی الله عنه اول عالم — اشبو بیتی نه خوش دیمش ناظم
2138 یداری هواه شمریکتر سره — ویصیر فی کل الامور ویخضع
2139 بویله دیمیجه شافعی تازی — ینه بر بیت اولور سر آغازی
2140 فکیف یداری وهو اقاتل الفتی — وفی کل عضو منه سم منقع
2141 پس ینه وبردی شافعی ده جواب — طب شافعی نته بیوردی جواب
2142 اذا هو لم یصیر طول حجزة — فلیس له شیء من الموت انقع
2143 سکسان ایکنجی ای مظفر بیل — نه دیرم اکله ایمدی ای عاقل
2144 دکله نه دیدی منصور عمار — سائله بر بر دیم بن آنی ای یار
2145 بن ایشتدم نه دیدی وعظنه — سویله یم آنی تا تیغل سنده
2146 همدان ایچره برکون اول عالم — دکله نه دیدی ایده ون تا کیم
2147 مجلسنده سوزن کلوب دیرای حزین — عالم اوچ درد یوبن ایتدی بیان
2148 برسید ربو عالمی دنیا — بری عالم قیامت عقبی
2149 بری عالم دخی بهشت اولدی — نوریله اول جهان سرشت اولدی
2150 حق دیدی قوللرم بو دنیاده — بنم امرمله ایده آباده
2151 بن خدایم نه دیلرسم قیلرم — زیرا نرنیه کار کن بیلرم

یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید

2152 دخی هم عالم قیامتده — مصطفی در شفیع اوحالتده

60b

2153 اولا لورکیم دیلر محمّدای جان | اشبو ایتدرورا کا برهان
وَلَسَوْفَ یُعْطِیكَ رَبُّكَ فَتَرْضَی
2154 دخی هم عالم بهشتا ولسه | هر کشی انده مقصودن بولسه
2155 اولا لورانده کیم سن استرسز | چون سوزك کیمه داخی نیسترسز
وَلَكُمْ فِیهَا مَا تَشْتَهِی الْأَنْفُسُ
2156 اشبو اوچ عالم اولدی بیل موجود | امر حقّی طوت اوله سین مسعود
2157 حق تعالی عنایتی ایرشه | مصطفی نك شفاعتی ایرشه
2158 تاجنانا یجره سنده شوقایدن سن | انده حورانیله ذوقایده سن
2159 بویله سویله دی منصور عمّار | مجلسنده ایشتمشم کفتار
2160 عالمان مزدنه بودم ای جان | ویرصلوات محمّد بو زمان
2161 سکسانا وچنجی نکته دن دخی هم | ای مظفر ایشت نه سویله رم
2162 اول شعیب بنی زمانده | حق سلامی یرایده جانده
2163 برکشی اشکین یووقیلدی | بوایشه اول کشی ملول اولدی
2164 سوردی واردی کشی دیرکه حمار | یاوقیلدی دعا قیل ای هشیار
2165 یدی کون پس شعیب قیلدی دعا | حال حرلمعلوم اولمدی اصلا
2166 حق دعاسن اجابت ایلمدی | جبرائیل ایروبن ایشت نه دیدی
2167 حق صلات وسلامی ایرمکا | دیرشعیبه کیم ایتمه داخی دعا
2168 رنج چکمه بولینه دیو بودم | بیك بیل ایتسك دعا بولنمازهم
2169 سن دیلرسنکه ستر اوله اظهار | حق دیلر کیم بولنمیه او حمار

61a

2170 دیرین اول تکریم که ستارم صانمه غل سن بنی که بیکارم
2171 صاقلبجی بنم جهانده همین ئیم بولور صاقلدیغم اکله یقین
2172 بو یقینه ایر رسك ای جان ویر صلوات محمّد بو زمان
2173 چونکه سکسان للّه دورده ایردی کلام دیر خضرای مظفّر اکله تمام
2174 دکله هارون بن رشید اول شاه بصرهٔ خلقینه خشم ایدر آنکاه
2175 بیورر بصرهٔ یی اوده اورلار خاکسار اوله کیده قصرله دار
2176 اول زمانده محمّد سمّاك زاهد عابد ایدی اول دل پاك
2177 بنچه کیم اونك دیدی هارون قاتنه وارمازایدی طوتیون
2178 چونکه بصریه بویله خشم ایتدی ابن سمّاك دفعةً یتدی
2179 ایردی هارون بن رشید همان شیخی کوردکده شاد ایدردی آنی
2180 بنته اولدیکه بین کلدك دیر استدوکومی یعنی بیلدك دیر
2181 قاتنه شیخی اوقوتدی هارون دیدی نه درحکایتك اکنون
2182 شیخ دیر بیلمك نه ایچون کلدم
2183 شیخ دیر هیچ بیلمز میسن بو زمان نیشه کلدم قتوکه شاه جهان
2184 دیدی هارون که بیلمزم دروکش سویله کلجا لکی بیلم کیم بیش
2185 دیر صورارم سکا که یاهارون حق حقّ وارمی ذمّتکده کنون
2186 اول قیامت کونده آلورمی یوخسه بینکده شویله قالورمی
2187 یوخسه وارمی سنك حقّك حقك ایده سن دعوی وارد آیقده
2188 بن نه بیلهم اوزك بیلورسویله حقده حقّك وارن بیان ایله

2189 دیدی هارون که بیلزم بن ای جان — حقه حقیم و رید غنی عیان
2190 اول سوزی سویله که زهرم یوق — سز بورك بود ملرای کورنی خلوق
2191 شیخ ذیر مصطفی کزین جهان — حق صلات وسلامی اکا ایرمیه جان
2192 دیدی حق اوزره حقه اولدم اولور — دنیاده جانی خشمدن اوله دور
2193 یوره خشمنی ایده ترك غضب — حقه حق اولمغه بو اولدی سبب
2194 بو سوزی ایشدوب همان هارون — یکدی بصره خیالی پس اول کون
2195 هرکه ایده بونك خشم وغضب — حق اولور خداده اکله سبب
2196 جاندن خشمك ایدر یسك دور — حق ایدر جسم وجانکی مسرور
2197 حق تعالی سکا ویره درجات — ویر محمد وانینه صلوات
2198 دکله سکسان یشنجی نکته هم — سویلیم ساکه برآنی بودم
2199 دکله کل هم بیان ایدم آنی — قورتره سن عذابدن جانی
2200 اول رسول خدا علیه السلام — سویلیم جانکه ایرشه سلام
2201 هرکه خشم سوره دل وجانی — سویلیم نیجه دفع ایده آنی
2202 اول یشی پس کرك طهارت ایده — خوش نماز قیله حقه طاعت ایده
2203 ذکر ایده اول خدای بیچونی — دفع ایده خشم نفس ملعونی
2204 دیدیلر یا رسول حکمت نه — بو طهارتله بو عبادت نه
2205 دیدی خشم آتش جهنمدر — ابدست آب برله اول سوینر
2206 چون سویندرمش اوله سن ناری — حقله ایله ایمکی پازاری
2207 رحم ایدر سك خلایقه خلاق — حق قتنه اوله سنك یوزك آق

خشم

62a

2208 خشم نارین سویندرایمدای جان ویرصلوات محمّد بوزمان
2209 سکسان آکیدن ایلدم آغاز بولدن نامه حالتندن راز
2210 دیرخضرای مظفّر دریا بن خضردن ایشتاوله م کویا
2211 مصطفی دن خبرویرم ای همام کیم سماع ایتمشم علیه السّلا
2212 پندایدردی مکرکه برعربهُ کردیلرسك دیرایرسن طربهُ
2213 غضبا یتمه دیدی ایرشه فلاح غضبا هلیدراولمیان افلاح
2214 ینه دیرسندکی مزید ایلهُ اول جهانك دمم سعید ایلهُ
2215 دیدی لاتغضبای عرب بودم تاکه ایرشمیه بووقتکه غم
2216 دیدی یضحی دخی مزید ایلهُ جاندن ذللتی بعید ایلهُ
2217 دیرغضب ایله وارای تازی کیم ایرجانکه دم شاذی
2218 شاده ایرمك دیلارسك جانی خشم ترك ایله کورمه نیرانی
2219 دخی سکسان دیدی نکته دن راز سویلرم دکله ای مظفّر باز
2220 خضردیرسمع ایدوبن ای سرور اول قتاده بورسمه ویردی خبر
2221 حق کلامن ایدردی تفسیر ایلدی اشبو آیتی تقریر

ولم یکن جبّارا شقیّا

2222 بیلك جبّاراولسه اهل شقی غضبا هلی اولوبا ونیده حقّی
2223 قتل نفس ایلیه غضبله همین پس شقاوتله سوره جمله دمین
2224 قاچ غضبدن امین اولهجانك کورمیه سن دمینی نیرانك
2225 غضبی سورکه اولهسن راحت غضبا هلینه ایرشورنکبت

62b

2226 نکبتی اولمه سن سلامته ایر — اهل نیران اولمه جنّته ایر
2227 جنّته ایرمك دلرسك ای جان — ویر صلوات محمّد بو زمان
2228 چونکه سکسان سکز ایردی خبر — دیدی خضرای مظفر خوش فر
2229 رضی الله عنه اول شعبی — دیر حقّه ایرشك قویوب لعبی
2230 انده دیرسنه دررسول الله — بویله بیوردی اولکوز اکاه
2231 حق صلات وسلامی ایرم اکا — نه دیدی عرض قیلدم ایمدی سکا
2232 چون قیامت کونی اولمه پیدا — ایرم برمظلوم آنك ایده دعوا
2233 آنی کودرمش اولمه برکشی پسر — یا پشوب دیه اکا ای ناکس
2234 یا پشوریا قسینه اول مظلوم — آنی محکم طوتوبن ایده هجوم
2235 شه طمار دن قانی روان اولوبن — حضرت حقّه اول زمان ایربن
2236 دیه کیم بنی اشبو قتل ایتدی — ظلم اهلی یولن طوتوب کتدی
2237 کلدم قتل ایدنی طوتمشدر — دفعی درکاه حقّه یتمشدر
2238 حق تعالی دیه یخون آنی — الدریسن اولوب روان جانی
2239 دیه یاربّ شول فلان کشی — امر قیلدی که ایتمشم بوایشی
2240 حق دیه بنم امرمی قویه سن — واروب اول ظالمه امرینه اویه سن
2241 قتل نفس ایده سن سن ای ظالم — دبه سنکیم بیوردی اولحاکم
2242 نهی قیلدیغم ایشی اشلیه سن — شول فلان کشی ایتدیدیه سن
2243 حق بیورمه که ایلدك آنی — چکه واروب عذاب نیرانی
2244 قرق بیل کیده اسفل نارده — یانوبن جانی ایرشه نارده

جمیع فی

63a

2245 جهد قیل ظالم اولمه ای جانم تا قیامیه سنی سلطانم
2246 ظلم اهلی یرید در درکات عدل قیل تا کیم ایره جانه نجات
2247 خون ناحق یانکده قالمازای شاه ایتدوکن هر کشی بولور آنکاه
2248 طوغروواردا هی تا ایرشه نجات دی محمد وانه صلوات
2249 چونکه سکسان طقوزه ایردی حساب سویلیم ساکه نیسه نقل کتاب
2250 برکون اول صدر بدر عالم تاب اوترر کن ایرشدی پس برشاب
2251 حق صلات وسلامی ایرسون کا اول رجل نه دیدی دیم چوسکا
2252 دکله احوالمای رسول خدا وارامیرم که بویرقایتدی بکا
2253 شول فلان کشی یه هلاك ایله جسمنی ایمدی قره حاك ایله
2254 بنده قتل ایتدم اول کشی همین نولیسر حالتومی قیل تعیین
2255 مصطفی دیدی نار دوزخ بیل یوزقسم اولدی اکله ای قائل
2256 یوزجزك بریسی سکا ایرشور طقسانیله طقوز اکا ایرشور
2257 بویله ویردی رسول اکا جواب وبر صلوات کیم ایره جانه ثواب
2258 اشبو طقسان نکته دن ایمدی بشو سویلیم تاکه ایرته باشده هوش
2259 خضر دیریا مظفر اکله خبر اهل دوزخ جهنم ایچره ندر
2260 چغرشالر که یا کریم یا رحیم غالبا ولدی بنی بوددر جحیم
2261 شقوتیمزدن ایردی بیله بوحال بدبختا ولدقایردی جانه زوال
2262 حق دیه هنوز بدبختلق ایرمیشدر سنه بیلك بایق
2263 شول سبب دن که بنی دیرلر بنم آدم دلنده درازبر

63b

2264 بیلکو کوز اولدکلدر بد بخت حالتی اولما زاول کشینك سخت
2265 ایردی شاذی پس آنلر اولدم جمله جوکی همان اولور خرّم
2266 آنك ینه خطاب عزّت ایرمز اهل دوزخ دمینه ذلّت ایرمز

اخسؤا فیها ولا یکلّمون

2267 ایشدیجك خطاب حقّ همین کنك لال اوله جمله سی اول حین
2268 بیله لرکندلرد ر بد بخت اوله لر اولاراده غایت سخت
2269 امر باری طوت قولمیه سن ابدی دوزخ ایچره قالمیه سن
2270 ای مرادی شقاوتی ترك ایت دلده حبّ صلواتی برك ایت
2271 تا که دوزخده قالمیه سن ابد حالتا اهل شقوت اولور بد
2272 حق تعالی ایرور جانه نجات ویر محمّد روانه صلوات
2273 طقسان بردن ایدرم تقریر ای مظفّر ایشتکه خضر نبی دیر
2274 دور نعمان بوحنیفه کزین اولدوغنده ایشت نه اولدی همین
2275 برکشی یا تسویی طورر که قیله دکله کل اول کشی ایشی نه اوله
2276 عورتینك وار ایدی برقوناق ایردی اول قوناق اوزره انداق
2277 آنکیله یقین اولونجه همین عورتی طویدی دفعی ایردی یقین
2278 ارصانوردیکه عورتا ویوردی اردم اولدم ایشی قایوردی
2279 دفعی ارافتتاح ایدر بصلات سر برهنه ایدی علی الحالات
2280 پس نمازه طورر همان دم اول عورت ایدرندر بوفعل فضول
2281 اشبو پنجه نماز قیلما قدر بی وضوء یوزی یرم اورماقدر

64a

2282 باش آچق بی طهارت اوله نماز ایلیه سن خدایه یعنی نیاز
2283 هیچ اوتا نماز میسن خدادن سن بی وضوء سجده ایده سن طوزن
2284 دیرلر بی وضوء نماز و نیاز باش آچق جائز ایمش اکله بورادن
2285 ئیجه قالقسنده بولمیه صو تخففه باشنده اولمیه بر بو
2286 بیل روادر نمازای خاتون بند خی قیلمشم دیدی اکنون
2287 پس طهارت کرکدر کوندز وارد ور بیل کتابا بجره بوسوز
2288 ئوندرن هم عمامه باشنده کرك هم طهارت دخی اوله ئیرك
2289 زیرا اولدم خنی ذکل حالت بن بوفتویی بیلرم دیراکت
2290 شب تاریکده اولسه بیلك ئروا بوایش اولمدی شویله بیلك خطا
2291 عورتاید ربو مسئله یی هی ار قندنایشتدك ایله باکه خبر
2292 دیدیکیم بوحنیفه یادایتدی بوخبرله درونی شاد ایتدی
2293 رحمة حق اکا ایرشه مدام اشبوحالاتی ایتدی اول اعلام
2294 عورتاید رکه بند خی وارسم بوحنیفه اشبونی صورسم
2295 ئردیرایسه روادور ربوحال اول زمانده اینانم ای فعّال
2296 پس روا اوله سویلدیکك سوز اشبوفتوادور رایکن کوربوز
2297 پس سحردن سورو بارایردیقین بوحنیفه کنارینه اولحین
2298 دیرامامه که بویله کارایتدم جاریه م بویجه شکارایتدم
2299 هم بورسمه سویلدم سویلدم کمات بی طهارت برهنه سرحالات
2300 اشبوایشه کرکدورر تدبیر یوخسه اوم یقلدی اکلك دیر

64b

بوحنیفه دیدی که آدك نه بیلدم اشبو زمان مرادك نه
دیدی آدم عمر دور رمضان طاپوکه عرض ایتمشم که اکلا
دیدی وار خانکه قایرمه دخی فتواده کورم بوایشك اخی
حیلیله سکا بوله م چاره یوری اوکدن اوله آواره
سوروب اوینه کلدی اول کشی پس سویلیوب عورتینه آچدی نفس
دیدی طور بوشمه وارایم بامه سویله حالك امامه آنك تمام
یوری وار عرضه قیل بنم درکم باکه ایلامه بوزمان سن هم
دیر بیله کیدیلیم امامه کشی تاکه دلدن کیدره تشویشی
دیدی بن صورمشم یوری سن وار صورنیسه اوله بوایش اظهار
ایردی عورت پس امام نعمانه صوردی اول حالکه ایره درمانه
بوحنیفه کتاب آچدی همین نظر اینکله کتابه پس اودمین
دیدی ای خاتون اوله غل غمك اشبو مسئله وارد رای دل پاك
اشبو مسئله باکه ایرمشدر دیمکدر اخی کیمسه کورمشدر
بوایشی ایشلمشدور عمر باکه ایرمشدر بورسمه خبر
صاندی عورت عمر خطاب اشلمشدر بوایشی آلدی جواب
رضی الله عنه دیدی همین سوردی اوینه وارکی پس اودمین
دیر ارینه سوزکدر طغرو هم امام ایله دیدی اول اولو
عالمان مزدنه بود ملرای جان ویر صلوات محمد بوزمان
طقسان ایکیدن اولدی سوز بیان ایمدی میدان سوزده سورانی

اعطف

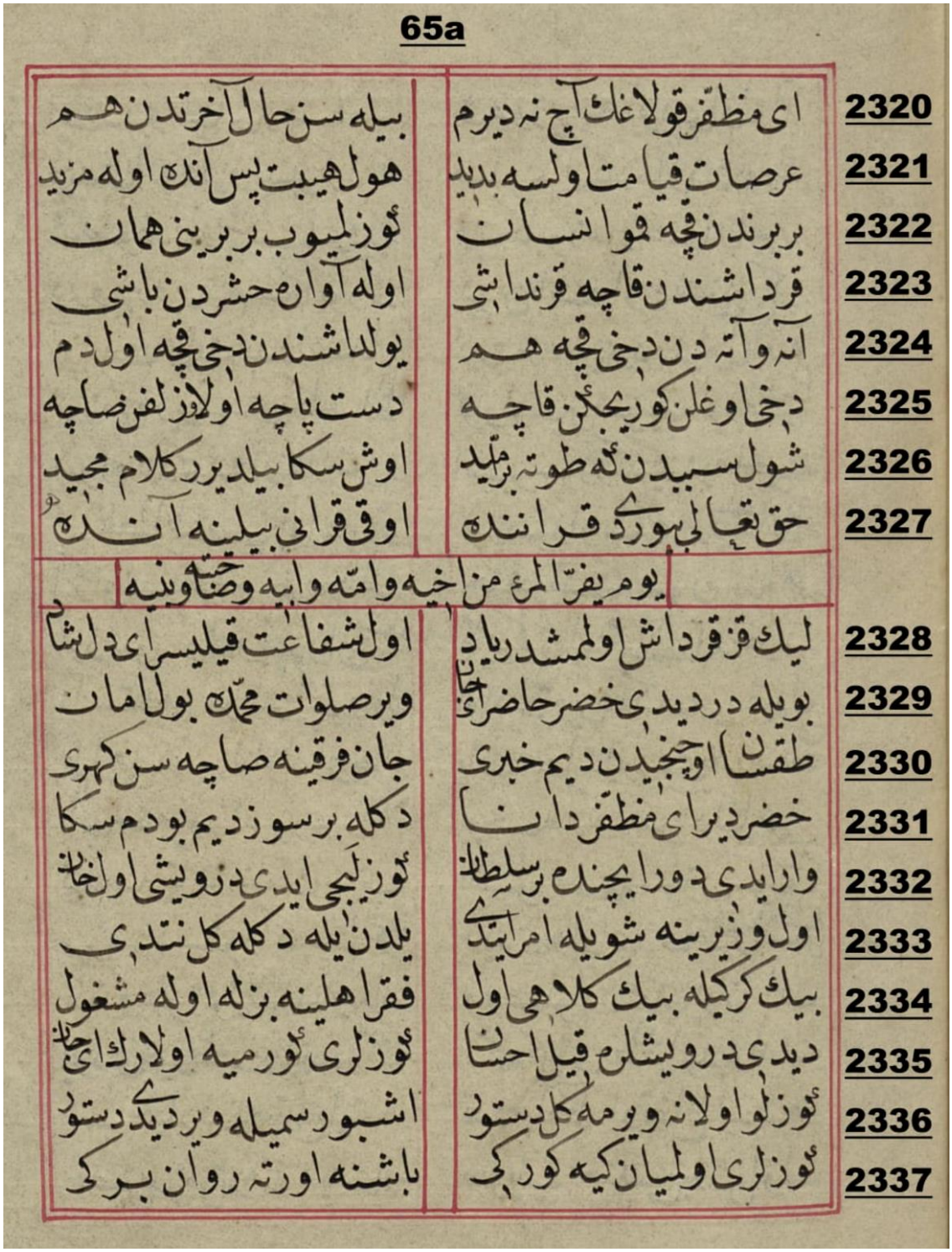

65a

2320 ای مظفر قولاغك آچ نه دیرم بیله سن حال آخرتدن هم
2321 عرصات قیامتا ولسه بدید هول هیبت پس آنده اوله مزید
2322 بربرندن نچه قوانسان ئوزلیوب بربرینی همان
2323 قرداشندن قاچه قوندا شی اوله آواره حشردن باشی
2324 آنه وآته دن دخی قچه هم یولداشندن دخی قچه اولدم
2325 دخی اوغلن کوریجکن قاچه دست پاچه اولاوزلفن صاچه
2326 شول سببدن که طوته برمید اوش سکا بیلدیرر کلام مجید
2327 حق تعالی بیورمش قرانده اوقی قرانی بیلینه آنده

یوم یفرّ المرء من اخیه وامّه وابیه وصاحبته وبنیه

2328 لیك قرقرداشن اولمشدر یاد اول شفاعت قیلیسرای دل شاد
2329 بویله دردیدی خضر حاضر ای جان ویرصلوات محمّد بولامان
2330 طقسان اوچیجیدن دیم خبری جان فرقینه صاچه سن کهری
2331 خضر دیرای مظفر دانا دکله برسوزدیم بودم سکا
2332 وارایدی دورایچنده برسلطان ئوزلیجی ایدی درویشی اولخان
2333 اول وزیرینه شویله امر ایتدی یلدن یله دکله کل نتدی
2334 بیك کرکله بیك کلاهی اول فقرا هلینه بزله اوله مشغول
2335 دیدی درویشلره قیل احسان ئوزلری ئورمیه اولارك ای جان
2336 ئوزلرا اولانه ویرمه کل دستور اشبو رسمیله ویردیدی دستور
2337 ئوزلری اولمیان کیه کوردی باشنه اورته روان برکی

65b

ایشدر بوخیالی برملا — شه وزیرینه ایردی اول ملا
دیدی باکه ده پوشتین کورك — صارنم هم کلاه اوزره بورك
کهصوقدراوشیمشمای وزیر — ویربکابوزمان حسانا بین
دیروزیرویرمزم سکاکورکی — کیوبن باشه اوه سن بورکی
آنی احسانایدوبدراعمایه — کیرم مزسن بودملراول پایه
کوزسزه ویردیدی بکاسلطان — کوزلوسین سن نیچه ویرم ای جان
سوزه کلدی دوان دانشمند — اشبوسوزوکه کیم دیه احسند
کیم غلطایلمشسن اول ویرشی — کوزسوزاوشده بنم دیدیکای کشی
اکراولسه کوزم بنم بودم — حق قپوسینه سوره ایدم هم
کوزسوزاولدوغیچون ای دستور — قاپوکوزه ایرشمشمدرخور
راست سوزسویلدیکیچون اول — اولدی اویرده کندوسی مقبول
علم اهلی که کوزلواوله ای جان — باب سبحانه ایردی ندرسلطان
باب حقه کوزله یوری ای ملا — یوخسه برکورسن آدك اعمی
کیه سین تاکه خلعت ابدی — اشبورسیله سوزی سویلدیکای
ویردی دستوراکه بیك آلتونی — دیدی وارایمدی خرجن اشبونی
طغروسوزلولرکدوررمیدان — ویرصلوات محمد بوزمان
ایردی چون طقسان ایله دورده سنجه — دکله کلای مظفرایمدی لدن
کعبا خباردن استماع ایتدم — قدرم انکله ارتفاع ایتدم
حصن مؤمن ثلاثة دیدی اول — سویلیم معنیسنی بیلمش اولـ

2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356

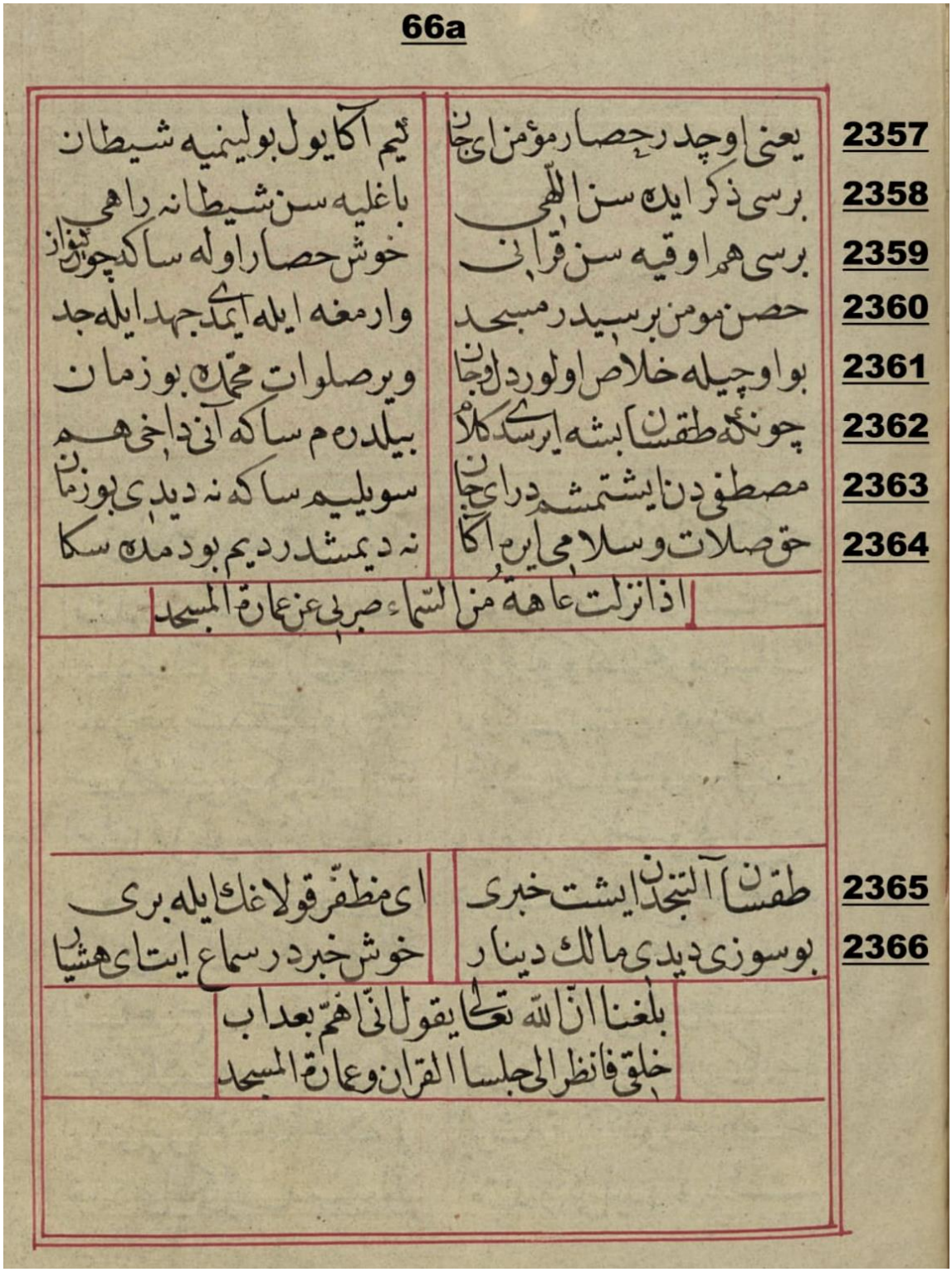

66a

2357 یعنی اوچدر حصار مؤمن ای جان — ئیم آکا یول بولینمیه شیطان
2358 برسی ذکر ایده سن الّهی — باغلیه سن شیطانه راهی
2359 برسی هم اوقیه سن قرآنی — خوش حصار اوله ساکه چون نیاز
2360 حصن مومن برسید رمسبحد — وارمغه ایله ایمدی جهد ایله جد
2361 بو اوچیله خلاص اولور دل و جان — ویر صلوات محمّد بو زمان
2362 چونکه طقسان بشه ایرسه کلام — بیلدرم ساکه آنی داخی هم
2363 مصطفی دن ایشتمشم درای جان — سویلیم ساکه نه دیدی بو زمان
2364 حق صلات و سلامی ایرمز آکا — نه دیمشدر دیم بو دمده سکا

اذا نزلت عاهة من السّماء صرفی عن عمار المسجد

2365 طقسان آلتمشدن ایشت خبری — ای مظفّر قولاغك ایله بری
2366 بو سوزی دیدی مالك دینار — خوش خبر در سماع ایتای هشیار

بلغنا انّ الله تعالی یقول انّی اهمّ بعذاب خلقی فانظر الی جلسا القران و عمار المسجد

داخی طقسان ایدیجکدن بونکت — یاد اولوبدر مظفر اکله اکت
ایشدوبن شقیقی یلجیدن — سویلرم بودم آنی ایشت سن
اهل دنیا قوکوبه لرای جان — دوئوله کوکدن نجوم عیان
ماه وخورشید فتنه اوزره همین — دوکلیسرستاره اهل زمین
مسجد طاشی نیتکیم رشه ای جان — انجلاین ستاره اوله پران
اسمان اهلی طوته لرماتم — بویله دیدی شقیق یلجی اودم
فتنه آفتاب مهتابی — سویلیم دکله رفع قیل خابی
ایردی طقسان سکن خضر سوزی — دیر مظفر بودمك دکله بزی
شب معراج اولدسول خدا — مصطفی مجتبی کرین ورا
حق صلات وسلامی ایرمکا — چونکه معراجه واردی کان صفا
ایردی پس ذات قبهٔ فلکه — ایرشه تاکه کشور ملکه
کوردی ایکی یمسه سوردولاك — امتندن کلی ایدر بی باك

2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378

67a

2379 حق تعالی یه دیدیلر یا سبحان امّت احمدی ایدلیم فان
2380 انلری هپ هلاك ایلیه لیم یر یوزین جمله پاك ایلیه لیم
2381 بزکا هینه انلرك طاقت کتوره مز ایمدی برساعت
2382 ایرشه امر حق اولاره یقین بنك خلاق عالمه بود مین
2383 انلرك بن کناهنی کوررم هر کشی نیلدوکنی بیلورم
2384 قادر مکیم قیلم اولاری هلاك سزنه سزاوله سزبودم بی باك
2385 کله ایلیه سزاول امّتدن ایرره سزاولاره آفتدن
2386 پس رسول ایشدوب اول احوالاتی انلرك سوزینه اینجنورقاتی
2387 ماه کیسوسنه پاپشك همین جعد خورشیدی داخی طوتدیقین
2388 حق رسولی ایشت که نیلدی ایله کونه نیته سویلدی
2389 دیرای غمّاز لرندر بوکار امّتم حالن ایدن سزکفتار
2390 معصیت لرنی انلرك آکه سن صانمه کزکیم جهانك سزاوکه سن
2391 هیبتیله اولاره باقدی رسول امّتم حقّنه ندن کلور اول
2392 مالك دوزخه ویرر اولاری دیدی تشهیر ایدك واروب بورای
2393 کزدروکوز ولایتی فلکی هیبتاولسون بوکوکلرك ملکی
2394 یوزلرینی قرا قلك بودم کی سیاست ایدك ایکیه هم
2395 یوزلرینی قرالدی مالك درجات ایجره کزدریك یك
2396 بوحسوف کسوف اندندر صانمه انلری مهر باندندر
2397 دوندی مالك سئوال ایدن اول بوسیاست نه ای شه عالم

2398 حکمتی نه دور رعیانا یله ای حبیب خدا بیانا یله
2399 امّتم ایجره دیر رسول الله شرط ایلدور اولگاکاه
2400 هرکه غمّازاولهٔ سیاست وار قاره دره توب یوزینه ایدر لرتار
2401 بویله دیوب سورر رسول خدا تاکه واصل اوله حقّه بوله صفا
2402 ماه وخورشید قالدیلر حیران اشلرینه ندامتله همان
2403 دامن احمدی تاپشوب اولار دیدیلرای محمّد مختار
2404 توبه ایتدک که امّتیگون بیز یارمازسویلیوزای عزیز
2405 بیزمیچون بودم دعا ایله صوچمزدن یوزینه صفا ایلهٔ
2406 حق رسولی دعاقیلور باری صوچلرین عفوایدر روانباری
2407 یوزلری قاره سیینجه آغ ایتدی ینه عالملره چراغ ایتدی
2408 ییلدی برکز انلره امّا یوز قواسی ایرشورای دانا
2409 آی وکون دیدی یارسول الله نیته اوله حالمزی ایتاکاه
2410 سنجلاین دعا ئیم ایدک ای جان یوزمزقاره سی کدره همان
2411 دیر رسول غم یمك سزاولحاله یوزکوزقاره سی دمك قاله
2412 امّتومك چقارلر اطفالی طاملراوزره تورباولحالی
2413 دیل آچوب دیلربکا صلوات سیزدن دفع اوله پس اولحالت
2414 امّتیك کشادیله زبان ویرصلوات محمّد بوزمان
2415 ای مظفّرسکا بشارتلر ایرشه کورمه کل ندامت
2416 احمدك امّتینك اطفالی بویله اولیجق دعاسی بیل حالی

68a

2417 اوله جاغز عقوبت اهل خلاف — اول رسول کزینی خاص الخاص

2418 بیل دعا ایلسه عجمی سکا — اول سیاه نامه کا اوله اق وصفا

2419 چون شفیعك دم عرصات — سنده ویرر وجهنه انك صلوات

2420 دکله طقسان طقوزدن ایمدیکه — ای مظفر عجب سخن که دنه

2421 عیسی بن مریم اول کزین جهان — حق صلوة وسلامیله شادان

2422 هر قاچن دیلسه اولویی دری — ایلیکیچون اکله بوخبری

2423 ایکی رکعت نماز قیلوردی — دکله اولدم نه حال اولوردی

2424 اوّل رکعتنده اول رسول — بیل تبارك اوقوردی آنده هم اول

2425 هم الف لام میم تنزیلی — رکعت ثانیده سوروب دیلی

2426 بو ایکی سوره برله ایکی رکعت — قیلوبن بعده دیلر حاجت

2427 حقّه حمد وثنا ایدردی همین — ال کتورب دعا قیلوردی اول حین

2428 یدی آدن خدانك ایلوب یاد — میّته اوقوردی اول دلشاد

یا قدیم یا حیّ یا دائم یا رحیم یا فرد یا وتر یا احد یا صمد

2429 هر قچان بر مصیبت ایرسه اکا — اشبو اسمایی اوقوردی دعا

یا حیّ یا قیّوم یا رحمن یا رحیم یا ذا الجلال والاکرام
یا نور السّموات وما بینهما وربّ العرش العظیم

2430 بونی اوقودقده عیسی بن مریم — قالمازایدی کوکلنده ذرّه غم

2431 هم بلا ایرمزایدی دشمندن — هم الم کورمزایدی جانوبدن

2432 قنده وارسه حق اکا یولداش — هیچ یورلمازدی سوره طاغله طاش

68b

2433	جمله آفتدن اولورایدی امین	دله دائم بوایدی ویرک همین
2434	عیسی بن مریمك صفا لغیچون	ویر صلوات محمّد هر کون
2435	چونکه یون ایرشدی بو کلمات	ویر رسولك روانه صلوات
2436	اول رسول خدا بیوردی یقین	حق صلات وسلامی ایرد هر حین
2437	هر قاچن بر قولك اوله اوغلی	اوغلومق اولمسه اتسی شغلی
2438	حق تعالی دیه که ای ملکوت	سویلکوز ایتمکوز بودمده سکوت
2439	شول فلان قولم اوغلونك حالن	بویقایه آلشدرك مانن
2440	دیدیلر قبض قیلدق ای سبحان	ایمدی جانن کتور مشوز الان
2441	حق بیلور اللدوکین ولیك صورن	حمد اوینه ایلتوك انی شویله که وار
2442	دیه ترکیم ایلتدك اول جانی	هر نه یرایسه امر سبحانی
2443	حق دیه براوایتمشم پیدا	جنّتا یچنده بیلسر خوش جا
2444	آدویردم بن اکا بیت الحمد	هر کشی که اوله اوغلی ایلیه حمد
2445	انده ایرشیسر آنك جانی	بویله دوررکه امر سبحانی
2446	ای مظفّر تمامه ایردی بویوز	سویلدم بولدن دمدن سوز
2447	یوز کلام ایله دیدیکدی بکا	سویلدم جمله سین بودمده سکا
2448	دکله دك سنده جانله آنی	ایمدی وارسن بودم تانی
2449	دیر مظفّر بلی تمام ایتدك	حقّه حمد احمده سلام ایتدك
2450	دیر خضر شمدی بن دوانا اولدم	کوه لبنانده جمیعی قیلورم
2451	دیر مظفّر که جمعه یی آنده بنچون	کیم قیله سن بکا دکل اکنون

بحر نشر

69a

2452 غیر شهر ایجره نیشه قیلمیه سز انلرك ایله وار وب اولمیه سن
2453 دیر خضر هیچ بر شهر ده بودم سور مزم آدنه نماز نه دم
2454 آندن اوتوری که عدل قیلمادی هیچ داخی من وامان اولمادی هیچ
2455 د رجهان شرط جمعه بو لنماز آنده الینان جهانده اولنماز
2456 دیدیم آنده که قاچ کشی وار اولا کیم سنکله نمازی آنده قلا
2457 دیدی دورتبیك کشی دخی دیوز ذخی وار قرق طقوز کشی کوربوز
2458 جمله آنده نمازه وار رلر هم ثنا و نیازه وار رلر
2459 دیدیم اول مسجدی کیم اینشدبنا دیدی دکله دیم بن آنی سکا
2460 دورتبیك دوتیوز اولوا بدال قرق طقوز داخی اولوا هل رحال
2461 مسجد جامع ایلمشلر در اولولر اول اول اراده بشتر در
2462 یدیلر قرقلر هم یوز لر جمله اول جامع ایجره کلورلر
2463 دیر مظفر که بنده سنکله آنده وار رمن ای جانم بیله
2464 قرق طقوز آنده تا تمام اوله قطب عالم بنده امام اوله
2465 نماز اول بزی ایلتا نده قالمیم بنده اشبو یبانده
2466 خضر دیر طور بودم روانا وله وار وبن آنده جمعه یی قیله لیم
2467 خضره دیدم که دستگیر اولغل جان دیله کیم هر زمان بولغل
2468 دیدی خضر زمان نصون الکی راستلیغیله کوزله کل یولوکی
2469 دامن خضره دست اور باولدم ایره لیم سنکیله آنده بودم
2470 جمعه یی تا کیم ایلیوز ادا خضر پیغامبر ایله ایردی کا

2471 گوز آچدم اویرده بولوندم — گوه لبنانده اول زمان قوندم
2472 گوردم انده ارن گروه گروه — هر طرفدن کلوردی بشگوه
2473 گیم هوادن کیمسی یردن ایروب — گوه لبنانه جمله سی درلوب
2474 گلن اوتوردی اول زمان صف صف — شویلکیم کیمسه ایده مزاوصاف
2475 هرکلن کیمدر بکا ایتدی بیان — هرنه سوزسویلنورسه اولدی عیان
2476 خضر دیرای مظفر دریا — دکله کل اول حدیثی اول دانا

من احبّ شیئاً اکثر ذکره

2477 هرکشی سوسه برکیمسنه یقین — ذکرین انده چوق ایلر اکله همین
2478 غیرکشی سوزینی ایتمز یاد — سودکینک سوزن قیلور پس یاد
2479 پارسنی دیلینی سوردسن ای جان — چوق سویلرسن آنی ایمدی همان
2480 عربی دیلینی سوای دانا — چوق چوق سویله عشق اردوره نوا
2481 شول سببدن که عالم وجاهل — عربی دلده فرق اولورکی بیل
2482 عربی دلدن ایرشور بهره — سوعرب دیلین ایرسن شهره
2483 باب علمه ایرشن بود ملرای جان — تاکیم ایریشه درد که درمان
2484 خضر دیر هرزبانی بن بیلورم — عربی دل محبتین قیلورم
2485 بیلوردل که خلق عالم هب — اول لغتده چکر قوسی تعب
2486 هیچ خلق بیلمدک زبان بیلورم — هر لغت حالنه فکر قیلورم
2487 دوندی خضر دیدی نه ای یار — ای مظفر فکرین دیار
2488 بارک الله عمرک ای سرور — قطب عالم سن اشبودم مهتر

انشو

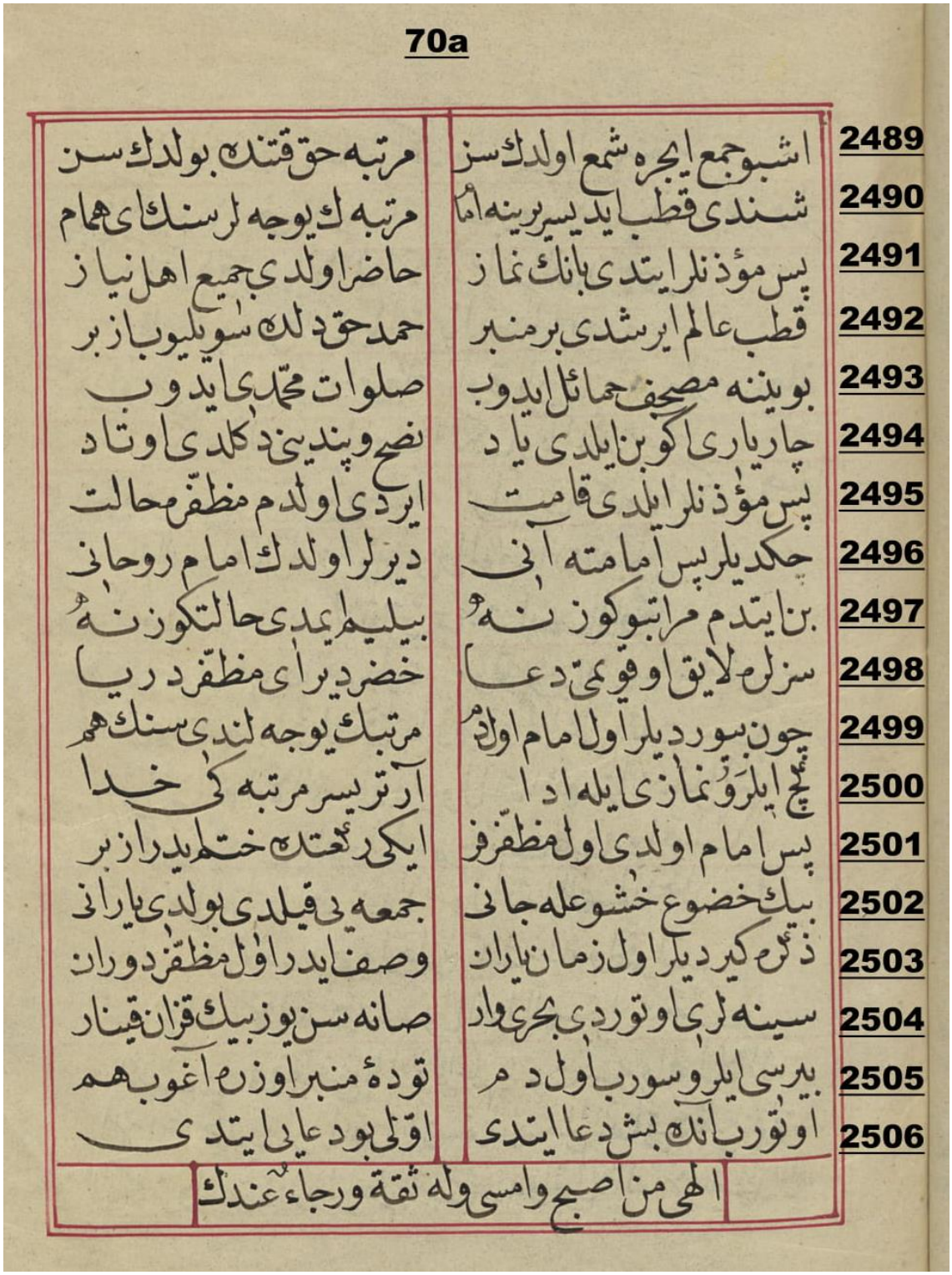

70a

2489 اشبو جمع ایجره شمع اولدك سز مرتبه حق قتنده بولدك سن
2490 شندی قطب ایدیسر بینه امام مرتبه ك یوجه لرسنك ای همام
2491 پس مؤذنلر ایتدی بانك نماز حاضر اولدی جمیع اهل نیاز
2492 قطب عالم ایرشدی برمنبر حمد حق دلده سویلیوب باز بر
2493 بوینده مصحف جمائل ایدوب صلوات محمدی ایدوب
2494 چاریاری اکوبن ایلدی یاد نصح وپندینی دکلدی اوتاد
2495 پس مؤذنلر ایلدی قامت ایردی اولدم مظفر حالت
2496 حکدیلر پس امامته انی دیرلر اولدك امام روحانی
2497 بن ایتدم مراتبوکوزنه بیلیم ایمدی حالتکوزنه
2498 سزلره لایق اوقویمی دعا خضر دیرای مظفر دریا
2499 چون بوردیلر اول امام اولدم مرتبك یوجه لندی سنك هم
2500 پنج ایلروز نمازی ایله ادا آرتر یسر مرتبه کی خدا
2501 پس امام اولدی اول مظفر فو ایکی رکعتده ختم ایدرازبر
2502 بیك خضوع خشوعله جانی جمعه یی قیلدی بولدی یارانی
2503 ذکر کیردیلر اول زمان یاران وصف ایدر اول مظفر دوران
2504 سینه لری اوتوردی بحری واد صانه سن یوزبیك قران قینار
2505 بیرسی ایلروسوردی اولدم تودهٔ منبر اوزره اغوب هم
2506 اوتوربانکه بش دعا ایتدی اولی بود عالی ایتدی

الهی من اصبح وامسی وله ثقة ورجاء عندك

ربنا اتنا فی الدنیا حسنة وفی الاخرة حسنة وقنا عذاب النار

2510 اول جماعت قود یدی آمین — ال یوزه سوردیلر اودمدن همین
2511 خضره دیدی مظفر اولدملر — فکرم اودرکه نمازه آچم پر
2512 ایکی رکعت نماز ایدم بوزمان — شکر حقیچون ایدم آنی همان
2513 دیدی قلغل نماز حاجتکی — حق قبول ایدن هر عبادتکی
2514 پس مظفر نمازی ایتدی ادا — طوتدی الن خضر دیدی ای دانا
2515 قطب اوکینه ایلتدی اول یارک — دیرکورش سندخی بولسرارک
2516 دست بوس ایلیوب مظفر ای جان — دیلدی قطب الین اوپدی همان
2517 قومدی قطب دیدی ترک ایت واد — جمله وارلیغی تا اوله سن یار
2518 دخی دیر صاقله دین وایمانک — رحمت حقله زین اوله جانک
2519 قطبه دیدی که بکا پند ایله هم — پندکی اشبو جانه چند ایله هم
2520 قطب دیدیکه خضر خواجه اوله — صانمه کیم پند ونصحنه دک اوله
2521 بزقتنده آنک نه پندایدن وز — سویلیوب نصح وپندی چندایدن وز
2522 دیر مظفر درست سویلرسن — خضر خاصی که تعریف ایلرسن
2523 لیک سزدن اجازت استرمن — کیم سزکله سورم همیشه زمن
2524 سزلری دائما کورم باری — سوز لرکله سورم بوادواری
2525 قطب دیر بزکیم اوله وزبوزمان — خضر قاتنده سوزدیه وزای جان
2526 اولمشوز جمله خضر خدمتکار — خواجه مزاولدور بزیم همیار
2527 سزانک خدمتنده سن دائم — پندی برله جماندورر قائم

71b

2528 نیك بخت اوله سن ای مظفر فر تاجهان ایجره ادك اکله ار
2529 بویله دیو بن آنك قطب جهان اشکار ایکن اولدی دفنی نهان
2530 خضر ایله ینه انده بن قالدم دامن خضری دستمه آلدم
2531 دیر کوزك یوم کوزمی یومدم سر اول زمان آچمدن برایکی نفس
2532 مسجد یافثه ایروب دفنی خضرك ایردی بورسمله نفعی
2533 دیدیم ای خضر حاضر عالم برصورتجم وار ایدین بودم
2534 حق رسولی محمد مختار حق صلات وسلامی دراکا یا
2535 اول وفات ایتدکنده بعربی کیملر ایتدی سماع ایتا وانجهتی
2536 وقتی کیم اولنبی وفات ایتدی حق صلات وسلامنه یتدی
2537 اول دوشنبه کونیدی بیلکل ای جان اول کون ایجره وفات اولدی عیان
2538 جمعه دی بریم قواصحاب نه که یاران وار ایسه شیخله سبات
2539 اهل بیتنده جمله سی حاضر هب ملول ایدی جمله سی ناظر
2540 ایردی ها تفدن اول زمان اواز نه دیدی اکله غل بود ملرراز
2541 السلام علیك اهل البیت یانه شمعیکز ایجره دائم زیت
2542 رحمة الله ایرمز برکات اول خدا دن دلك مدام حاجات
2543 کیم حمید ومجید درباری بویله دربیلك امر جباری

کل نفس ذائقة الموت الی اخره

2544 اول خدا جمله نك آلور جانن ایردور جمله درده درمانن
2545 کندو باقی دور رقوفانی بویله دربیلك امر سبحانی

هو فقلد

2546 قورقماك الله دن توكل ايدك — امر قيلدوغي يوله طغروكيديك
2547 اشبو رسيله هاتفاوندن ايدك — اهل بيت وصحابي ايشديجك
2548 پس سكونتاولاه ايرشدي — گرچه فاروق يلدي دروشدي
2549 بوبكر ايلدي انى تسكين — اوقويوب ايتي پس آنده همين
2550 ديرمظفر كه خضره اى دانا — هاتف آنده گيم ايدي سويله بكا
2551 ديربن ايدم چغيران آنده همين — جمله اصحابه ايرشوب تسكين
2552 بن دوگومي بيلديلر اصحاب — ديديلر خضر دن ايرشدي خطاب
2553 حق صلات وسلامي يارا ولسون — عالم ايچره مدامي وارا ولسون

سؤال كردن مظفر دريا از خضر عليه السلام

2554 خضره صوردي مظفر دريا — حق سلامي يله جانى بوله صفا
2555 قاچ ييل عدل قيلدي نوشروان — ديدي خضر اى مظفر اكله عيان
2556 دورت كون عدل قيلدي عالمده — پادشاه اولدوغنده اول دمده
2557 بر مجوسي كبر ايدي نوشروان — ظالم ايدي بغايت اول نادان
2558 توبه سيني آنك بيان ايدين — اى مظفر سكا عيان ايدين
2559 قارشوسنده طوردي بر طوغان — عمري ديدي بونك نه دكلوهمان
2560 ديديلر كيم سكز ييل آنجق اولور — چوق يشايانلاري اولور
2561 طوغانك بوقدر اولوريا شي — بنك سكلوندوردي را آشي
2562 نسر طائر قناعتيله اى جان — بيك يشار عالم ايچره اكله همان
2563 زيرا طوغاندر ايكن ظالم — چوق يشامز ديرلر هر عالم

72b

سینهٔ کبك درآنك اکلی — دخی غایت مهیب درشکلی
بیل کبوتر بولور یکر می یاش — آنکیچونکه طبعدریا واش
ظالمك بیل بقاسی اولمازای جان — ظلمی ایدروجودن آنك فان
چون بوحالاتی بیلدی نوشروان — آتدن دوشدی اول زمانك همان
مصرشاهی نته که قایدی پاك — دوشدی آتدن یراوزن صاندی یای
کندویه غالب اولدی ظلم وغرور — ظلم قیلدی اوزینی اولدم حور
آنك آتدن دوشنجه نوشروان — چاغروبن ایدرهمان افغان
بیورریکمه که ظلم کوردیسه — آکا بندن ضرر ایردیسه
حقّی اوستمدن وارسه کلسون — ایلروباشیاب حقّنی آلسون
عدل زنجیرنی قیروب اول شاه — تختدی تختینه عدلله انکاه
تخت همدرتارشادی بالا — عدل داده الاوردی بولدی صفا
شولقدر رقعه لرکوردیلر — کندونك قاتنه یتوردیلر
تختدن یوقاروغلدی بتی — جمله مظلوم حالیدی کتی
یدی آرشورن یغلدی نامه ای جان — هرنه جوراولدیسه اولکه عیان
الن اوزاتدی آلدی برنامه — دیمش اوغلك بنی صلب دامه
ظلملهٔ بنی تارمارایتدی — نم وارایسه قوشکارایتدی
بویلن اوردرکاوغلنك اولخاز — بویله اوردی اولدی اوغلی باز
ظلم کورنلراوله لرآکاه — ظلم کورنلرآنك کلدیلر
ینه شولدکلورقعه صالدیلر

عزز

73a

2583 تخت بویجه اولدی رقعه بوکن یغلان نامه واردی دروت کن
2584 بیرسن آلدی الینه اوقودی ظلمن ایشتدی یوزکن طوقودی
2585 دیمش آته بکك درد ظالم باکه ظلم ایتدی بیله سن تایم
2586 دفعی نوشروان بیوردی بویین اوردی دردی ظلم اشن اردی
2587 چون اوچنجی کون اولدی نوشروان ینه چاغرتدی شهر والله همان
2588 شول قدر کلدی رقعه ینه هین ایکی ارشون بویی یغلدی اوچین
2589 بیرنی آلدی نامه نك ینه هم اوقودی بیلدی نه دیمش اولدم
2590 دیمش ای شاه وزیر الندناه ایتم بکا ظلم آنلر اول هرگاه
2591 دفعی نوشروان شاه آنکاه بیوردایتدیلر وزیری تباه
2592 ینه دوردنجی کون اولیجق ای جان دفعی چاغردرآندی شاه کلاز
2593 ایتم کریسه کی کله ایدك عرض بنده ایدم نه کیم اولور بکا فرض
2594 رقعه صونمادی کیمسه پس اول خلق عالم بولوب صفای درون
2595 شاهلق ایتدی سکسان دورت یل ظلم وحیف ایشه اولدی مائل
2596 برکشی دیمدی که ظلم ایتدك ظالمان یولینی طوتوب کتدك
2597 بیلدی خلق آته واوغل وزیر ظلم ایتدکلرینچون اولدی حقیر
2598 آتیه اوغله داخی دستور بیوردفعی بویین اورمه
2599 بیزی خودآندق ایدیسر بی جان ظلم کورلدی عدل اولدی دوران
2600 کورلوبن طمع قناعتلر طولدی عالم ایدوب بداعتلر
2601 واردی خسته اولدی نوشروان جمع اولوبن طبیبلر اوزمان

73b

2602	دیدیلر علتك دوررکی سخت	اشبو علته سوزیسر سن رخت
2603	دیدی ظلم ایتمدم بکا بوحال	ندن ایردی بوحالك کوزمالك
2604	ظلم ایتمدی یکمسه باکه دخی	بنچه اولور بوخسته لیغم اخی
2605	دیدیلر ظلمك اولمسه یزدان	اشبوحالاته ایرمزایدك اینات
2606	دیدی شمدی بکا نه اوله علاج	تاکه بوزلمیه بودمك مزاج
2607	دیدیلر درد که سنك طبراق	اولسه عدلك دمنك اولیراق
2608	عدلیله اولمش اولسه آبادان	صکره اولیر خرابه وارسه همان
2609	انجلاین یرك ترابی کرك	کتوره لردی بویله تز رك
2610	سائله اول طبراغیله برخانه	یاپه لردرد ك ایله درمانه
2611	یاته سن اول اوّل ایجره صاغ اولك	ینه عالملره چراغ اوله سن
2612	پس بیوردی روان نوشروان	انجلاین بولنه بر ویران
2613	آنه دیلر جهانی قاف بقاف	بولمیوب عدلنه ایتدیلر انصاف
2614	براوی بولمدیلر اول دملر	عدلدن اوله اول خراب مکر
2615	ایردیلر شهرنامیانه اودم	بولدیلر براوّ انجلاین هم
2616	سقوئ کوچمشدی اشاغه آنك	دیدیلر استدوکی بوخانك
2617	خاکین آلدیلر اول اوك درسو	اِلته لرشاهه رفع اوله قیغو
2618	شاه ایچون یاپدیلر کوزل خانه	یاپدیلر عالی بیت شاهانه
2619	اول اوایجره اویودی نوشروان	اول بنا اولدی درد نه درمان
2620	دیدیکیم نامیان دئیسنی سز	اوقوکوز کیم کله بود ملر تیز

اوقدیلر

74a

2621 اوقودیلر کتوردیلر دحالک اولاوك حالتندن ایتدی سؤال
2622 دیدی عدلم دمنه خانه خراب اولمسینه ویرك بودمده جواب
2623 پس رئیس آنده سوزه کلدی همین نه دیدی سویلیم سکا بودمین
2624 دیدی عدلك یساغی قیلدی خراب اصلینی دکله نیته اولدی حساب
2625 اولدی شهرمده براولوتاجر مال قالدی آنك ایکن وافر
2626 رختنی براوایجره قومشدق صاحبن استمکدنار مشدق
2627 عدلوداد ك سیاستنده ای شه اقمشه برله اواوله ایدی تبا
2628 ظلم دکلمدربود اخی شها ئیم چریدی قاپشی کتدی بها
2629 دیدی شه اویلدربیان ایتدك رمزله ظلمی عیان ایتدك
2630 آنکیچون ایرشدی جسممه درد چهره ارغوانم ایلدی زرد
2631 وارثه کوندرك بودم خبری کلوبن ضبط ایده دروکری
2632 عادلان مزدنه بودملرای جان ویرصلوات محمده بوزمان
2633 دوندی ینه مظفر دریا خضره صوردی که ای دل دانا
2634 نیته ایدی سخاوت حاتم عرض قیل بیله ئیم آنی دخی هم
2635 نه قدرزر قیلور احسان سویلکل بیله ئیم ای خضر زمان
2636 دیدی ای مظفر آکله خبر ئی سخی ایدی عالمه ایجره اول ار
2637 چادرنده اوتوربن هرکون قوردی اوکنده آلتی بیك آلتون
2638 پس صلا ایلرایدی کیم کله لر خیرواحسانی آنك آله لر
2639 هرکیمك حاجتی وارایسه ایسه خیرواحسانی خاتم آکا ویره

74b

هر بیل بیلك یدی کوزیوز بیك سرخ زر ایلدی عطا چك چك 2640
ویردکن آکما زایدی هرکزاولك دیمز ایدی بو بای یوخسولك 2641
هرکه کلسه ایدردی احسان اشبو رسمه سوردی دوران 2642
قاعدهٔ بو عرب بود بیل ای جان منّت ایتمزدی ویردکینی همان 2643
همّتی کے بلند ایدی اعلا دکله وصفین مظفّر دانا 2644
برکون ایرشدی بر کشی جرّم مال عالم اکا دکل ترحّم 2645
اقرباسندن ایدی کندونك اولك دکشه صورت ایرر اکا یولك 2646
دیدی زردن بکا عطا ایله بو تمنّا می سن روا ایله 2647
دیدی کوکلك استدوکی قدر ال ضبط ایله ایمدی سرخین زر 2648
پس چهاردانك آلتون آلوب اول سوردی کندی اوینه طوتوب یول 2649
شویله سنکیندی کوردکی مال شوریمه دی نیچه حمّال 2650
کتوردی بیلدم دیوب مالی ینه قودی یرینه فی الحال 2651
سنجلابن سنی ایدی خاتم وصفنی سویلرم سکا بودم 2652
دیر مظفّر ایالدن یاری حاتم ایردی دوزخه باری 2653
دیر خضر کیر سر جهنّمه پس زیرا جومرد ایدی دکلدی اخس 2654
آندن عذابی اولور تخفیف زیراکه اولور سخاوتی اهل شریف 2655
کافر اولدیغچون کیردی نار اول سخاوتله اوغرامازتا ابد 2656
حال خوش عدالله سخاوتله یا نمازاول اربوایکی حالتله 2657
دیر مظفّر که خضره ای دانا شمدکی اسلام شهری اعلا 2658

التزکره

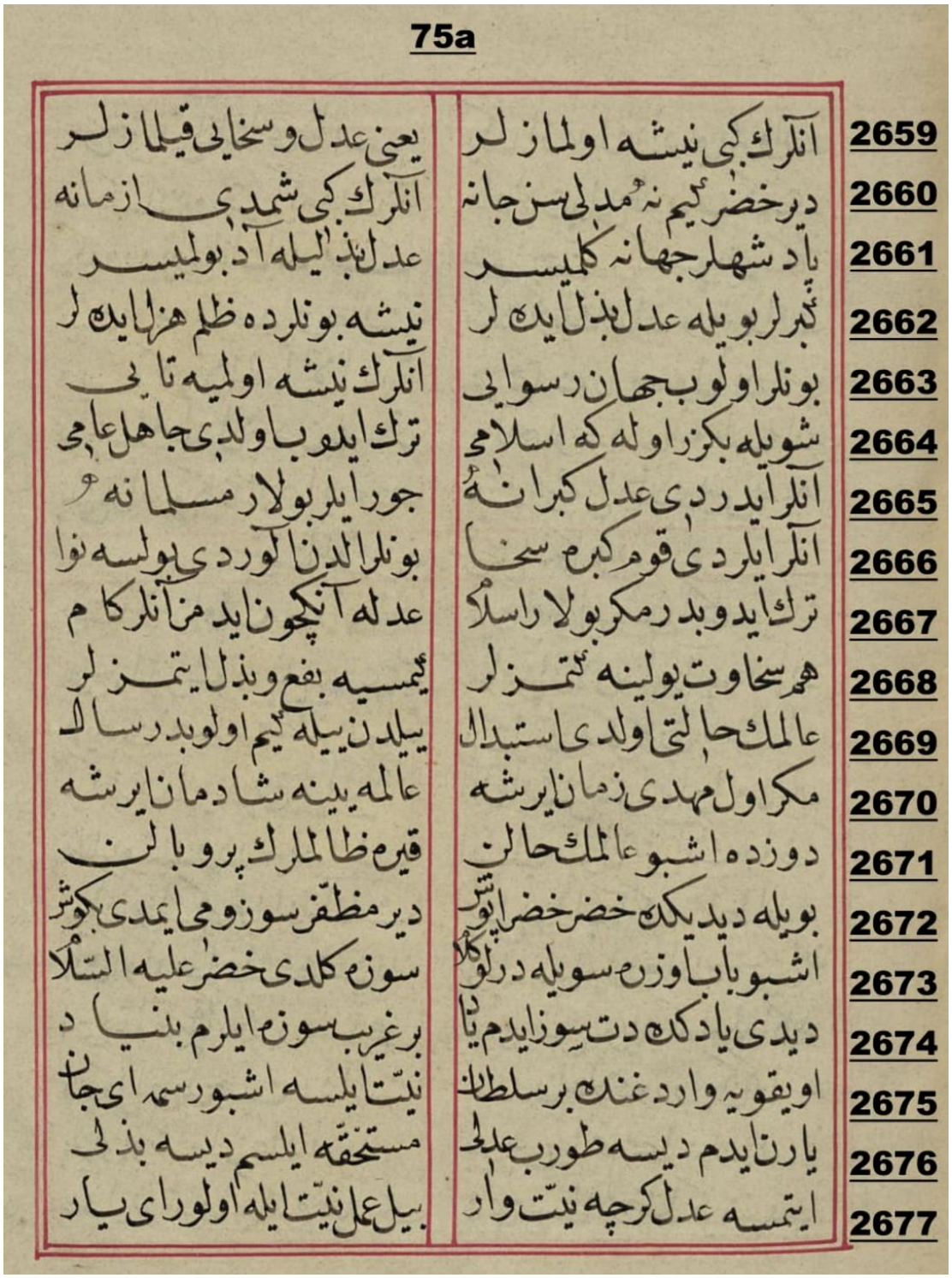

75a

2659 انلرك بكی نیشه اولمازلر یعنی عدل وسخایی قیلمازلر
2660 دیرخضر کیم نه مدلی سن جانه انلرك بكی شمدی یازمانه
2661 یاد شهر جهانه کلمیسر عدل بذل ایله آدم بولمیسر
2662 کبرلربویله عدل بذل ایدن لر نیشه بونلرده ظلم هرایدن لر
2663 بونلراولوب جهان رسوایی انلرك نیشه اولمیه تایی
2664 شویله بکزراوله که اسلامی ترك ایدوبا ولدی جاهل عامی
2665 انلرایدردی عدل کبرانه جورایلربولار مسلمانه
2666 انلرایلردی قوم کبرم سخا بونلرالدن آلوردی بولسه نوا
2667 ترك ایدوبدرمکر بولاراسلا عدله آنکچون ایدمزانلرکام
2668 همسخاوت یولینه کتمزلر کیمسیه بفع وبذل ایتمزلر
2669 عالمك حالتی اولدی استبدال یلدن یله کیم اولوبدرسالك
2670 مکراول مهدی زمان یرشه عالمه یینه شادمان یرشه
2671 دوزده اشبو عالمك حالن قیرم ظالملرك پروبالن
2672 بویله دیدیکده خضر خضرا یوزلو دیرمظفر سوزومی ایمدی بکوشزلو
2673 اشبو باباوزره سویله درلو کلام سوزه کلدی خضر علیه السلام
2674 دیدی یادکده دتسوزایدم یاد برغریب سوزه ایلرم بنیاد
2675 اویقویه واردغنده برسلطانك نیتایلسه اشبورسمه ای جانك
2676 یارن ایدم دیسه طورب عدلی مستحقه ایلسم دیسه بذلی
2677 ایتمسه عدل کرچه نیت وار بیل عمل نیتایله اولورای یار

75b

2678 حق حقی نیتی آنك ای جان — یکدر از عدل و داد نوشروان
2679 سکسان دورت یل که عدل ایتدی — عادلان یولنی طوتوب کتدی
2680 یکدور نیتی آنك آندن — شول جهتدن که سویلیم سکسان
2681 نیت مؤمن موحد ای جان — بیك کزیك هر از نوشروان
2682 دیسه کیم لا اله الا الله — هم محمد دور رسول الله
2683 یوز بیك عدل کبردن بهتر — دلده توحیدی سویلیسه ازبر
2684 نیتی برله بو کافائده ایر — نیت مؤمن اولدی پس بهتر

نیت المؤمن خیر من عمل الکافر

2685 نیت مؤمن اولسه خیر ای جان — غیره نفعی ایر شور آکله عیان
2686 هم جزا ایر شور بیل ایمدی عیان — مؤمن اولان ثنایه آچه زبان
2687 دیدی خضر ای مظفر همراه — نیت ایتسه کوکلده برشاه
2688 بر کشی کندویه ویره بیك زر — آنك ایشن بتوره اول مهتر
2689 ظلم یولیدور بیله انی — اشلیه اول اشی آنك جانی
2690 بیك قزك کیره النه آنك — میلی اولمایه آکه سلطانك
2691 یك اوله حاتمك سخا سندن — بویله دیر اول زمانده خضر دخی
2692 ای مظفر چانکه برشاهی — کوره سن سویله که اوله آکاهی
2693 دیکل ای بی حمیت نادان — سندن اعلا دور ایکی کبران
2694 بیری نوشروان عادل در — بیری سی حاتم سخا دلدر
2695 عدل نوشروان کبره ایدی — دی مسلمانه ظلمکو زنیدی

حاتمك

2696 حاتمك بيل سخاوتی دخی هم — کبرم ایدی بیل ایمدی آنی بودم
2697 انلرك بيل عذابی اولوب تخفيف — سن مسلمانسن ایتمه قول ضعيف
2698 سندخی عدله ایله کل اغاز — هم مروت دميله ایله نیاز
2699 درجاته ایرشه تاجانك — ایرم سن رحمتنه سبحانك
2700 حق سکا ویرم منزل درجات — دی محمد روانه صلوات
2701 صوردی خضر مظفر دریا — حال یعقوبدن دی سویله بکا
2702 ڤرکله نیته سویلدی یعقوب — سویلدی قورده اولدی مغلوب
2703 دیدی خضرای مظفر خوش کو — سویلیم قوردحالنی درسیو
2704 بن که خضرم کوردون اول قوردی — بیلمشم نه دوردرآنك دردی
2705 بن آنکچون اغلدم چندان — سویلدم اکا کیم ای کرك زمان
2706 قوردی یعقوبه کوردرلر پس — قورده یعقوب صوردی ای ناکس
2707 اوغلمی یاوقیلمشم بوزمان — جانم اوندن دردیدر مهمان
2708 اول زمان قورد سوزه کلدی همان — دیدیلرسن یمشسن آنی یقین
2709 اشبو تهمت سکا اولو غشدر — دردوخزنی بکا قیلمشدر
2710 یوری وار اوغلومی طلب ایله — بولمغه براشی سبب ایله
2711 دیدی یعقوبه ایکدن حالی — بیلدکلدربوحالك احوالی
2712 یادریدن یا اولدراولك — بولمغه نیته بن اوله م مشغول
2713 بن آنی رایونه یرم وارم — بولوبن یعنی ابن سکا کتورم
2714 اشبو اولوردکلدرای یعقوب — اشبو حرمه دکلوتن منسوب

76b

قوردی دیرنه اُلوسنی بیلورم نه دریسی وارن فکر قیلورم 2715
ئردریسه کوربتك حقّی ئرا اُلوایسه قربتك حقّی 2716
بنی اول ایشه صالمه ای سرور حق بیلور حالن انك اکله خبر 2717
بیت الاخزنه کیروب ایله قرار تا که ئورسن نیته اوله آخرکار 2718
ویردی یعقوب قورده پس دستور خرنا وندن اولورا وزی مستور 2719
قوردی یعقوبه اولدی خدمتکار تا اوتوزیل اولنجه بکلدی دار 2720
پیر لکه ایرشدی کرك جوان نالش ایلدی برکون اول حیوان 2721
یوسفك قربتیچون ای خلّاق آته سی کربتیچون ای عدناق 2722
ایله اعطا خلاصی بن پیره تا که اوغلینی آته سی کوره 2723
مستجاب ایتدی حق دعاسن پس یوسفی کوردی آچدی دفعی نفس 2724
یوسفی کورمك ایردی یعقوبه اول جمال کمال مرغوبه 2725
قوردسویلدی دیدی ای یعقوب وصل یوسف سکا اولوب منسوب 2726
اول جمال کمالی کوردکمی وصلت یاره واردك ایردکمی 2727
دیدی ئوردم معانه آنی یوسفك اولدم آنده مهمانی 2728
قوردیدیدر حال خرّم یوقدر ئورچکم ایمدی یولم آچقدر 2729
پس دعا قیلدی قوردایچون یعقوب دائما وار اوله طوره بوجود 2730
سبب کله کورندی فرزندم شمدی ای کرك سندن اوتاندم 2731
یوری وار صاغ واسان قیامته دك عمر سوردائم اوله غل منفك 2732
چونکه یعقوب اکا دعا ایدر ئرکلی بی گناه اشینه کیدر 2733

کاه

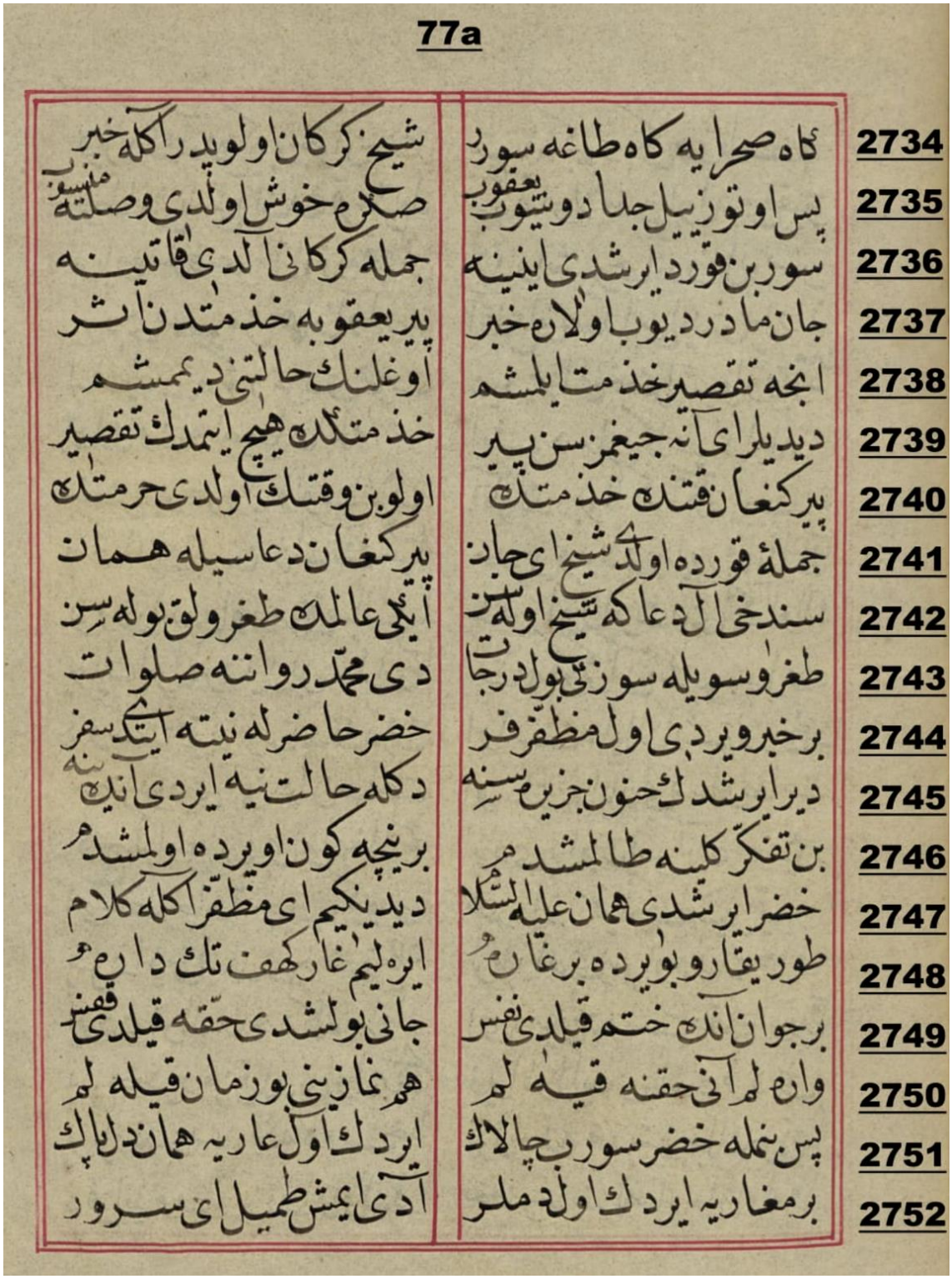

77a

2734 گاه صحرا یه گاه طاغه سورر — شیخ کرکان اولوپدر اکله خبر
2735 پس اوتوزیل جدا دوتیوب یعقوب — صکرم خوش اولدی وصلته منسوب
2736 سوربن قوردایرشدی اینینه — جمله کرکانی آلدی قاتینه
2737 جان مادر دیوبا ولاره خبر — پیر یعقوبه خدمتدن اثر
2738 انجه تقصیر خدمتایلمشم — اوغلنك حالتی دیممشم
2739 دیدیلرای آنه جیغمزسن پیر — خدمتکده هیچ ایتمدك تقصیر
2740 پیر کنعان قتنده خدمتده — اولوبن وقتك اولدی حرمتده
2741 جملهٔ قورده اولدی شیخ ای جان — پیر کنعان دعاسیله همان
2742 سندخی آل دعاکه شیخ اوله سن — ایکی عالمده طغرولوق بوله سن
2743 طغروسویله سوزنی بولدرجات — دی محمد روانته صلوات
2744 برخبرویردی اول مظفر فر — خضر حاضرله نیته ایتدی سفر
2745 دیرایرشدك خون جزین سنه — دکله حالتنیه ایردی آنده سنه
2746 بن تفکر کلینه طالمشدم — برنیچه کون اویرده اولمشدم
2747 خضر ایرشدی همان علیه السلام — دیدیکیم ای مظفر اکله کلام
2748 طوریقارو بویرده برغارم — ایره لیم غار کهف تك دارم
2749 برجوان آنده ختم قیلدی نفس — جانی بولشدی حقه قیلدی قفس
2750 وارم لم آنی حقنه قیه لم — همنمازینی بوزمان قیله لم
2751 پس نمله خضر سوربچالاك — ایردك اول عاریه همان دلپاك
2752 برمغاریه ایردك اولدملر — آدی ایمش طمیل ای سرور

77b

2753	گورد ك آندن كه برجوان خفته	شويله كيم رنكى درناسفته
2754	برطاشى باشى آلتندن قومش اول	حقّه اولاشمش اولدى مقبول
2755	برپاره خرقه عورتى اوزره قومش	گلدواشبو جماندن ايومش
2756	ايردى سمعومزه همان آواز	اغلمق لق صداسى ايدى بيل راز
2757	ليك ئيمسه كورنمزدى همين	ديديم اى خضر اشبو اون بودمين
2758	ئيمك اونى اوله بيان ايله	اشبو دملر بكا عيان ايله
2759	خضر ديرحورلا اولوب الان	انلر كدربونا كه اكله يجيان
2760	ناكهان اولدى براك آندن عيان	صونى ويردى برايبرق آندى جان
2761	نوردن ايدى اول برى بيلك	ينه براون ايرشدى اكه اولك
2762	يويك اول مرده يى بود ملراى جان	حقّنه قوكزانى اشبو زملان
2763	دوست حقّى يوبوب ايدك دفن	اولسنته ايلك اشبولارى كفن
2764	خضر يودى آنى همان ساعت	اوسنته ايلدى دعاوطاعت
2765	اوچ لباس ايردى اول مغازيه پس	ايردى براون پس آندن خوب نفس
2766	اى خضر جامهٔ جيب كيور	هم نمازن قيلوب اشين قيور
2767	پس نمازنى قيلدى خضر زمان	يريارلدى پس اودمده همان
2768	ايردى اولدمده دكله براواز	اى زمين دوست حقله اورپرواز
2769	پس خضر دفن قيلدى اول مردى	زيرا اول ايدى عالمك فردى
2770	يريارلدى ديديكه دوست خدا	اول حقّه قرشو بيلك بونى ها
2771	دفن ايدوب آنى بزروان اولدق	خضر حاضرله يارحان اولدق

صوردم

78a

2772 صوردم آندنکه بوجوانه ایدی گیم بورسیله حالت ایردی ایدی
2773 دیدی خضرای مظفر دریا اول کشی سورایدی دوست خدا
2774 دوست حق سودیکچونانی دوست قیلدی اوزرینه اولنانی
2775 هرکه حق سودکنی سوم ای جان حق آنی کندویه ایدر مهمان
2776 دوندی آندن خضر بکا دیدیگیم ای مظفر ایشت سکا دیه یم
2777 هر کشی سودیکن خدانك ای جان سوسه ایرر کرامته نه کمان
2778 اول ایرشور بیلك که دیدار ایرمیَن دوسته اولور آوار
2779 اولمه آوار دوسته ایربوزمان ویرصلوات محمد بولامان
2780 ینه دیر اول مظفر دوران خضر دن صوردم اشبو سوزی همان
2781 گیم رسول خدا علیه السّلام شویله بیوردی کله آنی تمام
2782 هرکه آذینه کون وفات ایده حق آنی شویله پاك ذات ایده
2783 اول کشیه عذاب کور اولماز حقّه یقین اولور دوراولماز
2784 سنده ایشتدیکی انی مهتردن اول نبیلر گزینی سروردن
2785 حق صلات وسلامی ایرسون دکله ایشتدکمدیم چوسکا
2786 خضر دیرای مظفر ایمدی بکو حق رسولی نه دیدی سویلیم اوشو

اثنان لا یعذبان فی قبرهما من مات فی یوم الجمعة ومن مات فی شهر رمضان

2787 خضرت مصطفی صلات وسلا ایرشه جانه انك مادام
2788 دیدی ایکی کروه قومه ای جان گورده اولیه عذاب همان

2789	اول کرو هکه بری آله جمعه کونی	کور عذابندن اوله دور تنی
2790	اُرُخ آینده دخی اولنلر	کور عذابنی کور مزای سرور
2791	شرفی وار بو کون اول آیك	بود رامیدی یوخسول بایك
2792	حقه واصل اوله لر عذاب و عقاب	اولیه کور ایچنده در لوحسنا
2793	اشبوای وکونی خدای کریم	مصطفی امّتنه قیلدی رحیم
2794	غیر امّتده یوق بوای وکون	ساکه ارزانی قیلدی اول بیچون
2795	سندخی ویر محمّد صلوات	ایرشه تاکه وقتکه درجات
2796	سونه کلوب مظفر دریا	برخبر سویلدی اولوب کویا
2797	مسجده واردم ایلیم طاعت	طاعتاهلی بولور یقین دولت
2798	خضر حاضر ایرشدی آنده دوان	خوش سلام ایلیوب اوتوردیهمان
2799	ایاق اوستینه قالقوبن اعزاز	ایلدم دکله نیته اولیسر راز
2800	دیدیم ای سینه رحمت چوق	سویلرم سینه اکسکی ارتوق
2801	اوچ سئوال ایلرم بودمده سکا	دیدی ایله جوابك ایرمه سکا
2802	دیدی دینو اولوکیمی اولورمی	بوسر نجام کتبده کلورمی
2803	دخی جبریل علیم علیه السّلام	ایردی فرعونه حجّت آلدی تمام
2804	باچغیله دهانن ایلدی پر	تنی ومالی ایلیو مدی حر
2805	تن ومالیله ایرمدی بصلاح	کتدی دنیادن آنده بی فلاح
2806	دلی صاتونا لیمدر الله هو	سویله کل بیله لرای نیکوخواه
2807	خضر دیرای مظفر دریا	اوچ سئوالك جوابی ایرمه سکا

79a

2808 دیو کندویی کاه کوچك ایدر | کاه کاه اولون هوایه کیدر
2809 کاه بزرك اولور چوکوم بلند | زیرا دیو اولدی کافر و محسد
2810 دنیا کافرلر دور مخصوص | سا که عرض ایلیم عموم و خصوص
2811 کافری دیو اولدی دنیادار | مؤمنه اولدی بهشت دار قرار

ولکم فیها ما تشتهی الانفس وتلذ الاعین انتم فیها

2812 دیو دنیاده اکلنور دائم | اهل اسلام اولور جنانك مقیم
2813 اشتهاسی فزون مسلمانك | بولیسر درصفاسنی جانك
2814 نه که کوکلی دیلرسه ویرر حق | جنّت ایچره آقار نیجه ایرمق
2815 هرنه سویه دیلرسه مؤمن سو | آقر اوچماق ایچنده بیل درسو
2816 دنیاده داخی کافر ایرمق | بیل نصیب ایلمشدور بیل حق
2817 بیلدیکی که رود نیل ای جان | پیش فرعونه اقمشیدی دوان
2818 ینه کیم جنّت ایچره دورت ایرماق | جنّت ایچره آقار اولوب الحاق
2819 حق بیورمشدور سماع ایله | قدر سمع ایله ارتفاع ایله

تجری من تحتها الانهار

2820 دندی خضر ایدرای مظفر بیل | سوزمی دکلر اول که اوله عاقل
2821 تنی آمادی قلب آلدی صاتون | خوب فهم ایله بو اشی اکنون
2822 اکله غل بونی کیم تن ایله مالك | فضل کزنده دریاسنی آلك
2823 دله کنز مدن ایردی بها | خوب فهم ایت مظفر دریا
2824 بیلکیم اولدی بهای دل دیدار | بیل عطا ایدر اکله غل کفتار

79b

2825 دل بهایی دکلدرای دانا — دلده اولور تجلی که آکلا
2826 ای مظفر قچانکه جبرائیل — ایردی فرعونی تا یم ایده ذلیل
2827 ئی صلابتله ایردی پیك خدا — نیل ایرماغی ایجره ایردی اکا
2828 براوچ باالچغیله اغزنی پر — پس فتور ایردی اول لعین کور
2829 سویلیکه محال قالمدی — خشم حقدن امان بولمدی
2830 دیدی موسی ای جبریل امین — نیشه پر قیلدق اغزنی بوحین
2831 قل کلم کلیدی ایمانه — بندهٔ خاص اولیدی سلطانه
2832 دیدی جبرائیل ای کلیم الله — حق انی دیلمدی اول آکاه
2833 انك ایمان ایلمدی قبوله — دیدی موسی نیشه اولمدی مقبوله
2834 دیر امین ملحد ایدی اول ملعون — ملحدك حالتی اولور مغبون
2835 ملحد اولان مشبه یتلرد ر — غل وغشیله اچلرید رپر
2836 پاك اولماز ملاحده جانی — پاك اولمسه نید رایمانی
2837 زیرا ملحد کشی اولور منکر — اسفل دوزخ اولور آنلره یر
2838 اشبو سوزی دیمشدر فرعون — خلقنه دیرکه سزه ایدم عون

انا ربکم الاعلی

2839 بن سزك اولور بکزم دیر — هیبتمدن یغلدی نیل کبیر
2840 هم مشبه یدی اول نادان — یعنی صورت پرست ایدی بدصان
2841 دیدم ای خضر کافر بی دین — بوت پرستدر انلر اکله یقین
2842 کلور ایمانه انلرای سرور — اولدی فرعون حالتی احقر

80a

2843 دیدیکیم بوت پرست درامّا سویلیم حالتن بودمدن سکا
2844 قوسه کفرینی کلسه اسلامه دل پاك اولوبایرشور کامه
2845 بوت پرستك سوزی بودردائم یعنی یاردم قیلوربوتی تاکیم
2846 بوت پرسته شفاعت ایلردیر بوتلریمز عنایت ایلردیر

هؤلاء شفعاؤنا عند الله

2847 صورت حقّ بیل مشبّهی ای جان ایلیوب دیمزاشبودررحمان
2848 بوت پرستیله کافرسادە بیل برابرطریق ترسادە
2849 کافرك حالی اوله دیکرکون ویرصلوات محمّد اکنون
2850 خضردیرای مظفّرجانان حق رسولی دیدی بوسوزکانان

یحشر المیّت حتّی یسمع صوت سعید یقول
الله تعالی ملائکتی غریب فارق الاهلون
روضة ودعهد الاحبّة وهذا اوّل لیلة یلاقی
وهو ضیفی وحق وعلی المضیف ان یکرم ضیفه
اوراد و یس القرانی رحمة الله علیه

یاربّ هیّئ لنا من امرنا رشدا واجعل معی نتکل الحسنی لنا مددا
ولاتکلنا الاّ تدبیر انفسنا فانفس تعجز عن اصلاح ما فسدا

2851 خضر دیرای مظفّر با فر — دکله کل کیم نه دیرم ایمدی خبر
2852 یدی بغدای آدم و حوّا — کندی تا جیله حله بهوا
2853 اولدی عریان اولار قالوب خیران — نیلدیلر سکادیم بو زمان
2854 ئمش آغاجنه صنی ایردی — ستر ایچوندی فغی پیراغن دردی
2855 برك سیم اولدی ستر پوشی صنی — یعنی طولدی سخاوتیله کفی
2856 سوردی حوّا دخی درخت زره — تا که اول برك زردن اله سوره
2857 برك زردن ایدوب ستر پوشی — انده حوّایه ایردی دل خوشی
2858 الدیلر سیم و زرد رختندن — دوشدیلر اول جنان تختندن
2859 سیم و زرا عجینه انده دعا — ایلدی انده آدم و حوّا
2860 پس انکچون خدا عزّوجل — خوش عزیز ایتدی دنیاده طولی
2861 ئمشی اولار حلال ایتدی — التونی هم نسایه مال ایتدی
2862 تا قیامت عزیز در بوایکی — انده بخش اولدی اشبو رسم دکی
2863 حاکم شرع اولدی سیمله زر — بونلر کله بزندی هر جوهر
2864 بونلر اولدی مقوّم اشیا — قیمته ایردی بولره هر الا
2865 دکله کل ای مظفّر یار — حال کندمدن ایدرم اظهار
2866 اوّل الدی اله آنی حوّا — ویردکنده رجیم کا اغوا
2867 الدوغی بغدای ایدی اوچ دانه — برسن کیز لیوبا لوانه
2868 دکله هر بیری وزنی فج مثقال — خضر حاضر دمدن اکله خیال
2869 بیك یدی یوزدی وزن مثقالی — هر برینك بیل ایمدی اولدی حالی

یسین

2870 بیرسن کیزلدی آنك حوّا ایکیسن آدمه ایرردی نوا
2871 دانه نك بیرینی یدی آدم ویردی بیرینی ینه اکا اودم
2872 پس آنکچون ارنلر اشلر کار جانله یولداشینی سلرای یار
2873 سنت اولدی بواش آدمدن عورتك وار نصیب اولدمدن
2874 اول بردانه یی دخی آدم ایکی پاره ایلدی آنی دخی هم
2875 طرنغی برله ایکی شقایتدی ترچه کیم هرنسایی حق ایتدی
2876 قارنی یاروغی بغدایك ای جان اول سببدن اولویدراکله عیان
2877 تاقیامت ایربنجه اشبو زنان یرالندن ارك دمادم نان
2878 خوشجه طوت خوشجه طوت مصاحبی بیلدك اوشده نه ایمش ایشك اولدی
2879 سیم وزرحالنی بیان ایتدم خضر قولندن اوش عیان ایتدم
2880 خضر حاضر دمینه سنده ای جان ویرصلوات محمّد بوزمان
2881 خضر دیرای مظفّر اکله یقین ساکه برسوزدیه ین اندی بوحین
2882 مصطفی دن صورین اکله خبر دیدم ازاده میدی اولها جر
2883 یوخسه قونق می ایدی اول خاقان یارسول باکه عرض ایله کنون
2884 دیدی اول حرّه ایدی ای سرور آنی برپادشاه طوتوبدی مگر
2885 پس ایدنمش ایدی اول شه آنی جدّی صالح پیغمبر ایدی عزیز
2886 بنیته کیم یوسفه اولویدی جان آنجلایندی هاجر اکله خیال
2887 قوللغه دوشمشیدی اول خاتون جور وزجری چکرکن هرکون
2888 سارہ انامزی دخی اول شاه ایلمجق طوتمدی الری آنکاه

81b

2889 ساریه هاجری باغشلدی — یعنی کیم آنده لطف اشلدی
2890 ساره ابراهیمه روان ایتدی — نوری اول جانده مهمان ایتدی
2891 طوغدی هاجردن اندہ اسمعیل — نور احمد له بولدی وجه جمیل
2892 نور احمددن این چشم کافر — ویر صلوات محمد ای سرور
2893 سونه کلدی ینه حضر اولدم — دیدی بیل ای مظفر عالم
2894 چونکیم ایردی نبوت احمد ای — دکله کیملردی کتورن ایمان
2895 بیل خدیجه آنا مزایدی ازل — کلن ایمانه آنده صو نوبال
2896 شول شرطیله کیم الیدی رسول — گنده وزینه حلال ایدندی اول
2897 ویردی ساره ده هاجر اولدم — اوله ابراهیم اوغلی آندن هم
2898 ساره یه داخی ویردی نسل خلیل — اوردی انبیا زنسل خلیل
2899 هم خدیجه اولدی مصطفی یه نصیب — آنی جان کبی طوتردی حبیب
2900 جمله ساداته اولدی بو آنه — ایردی عالمده آدایله صانه
2901 ساره دن نیچه انبیا ورسول — طولدی بو عالم ایجره بیلمش اول
2902 علو یار خدیجه نسلندن — اور مشدور ایمدی بیل آنی سز
2903 عالم آچنده اول یکی خاتون — نسلله اکلورلر ایمدی گنون
2904 نسلله وردی آنلره برکات — گیم نبی گیم ولی بولوب درجات
2905 دیدم ای خضر کیمدور قربان — بزه آنی داخی ایله بیان
2906 یعنی اسحاقمی اسماعیلمی — قانقسی ذبحه کلدی سن آیدی
2907 بعضی دیرلر ذبحه یار اولان اسحاق — کیمی اسماعیلی دیدی یوزی آق

اول

2908 اول رسول خدا علیه السّلام بویله بیوردی دکله کل ای همام
2909 ایکی قربانه کوملش اغلیم اوش بوسوزه طوتکوز سز ایمدی کوش
2910 اشبو تحقیقدر رسول خدا نسل اسماعیل ایدی کلدی صفا
2911 معلوم اولدی دکلمش اسحاق یعنی اسماعیل ایدی اول یوزی اق
2912 ینه صوردی مظفر اولدم هم ساره نك آته سنی سویله بودم
2913 ساره نك آته سی وزیر مشیر اولدی نمرود قتنده شویلجه یل
2914 صکره شامه یولدکتنده خلیل یعنی کیم کیمکه طوتوبدی سبیل
2915 پادشاه ایدی قتی شاهد باز طوتدیلر ساره یی پس آلمك رازه
2916 پادشاهك قتینه ایلتدیلر قویوبا براهیم آنده کتدیلر
2917 کتوروب جمله یی حجاب خدا کوردی ابراهیم آنده هرنه که وار
2918 پادشاهك قتنده هرنه اولدی طوردیلر یعنی یرده کوردی وبولدی
2919 نیشه عائشه ایچون اشبو خیال اولمیدی سویله کل مثال
2920 تا رسول اکا ایتمیدی غضب اول قاقیمق لغه اولمیدی سبب
2921 دیدی خضر اول سبب دن ای سرور تهمت ساره برجهتدن ایریر
2922 زیرا برکا فزایله بولشدی قوریوبا لصانه سن دوستدی
2923 آنده یعنی عائشه قالوبدی ای جان تهمت یوغدی آنك نه کمان
2924 حقنه کلدی آیت اولدملر هب بیلندی حکایت اولدملر
2925 تهمت ایدنلر اولدیلر رسوا پاك لکینه شهادت ایتدی خدا
2926 دوندی ینه مظفر با فر خضر دیرویر بکا بو دمده خبر

2927 اندن شاکردك اولدی موسی — حق صلات و سلامی ایرمکا
2928 نیشه اولمشدی سنکیله رفیق — سویله اول حالی بیله لم تحقیق
2929 دیدی خضرای مظفر دل پاك — قولاق آچوب سز و می قیل ادراك
2930 انك ایچون اولوبدر اول حالت — پیر ایله هر کشی بولور حاجت
2931 پیری اولمیان ارد کلدر بیل — پیر قوليله سور کل ای عاقل
2932 پیری دنیاده پیشوا ایتکل — طغرو اخرایدك روان کیتکل
2933 ینه دیدی که خضر ای دانا — یونسك حالتندن اول کویا
2934 نیچون صویه اتدیلر انی — اول عذابی نیچون کورمه جانی
2935 بوندن حکمت نه ایدی ایله بیان — خضر حاضر سوزمه کلور اوزمان
2936 دیدی خضرای مظفر اکله اشی — نیشه صویه آتلدی اول کشی
2937 غالب ایدی آتش محبتای جان — یونسك قلبی ایچره اکله عیان
2938 هر که نیسه اوده صاچر اصو — تا سوینده وره اول اودی درسو
2939 پس انکچون آتلدی بحره ای جان — دفع اوله اندن قالمیه عطشتان
2940 ینه صوردم خضردن اول دملر — اشبو سوزدن بکا دی سویله خبر

ما علیك من حساب هم من شیء

2941 نه قومدر اولاری یاد ایله هو — بیلدروب جانو کوکلی شاد ایله
2942 دیر خضرای مظفر آچ قولشك — باشکه دربودمه سن هوشك
2943 حق نان و غمکدن اکله خبر — ساکه بربردیه ینای قشمر
2944 بودر اتمك شوحده درای جان — دشمنی دوست ایلر اکله عیان

فرزدروبر

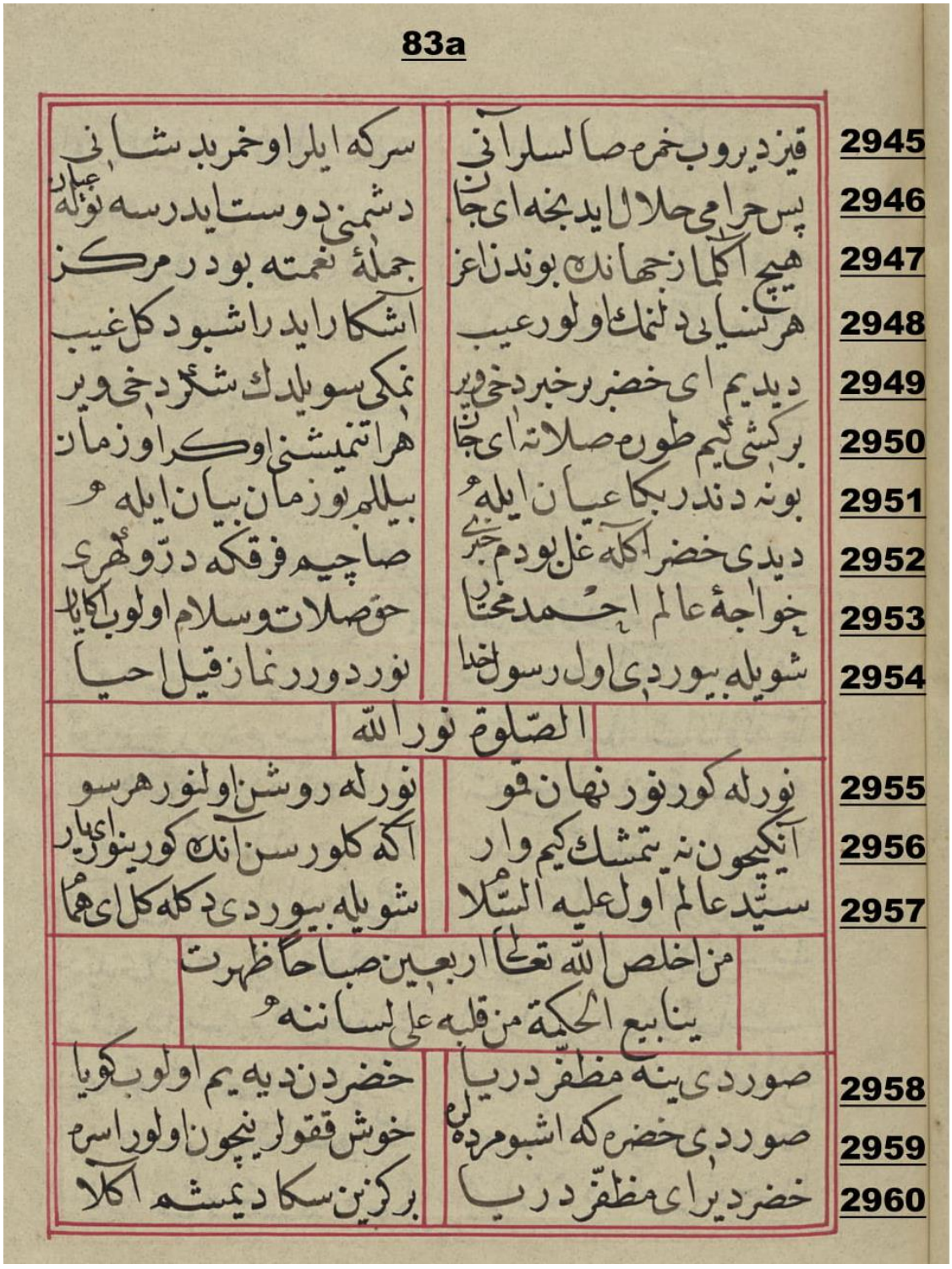

83a

2945 قیز دیروب خمر صالسلر آنی سرکه ایلر اوخمر بد شانی
2946 پس حرامی حلال ایدبخه ای جان دشمنی دوست ایدرسه نوله عیار
2947 هیچ اکلمازجهاندن بوندن اغز جملهٔ نعمته بود رمرکز
2948 هرکسنایی دنمك اولور عیب اشکاراید راشبود کل غیب
2949 دیدیم ای خضر برخبر دخی ویر نمکی سویلدك شکر دخی ویر
2950 برکشی ایم طوره صلاته ای جان هراتنمیشنی اوکراوزمان
2951 بونه دندر بکا عیان ایله بیللم بوزمان بیان ایله
2952 دیدی خضر اکله غل بودم جزی صاچیم فرقکه درّ وگهری
2953 خواجهٔ عالم احمد مختار حق صلات وسلام اولوب کایار
2954 شویله بیوردی اول رسول خدا نوردور نماز قیل احیا

الصّلوة نور الله

2955 نورله کور نور نهان قو نورله روشن اولنور هرسو
2956 آنکیچون نه یتمشك کیم وار آکه کلورسن انك کورینور ای یار
2957 سیّد عالم اول علیه السّلا شویله بیوردی دکله کل ای هما

من اخلص لله تعالی اربعین صباحا ظهرت
ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه

2958 صوردی ینه مظفر دریا خضر دن دیه یم اولوب کویا
2959 صوردی خضره که اشبو مرده لر خوش ققولر نیچون اولور اسم
2960 خضر دیرای مظفر دریا برکزین سکا دیمشم اکلا

2961 اول کلابن خیال بابنده سویلمشه لدن کابنده
2962 بونده برمعنی داخی ایدم یاد ایشدن جانلر اوله دلشاد
2963 کورنه هرچانکه بونده قونه اوستنه هم دعاشنا اوقونه
2964 ابن عروس آنده ایرشورفی الحال بیلکه راسودیر اکا بعض رجال
2965 اوله بر نیله چشمنی قوپاروب کوستررا وخشمنی
2966 خوب بوایله ایلنجه میتای جانی ابن عروس ایرمزانده اکله عیانی
2967 خوش قعودنقاچر بیلك راسو میّته آنکجون اولورخوش بو
2968 دیدیم ای خضر سویله برمعنی نیچون اولدی سویله کل یعنی

لاعذبنّه عذابا شدیدا اولاذبحنّه

2969 نیته دراشبو معنی دندی خبر دیدی خضر اکا ای مظفّر فر
2970 کورممشدردم سلیمانی حق سلامیله شاد اوله جانی
2971 هدهد صوردم آنده حالتنه شه سلیماندن عقوبت نه
2972 نیته بی ایتدی ساکه جورو عذاب بیلدرآنی نیته اولدی حساب
2973 اغلدی هدهد اولدم ایجره همین باش اشاغه براقوب ایتدی انین
2974 دیدی یاخضر بوندن آزکه عذاب اولمی دکله نیته اولدی حساب
2975 دلنه دوشه برشی خلقك اجیراغی بودر قوتلخك
2976 نیچه قوشلر جهاندن وارپران بیری اولمدی بنم تك اینان
2977 بنم اوستمه اولدی اشبو خطاب غیری قوشه ایرمدی بورسمه عتاب
2978 انبیا دن یشتمشم امّا یمم اولاردر قوسی یارخدا

84a

2979 کشی یارندن اولسه بیلک جدا | اول جدالق دیر راشد جزا
2980 هیچ بوندن اشد عذاب اولماز | دوستدن آیرلان صفا بولماز
2981 سویله دیمشدور راولور بیل | بوفراقا هیلیچون ای عاقل

سِنَةُ الْهَجْرِ سَنَةٌ وَسَنَةُ الْوَصْلِ سَنَةٌ

2982 بردی هجرتك دور ربیك سال | بیك یلی وصلتك دم ایله خیال
2983 دخی ایشتمشم که برناجنس | یعنی رعارفیله جاهل انس
2984 برین کلوب اولسه لرهمدم | نیه اول عارفه این خوش دم
2985 عارف وجاهل اولماز بیل یار | زیرا جنس دکلدر ای هشیار
2986 یه عتاب ایتسه ساکه برناشی | دشمنه قارشوچاتوبن قاشی
2987 اولدی دشوار شماتت اعدا | دشمنه قارشو اولسه کی اکلا
2988 هیچ بوندن بیوك اش اولماز ای جان | که اوله ساکه شماتت عدوان
2989 دیدی موسی یه نیته هارون | ای قرنداش ایتمه باغزی خون

وَلَا تُشْمِتْ بِیَ الْاَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِی مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ

2990 دیرخدا آنك بیل که موسی یه | دشمنه یاردم ایتمه ایرایه
2991 دشمنی بوزمان سوندرمه | دوستلرجانن کیندرمه
2992 دشمن کام اولمه دوستکونت | تامراد ك ویرم بولوب حالت

وَاَغْرِقْنَا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ

2993 آل فرعونی غرقه ویردی خدا | سز نظر قیله سزاودمه اکا
2994 امت احمداوله رحمته یار | ویرصلوات محمده تکرار

84b

دیر مظفر که خضر صوردم ای جان — نیچون اولدك جهاندن جاودان
خضر دیرای مظفر عالم — سویلیم برسبب بودم
ملك الموت ایرشدی کیم اله جان — دیدی جانك آلورمن ای جانان
اغلدم دیدم ای ملك بوحسنا — دردجاندرکه دویمز هرشب
بن نیچه دویم اشبو درده یقین — بنی نیته اکالرا هل زمین
بن زمین ایجره یاتم آدم وار — اوله عالمده سن نه دیرسن ای یار
حق تعالی بیوردی اول دملر — انده عزرائیله که ای سرور
اول بنم یادمی طلب ایلر — اولنمك لیکه برسبب ایلر
اشبو ملرده سنده قوانی — کوره عالمده دور ازمانی
پس بنه دوندی خضر خضر پورتر — دیدیکیم ای مظفر ایمدی بکوشر
دور موسی یه ایرمشیدم ای جانان — دکله نیته اولدی اول زمان دوران
برکون اول مصطفی صفا تندن — سوزه کلدی پاك ذاتندن
حق صلات وسلامی ایرمکا — اکدی حالات احمدی موسی
دیدی ایرمه خدادن اکا کتاب — ادی فرقان اوله روشن تاب
سورهٔ اولی انك ای جان — فاتحه سوره سیدر اکله عیان
هرکه اوقورسه فاتحه سوره — کیده ایمانیله وارکوره
سکرات عذابی کوردا اخی — اول کشیه ایرشمیه ای اخی
هرتراز وصراط دوزخدن — کورمیه اوله ذاتی صاغ آسان
فزع اکبر ایرمیه آکه هیچ — هم قیامت شدیدی قیلمیه پیچ

2995
2996
2997
2998
2999
3000
3001
3002
3003
3004
3005
3006
3007
3008
3009
3010
3011
3012
3013

تحمله

85a

جمله مشکللری اوله آسان — فاتحه سوره سن اقویانای جان
ایکی نسنیه اولمشم مشتاق — دیر مظفر دیی انلری یوزی ساق
دیر بیرسی جمال احمد در — مصطفی درادی محمد در
سورهٔ فاتحه در دیر بر سی — ایرشه جانمه ثواب بیسی
اغلادم تا بولاره ایرم ای جان — حق تعالی عنایت ایتدی همان
دیدی ای خضر چون بونی دله دك — انلره ایرمك ثوابنی بیلدیرك
اشتیاق ایلدك اولاری همین — کوره سن عمر ویردم انی یقین
اندن اول سوره یی اوکرنه سن — دورنی اول محمدك کوره سن
ایشدوب شاد اولدم اول حالی — عمر ویردی خدا بیل احوالی
ایرمشم دور احمده بو زمان — حق صلات وسلامی ایره همان
طلب ایتدم که بولم اول جانی — یار اوله اول رسول ربانی
سوردم ایردم مدینه یه درحال — براوه ایردم اکله غل احوالی
اول واسی ایدی خدندایدی — صفت ایدنمشیدی خوی بدی
حق رسولینه مبغضیدك لعین — خوی خوصی ایدی انك چرکین
ای مظفر عزیز من دکله — اولولرنه دیدی انی اکله
اول خدندله رسول الله — بر کیجه ده طوغدی اول اکاه
دیرایدی اول دخی پیغمبرون — اشبو دوران اچنه سرورن
حق رسولی فضیلتی بسیار — اول خدندی اشیدی جمله شار
ایکسی بر کیجه ده طوغدیغچون — مرتبه چکشوردی هر کون

86a

3052 بو حکایت سکا دینلمشدر — بردخی ایشت نه رسمه دنمشدر
3053 بردقیقه اوزن سویلیم امّا — گوش طوت خوش سوزایدرم انشا
3054 دیله دیلرکه برد مهتری تا — گیدن لر سوره سوی آخری
3055 پس عمر اولدی اول زمان ناظر — پس کورمدی مهرنی ظاهر
3056 اضطراب ایرشدی جانی روان — آز قالدیکه چیقه تندن جان
3057 دیرابوبکر آنده یا صدّیق — قانی مهر نبوّت تحقیق
3058 گی عجب کاربارا ولدی بودم — جانمه اضطرار اولدی بودم
3059 سونکلدی روانا ودم صدّیق — طار لغمه بودم ایکن ای رفیق
3060 صبر قیل وار بواشده بیل حکمت — اشکار اولینه هر حالت
3061 اشبو سوزده ایکن بولار ناگاه — اچدی بردینا ول حبیب الله
3062 حرکت ایلدی جسم پاکی روان — نظر فاروقا یردی آنده همان
3063 گوردی مهر نبوّتی اول دم — برخوش اوازایرشدی اولدم هم
3064 ای عمر بیل نبوّتک مهرین — بزالوب گیتمشیدک اکله یقین
3065 تا گه یردن پیغمبر اولمیه وار — ختم مرسل محمّد مختار
3066 آسمانه دخی ایرشور مهری — شول قپوکه اولدی وچیچون طغری
3067 وحی اندرمیه دخی جبریل — ختم ورد قاوبابه بز تعجیل
3068 اول رسولک روانه صلات — ویریکوز تا ایرشه جانه حیات
3069 ای مظفر سکا خبر دیه یم — قولغکه آچ ایشت نلر دیه یم
3070 حق رسولی قچانکه دفن اولدی — عالمک حالی الّتها بولدی

3033 عقلانك قدنده خود معلوم شویله نقل ایدیلر ایشت مفهوم
3034 دنیادن نقل قیلدغنده رسول حق صلات وسلامی ایرشه بوله
3035 هم حدندی دخی سقط اولدی پس سقط لقله اول یکجه اولدی
3036 مصطفی اوچ کون اوچ یکجه یاشدی عنبرین بوی مشك دم توتدی
3037 لونی داخی هم اولمدی تغییر صان جمالی کمالی بدر منیر
3038 یثربك شول بغایت اسی دمی هیچ تغییر کلمدی بدنی
3039 بود لیلدر نبوته اظهار نور وتانه اوله صورت دیدار
3040 صوت تکبیر ایرشدی کوکلرده طوردیلر پس نماز حاضر اولدی
3041 درجات نرسمله اعلا ایلمشدر نبوتن پیدا
3042 درلکنده دخی وفاتنده خوب بولردوردی ذاتنده
3043 اول خدندیدا ولیجا غن بجانی یدی بردم ایچره چون کهدان
3044 شویله اسی ایدی هوای حجاز تانه ات دفعی اریری بیل راز
3045 یعنی یریان اولوردی کورمذن وار قیاس ایله اولدم بیله سن
3046 تا بیله خلق عالمان انی اول حیات ممات سلطانی
3047 هم حیاتنده هم مماتنده کندی خوبانبیا صفاتنده
3048 اوچ کون یاتدغی رسول کریم نه ایچون یمش اول اسکادیه یم
3049 تاکه مهر نبوتی تا صحاب اوپوبن اوله لر اولوالالباب
3050 تاکه دوزخ اولمه اوله حرام ویرصلوات محمد بول کام
3051 دیدی خضرای مظفر خوش فر بردخی نمشیدی اشبو خبر

3071 وارمشیدم اوکیجه بن خوابه ایرمشم انور جهان تابه
3072 واقعمده محمّد مختار حق صلات وسلامی ایله هر بار
3073 دیدم اکاکه یارسول الله ایله مهر نبوّتکدن اکاه
3074 کیم اکوب کیتمشدی سویله خبر بیله کیم ای پیغمبر مهتر
3075 دیر رسول خدا علیه السّلا جبرائیل الذی کتدی آنی هما
3076 نه ایدی کتمکه سبب دیدم دیرایکی حکمتا وزره دکله جنم
3077 بیری اولدرکه بیلدکاولرانی بیری اول کیم منافق تازی
3078 جمع اولوب کلدی بوسه ایله یار یعنی کیم دوزخ ایچره کیرمیلر
3079 مهر نبوّتم اوپوب انلر یعنی قوتاره لردل وجانلر
3080 اندن اوتوری اکوب کیدوب آنی قاله جوریله انلرک جانی
3081 اکراوپه لرایدی اول مهری حقّکاولوردی انلره مهری
3082 قورتلوردی طمو عذابندن ایررا هل نفاقه درد ومحن
3083 قو نفاقی چوخالص القلب اولا ساکه یاراوله حبّ مهر رسول
3084 مهرنی کورمکاستریسکای جان ویرصلوات محمّد
3085 ای مظفر ایشت عجیب کلام اهل معنی اولانه
3086 انکه کیم ایردم مدینه شهرینه یعنی کیم اول
3087 انجنبدم بن اندن اولدملر سوردم ایردم
3088 دعدوقافه انکه کلمشلر اوسلر
3089 اوتوربا وچی سویلشورلردی احمدی ذم ایلشورلردی

87a

3090 لیك ایلدی اول خدند غلو یاره مازسوزلر ایلدی بدخو
3091 غیبت ایلدی حق رسول ایچون حق تعالینك اول قبولیچون
3092 حق صلات وسلامی دائم اکا انلرك سوزی قاتی کلدی بکا
3093 دیلدم کیم اولاری طاغده دم اچلرینه براولو طاغ ایده دم
3094 حکم شرعیله ایدم اولاری قصاص بیلدم انلر کله اولو پدور رعاص
3095 قاپولاری قاقدم اول دملر دیدیلر کیم نه کیشی سن دی خبر
3096 آشنای حقمه دیدم بیلکوز وارسه باشده عقلله بولوکوز
3097 دیدیلر قاپویی آچوب کیر کلك اشبو دملرده بزلره ایر کلك
3098 دعدوقافه حدندن اوسی یوق کیمنده محمدك سوسی
3099 اول عدیلر اوچی سوزایلرلر حق رسولینی ذم ایلرلر
3100 اول حدندن تجاوز ایلرایکن یاره مازسوزده قورمتیدیکن
3101 کلدم اول زمان باری دیله دم انلره ایردم باری
3102 ایچریه کیردم اوچنی داخی اول زمان کوردم
3103 اولاره همین نه سلام علیك ایدوب اودمین
3104 انك روانك کرچه کافرلر ایدی انلرای جان
3105 کافراوینه کیرمه سوزطوت سوز
3106 مؤمن اوینه قندن قالدی کله ای جان بی اجازت کیرمه سن اکله همان
3107 آدم اولدریوریمیه سکوار تا ایلم اولیه وقتی انك خوار
3108 کیردم ایچروبنی کورمدیلر سرمه هرکز انلرا یرمدیلر

طشرم چقدیلر اول زمانده همان ۳۱۰۹
دیدیلر یمیم مگر کلن کتمش ۳۱۱۰
ینه کیردیلر اوده اوتوردیلر ۳۱۱۱
دیرخدنده سوزم کلوب اوزمان ۳۱۱۲
بربریله ایلیوب کلمات ۳۱۱۳
یمیم محمد کوردمسن بوزمان ۳۱۱۴
داخی نلر کتوریسردی بو ۳۱۱۵
ای مظفر بیل اشبو سری عیان ۳۱۱۶
دشمن اولدغی کیمسنه دیله من ۳۱۱۷
قافه ایدرنه سوزدوردکه دیدک ۳۱۱۸
دیرخدندید محمد ایدر کیم ۳۱۱۹
آخرتده که ویرحق جنات ۳۱۲۰
یدی دنیا قدرویررا کا جا ۳۱۲۱
داخی شویله ویررا کا قوت ۳۱۲۲
یعنی مغربدن طورسه مشرقه او ۳۱۲۳
سنی بن نیچه کوردایسم ای جان ۳۱۲۴
بویله دینجه اولخدنده لعین ۳۱۲۵
مرد مقبول دوردمحمد ای جان ۳۱۲۶
اول یلان سویله من سوزی نرچک ۳۱۲۷

یمسه کورمیوب اولدیلر ترسان
پس بولشماغی بین ترک ایتمش
نیچه سوزاورتیه کتوردیلر
قافه بن اوسه سویلر اولنادان
دیرخدنده ایشت سوزم بالذات
عالم ایجره نه ایشلر اینکای جان
ایریسر باشومز قیغو
دشمنک حالتی دوردبدشک
نرچه کیم الله ری کا ایرمز
اول اولوحقنه که کوم یدک
امتی حقنه بودم دیه یم
اک کم اولان کشیه که این حیات
قدری اعلا اولور مقام بوجا
کایراقدن کورم که اوله حاجت
کوره استدکینی دیراول قوله
کوره اولداخی آنی شویله عیان
سویلدی کا قافه اودمین
صانمیشم بن انی نیچه زمان
دکه میشم بیل انی بن بندک

88a

3128 هیچ یلان سویله مز اوو الله طغرو سوزی بیلمك بالله مر
3129 راست کودر محمّد مختار حق آنی قیلدی عالمه سالار
3130 دعدو قافه ایشدیلر براون لیك اشتمدی اولخدنده جنون
3131 دیدیلر اشبو اون یمك اونیدر دیرخدنده ایشتمدم نه دودر
3132 دیدیلر که آنی خدا وندا ئی عجب اون ایشتمشوز بو ندا
3133 سن ایشتمدك اولما اونی بودم خوش صدا ایدی دکله دك انی هم
3134 دیدی قافه وعد بولور اسلام ای خدنده سن اوله سن بیدنام
3135 شول سبدن که حق انومی اکا سمع قیلدر مدی قالور ترسا
3136 وعده وقافه ایردم اسلام دنیه واخزاوله لر باکام
3137 دعد چاغزدی سویلین کیمدر یمیم بورسمیله حاله حائلدر
3138 ایمدی ظنّده خضر دراواز ایلرم یمیم بورسمه سویلدی راز
3139 سوزنه اولخدنده نك طاقت ئتوره مدی خضر خوش حالت
3140 ای مظفّر چود کلدم اولدی دیدیم آنلره دکله کوز خبری
3141 سوزکی حق قبول قیلدی وعد باغلانا سلام دینی اوزره شد
3142 اعتقادك محمّدك بخشی طغرو سوزدر محمّدك بخشی
3143 اول یلان سویلمز دیوب تصدیق ایتدك اسلام اولندی سائه یوق
3144 نسل قافه اولدی عالمه ایجره کزین درجات اهل اولدی جمله یقین
3145 حق رسولینه اناندیغچون اولك جمله اولادی بولدی حقه واصل
3146 طوغدی ئوندی سویلدی وولدی خاص حضرتلو درسول دیدی

88b

3147 ای مظفر بو قافه کافر ایدی — سوزده یوقدر رسول دروغی دیدی
3148 حق اکا روزی قیلدی ایمانی — پس خلاص اولدی طامودن جانی
3149 اشبو رسیله ایردی اکا درجات — درجاتیله بولدی نیکو صفات
3150 سنك مؤمن اوله سن از اب وجد — مهد لطفه ایرنجه بولدك احد
3151 مهتر انبیایی بیلدك کی — نیشه محروم ایده سنی اولحی
3152 طوغلدن تا ایرنجه پیرلکه — راست کولقله آری درلیکه
3153 سا که حق روزی قیلور ایمانی — قافه برسوزله قورتاروب جانی
3154 سنك دائم دلکده درصلوات — نیشه بولمیه پس ارك درجات
3155 بیلکل آنی مظفر دریا — نسل قافه که بولدی دانش تا
3156 بیل نه ویرر قدیمی مؤمنه — نسلنه داخی دیه یم ینه
3157 ای مظفر بیل اول خدای کریم — مؤمنه نیچون اویله دیدی رحیم
3158 ویردی بو آیتله جانه صفا — طوله کوکلك اوینه نور ضیا

اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر من الله تعالی

3159 ای مظفر خدای عزّ وجلّ — بویله بیوردی دکله اشبو محل

واعتصموا بحبل الله جمیعا

3160 ارتدی حبل طور حق باری — نیشه ایرمیه بوندی بابا ری
3161 پس دعدله بیلشدم اولدم — اول رسولك کارنه کلدم
3162 گرچه المده ارمغانم یوق — لیك وعدی ایلتمشم کوزی طوق
3163 آندن اولونته اوله سوقات — برکشی مؤمن اوله بوله حیات

کافر

89a

3164 كافر ايكن ايرشه ايمانه خوش صفا ويرم اولدلر وجانه
3165 تحفه بندن يك اولميه ديدم دعاى ايلتدم رسوله سويلدم
3166 شاه لولاكه بولشدم اودم دست بوسن ايليوب كورشدم اودم
3167 عرمتيله اودعدياك درون كلدى ايمانه مؤمن اولدى اوكون
3168 سيد عالم اول عليه السلام دست دستومه ويردى بولدى كلام
3169 الني اوپدم اوكندن اوتوردم چشم كوش اولدم همانطوردم
3170 اولد رسول خدا صلات وسلام جاننه ايرشه انك مادام
3171 برسئوال ايدرم ديدى سندن خضر ديدى ديم بيلورسم بن
3172 دزين اوپدم اى مظفر فر دز چكوب سويله ديدم اى مهتر
3173 سوزم كلدى سولى للّهك نيك بخت اول كه آرته درجاتك
3174 صوردم اندن كه بن نه كيشيم ديديكيم حالتك سكا ديه يم
3175 ديدرسول خدا سنى بيلورم قوداشم خضر سن فكر قيلورم
3176 اشبو ساعتده جبريل امين كلدى بيلدردى باكه سنى همين
3177 خضر ايريسر برادرك اى جيب ايكى شحصليه ايرر اولاره نصيب
3178 برى دعدو برى قافه بن اوس انلر لايق اوليسر فردوس
3179 قافه برله خدنده حالندن سويلدى انلرك مقالندن
3180 نيته سويلشديلر اول كلمات جمله بيلدردى جبرائيل حالات
3181 دوندى يينه رسول عليه السلام سن بنجون كلوپسون ايتا علام
3182 همحدنده نه سويلدى عرض ايت راويلر راهنه بودملركيت

3183 بونی دیدی رسول عالمیان | دکله کل نه دیدی دیم بنای جان

اخوانا علی سرور متقابلین

3184 حال اهل بهشتدن کلمات | ایلدی اول خدند دی بیل ذات

3185 سن دمزدناوك ایدین بن شرح | لازم اولمیه ایده سن سن شرح

3186 سویلدی حق رسولی هبانی | دعد وقافه سوندرب جانی

3187 دفعی یارماق کتوردیلر اوزمان | خوش شهادت کتوردیلر شاهیان

3188 پس شهادت کتوردی حقدن حق | سن رسولی سن اول حقك مطلق

3189 دیر رسول ای خضر بو دعدکزین | حرمتا یلدی حق سوزینه یقین

3190 حق تعالی پس اکا عزّ وجلّ | نور ایمانی کوردی اکا محل

3191 وار قیاس ایدك مؤمن ابدی | نه ایمان سوز اوله کا لبدی

3192 نه لعیندر که ایرشه شیطان | قصد ایمان ایدوب آله ایمان

3193 دیدی خضر ای رسول عالمیان | حق تعالیدن استرم بنای جان

3194 ایرمشم طاپوکا کزین دورا | کیم بکا طول عمر ویره خدا

3195 امتك اولمای رسول مبین | حق قبول ایتدی حاختم اولجین

3196 اوشده کلدم اوکوکده ایمانه | خوش صفالر ایروب دل وجانه

3197 بویله دیمجه جبرائیل ایردی | حق سلامن کتوربن ویردی

3198 دیدیکیم یا محمد مختار | خضره ویردی خدا عمر بسیار

3199 دیر رسول حاجتك نه سنك | بیله لم چاره سن ایده لم انك

3200 سورهٔ فاتحه دیدم اوکرت | آنی اوکرنمك اولدی کی حاجت

دیدی

90a

3201 دیدی سلطان انبیا ای اخی — او کردم شمدی ساکه آنی دخی
3202 تا نجا تیله ایرمسین شاده — اخرتک اوله سن آزاده
3203 بوله سن اول جهانده درجات — دی بنی دوضه سنه خوش صلوات
3204 دندی خضر ایدرای رسول مبین — سنی حق قیلدی عالم ایچره کزین
3205 چون مرادم ایرشدی یرینه — صانمه بوجان دخی یرییه
3206 بردعا قیل که بن دخی تسلیم — اولوبن حقه ایرشم حقا تا کیم
3207 مقصودم ساکه ایرمکیدی همان — کیم اوکوکک کتوردم ایمان
3208 سورهٔ فاتحه ایدیدم یاد — جانله دل اولیدی تا آباد
3209 شکر کیم ایرمشم بومقصوده — ایرمشم همجوار معبوده
3210 بویله دینجه خضر خضرا پوش — حق رسولی سوزن ایدیجک کوش
3211 دیدی ای خضر قوداشم سمع ایت — نه دیرم ساکه عقلکی جمع ایت
3212 امّتا نبیا یه ایلوب یاری — هراشینه بیلدکوز باری
3213 بنم امّتمه دخی یار اولک — اولیا لرسوینه سالار اولک
3214 تاقیامت یوری جهانایچره — امّتم یار اولوب زمانایچره
3215 خضر دیر باش اوزره سلطانم — خذمتایدم نیسه فرمانک
3216 خضر حاضر دمینه اشبو زمان — ویر صلوات محمّد بولامان

خبر موسی علیه السلام از محمّد صلی الله علیه وسلم

3217 خضر دیرای مظفر عالم — برخبر دیه یم سکا بودم
3218 واردم ایدی بموسی بن عمران — برخبر دکلدم بن اندن ای جان

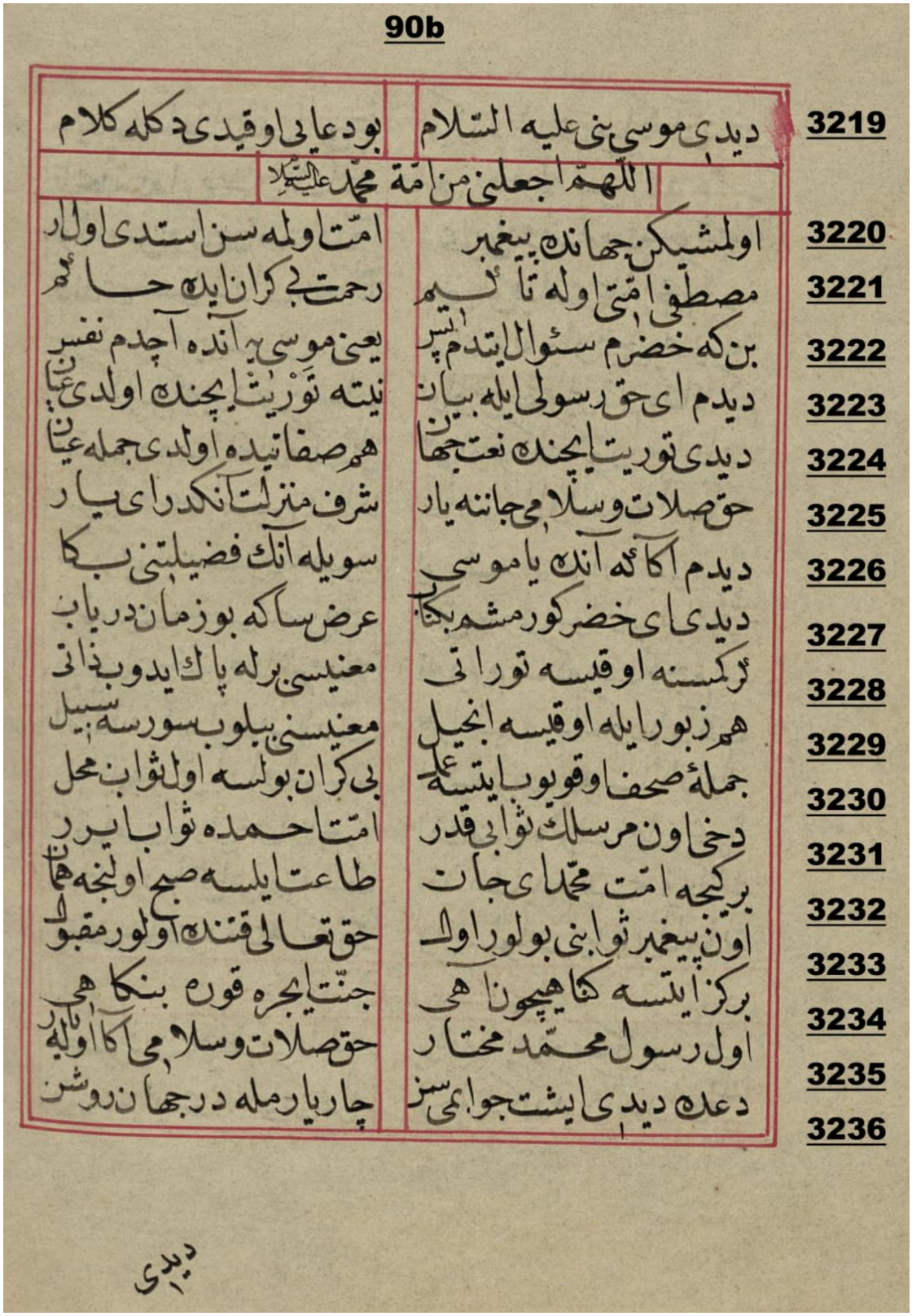

90b

3219 دیدی موسی نبی علیه السّلام بود عایی او قیدی دکله کلام

اللّهمّ اجعلنی من امّة محمّد علیه السّلام

3220 اولمشیکن جهاندہ پیغمبر امّتاولمه سن استدی اولار

3221 مصطفی امّتی اوله تا قیم رحمت بی کران ایده حائم

3222 بن که خضرم سئوال ایتدم انبیر یعنی موسی یه آنده آچدم نفس

3223 دیدم ای حق رسولی ایله بیان نیته توریت ایچنده اولدی عیان

3224 دیدی توریت ایچنده نعت جهان هم صفاتیده اولدی جمله عیان

3225 حق صلات وسلامی جانه یار شرف منزلت آنکدر ای یار

3226 دیدم اکا که آنده یا موسی سویله انك فضیلتنی بکا

3227 دیدی ای خضر کورمشم بکتاب عرض ساکه بوزمان در باب

3228 کمسنه اوقیسه توراتی معنیسنی برله پاك ایدوب ذاتی

3229 هم زبورایله اوقیسه انجیل معنیسنی بلوب سورسه سبیل

3230 جملهٔ صحفا وقویوب ایتسه عمل بی کران بولسه اول ثواب محل

3231 دخی اون مرسلك ثوابی قدر امّتا حمده ثواب یرر

3232 بر کیجه امّت محمّد ای جان طاعت ایلسه صبح اولنجه هان

3233 اون پیغمبر ثوابنی بولور اول حق تعالی قتنده اولور مقبول

3234 برکز ایتسه کاهیچون اهی جنّت ایچره قوده بنکاهی

3235 اول رسول محمّد مختار حق صلات وسلامی اکا اولیار

3236 دعده دیدی ایشت جوابمی سن چاریار مله درجهان روشن

دیدی

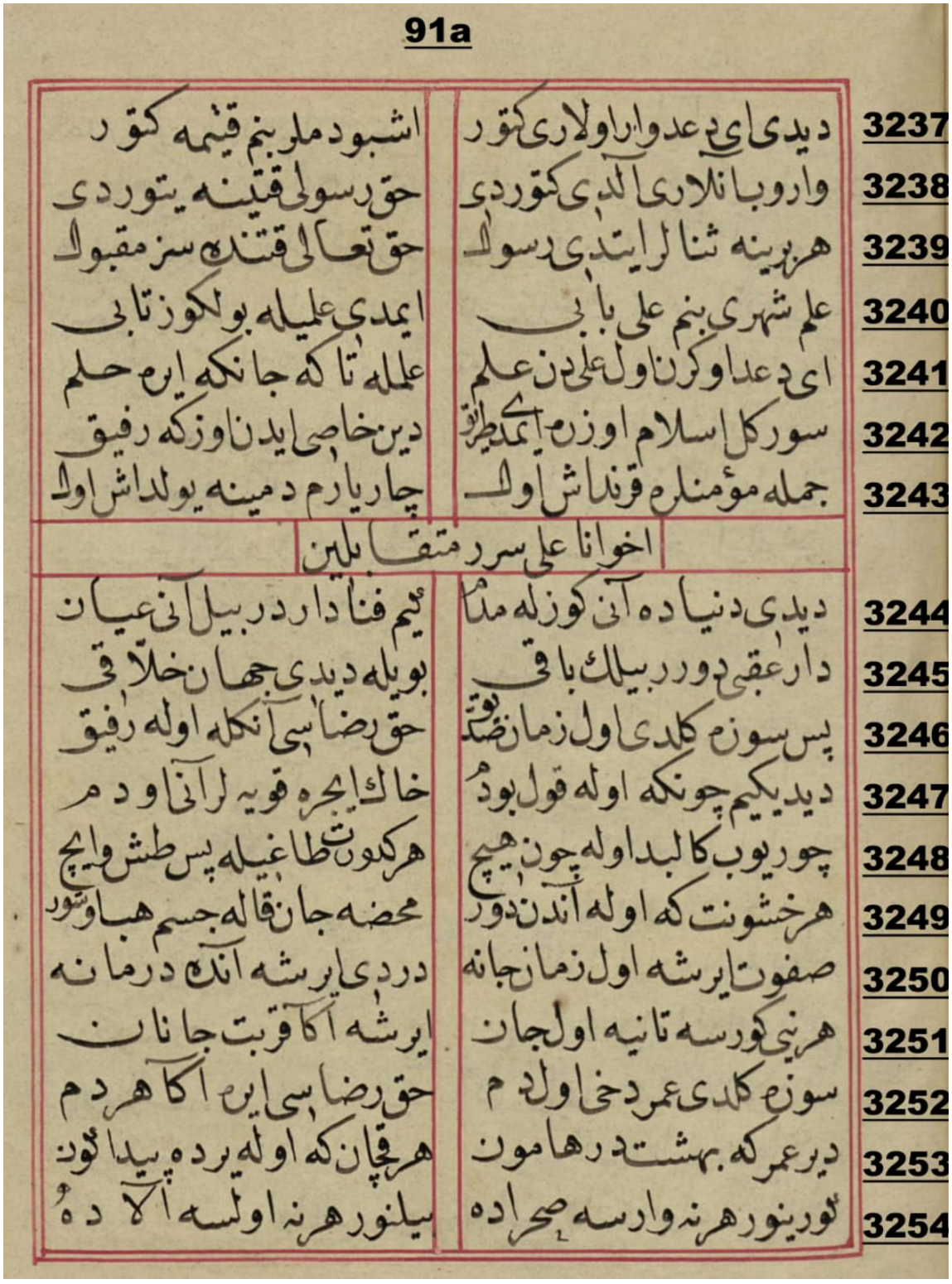

91a

3237 دیدی ای دعدوا راولاری کتور — اشبو دملر بنم قینمه کتور
3238 واروبا نلاری الدی کتوردی — حق رسولی قتینه یتوردی
3239 هر بر ینه ثنا لرایتدی رسولک — حق تعالی قتنده سز مقبولک
3240 علم شهری بنم علی بابی — ایمدی علیله بولکوز تابی
3241 ای دعداوکرنا ول علی دن علم — علمله تا که جانکه ایر حلم
3242 سور کل اسلام اوزره ایمدیلر انی — دین خاصی ایدنا وزکه رفیق
3243 جمله مؤمنلر قوندا ش اولک — چاریارم دمینه یولداش اولک

اخوانا علی سرر متقابلین

3244 دیدی دنیا ده آنی کوزله مدام — یوق فنا دار در بیل آنی عیان
3245 دار بقی دور ربیلک باقی — بویله دیدی جهان خلاقی
3246 پس سوزه کلدی اول زمان ضدیوتی — حق رضا سی آنکله اوله رفیق
3247 دیدیکیم چونکه اوله قول بودم — خاک ایجره قویه لر آنی اودم
3248 چوریوب کالبد اوله چون هیچ — هر کون طاغیله پس طشوا یچ
3249 هر خشونت که اوله آندن دور — محضه جان قاله جسم هباو شور
3250 صفوت ایرشه اول زمان جانه — درد ایرشه آنده درمانه
3251 هر نیکو رسه تانیه اول جان — ایرشه اکا قوبت جانان
3252 سوزه کلدی عمر دخی اولدم — حق رضا سی ایر اکا هر دم
3253 دیر عمر که بهشت درها مون — هر قچان که اوله برده پیدا کون
3254 نورینور هر نه وارسه صحرا ده — سیلنور هر نه اولسه آلا ده

91b

3255 گه زیرا کوندور رجهان شمعی — دیه یم نیته دراچگ سمعی
3256 جنّتا هلی که جنّته کیره لر — اول مقام بقایی کیم کوره لر
3257 هر بر ینگ یوزی کونش کی نور — اوله پر توصاله گوره آنی حور
3258 نیتکیم کون یقیندر ایراقدن — گوستر رچشمه قاره واقدن
3259 گرچه گیم بُعدوار یقین گوبنور — ای دعدگورمه نورایله بولینور
3260 چون عمر سویلدی سوزن باری — دکدی عثمانه سوز پازاری
3261 حق رضاسی همر اکا یاراولسون — دنیا واخرده کامکاراولسون
3262 دیدی عثمان گه هر گه کوره حقّ — نوراولوب جمله جسمی اوله نعتی
3263 فرشدن عرشه دگ ایررچشمی — نور محض اولدوغچون رسمی
3264 نورحق برله قربته ایرشور — بعد کیدر یقینله درشور
3265 براولور کندویه اراغ ویقین — حائل اولمازاکا نسنه همین
3266 سوزه کلدی علی ده اولدملر — سویلدی خوش کلام زیباتر
3267 حق رضاسی انکله یاراولسون — جان دیارنده شهریاراولسون
3268 دیدی برکوزگه کوره حقّ یقین — خاص عالم اولورآنی بیله سین
3269 بعد اردن کیدر بولور قربت — گندوقالمازاده خوش دولت
3270 انده بعد ومسافت اولمازهیچ — ای دعدشکراولمادگ درپیچ
3271 چون ایشتدی دعد بو اسراری — کلدی ایمانه بولدی انواری
3272 اول خدندد درون ظلمانی — قسوت قلبله طولوب جانی
3273 قالدی ایمانسوزاول پلید لعین — جان مرداری طولدی کبرالله کین

92a

چون بو رسمیله سویلدی شه جود ... خوش دعا قیلدی اول رسول اودود
چار یارك دمنه سنده ای جان ... ویر صلوات محمد بو زمان
چون علی مکرّما انسان ... اشبو رسمه کلامه سوردی لسان
سیّد عالم احمد مختار ... اوپوپ ابرولرن علینك ای یار
دیدی احسنت یا علیّ ولی ... سوز بو در یکیم دیدیك ای قلب حلی
سن وبن نفس واحد زیل ای جان ... موسی هارونیله نیته ایسه همان
چونکه خضر ایتدی سوز اینی انشا ... دکله دی اول مظفر دریا
دیدیکیم ای مظفر دانا ... دورتایلق سکا ویرلدی نوا
یودی وارکیم چهار ماه ای جان ... کورمزسن بربرمز پس اکله همان
اول مقدّس اوندن ایروب تن ... خوش عبادتله اندن اول دم اولون
دوسته قوللق ایلدم ینچه دم ... حقدن استدم اوله جان حرم
حرم قدس ایچنده بن دورتای ... ایردی خضر زمانه خوش رای
حق صلات وسلامی یاراولسون ... اولیالرله جانی وار اولسون
کورچکز بنی کلمسندی ... سویلدی بن فقیرم پس دوندی
ینچه مدّت فراقه صبرك وار ... کورمشوز اشبو دم دیدار
دوندی خضر ایدرای مظفر فر ... نیه مشغول سن ایمدی سویله خبر
دیدی اولدم عبادته مشغول ... سنی حقدن دیله مشهد بولا
تا که بنله اوله سن همدم ... شکر حقّه کلدیکوز بودم
باکه بیلدر نمازك ارکان ... نیته کیم بیلدی احمد ایمان

92b

3293 شویله کیم قیلدی سیّد الکونین — انجلاین نماز ایله اول زین
3294 خضر دیر بیلدیرم بن ایمانی — حق رسولی که سویلدی انی
3295 سویلیم هم طریقا ایمانی — قورتره سن عذابدن جانی

ابتداء مسلمانی

3296 حمد حق برله ایله کوکلك شاد — هم عبادتله خانك ایت آباد
3297 بیلدرم ساکه قول ایمانی — کورمیه جانك آنده نیرانی
3298 ذات حق عیبدن منزّه در — قول نه دیم قیلسه اندن اکه در
3299 جمله اشیادن اول قیلوپدر وار — ملك وانس وجنّی شویله که وار
3300 بونلری یاردا اندور باری — خالقی بیلو بایدله کاری
3301 حقّه طاپمق دور بیلك دین — هرکه قیلدی خدایه ایردی یقین
3302 علم ایمانی بیلکل اوّل ای جان — تا عبادتله بیله سن ارکان
3303 کفر سوزلردن ایله جانك دور — ایرشه حالتکه ایمدی حضور
3304 بیور یغنه حقك مطیع اولغل — پس مراتبله خوش رفیع اولغل

باب فی الایمان

3305 برکشی صورسه ساکه ایمانی — دیسه دیکل بدر مسلمانی
3306 دیسه بیلمزون اولور کافر — لعنت حق ایرر اکا وافر
3307 چونکه برآدمی اوله بالغ — جانیله بیلمك جهلدن فارغ
3308 بیلمك ایمانی فرض اولدی اکا — عقل نقلیله دیه یم ایمدی سکا
3309 قول پیغمبر اوزره بیل ایمان — التی نسنه یی بیلمك اولدی ای جان

ذار

93a

3310 ذات پاکك محبّتا یمان — اولدی سن شویله بیلکل ای انسان
3311 حیّ باقیدور رتوانا دار — نعمت رحیم حدّن آشادر
3312 اوررواید ور بیلور حالی — اکا معلوم قولونك احوالی
3313 بردور رهم قدیمدر واحد — زن وفرزندیوقا کا والد
3314 هم ایکنجی ملکلرینه اینان — اوچه سکانهاندر بوزمان
3315 پروبا لیله جمله جسم لطیف — هم اولاردر عبادتیله شریف
3316 هم اوچنجسی در کلام الله — حق تعالی سوزیدر اولاکاه
3317 دخی دوردنجی انبیا ورسول — حقدور رجمله اولاری بیلمش اول
3318 هم بشنجی قیامتینه اینان — هم حساب وعقاب ودار جنان
3319 بیلکل الیتنی هم قضا وقدر — حکم تقدیر در بوخیرایله شر
3320 هرکه بونلری اعتقاد ایده — طغرو یوله کیروب خدایه کیده
3321 علم اسلام فرض اولدی اکا — دیه یم بربرآنلریه سکا

الباب فی الاسلام

3322 مصطفی دیدی علم اسلامی — بش دور ربیلکل اوله غل عامی
3323 علم اوّل شهادتا یله خدا — بردور رضدّ و ندّیوق همتا
3324 هم محمّد دور رسول الله — بولدی حقدن وجود عزّت جاه
3325 هم ایکنجیسی در نماز ونیاز — عذر اولماز نمازه اکلك راز
3326 هم اوچنجی زکاتدر بیل ای یار — ایده درویشلر آنی افطار
3327 داخی دوردنجی رونهٔ رمضان — هم بشنجیسی حجّه اوله روان

93b

3328	توجی یترسه سوره اول راهه	بوبشیله اریلورا للّهه
	باب فرائض الوضوء	
3329	ابدستك بیل ایمدی فرض ای جان	دوردرایشله دائم انی همان
3330	اوّل یوزینی یومق در بیل	بویله امر ایتدی بیل خدا عاقل
3331	همایکی الینی یومق ای جان	ایکی درسکلریله بیله همان
3332	همااوچنجیسی ربع رأسه ای جان	مسح ایتمکدور درسن اکله همان
3333	دخی دوردنجی ایکی ایغنی	یویه صویله صول وصاغنی
3334	طوغیله بیله یویه پایین	بودوررابدستده بیل آیین
3335	هرکه ترك ایتسه بیرسن بورك	جائزاولماز وضوسی بیل اولرك
3336	جزوئی اشبو دوردك ایلسه ترك	جائزاولوب وضوسی اولماز برك
	باب سنن الوضوء وهی عشرة	
3337	ابدستایجره بیلك سنّتلر	اوندوررکه اشلدی انی مهتر
3338	اوّلی بسمله دیمکدر بیل	ابتداء وضوّده ای عاقل
3339	همایکنجی ایکی الینی یومق	ضرفایجره اولمیه اندهٔ قویمق
3340	همااوچنجیسی اغزنه مسواك	ایلیه اشبوسوزی قیل ادراك
3341	دخی دوردنجی مضمضه درای جان	پاك ایلیه اغزنی نسان
3342	دخی بشنجی اولدی استنشاق	صوویروبن دماغه اوله الحاق
3343	مسح اذنین دوررابعنجی	توشوارایت سوزمدوررابعنجی
3344	همیدنجی صقالك تخلیلی	ایله ذاتکده وارسه بیلی

سکنجی

94a

3345 سکز بنجی اوچر یوبه عضوی دست نمازك که تاکه اوله قوی
3346 طقوز بنجی دور بیل استنجا صو بولندوغی یرده ای دانا
3347 صو بولمسه بیل اونجی همین حجر وهم مدر بجیله یقین
3348 ایلیه اول کشی خوش استنجا بویله بیوردی اولدسول خدا
3349 دخی بونلرم بلگزین نه که وار جائز اولور ایدر سه اول دیدار

باب فی ما یستحب فی الوضوء وهی سنّة

3350 مستحبّ وضوئی بیل ای جان الیتدرایدن بنانیده عیان
3351 اوّلی نیّتا ولدی بیل انك سوکلودر بونیّتی جانك
3352 هم ایکنجیسی اویلنمیوبن سرعتا یلیه هیچ اوزمیوبن
3353 هم اوچنجی صاغ الیله ایدن کار اسلیه هر اشنی شویلکه وار
3354 داخی دوردنجی کوزلیه ترتیب یرلویرنجه ایدن بوله تقریب
3355 هم بشنجیسی قاپلو مسح اولك اولدور مستحب یلمش اولك
3356 یرلویرنجه قیلمق ای سرور مستحبدر بیله سن اولا اشلر
3357 سودی اشلدی اشبولاری رسولّ امّتا بسك سن اشله ایله قبول

باب آداب الوضوء وهی ستّة

3358 اوّلی سویلیه اول دمکر ابدستا ولدوغی دم ای سرور
3359 مکر اوقویه ادعیه اول دم غیری سوز سویلیه انده اودم
3360 هم ایکنجیسی مضمضه استنشاق صاغ الیله ایلمکدر اکلیوناق
3361 هم اوچنجی صول الیله ای جانك بیلکه سو مکرمك اولدی اکله عیان

94b

3362 داخی دوردنجی ستر عورتدر — دیه یم اول نه رسم صورتدر
3363 اول کشی چونکیم ایدر استنجا — کشف عورت هم ایتمیه صکرا
3364 ادب یله یوریه پاك اولین — ادب اهلی طریقنی بولوبن
3365 قبله یه قارشو ایتمیه استنجا — مقعدین داخی دونمیه انجا
3366 دخی التنجی سمسله قمر — قارشو اولتورب اشمیه ای سر
3367 بو ادبلر ایکدوردر بیل ای جان — ادب اهلی اولاندوردر مردان

باب نوافل الوضوء وهی ستة

3368 بیل نوافل وضوئده التی دوردر — یخشی امتدوردرکه بونی قیلور
3369 اولی مسح ائکسدر بیل ای جان — بویله بیوردی اهل علم انان
3370 هم ایکنجیسی بعد الاستنجا — اللرین سیلمك اولدی حکمی اکلا
3371 هم اوچنجیسی اولدی ذکر ودعا — هر غضو یودقجه ای دانا
3372 دخی دوردنجی صو سراویلنه — صاچوبن ایلیه تمام بینه
3373 ریش ماء ایدر هم بشنجی دخی — فوج اوزره بیل اینده ای اخی
3374 اشبو ایش اوله بعد الاستنجا — بویله ایلردی اول رسول خدا
3375 دخی التنجی للرن یویه هم — مسحدن صکره حائط اوزره اوده

باب کراهیة الوضوء وهی ستة

3376 بیل کراهیة وضوء دخی هم — التیدرسو یلیه سکا بودم
3377 بیری عنفیله ایتمیه عملی — یوزنه اورمیه صوبی ضربله الی
3378 صاغ الیله برسی سومکرمك — بیل کریه اولدی ایتمك یکرك

3379 هم اوچنجیسی مضمضه واستنشاق — صول الیله اشلمکدر اکلیوباق
3380 داخی دوردنجی سویلکدر ای جان — صودوکزنجی سن آنی اکله عیان
3381 هم بشنجی توکزکی سموکی — صوده القا ایدرسه ای بکی
3382 داخی التنجیسی نظر قیلمق — عورتینه خلاده اکله سبق
3383 اشبولر جمله سی دوردر مکروه — اهل ملکوهه ایرشوراندوه

باب مناهی الوضوء وهی ستة

3384 اولی صویی ایتمیه اسراف — اوچ بتمان صودیدی اهل انصاف
3385 هم ایکنجیسی غسل اعضادر — فرض اولان یرلرینه پیدادر
3386 اوچ کزیویه اکثر ایتمیه هم — هم اقل ایتمیه بیل آنی بودم
3387 هم اوچنجیسی چبلاق آیغنه — مسح قیلمیه صولنه صاغنه
3388 دخی دوردنجی کشف عورت هم — ایتمیه ابدستایدنجه اودم
3389 هم بشنجی صاغ الیله استنجا — ایلمه کل بودملر اولی دانا
3390 صویه هم بول غائط ایتمک هم — بودر التنجی اکله آنی بودم
3391 بیلک بوجمله اولدی منهیات — ترک قیل اشبو اشلری بالذات

باب نواقض الوضوء وهی سبعة

3392 ابدستی بوزن یدی نسنه — سا که بردیم که نه نسنه
3393 شول نسائیم خروج ایدرسندن — بول غائط بنی که اکله سن
3394 یاحو قولقدن اقه ریکله صو — ابدستی صور اکله غلدرسو
3395 یدینک اولی بودور ای جان — هم ایکنجیسنی ده اکله عیان

95b

3396 اغزی طوپطلوقوسمق اولدی یقین ابدستی صین بیل ایمدی یقین
3397 هم اوچنجیسی اویقدر ای جان نه صفتله دیه یین انی همان
3398 مستند ومتکی ومطمع اول اویومیه که اشی اولمیه مجهول
3399 یعنی کیم ابدست صانمیه ای جان دکله درنجسن دخی بوزمان
3400 قهقها ایلمك دخی بللو بیله سن کیدر خیالوضو
3401 هم بشنجیسی صرع طوتمقدر ابدستی صین کی اکلیودر
3402 دخی التنجیسی اغمق همه ابدستی صر اکله غل بودم
3403 هم بدنجیسی بیل که اوله مرتد کافر اولوب حق ایلیه انی رد
3404 پاك لك قالمازانده والله رد قیلمشدر انی الله
3405 اول صفتدن نعوذ بالله صاقله کندوك ای جان بالله

باب فرائض الغسل وهی ثلاثة

3406 فرض غسل اوچ اولوبدر آیتده کوش دیه یم وقتلی بودم خوش ابده
3407 مضمضه دربری بیل آنك ای جان فرض غسل اولان ایمدی اکله عیان
3408 هم ایکنجیسی بیلك استنشاق فرض غسل اولدی بیلك ای عشاق
3409 هم اوچنجیسی یومق قوبدنی بویله دیدی اومهتر مدنی

باب سنن الغسل وهی ستة

3410 سنن غسلدر بیل التی ای یار سویلیم بربرآنی شویله که وار
3411 ابتدا الدن یویه غاسل عورتن یویه صکره ای عاقل
3412 پس اوچنجی نجاستی ایده طرح پاك اولوب تاکیم ایره اوزنه فرح

96a

3413 دخی دوردنجی آبدست آلمه اولمز ایکیم صلاتی آنك اوله مقبول
3414 هم بشنجی قینیه اولماسه بی یویه اوچ کره اوزن بوله تا بی
3415 دخی التنجسنی اکله ای جان ایکی ایقلرین یویه همان
3416 جمله عضوکه یومش اوله یقین صکره ایقلرین یویه همین

المعانی الموجبة للغسل وهو علی نوعین

3417 غسل واجب قلان ایکی دربیل سویلیم ساکه اکله ای عاقل
3418 اولی درحقیقی بیل انی غسلی واجب قلان بیل تانی
3419 ذکرندن منی اوله انزال غسلی واجب قیلور بیلك اولحال
3420 یعنی آته شهوتی آنك غسل واجب اولور سنك مجانك
3421 دخی هم دوشی ارسه اولدملر غسل واجب اولور کی اکله خبر
3422 نوع ثانی بیلك که غسلك هم بیلك حکمی دوردانی بودم
3423 یعنی طونك بوله منی اثرن اویقجق ایشت فقیه خبرن
3424 یه مذی شکل بولدی شهوتیلورن بیلك حکمی دراول جنابت چون
3425 احتیاط ایچون اولدی بوحالت احتیاط اهلیدر بولان دولت
3426 بری غسل مسنون دربیل ای جان بیلدرم آنی داخی ساکه همان
3427 دورتدر بیلکل ایمدی غسل مسنون یعنی هربیلك اولنورایکی کون
3428 داخی جمعه ده اولنور یونه سن مسجد جامعه واروب قونه سن
3429 غسل عیدین بیری اکله همین بویله قیلوردی اول رسول امین
3430 عرفاته ایرنجه بردخی هم غسل قیلمقدر انك واجباودم

96b

3431 دخی دورد بخی غسل احرامی ایله کل اولمه غل بودم عامی

باب شروط الصلوة وهی ستة

3432 چون وضو ایله غسلی بیلدک سن بیل شروط صلاتی خوش بلورسن

3433 ماء مطلقله چون وضو الدک یا تیمم دمیله یول بولدک

3434 صو بولنمسه طیر اغیله همین پس تیمم کرک ایدر اول حین

3435 بیل سگزدر شروط اولی بو آبدستله عبادتی ایدر خو

3436 هم ایگنجیسی طونی پاک تمیز ایلمکدر بیله سن ایمدی عزیز

3437 یعنی یومق طونن نجاستدن قورتوله اول خبیثاقتدن

3438 اگر خفیفه وگر غلیظه اولسه یویون طونلرین تمیز قیله

3439 دخی اوچنجی جسمی یویه هم ایدر تمیز کندوزن آدم

3440 هم منیدن دخی نجاستدن پاک تمیز اوله جاثتدن

3441 مهملن سوره پاک ایدر بدنی تاکه قوللوغه یارر ایدر سنی

3442 دخی دورد بخسی مکانی ایدر پاک قیله آنده نمازنی چالاک

3443 هم بشنجیسی ستر عورتایده عرض ایدم ستر عورتای دده

3444 ارکشینک گوبکدن ایره دنمه عورتیدر که دیدم آنی سنمه

3445 گوبکی بیل دکلدور عورت حکم بویله دراکله غل حالت

3446 دزی عورتدور بیل آنی یقین بویله امر ایتدی بینم شه دین

3447 عورتک جمله جسیمدر عورت یوزی عورت دکلدر خوش صورت

3448 ایسی داخی عورتاولدی شویله بیوردی عالم استاذ

97a

3449 هم ایقلری داخی بیلکل ای جان — عورت اولمدی شویله دیر نعمان
3450 جاریه ارکیدر اکله بودم — ارقه سی قرنی عورت تانک هم
3451 بیلکل التنجی قبلیه طوته یون — هم یدنجیسی نیتا ولدی کنون
3452 سکزنجیسی بیله اوقاتی — یرلو یرنجه بسط ایدر ذاتی
3453 بش وقتک دمنده حاضر اوله — جمله اوقات اوزره ناظر اوله
3454 بو شروطک بریسی کرایدر ترک — بیلکه اولماز صلاتی آنک برک
3455 بیل صحیح اولماز اول نماز یقین — قصد له ایتسه یحود اویتسه همین
3456 وقتلو وقتده قیل نمازک ای جان — ویر صلوات محمد بو زمان

باب ارکان الصلوة وهی ستة

3457 بیل بود ملر نمازک ارکانی — التیدر بیلدرم سکا آنی
3458 اوّلی ایلکدر تکبیر — افتتاح نماز اولدر دیر
3459 هم ایکنجی قیامه طور مقدر — حق کلامن اوجنجی اوقیمقدر
3460 هر نه که اولدی اوقای جان — بود راوچنجسی ارکان
3461 داخی دوردنجسی رکوعدر هم — کتورارکانی یرنه بودم
3462 هم بشنجیسی در سجود حقّه — کوزله ارکانی تاکورنیه لقا
3463 قعدهٔ آخره درالتنجی — دزیم سوزی سوزنه چونانجی
3464 تاتشهد تمام اولنجه یقین — بیل بوارکانی تاشرف بوله دین
3465 یکمکه ترک ایتسه بیرسنای جان — فاسد اولور نمازی بیل ارکان
3466 سور فسادی دمکدن ابیحلا — ویر صلوات که شاد اوله ارکا

97b

باب یجب فی الصلوة وهی سبعة

3467 شول که واجبدور نمازایجره دیه یم بیل بودم نیازایجره
3468 یدیدر واجب اولان بیل ای جان اولی در قرائت قران
3469 فاتحه اوقویوب قشه ایت اولنده قیلوب بایکی رکعت
3470 هم ایکنجیسی قعدهٔ اولا یعنی اول اوتورمه سی اولا
3471 هم اوچنجیسی قعدهٔ اخرده م التحیات جمله یادایده
3472 اندهٔ کیم اشکاراوقینور ای جان اشکاره اوقیه اندهٔ عیان
3473 انده کیم گزلواوقینور قران گزلواوقیمق اولدی واجبای جان
3474 دخی التنجسی قنوت اوقیمق وترواجبدهٔ سویله کل صدق
3475 هم یدنجیسی گوزلمك ارکان بیلك واجبدر بوجمله عیان
3476 یمکه ترك ایتسه اشبومذکوری یعنی بویدی شرط مسطوری
3477 اوندوب ترك ایدرسه سجدهٔ سهو قصد له ترك ایدرسه حالك هو
3478 ناقص نمازی شویله بیلك قصد له ترك ایدرسه اگه

باب سنن الصلوة وهی اربع عشرة

3479 اولی التکبیرینی قالدرمق یعنی تکبیراورنن طورمق
3480 قولاغی یومشغینه پارمغنی هم دگرمکدور صول وصاغی
3481 هم ایکنجی صاغ الی صول اوزره قومق اولدی بیلك صول اوزره
3482 گوبك التنده طوته باغلیه الك سنتی اکله مشکل اوله حل
3483 عورت امه جکی التنه قویه دست قفهه ایچنده بوجملی کوردم هست

98a

3484 هم اوچنجیسید ر ثناء خدا — یعنی سبحانك اوقویه دعا
3485 داخی دوردنجیسی تعوذ هم — اوقیمقدر بیله سن ای آدم
3486 هم بشنجیسی تسمیه ایدن یاد — قراءة اولدور بیلك بنیاد
3487 داخی اکنجیسید وردر تأمین — فاتحه آخرنده دیه آمین
3488 هم بدنجیسی دِ قلمك قران — سنّتاولدی غانا بجره ای جان
3489 هم سکزنجیسید ر تحمید — هرکه اوقورسه بوله وقت بعید
3490 بیل طقوزنجی اولدی تسبیحات — کیم رکوعه اِنجه ایله اکات
3491 هم اونبنجی سجود تسبیحی — ایله سنّتله پاك قیل روحی
3492 اون برنجی سنّتدن اکله ای جان — قعدهٔ اولاده اوله تشهّد خوان
3493 اون ایکنجیسی فاتحه تنها — اوقویه سوره قوشمیه اصلا
3494 اون اوچنجیسی ایشت نه دیرم — بیلك تکبیر لر دا ولدخی هم
3495 غیر تکبیر افتتاح قمو — سنّتاولدی بیل انلری درسو
3496 اون دوردنجیسی سلام ویرمك — بو سنندن سن اوله غل منفك
3497 کیمکه ترك ایتسه بیرنا شبورك — لازم اولماز نسنه اوله خبرك
3498 قصد له سهوله ایدرسه دخی — لکن اولور کناهکار اخی
3499 سورسن اوزره دائما سن ای جان — ویر صلوات محمّد بو زمان

باب فی ما یستحب فی الصلوة وهی خمس وعشرین

3500 اون بشدر چو مستحبّ صلوة — یعنی کیم سوکلودر اول حالات
3501 اوّلی سجده یرینه ناظر — اوله اهل نماز پس حاضر

98b

3502 هم ایکنجی رکوعه ایرد کدم — قدمین آه سنی کوزلیه هم
3503 هم اوچنجیسی بوینی یره ایره — دوردنجسن ایشتای سره
3504 چون قعوده وار اوله ناظر — دکمه حاضر
3505 هم بشنجی قراءت قران — سورهٔ فاتحه یه قوسه ای جان
3506 اول مصلی اوقویه اوچ آیت — دکله التنجیدن دخی حالت
3507 ایدر تکبیر اول زمان مأموم — اشکار دیمیه ای نیک اغوم
3508 هم یدنجی ایکی اللرن رزنه — قویه پار مقلرینی اچه یینه
3509 هم سکزنجی ارقه سن طوته دوز — فقها قولیدر بیلک بوسوز
3510 باشی بوینی برابر اوله ای جان — طقوزنجی بو رسمه اولدی عیان
3511 سمع الله دیدیکده اونجی — باشنی قالدره اودر سنجی
3512 اون برنجی سجوده ایرسه روا — ایکی دیزی اوّل ایره ای جان
3513 اون ایکنجی یوزینی یرده قویه — ایکی الی اورته سنده سوزمه اویه
3514 اون اوچنجیسی الینی سجدیه هم — قویه محکم که طویه الینی اودم
3515 بورنی سجده ایتسه الینی ایتمسه — مستحبّ یولنه کتمسه
3516 دخی کوری عمامه برله یقین — سجده ایتسه کریه اولور اویقین
3517 اون بشنجی کشاد ایده پار موق — اویولوغی اوستنده اللرن طوته
3518 اون التنجی قارنینی یره اوله — قومیه بدللرین قیسوب صاغ و صوله
3519 ایکی یاغنی اصابعینی ای جان — اون یدنجیسی دورر اکله عیان
3520 سجده اوچ کز ایلک تسبیح — اون سکزنجیدر ای وجه صحیح

اوز

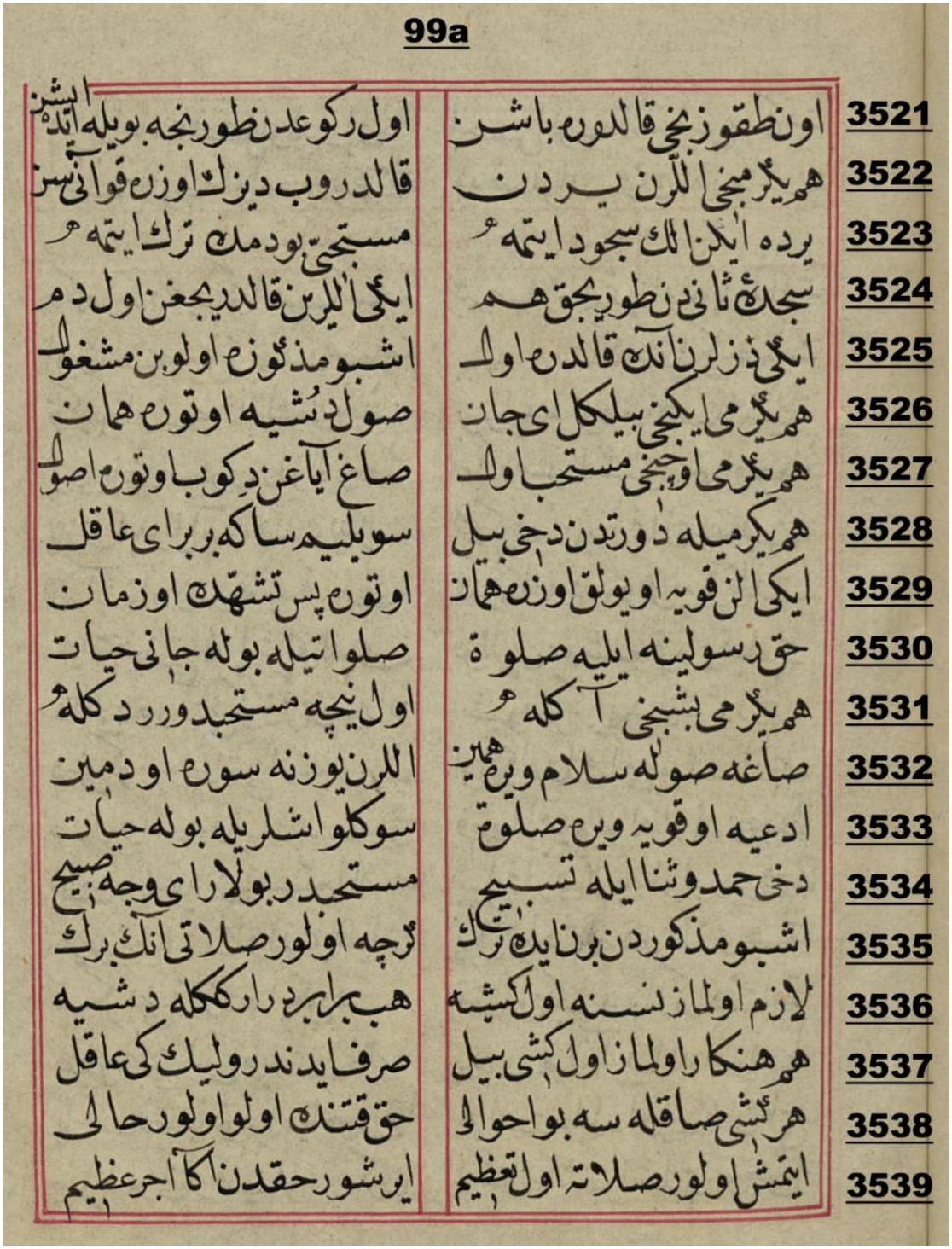

99a

3521 اون طقوز نجی قالدرہ باشن — اول رکوعدن طورنجه بویله ایتدی ایشن
3522 هم یگرمبنجی اللرن یردن — قالدروب دیزك اوزره قوانی سن
3523 یرده ایکن الك سجود ایتمه — مستحبی بودمك ترك ایتمه
3524 سجدهٔ ثانی دن طوریجق هم — ایکی اللرن قالدیرجغن اول دم
3525 ایکی ذرلرنی آنك قالدره اول — اشبو مذکورہ اولوبن مشغول
3526 هم یگرمی ایکنجی بیلکل ای جان — صول دشیه اوتوره همان
3527 هم یگرمی اوچنجی مستحب اول — صاغ آیاغن دکوب اوتوره اصول
3528 هم یگرمیله دورتدن دخی بیل — سویلیم ساکه برای عاقل
3529 ایکی الی قویه اویلق اوزره همان — اوتوره پس تشهد اوزمان
3530 حق رسولینه ایلیه صلوة — صلوا تیله بوله جانی حیات
3531 هم یگرمی بشنجی آکله — اول نیچه مستحب وردکله
3532 صاغه صوله سلام ویره همین — اللرن یوزنه سوره اودمین
3533 ادعیه اوقویه ویره صلوة — سوکلو اشلریله بوله حیات
3534 دخی حمد وثنا ایله تسبیح — مستحب دربولارای وجه صحیح
3535 اشبو مذکوردن برنایدن ترك — نرچه اولور صلاتی آنك برك
3536 لازم اولمازنسنه اول کشیه — هب برابر درار ککله دشیه
3537 هم هنکاراولمازاول کشی بیل — صرف ایدندرولیك کی عاقل
3538 هر کشی صاقله سه بواحوالی — حق قتنده اولواولور حالی
3539 ایتمش اولور صلاته اول تعظیم — ایرشور حقدن اکا اجر عظیم

3540 پس مراعات افضل اولدی ای جان — احسن الوجه قویه سن نه گمان
3541 احسن الوجه اولهم دیرلر ای جان — ویر صلوات محمد بو زمان

باب مایکره فی الصلوة وهی عشرة

3542 دگله نه دردیم کراهیات — گیم صلاتك تمیز اوله بالذات
3543 اون نسنه بیلگریهدر سمع ایت — بیلدرم ساکه عقلکی جمع ایت
3544 تا کریه اولمیه نمازك ای جان — بر برایدم بودمك ساکه عیان
3545 بری باغداش قورباوتورمقدر — عذر سوزاشبو رسمه اولمقدر
3546 بیری تعدیل آیتاولدی یقین — گیم کراهتایر نمازه یقین
3547 گه آشغادن اوقویه قران — گه یقارودن اوقویه فرقان
3548 هم اوچنجیسی افتراش اولدی — قوللرین دوشیو قودی قیلدی
3549 داخی دوردنجی کوزلری سیران — اشبو فعل کریهدن اوتان
3550 دخی کوزیومجلتمق اولدی بری — اول کراهتك ای یولداری
3551 عذر اولسه ولیك نسنه یوق — فقها ایجره بوله اولدی طروق
3552 ایلسه یاحیری استعمال — بیل نمازی کریه اولور می قال
3553 هم بدنجی گرنمك اولدی عیان — بیل کراهتله درنمازی همان
3554 سگزنجی نمازده ایکن هم — قفتانن کیسه وارکراهتاودم
3555 طقوزنجی الینی اوینتسه مر — برنسنه یی آوباله اطوتسه
3556 یاجسد له یاثوبیله یاخود سقا — هم نسنه ایله اویمقدن قاچ
3557 بیل صلاتی نار قیلو مکروه — اشلمه اشبو اشلری بوجوه

3558 هم جماعت نماز ایتسه قیام — فرض تاکیم اکا اولینه تمام
3559 کندو امامه بشقه قیلسه کشی — مکروه اولور تمامه ایرا شی
3560 بونلرك یبدن صاقین جانك — خوب قیل قولغنی سلطانك
3561 تاکریه اولیه نمازك ای جان — عارف اولکه اولیه اوزك نادان

باب ما یفسد فی الصلوة وهی اربعة عشر

3562 بیل فساده ویرن صلاتی ای جان — اون دورت نسنه در بیل ای انسان
3563 اولی بیل تنحنح ایتسه کشی — عذر اولمسه فساده ایرا شی
3564 هم ایکنجی جواباته در — فاسد ایدن صلاتی ای سری در
3565 هم اوچنجی امام غیر یقین — حصر اولسه بو فتح قیلسه همین
3566 کندونك بیل صلاتی فاسد اولور — اکله یان اشبو حالی عابد اولور
3567 دخی دوردنجی دکله کل ای جان — فاسد اندن صلاتی بیلك عیان
3568 دیسه کیم لا اله الا الله — حضر اولان امامی ایدن اکاه
3570 حصر چون اولمسه دیسه توحید — فاسد اولور نمازی کی بشنید
3571 هم بشنجیسی اغلسه بنماز — ضرر ین یا مصیبتیچون باز
3572 فاسد اولور نمازی شویله که وار — ذکر جنتیچون اولسه یا خود نار
3573 فاسد اولمز نمازی اولدملر — بویله دیرفقه اهلی دکله خبر
3574 هم دیدنجی کیم ایتسه رد سلام — یا الیله یا دلی بر له تمام
3575 فاسد اولور نمازی شویله بیلك — اشبو اشلردن احتراز قیلك
3576 هم سکزنجی ذکر فایته در — ایده ین آنیه سکانته در

3569 کندو امامی اولسه فاسد اولمز اولا غیر امامه اولسه فاسد مجهول

3577 یعنی بش وقتی قیلمجیدی اول — پس چونکه آلتنجیه اوله مشغول
3578 فوت ترتیب آنه کلدی همین — بیل فساده ایرر صلات اوزمان
3579 یعنی ترتیب ساقط اولمشدر — بیل فسادی صلات بولمشدر
3580 طقوز نجی عمل کیتیان هر — که طونن که عمامه سن رزده
3581 که قوشاغن سویلیایه شغلی — مفسد اولمه ای قرداشم اوغلی
3582 هم اونجی تکلم اولدی ای جان — فاسد ایدن نمازی اکله عیان
3583 اون بر نجی تناول ایتسه یمك — فاسد اولور نمازی ایله شك
3584 اون ایکنجی صوایچسه کتدی صلات — ایتمه کل سن بو رسمله حرکات
3585 اون اوچنجیسی داخی اغما در — گفتگو ب کندودن اغما در
3586 اون دوردنجی برنی طومرسه — فاسد اولور نمازی هی صورسه
3587 بونلری اشلین گشینك ای جان — بیل فساده وارر نمازی همان
3588 خضر اوگرتدی جمله حالاتی — نیته که اشلدی مصطفی ذاتی
3589 دیر مظفر که ارتورایمدی کلام — اول کلامیله اوله جان سلام
3590 دخی دورتای وارکه ای زنده — قنده دك شاه سویله بابنده
3591 دیر خضر قیله لم نمازی بودم — صکره دیم حکایتم سکا هم
3592 قیلدیلر پس نماز حاجتای جان — پس سوزه کردی خضر آچدی زبان
3593 دیدی خضرای مظفر بحری — دکله کل نه دیدی علم شهری
3594 اول محمد دور رسول الله — بن اشتمشم آندن اول آگاه
3595 دورت رکعت نماز ایتسه ادا — برسلامیله دکله ای دانا

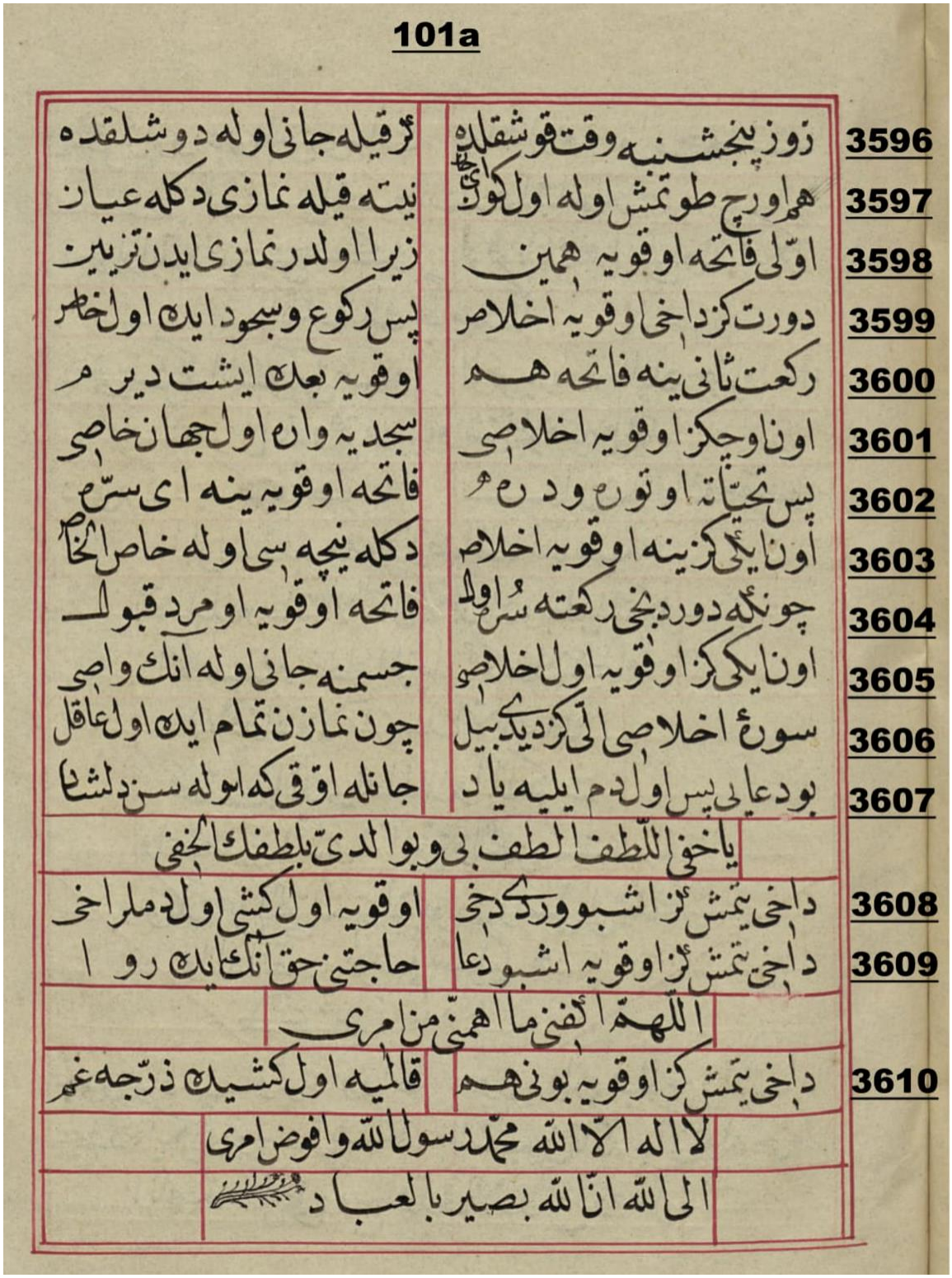

101a

3596 روز پنجشنبه وقت قوشقلده ... ترقیله جانی اوله دوشلقده
3597 هم اورچ طوتمش اوله اول کون ... نیته قیله نمازی دکله عیان
3598 اوّلی فاتحه اوقویه همین ... زیرا اولدر نمازی ایدن تزیین
3599 دورت کز داخی اوقویه اخلاص ... پس رکوع وسجود ایده اول خلاص
3600 رکعت ثانی ینه فاتحه هم ... اوقویه بعده ایشت دیر مرهم
3601 اونا وچکز اوقویه اخلاصی ... سجدیه وار اول جهان خاصی
3602 پس تحیّاته اوتورر ودرم ... فاتحه اوقویه ینه ای سرّم
3603 اونا یکی کز ینه اوقویه اخلاص ... دکله ینچه سی اوله خاص الخاص
3604 چونکه دوردینجی رکعته سر اولا ... فاتحه اوقویه اومرد قبولا
3605 اونا یکی کز اوقویه اول اخلاصو ... جسمنه جانی اوله انک واصی
3606 سورهٔ اخلاصی الی کز دیکیل ... چون نمازن تمام ایده اول عاقل
3607 بو دعایی پس اولدم ایلیه یاد ... جانله اوقی که اوله سن دلشاد

یا خفی اللّطف الطف بی وبوالدیّ بلطفك الخفی

3608 داخی یتمش کز اشبو ورد دخی ... اوقویه اول کشی اولدملر اخی
3609 داخی یتمش کز اوقویه اشبو دعا ... حاجتی حق انک ایده روا

اللّهمّ اکفنی ما اهمّنی من امری

3610 داخی یتمش کز اوقویه بو نی هم ... قالمیه اول کشیده ذرّه غم

لا اله الّا الله محمّد رسول الله وافوض امری
الی الله انّ الله بصیر بالعباد

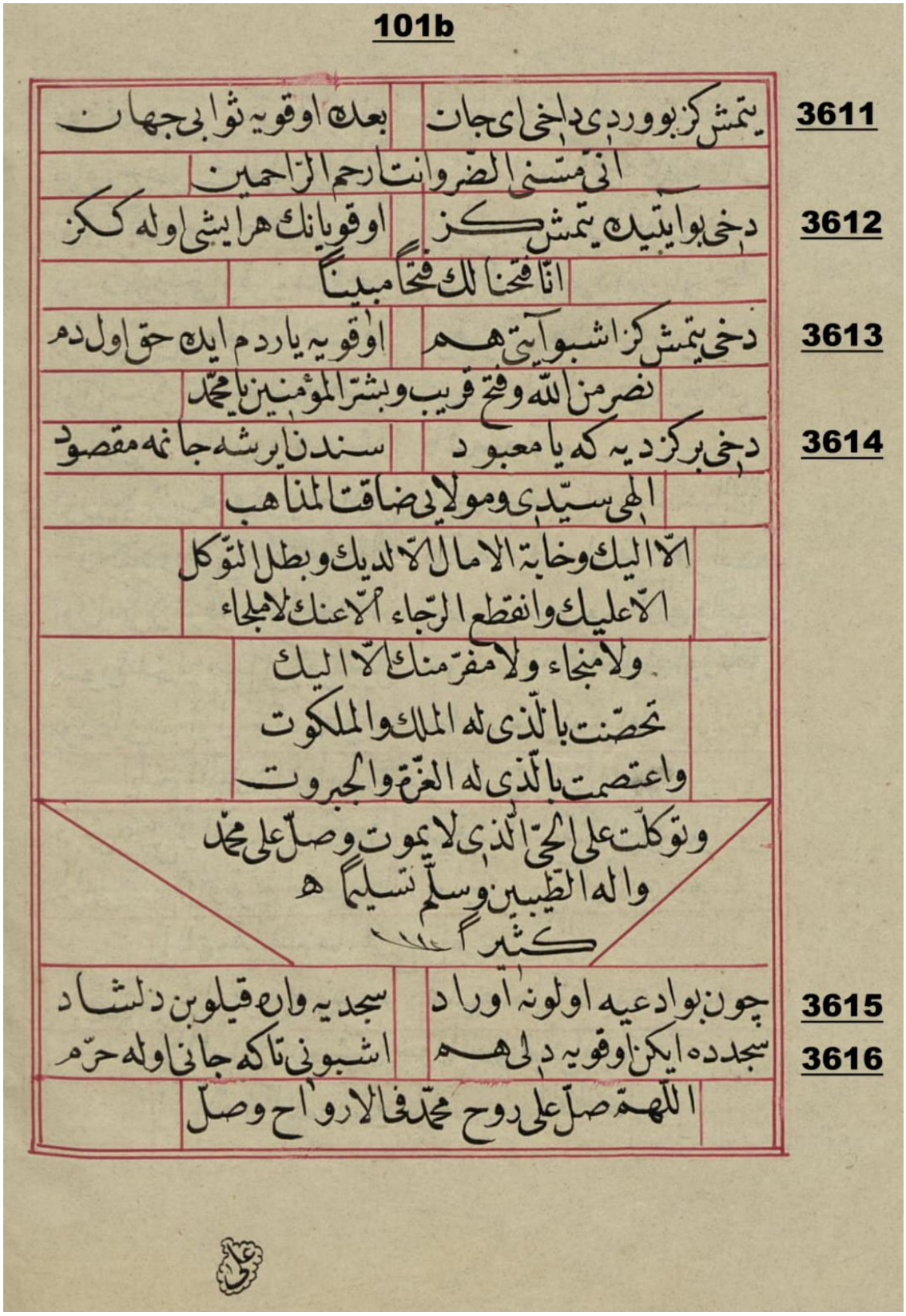

101b

3611 يتمش كز بوورد ى داخى اى جان بعد اوقويه ثوابى جهان

انى مسنى الضر وانت ارحم الراحمين

3612 دخى بوايتيد يتمش كز اوقويانك هر ايشى اوله ككز

انا فتحنا لك فتحا مبينا

3613 دخى يتمش كز اشبو آيتى هم اوقويه ياردم ايدر حق اول دم

نصر من الله وفتح قريب وبشر المؤمنين يا محمد

3614 دخى بر كز ديه كه يا معبود سندن ايرشه جانمه مقصود

الهى سيدى ومولاى ضاقت المذاهب

الا اليك وخابة الامال الا لديك وبطل التوكل

الا عليك وانقطع الرجاء الا عنك لا ملجاء

ولا منجاء ولا مفر منك الا اليك

تحصنت بالذى له الملك والملكوت

واعتصمت بالذى له العز والجبروت

وتوكلت على الحى الذى لا يموت وصل على محمد

واله الطيبين وسلم تسليما ه

كثيرا

3615 چون بو ادعيه اولونه اوراد سجديه وارد قيلوبن دلشاد

3616 سجده ايكن اوقويه دلى هم اشبونى تاكه جانى اوله حرم

اللهم صل على روح محمد فى الارواح وصل

102a

علی جسد محمّد فی الاجساد و صلّ علی قبر محمّد
فی القبور و صلّ علی تربة محمّد فی التّراب

3617 سجده ینه دیه اول دملر اشبو آدلاری اکوب مظفر

الهی بحرمة حوّا و جلتا و بحرمة سارة و جلتا
او و بحرمة آسیه و جلتا و بحرمة مریم
و جلتا و بحرمة فاطمه و دردداللی و بحرمة
عائشه و جلتا و بحرمة خدیجه و خسرتا و

3618 دیه یا الهی بحرمة حوّا — جلتی حالیتچون ایله روا
3619 سارة یوزی صوینه یا الله — جلتی حالیتچون ایلرم آه
3620 حرمت آسیه و جلتنی — سن خدانك قتنده حرمتنی
3621 حرمت عزّو مریم ناهید — جلتی حقّی قیلمه غل نومید
3622 حرمتنه دخی ذلیخانك — جلتی حالیتچون آنك
3623 فاطمه حرمتیچون درد دلی — حق قتنده مرادتی بللی
3624 شافعه اولسه قورتاردجانی — زیرا اولدرجنان ریحانی
3625 حرمتوکه قتکده عائشه نك — جلتی آیتی حقّی هم آنك
3626 حرمتینه خدیجه نك یارب — جسرتینه رسول ایچون اول شب
3627 ذکر ایله باشبو هشت اسمایی — هب شفیعه ایله پاك رعنایی
3628 حاجتك تاروا قیله الله — انلرك یوزی صوینه آنکاه
3629 اشبو رسم عبادتای عابد — قلی شاهه اردرا ول جاهد

3630 بود عائی دخی اویرده یقین | اوقویه ال کتوره پس اول حین

یا من لا یحتاج الی البیان و التفسیر و یعلم
ما فی الضمیر حاجاتنا کثیر و انت عالم بنا بصیر

3631 اشبو رسیله چونکه قیله نماز | اشبو رسیله ایلینجه نیاز
3632 حق رسولی محمد مختار | حق صلات و سلامیدر اکا یار
3633 اول دعا مستجاب اولماز سه | جاننه آنک صواب اولماز سه
3634 عرصات ایچره دامنم طوته اول | باکه ایرشمدی فائده دیه بول
3635 اعتقادی نوکله پاک اولمه | بونسق اوزره خوش نماز قیلمه
3636 اعتقاد اولمسه فشار فشار | اعتقادك درست قیل هی یار
3637 دیر مظفر نیچه یه اوکرتدم | برزمان داخی خوجلق ایتدم
3638 جمله سینك دعاسی اولدی روا | تجربه ایلدم دیر اول دانا
3639 دیدم ای خضر قنده دك دورت | سویله کل ایمدی قنده طوتدك جای
3640 دیمشیدك که سویله یم حالات | سویله نیته سی یکدسه اوقات
3641 خضر دیر سویلیم تمام اولانی | ای مظفر سماع ایله آنی
3642 شرقده بر شهر وار اکا خبر | غلبه کی معظم ای سرور
3643 چون سی بادیه یوق آبادان | هم رشیق آدی شویله نام و نشان
3644 خلقی جمله ابوبکر آدلو | یوزلری خوب سوزلری طتلو
3645 اول شهرده برای طوردم ای جان | پس شمالیه ایرشدم آنده روان
3646 آنده ده وار براولی شهر عظیم | هم مشقی دی آدی خلقی دلیم

3647 جمله سینك آدی عمردی ای جان — غیر آد اولمازایدی آنده عیان
3648 پس قرارایتدم آنده برآی — سوی مغربه ایردم ای خوش رای
3649 برشهرکوردم آدیدر نشقا — جمله عثمان آدلو اهل حیا
3650 آنیده سیرایلدم برآی — ادباهلی قوسی بای وگدای
3651 پس جنوبه ایرشدم اولدملر — برشهرداخی کوردم ای سرور
3652 اول شهرك آدیدی خربیص — خلق قانع یوقایچرنده خریص
3653 جمله سینك آدی علی ایدی بیل — هب سخیلر شجیعلر عاقل
3654 پس سئوال ایلدم بولردن بن — آدکوز جمله براولدی نه دن
3655 هب ابوبکر سزنه دن بوحالك — سویله بیلهم نته دراحوالك
3656 پس وسیق اهلی ویردی خضر جواب — دیدی دکله حکایتی ای شاب
3657 قوشدریانته آنك برآد — دکله نته ادارای دل شاد
3658 ئیم ابوبکر موسی درنامی — بویله دربو ولایت آسامی
3659 بیرنه هم ابوبکر ثابت — نیته بیلذی مردمان فکرایت
3660 بیرسیدر ابوبکر زاهد — بیرسی هم ابوبکر عابد
3661 هیچ آد اولمیه قشلمیه نام — بیری برین بویله بیلورآنام
3662 هیچ غلط اولمیوب بولینور لر — بویله دربیلك حالی ای سرور
3663 بن دیدم هب ابوبکر نیچون — آدکوزدرکه عرض ایدك اکنون
3664 دیدیلر دکله کوزآنك سبین — ئورمشوز نعت بوبکر کتبین
3665 ئونلرایچره مکرکه برکونای جان — برورق کلدی دشدی شهره همان

SONUÇ

Bu tezin konusu Muradi tarafından 1504 yılında Farsçadan Türkçeye tercüme edilen *Ledün-nāme* adlı eserdir. Eserin iki nüshası olduğu tespit edilmiştir. Eserin ikinci nüshası Muhammed Mecdi tarafından 1857 yılında istinsah edilmiştir. Tezimizde esas olarak alınan nüsha, müellif nüshası olduğu düşünülen Millî Kütüphane nüshasıdır ve 5604 beyitten oluşmaktadır. Bu çalışmada incelenen kısım 1835-3656. beyitler arasıdır. Tez İnceleme, Metin, Dizin ve Tıpkıbasım olmak üzere dört bölümden meydana gelmektedir.

İnceleme bölümünde eser; yazım, ses ve şekil bilgisi açısından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu kısım *Yazım Özellikleri* ve *Ses ve Şekil Bilgisi* başlıkları olmak üzere iki ana bölümden meydana gelmektedir.

Metin bölümünde, Ledün-nâme'nin transkripsiyonlu hâline ve nüshaların karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Nüshalar arasındaki farklar dipnotta belirtilmiştir.

Dizin bölümünde ise metinde geçen kelimeler, kelime grupları, deyimler, birleşik fiiller, isim ve fiil ekleri incelenerek alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Bunun yanısıra kelimelerin anlamları da dizin bölümüne dâhil edilmiştir. Kelimelerin metinde geçen anlamları dikkate alınmıştır. Metindeki yabancı kelimelerin hangi dilden oldukları parantez içinde belirtilmektedir.

Ledün-nâme'nin genel olarak konusu Ledün ilmidir. Bunun yanı sıra eserde peygamber kıssaları, kısa hikâyeler ve temel dinî bilgiler de yer almaktadır. Konular ve hikâyeler Hızır tarafından anlatılmıştır. Hızır ile "*Muzaffer-i deryâ, Muzaffer-i dânâ, Muzaffer-i dildâr vb.*" sıfatlar ile anılan kişi eser boyunca konuşmaktadır. Muzaffer kişi Hızır'a sorular sorar ve Hızır'dan bu soruları cevaplamasını ister. Kıssalar ile başlayan konuşmalar daha sonra Allah ve Peygamber sevgisi, namazda dikkat edilmesi gereken kurallar, gusl abdesti ve namaz abdestini bozan hâller gibi konularla devam eder.

Metin üzerinde yapılan incelemelerde eserin Eski Anadolu Türkçesi dönemi dil özelliklerini taşıdığı görülmektedir. Metnin dil özelliklerinden bazıları şu şekildedir:

1. Eserde yer alan yapım ve çekim ekleri geçiş evresinde olduğundan eklerin ikili şekilleri bulunur.

belli 3625 **bellü** 3544

bulın- 2612 **bulun-** 2470

erip 1983 **erüp** 2077

ḳullıḳ 3284 **ḳulluḳ(ġ)** 3442

2. Eserde ünlü ve ünsüzlerin yazımında bir tutarsızlık söz konusudur. Buna bağlı olarak aynı kelimeler iki farklı biçimde yazılmıştır.

özin 1992 **özini** 1884

dört 2556 **dörd** 2818

dut- 2155 **ṭut-** 2268

3. ET'de ilk hecede bulunan /e/ EAT'de /i/'ye dönüşmeye başlamıştır. Eserin kaleme alındığı dönemde de kelimelerin her iki şekilde yazıldığı görülmüştür.

yedi 1851 **yidi** 1852

de- 1896 **di-** 1896

deyü 1973 **diyü** 2167

4. EAT döneminde yazım, Uygur ve Arap-Fars geleneklerinin etrafında şekillenmiş ve o dönemde karışık olarak kullanılmıştır. Buna bağlı olarak; Uygur yazım geleneğinde kalın sıradan kelimeler (**س**) ile yazılır. Ledün-nāme'de de bu durum tespit edilmiştir.

سقن saḳın 3561, **سقله** saḳla 2518

5. Arapça kökenli olan ve bünyesinde hemze bulunduran şu kelimelerde /y/ ünsüzü türemiştir:

ʿāyişe 2919, cebrāyil 1858, ʿazrāyil 3001, ḳāyil 2254, māyil 2080, fāyide 2684

6. Metinde Türkçe kelimelerin yazımında hem kelimenin kökünde hem de kelimeye gelen ekte sesli harfler genellikle belirtilmiştir.

اغاجی aġacı 2054, **قرینداش** ḳarındaş 2989, **یرلو ییرنجه** yerlü yirince 3354, **نیچه** niçe 2025, **ایکی** iki 2588, **اوقی** oḳı 1972

7. Metinde geçen birkaç kelimenin kökünde ünlüler hem gösterilmiş hem de harekelerle belirtilmiştir.

اُلُوسنی ölüsini 2715, **اُوقِیه** oḳıya 3548, **اَرَاده** arada 1837

Bazı durumlarda ise bazen kelimenin kökündeki ve kelimeye üst üste gelen eklerin sesli harfleri belirtilmemiştir.

درنغی dırnaġı 2875, **چغرشالر** çıġrışalar 2259

8. Ol- fiili ile ilgili şu durumlar tespit edilmiştir:

Daha çok yabancı kelimelerle birleşik fiiller yaptığı görülmüştür.

āşikār olına her ḥālet 3060

şol ḳapu ki **oldı** vaḥyçun **ṭoġrı** 3066

bir kişi **müʾmin ola** bula ḥayāt 3163

Bu ses ve şekil bilgisi özelliklerinin yanı sıra eserde bazı yerler önem teşkil etmektedir.

a. MK nüshasının ilk sayfasında "müellif Brusalı Murâdî'nin kendi el yazısıyla müsveddesidir." şeklinde bir not bulunmaktadır.

b. BK nüshasının son sayfasında müstensih hakkındaki bilgilere ve yazım tarihine yer verilmiştir.

c. 155b 2. satırda eserin Farsçadan Türkçeye çevrildiği belirtilmektedir. Bu beyitin ilk kısmı şu şekildedir:

"türkīye fārsīden itdim naḳl"

KAYNAKÇA

AKAR, A. (2005). *Türk Dili Tarihi.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

AKTAN, B. (2006). *Cennetlerin Açık Yolu- Nehcü'l Ferâdis.* Ankara: Edebiyat Otağı.

ATILGAN, Y. (2013). Farklı Din ve Kültürlerde Hızır Tasavvurları, Kaynakları ve Günümüze Yansımaları. *Geçmişten Günümüze Alevîlik 1. Uluslararası Sempozyumu*, (s. 656-657). Bingöl.

AYDIN, M. (1986). Türklerde Hızır İnancı. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*(2), 51-77.

BANGUOĞLU, T. (2011). *Türkçenin Grameri.* Ankara: TDK Yayınları.

BİLGİSEVEN, A. K. (1996). İlm-i Ledün Açısından Kavmiyet ve Ferdiyet. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*(3), 87-176.

_____ (1997). Önemi, Tarifi, Konusu ve Özellikleri İle İlm-i Ledün. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*(4), 14-52.

_____ (1998). İlm-i Ledün Açısından Karanlık ve Aydınlık. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*(5), 19-50.

BORATAV, P. N. (2012). *Türk Mitolojisi.* Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

BÖLER, T. (2014). *Tercüme-i Kâmilü's-Sınâ'a. (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım).* İstanbul: Kesit Yayınları.

ÇELEBİ, İ. (1998). Hızır. *TDV İslam Ansiklopedisi, 17*, 406-409. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

DEVELLİOĞLU, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat.* Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

DİLÇİN, C. (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

ERDEM, M. D. (2013). *Eski Anadolu Türkçesi Bibliyografyası.* İstanbul: Kesit Yayınları.

ERGİN, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi.* İstanbul: Bayrak Yayınları.

ERKAN, M. (1992). Behçetü'l Hadâik Maddesi. *İslam Ansiklopedisi 5.cilt* (s. 346-347). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Gazali. (1990). *Tevhid ve Ledün Risaleleri.* (S. ÖZBURUN, & Y. Ö. ÖZBURUN, Dü) İstanbul: Furkan Yayınları.

GÖKBAYRAK, K. (1998). İlm-i Ledün ve İbda. *Akademya Dergisi*(9), 28.

GÜLSEVİN, G. (2017). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler.* Ankara: TDK Yayınları.

HEPÇİLİNGİRLER, F. (2005). *Öğretenlere ve Öğrenenlere Türkçe Dilbilgisi.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

KANAR, M. (2012). *Arapça-Türkçe Sözlük.* İstanbul: Say Yayınları.

_____ (2016). *Farsça-Türkçe Sözlük.* İstanbul: Say Yayınları.

_____ (2018). *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü.* İstanbul: Say Yayınları.

KARA, F. (2016). "Türk Dili" Çalışmalarında Dizin Meselesi Üzerine. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*(55), 179-207.

KESİKBAŞ, Ö. (2021, 02). Ledün-Nāme 1b-57a Varakları Arası (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım) . Tokat: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

KORKMAZ, Z. (1995). Türk Yazı Dilinin Gelişmesinde Beylikler Devri Türkçesinin Yeri. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I* (s. 419-423). TDK Yayınları.

_____ (2009). *Türkiye Türkçesi-Şekil Bilgisi Grameri.* Ankara: TDK Yayınları.

_____ (2011). *Türkçede Eklerin Kullanış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları.* Ankara: TDK Yayınları.

KÖKTEKİN, K. (2011). *Eski Anadolu Türkçesi.* Erzurum: Fenomen.

Kubbealtı Lügatı. 2018-2021 tarihinde www.lugatim.com adresinden alındı

Lexiqamus. 2018-2021 tarihinde www.lexiqamus.com adresinden alındı

MAZIOĞLU, H. (1981). Ahdî-i Bağdâdî ve Şiirleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten 26-27*, 95-150.

MEYNARD, A. D. (1886). *Dictionnaire Turc-Français.* Paris: Librate De La Societe Asiatique De Lecole Des Langues Orientales Vivantes, ETC.

N. ATABAY, S. Ö. (1981). *Türkiye Türkçesinin Sözdizimi.* Ankara: TDK Yayınları.

OLGUN İ., C. D. (1984). *Farsça-Türkçe Sözlük.* Tebriz: Muàssasah-ì Intishārāt-i Talāsh.

Ötüken Türkçe Sözlük. 2018-2021 tarihinde www.otukensozluk.com adresinden alındı

ÖZKAN, M. (1993). *Gülistan Tercümesi (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük).* Ankara: TDK Yayınları.

ÖZTÜRK, E. (2017). *Eski Anadolu Türkçesi El Kitabı.* Ankara: Akçağ.

REDHOUSE, J. W. (1987). *A Turkish And Englısh Lexicon.* Lübnan: Librairie du Liban.

RICHARDSON, J. (1829). *Persian, Arabic, and English.* Londra: J.L. Cox.

ŞEMSETTİN S. (2009). *Kâmûs-ı Türkî.* İstanbul: Kapı Yayınları.

SALAN, E. (2020). İŋen mi Yoksa İgen mi? *Prof. Dr. Avni Gözütok-Armağan Kitap* (s. 321-340). içinde Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

SOLMAZ, S. (2018). *Gülistan Tercümesi (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük).* Ankara: TDK Yayınları.

STEINGASS, F. (1963). *A Comprehensive Persian - English Dictionary.* Londra: Routledge & Kegan Paul Limited.

ŞAHİN, H. (2009). *Eski Anadolu Türkçesi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

ŞEN, M. (2016). *Türk Dilinin Dünü ve Bugünü.* İstanbul: Post Yayınları.

TİMURTAŞ, F. (2019). *Eski Türkiye Türkçesi-XV.Yüzyıl.* Kapı Yayınları.

TOPBAŞ, O. (1996). Tasavvuf ve İlm-i Ledünnî. *Altınoluk Dergisi*(120), 34.

TULUM, M. (2017). *Name-i Kudsi-Kutsal Kitap, Menakıbu'l-Kudsiyye-Kutsal Menkabeler-İkinci Kitap.* İstanbul: Çizgi Kitabevi.

_____ (2017). *Tarihi Metin Çalışmalarında Usul-Birinci Kitap.* İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Kâmûsu'l-Muhît Tercümesi ve Vankulu Lügati. 2018-2021 tarihinde . www.kamus.yek.gov.tr adresinden alındı

ÜNLÜ, S. (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü.* Konya: Eğitim Yayınevi.

VURAL, H., & BÖLER, T. (2012). *Ses ve Şekil Bilgisi.* İstanbul: Kesit Yayınları.

YELTEN, M. (2009). *Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

_____ (2019). *Eski Anadolu Türkçesi (Dil Bilgisi ve Metinler).* İstanbul: Arel Üniversitesi Yayınları.

YILMAZ E., D. N. (2013). *Kısas-ı Enbiya.* Ankara: TDK Yayınları.

_____ (2013). Kısas-ı Enbiya'dan Hareketle Arap Harfli Metin Yayınlarında Sözlük-Dizinle İlgili İlkeler. *Türkbilig Yayınları*, 617-632.